

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ

Redaktor P. Ferdinand Pokorný — Grafická úprava: František Bilkovský

ROČNÍK 63 (1947—1948)

OBSAH

B Á S N Ě

O. F. Babler:		My tři králi (čes. lid. koleda)	136
Andělé Boží (srbská lidová píseň)	11	Jar. Olivetský:	
Matouš, Marek (angl. lidová modl.)	76	Kukačka	79
Andílci kolébají Ježíška	111	K. Ptáčková-Pilátová:	
C. Berka:		Do školy	14
Před obrazem Panny Mari	103	Dobry žák	70
P. Cyril:		Ťuk, ťuk, ťuk	141
Modlitba k Praž. Jezulátku	209	Hospodář	205
F. B. Děrda:		V. Renč:	
Jarní větřík	261	Žihadlo	308
Boží Tělo	271	G. Ronaj:	
K. Doubravský:		Před dětským divadlem	237
Maři hospodaři	53	J. M. Sedlák:	
Jan Duchaň:		Jence	243
Prosba	259	J. V. Sládek:	
J. Dvorský:		Modlitba	47
Vzpomínka na školu	243	Sněhulák	148
Dudácká pohádka	303	K. Toman:	
E. Elpl:		Zaři	11
Slovanská lípa	47	Fr. Unger:	
Do památníku	103	Tvé oči	53
Karel Hroch:		Vánoční nadílka	108
Zima u vody	141	K. Vinářický:	
Klapačky	214	S Pánem Bohem	18
Fr. Hrubín:		Moje čeleď	139
Jak volá cvrček na žence	310	Kvítí	205
Jan Kárník:		Z. Vořechová:	
Na roráty	98	Malý tulák	315
J. Kožíšek:		R. Zemánek:	
Modlitba za vlast	237	Kmotra vrána	173

POVÍDKY A POHÁDKY

J. Adalbert:		M. Glabazňová:	
Loupežníci u obrazu Panny Mari	260	Sestry (z knihy Pod starou věží)	20
O. F. Babler:		P. Holobrádek:	
Zloděj a stařec (černošská pov.)	168	Cesta poznání	197
Žaltář krále Davida (z ruštiny)	173	E. Hornová:	
Skřivánci sv. Anežky (z polštiny)	198	Robota, robota zlá	296
Houba a tráva (J. H. Pestalozzi)	233	Karel Hroch:	
J. K. Baby:		Jak se vlaštovičky loučily	48
Podivná příhoda	73	Stůl s plody vědění	227
Ach, ten Rečiček	178	M. Hubičková:	
V. Beránek:		O jedné spokojené zemi	142
Sváteční překvapení	291	A. M. Janová:	
C. Berka:		O ukradeném úsměvu	80
Svatý Grál	198	V. Javořícká:	
J. Deml:		Poklad	212, 229, 272, 300
Rajská jablíčka	177	J. Jemar:	
E. Filip:		V zajetí pirátů	8
Noční příhoda	50	Udatný baron Bumbříček	143

Josefis:	
Malý houslista 4. 38, 70, 112, 139, 165, 195, 232, 270	
M. R. Junová:	
Osel a velbloud (arménská pohád.)	13
J. Klempera:	
Slzičky Panny Mari	172
V Kosmák:	
Vzkříšení	206
J. Koudelák:	
Jen do toho	240, 268
F. Křelina:	
Dorotka a loupežník	116
G. Kubský:	
Plující město	55
M. Kunc:	
Dopis	202
Kyas:	
Vtipný sedlák (lužická pověst)	173
P Kytlicová:	
Dětské divadlo	175
Nymburská prasátka	200
Kočička	262
Lada:	
Chlapci na májové	267
J. Marcol-Svoboda:	
Bludičky	103
J. Michal:	
Obilíčko v poli žlutne	309
B. Peterka:	
Vlaštovičky přiletěly	248
A. Pokorná-Žďárská:	
Co si vyprávěly hračky	101
Co provedla Mítěnka Toniče	292
F Pokorný:	
Hadí tanec	41

Mladý detektiv	82
První hoch nad severní točnou	131
Unesení . . .	169
Malý krotitel losů	203
V ráji aligátorů	294
K. Ptáčková-Pilátová:	
Králíček	36
Skřítek Mlsal	137
První brázda	244
Z. Rukličová:	
Maminčino vyprávění	114
W. Scott:	
Talisman (výňatek z knihy)	85
J. Schäffer:	
Knoflíky	264, 304
J. Soukop:	
Rozlomený půlměsíc	51
Na svatého Martina	77
Přijde svatý Mikuláš	99
Čisté srdce . . .	146
Přístup, Moravěnko, přístup blíže	163
Hodni svého jména	274
Thebaiská legie	22
Z. Vořechová:	
Co si knížky povídaly	235
O. Wilde:	
Sobecký obr (přel. M. R. Junová)	15
Z deníku vítěze soutěže A. S.	58
K. Zelina:	
Trosečníci	44
Radostný úspěch	68
Holoubek	174
Malíř, lidem milovaný	238
E. Zvěřina:	
O kouzelném zrcadle	107

ČLÁNKY POUČNÉ

O. F. Babler:	
Jihoslovanská lidová pořekadla	138, 293
M. Holková:	
600 let od založení Karlovy university v Praze	235
Dr. VI. Kluska:	
Třicet dní v New Yorku	210, 245, 276, 298
G. Kubský:	
Vlak budoucnosti	234
Naši vlastní 27, 54, 90, 122, 150, 186, 215, 278, 306	
Neděle Smrtná (z knihy K. Pejmla: Český lid)	209
Nový biskup českobudějovický	3
Nový opat rajhradský	35
Nový biskup litoměřický	130

Nový arcibiskup olomoucký	258
Obrázky z misil	19, 86
RNDr. Em. Pokorný:	
Hrad Cimbura v Chřibech	12
Ukrytá perla	307
F. Pokorný:	
Rok velkých jubileí	149
Klenot Prahy	208
Požehnání arcipastýřské	3
Spisovatelé mezi námi 26, 56, 88, 123, 149, 181, 302	
Sv. Blažeje	172
Sv. Václav	26
Dr. J. Švítal-Kárník:	
O polské mládeži	110, 138
J. Václavov:	
Hluboké Mašůvky	181

P. A. Vališ:	
Přímětický kouzelník	279
Z duchovního života	2, 98, 130, 162, 194, 226, 258, 290

E. Zvěřina:	
Malíř slovanského světa	134
Moravský kukátkář	215
Romanopisec naší Šumavy	282

R Ů Z N Ě

Dědečkovy oříšky	24, 57, 87, 123, 154, 182, 223, 250, 280, 311
Děti se smějí	31, 63, 95, 159, 255, 287
Dobrý vítr	29, 60, 92, 125, 153, 185, 252 (J. K. Baby)
Drobnosti	31, 63, 95, 159, 191, 223, 255, 287, 315
Filatelie	30, 87, 183, 311 (Dr. J. Mouřinovsky)
Hádanky	62, 94, 126, 158, 190, 222, 254, 286, 312 (M. Hudcová)
Jak mne ochránil Anděl strážný	28, 61, 89, 121, 157, 189, 221, 285
Junákova dílna	29, 60, 125, 153, 185, 252, 282, 314 (Jiří Jemar)

Kreslete s námi	30, 57, 88, 124, 156, 188, 220, 253, 284, 310
Svatovojtěšské družinky	2, 34, 66, 120, 151, 184, 217, 247, 281, 313
Tečkovka	31, 63, 95, 127, 159, 191, 223, 255, 287, 315
Velká soutěž A. S.	24, 59, 93, 119, 155, 183, 218, 250, 283, 314
Veselé příhody opičáka Jacka	32, 64, 96, 128, 160, 192, 224, 256, 288, 316 (Josef Kratochvíl)
Vysílač	57, 87, 127, 154, 182, 219, 250, 280, 311
Záhonek mladých	28, 61, 89, 121, 157, 189, 221, 249, 285, 312

OBRÁZKY

A. Beran
F. Bílkovský
V. Berka
C. Bouda
R. Brun
P. Dillinger
K. Dostál
M. Ehlerová
M. Elgrová-Šimková
M. Florian
G. Grubrová
F. Hlavica
A. Hrabal
S. Hrabětová
C. Kotyšan

A. Ladová
J. Marek
S. Menšík
J. Najmr
A. Novotná
F. Peňáz
M. Suchardová-Podzem
F. Süsser
R. Večeřa
A. Vorel
B. Vořech
M. Vořechová-Vejvodová
V. Vrbová-Kotrbová
O. Zemina
M. Zezula

Duchovní výchova: P. Josef Soukop

Část umělecko-výtvarné výchovy (Kreslete s námi) vede prof. Otakar Zemina

Vydává biskupský ordinariát v Brně

Odpovědný zástupce listu JUDr. Josef Banzet

Tiskne Brněnská tiskárna v Brně

Kreslil C. Kotyšan.

1. *Anděl strážný*

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ • ROČNÍK 63 • CENA Kčs 350

An illustration of an angel with large, feathered wings, kneeling and looking towards two children. The children are also kneeling and looking up at the angel. In the background, there is a small church with a dome.

Svatovojtěšské družinky Anděla strážného

Po celé naší vlasti byly letos konány svatovojtěšské slavnosti. Bylo to dojemné, jak se katolíci dovedli sjednotit kolem svatého Vojtěcha. Odložili stranictví a přišli všichni poklonit se biskupovi, který před devíti stoletími usiloval z našich předků vychovat vzorné katolíky a mezi Slovany vybudovat království Kristovo. Aby myšlenky svatého Vojtěcha byly ještě více upevněny, zakládáme mezi čtenáři Anděla strážného Svatovojtěšské družinky.

V družinkách spojíme všechny čtenáře Anděla strážného, eucharistické kroužky, čtenářské kluby a vůbec všechny, kteří chtějí plnit věrně náboženské povinnosti. Družinka není spolek a nedbá na spolkovou příslušnost. Je to kroužek dětí katolického náboženství, které chtějí pěstovat přátelskou zábavu i poučení bez hříchu. Členem družinky může být každé katolické dítě, které už bylo u sv. přijímání. Povinnosti družinkáře jsou: 1. V neděle a zasvěcené svátky býti na celé mši svaté. 2. Denně se modlit. 3. Sv. jména uctivě vyslovovati. 4. Alespoň jednou za měsíc přistoupiti ke sv. zpovědi. 5. Čísti a rozšiřovati časopis Anděl strážný.

Družinkářům se velmi doporučuje, aby i ve všední den byli přítomni mši svaté a co nejčastěji přijímali Tělo Páně. Družinkář je zbožný, veselý, odvážný, věrný a spolehlivý. Miluje svou vlast a je hrdý na svou víru.

Chcete si družinku založit? Není to nic těžkého. Stačí tři až dvanáct dětí. Zvolí si mezi sebou náčelníka, vyberou si nějaké jméno a ohlásí to do administrace časopisu „Anděl strážný“ Brno, Starobrněnská 19-21. Oznamte svůj úmysl též svému důstojnému pánu a poproste jej, aby Vaše družinky duchovně vedl. Nezapomínejte však, že kněží mají mnoho práce, a proto se snažte být hodně samostatní.

První družinky se již hlásí: Č. 1. „Jarní úsměv“, náčelnice Zdeňka Lapčíková, Šlapanice; Č. 2. „Bojující bratrstvo“, náčelník Václav Košina, Velatice. - Č. 3. „Zářivá hvězda“, náčelnice Libuše Čoupková, Velatice. - Č. 4. „Veselí hoši“, náčelník Ant. Fišer, Šlapanice. - Č. 5. „Zlatá hvězda“, náčelnice M. Brzobohatá, Velatice. - Č. 6. „Lví srdce“, náčel. J. Brzobohatý, Velatice.

Družinkářské zkoušky. Každý družinkář je povinen složit nováčkovskou zkoušku. Potom může ještě skládati zkoušku druhotřídní a prvotřídní. Jsou těžké, ale dobrovolné a mají ukázat, co dovedete. Zajímavé jsou zkoušky zdatnosti. Je jich dvanáct a jsou všechny dobrovolné: zkouška mrštnosti, poslušnosti, záchran, ministranta, velkého plavce, přírodopisce, velkého mlčení, zpěváka, čtenáře, junáka, poutníka a zkouška zručnosti. Napište si o pravidla družinek, tam se dočtete vše o zkouškách a jak máte družinku vésti.

Vypisujeme závody. Od 1. října do 1. dubna budou družinky mezi sebou závodit o prvenství. Již nyní se snažte, aby Vaše družinka byla co nejlepší. Podrobnosti k závodům v příštím čísle.

Srdečně Vás zdraví a na Vaše zprávy se těší

Velký náčelník.

HLAVOLAM. Na svátek Panny Marie Bolestné setkali se dva poutníci Horák a Novák. Ptá se Horák: „Kolik je vám roků?“ „Minulý mariánský svátek,“ odpovídá Novák, „mi bylo právě tolik let, kolik je dní od P. Marie Sněžné do mých narozenin.“ — „To jste ještě mladý,“ povídá Horák. „I já jsem se narodil na svátek Panny Marie, a kdybych byl dvakrát starší než jsem, měl bych tolik let, kolik je dní od mých narozenin po dnešní svátek. Ale to bych byl tolikrát starší než vy, kolik dní uplynulo od našich narozenin po dnešní svátek.“

Znáš svátky Panny Marie? Pusť se do hlavolamu. Zkuste to společně v družince a napište nám, kolik let je panu Novákovi a kolik panu Horákovi. Kdy se narodili?

SV. ANDĚLÉ. — Měsíc z á ř í je zasvěcen úctě sv. andělů strážných. Jasní andělé Pánu Bohu chvály zpívají a jeho vůli konají.

*Andělíčku, můj strážníčku,
opatruj mi mou dušičku,
aby vždycky svatě žila,
Pánu Bohu se líbila.*

BLAHOSLAVENÁ P. MARIA NAROZENÁ.

*Když Panna Maria se narodila,
jako by jasná hvězda zazářila.
Věř, brzy na svět přijde Spasitel.
Tu radost Bůh již v ráji lidem děl.*

JMÉNO PANNY MARIE.

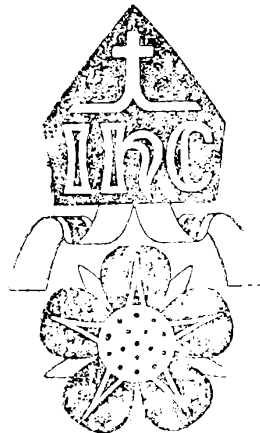
Bohumila.

Učenci praví, že jméno Maria značí v češtině Bohumila.

Maria skutečně nade všecko Boha milovala, a proto vždy byla Bohu milá.

Po nejsvětějším jménu Ježíš je jméno matky Kristovy, Maria, nám nejdražší.

SVATÝ KŘÍŽ POVÝŠEN. — Na podzim ubývá světla. Tu církev povyšuje v duši sv. kříž, aby náš Vykupitel nás chránil proti bludu a hříchu temnotám. Cyril Berka.

Požehnání arcipastýřské na cestu do nového ročníku

Patří k důkazům lásky Boží k nám, že máme každého svého anděla strážného, věrného průvodce na celé cestě životní.

Tím více si ho musíme vážit, tím radostněji se máme podřizovati jeho napomenutím, tím ochotněji se máme řídit jeho radou a jeho pokyny, tím vděčněji máme se těšit z jeho stálé přítomnosti.

A jestliže jsme si někdy posteskli: „Škoda, že máme jen jednoho anděla strážného,“ pak v takové chvíli nás mohlo oblažit vědomí, že náš anděl strážný používá i mnohých jiných pomocníků, aby nás dobře vedl.

Dobrý otec, dobrá matka, učitel, kněz, vychovatel, přítel, spoluzaměstnanec, ti všichni mohou být též naši andělé strážní — a z věcí neživotných i kniha, časopis, dobrá kniha, dobrý časopis.

Je proto velmi vhodný název, jímž se honosí časopis naší katolické školní mládeže, a jsem rád, že mohu pochválit jeho dosavadní práci.

Nechť svatí andělé strážní provázejí redaktora i přispěvatele, nechť provázejí i jeho čtenáře, aby světlo pravdy, plynoucí z pravdy Boží, rozprašovalo temnoty bludu a klamu z rozumu i mysli jejich, aby působivost krásy, pokud je odleskem krásy Boží, povznášela a zušlechťovala srdce jejich, aby síla dobra, jehož zdrojem i cílem jest jediné Dobro — Bůh, ozbrojovala vůli.

Tak vyrostou z mládeže naší celí lidé, lidé pevných povah, lidé prospěšní vlasti a církvi.
K tomu Vám všem žehná

† JOSEF,
arcibiskup pražský.

V Praze - na Hradčanech, 18. června 1947.

Dlouho osiřelá českobudějovická diecése dočkala se jmenování nového biskupa. Stal se jím ThDr Josef Hlouch. Nový biskup se narodil 26. března 1902 v Lipníku u Třebíče. Byl profesorem Cyrilometodějské fakulty Palackého university v Olomouci, kde působil až do svého jmenování.

(Foto Frait, Olomouc.)

Malý houslista

JOSEFIS.

1. NA ČESKÝCH HRANICÍCH.

Lesnatou krajinou ujížděl vlak. Utíkal jako rychlý had. Supěl a jeho lokomotiva chrlila červené jiskry, jako by chtěla říci, že by mohla zapáliti celý les, kdyby chtěla. Rychle klepala svými postranními pákami. Vzbuzovala hrůzu, ale stromy se na ni jen přátelsky usmívaly. Vždyť ji tak dobře znaly! Projela lesem již nescíslněkrát, ale ještě nikdy nezapálila ani stébélka trávy. V nočních hodinách ji rády viděly, protože její velká přední kukadla jim na chvíličku posvítila, aby se na sebe mohly trošičku podívat, a okénka vozů jim připadala jako šňůra světélkujících perel.

V jednom voze tohoto lesem uhánějícího vlaku seděl schoulen v koutku asi desíletý chlapec. S nikým nemluvil, protože nerozuměl řeči, kterou cestující mluvili. Jel cizinou — ale k domovu, který ani mnoho neznal. Těšil se. Slýchal tolik krásného o svém domově, že se mu až dech zatajoval. Když odjížděl, řekl mu soused, že až se bude rozednívat, že se již budou blížit české hranice. A skutečně tomu tak bylo. Vlak zastavil. Do vozu přišel nový zřízenec. Podíval se přátelsky na hochu a řekl:

„Tak co, hochu, jedeš dál? Jsme na československých hranicích. Bude prohlídka listin a zavazadel. Máš všechno v pořádku? Jakpak se jmenuješ?“

Chlapci zazářily oči. Opět po dlouhé době slyšel českou řeč. Rozhlédl se a viděl, že zůstal ve voze již jen sám, ostatní cestující že již vystoupili. Radostně zvolal:

„Pane průvodčí, je to skutečně pravda, že jsme již v Československu?“

„Je, chlapče, je. Jak dlouho již jedeš?“

„Ach, pane průvodčí, jedu již velice dlouho — až z Itálie.“

„Až z Itálie? A nebojíš se jet sám?“

„Nebojím, pane průvodčí. Jedu přece domů, do vlasti své i svých rodičů, ale nikoho zde nemám. Všichni mi již pomřeli.“

„Ke komu sem vlastně jedeš?“

„Já ani sám nevím. Tatínek mě poslal na Žižkov k jakési paní. Povídal mi, že je velmi hodná a že mě bude mít ráda.“

„Zapomněl jsi mi říci, jak se jmenuješ. Dej mi své papíry, musím je donést k prohlídce! Zavazadla si také nachystej! Přijdou je prohlédnout!“

Chlapec se na průvodčího chvíli nechápavě díval a pak tiše řekl:

„Jmenuji se Václav Vrba. Zde mám jakési dva papíry. A zavazadla nemám skoro žádná, jen tento malý raneček prádla a po tatínkovi tyto housle. To je všechno, co mám.“

Průvodčí se díval na malého Václava velmi zpytavě. Prohlížel mu listiny a odešel s nimi do kanceláře. Václav stál u okna vozu. Široce rozevřel oči a přemýšlel:

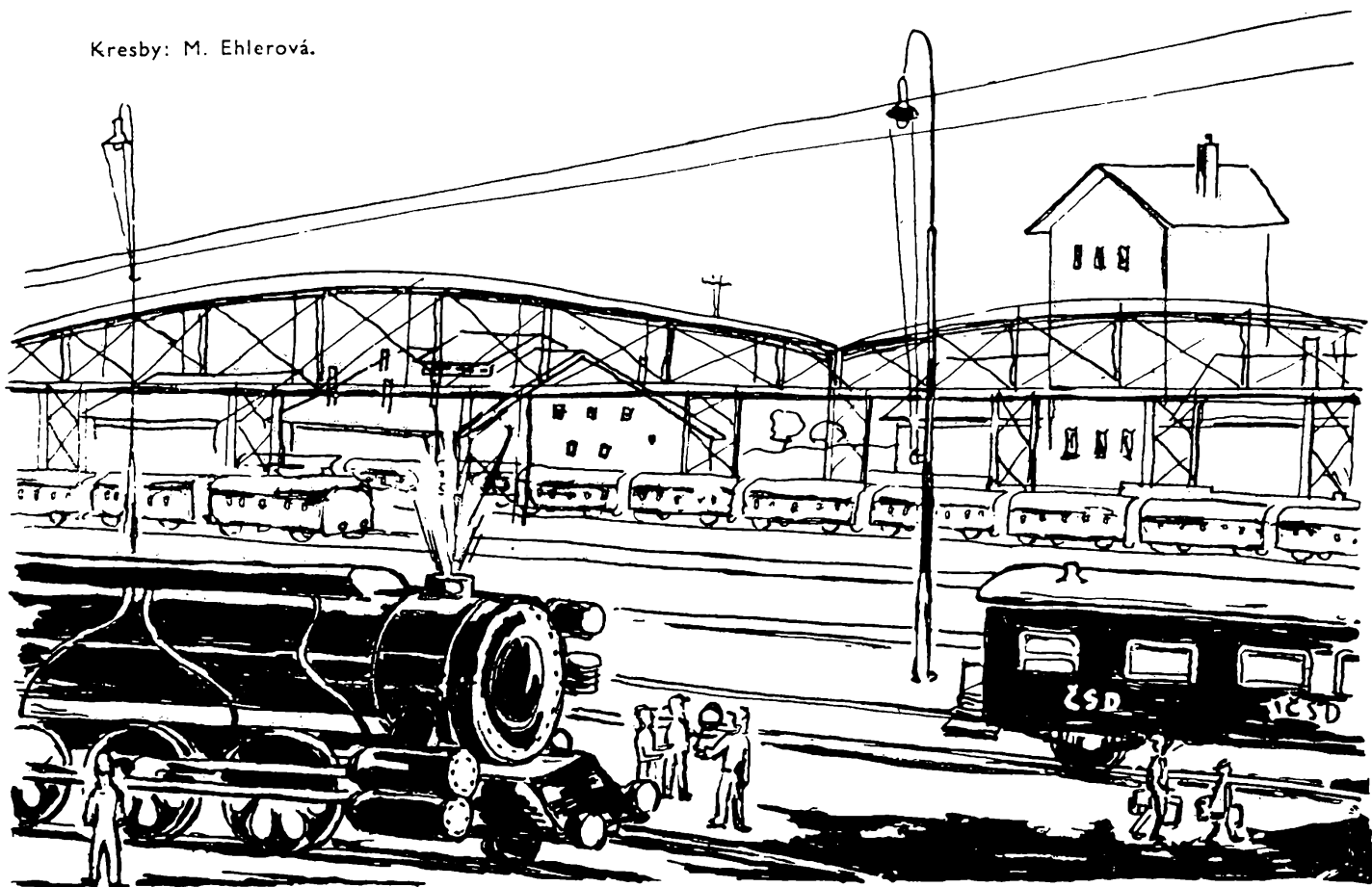
„Jsem doma, ve vlasti, ale domova nemám. Uvidím zde mnoho a mnoho dětí, které se budou usmívat na své maminky a sourozence .. a já? Nenajdu nikoho, kdo by mě měl alespoň trochu rád. Budu sám a opuštěn. Snad najdu mezi lidmi soucit, ale ne opravdovou mateřskou lásku. Matka zemřela před třemi roky, otec před měsícem a od té doby mne nikdo nepohladil, nikdo nepolíbil. Jen starý soused mi někdy stiskl ruku a poklepal na rameno ..“

Václav vzpomínal dál. Narodil se v Praze na Žižkově. Jeho otec byl hudebníkem. Ráno hrával v kostele na varhany, mezi dnem dával hodiny na housle, večer hrával buď v kině neb s některou kapelou při zábavách. Vydělal dosti peněz, aby uživil svou ženu a jediného synka Václava. Nebyl však spokojen. Toužil stále výš a dál. Náruživě miloval hudbu. Ta mu byla vším. Rozhodl se, že pojede do ciziny, aby se přiučil ještě více vyučovatí překrásné melodie tajemné hudby. Vybral si Itálii. Modré nebe a zelené moře ho přitahovalo. Tak se dostal jednorozční Václavek do země pomerančů a fíků. Od dětství se učil oběma řečem. Od rodičů češtině, od dětí z okolí zase italštině. Maminka Václavova zemřela za pět let na souchotiny. Václav se na ni ani mnoho nepamatoval. Utkvěla mu v hlavě její laskavost a něžnost. Krásně zpívala. Obyčejně ho uspávala měkkou ukolébavkou. Václav byl více ve společnosti otcově. Zdědil po něm lásku k hudbě. Již jako malý chlapec, když ještě ani do školy nechodil, sedával často u klavíru a tvořil si sám libozvučné melodie. Otec mu často se zálibou naslouchal. Měl radost, že bude jeho syn také dobrým hudebníkem. Když začal Václav chodit do italské školy, začal se učit hrát také na housle. Otec ho posílal k cizímu učiteli, ač sám dával dětem hodiny. Říkal:

„Hudba je umění, které se musí vážně a pilně studovat, aby mělo cenu. U mne by to bral chlapec příliš přátelsky, ale u druhého učitele se bude na hudbu dívat jako na opravdové a vážné studium.“

A malý Václav otce nezklamal. Hned od začátku bral hudbu vážně. Pilně cvičil, proto hrál čistě a s citem. Měl zvláštní nadání. Jak zavřel oči, hned se mu housle rozehrály překrásnými melodiemi. Otec dobře věděl, že z hochy vyrůstá velký umělec, ale ani slovem se o tom před chlapcem nezmínil. Báł se, aby se mu nevloudila do srdce pýcha. Měl

Kresby: M. Ehlerová.

v otci výborného vychovatele, ale ne dlouho. Když mu bylo necelých deset let, otec zemřel. Václav byl tedy sám a opuštěn.

Průvodčí se vrátil s jeho listinami.

„Máš všecko v pořádku, Václave, ale musíš přestoupit do jiného vlaku. Pojď, zavedu tě až k němu!“

Vzal hochovi uzlíček, Václav vzal housle, a šli. Průvodčí ho poučoval:

„Tady ten vlak tě zaveze až do Prahy. Ještě si v něm několik hodin posedíš, ale spát již budeš doma na Žižkově. Než vlak vjede do nádraží, budete projíždět Žižkovem. Také tam bydlím, a to v Želivského ulici. Náš dům vidím vždycky již z vlaku, ale přijedu domů až zítra. Mám službu v jiném vlaku. Doufám, že tě na Žižkově někdy uvidím.“

Zavedl hochu až do vozu pro nekuřáky. Raneček mu dal do sítky nad sedadlem a chtěl mu tam dát i housle, ale Václav protestoval:

„Děkuji vám, pane, za laskavost. Housle mi nahoru, prosím, nedávejte, musím hned hrát.“

„Ty budeš hned teď ve vlaku hrát?“

„Ano, pane. Musím vyplnit přání zemřelého tatíčka.“

„Jaképak je to přání?“ se zájmem se ptal průvodčí.

Václav vypravoval:

„Tatínek věděl již týden před smrtí, že určitě zemře. Trpěl na srdeční vadu. Jednoho dne mu začaly otékat nohy a za čtrnáct dní zemřel. Po celých osm dní před smrtí mi dával ponaučení, radil mi, jak mám žít, a vyslovil také různá přání. Prosil mne, abych jel do vlasti. Svou vlast miloval nade všecko, proto si přál, abych zahrál na jeho housle hned na prvním kilometru rodné země. Tóny mají znít jako pozdrav jeho ztuhlého srdce. Často říkával, že jeho tělo ztuhne, ale jeho láska k vlasti že zůstane na věky. Chci proto hned zahrát, abych vyplnil jeho přání. Rovněž tak učiním při vjezdu do Prahy a pak ještě na několika místech v městě samém, která jsem si podle otcových slov poznamenal.“

„Tak hrej, milý hochu, abych také uslyšel, jak již umíš hrát na ty svoje housličky,“ pobízel průvodčí chlapce.

Václav vyndal z pouzdra housle, smyčcem přešel struny, aby se přesvědčil, jsou-li dobře zladěny. Pak si stoupl k oknu, zavřel oči a začal hrát. Vozem se rozezvučela překrásná píseň beze slov. Průvodčí udiveně naslouchal. Díval se na hochovy prsty, jak hbitě a dovedně tančí po strunách. Zadíval se i na jeho obličej, který dostal při hře oduševnělý výraz. Nepřerušil ho ani slůvkem. Václav hrál a hrál. Nevšímal si toho, že jeho hra přivábila do vozu různé cestující a nádražní zřízence. Se zavřenýma očima hrál stále horlivěji a v duchu rozmlouval se svým zemřelým otcem:

„Tatíčku drahý, jsem v Čechách. Jsem zase v naší krásné vlasti, o které jsi mi toho tolik krásného vypravoval. Plním tvé přání. Hraji na prvním kousku půdy rodné země. Zdravím Čechy za tebe a tlumočím jim tvou lásku. Půjdu všude, kam jsi mě poslal, aby tu tvoje housle vyhrály tvé pozdravy a tlumočily tvé vzkazy. Víš, tatíčku, mně se zdá, že tvá duše zpívá v těchto houslích. Připadá mi, jako bys hrál ty sám a zpíval při tom: Čechy krásné, Čechy mé, duše má k vám s láskou lne. Srdce moje studené, ale, Čechy milené, duše moje letí k vám — odkaz svůj vám podávám: moje písně vezměte, hory, lesy zazněte! Štěstí nechť je domovem v národě mém milém . . .“

A Václav hrál a snad by ani nepřestal, kdyby jej průvodčí nepřerušil: „Tak se měj hezky, milý hochu! Umíš krásně hrát. Jsem také tak trochu muzikant, ale dítě jsem ještě nikdy neslyšel tak pěkně hrát. Vidím, že se v životě neztratíš, neb komu hudba v rukou zpívá, ten jistě nouze nemívá. Buď zdrav a na Žižkově na shledanou!“

Václav panu průvodčímu ještě jednou poděkoval za laskavost a rozloučil se s ním. Když si dával housle do pouzdra, našel v něm několik bankovek. Dali mu je tam cestující, které přilákala jeho hra. Začervenal se trochu, řekl polohlasitě „Zaplat Pán Bůh“, neb nevěděl určitě, komu má poděkovat. Asi za půl hodiny se vlak rozejel a uháněl ku Praze. Václav si vzpomínal na slova, která mu řekl tatínek před smrtí:

„Venoušku, až přijdeš do Čech, buď poslem lásky. Jsi chudý chlapec, na dobrotu druhých odkázán. Budeš muset přijímat různá dobrodiní. Uvědom si tedy dobře, že se musíš něčím svým dobrodincům odměnit. Víš čím? Modlitbou a úsměvem. Jsi Čech. Posílám tě jako sirotka do naší vlasti. Usmívej se na každého Čecha, ať je dobrý nebo ne! V každé duši je trochu dobra. Dětem nedávej nikdy špatný příklad! Usmívej se na ně! Nemsti se a nikdy se nehněvej! Konej všude dobro! Kde nestačí tvůj úsměv, tam zahrej na housle a uvidíš, jaké divy dělá hudba. Je to čarodějka, která umí ve chvílce otevřít srdce dlouho dobru zavřená. Až si někdy nebudeš vědět v něčem rady, zahrej si na housle! Co ti při hře napadne, to udělej, neb ti to vnukne anděl strážný, který ti v houslích oznámí můj vzkaz. Buď dobrý — ukazuj a hlásej lásku!“

Vlak ubíhal, ba letěl, ale Václav se oknem ani nepodíval. Přemýšlel o poslání, které mu otec dal. Činil si předsevzetí . . .

(Pokračování.)

V zajetí pirátů

Jiří Jemar.

Jednoho dne, právě když jsem se vrátil z junácké lesní školy, čekalo mne doma překvapení. Dopis z Indie od junáka Ohaneye. Nu, přečtěte si jej, bratři junáci, i vy, sestry a ostatní čtenáři:

„Odpusť mi, drahý bratře, že jsem Ti tak dlouho neodpovídal. Nezavinil jsem to sám, ale byly to podivuhodné okolnosti. Byl jsem v zajetí pirátů, malajských pirátů. Jak víš, psal jsem Ti, že se chystáme s junáckým indickým vodním oddílem na prázdniny na delší cestu po moři. Měli jsme v úmyslu navštívit Sumatru a přilehlé ostrovy. Bylo nás několik starších vysokoškoláků a tříměsíční prázdniny chtěli jsme věnovat jednak tomu putování po vodě, jednak též studiu přírody na Sumatře a přilehlých ostrovech, neboť většinou jsme byli přírodopisci.

S radostným očekáváním opustili jsme Kalkutu a po krátké době vepluli do Bengálského zálivu. Zapomněl jsem Ti však popsat naši loď. Nebyla to plachetní loď, ale moderní veliký motorový člun či spíše parníček, asi takový, jaký jezdí u Vás v Praze po Vltavě. Vezli jsme s sebou i nějaké cestující. Na této cestě dokonale jsme se pocvičili v námořnictví. Když jsme opustili Singapore, zamířili jsme na širé moře. Nyní nám již zůstal jen Džin Vay, Malajec, který vida, že je nám potřebí mechanika, sám se nabídl k službě na naší lodi za pouhou stravu. Byli jsme dobře vybaveni potravinami a kromě toho dostali jsme povolení k lovu ryb i střelbě, takže potrava nebyla nám problémem a rádi jsme přijali jeho služby.

Džin Vay pletl se všude a musím Ti říci, že jsem měl k němu od prvního setkání nepřekonatelný odpor. Ukázalo se, že Džin Vay dobře zná moře, po kterém jsme se plavili. Přemluvil nás, abychom uhnuli z obvyklých vodních cest více k západu a přiblížili se k vytouženému Borneu s neobvyklé strany, kam velké parníky nepřiplouvaly a jen čluny s mělkým dnem sem měly přístup. Když již jsme spatřili na obzoru pobřeží Bornea, pojednou došlo k poruše motoru, kterou jsme se marně snažili odstranit. Džin Vay prohlašoval, že porucha je velmi vážná, vzdušné potrubí je poškozeno a též že na klikový hřídel se dostal nějakým záhadným způsobem písek a poškodil jej. Podařilo se mu pak přemluvit a oklamat nás natolik, že jsme mu zapůjčili záchranný člun a dva veslaře, aby se pokusil z Bornea opatřit rychlou pomoc. Tvrdil, že na pobřeží zdaleka nám viditelném je zvláštní lodařská stanice, kde možno vypůjčit náhradní součásti.

Když odplul s Jamesem a Harrym, dvěma našimi anglickými průvodci, netušili jsme nikdo, že se s nimi již nikdy nespatriíme; čekali jsme zakotvení, neboť náhodou tu nebyla tak značná hloubka, a v duchu jsme se modlili, aby se nám naši druhové co nejdříve vrátili a aby se nepřihнала nějaká bouře, které tu nejsou vzácností.

Uplynul den, kdy jsme se oddávali lovu ryb a připravám pro výpravu na břeh a získání prvního přírodopisného materiálu. Přesto, že počasí nám přálo a v družném a bratrském našem kruhu bylo nám dobře, cítili jsme všichni jakousi divnou tíseň. Jakási chmura se všech zmocňovala. Když pak jsme zaslechli od pobřeží k večeru několik výstřelů, zmocnil se nás všeobecný neklid.

„Proč se James a Harry nevracejí?“

„Bylo přece domluveno, že Harry zůstane u člunu, zatím co James s Džin Vayem nejbližší cestou půjdou pro pomoc. Nevrátí-li se ještě téhož dne, vrátí se Harry s člunem na loď a bude čekat, až budou z pobřeží vysílány signály.“

„Opatrnost nás nutí zvýšit v noci stráž!“ prohodil bratr kapitán Jodhpur. A měl pravdu. Když se střídala druhá noční hlídka, byli jsme všichni pojednou probuzeni.

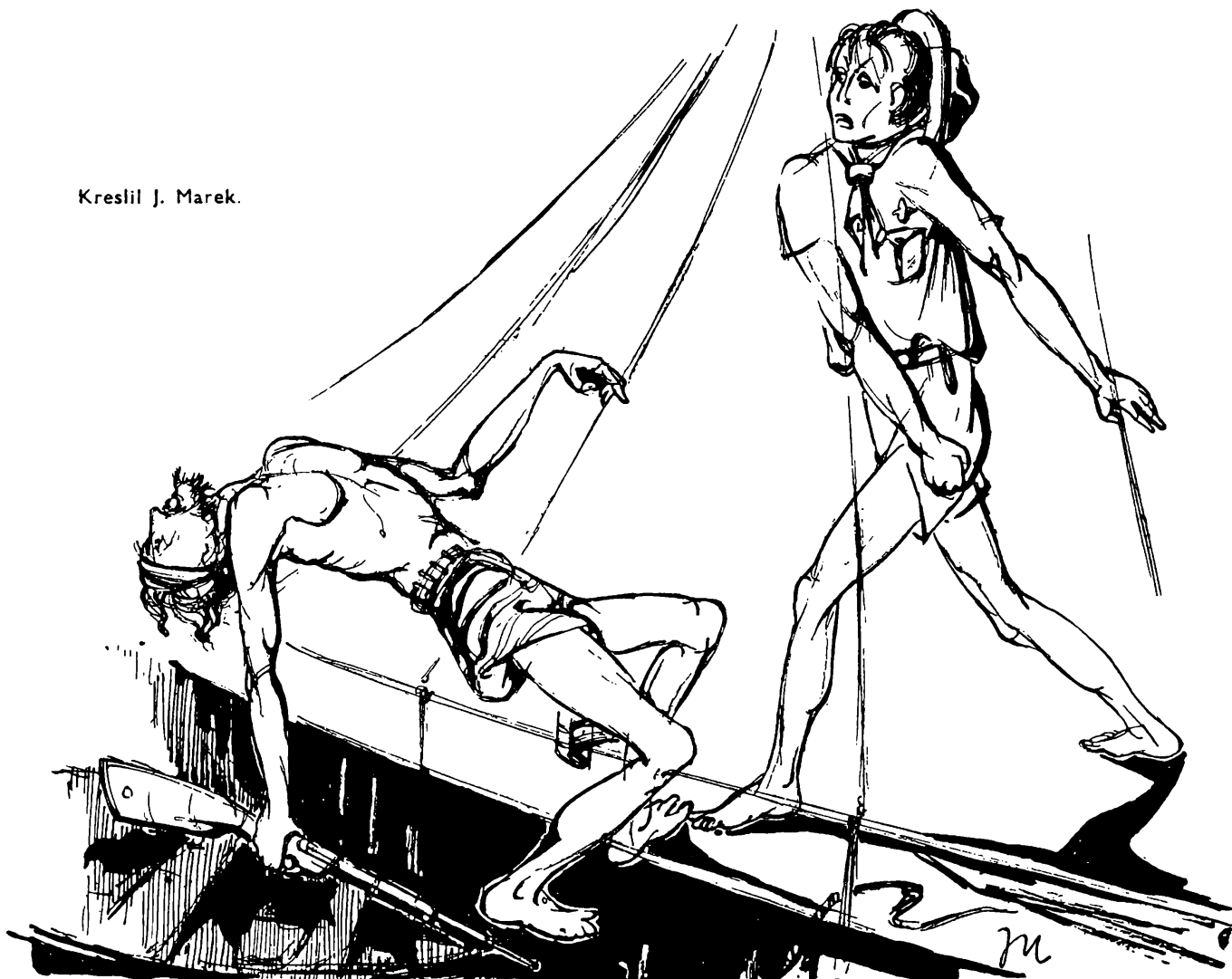
Kapitán Jodhpur nás všechny dal vzbudit, neboť hlídka mu hlásila, že se blíží několik člunů s různých stran.

„To jsem já, Džin Vay,“ volal náš mechanik, „vezu pomoc!“

„Kde je Harry a James?“ tázal se nedůvěřivě Jodhpur. Odpovědí mu byl výstřel z jednoho člunu. A pak to začalo. Palba se všech stran. Byli jsme obklopeni piráty, kteří dovedli řádně využít naší nekušenosti a důvěřivosti. Neměli jsme zbraní, abychom se jim mohli příliš bránit. Jen několik loveckých pušek a revolverů, ale než jsme je mohli dobře použít, přirazily čluny pirátů se všech stran a již ta čeládka vpadla na loď. Zrádný Džin Vay je zřejmě vedl.

Poněvadž jsem neměl čas zmocnit se nějaké zbraně, bránil jsem se pěstmi. Kryl jsem se za schodištěm do strojovny a když jsem spatřil prvního piráta, přelézajícího zábradlí naší lodi, přiskočil jsem k němu a mocným hákem jsem ho srazil zpět. Padl do člunu, kde nastal zmatek a slyšel jsem pusté malajské klení. Skryl jsem se opět za zábradlí, neboť třesklo několik výstřelů. Ho, kdybych se jim mohl bránit stejnou zbraní!

Kreslil J. Marek.

Zatím již i s naší strany nastala palba. Ale kapitán Jodhpur křičel na naše hochy, aby nestříleli. Předpokládal, že vyřídí záležitost přece jen nějak rozumně. .., a stálo ho to život! Čest jeho památce.

Já sám jsem se rozhodl, že použiji ještě své tvrdé pěsti — býval jsem mistrem boxu, a vskutku srazil jsem ještě několik těch hrubců pěsti k zemi, až mně jeden pirát prostřelil rámě, a od té doby již, hochu, neboxuji.

Co bylo dále? Naše loď byla vbrzku spravena. Piráti přivlekli vskutku novou klikovou hřídel. Pak nás svázali, většinou zraněné, zavázali nám oči i ústa a vezli nás kamsi na vlastní lodi. Několik dní pobýli jsme o hladu v temné jeskyni. Nevěděli jsme, co s námi bude, ale proslýchalo se, že se žádá za nás vysoké výkupné, a nedostanou-li je piráti, že nás zabijí.

Jednoho dne, kdy jsem se již v té černé díře vzdával veškeré naděje, že kdy spatřím světlo, rána mne bolela a já blouznil v horečkách, vplížil se do naší jeskyně malajský hoch. Jeskyně nebyla hlídána, ale my byli tak pevně svázáni, že nebylo naděje na osvobození. Četl jsem tolikráte o tom, jak se vězni osvobodili z řetězů a provazů, ale z nás nebyl nikdo toho schopen, ač obratnosti nám nikdy nechybělo. Nebýti toho malajského hochy, nikdy bychom se vskutku nebyli zachránili. On nám prozradil, že je také skautem a že žije v bungalowu svého sáhiby (pána) asi 20 km odtud v pralese. Náhodou se mu podařilo objevit pirátskou vesnici, která žije pod zdánlivě klidnou rouškou, a když tu našel na zemi pohozený skautský odznak a zaslechl z náhodného hovoru o vězněných indických chlapcích, nedal si pokoj, dokud tuto jeskyni neobjevil. To nám ovšem nevyprávěl v jeskyni, ale až v bungalowu. Tehdy nás jen rozpoutal a naznačil, abychom ho rychle následovali. Museli jsme Mysora, Baroda a Navába nésti, nebyli schopni chůze. Podařilo se nám prchnout a náš útěk byl zpozorován teprve po dvanácti hodinách, kdy jsme byli již v úplném bezpečí. Jednou za 24 hod. chodívali se totiž na nás podívat. Jaké bylo asi jejich překvapení! Ale mnohem větší bylo, když záhy nato trestná výprava anglických sáhibů, povoláná z bungalowu plukovníkem, který tu trávil svou dovolenou, vpadla do pirátské vesnice a zakrátko učinila navždy konec pirátským spádům záludných Malajců. Ukázalo se, že tito piráti byli podporováni Japonci, aby poškozovali anglické koloniální zájmy.

Naše loď nám byla vrácena. Ale bez Jamese, Harryho, bez kapitána Jodhpura a též Dholpur a Bahawal nám zemřeli. Byl to smutný návrat. Provázel nás oddíl malajských skautů, s kterými, třebaže jsme cítili trpkost proti malajským pirátům, jsme navázali přátelství, neboť jejich členu jsme vděčili za to, že jsme vůbec aspoň z větší části vyvázli a že bylo zamezeno další řádění malajských pirátů.

Poležel jsem si několik měsíců, než jsem se úplně vzpamatoval.

Když opět jsme se sešli všichni uzdraveni, volala nás povinnost do vojenských řad proti novým, větším pirátům, japonským fašistům. Co vše jsem při tom prožil, o tom napíši až jednou později. Jsem opět doma, zdrav, a právě jsem konečně v klidu zcela dokončil svá studia a universitní zkoušky a přikládám Ti své oznámení o promoci.“

Zde dopis končil. Uschoval jsem jej pečlivě jako vzácnou památku a odpověděl mu stejně dlouhým dopisem, kde jsem vylíčil, co my jsme tu vše zažili.

Andělé Boží

Srbská lidová píseň.

Rozkázal kdys Hospodi
trojici svých andělů:
„Ó, vy moji andělé,
vévodové nebeští,
s nebes na zem sejděte,
urobte si housličky
ze suchého javoru
a pak jděte po světě
jako včelky po květech
od okénka Božího,
od slunného východu,
zkoumajíce národy,
všechna města po řadě,
ví-li každý o Bohu,
zná-li každý jméno mé!“
Sešli tedy andělé,
sešli s nebes na zemi,
urobili housličky
ze suchého javoru,
rozešli se po světě
jako včelky po květech
od okénka Božího,
od slunného východu,
zkoumajíce národy,
všechna města po řadě:
Každý věděl o Bohu,
každý jméno Boží znal.

Přeložil O. F. Babler.

Září

Karel Toman.

Můj bratr dooral a vypřáh koně.
A jak se stmívá,
věrnému druhu hlavu do hřívý
položil tiše, pohladil mu šíji
a zaposlouchal se, co mluví kraj.

Zní zvony z dálky tichým svatvečerem,
modlitba vesnic stoupá chladným šerem.
Duch země zpívá: úzkost, víra, bolest
v jediný chorál slily se a letí
k věčnému nebi.

Svatý Václave,
nedej zahynouti
nám ni budoucím!

Kreslil F. Bílkovský.

Hrad Cimburk v Chřibech

RNDr Em. Pokorný.

Na strmé skalní ostrožně, dnes lesem zarostlé, nad propastnou ráztokou bystřiny, padající sesvahu hory Ocásku (553 m) četnými vodopádky a slapy do šumící říčky Stupavy, ve výši 427 m jakoby zaklety ve věčný sen, dřímají pozůstatky kdysi rozlehlého a slavného hradu Cimburka.

V letní době jen vysoká východní fronta a západní hlásná věž poněkud přechází nad zelené koruny listnatých stromů, ohrožujících svými korunami a kořeny i tyto smutné, ale dosud výrazné hradní trosky — sídla moravského velmože Bernarda z Cimburka, syna Ctibora, který se do dějin moravských zapsal jako slavný podkomoří země a jako zakladatel staršího hradu Cimburka u Trnávky nedaleko Mor. Třebové. Kolem r. 1330 vládl na novém Cimburku i sousedním hradě Střílkách patrně tento jeho zakladatel Bernard, diplomat Jana Lucemburského, rytířského krále, a později hofmistr Karla IV., Otce vlasti.

Nový Cimburk nezůstal na dlouho rodinným hradem pánů z Cimburka, ale už jeho vnuk Ctibor prodal jej i s hradem stříleckým a příslušným polním a lesním zbožím tehdejšímu moravskému markraběti Janu Jindřichovi (za 3600 kop grošů) a pak přešel hrad na jeho syna Jošta. Tak se stal na čas Cimburk hradem markrabským. V tu dobu nedaleko odtud na troskách bývalého basilánského semináře z dob sv. bratří Cyrila a Metoděje založen byl klášter brněnských augustiniánů na hoře sv. Klimenta (461 m), bohužel r. 1421 zničený i s kostelem od husitů za vedení Bedřicha ze Strážnice.

Později dávala Cimburk moravská markrabata často do zástavy různým pánům (na př. r. 1456—146 pověstnému loupežnému rytíři Jaroslavu z Lomnice), až Francové z Háje byli posledními zástavními pány hradu. Cimburk šťastně přečkal války husitské, zvláště bouřný rok 1421, kdy nedaleko odtud, jak výše řečeno, moravští táborité zničili nejen probolství na hoře sv. Klimenta u Osvětima, ale i cisterciácký klášter velehradský.

Teprve po smrti krále Ludvíka (1526 u Moháče) stali se řádnými majetníky hradu i blízkých Koryčan páni z Víckova. Patrně z důvodů obtížného zásobování, přílišné zapadlosti a nových požadavků kultury hmotné i duševní byl hrad tehdejším majitelem Gabrielem Frant. Horeckým, který se přestěhoval do nového zámku v Koryčanech, opuštěn a po jeho smrti 27. února 1703 započal rychlý rozklad hradu. Nejenom vlivy povětrnostní, ale více ještě správa koryčanského panství a lidé z okolí ničili hrad, bořili a materiál rozváželi na stavby. I při hledání „pokladů“ mnozí nadělali mnoho škod. Neprospěl v podstatě ani šlechtetný zásah koryčanského lidumila a průmyslníka Ludv. Wittgensteina a později v roce 1929—1930 státním památkovým úřadem v Brně vykonané nejnutnější zabezpečovací práce.

Osud střílského staršího druha, zdá se, že nemilosrdně naplní se i na Cimburku. Kvílení noční meluziny, pískot sýčků a houkání sov, skrývajících se v nesčetných trhlinách zdí a v otvorech zhroucených oken, připomínají úděsně marnost všeho a zánik lidského snažení. Velký skalní otvor v základech hradu, vedoucí do vlhkého temného sklepení či bývalé hladomorny, zeje jako vyhaslé oko kostlivce ze záhrobí, jehož klid rušen jest občasným pádem balvanů ze stále drobnících se hradních zdí...

Kreslil Ant. Vorel.

Arménská pohádka.

Osel a velbloud

Osel a velbloud žili na poli, kde se jim náramně líbilo a také dobře dařilo. Jednoho dne, když se osel hodně nažral, tuze se rozveselil a dostal chuť si zazpívat. „Rád bych si zazpíval písničku,“ povídá velbloudovi, „mám hroznou chuť si zazpívat.“ Velbloud se ulek!: „To raději nedělej,“ prosil ho, „stane se neštěstí, budeš-li zpívat, uvidíš!“ Ale osel na to nic nedal a pustil se do zpěvu. Cestou nedaleko táhla karavana, uslyšela zpěv, chytila osla i velblouda, naložila na ně břemena a hnala je dál.

Ale osel se brzy unavil. Když kupci viděli, že už nemůže dál, naložili ho i s jeho břemenem na velblouda. Brzy nato přišli na horskou stezku, která se vinula podle příkré propasti. „Tať,“ pomyslí si velbloud, „teď přijde odplata,“ a nahlas povídá oslovi: „Mám chuť si zatancovat, opravdu, nemohu se udržet.“ — „Pro všechno na světě! Tady přece nebudeš tancovat, vždyť bych spadl dolů!“ — Ale velbloud dělal hluchého a sotva udělal první taneční kroky, osel s jeho hřbetu sletěl do propasti.

Kreslil
F. Bílkovský.

Přeložila M. R. Junová.

Do školy

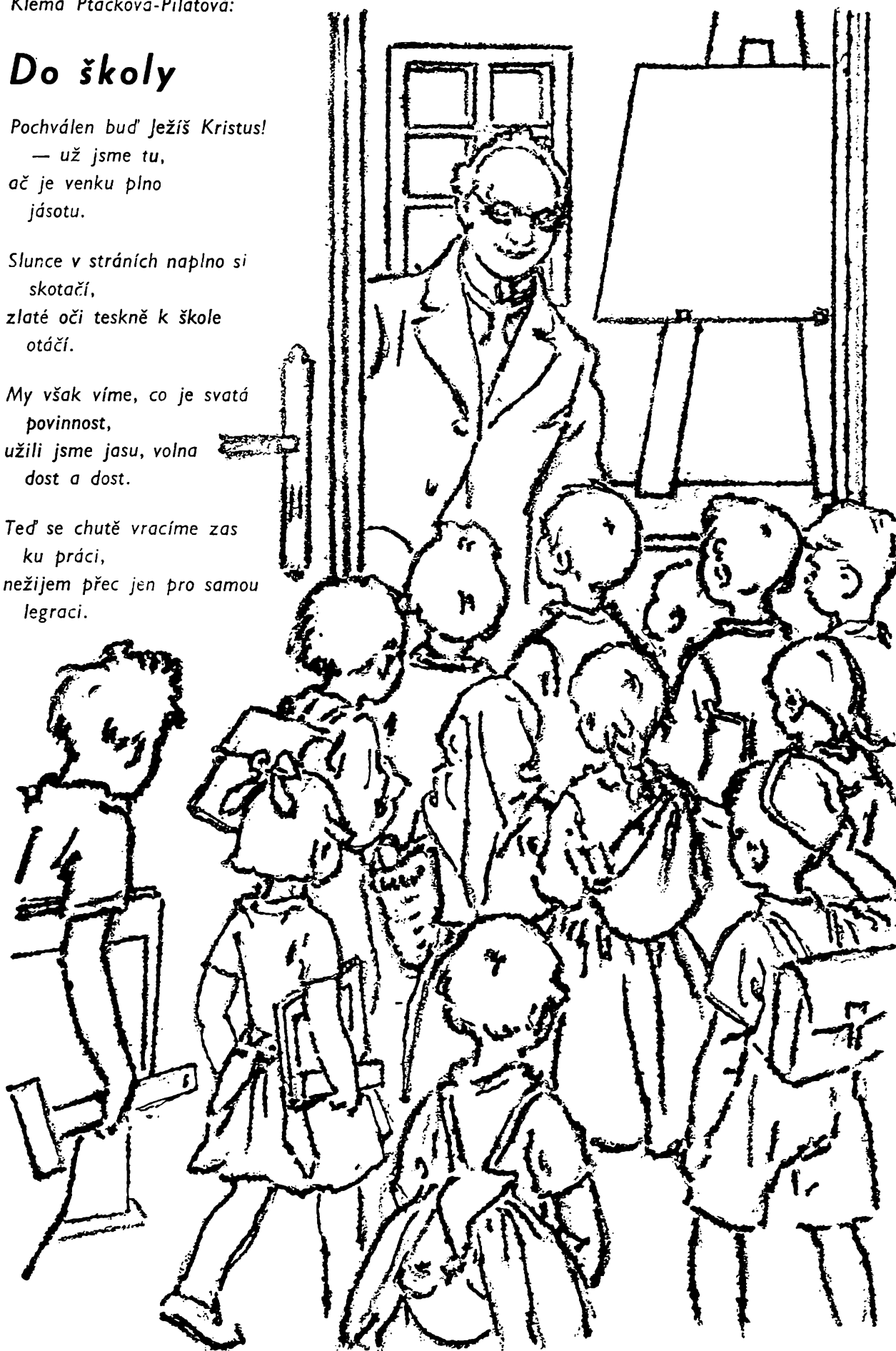
Pochválen buď Ježíš Kristus!

— už jsme tu,
ač je venku plno
jásotu.

Slunce v stráních naplno si
skotačí,
zlaté oči teskně k škole
otáčí.

My však víme, co je svatá
povinnost,
užili jsme jasu, volna
dost a dost.

Teď se chutě vracíme zas
ku práci,
nežijem přec jen pro samou
legraci.

Každého odpoledne, když šly děti ze školy, chodily do Obrovy zahrady a hrály si tam.

Byla to veliká, krásná zahrada s měkkým zeleným trávnickem. Tu a tam v trávě stály krásné květiny jako hvězdy a bylo tu také dvanáct broskvoní, které na jaře kvetly něžně růžově a bíle jako perly a na podzim měly bohaté plody. Ptáci sedali na stromech a zpívali tak sladce, že děti znova a znova ustávaly ve hře a naslouchaly jim. „To jsme tady šťastné!“ volaly na sebe.

Jednoho dne se Obr vrátil domů. Byl na návštěvě u svého přítele, rohatého Lidožrouta, a zůstal u něho sedm let. V těch sedmi letech mu pověděl všechno, co mu měl povědět, neboť předměty jeho hovoru byly velmi omezené, a tak se rozhodl, že se vrátí zpět na svůj zámek. Když přišel domů, uviděl děti, jak si hrají v jeho zahradě.

„Co tady děláte!“ vzkřikl nevrle, a děti se rozutekly. „Moje zahrada je moje zahrada,“ povídá Obr, „to každý uzná, a nedovolím, aby si v ní hrál někdo jiný než já sám.“ Vystavěl tedy kolem dokola vysokou zeď a pověsil výstražnou tabulku:

NEOPRÁVNĚNÉ CHOZENÍ PO TOMTO POZEMKU SE POD TRESTEM ZAPOVÍDÁ!
--

Byl to náramně sobecký Obr.

Ubohé děti teď neměly, kde by si mohly hrát. Zkusily to na silnici, ale na silnici bylo moc prachu a kamení a to dětem nebylo po chuti. A tak když bylo po škole, obcházel vysokou zeď a vykládaly si o krásné zahradě za tou zdí. „Tam jsme bývaly šťastné!“ říkaly si.

Potom přišlo jaro a v celém kraji bylo květin a ptáků, jenom v zahradě sobeckého Obra stále byla zima. Ptáci nedbali o to, aby v ní zpívali, protože tam nebyly děti, a květiny v ní zapomněly kvést. Jednou pěkná květinka vystrčila hlavičku z trávy, ale jak uviděla výstražnou tabulku, tak se zarmoutila pro děti, že zase honem zalezla do země a spala dál. Kdo se z toho jedině radoval, to byly Sníh a Mráz. „Jaro zapomnělo na tuhle zahradu,“ volaly, „a tak tady budeme přes celé jaro!“

Sníh pokryl trávnick svým velkým bílým pláštěm a Mráz pomaloval všechny stromy stříbrně a bíle. Potom pozvaly Severáka, aby s nimi bydlel, a ten přišel. Byl celý zabalen do kožichu a po celý den řval v zahradě a srážel komíny. „To je nádherné místo,“ říkával, „musíme pozvat na návštěvu Krupobití.“

I přišlo Krupobití. Každého dne tři hodiny práskalo na střeše zámku, až rozbilo skoro všechny tašky, a potom běhalo kolem zahrady tak rychle, jak jen mohlo. Bylo celé oblečeno šedivě a jeho dech byl ledový.

„Tomu nerozumím, že jaro tak dlouho nepřichází,“ pravil sobecký Obr, když přistoupil k oknu a díval se dolů do studené bílé zahrady. „Doufám, že se počasí brzy změní.“

Ale jaro nepřicházelo a léto také ne. Podzim dal každé zahradě zlaté ovoce, ale zahradě Obrově nedal žádné.

„Je moc sobecký,“ řekl Podzim.

A tak v té zahradě pořád byla Zima, Severák a Kroupy, Mráz a Sníh tančily kolem stromů.

Jednoho rána ležel Obr v posteli, ale nespál. Tu uslyšel líbeznou hudbu. Zaznívala mu v uších tak sladce, že myslel, že kolem táhne královská kapeia. Byla to však jen malá Konopka, která zpívala před jeho oknem; ale on už tak dlouho neslyšel ve své zahradě zpívat žádného ptáčka, že mu to připadalo jako nejkrásnější hudba na světě. Vtom přestalo Kroupobití tančit nad jeho hlavou, Severák přestal skučet a líbezná vůně se k němu linula otevřenou okenní vyhlídkou.

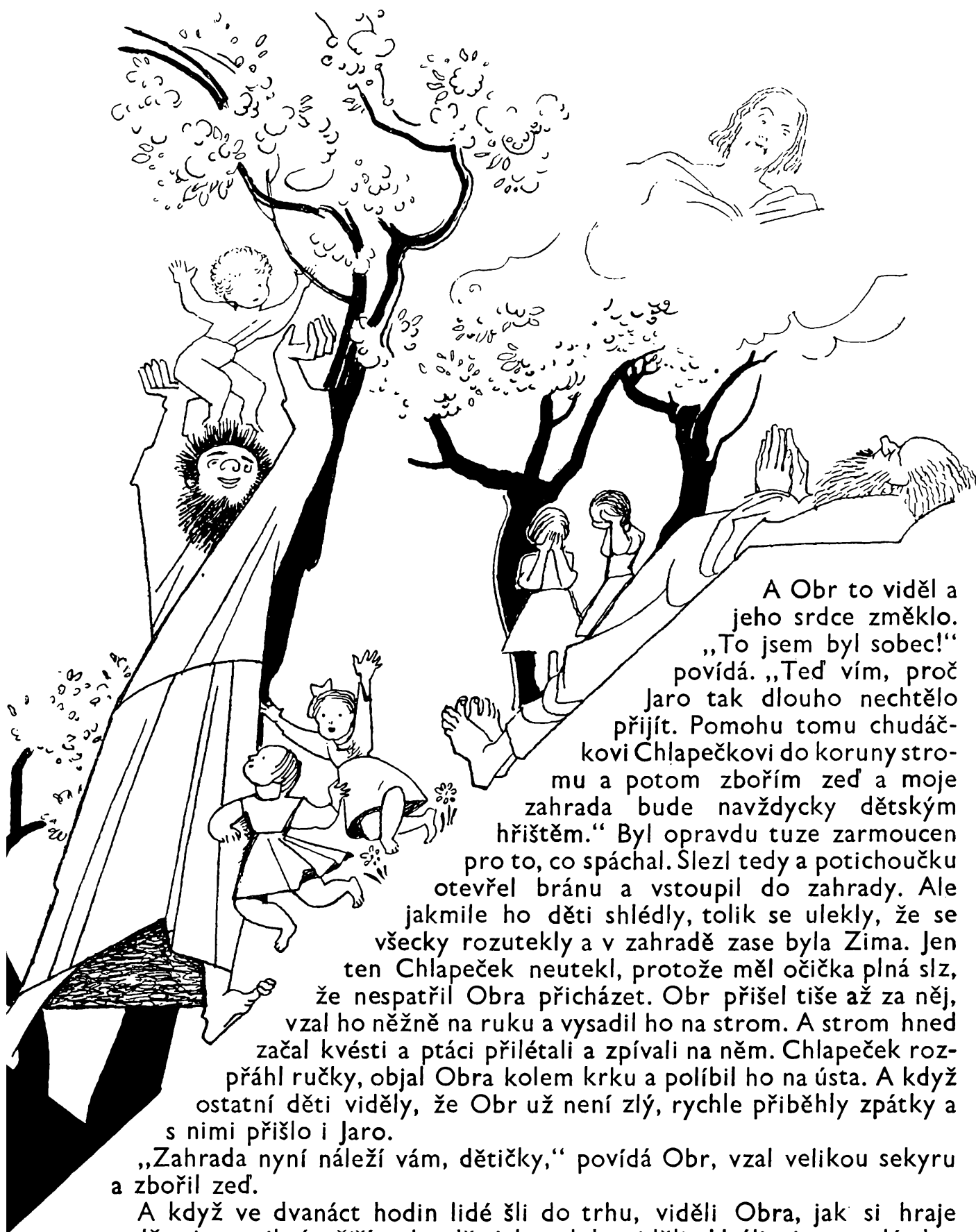
„Myslím, že Jaro konečně přišlo,“ pravil Obr. Skočil s postele a podíval se ven.

Uviděl něco prapodivného. Malou dírou ve zdi vlezly děti do zahrady a seděly na větvích stromů. Na každém stromě, který mohl uvidět, sedělo děcko. A stromy se tak veselily, že zase mají u sebe děti, že se celé obalily květem a půvabně kývaly pažemi nad hlavičkami dětí. Ptáci poletovali kolem a švitořili rozkoší, květiny vykukovaly ze zeleného trávníku a smály se. Byla to rozkošná podívaná. Jen v jednom koutě zahrady ještě byla Zima a stál tam malý hošík. Byl tak maličký, že nedosáhl do větví a tak pobíhal kolem stromu a hořce plakal. Nebohý strom byl ještě celý pokryt ledem a sněhem a Severák nad ním fičel.

„Vylez nahoru, Chlapečku,“ řekl strom a skláněl haluze, jak mohl nejnižše, ale Chlapeček byl příliš malý.

Kreslil Fr. Süsler.

A Obr to viděl a jeho srdce změklo. „To jsem byl sobec!“ povídá. „Teď vím, proč Jaro tak dlouho nechtělo přijít. Pomohu tomu chudáčkovi Chlapečkovi do koruny stromu a potom zbořím zeď a moje zahrada bude navždycky dětským hřištěm.“ Byl opravdu tuze zarmoucen pro to, co spáchal. Slezl tedy a potichoučku otevřel bránu a vstoupil do zahrady. Ale jakmile ho děti shlédly, tolik se ulekly, že se všechny rozutekly a v zahradě zase byla Zima. Jen ten Chlapeček neutekl, protože měl očička plná slz, že nespatriil Obra přicházet. Obr přišel tiše až za něj, vzal ho něžně na ruku a vysadil ho na strom. A strom hned začal kvést a ptáci přilétali a zpívali na něm. Chlapeček rozpráhl ručky, objal Obra kolem krku a políbil ho na ústa. A když ostatní děti viděly, že Obr už není zlý, rychle přiběhly zpátky a s nimi přišlo i Jaro.

„Zahrada nyní náleží vám, dětičky,“ povídá Obr, vzal velikou sekuru a zbořil zeď.

A když ve dvanáct hodin lidé šli do trhu, viděli Obra, jak si hraje s dětmi v nejkrásnější zahradě, jakou kdy viděli. Hráli si po celý den a navečer přišly děti a řekly Obrovi: „Dobrou noc!“

„Ale kdepak je váš malý kamarád, kterému jsem pomohl na strom?“

Obr ho miloval nejvíce, protože ho ten hošík políbil.

„Nevíme,“ odpovídaly děti, „odešel.“

„Musíte mu říci, že má zítra docela určitě zase přijít,“ řekl Obr.

Ale děti odpověděly, že nevědí, kde bydlí, a že ho nikdy předtím neviděly. A tu se Obr velice zarmoutil.

Každého dne po škole přicházely děti a hrály si s Obrem. Ale ten Chlapec, kterého Obr tolik miloval, už se neukázal. Obr byl k dětem velice dobrý, ale toužil po svém malém příteli a často o něm hovořil. „Tak rád bych ho zase uviděl!“ znova a znova opakoval.

Přešla léta a Obr zestárnul a zeslábl. Už si nemohl hrát dole s dětmi, i sedal v ohromné lenošce a díval se na ně a radoval se ze své zahrady. „Mám mnoho překrásných květín,“ říkával, „ale nejkrásnější květiny jsou děti.“

Jednoho zimního rána při oblékání vyhlédl z okna. Teď už k Zimě nechoval nenávist, protože věděl, že Jaro jen spí a květiny že odpočívají.

Náhle si udiveně protřel oči a díval se a díval. Byl to opravdu neobyčejný pohled. V nejvzdálenějším koutě zahrady stál strom, celý pokrytý líbeznými bílými květy. Jeho haluze byly celé zlaté a visely na nich stříbrné plody, a pod stromem stál ten Chlapeček, jehož Obr tolik miloval.

Pln nesmírné radosti seběhl Obr se schodů a spěchal do zahrady. Běžel přes trávník k Dítěti. A když se k němu přihlížil, zrudl jeho obličej hněvem a Obr pravil: „Kdo se opovážil tě poranit?“

Neboť na dlaních Dítěte byly rány po dvou hřebech a rány od dvou hřebů na nožičkách.

„Kdo se opovážil tě poranit?“ křičel Obr, „pověz mi to, ať popadnu svůj obrovský meč a zabiji ho!“

„Ach ne, to jsou rány lásky,“ odpovědělo Dítě.

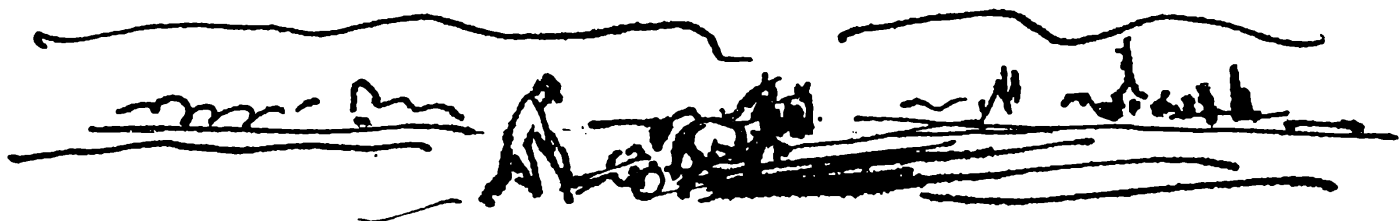
„Kdopak jsi?“ pravil Obr. Zmocnila se ho podivná bázeň a klekl před Děťátkem.

A Dítě se na Obra usmálo a řeklo mu:

„Tys mne kdysi nechal hrát si ve své zahradě, dnes musíš jít se mnou do zahrady mé, do Ráje.“

A toho odpoledne, když děti vtrhly do zahrady, našly Obra pod stromem mrtvého a docela pokrytého bílými květy.

Přel. M. R. Junová.

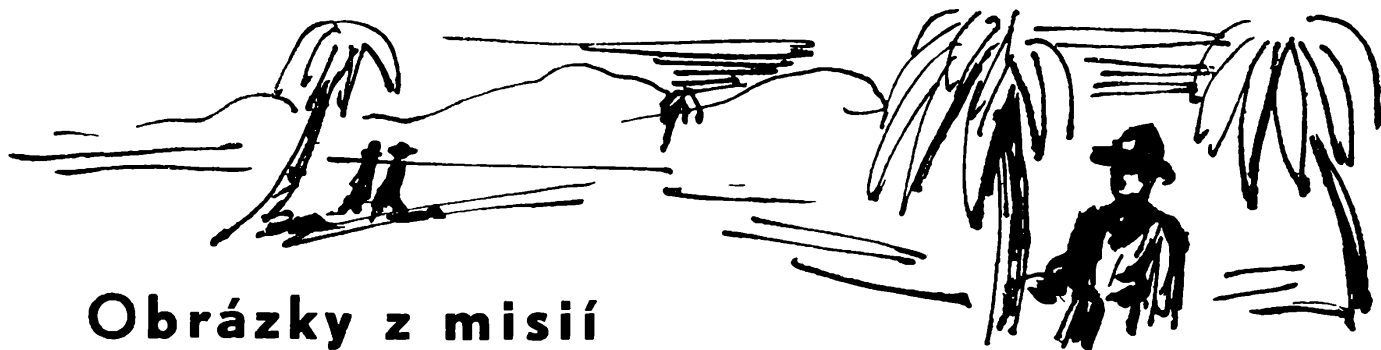

S Pánem Bohem

K. Vinařický.

S Pánem Bohem počínám,
s Pánem Bohem dokonám!
Člověk slabý nic nezmůže,
jestli Pán Bůh nepomůže.

Pane Bože, pomáhej,
k práci chuť a sílu dej!
Až my dílo dokonáme,
Tobě, Pane, chválu vzdáme.

Obrázky z misií

MEZI NEJVĚTŠÍMI UBOŽÁKY.

Jistě víte, co za nemoc je malomocenství. Nemoc zlá, začasť velmi zdlouhavá a smrtelná, také nemoc nakažlivá. Odedávna byli malomocní „vyloučení“ — dnes se říká „isolováni“, — ze společnosti zdravých. Všichni se malomocným úzkostlivě vyhýbali, aby se od nich ne-nakazili. Jenom jedni lidé se malomocných nebáli — a to ti, kteří jsou odhodláni z vyššího důvodu vzít na sebe nebezpečí nákazy. Kdo je to? Ale znáte je, jsou to naši misionáři a misionářky. Kde se v misijních zemích vyskytuje malomocenství, tam je také misijní útulek pro malomocné — říká se mu leproserium — a v leproseriu se nebohým vyděděncům cele věnují misionáři a misionářky.

Dávno a dávno slouží řeholníci a řeholnice malomocným, nikdo na světě je dosud ne-předstihl v této službě lásky. Dnes mají katolické misie v Indii 13 leproserií, v jihovýchodní Asii 11, v Číně 7 + 1, v Nipponu 2, v severní Africe 7, ve východní 14, v západní 7, ve střední 23, v jižní 2, na afrických ostrovech 6, ve střední Americe 2, v jižní 4, v Indii 9 a v pátém dílu světa jedno leproserium; celkem 119 takových ústavů lásky s obětí bez hranic, bez odměny, v ustavičném nebezpečí.

Co pohnulo misionáře i misionářky, aby se zasvětili takové službě? Peníze? Nebo sláva? Ne. Naděje na vděčnost světa? Také ne. Chtějí splnit slovo Pána Ježíše: „Cokoliv jste učinili jednomu z nejmenších, mně jste učinili — milovati budeš bližního svého — dobří buďte, jako Otec váš nebeský dobrý jest! — Po tom pozná svět, že jste moji učedníci!“ Ano, to jsou příčiny a cíle, pro které se misionáři a misionářky nevyhýbají ani těm vyděděncům, jejichž nemoc je naplněna bolestí a smrtelným nebezpečím.

Tak tomu také rozumějí i ti ubožáci, kteří najdou v leproseriích u misionářů a sester poslední tiché útočiště.

Napsal jsem vám ve výpočtu leproserií v Číně „7 + 1“. Není to jenom tak, všechna čísla jsou totiž z roku 1935 a ta jednička přibyla v roce 1939. To P. Maillot z pařížského misijního semináře založil nové leproserium v Ting - Leung Manning, Kevangsi v Číně.

Začal z holých rukou, se dvěma misijními sestrami čínskými. Z počátku měli 16 malomocných. Za války vyloupili leproserium Japonci. Potom přišla druhá podobná návštěva čínských ozbrojených banditů. Znovu se začínalo. Kdo slouží Pánu Bohu, toho nezkrusí nezdár. A dnes je do misijního leproseria v Ting - Leungu přeloženo i jedno státní leproserium, které se nemohlo udržet.

S jakým prospěchem tam misionáři pracují? Nikoho nenutí, aby se stal křesťanem, ale přesto malomocní dobrovolně žádají a přijímají křest, neboť vidí a cítí na sobě samých nejmocnější kázání činem lásky.

Sestra Terezie, Číňanka, obvazovala nemocného.

„Věříš v Boha?“ ptá se ho při té práci.

„Jistě, věřím v Boha,“ odpověděl nemocný, „když pravíš, že máme v Boha věřit. Není přece možné, aby nám lhal někdo takový, jako jsi ty. Dokud jsem nepoznal Boha, ani jsem nevěděl, že by mohly býti ženy jako ty. Ani má manželka, ani mé dcery by se mne neodvážily dotknout v tom stavu, v jakém jsem. A ty to děláš. A ty mne ošetřuješ proto, že je Bůh. To Bůh tě udělal takovou, jakou jsi. Ano, věřím v Boha, jelikož ho zde vidím.“

Tak to je, křesťanský čin lásky k bližnímu je největším důkazem.

Dovedeš také činy dokazovat vznešenost své víry?

ifp.

Jednou zrána teta odešla do města. Sestry si hrály v kuchyni. Budily panenky, které toho dne dlouho spaly, nakrmily je, vykoupaly, oblékly a chtěly s nimi jít na procházku, jak chodívají před polednem maminky se svými dětmi.

„Než půjdeme ven, dáme panenkám chleba s medem,“ navrhla Věra.

„Chleba s medem, ano, chleba s medem!“ volala radostně Helena.

„To si naše panenky dnes pochutnají,“ povídala Věra.

Odběhly. Kutily něco v koutě. Za chvíli Helena vesele zavolala:

„Mám již chleba s medem!“

„Pojď, Maruško!“ zakývala na svou panenku ve splývavých, dlouhých bleděmodrých šatech princezny. „Tady máš chleba s medem a papej!“

„Chci také krajíc chleba pro svou panenku!“

„Olinko, také dostaneš krajíček! Jen počkej, holubičko! Počkej, moje zlaté srdíčko!“

Olinka byla překrásná panna. Tatínek ji jednou přivezl Věře z hlavního města. Byla růžová, měla opravdovské černé vlasy, černé oči, krémovou skládanou sukničku, zelený kabátek se stříbrnými knoflíky a zelený baret s pírkem. Zavírala očička a kroutila hlavou. Měla stále hlad jako Věra, která ji od rána do večera krmila a opatrovala.

„Chci velký krajíc! Dej mi chleba s medem!“ prosila tenkým hlasem.

„Chci také chleba s medem! Mám také hlad!“ loudila a naříkala Maruška, panenka Helenčina.

„Dej mi, Věruško, krajíc! Aspoň kousek krajíce! Aspoň malý ždíbínek! Ať mám pro svou milou panenku!“ prosila Helena.

„Nedám ti krajíc. Krajíc je můj. Našla jsem ho,“ řekla pevně Věra. Krajíc byl jenom jeden. Bylo to pohozené dno krabičky od cinkové masti. Věra našla před chvílí krabičku u kamen. Děvčata se pobila, pokousala a poškrábala pro dřevěný krajíc. Helena chodila kolik dní s tváří vyšívanou sestřinými nehty. Věra za trest klečela dvě dlouhé hodiny v koutě za skříní u španělské stěny, polepené obrázky. Uplynulo několik dní. Děti běhaly po dvoře a opět si hrály šťastny a usmířeny. Příhoda s medovým krajícem byla zapomenuta. Tetička seděla na lávce u oprýskané zdi. Pletla, schoulena do svých myšlenek. Odpolední slunce, lenivé a zlaté, poklidně podřimující, třpytilo se na západě jako orosený stařec-ký úsměv a opíralo se o protější vysoké pyšné domy. Do ticha najednou zazněl Věřin výkřik:

„Chleba s medem! Chleba s medem!“ Schýlila se, vzala velký kámen se země a udeřila sestru vší silou přímo do obličeje. Helena se zapotácěla a vzápětí se vzlykavě rozkřičela. Teplý červený pletenec krve stékal zvolna po jejím čele, po obličeji a po šatech. Tetička, když viděla, co se stalo, vzala děvčátko do náruče a uložila do své postele. Potom sepjala žilnaté ruce jako k modlitbě, zaplakala a smutně pokyvovala ztrápenou, osiřelou hlavou.

„Můj chudáčku, můj ubohý malý drobečku!“ smutně zanaříkala. „Neumírej, můj andílku! Neodcházej od staré, nemocné tetičky. Zůstaň u mne, holubičko, neodlétej, neodlétej!“

Teta seděla od rána do večera na židli vedle lože Helenčina. Dívala se do její zbledlé tváře a zpívala jí slabým hlasem písně, které jí ještě v proděravělé mysli zbyly. Snad byly to právě ty písně, které zpívala své malé dcerušce, když podřimovala v kolébce. A potom, když Helenka otevřela oči a když se z peřin na tetičku usmála, líbala ji něžně a laskavě svými přesmutnými rty, které se tak často do osamělé tmy beznadějně a žaluplně chvěly, vzlykajíce, a vypravovala jí své nejkrásnější příběhy a všechny své pohádky, které uměla, pohádku o statečné Maryšce, pohádku o kocourkovi v botách, i příběhy svých nevlastních dcerušek. Na Věru, která závistivě obcházela kolem postele, ani nepohlédla.

(Z knihy *Pod starou věží*.)

Kreslil M. Florian.

Thebaiská legie

„Exsuperie, slyšel jsi víření bubnů? To asi Maximián promluví k legiím; je pochopitelné, že po přechodu alpských velikánů pochválí statečné vojsko a nařídí několikadenní oddech.“

„Jen aby zůstalo při tom, co pravíš, Kandidate. Možná, že velitele naší thebaiské legie, plukovníka Mořice, zavolá k sobě a pochválí zvláště náš pluk, který se tolikrát už vyznamenal. Věř, příteli, že jsem hrd na naše hochy pro jejich kázeň a udatnost. Keltští sedláci v jižní Galii prý se bouří, tož musíme jim připomenout, že úcta k říšským orlům nejlépe se ukáže poslušností a pravidelným odváděním daně. Dioklecián a Galerius na Východě — Maximián a Konstancius Chlorus na Západě, to jsou čtyři císařové, čtyři dvory s množstvím úřednictva — to už něco stojí! Nijak se nedivím, že sedláci v Galii opouštějí svá pole a brání se vysokým daním.“

Do rozhovoru dvou důstojníků vpadl hlášením vojín: „Plukovník Mořic má se dostavit k vladaři.“

„Kandidate, dobře jsi asi hádal, pluk náš bude vyznamenán za statečnost. Dovol, bych se poohlédl po Mořici, snad je mezi bratry, aby jim připomněl povinnosti, jež obmytím křestním na sebe vzali, je nás zde v legii většina křesťanů; co jsme si přinesli ze své africké vlasti, je nám sladkou těchou v suchoparu vojenského života, zvláště v dlouhém posledním alpském pochodu.“ Oba mladí křesťané, major Exsuperius a Kandidus senátor, tvořili s plukovníkem Mořicem přátelskou trojku, vzornou vojensky i křesťansky. Byli stejně pohanským druhům — ti o křesťanství nevěděli — jak křesťanům, dobrými kamarády a zářivými vzory, zvláště Mořic ve všem vynikal, proto též Maximián pro něho poslal.

Major Exsuperius brzo svého velitele našel a sdělil mu rozkaz císařův.

Zatím v táboře chystali vše kněží k obětem děkovným i prosebným ku počtě Jova Minervy a Marta. Mělo se děkovat za šťastný přechod Alp a prosit za vítězství nad rebely bagaudskými.

Mořic vešel k praetoriu, kde stál Maximiánův stan se stříbrným orlem na vysoké žerdi. Císař právě vycházel ze stanu a zamířil na forum, aby dal armádní rozkaz. „Poroučíme: buďtež přineseny na oltář před praetoriem krvavé oběti ochránci národa římského, dobrému otci našemu Jovovi, vítězné bohyni Minervě a neohroženému ochránci bojovníků Martovi. Haruspikové, zkoumejte vůli božskou z vnitřností zvířat obětních, augurové, pozorujte let supů, orlů a jestřábů, ale zvláště zob posvátných kuřat v klecích. Kéž je jejich zobání kvapné, pomalé by bylo smutným znamením nepřízně bohů. Obětovat začne legie thebaiská, jejíž velitel právě se dostavil.“

Štíhlá postava plukovníka Mořice jakoby se povytáhla, když stoupl do pozoru, a zvedaje pravici na pozdrav směrem k císaři, pevným hlasem odpověděl: „Císaři, vždy jsem splnil tvůj rozkaz bez váhání i za cenu nasazení vlastního života, dnes po prvé jej nesplním. Důvod: jsem křesťanem i většina mé legie je ctitelem pravého Boha, Tvůrce a Vládce veškerenstva. Žádej boj a bez odmluvy nastoupíme, nežádej však obětovat vašim bohům. Naše neodvolatelná zásada zní: Více sluší poslouchati Boha než lidí.“

Maximián zrudl v obličeji, ale ovládl se. „Hodinu ti dávám na rozmyšlenou, pak však — jistě víš, jak zní Diokleciánův rozkaz: obětovat nebo umřít — jako spoluvladař dekret o zničení křesťanských pověr provedu. Znáš jeho peníz s nápisem: Na památku vyhlazení křesťanstva? Chystal jsem pro tebe vexillum argenteum — praporec na stříbrné žerdi. Je-li však tvá legie zachvácená morem křesťanství a vy se protivíte mému rozkazu obětovat, tedy jako důstojník jistě víš, co vás podle vojenského práva čeká. Každá neposlušnost je považována za vzpouru, a na to platí — decimování. Za hodinu doneseš mi rozhodnutí.“

Důstojník zdviženou pravicí pozdravil a vzpřímen odcházel. Major i senátor mu jdou vstříc.

„Jaké vyznamenání neseš?“ ozval se Kandid.

„Svítlí mu oči radostí, to je jistě něco, čeho ani sám nečekal,“ prohodil Exsuperius. „Čekal, nečekal,“ odvětil Mořic, „ale je, či bude slavné, jedno z největších. Pamatujete se na slova vůdce národa vyvoleného do země zaslíbené? Josue starším před svou smrtí prohlásil: Já a můj dům sloužití budeme Hospodinu. Co jiného nám může přinést větší vyznamenání, nežli decimování do posledního muže? Služba Bohu i za cenu krve, bůžkům nikdy a za nic na světě. Tak jsem jedině mohl odpovědět caesarovi, když vyzval legii k oběti bohům.“

„Správně jsi jednal. — Kdo se stydětí bude za mne, za toho se stydětí bude Syn člověka, když přijde ve slávě své. — To jsou jasná slova božského Mistra, a kdo věří ve mne, má život věčný,“ zvolali oba křesťanští důstojníci jako jedněmi ústy.

„Hodina rychle uplyne, je nutno vše oznámit legii, ať se všichni připraví, půjdeme každý do domu věčnosti své, připomíná nám apoštol Pavel,“ šeptají, tisknouce si přátelsky vzájemně všichni tři ruku.

Krátce nato stojí legie v pozoru, její velitel oznamuje císařský rozkaz. „Bratři, znáte slovo Páně: Kdo mě vyzná před lidmi, toho vyznám také já před svým Otcem, jenž je v nebesích. Kdo by však mě před lidmi zapřel, toho zapru také já před svým Otcem, jenž je v nebesích. — Vytrváte?“

„Vytrváme, protože víme, komu jsme uvěřili.“

Mořic stojí zde nejen v úloze velitele, ale i kněze zároveň. Naposled vyzve všechny k tiché prosbě k Tomu, jenž srdcem zkroušeným a pokorným nepohrdá, aby rosa Jeho milosrdenství svažila vyprahlá a poprášená vojenská srdce. „Bože, buď milostiv nám hříšným,“ nese se údolím.

Mořic spolu s oběma důstojníky, Exsuperiem a Kandidem, povzbudí svůj pluk naposled: „Naši bratři a sestry zvítězili v počtu přechetném a stojí před trůnem Božím, obdrževše odměnu za svou stálost. Následujeme jich ve statečnosti křesťanské!“ Maximián po stanovené hodině, když legie se svými důstojníky stála pevně na svém, necbětovat, rozkázal thebaiský pluk obklíčit vojskem a decimovat tak dlouho, až celá legie — šest tisíc mužů — porubána, stala se nádhernou a předrahou obětí před očima Pána života i smrti a zapsala se svou nesmlouvavou pevností u víře navždy do dějin církve.

Událost tato sběhla se asi r. 286 v nynějším Švýcarsku. Svátek sv. Mořice a jeho druhů slaví církve 22. září. — V šestém století povstalo na místě svaženém jejich krví město s benediktinským klášteřem St. Maurice.

NOVÁ VELKÁ SOUTĚŽ

Začínáme zase novou velkou soutěží. V každém čísle uveřejníme jeden až dva úkoly. Soutěž je rozdělena na dvě skupiny:

- A. Kdo rozluští všechny úkoly ze všech čísel.
- B. Kdo rozluští úkoly v jednotlivých číslech.

Rozluštění lze zasílat vždy do konce měsíce (z 1. čísla do konce září, z 2. čísla do konce října atd.) nebo všechna najednou do 20. června 1948.

Mnozí z Vás nám psali, že soutěž je těžká, že trvá příliš dlouho. Proto Vám již nyní slibujeme, že nebude tak obtížná a že se jí můžete zúčastniti celé postupně nebo jen z některých čísel.

Odměny pro 1. číslo:

- 1. cena kopací míč.
- 2. cena plnicí pero.
- 3. cena fotoalbum.
- 4. cena kniha J. Janouch: **ZAJATCI DŽUNGLE**. — (Dobrodružné příběhy doprovázeny krásnými ilustracemi prof. St. Ulmana.)
- 5.—20. cena různé.

Mimo to nejlepší řešitele všech úkolů čekají krásné odměny:

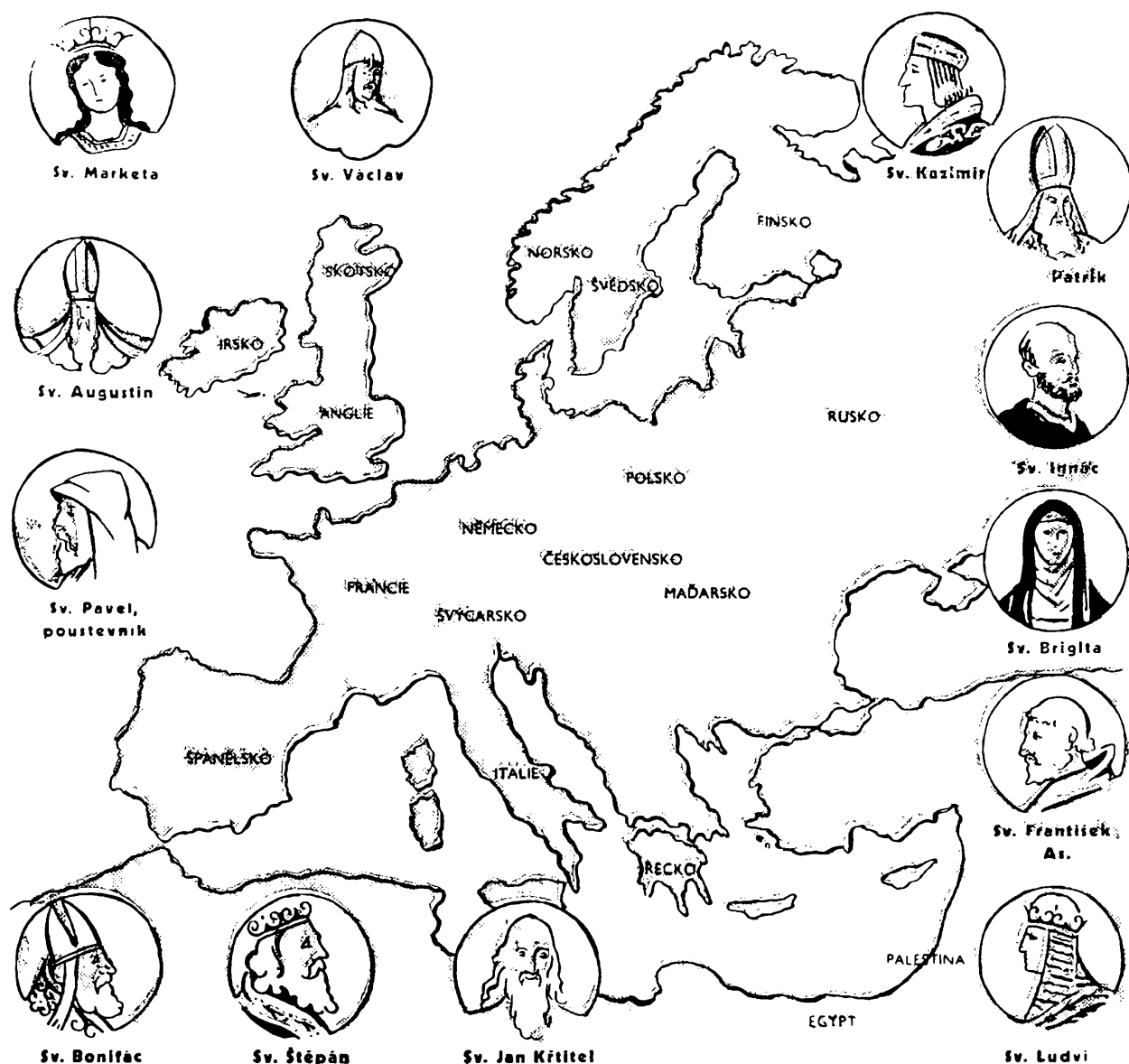
- 1. cena měsíční pobyt ve skautském táboře.
- 2. cena stan.
- 3. cena fotoaparát.
- 4. cena volleyballový míč.
- 5. cena kopací míč.
- 6. cena album na známky a známky.
- 7. Kája Mařík (nové vydání, krásně ilustrované).
200 dalších cen.

Vylosování soutěže z minulého ročníku uveřejníme v druhém čísle Anděla strážného.

Dědečkovy oříšky

Opět se nám urodilo oříšků, a protože mám špatné zuby a naše vnoučata na všechny nestačí, pomůžete nám, pravda? Jen se nedejte při louskání ničím oklamati, jako se to stává našim vnoučkům. Třeba Vojtíkovi se stalo toto: Seděli jsme na zahrádce a on četl hlasitě pohádku o vodníkovi. A tu jsem se ho optal: „A vš ty vůbec, jak povstal vodník?“ Vojta nevěděl. „Inu, takhle.“ Povstal jsem z lavice a šel jsem si do světnice pro tabák. To bylo smíchu. — Nebo jiná příhoda: Helenka mně nechtěla uvěřiti, že hrobař jednou pochoval živé dítě a dokonce svoje vlastní. — No řekněte, co měl počít, když děťátko plakalo a dalo se utiшит jen chováním?

Z a č í s l a m e : 1. Rybníček zarůstal vodními rostlinami a to tak, že každý den se plocha zeleného povlaku zdvojnásobila, na př. první den byla 1 m čtv., druhý den 2 m čtv., třetí 4 m čtv. atd. Celý se pokryl za 10 dní. Za kolik dní se ho pokryla polovina. — 2. Hráli kdysi v Paříži Prodanou nevěstu. Najednou se však všichni Francouzi zvedli a odešli z divadla. — Proč? — 3. Dva byli, Bohu sloužili, a k spasení nepřišli. — 4. Ve kterém měsíci jedí lidé nejméně? — 5. Který pták má tři oči? — 6. Kdo vězí po uši v dluzích? — 7. Jsem dítě otce i matky, a přece nejsem syn lidský. — Kdo jsem? — 8. Který nápoj je nejsil-

PRVÝ ÚKOL NAŠÍ NOVÉ VELKÉ SOUTĚŽE: Prohlédněte si pečlivě mapku a postavy světců. Každý z těchto světců má vztah k určité zemi a je jejím ochráncem. Napište vedle jméno světce také zemi, z které pochází, a stručně, co víte o jeho životě.

nější? — 9. Pod jakým keřem sedí zajíc za deště? — 10. Bílé to vyhodíš, a když to spadne, je to žluté. — Co je to?

Řešení nám pošlete do 10. října 1947 na adresu: Administrace AS, Brno, Starobrněnská 19/21. Pište perem na k o r e s p o n d e n č n í l í s t e k. Ale znovu a znovu prosím — dbejte na pravopis! Nedbalci nedostanou od nás nic!

Z louskáčků oříšků z posledních tří čísel AS budou odměněni ti: František Brhel z Liptálu, J. Omelka z Babic, Marie Psotová z Francové Lholy, Ludmila Spáčilová z Drahotuše, Z. Svobodová z Boskovic a František Tvarůžek z Řetechova.

Ř e š e n í : 61. Oba hoši se přeplavili na druhý břeh a jeden se s člunem vrátil. Předal jej prvnímu vojákovi, ten se přeplavil a druhý hoch se s člunem vrátil. Opět nasedli oba hoši atd. 62. Opět pět minut. 63. V aleji byly 102 topoly. 64. Sobě rovného. 65. Jen do polovice lesa, pak běží z lesa. 66. K—rys—a. 67. Zub. 68. Když mlčí. 69. Holíč. 70. Soudný den. 71. Visí jen 17 šišek na smrku, na jedli šišky stojí. 72. Dám Vašíkovi 1 Kčs, když koruna dvakrát oběhne, dluhy se vyrovnají. 73. Třináct. 74. Dna. 75. Bez kůrky. 76. Že zemřel. 77. V botě. 78. Díra. 79. Vr-abec. 80. Židé, kteří vedli Krista na smrt. 81. I s oca-sem měří 96 cm. 82. 33 + 3. 83. TO. 84. Hřib. 85. Důstojník, který má na límci hvězdičky. 86. Žádný. 87. Na tělo. 88. Lehne si. 89. Optik, který zhotovuje brýle. 90. Pět.

Sv. Václav - 28. září - v národopise

V neděli před svátkem sv. Václava nebo po tomto svátku bývalo zvykem v některých vesnicích na Plzeňsku, že hospodářští čeledínové a služky shromáždili se odpoledne na návsi a zvolili si „chudého krále“, „chudou královnu“ a příslušné služebníky a služebnice.

Zvolenému králi vstavili na hlavu korunu z pozlaceného papíru, ozdobenou pestrobarevnými stužkami. Pak chodil král s královnou a služebnictvem za doprovodu hudby po staveních a sbíral dárky. Když průvod vešel na dvůr domu, vystoupil jeden z královských sluhů a zpíval:

*Chudý král a králka prosí
o pár buchtiček nebo vajíček.
Nadělte raděj víc vajíček
nežli dolků a buchtiček,
protože náš chudý král
těžkou stravu požíval.
My mu chceme zdraví zachovati,
proto musíme mnoho vajec sebrati.*

*Když mu několik kop vajec dáte,
ty vy leckdes v domě ležet máte.
Vy to na statku nepoznáte,
když je králi, králce shledáte,
těmi se mu život prodlouží,
svatý Václav se vám odslouží.*

Z knihy K. Pejmla „Český lid“.

Spisovatelé mezi námi

V několika větách přineseme vám vždy stručný nástin života a díla předních našich i cizích spisovatelů, jejichž báseň nebo povídka najdete také na předchozích stranách tohoto časopisu.

KAREL TOMAN, vlastním jménem Antonín Bernášek, narodil se roku 1877 v Kokořovicích u Slaného a zemřel roku 1946 v Praze. Celé jeho básnické dílo se vešlo do jediného svazku, nazvaného prostě *Básně*, ale svou krásou vydá za mnoho svazků jiných spisovatelů a v dějinách českého básnictví bude mít vždy své významné místo. Příští básníci se budou u Karla Tomanu učit tomu nesnadnému umění, jak málo slovy toho co nejvíce povědět, jak vynechávat všechno vedlejší a silně a mocně vyjádřit myšlenku hlavní. Karel Toman, v mládí tulák po evropských městech, který utíká před domovem, později se kajícím vrací a zpívá písně vroucí oddanosti k rodnému kraji, k rodině a k ohrožené vlasti. Báseň *V září*, otištěná v tomto čísle z oddílu *Měsíce*, je zvláště pěkným příkladem vlastenecké poesie Tomanovy. Ve chvíli všeobecné úzkosti, jaká ležela nad českým národem za první světové války, oslavuje s horoucí nadějí svatého Václava, dědice české země.

OSCAR WILDE (čti vajld), rodem Ir a jazykem Angličan (zemřel 1900 v Paříži), oslňoval ke konci minulého století Anglii a málem celou Evropu nádherou a nepředvídanou novostí svého básnického díla. Sám krásný a bohatý, a duchaplný jako princ z pohádky, nalézal všude nadšené obdivovatele, kteří šířili jeho slávu a hýčkali jeho ješitnost. V závrtném opojení ze všech darů života, kterých se mu dostávalo, se začínal domnívat, že už není vázán žádnými příkazy mravními a že pokušení přicházejí jen proto, aby jim podléhal. Ale tu jako zasažen bleskem padá z výše bohatství a slávy do bláta bídy a ponížení, přátelé se rozprchnou, jeho jméno se nesmí v Anglii ani vyslovit. Pro urážku veřejné mravnosti je vsazen do vězení a tam mezi vyvrženými poznává cenu křesťanské lásky; tam také vznikla jeho nejkrásnější báseň *Balada ze žaláře v Readingu*.

Ale do srdcí dětí celého světa se Oscar Wilde vepsal svými nádhernými pohádkami, kouzelnými a oslňujícími, jako byl jejich autor sám, plnými hlubokých básnických myšlenek a obrazů, a přitom dětsky prostými a zářivě průhlednými. Není proto divu, že nalézají čtenáře mezi dětmi i u dospělých a všude jsou milovány.

Naší vlastí

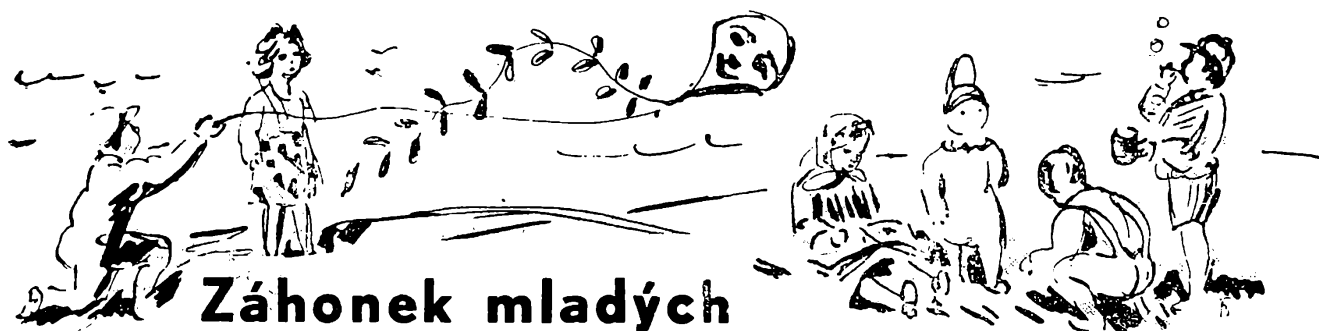
Moji mladí přátelé, jistě ještě dnes vzpomínáte na váš poslední výlet. Kolik to měst, kolik hradů jste prošli, kolik hor zlezli. Představte si, že náš strýc Laďa (to víte, že byl letcem čsl. zahraniční armády), nám slíbil, že s námi zaletí do různých krajů naší vlasti, a víte, že to splnil. Však leťte s námi a poznejte ty krásné Čechy, tu milou Moravu a to líbezné Slovensko. Právě se snášíme, pod námi tři stříbřité pruhy splývají v jeden. To Vltava pospíchá do

Labe. Vltava, jejíž prameny jsou až na Šumavě, ta Vltava, která podtéká Karlův most a jiné pražské mosty, zde končí svůj běh. Druhá řeka je rameno Vltavy, sloužící dopravním loďm. Jsme v kraji dětství svatého Václava. Zde u své babičky svaté Ludmily na hradě Pšově naslouchal jejímu vyprávění. Tento hrad později za knížete Boleslava II. byl přejmenován na Mělník (na první straně přinášíme jeho obrázek).

Nad stokem Labe s Vltavou, hle! Mělník se vypíná. Kdo jednou byl zde návštěvou a vládne myslí vnímavou, naň rád si rozpomíná.

Mělník prožíval dny slávy a utrpení s celou zemí. Ve 14. století přináší sem Karel IV. burgundskou vinnou révu a hřejivé paprsky a česká půda dávájí od těch dob až po naše časy uzrání zde vínu. Mělník a jeho kraj byl postižen všemi válkami, neboť byl městem českých královen, které jako vdovy žily zde od časů sv. Ludmily. A tak Mělník a jeho kraj byl vždy druhým středem všeho života v Čechách. I v dobách národního probuzení stává se střediskem. Vlastenecký šlechtic Jan rytíř z Neuberka hostí zde české spisovatele a učence, na příklad P. Josefa Dobrovského. Zde žil Josef Věnceslav Vlasák, národní buditel českého venkova a zakladatel knihoven. Jeho vrstevník, vlastenecký kněz a děkan mělnický, patří mezi nejosvědčenější a nejhorlivější kněze, pečující o vzdělání lidu. Mládež tehdejší doby vděčí mu za původní i přeložené povídky. I v dobách nedávných žili zde Viktor Dyk, Svatopluk Čech, K. H. Máchá. V roce 1896 bylo děkanství mělnické opět povýšeno na proboštství. Zmínky zasluhuje probošt Vojtěch († 1200), syn českého krále Vladislava II., strýček blahosl. Anežky České, bratr Přemysla Otakara I.

Záhonek mladých

PYŠNÁ?

Byla jedna mladá paní. Nikoho sama nepozdravila. Čekala vždy, že ji pozdraví jiní. Byla-li pozdravena, velmi radostně odpovídala na pozdrav. I když potkala starší paní než byla sama, čekala, až ji pozdraví. Lidé o ní říkali, že je pyšná, a neměli ji rádi. Jednou jsem ji potkala. Nesla velikou konev vody kus cesty. Za ní belhal stařeček, jemuž konev patřila. Paní mu pak konev odevzdala. Stařeček poděkoval a paní šla radostně dále. Nebyla pyšná, jak o ní lidé říkali, ale byla často zamýšlená a nevšímalá si okolí.

Alena Mihulková, žák. IV. tř. měšť. školy, Hradec Králové.

ZVONEČKY

*Zpívají ptáčekové na jabloni,
že dole zvonečky hezky zvoní.
Rozmilá písnička letěla krajem,
říkaly zvonečky: „Pro vás jen hrajem!“
Děkujem, zvonečky, za vaši píseň,
spadla nám se srdce přesmutná tíseň.*

Marie Brichová, žákyně II. třídy obec. školy v Košátkách. M. Prášilová, Biskupice u Kralic.

BÍLÁ TELČ — JEZERNÍ MĚSTO NA MORAVĚ. (Jáje věnuje Alba, čtenářka z Telče.)

Telč — jezerní město je utopena v sevření tří rybníků, které kdysi tvořily vodní pevnost. Zrcadlí zdejší krásu šestnáctého století, která se udržela do nynějších dob.

Zbytky hradeb, příkopy, dvě hradní brány a románská věž pamatují šest století, kdy Telč s jinými pevnostmi střežila jižní hranice Moravy. Věže četných chrámů přísně ukazují k nebi a napomínají ke zbožnosti. Středověké náměstí jest vroubeno renesančními a barokními štíty domů, z kterých se na nás dívá duch uměnímilovného pana Zachariáše z Hradce.

Nejkrásnější idylou telečskou je však zámek. Tichá melancholie leží v chodbách zámku na rytířích v brnění, ve zlatém, modrém a rytířském sále šeptá hlas dávné minulosti.

A paní Perchta, Bílá paní rožmberská, hlídá tu památku pětileté růže.²

Naše soutěž „Jak mne ochránil můj anděl strážný“

NALET NA BRNO.

Byl první nálet na Brno. Byl jsem v předměstí a proto jsem se nestrachoval, ani jsem nešel do protiletického krytu. Když jsem uslyšel letadla, řekl jsem si: „Jsou zde, ale bombardovat asi nebudou!“ Otevřel jsem si okno a hledal letadla. Tu jsem spatřil, jak od některých letadel se odlepují malé černé tečky. Domyslel jsem se, že to jsou bomby. Než jsem to však mohl oznámit mamince, již dopadaly první bomby. Náhle se ozvala rána naproti našemu domu. Než jsem se vzpamatoval, odhodil mne tlak vzduchu asi 3 m od okna. Honem jsem vstal se země a seběhl po schodech do krytu, kde už byla i maminka. Po konci poplachu, který nám ohlásila siréna, jsem se podíval před náš dům, co to tam bouchlo. Uviděl jsem hlubokou jámu od bomby. Zamyslel jsem se na chvíli a přitom jsem vzpomněl svého anděla strážného, který mne jistě chránil.

Josef Kovář, Brno-Židenice.

Dobrý vítr

Zprávy junácké stezky J. K. Babyho.

„Dobrý vítr“ zavane hned odtud, hned odjinud. Bude vás informovat, co se kde mezi skauty děje, co kde mají pěkného. V příštím čísle přineseme autentické zprávy ze světového jamboree ve Francii! Tentokrát něco z USA, co bude zvláště homogenní oddíly zajímat. Je to skautský zákon a slib junáků ve Spojených státech amerických (srovnávejte s našimi junáckými zákony):

1. Skaut je důvěryhodný (na jeho čest je spolehnutí. Kdyby ji poskvřnil nedbalým plněním daného úkolu, může mu býti odňat skautský odznak)!
2. Skaut je oddaný (domovu, rodičům, vlasti, skautskému vůdci).
3. Skaut je pohotový k pomoci (denně dobrý skutek).
4. Skaut je přátelský (světové bratrství).
5. Skaut je zdvořilý (uctívý ke všem, zvláště k ženám, k dětem, ke starým lidem, k slabým a bezmocným! Nesmí přijmout odměnu za svou pomoc či úslužnost).
6. Skaut je laskavý (neublíží nikomu, ani zvířatům).
7. Skaut je poslušný.
8. Skaut je veselý (vždy s úsměvem, poslouchá hbitě rozkazů, bez bručení, a nevyhýbá se nesnázím).
9. Skaut je spořivý (neutrácí za zbytečnosti, ale je velkodušný k nuzným).
10. Skaut je statečný (zastane se práva, nedbá výsměchu nepřátel, nedá se odradit neúspěchem).
11. Skaut je čistý (myšlení, řeči, sporty a zvyky, slušní kamarádi, ale i tělo).
12. Skaut je uctívý (k Bohu, věrný náboženským povinnostem, a ctí náboženství druhých).

A skautský slib v USA? Na svou čest jak nejlépe dovede, slibuje:

1. Plniti svou povinnost k Bohu a své vlasti a poslouchati skautského zákona.
2. Pomáhati druhým v každé době.
3. Zachovat se tělesně silným, duševně čilým a mravně bezúhonným.

A heslo: Pomoz si sám!

Junácková dílna

Řídí Jiří Jemar

Na přání našich čtenářů i čtenářek budeme v „Junácké dílně“ uveřejňovat rozličné návody k výrobě modelů letadel, loutkového divadla, betlemu, jakož i jiných rukodělných výrobků, a to vždy jednou pro hochy a jednou pro dívky, aby rovným dílem se dostalo obojím našim čtenářům.

Prvně tedy něco pro naše hochy.

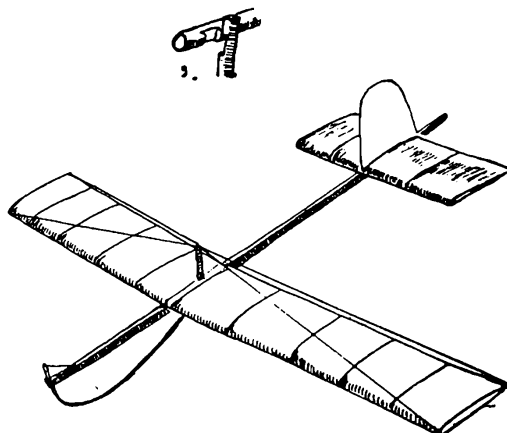
Výroba větroně „DRUŽINKÁŘ“!

Náš návodový obrázek vám toho mnoho poví! Větroně náš létá lépe než mnohý model s gumovým motorkem. Je také odolnější vůči nárazům. Prvně si zhotovte TRUP z lehounké laťky, poněkud seříznuté. Rám nosných ploch zhotovíme ze špejlí, a abychom docílili oblého povrchu, naklízíme na něj tenké, nad plamenem svíčky ohnuté rákoskové proužky (to jsou žebra). Špejle v rozích spojujte podle obr. 3 sroubením. Letadélko musí být pevné. Za PODVOZEK poslouží vám vrbový prut. Předek letadélka musíme vůbec poněkud zatížit, a proto jej omotáme drátem. Pamatujte, že TĚŽIŠTĚ má ležet asi v půli šíře nosných ploch!

Směrové kormidlo zhotovíme snadno, není však nejnutečnější. Výškové však nutno zhotovit podobně jako křídla.

Letadlo pak pouštíme vyhozením proti mírnému větru s vyvýšeného místa.

Nuž, hodně zdaru při práci! Příště něco pro děvčata!

Filatelie

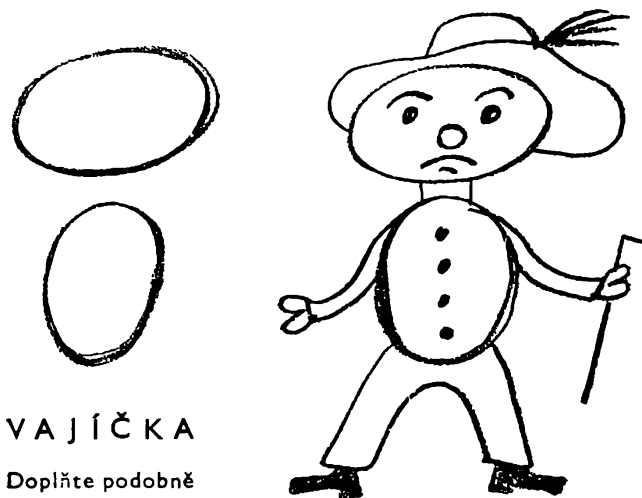
K 950. výročí umučení sv. Vojtěcha vydala československá pošta tři hodnoty známek: 1.60, 2.40, 5 Kčs.

Ve druhém čísle budeme pokračovat v našem kursu filatelie ze 7. čísla minulého roku.

Objednávky známek vyřizuje: Dr. Jos. Mouřínovský, Tišnov.

Při korespondenci nezapomeňte poslat známku na odpověď!

Známky jsou zasílány ve prospěch misí! Podporujte je hodně tímto způsobem!

Kreslete s námi!

Milé děti! Chceme, abyste kreslily s námi. Máme již velkou řadu těch, kteří sledují vytrvale a se zájmem naše kreslířské úkoly. V tomto ročníku připravujeme pro Vás nové náměty. Chceme podchytit Vaši tvořivost a dát Vám příležitost veřejně ukázat své schopnosti. Dobré práce odměníme, vystavíme a nejlepší otiskneme. Čtěte naše pokyny pozorně, neuspokojte se s první a jedinou kresbou, zkoušejte vše několikrát a hlavně: kreslete vše raději větší, dobře viditelné, nejlépe měkkou tužkou č. 1 nebo výraznou pastelkou. Či dovedete kreslit i perem a tuší? Kresbu můžete i lehce obarvit (okolorovat). Na každou práci se podepište, udejte věk a adresu. A nyní ještě jeden zvláštní a důležitý úkol: Nakreslete nám z paměti obrázek z prázdnin. Nějaký výjev, který jste zažily, něco, co jste viděly a co Vás upoutalo. Může to být slavnost, průvod, žně, práce, výlet, zábava, sportovní zápas a pod. Neodkládejte a začněte ihned kreslit!

Zdraví Vás redakce A. S.

ZNÁMKY II. REPUBLIKY

Lipová ratolest:	Kčs
a) - neotypie: 10 30 50 60	1.50
b) - ocelotisk: 60 80 1.20 3.—	5.—
	2.50
Masaryk, velký formát: 50 1.—	2.50
Bratislavské vydání I: 50 1.50	2.— 3.—
	4.—
Bratislavské vydání II: 1.—	2.40 4.—
	8.—
Londýnské vydání: 5 10 20 25	30 40 50 60 1.— 1.50 2.—
	2.50 3.—
	5.—
	4.— 5.—
	5.—
	10.—
	5.—
Definitivní: 30 50 60 80 1.20	1.60 2.40 3.— 4.— 5.—
	4.—
	7.—
	3.—
	10.—
	3.—
Kosina: 2.40 4.—	6.—
Havlíček: 1.20	1.50
Brno: 2.40	1.50
Hodonín: 7.40	3.—
Novinové: 5 10 15 20 30 40 50	1.— 5.—
	3.—

SESTAVA DRAŽŠÍCH ČSL. ZNÁMEK.

Hradčany: 30 5 5 50 2.—	4.— 5.—
	8.—
Hradčany, zoubkované: 30 5	10 15 20
	4.—
Holubice: 15 25	2.—
Osvobozená republika: 1.85	2.—
Hospodářství: 5.— 6.—	8.—
Masaryk: 40 1.— 2.— 3.— 1.—	1.— 3.—
	12.—
Strahov: 1.20	2.—
Karlův Týn: 1.50 2.50	3.—
Sv. Václav	3.—
Tyrš: 2.— 3.—	4.—
Nitra: 1.—	3.—

Hádky budou z technických důvodů otištěny v příštím čísle.

Drobnosti

LIDOVÁ HUDBA. Každý kraj má svůj svéráz. Někde dosud zůstal zachován kroj, mluva v Čechách i na Moravě, zvyky, obyčeje a posléze i hudba. Lidová hudba se mnohdy podstatně lišila od ostatních podobných hudebních sborů svým složením i nástroji. Nsl.

LIDOVOU HUDBU VALAŠSKOU tvoří housle, klarinet, cimbál a basa. V dřívější době patřil k této muzice též gajdoš, co gajdoval za groš, jak je to v jedné národní písni (dudák.) Nsl.

CHODSKÁ MUZIKA. V nejzápadnějším českém kraji, památném pohraničním území pomezních strážců Chodů, bývala velmi proslulá selská muzika, sestávající z dud, klarinetu a houslí. Při této dovedli Chodové zapomenouti na své bolesti a strasti a zatančili si po svém. Selskou muziku tvořili: piskač (klarinetista), který pískal vždy melodii nejvýše, houdek (houslista), hrál vždy druhý hlas ke klarinetu, dudák (puklař), který bez ustání hučel „huku“. Nsl.

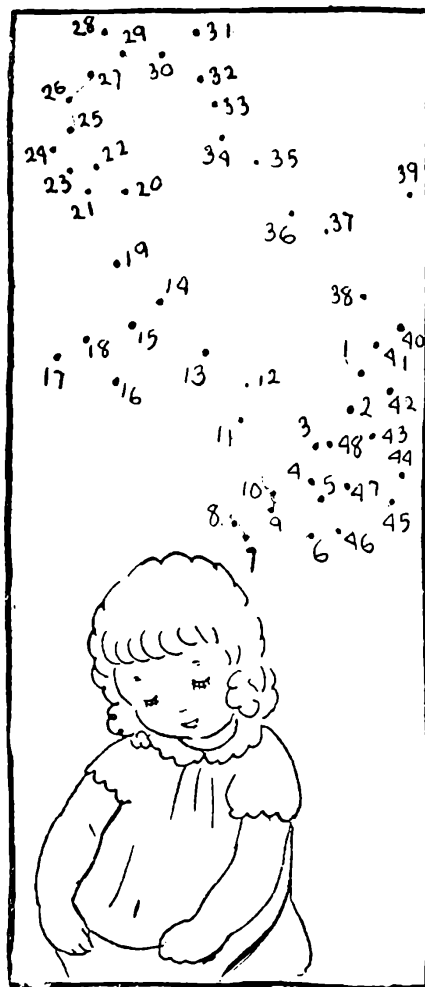
Děti se smějí

ODVETA. Milosrdný bratr, chodě po sbírkách, zvonil u dveří skrbcových dvakrát až čtyřikrát, avšak nadarmo. Konečně otevřel domácí pán a volá: „Zticha! Blázní se do tohoto domu nepouštěj!“ — „Tak? A jak jste se tam dostal?“

DIETA. Churavý sedlák ležel v posteli. Přišla k němu žena a tázala se, co by měla uvařit k obědu. — „Viš, ženo,“ pravil sedlák, „jindy mi vařiváš dvanáct knedlíků, dnes mi jich uvař jen osm, ale o trochu větší.“

DĚTSKÁ LOGIKA. „Tatínku, proč tak přšelo?“ — „Aby květiny, tráva a stromy rostly.“ — „Pročpak, tatínku, přšelo ale také na ulici?“

MALÝ CLEVELAND. Jako chovanec školy tak zvané „Boarding School“ dopustil se pozdější americký prezident Cleveland nějakého chlapeckého provinění, které se ve škole trestalo ranami pravitkem přes ruce. Nemaje tušení o nastávající bouři, hrál si Cleveland před školou a zamazal si přitom strašlivě ruce. Když nastala školní hodina, odebral se na své místo. Učitel ho zavolal k sobě a vytýkáje mu jeho provinění, mával mu pravitkem kolem tváře. Při tomto kázáníčku podíval se Cleveland na své ruce, nepozorovaně naplil si na ruku a utřel si ji pak o kabát, nežli nastrčil ruku učiteli, aby přijal zasloužený trest. Levici schoval dozadu. Učitel se podíval na jeho špinavou ruku a pak ironicky pravil: „Poslouchej, najdeš-li v celé škole ruku, která je ještě špinavější nežli tato, bude ti trest tvůj odpuštěn!“ — Aniž by slova řekl, vytáhl mladý Cleveland rychle ukrytou levici a ukázal ji učitelovi s polodobráckým a pololstivým úsměvem. — Učitel mohl jen stěží zatajit svůj smích, kdežto celá třída vypukla v jásot. „Dobrá,“ pravil učitel, „sedni si!“ — Vítězoslavně vrátil se příští prezident republiky bez trestu na své místo.

TEČKOVKA. Zástěrka sladkosti.

Klárinka tvrdí, že má „plnou zástěrku sladkosti“. — Strýček neví, co tím Klárinka myslí, ale tolik ví, že nemá v zástěrce cukr ani med, neb by byla celá lepavá a umazaná. — Chcete-li však, dětičky, skutečně zvědět, co Klárinka má v zástěrce, spojte tužkou všechny očíslované tečky, začínající 1. a končící tečkou 48.

ANDĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo prázdniny. Číslo 1. vyšlo 1. září 1947. Redakce: P. Ferd. Pokorný, Kyjov, Riegrova 38. Vedoucí duchovní výchovy: P. Josef Soukop. Odpovědný zástupce listu: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská ul. 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská ul. 19-21. Předplatné pro celý ročník Kčs 35.—. Jednotlivá čísla za Kčs 3.50.—. Administrace: Brno, Starobrněnská 19-21. Dohledací poštovní úřad Brno 2.

Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

J. K. BABY

1. V zoo, kde řad opičáků sedal,
Jirka s Jackem brzy se zas shledal.
Jack mu na ramena seskočí,
slon se loučí — slzy vhrkly do očí.

2. Hoši Jacka do tábora vzali,
pěkný byt mu zdarma zbudovali.
Jack poslouchá klidně ptáků sbor,
přítom hledí šťastně na tábor

3. Po budíčku vždycky první vstává,
půlhodinku rád si s hochy dává.
Hoši Jacka nikdy nemučí —
vždyť on spáče vstávat naučí...

4. K snídani Jack sedá po zásluze,
na buchtách si pochutnává tuze.
Na „pochoutku“ zato krátký je,
ohonu však často užije.

5. Junáci když při žních pomáhají,
Jacka všude s sebou rádi mají.
A je často smích — „ha - ha - ha“,
jak Jack bystrý v práci pomáhá.

6. Jednou při svážení s fůry skočil
na hřbet koni — polekal se kočí.
pustil opat, koně pádili
s naloženou fůrou obilí.

HORÁCKO. (Kreslil M. Florian.)

2. *Anděl strážný*

SE STÁLOU PŘÍLOHOU „VELKÉ VÍTĚZSTVÍ“

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ • ROČNÍK 63 • CENA Kčs 3,50

Svatovojtěšské družinky Anděla strážného

Něco z družinkářských pravidel.

Družinka není spolek a proto nemá odznaků ani společného majetku. Neužívá legitimací a nevybírá příspěvky.

V čele družinky je náčelník, kterého si družinka zvolí a jeho volbu potvrdí kněz neb jiný vychovatel. Náčelník přijímá členy, jmenuje ve své družince svého zástupce, svolává družinku ke schůzkám, dbá o pořádek a stará se o to, aby družinka byla dobře uspořádána.

Náčelník má tyto povinnosti: 1. Denně se modlití za svou družinku aspoň jeden Zdravas. — 2. V místě, kde je mše svatá, aspoň jednou za týden býti na mši svaté i ve všední den. — 3. Měsíčně podávati zprávu o své družince. — 4. Míti dobrý prospěch ve škole. — 5. Dbáti pokynů náčelníka nadřízeného a oznamovati vše potřebné svým členům.

Je-li v obci více družinek, sejdou se náčelníci a zvolí si náčelníka vedoucího. Všechny družinky ve farnosti vede, vychovává a na besídkách shromažďuje kněz neb učitel nebo někdo, koho kněz vedením družinek pověřil.

Všechny družinky vede Velký náčelník, kterého jmenuje biskup.

Družinkářské zkoušky.

Každý družinkář je povinen složit nováčkovskou zkoušku. Má sedm bodů. Zkouší kněz nebo jeho zástupce nebo vedoucí náčelník a dva náčelníci. Při zkoušce nováčkovské má býti přihlíženo k věku zkoušeného a zkoušen podle probraného učiva v náboženství. Každý nováček musí znáti:

1. Družinkářská pravidla.
2. O mši svaté (co je, účast na ní, kdo je omluven, kdy je povinnost).
3. Svátost oltářní a pokání (co je, jak se koná sv. zpověď, co je nutné ke sv. přijímání).
4. Druhé přikázání desatera (umět vysvětlit).
5. Zpaměti základní modlitby (Otče náš, Zdravas, Anděle Boží, Věřím v Boha, Desatero, Zdravas Král.).
6. O postě (co je to, kdy je a jaký je).
7. Družinkářská hymna.

Z k o u š k y z d a t n o s t i. Je jich dvanáct a jsou všechny dobrovolné. Pokust je složit. Skládat je může platně jen ten, kdo má zkoušku nováčkovskou.

1. Zkouška mrštnosti: Družinkář musí uběhnout 60 m za 11 vteřin, od 12 let 100 m za 15 vteřin a od 14 let 100 m za 14 vteřin. Musí skočit s rozběhem do výšky 100 cm, od 12 let 115 cm a od 14 let 125 cm. Do dálky s rozběhem 300 cm, od 12 let 360 cm, od 14 let 420 cm.
2. Zkouška poslušnosti: Družinkář po celý měsíc ani jednou se neprohřeší neposlušností ani ve škole, ani doma. Rodiče i učitel mu potvrdí, že po celý měsíc byl vždy a ve všem na slovo poslušný. Jestli to dokázal po dva měsíce, má zkoušku velké poslušnosti. Zkouška může začít kterýkoliv den.
3. Zkouška záchrany: Míti malou lékárničku, umět zavést umělé dýchání, umět vyčistit a ovázat ránu, vědět si rady, co činit při mdlobách, nevolnosti žaludku, uštknutí hadem a při úžehu. Vědět číslo telefonu hasičů a nejbližších lékařů. Umět vzbudit s umírajícím dokonalou lítost a vědět, co je potřeba k zaopatřování.
4. Zkouška ministranta: Bez jediné chyby ministrovat. Přesně slova i pohyby.
5. Zkouška plavce: Uplavat 150 m jakýmkoliv způsobem, ale sám.
6. Zkouška přírodopisce: Znat správně pojmenovat 100 rostlin (květů, stromů a keřů).
7. Zkouška velkého mlčení: Po 24 hodin nepromluvit ani slůvko. Přitom se nesmí straniti lidí, ani hlasitě kýchat, smát se a nesmí zívát. Začíná v 8 hod. večer a končí

Družinkář měsíčně přistupuje ke sv. zpovědi. Kněz z moci, kterou odevzdal Ježíš Kristus apoštolům, odpustí mu hříchy a zachová o nich mlčení jako kdysi sv. Jan Nepomucký. Přistoupí-li s pravou lítostí, naplní Duch svatý jeho duši milostí posvěcující.

v 8 hod. večer příštího dne. Koná-li někdo zkoušku v den vyučování, neruší toto mlčení odpověď při vyvolání nebo odpověď na přímý dotaz (učitele, ředitele, kněze a pod.). Ten, kdo chce zkoušku velkého mlčení skládati, oznámí to předem náčelníkovi a knězi. Náčelník a kněz jmenuje tajně někoho, který dává pozor, zda mlčení je zachováno.

8. Zkouška zdatného zpěváka: Musí uměti zazpívat 100 písní národních (ne šlágrů) neb zbožných intonačně správně a slovně aspoň dvě sloky z každé písně.

9. Zkouška junáka: Býti členem Junáka a míti podle věku složený zkoušky, jak to žádají pravidla junáků. (Zkoušky 10.—12. otisknem v příštím čísle.)

DRUŽINKÁŘSKÉ ZÁVODY.

Vypisujeme velké družinkářské závody o titul nejlepší družinky. Závody začínají dnem 1. října. Za měsíc říjen bude bodováno:

1. Kolik odbírá Vaše družinka Andělů a kolik jich rozšířila.
2. Účast na mši sv. v neděli a ve všední dny.
3. Účast u sv. přijímání.
4. Modlitba sv. růžence.

Všem družinkám, které se přihlásí, pošleme tabulku, do níž budou zaznamenávat výsledek za měsíc říjen. Která družinka se prvně přihlásí?

Všem družinkám ochotně pošleme družinkářská pravidla.

Srdečně Vás zdraví a na Vaše zprávy se těší V e l k ý n á č e l n í k.

Ke změnám na biskupských a opatských stolcích, ke kterým došlo v nedávné době, připojuje se i volba nového opata rajhradského P. Václava Jana Pokorného.

Klášter rajhradský byl založen roku 1048 knížetem Břetislavem. Řada benediktinů učinila z tohoto nejstaršího kláštera moravského důležité kulturní středisko a v minulém století kolébku národního probuzení na Moravě.

Čtenáře Anděla strážného bude jistě zajímat, že člen tohoto řádu P. Dr. Placid Jan Mathon před 66 lety založil v Brně tiskárnu. První list, který tu byl vydáván, byl Anděl strážný, časopis pro křesťanskou mládež. Po něm benediktini rajhradští budovali dále a roku 1883 vznikla Benediktinská tiskárna, která v pozdějších letech byla přejmenována na Občanskou tiskárnu a konečně na Biňenskou tiskárnu. Z této tiskárny vycházely řady knih a novin, které probouzely v lidu lásku k Církvi a vlasti. I poslední z opatů, J. M. Alois Jos. Kotyza,

který tragicky skonal dne 21. VII. t. r., projevoval vždy živý zájem o rozvoj Anděla strážného.

*

Novému opatu přeje velká obec čtenářská požehnání a pomoc Boží a modlí se, aby v řadách čtenářů našel obětavé spoludělníky, věrné členy Církve a vlasti, kteří by pokračovali v práci tohoto řádu.

J. M. VÁCLAV POKORNÝ, * 7. 3. 1894

J. M. AL. KOTYZA, * 27. 2. 1869, † 21. 7. 1947

Králíček

Klema Ptáčková-Pilátová.

Byla teplá podzimní noc. Králíček Červené očko se nepokojně vrtěl v pelíšku.

„Lež klidně!“ mávla chvílemi packou unavená máma, ale kdepak Červené očko! Hned vystrčil levou přední pacičku a hned druhou, nato zas obě zadní a nakonec i zadeček. Měl málo místa, všecko ho tlačilo.

Ale raději už ani nemukl. Znal dobře svou králičí mámu, že ráda vyplácí, a řekl si, že už to do východu slunce nějak doma vydrží. Potom se beztak hned všichni tři — i s tátou Ocáskem — vysypou z pelechu ven. Jetelíček za blízkou mezí je ještě samá vůně . . .

Králíček Červené očko přivřel tou blahou vzpomínkou obě oči, ale vtom — kde se vzal, tu se vzal — slétl s bílých obláčků spánek a milý králičí mládoch usnul jako pařízek. A spal jako když pilou řeže: řez-chrup-chrup, řez-chrup-chrup, řez-chrup-chrup . . . Už i slunce vyplulo nad les a Červené očko pořád spal. I když se táta Ocásek probudil a vyskočil s mámou z pelechu, spal ještě.

„Jak je roztomilý,“ šeptala máma. „Nebudeme ho budit, když pěkně spí. Skočíme si zatím sami k jetelišti, tatínku.“

„Snad bychom jej nebudili,“ souhlasil táta, a hop-hop-hop! ztratili se oba ve vysoké mezi.

Mezitím se králíček v pelechu probudil. Vyskočil, a když viděl, že je sám, raz-dva-tři, hop! už byl venku. Protřepal si zpocený kabátek a ve sele zapanáčkoval. Potom hodil očkem k jetelišti, přikrčil se — a už pelášil opačným směrem. Běžel, až se mu nožky jako šipky v trávě míhaly, a nezastavil se až u lesa.

Tak! Teď vyzrál na všecky. To bylo stále: „Nikam se sám nepouštěj, číhá tam hajných Rek — pozor na lasici — pozor na myslivce,“ a pořád dokola. A teď najednou z čista jasna je tu sám, sám — bez mámy a bez táty. Hoj, juch-juch! Králíček Červené očko hodil vysoko všemi čtyřmi a chystal se dál do lesa.

Ale nevykročil. Pro pána jána a pro králičí chlup, kdo to tam kulí z trávy oči? Králíček se v mžiku schoulil za borůvkový keříček, ale vtom mu zazněl za zády Rekův chechtavý hlas:

„Hej, hory — lesy,
zelené vřesy,
králíčí pečínka voní tu kdesi.“

Tak tu máš, toulavý králíčku!
Králíčí utečenec se tak polekal, že se ani pohnout nemohl. Svinul se do klubíčka a zaprosil:

„Poshov, milý Rečku,
jenom na chvílečku,
jen co se ohřeju
trochu na slunečku!“

Myslel si bláhový králíček, že Rekovi uteče, ale Rek byl nad všechny králíky. Rozkročil se a spustil znova:

„Haf a čupy dupy,
narovnej si chlupy,
nespatříš už více
rodné své chalupy!“

Králíčkovi se opravdu leknutím naježily všechny chlupy. Ponejprv se pustil na touláčku a — ouvej, ouvej!

Ale hajných Rek chtěl králíčka jenom postrašit, jen trochu prohnat. Co by pan hajný dělal s takovým králíčím mrnětem? Nic. Rek to dobře věděl, spustil však na třesoucí se Červené očko do třetice:

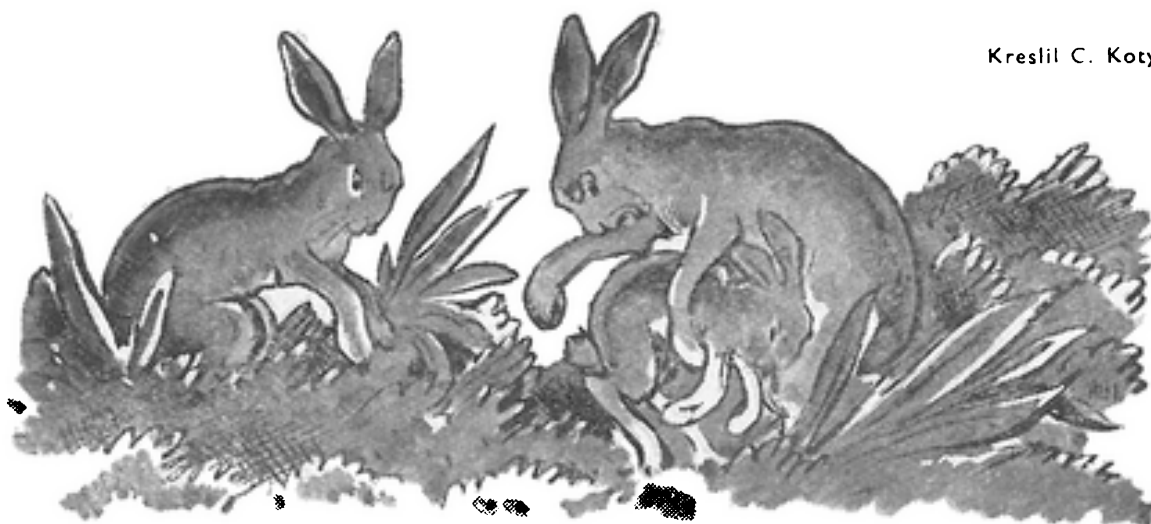

„Štěky, chichu — chichu,
jsi mně, brášku, k smíchu,
ztrať se, než ti zatnu
zuby do kožichu!“

Králíčkovi se zamotala hlava radostí. Hop-cup-dup! odrazil se jako míč, překulil se na záda a kutálel se s kopce dolů jako bečička.

A Rek za ním haf a štěk, haf a štěk, až k mezi. Tam už byl králíček Červené očko jako doma. Zapadl do jetele, přímo tátovi Ocáskovi k nohám. Oba se lekli, ale táta hned vysázel malému tulákovi pětadvacet na kožíšek, aby mu touláčky hned naponejprv rozehnal.

Kreslil C. Kotyšan.

Malý houslista

JOSEFIS.

2. VÁCLAV HRAJE V PRAZE.

(Pokračování.)

Vlak vjížděl do nádraží. Nikdo z průvodčích nezavolal, že je již Praha. Všem to bylo samozřejmé. Každému se rozjasnila tvář, ruce se zvedaly k zavazadlům do sítí nad sedadly, cestující se oblékali a všichni očekávali radostně poslední trhnutí lokomotivy. V několika minutách byly vozy prázdné, jen v jednom stála u okna štíhlá postavička. Byl to Václav. Křečovitě svíral v ruce housle. Když viděl, že dav vystupujících již řídne, dal si housle pod bradu a začal hrát. Co hrál, to sám nevěděl. Zavřel oči a jeho prsty samy tvořily dojemné melodie, které patřily stověžaté Praze. Okna vozu byla zavřena, proto si malého houslisty nikdo nevšiml. Když dohrál, dal housle do pouzdra, sebral svůj raneček a šel z vlaku. Ve vestibulu si všiml, že se na něj lidé dívají. Někteří se usmáli, jiní zase pohrdlivě od něho otáčeli hlavu. Nevěděl proč. Neuměl si hned uvědomit, že se svým zevnějškem velmi liší od pražské mládeže. Měl hnědé kalhoty, bílou rozhalovací košilku, světlý gumový pláštík a na hlavě široký klobouk, který byl sice v Itálii velmi praktický, ale zde v Praze naprosto nezvyklý. Ten jeho pestrý raneček a housle se také k sobě jaksi nehodily, proto byl tak nápadný a v mnohé hlavě se rodily otázky, odkud ten chlapec asi je. Někteří ho pokládali za cikána. Václav si těch zpytavých pohledů nijak nevšímal. Jeho jedinou myšlenkou bylo — vyplnit otcovu vůli a zahrát na místech, na něž otec tak často a rád vzpomínal. Před nádražím se zeptal nějakého pána v uniformě, kudy přijde na Václavské náměstí. Odpověděl mu:

„Ty kluku jeden, vypadáš jak z čokolády. Copak jsi cikán, že jsi tak hnědý?“

„Nejsem cikán, ale jedu z Itálie, kde praží silně slunce, asi o mnoho silněji než zde.“

„Aha, tak je to. Však jsem si hned myslel, že nejsi odtud. Hned ti povím, kudy na Václavské náměstí přijdeš. Jdi touto ulicí nahoru a přijdeš zrovna k museu. Před ním stojí socha svatého Václava, a to je již počátek Václavského náměstí.“

Václav pěkně poděkoval a šel směrem, který mu pán ukázal. Když přišel k museu, zadíval se na sochu svého svatého patrona a vzpomínal na tatínka. Sešel dolů až k soše, na první schodek si položil raneček, vyndal housle z pouzdra a začal hrát. Zavřel oči jak obvykle, proto ani neviděl, jak se kolem něho pomalu tvoří kruh zvědavců. Viděl v duchu jen svého otce, jak mu vypravuje o soše svatého Václava, patrona země České. Hovořil s otcem:

— Tatínku drahý, jsem zde, u sochy svatého Václava. Za chvíli půjdu ještě na Hradčany k jeho hrobu, abych si vyprosil jeho požehnání, a pak teprve půjdu začít nový život v tvé i ve své vlasti. Tatíčku, slyšíš tam nahoře ten šum? Slyšíš, jak je náš národ čilý, jak každý spěchá, pracuje a snaží se? Slyším auta, električky, hovor lidí, všechno to hučí jako úl pilných včelíček. Kdybych mohl, zakřičel bych tak silně, aby to celá naše česká Praha slyšela, že ji pozdravuješ a hlavně miluješ.

Kdosi Václava uchopil za ruku.

„Chlapče, proč tu hraješ? Kde ses učil?“

Václav otevřel oči. Přestál hrát a udiveně se díval na lidi kolem sebe. Vzpomněl si rychle na otcovo přání, aby se na každého Čecha usmíval. Usmál se tedy. I ti, kteří stáli kolem něho, se na něj přátelsky usmáli a dávali mu otázky jednu přes druhou, které byly skoro stejné, neb každý se ptal, proč tu hraje a odkud sem přišel.

Malý Václav se jim uklonil na pozdrav, jak to dělával v tatínkově hudební škole, když měl někdy veřejné vystoupení, a řekl jim toto:

„Přicházím z Itálie, kde jsem bydlel se svým otcem, který je Čechem. Tlumočím vám jeho pozdravení. Přál si, abych zahrál na místech, na která denně vzpomínal. Tím plním jeho vůli.“

„A co ti ještě přikázal tatínek?“ zeptala se jedna dáma.

„Abych se usmíval na každého Čecha, každého měl rád, na nikoho se nehněval a nikdy se nemstil.“

To zapůsobilo na všechny velmi příznivě. Každý se usmíval, jeden na druhého se přívětivě díval, přátelsky si povídali, ač se neznali. Tak působilo přání Václavova otce.

Malý houslista zatím balil své housle a chtěl odejít. Když šel již několik kroků po chodníku, vběhla mu do cesty dáma prostředních let a prosila:

„Chlapečku, prosím tě, nechod' teď na Hradčany a pojď se mnou ke mně! Mám doma nemocnou holčičku. Má ráda hudbu a tvou hrou by se jistě nesmírně potěšila. Prosím tě, pojď se mnou!“

Václav se zamyslíl.

„Ano, paní, přijdu k vám, jestliže si toho budete přát, ale napřed půjdu na Hradčany, abych vyplnil tatínkovo přání. Měl jsem jej tolik rád, proto chci vyplnit vše věrně tak, jak mi to nařídil.“

„Nuže dobře, chlapče, ale slíbíš mi, že pak se mnou půjdeš k nám?“

„Půjdu. Slibuji vám to.“

Paní se zaraďovala. Vesele se na Václava usmála a přednesla mu rychle svůj nový nápad:

Kreslila M. Ehlerová.

„Nyní mne, Václave, napadlo, že bychom mohli spolu rychle zajet na Hradčany autem a odtamtud si tě hned odvezu pak rovnou k nám.“

Václav proti tomu nic nenamítal. Cestou mu paní vysvětlovala, kudy jedou. Auto jelo značnou rychlostí, proto mohl Václav jen letmo uvidět významné budovy, jako Národní divadlo, most, kostel, kde je Pražské Jezulátko, Klárův ústav, Belveder a již byli na Hradčanech. Z prvního nádvoří vešli do druhého a pak si již Václav našel místo, odkud krásně viděl na celou Prahu. Ležela před ním jako mozaiková nádhera, jako srostlé množství domů, v nichž sídlí štěstí, Boží požehnání a pravá láska k českému národu, který může být hrdý na své dějiny. Jsou sice protkány ponížením, ale jsou v nich popsány mnohé strany zmužilým vítězstvím, osvobozením a statečnou lví silou.

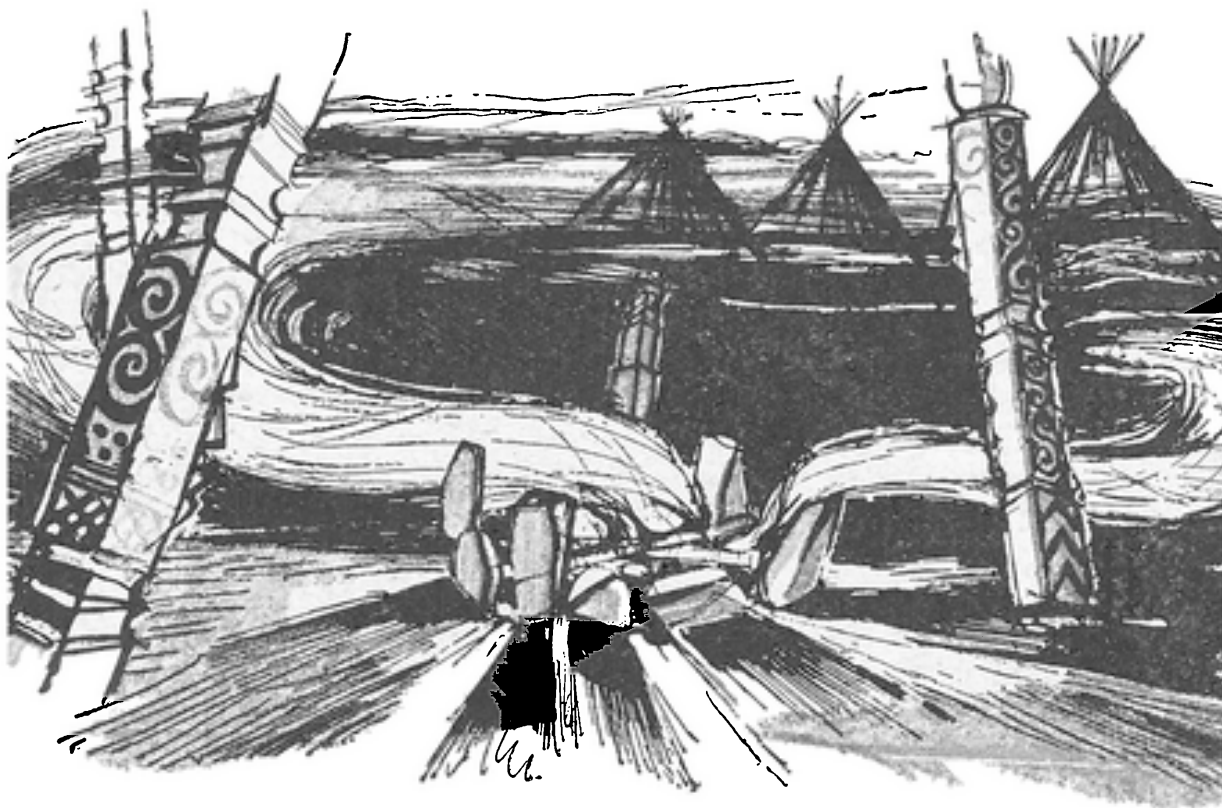
Václav se chvíli vpíjel do této krásy, pak vzal housle — a hrál. Byla to dlouhá píseň beze slov, ale plná obdivu a lásky. Struna E zpívala vzpomínkou na jeho zemřelou mamičku, struna A hovořila s jeho otcem, struna D tlumočila stesk jeho dětské duše, která žíznila po lásce rodičů a jejich porozumění. A když se rozehrál na struně G — to hovořilo jeho srdce pevným předsevzetím, že až vyroste v muže, dá veškerou svou lásku Bohu, vlasti a českému lidu. Paní Tužilová naslouchala se zatajeným dechem. Její srdce nebylo právě šlechetné. Uměla být bezohledná ke svému okolí. Svou dcerušku neučila odpouštět, jako to činívala Václavova mamička. Ale nyní, když slyšela ty krásné, jemné tóny Václavových houslí, bylo její srdce jaksi měkčí a lepší.

Kdyby byl Václav na Hradčanech sám, jistě by tam byl dlouho přemýšlel a hrál, ale paní Tužilová na něj stále naléhala, aby již jeli k ní za nemocnou Helenkou. Vyhověl jí tedy. Vsedli zase do autodrožky a jeli na Vínohrady. V Budečské ulici zastavili před velkým domem. Byt paní Tužilové byl ve druhém poschodí. Když vešli dovnitř, uviděl Václav ležet na posteli asi sedmiletou holčičku. Měla zavřené oči a těžce dýchala. Byla červená jak růže, což svědčilo o velké horečce. Ležela bezvládně, neodpovídala na žádnou otázku své mamičky. Paní Tužilová prosila Václava, aby zahrál na housle. K tomu se nedal nikdy pobízet. Vzal svoje milované housličky a hrál. Začal slabě, pak zesiloval, až vešel do úplného forte, takže jeho hra vyznívala jak nějaký slavnostní radostný hymnus.

Helenka otevřela oči. Chvilíčku se dívala bez zájmu ke stropu, pak se zadívala na Václava, usmála se, za chvíli se i posadila, zatleskala radostně ručkama a volala:

„Mamičko, to je krásná hudba. Kdo je ten chlapec? Ať hraje stále.“

Václav hrál. Helenka jeho hrou okřívávala stále více. Posadila se na postýlce, pak sama vstala a přešla několikrát pokojem, ač dříve nemohla slabostí stát na nohou. Její matka byla přešťastná. Václav přestal hrát. Paní Tužilová jej pohostila a vybízela jej stále, aby znovu hrál. Oběma se zdálo, Helence i jí samé, že při jeho hře se cosi děje v jejich srdcích, že jsou lepší a spokojenější. Paní Tužilová nevěděla, čím by se Václavovi odměnila. Nabízela mu peníze, ale chlapec nepřijal ani korunu. Za službu lásky si nechtěl nechat platit. Matka s dceruškou jej nechtěly nechat odejít, ale nemohly ho zadržet. Tvrdil, že chce ve všem plnit věrně vůli svého otce, protože mu to slíbil. Rozloučil se s nimi a slíbil, že k nim zase někdy přijde. Vzal svůj raneček a housle a vydal se zase na cestu. (Pokračování.)

Hadí tanec

(Návštěva v indiánské rezervaci.)

Ferdinand Pokorný

„Tomuhle říkáme mesa,“ vysvětloval Frantík své sestřence Andělce, „je to na způsob stolu, jak vidíš. Snad bys na to ráda vylezla a podívala se?“

Andělka řekla, že by chtěla, poněvadž byla jen krátký čas v Arizoně a nikdy neviděla „mesu“. Její bratránci, Frantík a Artuš, jí pomáhali po strmých svazích. Když již téměř vylezli až navrch, Frantík, který šel napřed, vyrazil hlasitý pokřik.

„Co je?“ zvolal Artuš.

„Ohromný had!“ křičel Frantík, leza a klouzaje dolů, což druzí neprodleně dělali rovněž. „Byl stočen na hraně skály, připraven k úderu. To je štěstí, že jsem ho včas zahlédl.“

Ohlíželi se po jiném místě výstupu, když Artuš ukázal trochu dál a zasykl:

„Hleďte — Indiáni!“

Opravdu! Blížili se k nim dva Indiáni, jeden nesl pytel. Zatím co je děti pozorovaly, onen s pytlek se shýbl a zdvihl něco se země, co hned strčil do vaku. V té chvíli druhý Indián, který držel krátký, tlustý kyj, zvedl svou zbraň, jako by chtěl udeřit svého druha. Hoši zaječeli na výstrahu. První Indián se vzpřímil. Spatřil, co jeho společník chystá, a začal se s ním cloumat. Když Frantík a Artuš, oba stejní chlapci mezi 13 až 14 lety, přiběhli na pomoc, muž s kyjem se vykroutil a utekl dlouhým, hladkým indiánským krokem.

Zbýlý Indián se obrátil k hochům a zabručel:

„On zlý.“

Přišla i Andělka, zvědava, co se vlastně děje. Indiánův pytel ležel na zemi, a když se děvčátko naň podívalo, zdálo se jí, že se hýbe.

„Rádi bychom zhlédli vaši vesnici,“ říkal právě Artuš.

Indián přivedl grošovaného koníka ze stínu skály a nabídl jej k jízdě jedenáctileté Andělce, nezvyklé drsnému kraji. Toužila ovšem poznat indiánskou vesnici a hoši jí pomohli do sedla. Indián potom uložil svůj vak za ní. Cítila se jaksi nesvá.

„Prosím vás,“ žádala, „copak je v pytli? Něco se v něm hýbe.“

„To hadi,“ odvětil Indián jakoby samozřejmě. „Zítra být hadí tanec.“

„Oh!“ vzkřikla Andělka. „To já raději slezu a půjdu pěšky.“ Tu však dobrosrdečný Indián přehodil si vak na záda a Anděla jela.

Při zmínce o „hadím tanci“ Andělka se tázala:

„Co děláte při hadím tanci?“

„Devět dní se seznamujeme s hadem,“ odpovídal Indián. „Desátého dne všichni stateční dát hada do úst a tančit. Dostat moc deště.“

„Kéž bychom to mohli vidět!“ zvolal Frantík.

„Ani zdání!“ podotkl Artuš nevrle.

„Proč by to nešlo?“ ptala se Andělka.

„Je to jejich soukromá slavnost,“ vykládal Artuš. „Cizí nemají k ní přístup. My bydlíme zde u rezervace léta a nespatriji jsme ten tanec!“

„Proč chtěl onen Indián vás srazit?“ tázal se Frantík Indiána.

„On velice zlý protiva,“ odpověděl Indián. „On pít velice moc ohnivé vody. Nedobrý žaludek. Chtít závodit, ale nemoct, tak on žádný hadí tanec. To ho velice zlobit. Chtít zabít Jestřábí Křídlo. Jestřábí Křídlo běžet jako vítr. Nikdy neunavit. On nepít ohnivou vodu. On tančit hadí tanec. Zlý Indián chtít pokazit hadí tanec.“

„Musíte si dát před ním pozor!“ varoval Artuš.

Brzy došli k indiánské vesnici. Přátelští Indiáni vyšli ze svých stanů pozdravit cizince. Měli na prodej mnoho úhledných košíků a Andělka, která měla s sebou něco peněz, dala se do kupování.

„Tenhle by se jistě líbil mamince,“ zvolala, ukazujíc na vysoký podlouhlý koš. „Má víko a hodil by se na prádlo. Jenom jestli bychom jej dostali domů. Vím, že mamince by se dobře hodil.“

„Nu, ten dopravíme domů zcela pohodlně,“ přisvědčil Artuš. „Je lehký a můžeme jej nésti mezi sebou, myslíš-li, že by jej teta potřebovala.“

„Já vám pomoci na cestě,“ připojil se Jestřábí Křídlo, který nezapomněl na dobrou službu, již mu hoši prokázali na mese. „Pinto nést košík.“

Odnesl svůj pytel s hadry a pak připevnil Andělčin koš k sedlu svého grošáka. Zatím co stáli nedaleko v hovoru, Andělka zpozorovala, že zlý Indián se plíží ke koni. V koutku jejího bystrého oka se jí zazdalo, že nadzdvihl víko velkého koše. Když se otočila, odkradl se.

Jestřábí Křídlo doprovodil děti téměř celou cestu domů. Potom si hoši položili sestřenčin koš na plece a nesli jej až na místo. Byli uspokojeni pohledem na radost, již měla teta z velkého vhodného koše.

„Byl těžší, než jsme si mysleli,“ poznamenal Frantík.

Teta nadzvedla zavřený koš držadly a prohodila udiveně:

„Opravdu je těžký, jako by v něm něco bylo,“ a chtěla odsunout víko.

V té chvíli zatanul Andělce na mysli dojem, že zlý Indián cosi u koše kutil. Vzkřikla varovně: „Mami, pozor!“

Bylo to právě včas, neboť pod víkem se ozval příšerný sykot a na proutí zabušily údery ohebných těl. Jedna hadí hlava dokonce téměř proklouzla skulinou pod poodchýleným víkem.

Kreslil J. Marek.

„Chřestýš! Chřestýš!“ vzkřikla pronikavě paní a duchapřítomně ještě přidržela víko, aby jedovatý plaz neunikl. Artuš přiskočil, aby jí pomohl. Koš byl pln hadů, kteří nyní pobouřeně sebou zmítali ve svém proutěném vězení. Andělka byla bledá jako stěna, děkujíc jen svému andělu strážci, který je včas zachránil svým vnuknutím.

„To ten zlý Indián je jistě vpašoval dovnitř,“ vysvětlovala Andělka za chvíli, když se vzpamatovala z leknutí. „Viděla jsem ho tam točit se kolem.“

„Budou to hadi Jestřábího Křídla,“ pravil Frantík. „Musíme mu je přinést nazpět.“

Když bylo víko zase dobře zajištěno, připevnil Frantík koš s celým jeho nevlídným obsahem k sedlu svého vlastního poníka a jel nazpět k mese. Tam potkal Jestřábí Křídlo v zachmuřené náladě.

„Hadi pryč!“ ohlašoval smutně.

„Tu jsou,“ potěšil ho Frantík.

Za chvíli cpal Jestřábí Křídlo své miláčky z koše do pytle se spokojeným pobručováním. Jediná poznámka, již učinil, byla:

„Vy dobrý kamarád!“

Svou vděčnost dokázal za dva dny, když jako vítěz hadího tance přijel s doprovodem svých ctitelů k domu hochů a přivezl jim ještě několik jiných úhledných košíků, také pro Andělku, tentokrát bez nežádoucího přídavku chřestýšů.

Trosečníci (Vzpomínka z Otrokovic před 15 lety.)

Ladislav Zelina.

Parný letní den. Poledním nedělním tichem zaznělo několikéré zapísknutí na „dolním“ konci vesnice. To Jara a Miloš svolávali chlapce, s kterými půjdou odpoledne na Bahňák. Dnes tam bude veselo! Chlapců přibývá, hlouček roste, a již se rozbíhají po zaprášené silnici všem dobře známým směrem. Již je nevidět, ale hlučný hovor stále ještě zalétá až k prvním chaloupkám jejich vesničky.

Chlapci se blížili k cíli své cesty. Jdou rychleji, křičí víc a víc, několik se jich rozbíhá, a teď již celý hlouček běží a křičí . . .

A mají věru proč! To že je Bahňák? Ne. — To je neuvěřitelné! Vždyť ještě loni sem chodili se svými otci sušit seno, a letos? Letos se toho málo nasuší.

Chlapci stáli mlčky nad spoustou vody, kterou lidská vynalézavost a práce přinutila, aby z řeky Moravy dlouhými koryty spěchala do mokřin Bahňáku, které pracovití lidé rozdělili hrázemi na několik obrovských dílů.

„Kluci, to nevyschne ani za pět roků,“ namítá Zdeněk.

„Co nevyschne? To se podíváte! Když bude suché léto, tak za rok se tam může stavět,“ míní malý Jara.

„V tom bahně? Podívej se, jak jsou ty hráze vysoké! Představ si, kolik je tam vody! — A kolik tam bude bahna! Synku, to si počkáme, než nám tu Baťa něco postaví,“ poučuje tlupu Slávek.

Skupina se dává opět na pochod. Jde po hrázi a obdivuje se nedohledným spoustám kalné vody.

„Podívejte se, loďka!“ vzrušeně upozornil Bohuš.

Opravdu. U keře, který byl téměř pod vodou, byla přivázána loďka. Vesel neměla, ale což o to!

„Kluci, jděte se podívat, jestli někde nenajdete kousek desky, kterou by se dalo veslovat!“ tak zněl rozkaz nevolného, ale uznávaného náčelníka skupiny, Slávka.

Chlapci se rozbíhají a Slávek odvažuje člun. Je v něm trochu vody.

Bohuš se vrací a přináší dvě kratší desky, které nahradí vesla. Slávek je spokojen a praví:

„Tak my s Bohušem pojedeme první. Dojedeme k tomu osamělému stromu, vrátíme se a pojedou zase další.“

Usedají.

„Počkej! Ještě by se sem jeden vešel. Nějaký menší. Pojd' třeba ty, Jaro!“ volá Bohuš.

Jara se strachem a opatrně vstupuje. Ví, že se přestane bát. Vždyť na loďce je Slávek a ten si umí vždycky poradit.

Za jásotu všech odrazili člun od břehu. Zvolna se pohyboval k určenému cíli, sledován zraky těch, kteří zůstali na břehu.

„Už se otáčí!“ volá Zdeněk.

„Teď pojedeme my tři,“ oznamuje Miloš a již zouvá boty, svléká košili, aby byl první připraven.

Loďka se blíží ke břehu. Nejede však přímo. Znovu se otáčí, aby si prodloužila pobyt uprostřed vod.

„Tak pojedte sem!“ zlobí se Miloš.

„My se chceme také projet,“ potvrzují ostatní.

Loďka již byla daleko. Sobecké počínání chlapců ji zahnal do prostřed vod. Kdyby raději dojeli ke břehu! Což neviděli, že v loďce je více vody? Nepoznali, že její bok je dřevitý?

Teprve teď si toho Bohuš povšiml a blesklo mu hlavou, že je loďka neudrží. Neuvažoval déle, ale bezmyšlenkovitě odhodil veslo a s výkřikem strachu skočil do špinavě žluté vody. Vzápětí nový výkřik:

„Pomoc!“

Chlapci zvedli hlavy, mnozí z nich vyskočili a celá skupina na břehu oněměla hrůzou!

Tam uprostřed kalných vod, tam se bojuje se smrtí. Převrácená loďka se lhostejně pohoupává a nedaleko ní zápasí tři trosečníci.

Co se vlastně stalo?

Bohuš převrátil loďku. Ano. Kdyby seděl klidně dále, snad by dojeli zpět, ale svým neočekávaným skokem porušil rovnováhu vodou zaplněné loďky a teď —

Jen se podívejte! Bohuš plave ke břehu, ale má dalekou cestu. Slávek vyjíždí za ním. Ten se také zachrání, ale kde je Jara?

Právě se vynořily jeho ruce a hledají záchranu. Uchopily desku, která ještě před chvílí poháněla jejich loďku v tato vzdálená místa. Ta však jej neudrží. Jara klesá ke dnu.

„Slávku, Slávku, vrať se! Pomoz Jarovi! Neumí plavat!“ To kluci na břehu se již vzpamatovali a promluvili.

Slávek se vrací. Chce pomoci Jarovi na převrácený člun. Nadzvedá jej, ten se křečovitě chytá loďky, ale ta jako by nechtěla přijmout to, čeho se již jedenkrát zbavila. Kolébá se, pojíždí —

Slávka i Jaru pohltila špinavě žlutá voda.

První se objevil Slávek, za ním Jara. Kde se bere v tom hochovi tolik síly? Hledte, jak se brání!

Po kolikáté se již tak zachytil Slávka jako nyní! A Slávek pomáhá. Snad se to již tentokrát podaří. Ale kdyby ta loďka byla alespoň chvílku v klidu! Čím více se chlapci snaží, tím čilejší jsou její pohyby.

„Už jsou zase pod vodou,“ zašeptal jeden ze skupiny, která zůstala na břehu.

Vynořila se Slávka hlava, ale co to? Již nebude pomáhat? Plave ke břehu.

Opravdu. Slávek se již tak unavil, že byl nucen zanechat Jaru samotného, aby si uchránil vlastní život.

Ubohý Jara. Zápasí se smrtí a je v tomto boji sám, opuštěn. Pokouší se vyšplhat na loďku, leč marně. Cítí, jak mu ubývá sil.

„Teď nebo nikdy!“ Tato myšlenka prolétla jeho hlavou ve chvíli, kdy jeho zesláblé ruce se opět uchopily převrácené loďky. Křečovitě ji objal a opatrně na ni vysunoval stehno své pravé nožky. Poznával, že loďka se chce opět vzepřít, proto se k ní přitiskl a po kousíčkách posunoval své tělo dopředu. Znovu se zachytil kolenem; loďka drží. Ještě kousek a bude zachráněn. Teď již může loďku sevřít svými koleny a upravit polohu svého těla tak, aby byl v bezpečí. Poslední pohyb a Jara leží na převrácené loďce. Zvedá hlavu, aby přeměřil dalekou cestu, jež ho nyní očekává. Té se však neleká. Jeho paže střídavě zajíždějí do vody a pohánějí člun ke břehu. Dojel šťastně.

Zapadající slunce ozařovalo kalnou hladinu a lehounký vítr si pohrával listím věkovitých stromů, které dnes byly svědky těžkého, ale vítězného boje Jarova mládí se smrtí.

Kresby: M. Vořechová-Vejvodová.

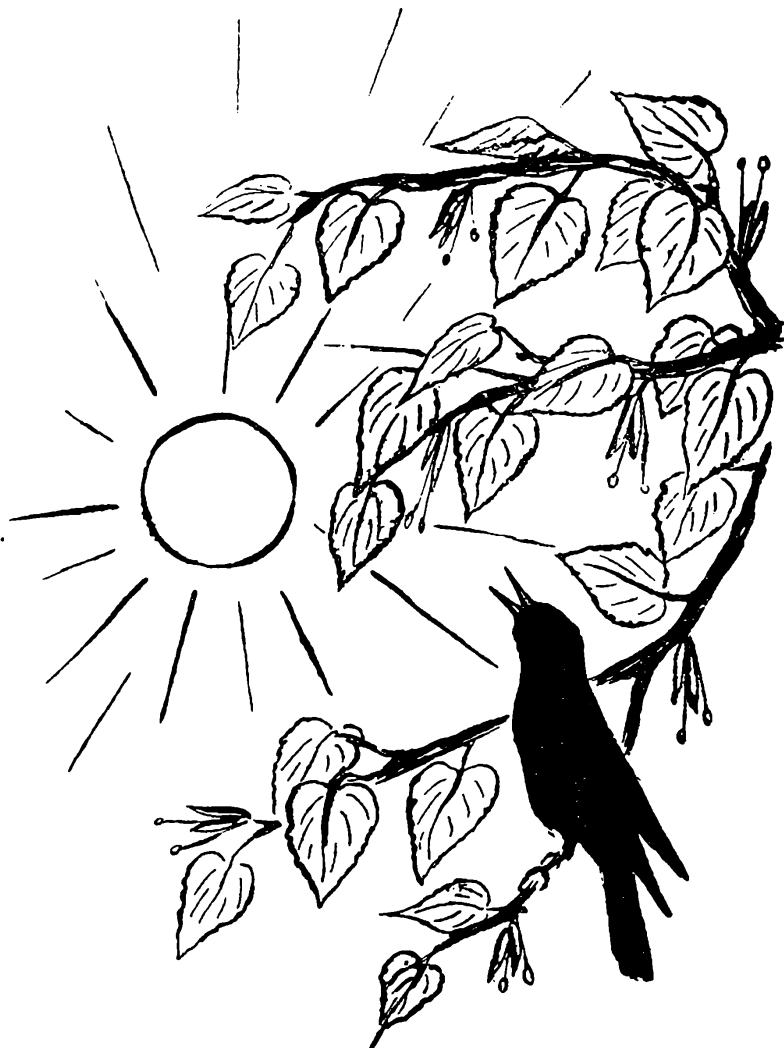

J. V. Sládek:

Modlitba

Ó dobrý Bože, Otče malých dětí,
uslyš mé modlení tam na nebesích
Ty opatruješ každý luční kvítek
a živiš v poli ptáka, srnu v lesích;
Ty vodiš oblohou svá stáda hvězd
a velíš slunci vstávat každé ráno;
Tys dárce všeho, co je lidem dáno
na poli, ve vsích, v hradbách velkých měst.

Ráno i večer, v soumrak, na úsvitě
Ty o všechno se staráš, co je živé.
Ó, rozpomeň se také na své dítě
a drž mne v náruči své ochranné!
Dej chleba mi, jak pták má pokrm svůj,
a dej mi šat, jak šatíš polní květy,
a veď mne, jako vodiš hvězdné světy —
a anděl Tvůj mne ve snu opatruj!

Kreslil M. Flori

Edv. Elpl:

Slovanská lípa

K 28. říjnu.

Zas svěží je slovanská lípa
a ratolesti jeden květ,
je krásná, jak dřív nebývala,
že diví se jí celý svět.

Je plno života v ní, síly,
pouschlé větve ožily,
ti, kteří za vlast život dali,
svou duši do ní vložili.

Ó, rozkvétej nám, naše lípo,
buď symbol slávké svornosti,
nechť v srdcích bratrských národů
se pravá láska rozhostí!

Jak se vlaštovičky loučily

Karel Hroch.

Povídaly si vlaštovičky na drátě:

„Není nám pomoci. Fouká studený vítr. Musíme pomýšlet na cestu do teplých krajin.“

„Nezapomeňte se dříve rozloučiti!“ napomínala stará vlaštovka mladé štěbetalky.

„Nezapomeneme, nezapomeneme,“ slibovaly mladé vlaštovky

Letěly nad pole. Dávno už tam nebyly snopy obilí. Pasačky pásly husy a pasáckové kozy. Nad polem poletoval vesele dráček.

„Na shledanou, dráčku!“ křičely na něho vlaštovky. „My už letíme pryč.“

„A kam letíte?“ ptal se zvědavý dráček.

„Na jih do teplých krajin.“

„Pozdravujte tam sluníčko!“ křičel dráček. „Ať tam na jihu dlouho nezůstává a brzy se k nám vrátí!“

„Vyřídíme, vyřídíme,“ slibovaly vlaštovičky a letěly k potoku. Dávno už se tam děti nekoupaly. Ba ani ve vodě se nebrouzdaly.

„Na shledanou, potůčku!“ křikly dolů vlaštovičky. „My už letíme pryč.“

„A kam letíte?“ ptal se zvědavý potok.

„Na jih do teplých krajin.“

„Pozdravujte tam sluníčko!“ křičel na vlaštovky potok. „Ať tam na jihu dlouho nezůstává a brzy se k nám vrátí. Mám strach ze zimy a z ledu.“

„Vyřídíme, vyřídíme,“ slibovaly vlaštovičky a letěly k silnici. Vrabci tam poskakovali a hledali zrníčka.

„Na shledanou, vrabčáci!“ křičely na ně vlaštovky. „My už letíme pryč.“

„A kam letíte?“ ptali se zvědaví vrabci.

„Na jih do teplých krajin. Poleťte s námi!“

„To je moc daleko. Bolela by nás křídla,“ ošívali se vrabci. „Pozdravujte sluníčko! Ať tam na jihu moc dlouho nezůstává. Máme strach ze zimy a že budeme mít hlad.“

„Vyřídíme,“ slibovaly vlaštovky a letěly ke dvorku.

„Na shledanou, milé slepičky!“ My už letíme pryč.“

„To je škoda, to je škoda!“ litovaly slepice. „Vy jste nám nikdy zrníčka nekradly. Bude se nám stýskat po vašem švitoření. A kam letíte?“

„Na jih do teplých krajin,“ odpovídaly vlaštovky.

„Pozdravujte tam sluníčko a vyřidte mu, ať tam dlouho nezůstává. Ať se k nám zase brzo vrátí. V zimě není travička a na dvorku je plno sněhu.“

„Vyřídíme, vyřídíme,“ slibovaly vlaštovky a letěly k rybníku. Tam ještě plavaly husy a kachny. Nechtělo se jim z vody.

„Na shledanou!“ křičely na ně vlaštovičky. „My už letíme pryč.“

„A nevykoupete se s námi jako v létě?“ zvaly je husy.

„Nevykoupeme, letíme pryč.“

„To je škoda!“ litovaly kachny. „Bylo tu na rybníce s vámi tak veselo. Poletovaly jste kolem nás, švitořily, koupaly jste se a nad vodou jste chytaly komáry. Kam letíte?“

„Na jih do teplých krajín. Komáři už pohynuli, mouchy také pohynou a neměly bychom nic do zobáčku. Musíme za sluníčkem.“

„Tak šťastnou cestu! A pozdravujte tam sluníčko od nás, že na ně pořád vzpomínáme. Ať tam dlouho nezůstává a brzy se vrátí. Musíme být celou zimu ve chlívku,“ stěžovaly si husy.

„Vyřídíme, vyřídíme,“ slibovaly vlaštovičky.

„Kam se ještě poletíme rozloučit?“ radily se potom.

„Snad také s dětmi,“ myslila jedna.

„Ba ne! Víš, jak po nás házely, když jsme lítaly nad rybníkem. Víš, jak házely po našich hnízdech,“ připomínala druhá.

„Ale všechny děti nejsou zlé,“ zastávala se dětí první vlaštovka.

Přiletěly ke škole. Okna byla otevřena a do zahrádky bylo slyšet zpěv:

„A to je ta krásná země, země česká, domov můj, země česká, domov můj!“

Vlaštovičky usedly na zídku a poslouchaly.

„Ano, země česká. Domov dětí i náš.“

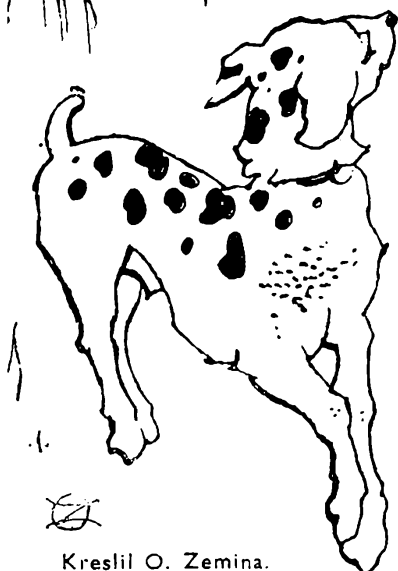
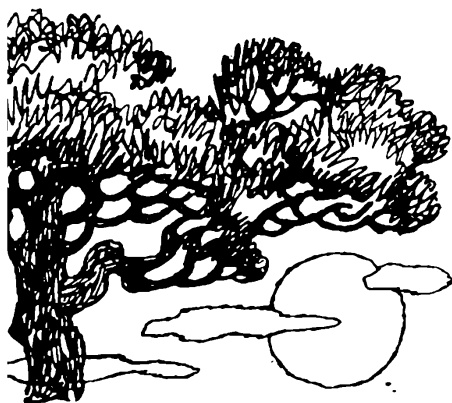
„Odpustíme dětem, vid’?“ zašeptala první vlaštovička.

„Na shledanou!“ křikla do okna druhá vlaštovička místo odpovědi.

„Na shledanou!“ odpověděly děti a zamávaly vlaštovičkám do okna. „Šťastnou cestu a brzo se nám na jaře zase vraťte!“

„Vrátíme, vrátíme,“ slibovaly všechny vlaštovičky.

Kreslil O. Zemina.

Noční příhoda (Pověst z brněnského kraje.)

Vypravuje starý hajný O.: „Jednou v noci čekám na pokraji lesa u Rouperka na srnce. Měl jsem vyhlédnuté dobré místo, právě pod velkou borovicí, a odtud jsem mohl pěkně přehlédnouti celou lesní louku u rybníka, kam obyčejně srnčí rodina přicházela. Byla vlahá letní noc. Vše kolem mne odpočívalo, pohrouženo v hluboký sen. Měsíc svým bledým svitem dodával celé krajině tajemnosti. Na louku padala tiše a jemně mlha, proměňující se v stříbrné kapky rosy. Byl jsem již na takové věci zvyklý, proto mě to mnoho ani nezajímalo.

Ve vesnici odbýjela půlnoc. Měsíc svítil přímo na klidnou hladinu rybníka. Tu počnou z vody vystupovat jako obláčky mlhy a v nich jasné postavy. Vodní víly, pomyslí si a ani nedýchám. Štíhlé postavy byly oblečeny v bílé, průsvitné závoje, zlaté vlasy jim sahaly až k zemi. Deset jsem jich napočítal. Pomalu vystupovaly až na louku, rozplétaly si vlasy, česajíce je zlatým hřebenem. Za chvíli, když byly s česáním hotovy, postavily se do kruhu a nyní nastal ten rej. Jako by se země ani nedotýkaly, zdálo se mi, a překvapením jsem nemohl ani vydechnouti. Také můj pes se choval velmi tiše, zdali strachem, nevím.

Náhle zazněl z vesnice jasný úder zvonu. Jedna hodina s půlnoci. Tanec rázem ustal a všechny víly zmizely v rybníce tak tajemně, jak přišly. Z dnešního lovu nebylo nic. Byl jsem tak rozrušen, že se mně ruka třásla při míření. Odešel jsem domů. Sotva bylo ráno, pospíchal jsem v ta místa, kde víly prováděly své reje, a nový div! Vše bylo nedotknuto, v pořádku, všechno na svém místě jako včera a předevcírem. Tráva stojí hrdě vztyčena, zrosena krůpějemi plačící noci, na rybníku plavou tiše vodní ptáci, u břehu loďka se mírně houpá, kolem ní svítí svými květy bílé lekníny a žluté stulíky, stará vrba je nakloněna a za tajemného šepotu se zhlíží ve svém vodním zrcadle. Nic se nezměnilo, a přece jsem na vlastní oči viděl druhou tvář tohoto klidného zákoutí. Nevěříte-li, přijďte se k nám v létě o prázdninách podívat, užasnete, jak je u nás na horách krásně.“

Em. Filip.

„Vaše Veličenstvo, prapor je zavěšen!“

Vrchní velitel loďstva admirál Don Juan d'Austria pozvedl hlavu od rozložených map a zahleděl se do výše. V záplavě ranního slunce třepotal se nad admirálskou lodí „Real“ veliký prapor. Hedvábný damašek svítil do nedělního jitra. Admirál pohleděl zbožně na vyšitou podobu Ukřižovaného a povzdychl: „V tomto znamení zvítězíš! Ó Pane, dej, ať tento příslib platí i nám.“

„Bude to těžký zápas,“ připomněl Benátčan Doria, „hádám, že těch tureckých lodí je na tři sta a dobře na padesát tisíc mužstva.“

„Jsme sice slabší,“ skočil mu do řeči Barbarigo, „ale tuším, že o mnoho ne. Máme přes dvě stě galejí a na třicet tisíc bojovníků.“

„Víc než na sebe budem spoléhat na pomoc Boží!“ odtušil klidně admirál. „Potěšilo mne, že nám prapor po zvláštním legátu poslal sám svatý Otec a ještě více mne sílí jeho slova, denně několikrát si je čtu.“ Vyňal zpod těžkého těžítka na stole pergamenovou listinu a z paměti četl:

„Zdvojnásobil jsem své modlitby a kající skutky. Veškeren křesťanský svět jsme vybídli k modlitbám sv. růžence. Řím a mnohá města Italie modlí se růženec na kolenou a zvláště na první neděli v říjnu budeme prosit Královnu svatého růžence, aby se ukázala Pannou vítěznou a rozdrtila hlavu pohanského půlměsíce.“

Všichni zmlkli. V dáli před nimi uprostřed ohromného množství lodí na silném klounu vyčnělém z přídě mohutné galeje zaleskl se zlatý půlměsíc a na ohromném praporu zasvítil nápis. Nebylo možno jej na dálku čísti, ale všichni tušili, že je to slovo „Allah“ Toť admirálská loď turecká!

„Ohlaste nástup k rozkazu!“ pronesl do ticha Don Juan d'Austria.

Sotvaže byl ohlášén nástup k rozkazu, již se sjížděly čluny od jednotlivých lodí a velitelé nastupovali před neohroženého 24letého admirála Don Juana. Stál na velitelském můstku, pevný, neohrožený. Modré oči zářily důvěrou, světlé kadeře splývaly mu až na nádherný oděv z bílého sametu.

„Je dnes neděle 7. října. V této chvíli celý křesťanský svět se modlí za naše vítězství. Ukažte, že jste hodni požehnání Božího. Loďstvo ať se seřadí do čtyř řad za sebou. Předvoj — pátou řadu — bude tvořiti šest benátských galejí. Až zavíří bubny, nechť z každé galeje vypálí všech 36 velkých děl! Velitelem levého křídla je Barbarigo, vůdcem na pravém křídle Doria. Středu velím sám. Na příd' naší velitelské lodi, tam, kde nepřátelé mají půlměsíc, zavěste růženec! Královna svatého růžence půjde proti půlměsíci. Očist' své duše, abyste mohli pozdravit Vítěznou Pannu!“

Zatím co jsou plněny rozkazy, světlovlasý princ prosí kněze o zpověď. Nic nedbá na blížící se turecké lodi. Ještě nejsou na dostřel. Po vykonané zpovědi vzpřímený staví se na příd' admirálské lodi a nařizuje obeplouti bitevní šik. Loď „Real“ jako šipka pluje kolem lodí. Paže veslařů se pohybují v rychlém tempu. Admirál povzbuzuje všechny ke statečnosti a před tváří všeho vojska pokleká k modlitbě za zdár křesťanských zbraní. Otcové kapucíni a jesuité dávají společné rozhřešení. V ohromném půlkruhu blížící se Turci. Přídě tureckých galejí, prilby důstojníků a rukojeti damascenek se lesknou zlatem. To slunce již pokročilo, blížící se poledne.

Všechno se třpytí a nejvíce září jméno Allah, vetkané zlatými písmeny na ohromný zelený prapor lodi Ali paši.

Don Juan povstává. Je poledne. Světlé vlasy splývají s bílým sametem, modré oči s důvěrou hledí na veliký růženec, který ovinuje výčnělek přídě. Jen nepatrná část růžence je vidět s lodi, veliký jeho křížek volně visí nad mořem. Lodi jsou již na dostřel. Ruka velitele se zvedá.

„Palte!“

Nastala krutá námořní bitva u Lepanta.

Ohromnou salvou se zachvělo moře, mraky dýmu zahalily slunce. Turci se pokoušejí křesťanské lodě na obou křídlech obchvátit a sevřít. Lodě se blíží až k sobě. Je slyšet praskot. Mužstvo se snaží zachytit háky nepřátelskou loď a skočit na ni. Obě posádky bojují jako na souši. Kopím, mečem i střelbou z mušket, muž proti muži. Galeje hoří. Ve zmatku nelze poznat, zda nepřátelské či křesťanské. Benátčané na levém křídle pozbyli v první hodině osm galejí. Barbarigo, zasažen šípem do oka, padl. Ale mužstvo bojuje houževnatě. Ba přechází dokonce k protiútku.

Doria, vůdce na pravém křídle, bojí se obklíčení a proto nařizuje prodloužit linii co nejdále do moře. Turci pozorují, že mezi středem a pravým křídlem vznikla mezera. Do ní! Doria s patnácti loděmi je zatlačen na širé moře, kolem plno nepřátel, ale hájí se, jak dovede.

Nejlítější boj zuří ve středu. Admirálská loď Real prudce se rozjíždí proti lodi Allah. Don Juan a jeho 300 španělských veteránů, kteří neznají bázně, vrhají se mezi Turky jako jestřábi. Dvakrát se rozjel Real proti admirálské lodi turecké, ta však se dvakrát vymkla z hrozícího zajetí a odhání od sebe menší lodice jako rozkacený býk chrty. Teprve při třetím útoku zmocnili se Španělé admirálské lodi. Zlatem skvějící se prapor je stržen, veliký půlměsíc, rozražený na tři kusy, visí bezmocně z přídě dolů. Ali paša zahynul s velkou částí posádky. Nepřátelský střed byl prolomen a bitevní linie pozbyla své hlavní opory. Je pět hodin odpoledne dne 7. října 1571. Admirál Don Juan d'Austria stírá se začouzené tváře pot a pohnutě šeptá: „Zvítězila jsi, Panno — růženec přemohl půlměsíc!“

*

Už dvanáct dní uplynulo od bitvy a v Římě dosud nemají zpráv. Stále se ještě modlí za vítězství křesťanských zbraní. Svatý Otec, papež Pius V., klečí na klekátku, hlavu v dlaních, ačkoliv již půlnoc minula. Tak modlí se denně. Najednou do nočního ticha zazní bušení na vrata, rychlé kroky po chodbách. Kdo se odvažuje rušit noční klid bílého Otce?

„Svatý Otče, rychlý posel admirála Don Juana!“

Bílá postava se napřimuje, stařícké oči hoří otázkou.

„Radostné poselství přináším, svatý Otče! Vítězství! V bitvě u Lepanta v neděli 7. října osvobozeno bylo 12.000 křesťanských otroků, zajato 117 obrovských galejí, 50 galejí zapáleno, na 30.000 nepřátel zneškodněno. Jest zlomena moc pohanského půlměsíce. Maria pomohla!“

*

Na památku tohoto vítězství byl zaveden dne 7. října svátek Panny Marie Vítězné, který později byl zván svátkem Královny svatého růžence. Roku 1883 papež Lev XIII. zasvětil Královně růžencové celý měsíc říjen. Katolíci uctívají svou Královnu a ona zaručuje jim vítězství ve všech bojích.

Tvé oči Frant. Unger.

Ty zrcadlo do něžné dětské dušičky,
buď jasné vždy, ať svět je duchem nezkalí,
ty zlatý andílku můj maličký!
Že sny své užlíme v něm, vždy jsme čekali!

Ty okno do přibytku dětské dušičky,
buď ověnčené květy radosti a lásky,
ó zlatý andílku můj maličký!
Ať jejich vůně pohladí nám teskné vrásky!

Studánky hluboké, v nichž bor se zhlíží snivý,
království bájí, noční luna zlačená,
jež z fantasmie kouzlí pravé divy,
v ní k stáří dojdou léta mládí ztracená.

Karel Doubravský:

Maři hospodaři

U plotýnky hospodaři
naše malá, milá Maři.

Přistavuje hrnce, mísy,
mouku sije, těsto mísí.

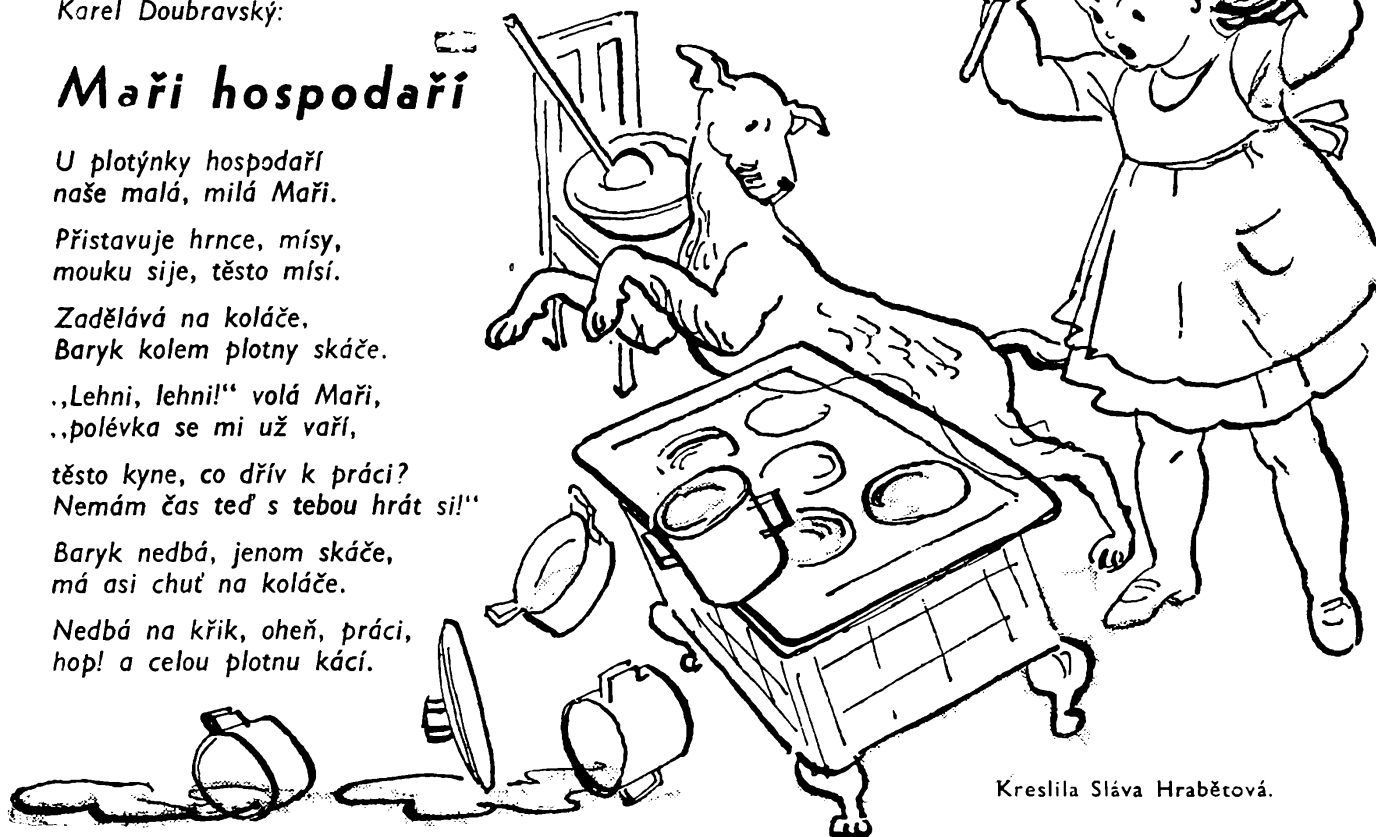
Zadělavá na koláče,
Baryk kolem plotny skáče.

„Lehni, lehni!“ volá Maři,
„polévka se mi už vaří,

těsto kyne, co dřív k práci?
Nemám čas teď s tebou hrát si!“

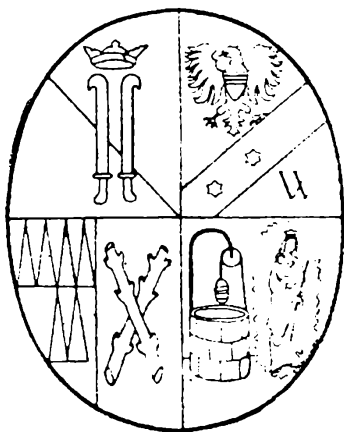
Baryk nedbá, jenom skáče,
má asi chuť na koláče.

Nedbá na křik, oheň, práci,
hop! a celou plotnu kácí.

Kreslila Sláva Hrabětová.

Naší vlastí

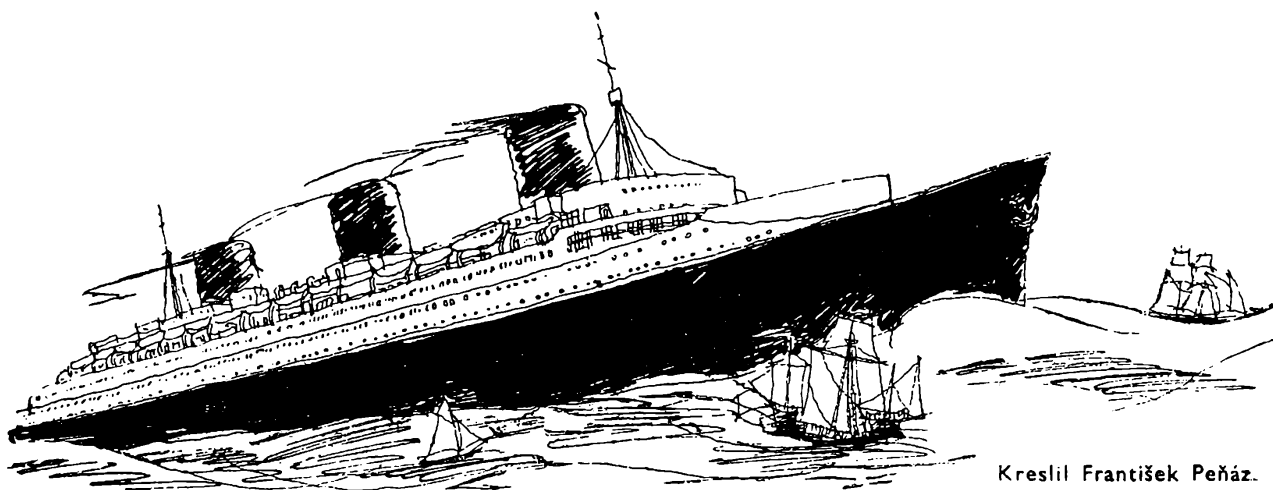
Řekneme-li Horácko, mnozí z vás si v první chvíli snad ani nevzpomenou, kde leží ten kraj a jaké pamětihodnosti jej vyvyšují nad ostatní kouty naší vlasti. Tak je nenápadný a blíž neohraňovaný ten pahorkatý kus země, který se táhne po obou stranách hranic českomoravských, při nichž dosahuje největší výšky (asi 900 metrů) a od nichž zvolna klesá na severozápad do Čech, na jihovýchod do Moravy. Nedá se přesně říci, kde začíná, ani nářečí, ani kroj jej nijak nevyznačuje. A přece poznáváme, že jsme na Horácku, návrší se k sobě řadí pozvolně, vyšší vyrůstá

z nižšího, zvolna, bez ostrých přerывů. Klid vodorovnosti dodává kraji vážného ušebrání, které se odráží i v tvářích lidí, tišších a málomluvnějších než jinde. Není proto divu, že podzim je nejběžnějším ročním obdobím Horácka, po krátkém chladném jaru prohřátý podzim s babím létem a omamně vonícím kouřem z brambořišť. Ti, kdo za dětství sedávali jako pasáčci při těchto ohních, těšíce se na umouněnou bramborovou pečinou, do smrti ponosí v srdci obraz svého domova, okuřovaný tím podzimním kadidlem, do něhož se mísí ostrý pach řepy s medem rozkvetlých jetelišť.

Proti jiným šťastnějším a bohatším krajům zůstávalo Horácko dlouho řídké obydlené, pokryto rozlehlými pralesy a nepřístupnými bažinami. Ale právě takové kraje oblíbili mniši benediktinští, kteří už v XI. století založili v Třebíči klášter a při něm postavili románsko-gotickou basiliku, jednu z nejkrásnějších u nás a v celé Evropě. Učili také obyvatelstvo kácet lesy a zakládat pole, vesnic přibývalo. Bohatou minulost, ve které se zrcadí dějiny celého našeho národa, mají také jiná horácká města: nejkrásnější z nich Telč se starobylým rázem svých staveb, sídlo mocných velmožů Jindřichův Hradec, kdysi královské a důlní město Jihlava, Havlíčkův Brod se slavným premonstrátským gymnasiem, památná Litomyšl, Nové Město a Žďár. Není možno zapomenout na hrad Pernštejn a Tišnov s prastarým klášterem cisterciáků a musím aspoň vyjmenovat horácká poutní místa, střediska nepřetržité katolické zbožnosti tohoto kraje, jako jsou Křemešník u Pelhřimova, Kostelní Vydří u Dačic, Příbyslavice u Třebíče, Zelená Hora u Žďáru a Jaroměřice u Jevíčka. Dnes málokterý kraj se může pochlubit takovým množstvím vynikajících lidí, kteří z něho vzešli. S české strany pochází básník Otokar Březina (Počátky), politik a novinář Karel Havlíček Borovský (Borová), literární dějepisec Arne Novák (Litomyšl), s moravské povídkáři V. Kosmák (Martínkov), Fr. Stránecká (Vel. Meziříčí), katolický filosof a vydavatel Jos. Florian (Stará Říše), básník Jakub Deml (Tasov), spisovatel Josef Svítal-Karník (Nové Město), romanopisci Vilém a Alois Mrštíkové (Jimramov), spisovatel G. Pfeleger-Moravský (Karasejn), historik Jan Sedláček (Třebíč), sochař Jan Štursa (Nové Město) a jiní.

Nahoře: Znak Města Žďáru. — Dole: Pohled na zámek a basiliku v Třebíči. (Foto: MUDr. Fr. Kubica.)

Plující město

Dr J. Kubský.

Největší loď na světě „Queen Elisabeth“ — „Královna Alžběta“ slouží k dopravě cestujících mezi Anglií a Spojenými státy severoamerickými. Až do nedávna byly veliké zámořské lodi nazývány plujícími hotely, ale dnes můžeme nové největší lodi právem nazvat plujícím městem.

Vždyť takový mořský kolos veze v normálních dobách až 5000 lidí — cestujících a posádky. Ve válce, kdy se lodi používalo k dopravě vojáků, vzala jich na palubu až 14.000. Připočteme-li k tomu ještě členy lodní posádky, vešlo by se na loď obyvatelstvo již dosti velkého města.

Vždyť se také loď vsutku v ničem neliší od města střední velikosti. Má svoji správu s velikým počtem zaměstnanců. Hlava lodi — kapitán — má pak dokonce ještě větší pravomoc než pan starosta. Loď má svoji elektrárnu, vodárnu a nemocnici, která by byla chloubou i nejlépe spravované obce. Jako každé město, má i loď — ovšem na svých promenádách palubách — celé desítky obchodů, v jejichž výlohách lze spatřit zboží z celého světa. Protože na moři neplatí žádná celní ustanovení, nepodléhá většina zboží clu, a je proto značně levnější než na pevnině. Proto se nedivme, že je v obchodech stále živo. Loď dále vydává i vlastní noviny, takže cestující jsou denně zpravováni o všech nejdůležitějších událostech z celého světa. O žaludky cestujících se neméně dobře stará řada jídelen, kaváren a cukráren. K zábavě slouží stále koncertní síň, dva biografy, jejichž programy se denně mění, a několik čítáren a tanečních sálů.

Dlouhou chvíli si mohou cestující také zkrátiti provozováním různých sportů, vždyť skvěle vybavená tělocvična, plavecký bazén s umělým vlnobitím a několik tenisových dvorců jsou samozřejmostí. Děti cestujících mají svoji vlastní tělocvičnu, jakož i velikou místnost, kde si mohou hrát s všemožnými hračkami, které jim zdarma zapůjčí lodní správa.

Bylo by však omylem považovati Anglosasy za lidi, starající se jen o obchod a sport. Naopak, v Anglii a v Americe jsou lidé velmi zbožní. Proto i na lodi je zřízeno více kaplí, katolická a několik protestantských, kde se denně konají služby Boží.

Cestující mohou použiti dvojího druhu kabin. Buď levné, turistické třídy, což jsou menší kabiny v přední části lodi. Ale i v takové levné

kabině je nejmodernější zařízení: teplá a studená voda, telefon a radio. Tím se cestování v turistické třídě značně liší od těch dob, kdy chudí lidé, stěhující se za prací do Ameriky, jeli ve společném podpalubí bez nejmenší hygieny, takže po dlouhé plavbě pomalým plachetníkem mnoho lidí umíralo útrapami cesty, dříve než spatřilo břehy vytouženého Nového světa.

V zadní části lodi jsou pak kabiny první třídy. To jsou v podstatě byty o dvou i více pokojích — dle kapsy cestujícího. Jsou přepychově zařízeny dle návrhů nej přednějších architektů.

Loď „Královna Alžběta“ byla nyní po těžké válečné službě znovuzřízena a zahájila nedávno první mírovou plavbu. Tento mořský obr, podobný plovoucímu bloku ohromných činžovních domů, urazil vzdálenost mezi Amerikou a Anglií za čtyři dny, neúnavně poháněn mohutnými turbinami svých moderních strojů a veden bezpečně na své plavbě novým vynálezem — radarem.

Tentokrát na své palubě odvážel všechny zástupce Spojených národů, vracející se ze zasedání ve Spojených státech. Mezi cestujícími byl i náš ministr zahraničí Jan Masaryk.

Spisovatelé mezi námi

JOSEF V. SLÁDEK se narodil 27. října 1845 ve Zbirohu a zemřel tamtéž 28. června 1912. Největší událostí jeho života byla v mládí cesta do Severní Ameriky, kde pobyl čtyři léta jako dělník a novinář, osvojiv si velké znalosti jazykové kromě bohatých zkušeností životních. Později žil v Praze jako profesor obchodní akademie, pokud mu v tom nebránila dlouhá a bolestná choroba, které také podlehl. Snad žádný český básník se nezapsal do dětských srdcí tolika písněmi a říkankami jako právě Sládek. Většinu z nich složil pro svou jedinou dcerušku Helenu, které, „a s ní všem dobrým dětem“, je také věnoval. V jeho sebraných spisech tvoří dětská poesie celý svazek, nazvaný významně *Na prahu ráje*, který obsahuje tyto sbírky: *O dětech a s dětmi*, *Zlatý máj*, *Skřivánčí písně*, *Zvony a zvonky*, *V dětském koutku*. Kromě své veliké náklonnosti k dětem a jejich rajsky nedotčenému světu byl Sládek pro psaní dětské poesie přímo předurčen jadrnou prostotou své mluvy. Poznal snad všechny veliké básníky světa a hojně z jejich děl do češtiny překládal, ale největší jeho láskou zůstávala lidová píseň, z které se také nejvíce učil. Byl prostý, statečný a osamělý a právě taková je jeho poesie, patřící dnes mezi naše nejvzácnější národní poklady.

Odměny za kresby z minulého ročníku dostanou:

Ladislav Hannich, Eva Nováková, Kv. Gottwald, Věra Pobořilová, František Poláček, Jos. Mezera, Ant. Charvát, Jan Sedláček, Mil. Hudec, Jar. Drahorádová, Jar. Hála, A. Kudličková, Jan Čadil, Františka Veselá, A. Březinová, Jar. Němec, Jan Tománek, František Chlup, Olga Beyerová, J. Horčík, Jar. Tomášů, A. Doskočilová, L. Syčková, J. Sedláček, Boh. Stoček, L. Stará, Bož. Zezulová, Mir. Řeřichová, Marie Ponížilová, B. Kazdera, Marie Staňková (Vel. Pavlovice), Zd. Kocourková, Ivan Braunšleger, František Hron, Lad. Hlaváč, Jar. Burdová, J. Milfajt, E. Faltysová, Lub. Grace.

Dědečkovy oříšky

Když jsem byl mladým hospodářem, jel jsem jednou s kočárem do města. Švihl jsem do koní a ujížděli jsme rychle s kopečka po silnici plné zatáček. Blížili jsme se opět k prudké zatáčce a tu, než jsme do ní vjeli, uletělo mně zadní kolo od kočáru. Tak tak, že jsem nesletěl s kozlíku. Ale se strachem jsem pozoroval, že kolo prudce se kutálí po silnici dolů.

Nešťastná náhoda tomu chtěla, že v té chvíli se k nám od města blížilo auto. Objevilo se asi 100 kroků od nás a — naše kolo do něho plnou silou vrazilo. Zavřel jsem raději oči, abych ten karambol neviděl. — Tak jako vám, milé děti, jsem tuto příhodu nedávno vypravoval našim vnoučkům. A víte, že se mně dal Vojta do smíchu. Prý to tak nemohlo být, přece když... — Jak poznal, že jsem trochu „prášil“?

A k tomuto vlašskému ořechu ještě několik lískových: 12. Roste v ní, ale od malička ji má v sobě. Co je to? 13. Kde stojí trubač, když troubí? 14. Kdo to dělá, nepotřebuje to; kdo to kupuje, nechce to; kdo to potřebuje, neví o tom. 15. Kdy lze nésti vodu v koši? 16. Co mívá chudšas po obědě? 17. Čím voní skaut po návratu z výletu? 18. Kterí lidé dělají svou práci naopak, a přece se jim daří? 19. Které je první slovo rolníkovo, když přijede na pole? 20. Na oltáři hořelo osm svíček. Kostelník dvě z nich zhasl. Kolik jich tam zůstalo? Řešení podle návodu v prvním čísle A. S. nám pošlete nejpozději do 10. listopadu 1947.

Kdo trhá ovoce?

Kreslete s námi

Kdo nám nakreslí pěkný podzimní obrázek? Může to být práce na poli, v sadě, ve škole a pod. Nebojte se toho a nakreslete nám to prostě a jednoduše tak, jak si to představujete a jak to umíte. Kreslete to raději větší a výrazně, nejlépe měkkou tužkou, pastelkou nebo perem. Nekopírujte z jiných obrázků! Vaše práce vystavíme, odměníme a vhodné otiskneme. Spoléháme se, že nám své obrázky pošlou i ti nejmenší. Uveďte vždy svou adresu a věk!

Pozdravuje vás redakce Anděla strážného.

Vysilač A. S.

Z Vel. Pavlovic pilně dopisuje F. Staňková, která sestavila pěkné veršování o „neposlušné Aničce“, a Jana a Libuše Horáckové, které vzpomínají na teplé léto. — Z Mor. Nové Vsi jsme dostali milý pozdrav od celé měšťanské školy a od Růženy Čuprové z III. b tř. článek o svátku matek. S radostí jsme obě přijali, ale na otištění v květnovém čísle bylo již pozdě.

— Také z Brna vyslovil Ant. Košíček, žák V. a tř. obec. školy, své mamičce vděčnost a přání. — Z Dubu si pochvaluje Lud. Bémová dětské zábavy a dobrého p. učitele, který děti nebije. — V Příbrami u Brna máme horlivého dopisovatele J. Sedláčka, který děkuje za knížku, odměnu své píle. — Z Dubňan posílá Fr. Bačík, články také s vlastními obrázky, které naznačují dobrý smysl pro kreslířství. Zůstaň nám věren! — Z Bosonoh oznamuje p. Ant. Špaček, že objevil v Záhonku 9. čísla A. S. obrázek a báseň, která je téměř doslova opsána z Malého čtenáře, roč. 31. Proto připomínáme: Opišovat se nesmí! To se pokládá za literární krádež čili plagiát. Posílejte vlastní práce, nechť se cizím peřím! — Z Rymic u Všetul zbásnila S. Janalíková mlsného zajíčka, který chodí na jetel. — Z Přerova líčí M. Fuksová lesíček Žebračku, kde se jí velice líbí. — Z výletu na Ještěd poslal pozdrav Stan. Flajšman. — Díky!

kabině je nejmodernější zařízení: teplá a studená voda, telefon a radio. Tím se cestování v turistické třídě značně liší od těch dob, kdy chudí lidé, stěhující se za prací do Ameriky, jeli ve společném podpalubí bez nejmenší hygieny, takže po dlouhé plavbě pomalým plachetníkem mnoho lidí umíralo útrapami cesty, dříve než spatřilo břehy vytouženého Nového světa.

V zadní části lodi jsou pak kabiny první třídy. To jsou v podstatě byty o dvou i více pokojích — dle kapsy cestujícího. Jsou přepychově zařízeny dle návrhů nejprzednějších architektů.

Loď „Královna Alžběta“ byla nyní po těžké válečné službě znovuzřízena a zahájila nedávno první mírovou plavbu. Tento mořský obr, podobný plovoucímu bloku ohromných činžovních domů, urazil vzdálenost mezi Amerikou a Anglií za čtyři dny, neúnavně poháněn mohutnými turbinami svých moderních strojů a veden bezpečně na své plavbě novým vynálezem — radarem.

Tentokrát na své palubě odvážel všechny zástupce Spojených národů, vracející se ze zasedání ve Spojených státech. Mezi cestujícími byl i náš ministr zahraničí Jan Masaryk.

Spisovatelé mezi námi

JOSEF V. SLÁDEK se narodil 27. října 1845 ve Zbirohu a zemřel tamtéž 28. června 1912. Největší událostí jeho života byla v mládí cesta do Severní Ameriky, kde pobyl čtyři léta jako dělník a noví , osvojiv si velké znalosti jazykové kromě bohatých zkušeností životních. Později žil v Praze jako profesor obchodní akademie, pokud mu v tom nebránila dlouhá a bolestná choroba, které také podlehl. Snad žádný český básník se nezapsal do dětských srdcí tolika písněmi a říkankami jako právě Sládek. Většinu z nich složil pro svou jedinou dcerušku Helenu, které, „a s ní všem dobrým dětem“, je také věnoval. V jeho sebraných spisech tvoří dětská poesie celý svazek, nazvaný významně *Na prahu ráje*, který obsahuje tyto sbírky: *O dětech a s dětmi*, *Zlatý máj*, *Skřivánčí písně*, *Zvony a zvonky*, *V dětském koutku*. Kromě své veliké náklonnosti k dětem a jejich rajsky nedotčenému světu byl Sládek pro psaní dětské poesie přímo předurčen jadrnou prostotou své mluvy. Poznal snad všechny veliké básníky světa a hojně z jejich děl do češtiny překládal, ale největší jeho láskou zůstávala lidová píseň, z které se také nejvíce učil. Byl prostý, statečný a osamělý. a právě taková je jeho poesie, patřící dnes mezi naše nejvzácnější národní poklady.

Odměny za kresby z minulého ročníku dostanou:

Ladislav Hannich, Eva Nováková, Kv. Gottwald, Věra Pobořilová, František Poláček, Jos. Mezera, Ant. Charvát, Jan Sedláček, Mil. Hudec, Jar. Drahorádová, Jar. Hála, A. Kudličková, Jan Čadil, Františka Veselá, A. Březinová, Jar. Němec, Jan Tománek, František Chlup, Olga Beyerová, J. Horčík, Jar. Tomášů, A. Doskočilová, L. Syčková, J. Sedláček, Boh. Stoček, L. Stará, Bož. Zezulová, Mir. Řeřichová, Marie Ponížilová, B. Kazdera, Marie Staňková (Vel. Pavlovice), Zd. Kocourková, Ivan Braunšleger, František Hron, Lad. Hlaváč, Jar. Burdová, J. Milfajt, E. Faltysová, Lub. Grace.

Dědečkovy oříšky

Když jsem byl mladým hospodářem, jel jsem jednou s kočárem do města. Švihl jsem do koní a ujížděli jsme rychle s kopečka po silnici plné zatáček. Blížili jsme se opět k prudké zatáčce a tu, než jsme do ní vjeli, uletělo mně zadní kolo od kočáru. Tak tak, že jsem nesletěl s kozlíku. Ale se strachem jsem pozoroval, že kolo prudce se kutálí po silnici dolů.

Nešťastná náhoda tomu chtěla, že v té chvíli se k nám od města blížilo auto. Objevilo se asi 100 kroků od nás a — naše kolo do něho plnou silou vrazilo. Zavřel jsem raději oči, abych ten karambol neviděl. — Tak jako vám, milé děti, jsem tuto příhodu nedávno vypravoval našim vnoučkům. A víte, že se mně dal Vojta do smíchu. Prý to tak nemohlo být, přece když... — Jak poznal, že jsem trochu „prášil“?

A k tomuto vlašskému ořechu ještě několik lískových: 12. Roste v ní, ale od malička ji má v sobě. Co je to? 13. Kde stojí trubač, když troubí? 14. Kdo to dělá, nepotřebuje to; kdo to kupuje, nechce to; kdo to potřebuje, neví o tom. 15. Kdy lze nésti vodu v koši? 16. Co mívá chudás po obědě? 17. Čím voní skaut po návratu z výletu? 18. Kterí lidé dělají svou práci naopak, a přece se jim daří? 19. Které je první slovo rolníkovy, když přijede na pole? 20. Na oltáři hořelo osm svíček. Kostelník dvě z nich zhasl. Kolik jich tam zůstalo? Řešení podle návodu v prvním čísle A. S. nám pošlete nejpozději do 10. listopadu 1947.

Kdo trhá ovoce?

Kreslete s námi

Kdo nám nakreslí pěkný podzimní obrázek? Může to být práce na poli, v sadě, ve škole a pod. Nebojte se toho a nakreslete nám to prostě a jednoduše tak, jak si to představujete a jak to umíte. Kreslete to raději větší a výrazně, nejlépe měkkou tužkou, pastelkou nebo perem. Nekopírujte z jiných obrázků! Vaše práce vystavíme, odměníme a vhodné otiskneme. Spoléháme se, že nám své obrázky pošlou i ti nejmenší. Uveďte vždy svou adresu a věk!

Pozdravuje vás redakce Anděla strážného.

Vysilač A. S.

Z Vel. Pavlovic pilně dopisuje F. Staňková, která sestavila pěkné veršování o „neposlušné Aničce“, a Jana a Libuše Horáckové, které vzpomínají na teplé léto. — Z Mor. Nové Vsi jsme dostali milý pozdrav od celé měšťanské školy a od Růženy Čuprové z III. b tř. článek o svátku matek. S radostí jsme obě přijali, ale na otištění v květnovém čísle bylo již pozdě. — Také z Brna vyslovil Ant. Košíček, žák V. a tř. obec. školy, své mamince vděčnost a přání. — Z Dubusi pochvaluje Lud. Bémová dětské zábavy a dobrého p. učitele, který děti nebije. — V Příbrami u Brna máme horlivého dopisovatele J. Sedláčka, který děkuje za knížku, odměnu své píle. — Z Dubňan posílá Fr. Bačík, články také s vlastními obrázky, které naznačují dobrý smysl pro kreslířství. Zůstaň nám věren! — Z Bosonoh oznamuje p. Ant. Špaček, že objevil v Záhonku 9. čísla A. S. obrázek a báseň, která je téměř doslova opsána z Malého čtenáře, roč. 31. Proto připomínáme: Opísovat se nesmí! To se pokládá za literární krádež čili plagiát. Pošlejte vlastní práce, nechť se cizím pečím! — Z Rymic u Všetul z básně S. Janalíkové mlsného zajíčka, který chodí na jetel. — Z Přerova líčí M. Fuksová lesíček Žebračku, kde se jí velice líbí. — Z výletu na Ještěd poslal pozdrav Stan. Flajšman. — Díky!

Z deníku vítěze soutěže Anděla strážného

LADISLAV KREJČÍ ze Zábřehu, studující V. tř. reálného gymnasia, nar. 30. 3. 1932, pozdravuje všechny čtenáře Anděla strážného a sděluje jim své dojmy z výhry první ceny soutěže Anděla strážného. Byl to měsíční pobyt v junáckém táboře.

To, že jsem vyhrál první cenu, bylo pro mne velkým překvapením. Myslel jsem, že vyhraji snad jen nějakou knihu. A najednou přišel dopis s gratulací a pokyny, abych se vypravil do skautského tábora, který povede junácký spisovatel, dobře známý všem čtenářům Anděla strážného J. K. Baby. Dozvěděl jsem se, že pojedeme na tábor do srdce Šumavy na ROKLAN. Poněvadž však hoši jeli z Brna, měl jsem přijet za nimi.

Přišel jsem do skautské klubovny žabovřeských junáků, s kterými jsem se slavnostně seznámil. Provolali mně třikrát Zdar a Sláva! takže jsem se cítil slavným. Klubovna se mi velmi líbila. Byla to chata ne příliš velká, ale skauty upravená, vymalovaná a útulná. Bylo v ní mnoho beden, které měli hoši přichystány na tábor. Téhož večera jsme bedny odvezli na voze na nádraží. Tam byl již přichystán vagon „la skautské třídy“ (prozradím vám, že je to obyčejný dobytčák), který jsme si pomalovali po skautsky a uvnitř upravili k nocování. Jaká byla noc ve vagoně, o tom bych musel moc vyprávět. Mnoho jsem nespál, poněvadž s námi celou noc posunovali. Bylo to velmi dobrodružné. Spisovatel J. K. Baby spal ve vagoně s námi. A pak ráno se vlak rozjel. Měli jsme asi pětkrát přesezat, ale vždy náš vagon přepojili na jiný vlak, takže jsme se stále celý den vozili. Nikdy v životě jsem se tolik nenajezdil vlakem jako toho dne. Bylo nám po cestě veselo. Měli jsme svou „skautskou kapelu“. Co chvíli na nádražích nahlíželi nám do vozu lidé a naslouchali naší veselé hudbě a zpěvu. Konečně jsme byli na Šumavě. Autobus nás zavezl ještě za noci na hory do výše 1000 metrů. Tam u opuštěných samot jsme zbudovali skautský tábor.

Spával jsem ve stanu s jedním hochem z Brna; Josefem Hrazdírou. Byl jsem překvapen, že máme veliký tábor a že s brněnskými skauty táboří také hoši z Pardubic a hoši z Dolního Města u Lipnice nad Sázavou. Byli to vesměs dobří chlapci, zvláště ti z Dolního Města. Skautský tábor je táborem pestrých dobrodružství, ale také poctivé práce. Každý junák musí pro DVOULETKU podle slibu náčelníka Junáka prof. Plajnera odpracovat 70 hodin. Naše práce spočívala v tom, že jsme vyměřovali les, sbírali brusinky, borůvky a pod. Měli jsme za táborem celé plantáže brusinek a borůvek. Sbírali jsme je do zvláštních košíků pomocí sběraček, jakýchsi to hřebenů. Také jsme dělali řadu skautských zkoušek, hráli jsme rozličné hry, na př. hru Za pokladem.

Tato hra je velmi zajímavá. Sledují se kapky krve kapitána piráta Flinta. Při tom musí se hledat zprávy a dopisy na stromech, v děrách v zemi, v kamení, v křovinách, ve vodě, pod mosty a pod. Občas na cestě čeká junáky překvapení v podobě osvěžujících bonbonů, ale také, že si musí vytrhnout tři vlasy nebo udělat kotrmelce nebo pomalovat se „válečnými barvami“. Naši hoši se pomalovali borůvkami, takže byla hrůza na ně pohledět, Indiánské členky si udělali z kapradí.

Každý den ráno byla sloužena v táboře polní mše svatá. Sloužil ji ředitel salesiánské oratoře v Pardubicích vdp. Don Surý. Bylo to krásné při východu slunce a za zpěvu ptactva zúčastnit se mše svaté. Oltář jsme si sami zhotovili. Mnozí hoši přistupovali často k sv. přijímání.

O zábavu a legraci nikdy tu nebylo nouze. Táborové ohně byly plné pestrých výstupků. Také jsme hrávali divadla, zvláště se líbilo maňáskové divadlo, které řídil Don Surý.

Ani o návštěvy nebylo nouze. Přijel hned nějaký generál, hned z ministerstva školství či sociální péče, zase rozliční junáčtí velitelé, na př. prof. F. Němec, velitel ZJBŠ (Zemské junácké brigády Šumava). Také britský ataché byl v našem táboře.

Šumava je velmi krásná. Jako v pralese vypadá to na mnoha jiných místech, nejenom v Boubíně. Na př. poblíž našeho tábora bylo Prášílské pleso, jehož okolí připomíná v mnohém prales. Počasí měli jsme krásné. Užili jsme horského vzduchu a všech dobrot lesa. Jídla bylo až moc a chutnalo nám také velice, třebaže jsme si sami vařili. Poznal jsem vlastně, co je to junáctví. Je to hra, ale také příprava pro skutečný život. Každý musí svůj úkol přesně plnit. Učí se práci, přesnosti, spolehlivosti.

Bylo nás kolem padesáti. Získal jsem mnoho nových kamarádů a myslím, že si s mnohými budu dopisovat.

Přeji všem čtenářům Anděla strážného, aby v příští soutěži mohli také vyhrát první cenu a užítí prázdnin ve skautském táboře, aby zažili tolik příhod jako já. Budu mít celý život na vzpomínat.

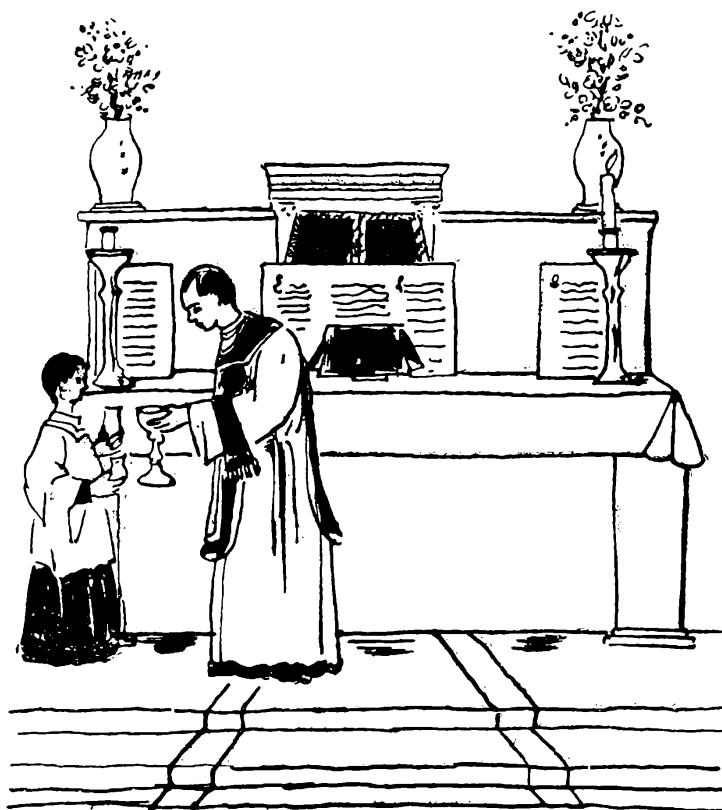
Velká soutěž Anděla strážného

DRUHÝ ÚKOL: Na obrázku je šest chyb. Najděte je a rozluštění zašlete do konce října administraci. Mezi správné luštitelé budou vylosovány odměny jako v 1. čísle: 1. cena kopací míč, 2. cena plnicí pero, 3. cena fotoalbum, 4. cena kniha J. Janoucha: ZAJATCI DŽUNGLE (dobrodružné příběhy doprovázeny krásnými ilustracemi prof. Stanislava Ulmana), 5.—20. cena různá.

Mimoto nejlepší řešitele všech úkolů čekají na konci roku krásné odměny. - Podrobnosti v 1. čísle A. S.

VYLOSOVÁNÍ VELKÉ SOUTĚŽE ANDĚLA STRÁŽNĚHO Roč. 62.

V parných dnech července zápasila naše kancelář se záplavou rozluštění velké soutěže. Mnozí však nemohli rozluštit všechny úkoly, prý byly těžké, mnozí také neměli tolik trpělivosti a poslali během roku jen část rozluštění. Po roztřídění a zhodnocení jsme vylosovali tyto luštitelé:

1. cena: MĚSÍČNÍ POBYT ZDARMA VE SKAUTSKÉM TÁBOŘE: Ladislav Krejčí, Zábřeh, U horního rybníka 5.

2. cena: SKAUTSKÝ STAN: František Pecháček, Bystřice p. Host.

3. cena: VYBAVENÍ PRO TÁBORNÍKA: Viktor Saňka, Brno, Augustinská 29.

4. cena KOPACÍ MÍČ: Svatopluk Janeček, Horažďovice 11.

5. cena: KÁJA MAŘÍK: M. Vodvářková, Tuchlovice u Lán 20. — M. Rojková, Mor. Nová Ves 404. — K. Kraus, Šoberov 128. — Josef Moštěk, Nová Říše. — Naďa Sedlářková, Brodek u Přerova, Smetanova 348. — Jar. Schwarz, Rokycany, Nádražní 2-II. — František Flodr, Zdravá Voda 21. — Květ. Klimecký, stud., Hodonín, Rodinova 17. — Lad. Hubáč, Horažďovice, Dra K. Kramáře 96. — Jan Hučín, žák, Kokory 81. —

WOLLEYBALLOVÝ MÍČ: Družinka „Jitřenky“, Jimramov, klášter.

PLNICÍ PERO: Vít. Halviger, Vel. Dřevíč 83. — Mil. Švec, stud., Kroměříž, Maxmiliánova 2.

PANENKU: Josefa Rytichová, Horažďovice, Rašínova 309.

ŠITÍČKO: Jar. Sobotková, Džbánice 14. — DVĚ KNIHY: V. Petrus, stud., Horažďovice 386.

JEDNU KNIHU: M. Bršlica, Nivnice 539. — Vít. Smolka, Opava-Kylešovice. — Fr. Staňková, Vel. Pavlovice 430. — Josef Juřeník, Šumice u Uh. Brodu 30. — VI. Plhák, Lažánky u Tišnova 51. — Č. Kopeček, Předmostí u Přerova 275. — Josef Schiessl, Nemanice 183. — Bedřich Jašek, Libhošť 287. — Fr. Hroch, Předbořice 44. — Fr. Honč, Klokočov 63. — Zd. Bělovský, Polešovice 420. — O. Ondrušková, Záhorovice 213. — M. Šimeček, Moravany 180. — Fr. Staněk, Vel. Pavlovice. — R. Staněk, Blatnice p. Sv. Ant. — A. Dorňáková, Bylnice. — Fr. Tesarčík, Dobrá u Frýdku. — K. Prokeš, Červená Řečice 86. — J. Vítová, Podbořany, Husova 445-I. — A. Králík, Polešovice u Uh. Hradiště. — VI. Zelený, Brtnice u Jihlavy. — V. Pecháček, Loukov 8. — A. Kotek, Polešovice 111. — Jar. Ketman, Polešovice. — J. Hülle, Hradec Králové II, Břetislavova 1113. — P. Dolejš, Miličín u Tábora 139. — M. Bravenec, Zlín. — Vojtěch Perníčka, Kroměříž. — J. Řiháčková, Ctidružice 71. — R. Foučková, Ctidružice 60. — J. Brich, Mor. Budějovice. — M. Švecová, Otrokovice, Dobrovského 691. — R. Klečka, Staříč 24. — V. Halata, Nový Jičín. — K. Skoumal, Odrlice. — J. Krajča, Hvozdná. — J. Gajdušek, Kozlovice. — O. Kozubík, Sehradice. — Fr. Zdražilík, Nový Ořechov. — E. Kaubek, Brno. — M. Kočvárek, Rosice. — A. Bartošek, Velenov. — M. Vyjídáček, Pavlov. — V. Stružka, Ostrožská Nová Ves. — J. Beneš, Zdravá Voda. — M. Žáková, Pavlov. — H. Unzeitig, Pavlov. — L. Kubačka, Místek. — J. Kadlčák, Březnice. — J. Maniš, Lačnov. — A. Žalmánek, Nový Hrozenkov. — A. Červenka, Nýrsko. — O. Beyerová, Brno-Král. Pole. — J. Šmehlík, Židlochovice. — J. Štěpanec, Ostrava. — K. Vomela, Horní Jelení. — J. Zaoral, Milonice. — K. Baštař, Brno. — M. Žáčková, Velké Meziříčí. — Marta Kaplerová, Ivančice. — J. Hejtman, Blažovice. — H. Březinová, Horní Jelení. — V. Včelařová, Vev. Bítýška. — L. Šumbera, Ostrožská Nová Ves. — Z. Trefulka, Brno-Zábřehovice. — A. Šmerda, Brno. — E. Novotná, Olešnice na Mor. — J. Janík, Lysůvky. — J. Šindar, Lužice. — L. Procházková, Vyškov. — J. Snopek, Hrušky. — M. Kolářová, Protivanov. — V. Breinl, Praha XV. — J. Horák, Brno XIV. — M. Vízdal, Lovčice. — L. Lampíř, Kojetice. — J. Mikšátko, Třebeň. — M. Blahová, Dol. Bradlo. — M. Saleta, Citonice. — Fr. Janota, Horažďovice. — J. Goldschmid, Horažďovice. — E. Flodr, Zdravá Voda. — Jar. Hanslián, Kostelec u Štípy. — V. Chonková, Nové Město p. Sm. — A. Zaoral, Milonice. — V. Hajský, Horažďovice, Masná 66. — V. Šíma, Horažďovice, Prácheňská 81. — Libuše Rašovská, Moravská Nová Ves 414.

Dobrý vítr

Zprávy Junácké stezky J. K. Babyho.

V junáckých odznacích vládne částečně zmatek. Někteří junáci užívají starých odznaků z dávných dob první republiky, jiní se řídí předpisy, které byly vydány po sloučení všech skautských organizací (včetně Svazu junáků-skautů ČSR) do Junáka v r. 1939, a konečně v r. 1945 vyšla řada nových nařízení a návrhů, takže je velká nejednotnost.

V knížce MEZI JUNÁKY upozorňuji na předpisy z r. 1939 a zde nyní uvádím nejnovější předpisy.

Máme junácké odznaky PŘÍSLUŠNOSTI, ZDATNOSTI A HODNOSTI.

ODZNAKY PŘÍSLUŠNOSTI. Je to slibový odznak. Kovová lilie, která byla již v dávných dobách slibovým odznakem, je nyní obnovena. Nosí se nad středem levé náprsní kapsy. Příslušnost vyjadřuje také DOMOVENKA. A konečně k poznání, o kterou družinu se jedná, je SYMBOL DRUŽINY, vyšitý v kroužku a upevněný pod pořadovým číslem oddílu.

ODZNAKY ZDATNOSTI. Jsou to všechny odznaky jednotlivých zkoušek, ať již řádných či odborných, tedy odznaky 1., 2. a 3. stupně.

ODZNAKY HODNOSTÍ. Jsou to odznaky hodnostářů, tedy počínaje podšestníkem (podrádcem družiny) až po náčelníka a velitele. Nosí se na levém rukávě. Pro informaci uvádíme přehled pásků a jejich zbarvení u jednotlivých hodnostářů:

1. Podšestník. 2. Šestník. 3. Mauglí. (Má na domovence sídlo smečky a pásy žluté.)

1. Zástupce rádce. 2. Rádce družiny. 3. Zástupce odd. rádce. 4. Oddílový rádce. (Má domovenku s číslem oddílu, štítek s druž. symbolem a zelené pásy.)

1. Zástupce ved. oddílu. 2. Vedoucí oddílu. 3. Zástupce vedoucího střediska. 4. Vedoucí střediska. (Má zelený štítek se zlatou lilii a zlatými pásy.)

1. Zástupce okr. velitele. 2. Okr. velitel. 3. Zástupce oblastního velitele. 4. Oblastní velitel. (Má modrý štítek se zlatou lilii a zlatými pásy.) — Zprávy z Jamboree v příštím čísle!

Junákova dílna

Řídí Jiří Jemar

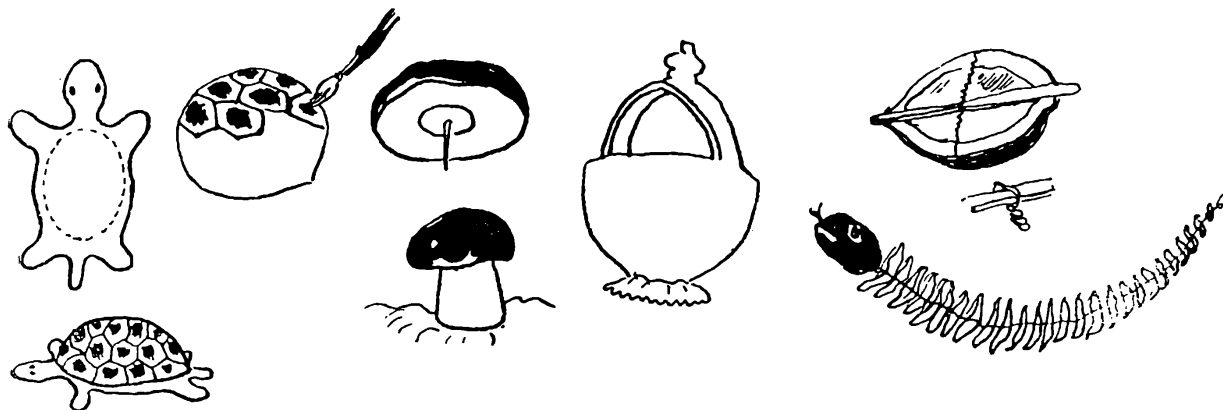
Mnoho plodů na podzim nutí nás k rozličným výrobkům z jejich skořápek či samých plodů. Jsou zábavou a rukodělnou výchovou nejen malým skautkám — světluškám, ale i velkým skautkám a lze jimi hojně vyzdobit skautskou klubovnu i domov. Několik námětů většinou našich čtenářek nových podáváme. Ponejvíce si všimneme ořechů, kaštanů, žaludů.

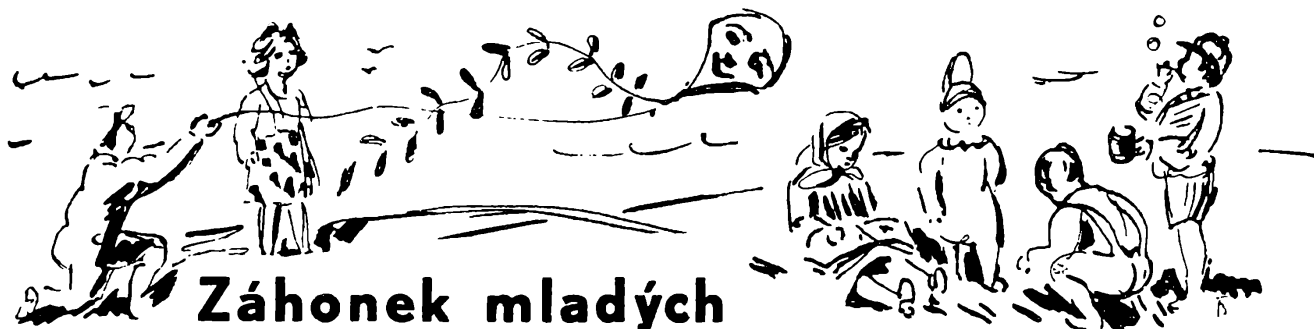
ŽELVA. Zde nám poslouží půlka skořápky ořechu. Z kreslicího papíru vyrobíme tělíčko, hnědě omalujeme a na ně přilepíme skořápku. Tu pak pomalujeme způsobem, jak naznačeno na obrázku. Želvička je milou ozdobou a jmenovitě, uděláme-li řadu želviček různé velikosti.

CVRČEK. Jak naznačeno na obrázku, uděláme zářezy do skořápky ořechové a ovážeme nití asi desetkrát napříč. Pak prostrčíme sirkové dřívko a několikrát nit zkroutíme, aby sirka pevně přilehla k špičce skořápky. Brnkáním na dřívko pak vyluzujeme zvuky podobné cvrkání.

HŘÍBKY. Polovinu velkého kaštanu poněkud vydlabeme. To je hlavička. Nožkou je okrájený kaštan. Spojíme dřívkem a postavíme do mechu a tak získáme milou ozdůbku.

HAD. Do silnější jehly navlékneme reznou nit neb tenký provázek a uděláme uzel. Pak provlékneme velkým žaludem-hlavou a pak navlékáme řadu žaludových mistichek (rády pukají) od velkých postupně na menší a menší. Je to pohyblivý hádek, který způsobí dětem jako dar mnoho zábavy.

Záhonek mladých

OCHOTA OTVÍRÁ BRÁNY DO SVĚTA.

Hrály si děti na cestě. K nim přišla jedna paní a pravila: „Děti, nevíte, kde bydlí pan Neruda?“ Žádné neodpovídalo. Až jedna holčička, jménem Dorotka, pravila: „Paní, tam na konci města.“ Paní se tázala dále: „Děti, nedovedl by mne tam někdo z vás?“ Děti neměly žádnou ochotu. Hrály si dál. Jen Dorotka se nabídla: „Paní, já vás tam dovedu.“ Cestou se ona paní děvčátka vyptávala a dověděla se, že tatínek je městským poslíčkem a že má doma ještě několik bratrů a sester. Zatím ji dovedla k domu, v němž bydlel pan Neruda.

Neznámá paní byla sestra pana Nerudy. Muž jí zemřel, proto se odstěhovala k svému bratrovi. Dlouho u něho nebydlela. Koupila si sama pěkný domek.

Jednou přišla k Dorotčiným rodičům. Dorotka právě přišla od své přítelkyně. Poznala hned neznámou paní a pěkně ji pozdravila. Jaké bylo její překvapení, když slyšela: „Dorotko, chtěla bys jít se mnou a u mne bydlit?“ Dorotka se zamyslela, pohlédla ulekaně na rodiče.

„Mohla bys odběhnout domů, kdykoliv bys chtěla!“ Přitulila se k mamince, pohlédla na tatínka a svolila.

Často přicházelo děvčátko domů a vždycky přineslo něco rodičům. Když byla Dorotka veliká, provdala ji hodná paní za bohatého ženicha. Po smrti zanechala jí všechno své jmění. Šťastná dcera vzala k sobě své rodiče a starala se o své sestry. Ochota se Dorotce vyplatila. *Irena Maršíková z Dobrošova u Náchoda.*

NEVĚRNÝ PEJSEK.

Jednoho dne šla maminka s tatínkem na zábavu. Když šli domů, přidržel se jich malý pejsek. Stále ho odháněli, ale psík od nich nechtěl odejít. Vzali ho domů a zůstal u nás.

Když jsem večer chodila ze školy, šel mi vždy Miša naproti. Byl to můj miláček. Všude se mnou chodil. Jen s kocourem se nemohl snést. Jednoho dne nešel mi Miša naproti. Bylo mi to divné. Když jsem přišla do kuchyně, řekla mi babička, že se Miša ztratil. Bylo mi po něm velice smutno. Miša se už nikdy nevrátil. Odešel asi jinam, kde neměli kocoura. *Jana Málková, Ostřešany.*

NEMOCNÉ DÍTKO.

*Ach, horké tělíčko,
i horká hlavička,
v zamyšlení sedí
u lůžka matička.*

*„Tělíčko mne páll.“
„Neplač, můj Mírečku,
pohádku ti povím
o zlatém jablíčku.“*

*Míreček usíná —
maminka vypráví —
neboj se, miléná,
on se ti uzdraví.*

Jar. Valtera, Chomutice v Čechách.

NÁŠ STAŘEČEK.

1 *Vroucně jsem prosila
Ježíška svatého,
aby nám uzdravil
stařečka drahého.*

2. *Stařeček okřál
v nemoci své,
Ježíšek vyslyšel
prosbičky mé!*

Věra Cášková, Určice 168.

BOŽÍ DÍLO.

*Tu krásu světa našeho
stvořil milý Pán Bůh,
stromy, květy a lučiny,
nad námi modrý vzduch.*

*Když Pán Bůh pošle sluníčko,
pak ještě deštiček milý,
na polích, lukách naroste
pšenice, jetel bílý.*

Olga Němcová, Brno-Žabovřesky.

Naše soutěž „Jak mne ochránil můj anděl strážný“

SKOK Z JEDOUcíHO VLAKU.

Ze školy jezdívám vlakem. Jednou jsem přišla o něco dříve na nádraží a když vlak přijel, vsedla jsem do něho. Ale když se vlak rozejel, uvědomila jsem si, že jede na opačnou stranu, a proto jsem vyskočila z rozjetého již vlaku. Při pádu jsem neucítila ani dost malé ublížení na svém těle. Vím, co by se mohlo stát, kdybych spadla pod kola vlaku. Bylo mně tehdy 7 let. Dnes vím, že to byl můj anděl strážný, který nade mnou držel ochrannou ruku. *Anna Šmolíková, Příkosice č. 31, p. Mirošov u Rokycan, 5. tř. obecné školy.*

HÁDANKY

Řídí F. Hudcová, Brno. — Příspěvky a řešení zasílejte na adresu adm. Anděl strážný, Brno, Starobrněnská ul. 19-21

I. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

Mezi správné luštitelé bude vylosováno:

1. Plnicí pero.
2. K. Ptáčková: Blaňáček.
3. J. Janouch: Zajatci džungle.
4. Šachová hra.
5. Fotoalbum.
- 6—20. Různé.

Rozluštíte-li nejméně polovinu hádanek z 2. a 3. čísla, zašlete je do konce října na adresu časopisu Anděl strážný, Brno, Starobrněnská 19-21. Na obálku označte „Hádanky“. Nezapomeňte se podepsat a uveďte také třídu a školu. V třetím čísle bude vypsan velký celoroční turnaj o nejlepšího hádankáře letošního ročníku.

1. ROHÁČEK.

V. Šťastný, Brno.

++++ země v ČSR
+++ první žena
++ slabika smíchu
+ samohláska

2. DOPLŇOVAČKA S TAJENKOU.

J. Tomášek, Plaveč.

x město v Čechách
x město ve Slezsku
x řeka v Jugoslavii
x a přímořské město
x y sibiřská řeka
x i město v Itálii

3. ZÁMĚNKA.

J. Průša, Rudíkov.

S „l“ — k městu cílíš,
s „ “ — na něj střílíš.

4. MALÁ KŘÍŽOVKA.

B. Zahrádková, Brno.

	1	2	3	4	5	
a						a — nerost
b		⊙				b — mužské jméno
c			⊙			c — citosl., ploš. míra
d				⊙		d — hospodář. potřeba
e						e — dívčí jméno

1. domácí zvíře, 2. opora v chůzi, 3. osobní zájmeno, předložka, 4. praměti lidstva, 5. žena z Norska.

5. SOUZVUČKA.

Na východě naší vlasti místo —
tam pás — —

6. PŘESMYČKA.

DOBOVÝ SEN. D

7. ROHÁČEK.

modlitba
silný vítr
bojují v něm vojáci *)
mužské jméno
oslovení (obr.)
písmeno
nota *) s háčkem

8. ČÍSELKA.

L. B., Brno.

Pondělí, úterý, středa, 12345,
lenoši čekají velký 672345;
v sobotu, také v neděli
rádi by znovu leželi.

9. PŘESMYČKA (ČESKÝ SVĚTEC).

M. Kaňák, Frýdlant n. O.

CHVĚJ STO VATY...

ŘEŠENÍ HÁDANEK III. TURNAJE.

Č. 5. — 32. O rok dál, ke hrobu blíž, šťastný konec kéž užítíš! — 33. Kristus kraluje! — 34. Vánoce. — Vasil, atoly, násep, Opava, Cyril, epika. — 35. Raketa. — 36. Bosco, obol, sob, CL, o. — 37. Dr. Edvard Beneš. — 38. Pro hochy i pro děvčata Sborník „Vtip se!“ četba zlatá; při hádankách vytrváme, turnajů se nelekáme!

Č. 6. — 39. Sl., Dunaj, Bor, lord, osud, rej, ž, sup, nv, Ir, Beran, p, lípa, o, opona, Sv., Míla, úly, osa, ovar, ce, právo, Ind, vlak. S Boží pomocí jdi v nový rok! — 40. Nil, lín. — 41. Birma, Erben, Němen, Ester, Šárka. — Beneš. — 42. Všichni svatí a svěťci Boží, orodujte za nás! — 43. Sud, úd, d. — 44. Hladina, kladina. — 45. Praha, radar, Adiže, bazén, aréna.

Drobnosti

ZE SALESIÁNSKÉ ORATOŘE V BRNĚ.

Divadlo. Letos v prosinci bude tomu osm let, co uprostřed polí v Žabovřeskách ční oratoř a svým zvonek vyzváním do celého kraje. Oratoř byla vysvěcena 8. prosince 1940. O rok později byla přistavěna druhá věž a jeviště. Jeviště, na kterém se odehrálo za těch sedm roků tolik dramát, veseloher a kabaretů. Tehdejším obětavým režisérem byl nynější ředitel salesiánské oratoře v Pardubicích P. Jan M. Surý. Začal se 14 herci. Po úspěšných hrách jich přibývalo. Salesiánská scéna si došla pochvaly a úspěchů nejen v Brně, ale i ze zájezdů. Nynějším režisérem je P. M. Hasilík. Usměvavý a dobrý salesián na první pohled. Doufejme, že svou prací přinese nové uznání a pochvalu salesiánské scéně.

Naše svaté pole. Vdp. František Klíma, biskupský a konsistorní rada a farář v. v. v Žabovřeskách, zemřel dne 16. června 1947 jako osmdesátiletý kmet. Sám dobrosrdečný, naklonil si každého, hlavně mládež. I pana inspektora brněnské oratoře P. I. Stuchlého navštívil a potěšil v nemocnici. Přinesl mu sáček bonbonů, které si nemocný schoval na památku. Do posledních dnů svého života byl vyhledávaným zpovědníkem, hlavně mládeže. Kdo jste znali dobrosrdečného [P. Fr. Klímu, vzpomeňte na něho modlitbou!

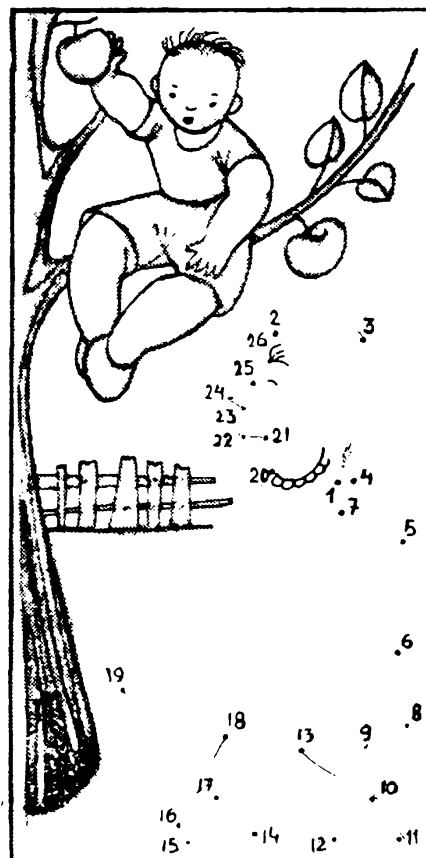
Kapela Žabovřesk. Brněnská salesiánská kapela vystupuje již veřejně čtyři roky. První dobou hrála pouze při divadlech a na průvodech Božího Těla. Nyní, co je ředitelem P. Vojtěch Tomáš a kapelníkem pan asistent Kopyště, podniká kapela zájezdy a tak šíří svou pověst. Kapela má přes třicet hudebníků.

Junáci. Žabovřeští a pardubičtí skauti spolu s lednickými tábořili letošní prázdniny na Sáza v ě. Byl přítomen i P. Jan M. Surý, bývalý režisér žabovřeské scény.

R. A. Hettmer.

PRODANÁ NEVĚSTA.

Nejslavnější česká zpěvohra se nazývá Prodaná nevěsta. Slova napsal Karel Sabina a Bedřich Smetana složil hudbu. V osadě mají posvícení. Lid srdečně se veselí: „Proč bychom se netěšili, když nám Pán Bůh zdraví dá!“ Poněvadž se Jeník nemohl zbavit neústupného dohazovače Kecalá, prodal zdánlivě Mařenku, svou nevěstu, synovi Tobiáše Míchy. Všichni se domnívali, že jím je Vašek, jehož s sebou přivedla druhá manželka Míchova. Vlastním synem byl Jeník, o němž však to nebylo známo, protože hned v mládí z domova odešel. Mimoto Vašek provedl nejednu pošetilost. Tak u potulných komediantů za medvěda se přestrojil, ale na návsi svou tvář odkryl. Jeník tedy přece svou nevěstu dostal. Cyril Berka.

TEČKOVKA.

Pomozte mu hledat sestřičku!

*

DĚTI SE SMĚJÍ.

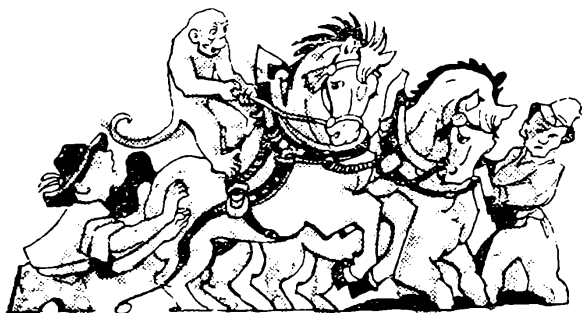
NAIVNÍ SLUŽKA. „Kdyby někdo ke mně přišel,“ rozkazovala paní své služce, „řekni mu, aby jen počkal až se vrátím.“ — „A co mám říci, když nepřijde nikdo?“ tázala se naivně služka. — Jindy zase připomenula paní služce, že nedala zlatým rybkám čerstvé vody. „Ale, milostpaní,“ pravila služka, „vždyť ještě nevypily tuhle.“

ŽÁDNÝ SPĚCH. Jarka a Věra neradi ráno vstávají. Leží v posteli a povídají si. Tu podívá se Jarka na hodiny a praví Věře: „Budeš vidět, jestli nás teď maminka nepřijde vzbudit, tak přijdeme pozdě do školy...“

ANDĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo prázdniny. Číslo 2. vyšlo 1. října 1947. Redakce: P. Ferdinand Pokorný, Kyjov, Riegrova 38. Vedoucí duchovní výchovy: P. Josef Soukop. Odpovědný zástupce listu: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská ul. 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská ul. 19-21. Předplatné pro celý ročník Kčs 35.—. Jednotlivá čísla za Kčs 3-50.—. Administrace: Brno, Starobrněnská 19-21. Dohledací poštovní úřad Brno 2.

Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

J. K. BABY

7. Jack na koni šibalsky se směje, od neštěstí vůz zachránit chtěje: opratěmi silně táhl zpět, oba koně ztišili se hned.

8. Činem svým Jack hrdinou se stává, v křeslo sedá — volají mu „sláva“ — netěšil se z toho, bohužel, přes táborák volně skákat chtěl

9. Jack chodívá také s noční hlídkou, příležitost hledaje dost řídkou k statečnosti — ale jak se bál, sotva sýček v houští zahoukal.

10. Lesem vánek letí třepotavě, plán už dozrál loupežníkům v hlavě — k táboru se směle vydali: za cíl pokladnu si vybrali.

11. Noční hlídka rychle polapena, v ústech roubík, jenom těžce sténá — Jack však na strom skočil, než bys mrk, ohon svírá banditovi krk.

12. V tábor v lesním tichu klidně spící zvonec rozhoupal Jack varující... Zle je — pomoc — k spáćům zděšeným zvonec volá chmurným hlasem svým,

JIŽNÍ ČECHY

Kreslil J. Marek.

3. *Anděl strážný*

SE STÁLOU PŘÍLOHOU „VELKÉ VÍTĚZSTVÍ“

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ • ROČNÍK 63 • CENA Kčs 3.50

Svatovojtěšské družinky Anděla strážného

Velký náčelník družinek má plno práce, neboť ze všech koutů naší vlasti se hrnou přihlášky nových družinek. Škoda, že je jen málo místa na vyjmenování. Zatím označujeme aspoň tyto: Č. 7. „Ježíškova kolej“, náč. Květoslava Juříčková, Deblín u Tišnova. — Č. 8. „Bojovníci za vlast“, ráč. Jcs. Dohnal, Žarošice. — Č. 9. „Veselé děvčata“, náč. Růžena Pospíšilová, Horákov. — Č. 10. „Srdcem k vlasti“, náč. Miroslav Štefan, Uhřice. — Č. 11. „Naše hvězda Maria“, náč. Marie Trnková, Násedlovice. — Č. 12. „Stateční hoši“, náč. Josef Komárek, Násedlovice. — Č. 13. „Čistá srdce“, náč. Irena Draschevová, Bílovice n. Svit. — Č. 14. „Dobří hoši“, náč. Josef Menšík, Bílovice n. Svit. — Č. 15. „Zlatá hvězda“, náč. Helena Malášková, Bílovice n. Svit. — Č. 16. „Zlatý šíp“, náč. Vít Kratina, Bílovice n. Svit. — Č. 17. „Statečné mládí“, náč. Jarmila Ševelová, Mutěnice. — Č. 18. „Jitřenky“, náč. Antonie Podolská, Kadaň, Čechy. — Č. 19. „Šťastné mládí“, náč. Julie Trávníková, Mutěnice. — Č. 20. „Bílé květy“, náč. Juliana Kratochvílová, Mutěnice. — Č. 21. „Kouzlo hor“, náč. Jan Petlach, Obce-Ochoz. — Č. 22. „Rychlé šípy“, Zder.ěk Bárta, Bílovice n. Svit. — Č. 23. „Světlušky“, náč. Libuše

Kalová, Bílovice n. Svit. — Č. 24. „Zlaté srdce“, náč. Marie Sedláčková, Bílovice n. Svit. — Č. 25. „Legio Angelica“, náč. Zdeněk Svoboda, Bílovice n. Svit. — Č. 26. „Zářivá hvězda“, náč. Stanislava Opletalová, Kanice. — Č. 27. „Slzičky P. Marie“, náč. Drahoslava Potůčková, Řícmanice. — Č. 28. „Zlatá růže“, náč. Helena Ševčíková, Bílovice n. Svit. — Č. 29. „Věrná srdce“, náč. Hel. Kozlová, Bílovice n. Svit. — Č. 30. „Zlatá lilie“, náč. Jiřina Němcová, Bílovice n. Svit. — Č. 31. „Stříbrné slunce“, náč. Danuše Jelínková, Bílovice n. Svit. — Č. 32. „Hoši od bobří hráze“, náč. Jiří Menšík, Bílovice n. Svit. — Č. 33. „Silní bobři“, náč. Bořivoj Mauer, Bílovice n. Svit. — Č. 34. „Hvězda mořská“, náč. Marie Koukalová, Bílovice n. Svit. — Č. 35. „Zlatá kotva“, náč. Fr. Bzobohatý, Velatice. — Č. 36. „Legie sv. Václava“, náč. Anna Hartmannová, Petrov, fara Strážnice. — Č. 37. „Rytíři Krista Krále“, náč. A. Janečková, Sudoměřice. — Č. 38. „Modrobílý květ“, náč. Jul. Zálešáková, Mutěnice. — Č. 39. „Stateční hoši“, náč. Martin Kučeřík, Mutěnice. — Č. 40. „Růžové poupě“, náč. Anna Fialová, Mutěnice. — Č. 41. „Dítka Staré Matky Boží“, náč. Frant. Lažková, Žarošice.

V listopadu vzpomínáme všech věrných zemřelých. Pomáhejme jim! „Budou na nás vzpomínat, až my budem umírat.“ Velkým dobrodiním je, může-li kdo zemřít svátostně zaopatřen. K zaopatření náleží: sv. zpověď, sv. přijímání, svátost nemocných (poslední pomazání) a papežské požehnání. Družinkářský úkol: Napiš, co je na obrázku o zaopatřování.

Č. 42. „Sladké srdce“, náč. M. Bajáková, Násedlovice. — Č. 43. „Vzhůru, srdce“, náč. Ludmila Gablová, Žarošice. — Č. 44. „Silný lev“, náč. Jar. Koblížek, Žarošice. — Č. 45. „Dítka Matky Boží“, náč. Květoslava Vyhňáková, Uhřice. — Č. 46. „Bílá lilie“, náč. Marie Fialová, Žarošice. — Č. 47. „Dítka Panny Mari“, náč. Anežka Buryšková, Žarošice.

Z činnosti našich družinek. Družinkáři konají pravidelné schůzky s ušlechtilou zábavou i poučením. Tak ze Šlapanic píší: „Nejdříve se pomodlíme a potom každá vytáhneme Anděla strážného a bavíme se s ním. Prohlížíme si obrázky, luštíme oříšky a soutěže, a těšíme se na další číslo. Potom některá přednese básničku, kterou se naučila, jiná obsah nějakého článku, a nato si zazpíváme a hrajeme si. Dvakrát už jsme hrály dokonce divadlo, na které jsme pozvaly i jiné družinkářky. Bylo to jen takové domácí divadlo, ale smíchu a potlesku bylo víc než ve velkém. Na konec schůzky si určíme příští zasedání a po modlitbě se rozcházíme. O každé schůzce udělá zapisovatelka zápis do naší kroniky.“ — V místech, kde je družinek více, svolává je velebný pán na besídku. Pěkné besídky jsou zvláště v Bílovicích, v Mutěnicích, v Olešnici a v Brně.

Družinkáři z Bílovic si stěžují, že zkoušky jsou moc těžké a že je jich mnoho. Nebude to tak zlé. Povinná je jen nováčkovská zkouška, a ta je lehoučká. Všechny ostatní jsou dobrovolné a mají ukázat, co všechno družinkář dovede.

Družinkářské závody vesele běží. Zatím vedou bezpečně Bílovice n. Svit. a hned za nimi jsou Mutěnice. Za měsíc listopad pilně zapisujte, neboť bude bodováno:

1. Účast na mši svaté v neděli a ve všední den.
2. Účast u svatého přijímání.
3. Počet pomodlených desátků růžence za duše v očistci.
4. Kdo udělal zkoušku poslušnosti a velkého mlčení.
5. Družinkářský úkol. (str. 66.)

Všem družinkám posíláme tabulky a lístky pro zkoušku poslušnosti. Počet desátků růžence zapisujte do volného místa na tabulce. Zkouška poslušnosti a velkého mlčení bude též v prosinci. Umíte mlčet?

Víte, jaká bude první cena?

Družinka, která vyhraje závod, poletí letadlem zdarma do Prahy a zpět. Vyhraje-li družinka z Čech, poletí z Prahy do Brna a zpět.

Zkoušky zdatnosti (dokončení):

10. Zkouška zdatného čtenáře: Míti napsán stručný obsah ze 30 knih, které přečetl. Obsah aspoň na půl stránky sešitu. Mezi knihami musí býti nejméně pět náboženských knih.

11. Zkouška zdatného poutníka: Navštívit 33 katolických kostelů a vědět, komu jsou zasvěceny. Z nich aspoň pět poutních míst. Při tom si všiměj krásy kostelů a jejich slohu.

12. Zkouška zručnosti: Vyrobiti nějakou pěknou věc, pěkný model, letadlo, vozík a pod. Děvčata něco pěkného vyšít, uplést, uvařit a pod.

Družinkářky z Velatic nastupují do Dakoty na brněnském letišti. Vyhrály totiž I. cenu velké farní soutěže ve Tvarožné. Na posměch všem klukům. — „Zato družinkářské závody vyhrají určitě kluci! Uvidíte, že ano!“ ujišťuje Jenda.

Radostný úspěch

Ladislav Zeli

Psal se rok 1891. Před Květnou zahradou v Kroměříži bylo živo. Lidé se hrnuli se všech stran a každou chvíli bylo viděti kočár, tažený pěkným párem koní. Po pečlivě upravených cestách a pěšinkách Květné zahrady se procházeli kroměřížští měšťané. Nejvíce se jich tísnilo u průjezdu, kterým měl za okamžik přijeti kočár s očekávaným hostem.

Vlna vzrušení přelétla davem a vzápětí se ozval radostný jásot, kterým vítali olomouckého arcibiskupa kardinála Fürstenberga.

Doprovázen skupinou hodnostářů církevních i světských a sledován zraky občanstva, vešel do jedné z hlavních budov, kde byla pěkně uspořádaná výstava.

Pozorně si prohlížel jednotlivá díla a jeho ústa občas pronesla slova pochvaly a uznání.

Najednou se obrátí ke svým průvodcům a praví:

„Kdo maloval tento obraz?“

„Nebude-li Eminence nic namítat, dovolíme si představit malíře tohoto obrazu,“ zaznělo sálem.

„Jsem opravdu zvědav,“ odvětil kardinál, prohlížeje neustále svou vlastní podobiznu, zdařile namalovanou.

„Eminence, zde je malíř vaší podobizny.“

Kardinálův zrak spočinul na mladé jinošské postavě, která se sklonila k uctivému polibku jeho ruky. Netajil se svým překvapením, když pohlédl do tváře mladíkovi sotva osmnáctiletému.

„Tvoje jméno?“

„Max Švabinský,“ odvětil skromně hoch.

„Švabinský Jak to, žes tak dokonale vystihl moji podobu?“

„Fotografie mi pomohla, Eminence.“

„Opravdu zdařilé. A více tvých obrazů zde není?“ hovořil kardinál dále.

„Zde tyto jsem také maloval.“

Kardinál se zadíval na další díla. Na jednom mohl spatřiti velkou kresbu kroměřížského žebráka, na druhém pak zase podobiznu.

„Eminence, znám toho hochu již dlouho. Je opravdu schopný.“

Kardinál se obrátil k hovořícímu a poznal v něm toho, jehož podobiznu si právě prohlížel. Byl to hrabě z nedalekého zámku kvasického. Vyměnili spolu několik vět a kardinál přistoupil k mladému umělci a praví.

„Vidím, že tě dobrotivý Bůh štědře obdařil vzácným nadáním. Tvoje práce jsou opravdu pozoruhodné. Nuže, užijvej toho daru k radosti své, k potěše jiných a k oslavě Nejvyššího!“

Šum souhlasu naplnil prostory sálu a mladý umělec přijímal rozpačitě tuto velikou poctu, která přišla tak neočekávaně.

Když se kroměřížští měšťané vraceli do svých domovů, hovořili nejvíce o pochvale, kterou tak veřejně nadějnému umělci vyslovil kardinál Fürstenberg.

Vlastní portrét Švabinského (1898).

„Nikdy bych nevěřil, že tolik dokáže,“ hovořili jedni.

„Již ve škole tak vynikal. Vypravoval o něm i katecheta.“

„A lékárník Brady vystavil rovněž ve své výloze jeho obrazy,“ dodávali jiní.

Mnozí vzpomínali na jeho dětská léta, na jeho slabší zdraví, poznamenávajíce: „Kdo by pomyslel, že z toho slaboučkého hošíka vyroste nadějný malíř?“

Tak hovořili toho dne Kroměřížané.

A mladý Švabinský, dnes tak vyznamenaný, snil o své budoucnosti. Tušil, že se přiblížila chvíle, kdy se vyplní jeho přání: studovat malířství, malovat a tvořit díla k radosti své, k potěše jiných a k oslavě Nejvyššího.

Léta ubíhala. Jméno Švabinský bylo vyslovováno s úctou a s obdivem nejen v naší vlasti, ale také za hranicemi. Jeho dovedná ruka nakreslila mnoho výmluvných podobizen básníků, spisovatelů, malířů i státníků nejen našich, ale i cizích. Perem a tuší vytvořil díla velké umělecké hodnoty. A jak mistrně vládne štětcem a barvou, jak dokonale ovládá dřevoryt!

Krásným dokladem jeho mnohostranné umělecké činnosti jsou barevná okna v chrámu sv. Víta v Praze, provedená podle jeho návrhů. Slunečními paprsky prosvěcovaná, září krásně v prostorách velebného chrámu, připomínající velikost Stvořitelovu.

Max Švabinský: Svatý Jan Křtitel (dřevoryt z r. 1930).

Malý houslista

JOSEFIS.

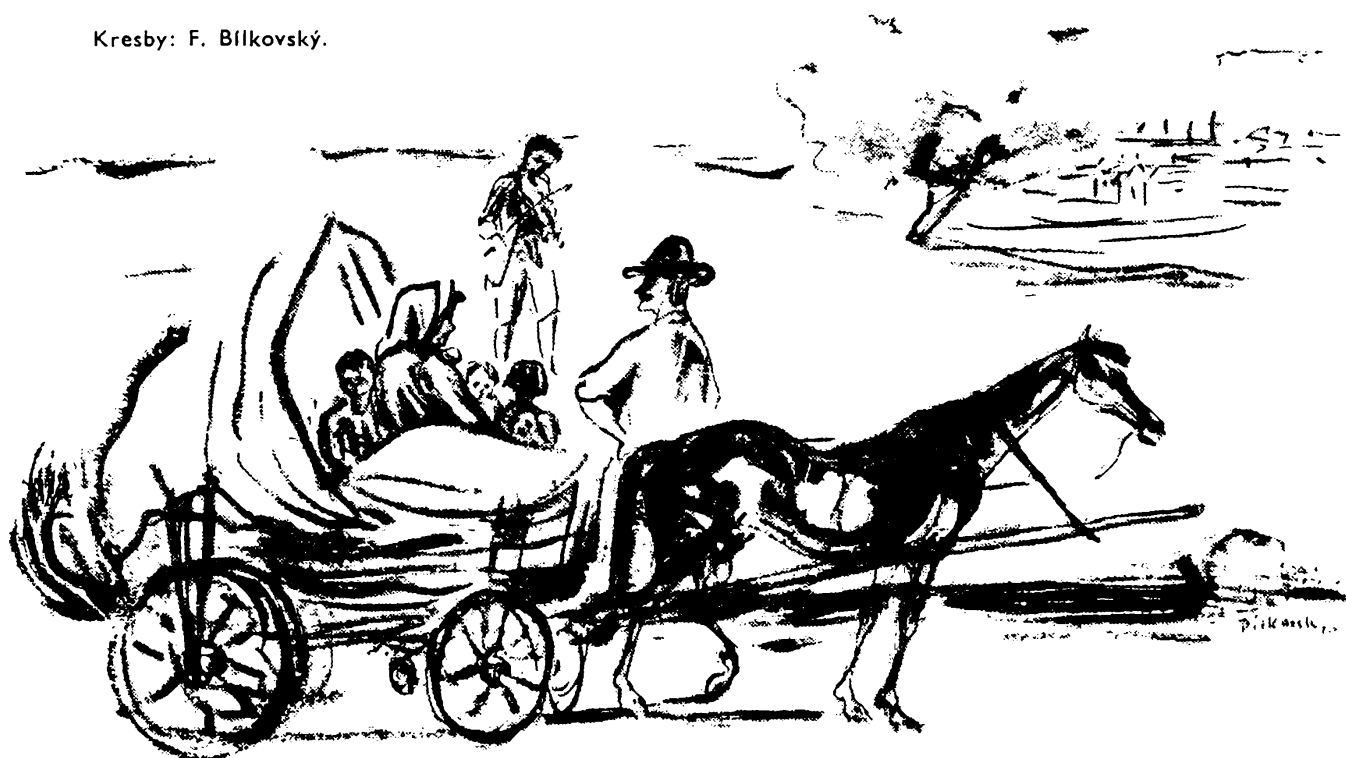
3. V CIKÁNSKÉ KAPELE.

(Pokračování.)

Václav šel k Žižkovu. Musel se několikrát ptát, kudy má jít, aby nezabloudil. Na kousku papíru měl otcovou rukou napsanou adresu bývalé sousedky. Šel na Poděbradovu třídu. Našel si určité číslo domu a doptával se na paní Šebovou. Těšil se již, že si pohovoří s někým, kdo znal jeho rodiče, ale zklamal se. Domovnice mu řekla dosti nevrle, že paní Šebová právě před měsícem již zemřela a v jejím bytě že již bydlí někdo jiný. Václav poděkoval a vyšel smutně z domu. Byl tedy sám, bez přátel, bez přístřeší. Bylo mu velice smutno. Šel Poděbradovou třídou nahoru, úplně bez cíle, ale ponořen do svých myšlenek a vzpomínek. Šel pomalým, zdlouhavým krokem. Neměl cíle, nač tedy pospíchat? Tak přišel až za město. Přešel čtvrt nově postavených rodinných domků a ubíral se stále dál.

Na mezi bramborového a žitného pole se hádali dva starší muži. Václav se zastavil a chvíli je poslouchal. Vyčítali si, který se více v továrně nadělá a který má více platu. Václav si v duchu nemohl vysvětliti, proč se o takovou věc přou. Myslel si: „Jsou oba Češi, tak proč se hádají? Proč se na sebe neusmívají, copak jim tato pře něco prospěje?“ Rád by jim byl něco řekl ze slov a napomenutí svého tatínka, ale netroufal si postavit se mezi ty rozzlobené muže. Raneček si položil na mez, vzal housle a dal se do hraní. Muži se přestali hádat. Přistoupili blíže k Václavovi a se zájmem ho poslouchali. Za chvíli si začali povídat o jeho hře, na hádku zapomněli a mluvili spolu přátelským tónem jako nejlepší přátelé. Při Václavově hře se jim srdce rozechvělo přátelstvím. Jaké divy umí působit krásná hudba! Noví kamarádi šli spolu svorně domů, ale Václav zůstal na místě a hrál dál. Z dálky slyšel rachot několika vozů, ale neotočil se v tu stranu. Za chvíli mu někdo plácl na rameno a řekl:

Kresby: F. Bílkovský.

„Ty kluku jeden, umíš hezky hrát. Skoro jako my. Nechtěl by sis s námi zahrát?“

Václav se otočil a viděl před sebou starého, černovlasého a opáleného cikána. Nyní poznal, že ten rachot, který slyšel, způsobily čtyři cikánské vozy, které právě zastavily. Znal dobře cikány již z Itálie. Cikán ho nechal dlouho rozmýšlet. Pobízel ho:

„Tak jen pojď mezi nás, zahrajem si pěkně všichni dohromady nějaký ten čardášek! Vždyť ty tvoje housle zpívají jak slavíček na jaře.“

Sebral se země Václavovo pouzdro i raneček a vedl jej k vozům. Václav nešel sice rád, ale nechtěl hned odporovat. Ostatní cikáni přijali chlapce vesele. Podávali mu ruce v domněnce, že již u nich zůstane.

„Tady vám vedu nového kamaráda. Hraje hezky na housle, tak nám může skvěle pomáhat.“

Přitom mrkl na starou cikánku, která držela na ruce malé cikáně. Porozuměla svému muži a řekla:

„Vítáme tě, chlapče. Doufám, že se ti tu bude u nás líbit. Najíst ti dáme dost, peníze si u nás také vyděláš a uvidíš s námi kus světa. Stále jezdíme a tak se nám to líbí, že jak se někde zdržíme víc jak týden, již se nám stýská po cestování.“

Druhá cikánka zatím přiskočila a podávala Václavovi kus teplého masa a krajíc chleba. Václav měl hlad, proto jídlo rád přijal. Starý cikán mu dále vysvětloval:

„Dnes večer budeme tu mít první představení. Syn Kaluja již šel k lidem támhle do těch domků, aby je tam všechny k nám pozval. Nemůžeme zde dlouho zůstat, tak to musíme brát honem. Ty budeš mít samostatné číslo. Budeš hrát něco do skoku, něco hodně ohnivého a náš Jatala ti k tomu bude tlouct takt na malém bubínku. To bude pro lidi velká sensace. Odkud vlastně jsi?“

„Z Itálie,“ odpověděl Václav.

„Však jsem si to hned myslil, že nejsi odtud. Zdejší děti se dívají na cikány jako na zjevení, ale ty se nás, jak vidím, vůbec nebojíš. Máš rodiče?“

„Nemám.“

„To je výborné. Zůstaneš tedy u nás a bude ti dobře.“

Václav na to neodpověděl a v duchu si myslil, že to není místo pro něho.

Cikáni začali stavět stan. Asi za hodinu se již začali scházet lidé. Cikánská kapela hrála vesele, cikánata tančila, mladá Irmela chodila po provaze, druhá zas dělala všelijaké přemety na tyčích, stará cikánka hádala z ruky.

Pak se starý cikán postavil před obecenstvo a oznamoval:

„Velevážení! Nyní uslyšíte, co jste ještě nikdy neslyšeli. Máme ve svém uměleckém sboru malého Itala, který je virtuosem na housle. Bude z něho kdysi umělec světového jména. Již nyní se o něj hlásí divadla a koncertní síně. Zahraje vám uherský čardáš. Těšte se, neb něco tak krásného již nikdy neuslyšíte.“

Václav vystoupil na podium a jemně se uklonil. Obecenstvo ztichlo. Dívalo se zpytavě na malého chlapce, který se svým jemným obličejem a ušlechtilým chováním tolik lišil od ostatních cikánů. Václavovy housle se rozehrávaly stále rychlejším a rychlejším tempem. Cikánek zapomněl na svůj bubínek. Udiveně se díval na hbité pohyby Václavových

prstů. Starý cikán sice za plachtou stále na něj volal, aby bubnoval, ale Jatala byl jak u vytržení. Poslouchal tak udiveně a pozorně, že otce vůbec neslyšel.

Když Václav dohrál, obecenstvo potleskem jen bouřilo. Musel hrát ještě jedenkrát. Jatalu stáhl starý cikán zpět za plachtu. Václav byl rád. Hrál teď ne čardáš, ale tklivou píseň beze slov. Zavřel oči a vzpomínal na krásné chvíle, když hrával při produkcích v tatínkově hudební škole. Hrál dlouho, protože v duchu prožíval blahou vzpomínku na drahý domov. Když skončil, cikán zavolal ho za plachtu stanu. Uviděl smutné divadlo. Jatala byl přivázán ke kůlu a starý cikán držel v ruce dlouhý řemen.

„Podívej se, jaký dostane výprask,“ řekl cikán. „Musím ho potrestat, protože neposlechl. Když něco nařídím, tak se to musí splnit, a když ne, tak musí přijít trest. Stále jsem na něj volal, aby při tvé hře bubnoval, ale milostpán ne a ne, tak teď to dostane.“

Václav šel k cikánovi. Vzal mu z ruky řemen, podíval se mu hezky do očí a řekl:

„Nebijte ho! Nechcete, aby váš syn mohl jednou o vás říci, že měl hodného tatínka?“

Starý cikán změkl. Svěsil hlavu a chvíli přemýšlel. Václav zatím rozvázal provaz, který poutal Jatalu ke sloupu. Jatala ale stál, bál se odejít, aby se otec nerozhněval ještě více. Ale starý cikán se již nehněval. Pokynul hlavou Jatalovi, že může odejít, a pak řekl Václavovi:

„Jsi divný chlapec. Krásně hraješ na housle a jsi velmi dobrý. Jsi první bytost, která se mnou mluví tak laskavě. Ostatní lidé se na cikány dívají jen opovržlivě, utíkají před námi — a ty na mne tak pěkně hledíš. Nebojíš se mne?“

„Nebojím,“ odpověděl Václav, „tatínek mi říkával, že mám mít každého rád, protože každý člověk má v srdci něco dobrého. Mám tedy rád i vás, abych vyplnil otcovo přání.“

Starý cikán byl dojat. Stiskl Václavovi ruku a odešel.

(Pokračování.)

Podivná příhoda hlídky dívčího tábora J. K. Baby.

Poslouchajte tento příběh tiché noci ve skautském dívčím táboře brněnských skautek při jezírku Kamenné Troubě u Lipnice nad Sázavou. Vyprávěla mi jej žlutavá květinka zlatobýl, rostoucí na pokraji lesa s táborem žabinských a královopolských skautek. Umíte-li naslouchat v podvečer ptačímu zpěvu, aniž ptáka zaplašíte, umíte-li chodit kolem krásných lesních a lučních květín, aniž květy utrhnete, pak porozumíte i této příhodě. Ale psst, psst, tiše naslouchajte.

Byl teplý červencový večer. Nevelký tábor skautek, krčící se pod ochranou lesního výběžku, koupal se v posledních slunečních paprscích. Na náměstíčku tábora stálo asi čtyřicet dívek ve skautských krojích. Hrdě zvednutou hlavu, stály v pozoru jako vojáci a z jejich hrdel se linula mezinárodní hymna skautek:

i když se mraky kol rojí,
my doufáme v pomoc Boží

Po bělavém stožáru zvolna klesala státní vlajka československá. Její spuštění ukončovalo den v táboře. Když dosáhla kovové kladky, čtyři skautky čestné družiny ji sundaly se stožáru a pozorně odnesly rozepjatou přes tábor do vůdcovského stanu.

„Pohov! K večerní modlitbě!“ Tak zněl rozkaz vůdce tábora Jiřího Jemara, který na žádost obou vedoucích dívčích oddílů převzal vedení tábora.

Jeho hlas byl v malé chvíli následován příjemným hláskem zvonku táborové zvoničky. Anděl Páně . .

Dívky, unavené celodenním pohybem na zdravém vzduchu, unaveny pomocnými pracemi při žních i rozličnými hrami v táboře, s povděkem přijaly rozkaz rozchodu do stanů a přípravy k nočnímu klidu.

Než se rozhostila v táboře tma, osaměla na táborovém náměstí již jen hlídka. Odvážná dívka sama uprostřed Boží přírody procházela se táborem, naslouchala oddechování spících sester ze stanů, naslouchala

žabímu koncertu, naslouchala šumění lesa a šplíchání vlnek jezírka. Minutová ručička na hodinách šinula se nezadržitelně kupředu.

„Půjdu vzbudit Motýla,“ řekla si konečně Táčka, „je právě čas, aby mne vystřídala. Za pět minut půl dvanácté.“

Zamířila k bělavému stanu a pootevřela stanová dvířka.

„Sestřičko, Motýle, vstávej, máš hlídku!“

Táčka zatáhla za příkrývku, již byla Motýl zahalena. Nebylo toho však potřebí. Motýl měla velmi lehký spánek a již se zvedala s pryčny ve stanu. Brzy byla před stanem a převzala povinnosti hlídky, zatím co Táčka tiše se vsunula do svého stanu a brzy bylo slyšet její pravidelné oddechování. Spala spánkem spravedlivých.

Zatím Motýl procházela se po táboře. Noční chlad a rosa příjemně působily na bdící dívku. Zamířila ke kuchyni, která stála opodál pod mocnými borovicemi. Vše tu bylo v pořádku. I vrátila se do tábora a usedla na dřevěnou podlažku pod polním oltářem, kde pan farář z blízké obce občas sloužil polní mši svatou.

Velebné ticho noci vládlo vřkol. Dnes ani žába se neozvala. Ani ptáček nezapípl a vítr také zcela se ztišil, takže ani šumění již nebylo v tuto dobu slyšet. I jezero bylo klidné bez vln. Jen obloha se třpytila tisíci tajemných hvězd.

Motýl hleděla po hvězdách. Určovala si souhvězdí. Ano, to je Velký vůz, tam je Polárka a ono souhvězdí, ach, ano, to je Kassiopea, souhvězdí Mariino, které píše velké M po obloze. Tak to říkal bratr Jemar. A říkal, že jsme dítkami Mariinými. Jak sladké to jméno Maria! Jak krásné mít tak vznešenou Matku, Ochránkyni! Čeho pak se v životě báti?

Zrak naší dívky nořil se do oblohy a lpěl na souhvězdí jasného jména a velkého významu. Tu dívce se rozbušilo srdce. Zatajila dech a velké její oči se ještě více rozšířily úžasem. Souhvězdí Kassiopey se pohnulo. Nebylo to souhvězdí, bylo to krásné roucho nejkrásnější Paní, která zvolna sestupovala z tmavé klenby oblohy do tábora našich skautek. Dívka chtěla vykřiknout, ale cosi jí svíralo hrdlo. Chtěla se zvednout a zavolat své družky, ale její nohy byly jak spoutány.

A tu vznešená paní v rouchu s hvězdami usedla na skromný polní oltář, který dívky samy v táboře zbudovaly, a její laskavý zrak hladil dívku sedící jí u nohou. Motýl sotva dýchala. Srdce jí prudce bušilo a nevýslovná slast lila se celým tělem.

Dceruško, sestřičko, dívenko!
Maminko, Paní, Královno!

Tu dívka zpozorovala, že není sama. Kol ní po celém táborovém náměstí stála rozličná zvířátka, veverky, srnečci, zajíčci, drobné myšky, rejci; na keřích i na stanových plátnech pak seděli rozliční ptáčci od nejmenšího po největšího a všude kol dokola bylo plno květů.

Co to, spím či bdím?

Líbezná vůně se šířila kolem a ptáčci zpívali. Byl to krásný a ladný zpěv. Zdráva buď, Královno přírody.

Královna se usmívala a vlídně kynula kolem. Pak přistoupila k dívce, pozvedla ji k sobě a ukázala na všechny ty tvorečky kolem. Naše skautka viděla nyní i tisíce pestrých broučků, krásné motýly, vážky, včeličky

Ochraňuj a neubližuj! Cti Tvůrce toho všeho!

Jak krásný rozkaz! A hlas jako nejkrásnější hudba!

Tu spatřila dívka, jak doprostřed táborového náměstíčka vešla dívka nedbale oblečená, hrubého výrazu a s pošklebkem na rtech. Měla takové obrovské střevice a jala se dupat po květinách, šlapat po broučcích a zvedala kameny a házela po ptactvu.

Naše skautka se ohlédla po Paní přírody. Jemný pokyn a úsměv jí ukázal, aby šla dívce vstříc. Rozběhla se opatrně, vyhýbajíc se květinám i broučkům, na které by mohla šlápnout. Objala dívku, tak zle tu řádící.

Slyšela, jak Paní jí šeptá s vánkem: Láskou obracej!

A hle, jaká se stala změna! Dívka rázem ustala házet kamením, přestala dupat po květech a trhat je, šlapat po broučcích. Její obličej zjemněl a jal se usmívat. Úsměv ten byl vždy blaženější a jemnější, až vše se najednou zastřelo naší dívce mlhou — a najednou vše zmizelo.

Tu zpozorovala, že sedí na deskách pod polním oltářem. Kolem ní stany, matně se odrážející od tmy, a nad ní bleskotající se hvězdy v hluboké obloze. Pohlédla na hodinky.

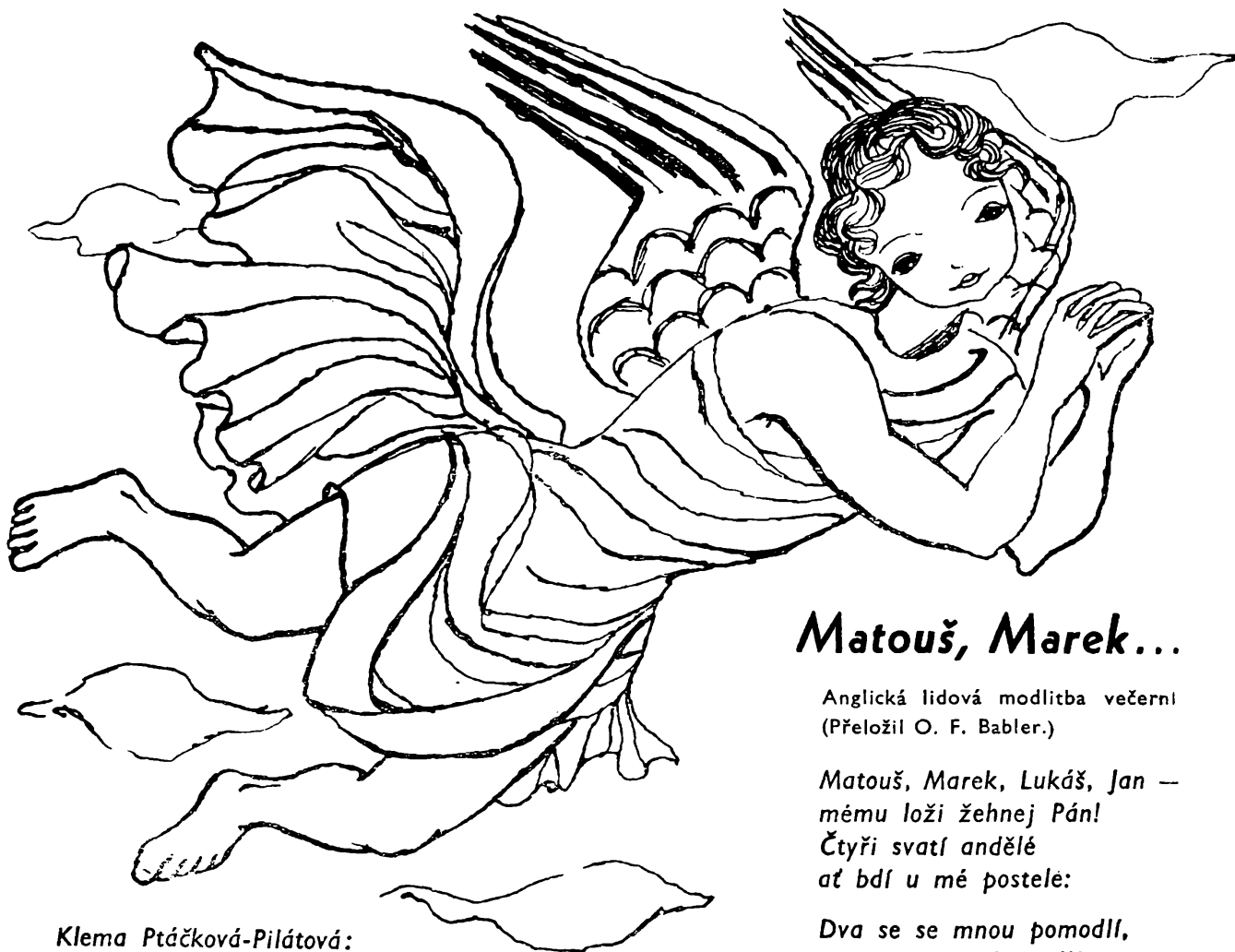
Ouha, již mám po hlídce! Musím vzbudit další — „Jiskru“!

Pak se na chvíli zarazila. Ulekla se, že snad na hlídce zdřimla. Přecenění možné, že by . . . ne, určitě si zdřimla! Ruměnec vlil se jí do tváře. Rozhodla se, že pomlčí o podivné noční příhodě.

Ale květinka zlatobýl se zlatými kvítky to viděla a vše mi prozradila. A já nevím a netvrdím, že zlatobýl má pravdu, ale ať se ho sestřičky, které ten květ znají, zeptají. Ať se ho zeptá Gina, Řinka, Babuša, Atomek, Dinka, Duška, Dumka, Aťa, Táčka, Sába, Komár, Chumaj, Diblík, Žabák, Mráček, Kukulena, Jája, Sonie, Kaňka, Majka, Medvídek, Kiki, Šantum, a jak se všechny jmenují. Snad jim bude vyprávět to, co mně.

Kreslil M. Florj

Klema Ptáčková-Pilátová:

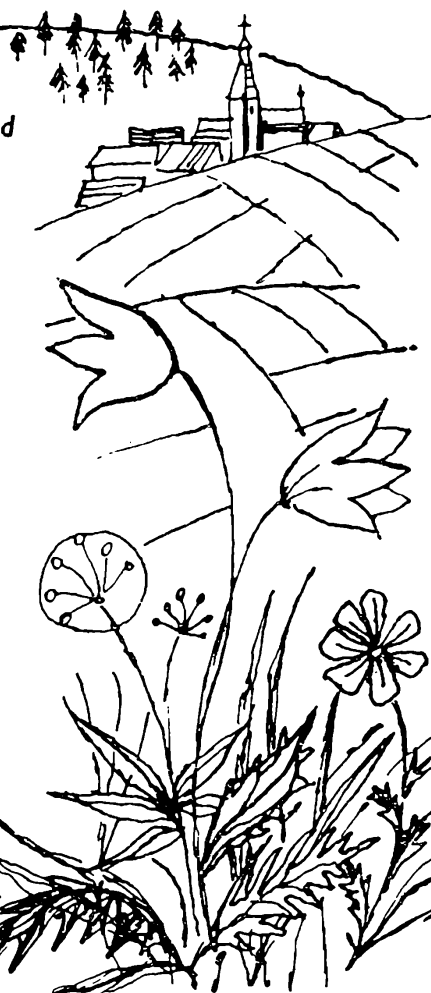
Dobrý žák

Pavel vždycky pospíchá rád
do školy,
hlava nikdy leností ho
nebolí.

Modlitbičkou vroucí ráno
začíná,
jak sen uteče mu každá
hodina.

Katechismus celý umí
nazpaměť,
do písanky, věšte, radost
pohledět!

Násobilka — to je jeha
„koníček“,
dobrý žák je ivančický
Pavlíček!

Matouš, Marek...

Anglická lidová modlitba večerní
(Přeložil O. F. Babler.)

Matouš, Marek, Lukáš, Jan —
mému loži žehnej Pán!
Čtyři svatí andělé
ať bdí u mé postele:

Dva se se mnou pomodlí,
dva ať u mé duše dlí.
Týden začne v pondělí,
chraň nás, Kriste rozmilý!

V úterý pak nesmí klít,
Kdo chce Krista hoden být.
Středa, to je týdne střed —
jenom s Kristem ber se vpřed!

Svatý Petr ve čtvrtek
psal o rajských radostech,
v pátek na kříži, kde pňel,
Kristus za nás dotrpěl.

V sobotu nech prací svých,
v neděli čti Knihu knih.
Bůh je větev, já jsem květ —
kéž smím klidně poležet!

Kéž se klidně vyspat smím —
Bůh ví, zda se probudím!
Jakýkoli spánek můj,
Bůh mou duši opatruj!

Kreslila Alena Novotná.

Na svatého Martina . . .

J. Soukop.

„A nyní vám dám, děti, hádanku. Který svatý je ze všech nejpomalejší?“ Děti přemýšlejí, ale marně. Ticho.

„My se vzdáváme,“ praví Alenka. „Prosím, řekněte nám to.“

„No, svatý Martin! Jede na koni a ještě přijede za deset dní po Všech svatých.“

„A byl sv. Martin skutečně pomalý?“ ptá se po chvíli smíchu Jenda velebného pána. „Prosím, povězte nám o něm něco.“ A velebný pán dal si říci.

„Je to už dlouho, co se sv. Martin narodil, více než šestnáct století. Narodil se v pevnosti Sabarii v Pannonii. Tehdy to byla římská pevnost a obyvatelstvo kolem bylo slovanské. Možná, že i Martin byl Slovan. Dnes je v těch místech maďarské město Szombathely. Otec jeho byl vojenským setníkem a oba rodiče byli pohané. Když bylo chlapci asi sedm roků, přestěhovali se do Pavie v Italii. V Pavii žili již křesťané a malý Martin ze zvědavosti bez vědomí rodičů začal chodit do náboženských schůzek křesťanů. Dychtivě naslouchal vypravování o Pánu Ježíši a brzy zatoužil stát se křesťanem. Ale to se musel nejdříve důkladně vyučit svaté víře. I vstoupil desíletý Martin mezi čekatele na sv. křest. Říkalo se jim katechumeni. Ale Martinovi šlo vyučování pomalu, neboť do křesťanské školy chodil tajně a nemohl přijíti vždycky, jak by chtěl. Zato v modlitbě a ctnostném životě pokračoval velmi rychle. Když bylo Martinovi patnáct let, byl podle otcovy vůle vřazen do vojska, složil vojenskou přísahu a nastoupil službu u jízdního pluku v daleké Gallii. Vyučování bylo přerušeno úplně, ale Martin nepřestal toužiti po křtu svatém. Obklopen špatným životem vojenským, sám žil čistě a zbožně. Pro své schopnosti stal se brzy důstojníkem, ale k mužstvu byl vlídný a laskavý a s otrokem, který mu byl přidělen za sluhu, jednal jako se svým bratrem. Pod vojenským krunýřem bilo mu srdce plné lásky k Bohu i k lidem.

Jednou za krutého mrazu jel Martin s několika druhy na koni do města Amiensu. Před městskou branou spatřil polonahého žebráka, který prosil Martina o almužnu. Martin byl jat soucitem. Vzpomněl si na slova evangelia: Cokoliv jste učinili jednomu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili. Nemaje peněz, roztáhl svůj plášť a mečem jej roztal na dvě polovice. Jednu dal žebrákovi a druhou se zabalil sám, nic nedbaje, že se mu druhové posmívají. V noci pak zjevil se Martinovi ve snu Spasitel a kolem něho bylo plno andělů. Martin vidí, že Spasitel je přioděn jeho pláštěm. Spasitel se láskyplně na Martina dívá a praví andělům: Tímto rouchem mne přioděl Martin, ještě nepokřtěný. Na tom místě, kde voják Martin vykonal ten skutek lásky k bližnímu, byl později vystavěn chrám, a dodnes se často zobrazuje sv. Martin na koni, jak roztíná svůj plášť. Tehdy bylo Martinovi osmnáct let a brzy nato byl pokřtěn.“

„A zůstal svatý Martin na vojně?“

„Nezůstal, děti. Když mu bylo dvacet let, vystoupil z armády a odešel do samoty, aby sloužil Pánu Bohu. Po několika letech odebral se k sv. Hilariovi, u něhož se zdokonaloval ve ctnostech a vědách. Těžce nesl,

že jeho rodiče nepoznali ještě Krista. Vydal se tedy k nim, aby je obrátil na víru křesťanskou.

Cestou v Alpách jej přepadli loupežníci, ale vidouce jej klidného, tázali se, zdali se nebojí. A tu Martin jednomu z nich řekl: Já se nebojím, jsem křesťan a nebál jsem se ještě nikdy, neboť Bůh je můj ochránce. Ale ty se boj, neboť se činíš nehodným milosrdenství Božího. Tato odpověď zarazila lupiče tak, že nechali Martina volně odejít. Lupič pak, k němuž Martin promluvil, dal se na pokání a vstoupil dokonce do kláštera. To bylo Martinovo umění:

I špatné získávatí pro Pána Ježíše a proměňovati hříšníky ve světce.

Roku 371 byl Martin zvolen biskupem v městě Tours (čti Túr). Dlouho se zdráhal přijmouti tak vznešený a odpovědný úřad, ale když jej lstivě vylákali z kláštera a násilím přivlekli do Toursu, konečně svolil.

Sv. Martin i jako biskup zůstal milovníkem pokory a chudoby. Přísně se postil a konal mnoho dobrých skutků. Horlivým kázáním a osobním příkladem obrátil celé zástupy pohanů k pravé víře. Pán Bůh dal mu mimořádný dar zázraků. Uzdravoval nemocné, ano i mrtvé křísil. Na svých apoštolských cestách kácel pohanské modly, oltáře, kameny a stromy.

Jednou Martin na misijní cestě rozbořil starý modlářský chrám a chtěl také porazit obrovský smrk u něho stojící, neboť pohané jej měli za posvátný a konali u něho modloslužby. Tu se pohané zprotivili a pravili: Máš-li takovou důvěru v Boha svého, porazíme ten strom sami, ale ty se postavíš pod něj a zachytíš jej, až bude padat, na svá ramena.

Svatý Martin svolil. Dal si svázat nohy a postavit na místo, kam se klonil padající strom. Zástup diváků byl veliký. Křesťané, kteří sv. Martina doprovázeli, strachem bledli. Za praskotu řítil se obrovský strom na sv. Martina. Tu sv. Martin učinil znamení kříže, a hle! Strom jako by tajemnou rukou zachycen, nad sv. Martinem se zastavil a ohromným obloukem švihl se zpět a svalil se na protější stranu, kde div nezabil pohanské diváky. Pohané ihned žádali, aby je sv. biskup přijal mezi křesťanské učedníky.

Mnoho dobrého vykonal sv. Martin, neboť Pán Bůh mu dopřál dlouhého věku. Navštívil mnoho krajin a všude roznášel pokoj a mír. Na jedné biskupské cestě se roznemohl a bylo zřejmé, že je blízek smrti. Plačící žáci jej prosili: Neopouštěj nás, Otče! Víme, že toužíš po Kristu, ale komu nás smutné zůstavíš? Pros Krista Pána, aby tvá smrt byla odložena. A sv. Martin se modlil: Pane, jsem-li ještě potřebný lidu svému, nezdráhám se dále pracovati, avšak Tvá vůle se staň!

Žáci prosili marně, neboť Pán rozhodl jinak. Sv. Martin ležel na holé zemi a nedovolil ani, aby mu podložili trochu slámy. Všechny prosil, aby mu odpustili, jestli někomu snad dal jiný příklad než dobrý. Žádali jej, aby neležel stále naznak, ale sv. Martin řekl: Bratři, nechte mne dívat se k nebi! I zemřel dne 11. listopadu 399 v městě Kandes v 84. roce svého pozemského života.“

„Tak, děti, a nyní se pomodleme, abyste dovedli následovat svatého Martina v jeho dobročinnosti, nebojácnosti a apoštolské horlivosti. A k sebranosti při modlitbě nás povzbudí jeho poslední věta: Nechte mne dívat se k nebi!“

Jaromír Olivetský:

Kukačka

Hluboký hrob je na hřbitově
a stále níž se propadá.
Hle, dívka často na tom rově
pláče a hořem uvadá.

Nikdo ji, chudou, nepotěší,
nikdo ji tváře nehladí.
Zdrčeně hlavu k hrobu věší.
Kdo smutek její zahladí?

Pojednou světlo proletuje
kol hrobu jako bílá laň.
Nežli se, smutná, vzpamatuje,
uslyší tiché: „Dívko, vstaň!“

Pán Ježíš stojí vedle panny
a kyne vlídně rukou vstříc:
„Jaké to svírají tě rány,
že zakrýváš svou blědou líc?“

„Rodiče jsem tu pochovala,
zůstal mi bratr-těšitel,
abych zde sama nezůstala.
Však brzy on též odešel.“

„Neplač, má dívko, v krásném létě,<“
praví Pán Ježíš vlídně k ní:
„Hledej si bratra v širém světě!“
a v kukačku ji promění.

Od těch dob létá poli, lesy,
na stromy sedá, na luka.
„Bratře můj drahý, kde jsi, kde jsi?“
hledajíc bratra, zakuká.

Kreslila Sláva Hrabětová.

O ukradeném úsměvu

A. M. Jar

Žil kdysi mocný kníže. Kníže, který vládl veliké zemi a pracovitě lidu. Kníže s černou duší, s duší zčernalou zlobou a závistí. Lidé se báli a rádi ho také neměli. Snad o tom ani nevěděl nebo vědět nech. Poslouchali ho a to mu stačilo. Museli ho poslouchat, to si dovedl vynu.

Večer vždy sedával kníže u okna. Nedíval se ale, jak mraky plují obloze, neposlouchal, jak ptáci zpívají, nedýchal vůně jarního kvítí, to dělávají jiní lidé. Sedával a přemýšlel. Často přemýšlel, proč někdo více a někdo méně, ale ne proto, aby pomohl těm, kdo mají má, ale aby vzal těm, kdo mají více. Okno jeho pokoje bylo těsně nad hrabami a pod hradbami vedla silnice do města. Často k němu nahoru zléhaly hlasy. Neposlouchal je, neslyšel, jen jednou ho upoutal zvláštní hlas.

„Z úsměvů lidí dobrých a statečných postavil bych zámek až do nebe. Ne z úsměvů koupených.“

Kníže se vyklonil rychle z okna, ale venku byla tma. Neviděl nikoho. Hlasy zanikly, neslyšel více. Ale ta slova vrtala mu hlavou. Spát mu nedala, stále o nich přemýšlel. Zámek až do nebe, jak by to bylo nádherné! Z úsměvů lidí dobrých a statečných — ne koupených! Stále a stále si to opakoval. Ano, postaví si zámek až do nebe. Jeho lidé jsou dobří a stateční a jistě mu dají své úsměvy, a kdyby ne, tak — tak si je ukradne.

Svolal své rádce a po dlouhé poradě rozhlásil po celé zemi: „Darujte úsměvy na stavbu knížecího zámku! Dobře se vám kníže odmění.“

Bubeníci prošli celou zemi, všude oznámili, co kníže žádá, ale ani jeden člověk se nepřihlásil, aby daroval knížeti svůj úsměv. Tu se kníže rozhodl. Jeho touha po slávě byla veliká a jeho duše černá. Zavřel dveře žaláře nejstatečnějšímu muži země a úsměv jim vzal. Žaláře se plnily a

hromada ukradených úsměvů rostla. Stavěly se nové žaláře a hromada úsměvů byla již nejvyšší horou v jeho knížectví. S úsměvem statečného muže vzali vždy pochopové úsměv jeho maminky, jeho ženy a jeho dětí. Ženy musely zůstat doma, pracovat, pole obdělávat, ale úsměvu neměly. V zemi bylo smutno. Lidé pracovali dále, děti si hrály dále, ale jakápak práce, jaká hra, když se nemůžeš zasmát. Slunce svítilo jako dříve, vše kvetlo, děti chtěly skotačit, ale nechaly toho, vždyť radovat se nebylo možno.

Jen kníže se radoval. Nejlepší stavitelé se dali do práce. Zámku přibývalo, zdi rostly do výšky, nebylo možné dohlédnout. Oh, kníže je mocný. Po schodech z dětských úsměvů chtěl kníže dojít až do nebe a odtamtud celé své knížectví řídit a pozorovat. Nebylo mu příliš dobře v zámku, zdálo se mu, že zdi na něho padají, huboval stavitelům, že špatně stavějí. Ti se bránili, že zdi jsou rovné, stavějí přesně, znovu a znovu přeměřují, to že dělá ta výška, jen ať kníže počká, až lešení sdělají. Pak uvidí krásu nejkrásnější a jeho moc vzroste až do nebe.

Kníže však nevěděl věc velmi důležitou, že v jeho stavbě nesmí být vestavěna ani jedna slza žalosti. Neslyšel vše, co vědět měl. A v jeho stavbě byla v každém úsměvu jedna slza.

Stavba však přece se blížila ke konci. Někdy se zdálo, že se zřítí dříve, než se dotkne mraků. Tu dal kníže popravit stavitele a zavolal nové, ještě dovednější. Vystřídalo se jich mnoho, než bylo možno říci: Zítra se dotkne první úsměv mraků. Kníže sám chtěl být u toho. Přiblížila se nejslavnější chvíle jeho života.

Toho dne vstal dříve než kdy jindy, aby byl brzy na stavbě. Stál na nejvyšším stupni schodiště, když se to stalo. Když se první úsměv dotkl mraků, spojily se všechny slzy v mohutný pramen a celá stavba se zřítíla. A pod ní zůstal kníže s černou duší a jeho pomocníci.

Žaláře se otevřely a úsměv se vrátil zpět mezi lidi.

Kreslil Fr. Süsser.

Mladý detektiv

(Vypravuje jeho stejně mladý přítel.)

Když jsem onoho večera vkročil do podkrovního pokojíku, nebyl zaplaven světlem jak obvykle, ba neblíkala v něm ani svíčka. Jirka připíchl dokonce na okna černou látku, aby ani měsíční zář nevnikla dovnitř.

„Co děláš?“ tázal jsem se. „Dal ses na vyvolávání amatérských snímků?“

Jirka si pohvízdl. „Pracuji v novém oboru detektivní vědy,“ odvětil.

„Otisky prstů?“ nadhodil jsem.

V odpověď škrtl sirkou a ukázal mi stroj, který vypadal jako promítací aparát. Byl spojen s elektrickým vypínačem a uvnitř měl několik vzduchoprázdných rourek.

„Černé světlo,“ vysvětloval Jirka, když jsem stanul v úžasu. „Je to nejnovější vynález detektivní vědy.“

Na stolku měl dva kousky skla, jež vypadaly naprosto stejně. Pod paprsky stroje, kteréžto paprsky jsem však neviděl, planul jeden z nich zelenavou barvou a druhý narudlou. To bylo zajímavé, ale nenahlížel jsem, co to mělo činit s detektivstvím.

„Nechápeš?“ pravil Jirka. „Kdybych měl dva žmolky krevní ssedliny a chtěl bych vědět, zdali pocházejí z téhož těla, mohl bych to ihned určit tímto přístrojem.“

V té chvíli se otevřely dveře a pan Koutný, který byl Jirkovým otcem a vedoucím tajné služby, vkročil do místnosti a za ním rozčilený muž, který se jmenoval Florián. Pan Florián byl výrobcem voňavek a kdosi používal jeho nálepek k prodeji bezcenných padělků.

„Přijdu na mizinu,“ bědoval. Vyňal z kapsy dvě lahvičky a pokračoval:

„Jedna z těchto lahviček obsahuje můj parfum. Je to vzácná směs a stojí sto korun. Druhý je padělek bez ceny, ale oba jsou v téže lahvičce a se stejnou nálepkou.“

„Je to jasný případ nepoctivého tiskaře,“ prohlásil Jirkův otec. „Zítra zahájíme pátrání.“

Když oba odešli, Jirka zkoumal lahvičky velmi pečlivě. Na pohled byly naprosto stejné, nejen co do tvaru, nýbrž i co do tisku nejmenší

písmenky na nálepce. Pod paprsky ultrafialového světla vydala však nálepka pravé voňavky zvláštní zelenavé světlo, kdežto ona na padělku planula žlutou září.

„Různé barvivo,“ usoudil Jirka. „Měli bychom navštívit všechny tiskárny v městě a obstarat si vzorky. To bude první krok k rozřešení případu.“

Na druhý den ráno jsme obešli všechny tiskařské závody a vrátili se do pracovny. Za několik minut zjistil Jirka pomocí ultrafialových paprsků, který závod užíval inkoustu, jímž byly tištěny nálepky padělku.

Pozdě večer jsme se vydali temnými ulicemi k podezřelému místu.

„Vše záleží na tom, budou-li ti chlapíci ještě dnes při práci,“ pravil Jirka cestou. „Není vyloučeno, že již práskli do bot s velkou kořistí v kapse.“

„Poznáme to hned, bude-li se tam ještě svítit,“ doložil jsem.

Jak jsme očekávali, hořelo světlo v zadní místnosti tiskárny. Roleta v okně dole nedovírala a škvírou jsme viděli muže, kladoucího malé lístky pod válec a vytahujícího je opět po zhotovení výtisku.

„Zde mají vůbec pilno,“ poznamenal Jirka. „Všimni si, že holič v sousedství také pracuje přes čas.“

Všiml jsem si toho, ale nepovažoval jsem to za nic zvláštního, protože holiči často brousí své břitvy v noci. Kromě toho mne zajímal tiskař příliš, abych věnoval ještě pozornost holičovi.

Odvážně otevřel Jirka dveře do tiskárny. Nebyly zamčeny.

„Jste již hotov s prací?“ tázal se, když jsme vešli.

Tiskař naň ostře pohleděl.

„S jakou prací?“ otázal se.

„S nálepkami.“

„Nu, chlapče, já mám hodně práce s nálepkami.“

„Ano, vím to,“ přikývl Jirka. „Míním nálepky na voňavky.“

Tiskař zarazil stroj.

„Co víš o nálepkách na voňavky?“ tázal se.

„Jsem poslán sem, abych je převzal,“ pravil Jirka. „Měly být hotové do desíti hodin.“

„Ach tak,“ protahoval tiskař, aby získal čas. „Musíš ještě počkat několik minut. Dodělám ještě tři tucty a pak je sbalím, abys je pohodlně unesl. Hmm,“ pokračoval, zatím co uváděl stroj zase v chod. „Tak oni tě poslali pro nálepky, že by? Víš, to mne překvapuje, mladý pane. Každý zákazník nebývá tak pozorný.“

Zakrátko zastavil s třeskotem stroj a vytáhl poslední lístek. Nato je shrnul v balíček a odevzdával jej Jirkovi.

„Víš, kam to zanést?“ tázal se.

„Ovšem,“ odvětil Jirka. „Řekli však, že máte přiložit účet a na účet napsat plnou adresu, jak jste ji dostal při objednávce.“

„Velmi dobře,“ změnil náhle tiskař tón svého hlasu. „Pojďte, prosím, se mnou.“

Odhrnul záclonu a otevřel skryté dveře, vedoucí do sousedního holičského závodu.

Bázně jsem mrkl na Jirku, zpola doufaje, že mi dá znamení k útěku, ale místo toho mi pokynul, abychom šli za tiskařem.

V holírně jsme spatřili ohyzdného chlapa, který právě naléval zelenou tekutinu z velké nádoby do malých lahviček, jež kladl v řadách na polici. Ustal, když jsme vstoupili, a pohlédl tázavě na tiskaře.

„Franto, tihle kluci přišli pro parfumové nálepky. Tvrdí, že je poslal zákazník. Co o tom soudíš?“

„Opravdu?“ zamžoural Franta s děsivě zachmuřenou tváří. „Volavky to jsou, to je, co o nich soudím. Policie jich užívá jako špehounů. Nu, já se s nimi již vypořádám.“

Hned jsme se rozbíhali ke dveřím, ale pozdě. Než jsme učinili krok, přitiskli nás ke zdi a popadli pevně za ruce i nohy, načež jsme byli přivázáni k holičskému sedadlu provazy okolo nohou i trupu.

„Musíme vymáznout,“ rozhodl Franta. „Sbalíme zbytek této voňavky, vezmeme nálepky s sebou a uklidíme, co můžeme. Potom začneme znovu v jiném městě.“

Napěchovali lahvičky do kufříku, oblékli svrchníky, stáhli klobouky hluboko do čela a vykročili ke dveřím. Když je však otevřeli, narazili na prahu na Jirkova otce s družinou jeho nejzdatnějších mužů.

„Dohráno,“ zvolal vedoucí. „Vzdejte se, nebo vás nakrmíme olovem.“

Tiskař zvedl ruce ihned, ale jeho spoluvinník Franta se pokusil upláchnout bočními dvířky, jen aby také tam našel čekající policisty. — — —

„Jirko,“ pravil pan Koutný na cestě domů, „vrtá mi v hlavě, jak jsi vypátral to místo.“

„Nu, tatínku,“ začal Jirka, „když jsem zkoumal padělanou nálepku, objevil jsem, že je pokryta drobnými zlomky vlasů, z nichž každý svítil jinou barvou v černém světle. Bylo snadno uhodnout, že jediné místo, kde nálepka mohla zachytit mnoho různých vlasů, bude v holírně nebo blízko ní. To jsem si zapamatoval. Když jsem shledal, že tiskař, který měl příslušnou barvu inkoustu, bydlí v sousedství holičského závodu, spočítal jsem si to a dostal správný výsledek.“

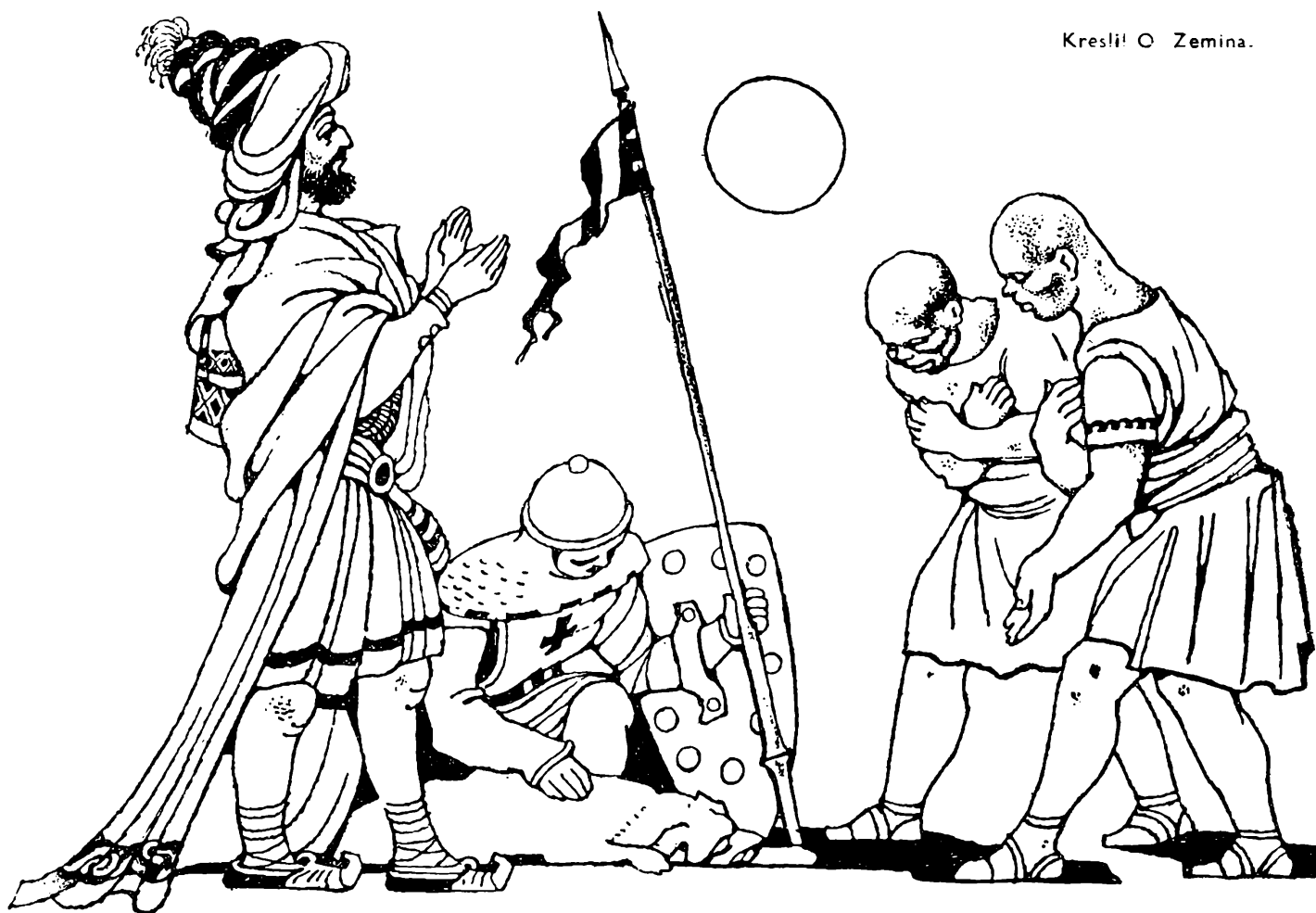
„Ty jsi rozený detektiv,“ usmál se otec. „Strážmistře,“ obrátil se pak k jednomu ze svého mužstva, „víte něco o oddělení černého světla?“

„Nikoli, kapitáne,“ zněla odpověď. „Nikdy jsem o tom neslyšel.“

„Tak jste hodně pozadu,“ káral ho vedoucí žertem. „Pracovalo v našich službách od včerejška, ale doznávám, že jsem jeho užitek ocenil plně teprve nyní.“

Napsal Ferdinand Pokorný. — Kresby: Cyril Kotyšan.

Talisman

XIV.

Přinášíme vám výňatek z krásné knihy pro mládež od slavného anglického romanopisce, která vyjde před vánocemi. Napsal Walter Scott, ilustroval O. Zemina.

Kenneth zůstal jako omráčen. V tu dobu měsíc již vyšel úplně z mraků, takže bylo dobře viděti, že celé okolí je úplně pusté. Zločinci zmizeli, jako když se propadnou. Jakékoliv pronásledování bylo marné. Zničený Kenneth poklekl, aby aspoň polaskal umírajícího psa. Vyňal mu z rány úlomky kopí a něžně ho pohladil. Věrné zvíře na něho oddaně pohlédlo. Projev vděčnosti jeho čtyřnohého přítele, který se zbytečně obětoval za cizí lehkomyšlnost a jeho vlastní lehkověrnost, dojal našeho hrdinu tak, že se nezdržel slz.

„Protivenství je jako doba dešťů, studené a bezútěšné. Leč v tomto období má vznik květina i plod, datle i růže,“ ozval se za jeho zády zvučný hlas.

Kenneth pohlédl vzhůru a spatřil arabského lékaře, který se neslyšně přiblížil a pronesl toto staré arabské přísloví. Kenneth se opět rychle schýlil ke zvířeti, aby si tajně setřel slzy. Styděl se před nevěřícím za tento nemužný projev žalu.

„Básník pravil,“ pokračoval lékař ve svých východních moudrostech, „vojín je k tomu, aby rány zasazoval, lékař zase k tomu, aby je léčil. Mohu se podívati na toho psa?“

„Obávám se, že mu již nic nepomůže. Podle tvých zákonů je to dokonce nečisté zvíře.“

„Moudrý lékař nečiní rozdílů mezi mocným vladařem a nepatrným psem. Jestliže dovolíš, přece se na psa podívám!“

Kenneth mlčky svolil a lékař počal psa jemně prohlížeti. Vyňal ze svého pouzdra malé kleštičky a vytáhl jimi opatrně úlomky zbraně, zastavil krvácení a pak psa pečlivě obvázal.

„Myslím, že se zvíře dá zachrániti, potřebuje však po několik dnů řádné ošetření. Bylo by nejlépe, kdybys ho mohl odnésti do vlastního stanu.“

„Uzdraví-li se, ponech si ho darem, nebudu ho již potřebovati,“ odpověděl smutně Kenneth.

Hakim zatleskal rukama. Ze stínu se vynořili dva černí otroci, kteří lékaře všude sledovali. Dal jim arabsky nějaké rozkazy. Sluhové pak beze slova uchopili psa, který zeslaben ztrátou krve, se jen slabě bránil.

„S Bohem, Roswale,“ šeptal rytíř, když odnášeli jeho posledního přítele.

Obrázky z misií

HAD NA KALICHU.

V neděli spěchal misionář P. Diviš do malé vísky na břehu Gangu (v Přední Indii v Asii) sloužit mši svatou. Křesťané měli radost, když Otec přijel, a hned se šlo do kapličky. Byla to chatrč, proměněná v kapličku. Na bedně upravil P. Diviš přenosný oltář, potom se ustrojil do bílého mešního roucha a za velikým Indem, který uměl mnoho věcí, i ministrovat, vyšel k oltáři.

Když bylo po pozdvihování a kněz se již domodlil Otčenáš, vstal jeho starý ministrant, opatrně se přiblížil k misionáři a zašeptal mu do ucha:

„Pro Boha, nehýbejte se a dýchejte jen tak, aby to ani znát nebylo!“

Kněz všecek překvapen otáčel hlavu.

„Neohlížejte se, nehýbejte se, buďte zticha jako palma v žáru slunce!“

Z květin na oltáři vylezl maličký, ale nesmírně jedovatý hádek a plazil se ke kalichu. Přeplazil se přes knězovu ruku, odstrčil svatou Hostii a začal se vinouti vzhůru po kalichu. Kněz se nehnul. Věděl, že nejmenší uštknutí znamená za necelou hodinu smrt.

Ale již se vracel ministrant, který vyšel z kaple ještě s jedním křesťanem. Nesl flétnu a nůžky. Poklekl na své místo u oltáře a začal pískati jednotvárnou písničku, kterou indiští fakirové (kouzelníci) okouzlují hady. Hvízdal a hvízdal, zatím se vrátil i druhý křesťan a postavil na okraj oltáře misku s mlékem.

Hudba flétny zastavila pohyb hada. Když pak ucítil plaz mléko, spustil se dolů a plazil se k misce. Celou hlavu ponořil do mléka, které jest pro všechny hady vzácnou pochoutkou.

V tu chvíli ministrant vyskočil, chopil se nůžek a vrhl se na plazu. Proužek krve zabarvil oltářní pokrývku a na zemi se svíjely dva kusy hadího těla. Kněz mohl pokračovati ve mši svaté.

Když pak vycházel z kapličky, usmíval se na něho starý ministrant:

„Jen co je pravda, měl jste, Otče, štěstí, že jsem býval fakirem a zaklínačem hadů. Teď mi to jistě nebude nikdo vyčítati.“

Upraveno podle článku v časopise „Katolické misi

Dědečkovy oříšky

21. Že bývá o poutích veselo, to vám snad nemusím říkat. K nám do vsi přijel vždy kolotoč a vedle postavili pro pobavení vysokou, hlazenou a ještě namaštěnou tyč, na kterou se lezlo o závod. To bylo smíchu. Můj kamarád Frantík na tyč skutečně vylezl a za odměnu dostal velkou uzenku. Sloup byl 6 m vysoký. Frantík vylezl za 6 minut do výšky 5 m, pak 3 minuty odpočíval a přitom sklouzl o 4 m. Opět se vzchopil a vylezl opět za 6 minut o 5 m výš a opět při odpočinku sklouzl za 3 minuty o 4 m atd. Za jak dlouho vylezl na konec sloupu? 22. Co učinil Pán Bůh před tvář všech lidí? 23. Čím je jich více, tím méně váží. 24. Proč mají Turci zahnuté šavle? 25. Z pravé ruky dělá levou, a přece se těla ani nedotkne; co je to? 26. Otec se usmívá, matka slzy prolévá a dcera, ta se v sedmibarevný pás obléká. 27. Když usedne pěnkava na větvičku, kam obrací zobáček? 28. Který řemeslník je nejskromnější? 29. Kdo se dostane na patro bez žebříku? 30. Kolik snopů se vejde do plného mandele?

Louskejte a odpovědi na korespondenčním lístku pošlete do 10. prosince 1947. Těšíme se na ně.

Filatelie

Řídí a objednávky vyřizuje Dr Jos. Mouřinovský, Tišnov.

Dotazy zodpovím, bude-li přiložena známka. Filatelie je vedena ve prospěch misí.

Objednávku vyřídím, bude-li objednáno nejméně za 10 Kčs.

Mám tyto druhy seznamů:

1. Cizozemských známek.
2. Lacinější serie čsl. známek.
3. Dražší serie čsl. známek
4. Znamky II. republiky.
5. Znamky evropských států.
6. Znamky zámořské.
7. Znamky slovenské.

Protektorátní známky možno objednat všechny.

Vzácnější známky:

Hradčany 1	Kčs 1.—
Hradčany 1.20	2.—
Hradčany 10.—	6.—

Legionářské:

—15 zelené razítko	2.—
—25	2.—
—50	2.—
—75	2.—
1.—	3.—
1.20	3.—

Poštou proslé, každá o korunu dražší!

Vysilač A. S.

Z *Pozořic* zasílá Václav Beneš známou národní píseň, která je již uveřejněna v několika sbírkách. — Z *Brna-Žabovřesk* dostáváme zajímavé zprávy o salesiánských oratořích od Rud. Hettmera. — Z *Bruntálu* napsala sl. katechetka M. P. velmi milá slova o našem časopise, jemuž připisuje blahodárný vliv na mnohou dětskou duši. Připojila dvě básničky k začátku školního roku, které nebylo již možno zařadit. Díky! — Z *Brna* velebí Jar. Bezděk nadšenými slovy svobodu, kterou naší vlasti vydobyli spojenci. — Z *Tvrdonic* poslal Jan Čadil vtipně nakreslený prázdninový pozdrav. — Z *Lužic* se přestěhoval do Brna náš pilný dopisovatel Jos. Šindar, který na redakci pamatoval také o pouti na posvátném Hostýně. Mnoho zdaru ve studiích! — Z *Velkých Pavlovic* ozvaly se dvě pisatelky, Jana a Libuše Horáckové, které vzpomínají na radosti léta. — V téže obci máme také tři sestřičky, Mařenku, Andělku a Františku Staňkovy, které zase líčí trampoty zajídkovy v zimě. — Z *Písku* v Čechách vznáší L. Nohejlová prosbu k svatému Václavu, aby chránil hlavně českou mládež. — Z *Přerova* opěvuje Milada Rybková Vltavu. Proč si nevzpomněla také na Bečvu, která přece je Přerovu blíž? — Z *Úpice* se přihlásil nový odběratel Václav Fiedler, kterému se A. S. velmi zalíbil. Některé z jeho slohových příspěvků uveřejníme. — Z *Nového Jičína* vyslovuje J. M. velmi upřímné přání, aby náš časopis vycházel čtrnáctidenně. Rádi bychom Ti vyhověli, ale dosud jsou překážky, které nemůžeme sami odstranit. — Z *Vel. Dřevíče* u Broumova děkuje Vítězslav Halviger za odměnu z velké soutěže. Potěšila nás jeho vděčnost a modlitba.

UPOZORNĚNÍ: Zasílejte jenom své vlastní práce, nikdy neopisujte pod svým jménem cizí věci, to by bylo nepoctivé!

Spisovatelé mezi námi

SIR WALTER SCOTT, narozen r. 1771 ve skotském hlavním městě Edinburghu, zemřel r. 1832. Tento anglický spisovatel se stal světoznámým svými historickými romány, které se staly vzorem i jiným spisovatelům, u nás na př. Václavu Beneši Třebízkému, a byly hojně čteny a překládány. Už v dětství a raném mládí, kdy byl pro svou churavost odsouzen k životu osamělému, horlivě četl a studoval, a tím si získal veliké znalosti z dějin a písemnictví. Těchto znalostí pak hojně užíval při psaní svých románů a povídek, oživených postavami z minulosti a plných zajímavého líčení dávných zvyků a krojů. Upozorňujeme čtenáře Anděla strážného na jeho povídku Talisman, která vyjde brzo v českém překladě.

KAREL VINAŘICKÝ (1803—1869), rodák ze Slaného, býval děkanem v Týně n. Vlt., dokud se nestal kanovníkem v Praze na Vyšehradě, kde zemřel. Napsal několik knih básní vlasteneckých a mravoučných, ale jeho význam je v tom, že patří mezi naše první spisovatele, kteří se zabývali výchovou a psali knihy pro mládež. Je to zvláště jeho Kytka básniček a jeho Modlitby maličkých. Z obou těchto knih otiskujeme ukázky v A. S.

BOLESLAV JABLONSKÝ, vlastním jménem Eugen Tupý (1813—1881), narozen v Kardašově Řečici, vstoupil po studiích do řádu premonstrátského a ztrávil většinu života jako farář v Polsku u Krakova. Nejznámější jsou jeho Písně milosti, napsané z bolestné zkušenosti mládí a vyznávající oslavou čisté lásky kněze a ctitele Panny Marie, a sbírka naučných básniček Moudrost otcovská, ze kterých také otiskneme ukázku v A. S.

Kreslete s námi

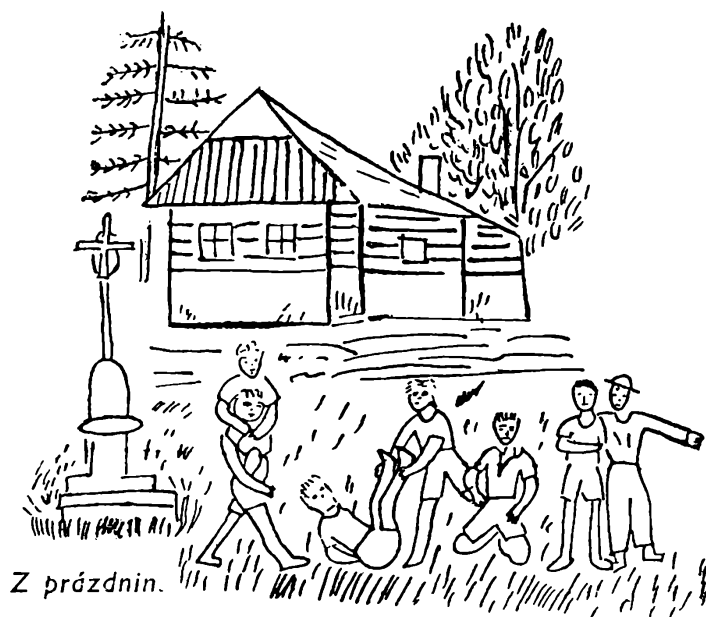
Odměny dostanou: A. Doskočilová z Olešnice na Mor., Zdeňka Kocourková z Příbrami, R. Svobodová ze Skutče, Frant. Staněk z Velkých Pavlovic (za kresby a pěknou básničku o zaječici) a Marie, Anděla a Františka Staňkovy (kresby měly být větší).

Milé děti! Jedna dívenka nám poslala dopis, v němž líčí, která kreslila podle našeho návodu zvířátka. Píše: „Nejdříve jsem malovala kočku, ta nebyla moc trpělivá. Musela jsem ji stále krmit pamlsky, aby mi neutekla. Pak jsem malovala mého Médu, ten seděl klidně, ani se nehýbal. Naposled sestru Dášu. Ta sice zvířátko není, ale to mi nevadilo. Jsem ráda, že jsem našla někoho, kdo mi může poradit a rozumí tomu. Koho jsem se dosud ptala, každý jen trhl rameny a řekl, že neví.“

Zd. Kocourková, Příbram.“

Ukázky prací našich pilných malířek otiskujeme.

Zdraví vás redakce A. S.

Kreslila A. Doskočilová. — Dole: Kresba Zd. Kocourkové.

Záhonek mladých

KUŘÁTKA.

Mařenčina babička „nasadila“ krůtu. Dala pod ni několik slepičích vajíček a každý den dávala pak krůtě na misku k posadě čerstvou vodu a zrní. Mařenka ovšem chodila s ní a nedočkavě pokukovala po vajíčkách pod krůtou. Až jednoho dne... Přišly jako obvykle ke krůtě, ale co to? Něco tíklo. Krůta se načepýřila, že jí byla plná posada. Babička krůtu opatrně nazvedla a pod ní bylo viděti několik drobkounkých hlaviček — žluté a černé. Jéminku, kuřátka! Mařence se radostně rozzářila očička. „Pán Bůh požehnej!“ honem vítala na svět kuřátka, která jí babička podávala opatrně do klína. Mařenka je hladila a byla by je i líbala, kdyby jí to byla babička nezakázala. A ještě večer, když už šla spát, srdečko jí vesele zpívalo: „Kuřátka, máme malá, roztomilá kuřátka!“

Marie Brichová.

VZPOMÍNKA NA KAMARÁDKU, která zemřela na zranění před koncem války.

Když všechny květy krásně voní,
slavíkovy trilky v uších zvoní,
motýlek za muškou se honí.
A mladí musí umírat.

Zdena Svítlová.

NAŠE POHRANIČNÍ OBEC.

Na místě, kde stojí naše pohraniční obec Domašov, bývaly kdysi rozsáhlé lesy. Ještě teď obklopují lesy naši obec se všech stran. O vzniku Domašova mně vyprávěl jeden starý osadník toto: Lesy na Domašovsku patřily kterémusi olomouckému biskupovi. Ten dal lesy myslivci, který se nazýval Tomáš. Ten založil zde vesnici, která po něm dostala jméno Tomášov, které se pak změnilo v Domašov.

Josef Postupka, Domašov 41.

MYŠÍ STAROSTI.

Pod mezí se v teplém hnízdě
krčí myší rodina.

Starý myšák prorokuje:
„Už ta mela zčíná!“

Myšky se hned k sobě tullí,
zima přijde, paní zlá,
každá kožich přitahuje,
by jí pod něj nevlezla.

Ať si venku větřík bouří,
ať se zlobí tuhý mráz,
pod kožíškem teplým myšky
dočkají se jara krás.

L. Bukvojová, Mysletice, p. Telč.

Naše soutěž „Jak mne ochránil můj anděl strážný“ ZA STANNÉHO PRÁVA.

Stalo se to právě v té době, kdy Praha povstala proti německým okupantům, v malém podkrkonošském městečku Úpici. U nás bylo Němci vyhlášeno stanné právo. Nikdo se nesměl na ulici ani ukázat. Kdo neuposlechl rozkazu, byl zastřelen nebo i umučen. Mše svaté nemohly býti slouženy, poněvadž ani velebný pán se do kostela nedostal. Chtěl se tam pomodlit breviář a již po něm stříleli. Ještě nyní jsou dveře provrtány kulkou a zeď je také poškozena.

Právě v tento den, který se mohl našemu duchovnímu správci státí osudným, poslala mě maminka do blízké mlékárny pro mléko. Když jsem je zaplatil a chystal se k odchodu, stal se snad zázrak. Slyšel jsem něčí velice krásný hlas: „Václave, zůstaň zde ještě chvíli!“ Zůstal jsem tedy v mlékárně. Za chvíli slyším výkřik. To byl zastřelen jeden pán, který šel mimo. Byl zabit německými vojáky, kteří právě projížděli kolem. Snad kdybych byl neuposlechl hlasu, který mne varoval, abych posečkal, už bych vám tyto řádky nepsal. Já pevně věřím, že mé zachránění před jistou smrtí nebo těžkým zraněním se stalo působením anděla strážného.

Václav Fiedler, Úpice 563.

Z řady jihočeských mariánských poutních míst jsou nejvíce navštěvovány Klokoty u Tábora.

Naší vlastí

Kraj, který se rozkládá podél řeky Vltavy od jejího náhlého otočení na sever u Vyššího Brodu až po Písek a Tábořsko a přechází na západě v Pošumaví, zatím co na východě se k němu počítá celé povodí Lužnice k Českomoravské vysočině, má jednotný a už dávno v minulosti vyznačený ráz jako kraj jihočeský. Kraj hojných rybníků a táhlých návrší a náhorních planin, příbuzný svou vážnou zamýšleností sousednímu Horácku, mívá odedávna v dě-

Znak Jindřichova Hradce.

jinách našeho národa rozhodující význam. Dvěma věcmi se vyznačovala tato končina naší země, totiž jako država pánů z Růže a jako kolébka hnutí husitského. Mocný rod pánů z Růže anebo Vítkovců pocházel z hradu Rožmberku, založeného v XIII. století Vokem Vítkovcem, a měl ve svém držení bohatá sídla, jako Třeboň, Jindřichův Hradec, Krumlov a Hlubokou. Celá jižní část českého království byla vlastně v jejich moci, časem si razili i své vlastní mince a troupili si sáhnout i po koruně královské, jak to učinil Vítkovec Závěš z Falkenštejna, nápadník ovdovělé královny Kunhuty, a tím nápadník českého trůnu. Po vymření rodu rožmberského r. 1611 přešlo jejich dědictví z největší části do rukou knížat Schwarzenberků, kteří pokračovali v díle svých předchůdců. Pozvedli kraj hospodářsky, těžíce z jeho nepřeberného bohatství lesního a vodního, a udržovali a rozmnožovali velké bohatství kulturní, nashromážděné v četných sbírkách jejich hradů a zámků. Kdo by nevěděl o třeboňských rybnících, jejichž kapři se vyváželi daleko do světa, kdo by neslyšel o pohádkových sbírkách na zámku Hluboké nebo o třeboňském archivu! I ta místa, která nevznikla zásluhou Rožmberků, ale spíše aby tvořila hráz jejich rozpínavosti, jako sama metropole jižních Čech, Budějovice, založené Přemyslem Otakarem II., právě tak jako klenot tohoto kraje klášter Zlatá Koruna, kdysi bohatý a slavný, a dnes po velké zchátralosti znovu obnovovaný, těžila z jejich moci a bohatství. Totéž platí i o cisterciáckém klášteře ve Vyším Brodě s jeho velkou knihovnou a drahocennou obrazárnou. Proti této minulosti, velmožské a okázalé, stojí minulost husitská, po které nezůstalo, snad kromě města Tábora, ani stavitelských památek, ani sbírek a archivů, ale která se vepsala tím hlouběji do dějin našeho národa a celé Evropy jmény jihočeských rodáků Jana Husa a Jana Žižky. Neupíráme jako katolíci velikost tomuto období českých dějin pro slavnou neohroženost českého lidu a vojenskou zdatnost, kterou projevil pod vedením geniálního váleč-

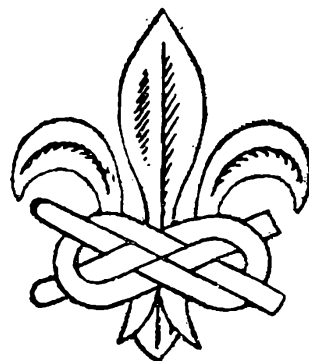
níka trocnovského, ale nezapomínáme ani na zhoubu a zpustošení, které se s ním přivalilo na naši zemi, a na hluboký úpadek, jehož následky jsme nepřestali nikdy pociťovat. Víme také, že byla v našich dějinách období pokojnější, požehnanější a šťastnější a že největší rozmach našeho národa nastal právě před válkami husitskými za vlády velikého Karla IV., Otce vlasti a budovatele. V té době žil na své jihočeské tvrzi náš první náboženský spisovatel Tomáš ze Štítného. Tehdy jsme daleko předstihovali všechny své sousedy a stáli po boku největších a nejvzdělanějších národů evropských, tehdy se nám otvírala cesta do slavné budoucnosti, a ne později z trosek vypálených kostelů a klášterů a z bídy zchátralé a zpola vylidněné země. — Takové myšlenky nás provázejí při putování jihočeskými městečky a městy, poznamenanými minulostí slavnou i smutnou, budovatelskou i ničivou. Její stopy se zahlazují, i když zde pomaleji než jinde, hlásí se nové časy a nová jména. Husitský Tábor a hned vedle krásné mariánské poutní místo Klokoty, starožitná Bechyně s „betonovou duhou“ přes Lužnici, Písek, spojený se jménem „pootavského slavíka“ Adolfa Heyduka, České Budějovice, sídlo biskupství s nezapomenutelným biskupem Jirsíkem, Vodňany, dlouholeté místo našeho velikého básníka Julia Zeyera, Stožice, rodiště spisovatele Josefa Holečka, jehož velký román „Naši“ je věnován jihočeskému selství, Chýnov, rodiště sochaře Františka Bílka a na druhé straně Pacov, kde se narodil Antonín Sova, v jehož básních je nejvýrazněji a nejkrásněji zachyceno kouzlo jihočeské krajiny s jejími lesy a rybníky a tesknoutou velké minulosti. Ale když se tuto minulost učíme v knihách a ve škole poznávat, býváme vystaveni nebezpečí četných omylů a nedorozumění. Ani ti, kdo o dějinách našeho národa píší a kdo ji vykládají, nebývají takových omylů prosti, protože přistupují k minulým událostem s jistou zaujatostí, snaží se z nich vytěžit především to, co by nějak podepřelo nebo ospravedlnilo jejich přítomné jednání. Ale kdo takto zachází s minulostí, ten se klame i v přítomnosti a špatně připravuje na budoucnost. Náš veliký dějepisec Josef Pekař se řídil při své vědecké práci zásadou: „Padni, komu padni,“ to znamená pravdu především, i když je někomu nepříjemná, neboť „pravda nás osvobodí“

Vzpomínáme na letošní velkou „Apoštolskou cestu sv. Vojtěcha“ po českých a moravských městech a vesnicích. Na obrázku je návrat sv. ostatků do chrámu svatovítského na Hradčanech. Junáci nesou ve slavném průvodě erbové vlajky biskupů a opatů. (Snímek Mir. Peterka.)

Dobrý vítr

Junácké zprávy J. K. Babyho.

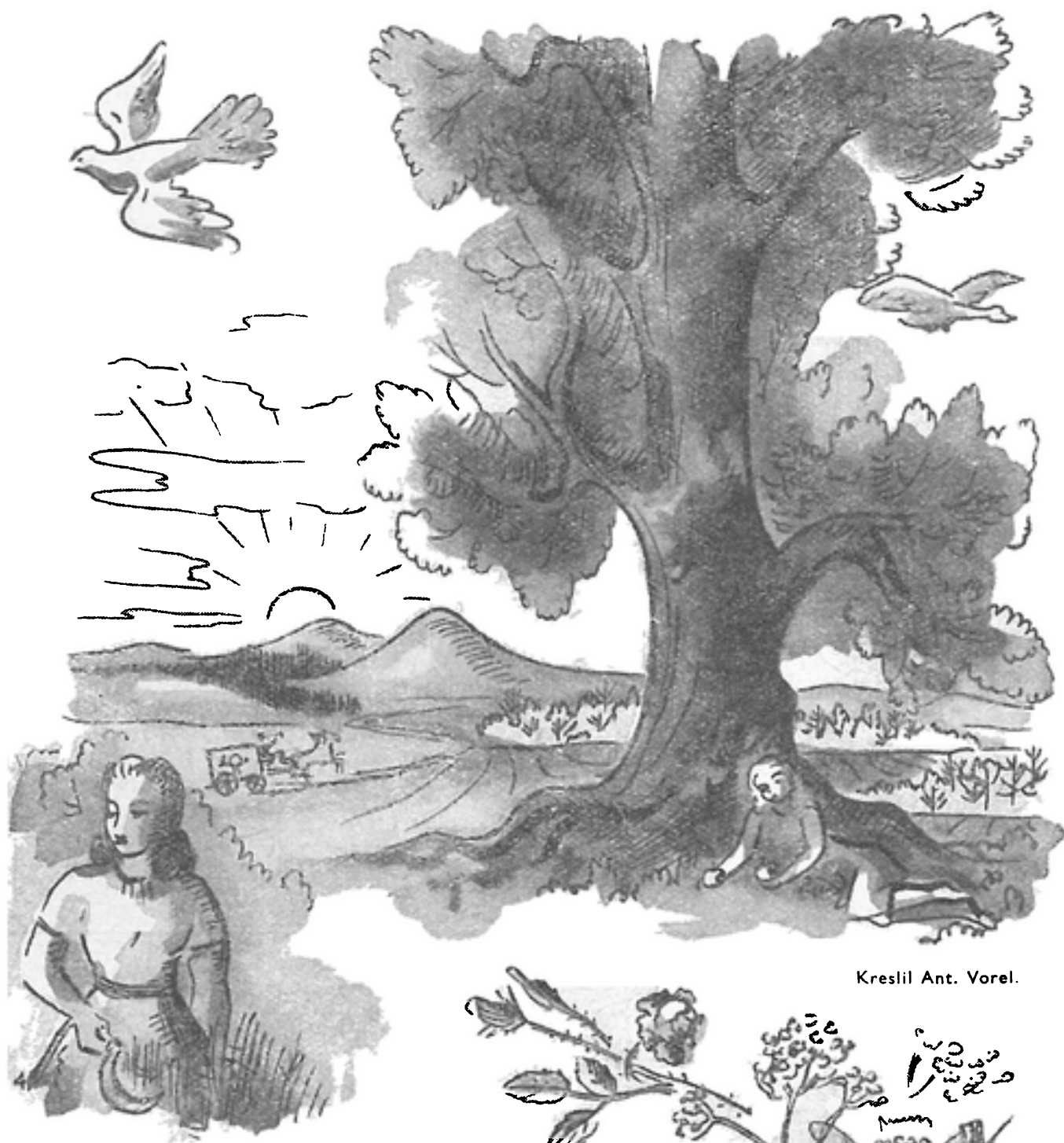
SVĚTOVÉ JAMBOREE MÍRU VE FRANCII. Chlapec, který vykonal skautský slib, je přijat do „světového bratrství skautů-junáků“. Slavnostně slíbil, že bude „bratrem každému skautu“ a taktéž to slibují (je to jakási přísaha!) skauti na celém světě. Není tedy oslovení „bratře, sestro“ u skautů pouhým spolkovým oslovením, ale skutečností, potvrzenou slavnostní přísahou. Že je chlapec skutečně členem světového bratrství skautů, o tom se nejlépe přesvědčí na t. zv. j a m b o r e e, t. j. sjezdu skautů z celého světa. To koná se vždy jednou za čtyři roky a zúčastňuje se ho i světový náčelník a zakladatel skautingu gen. lord Baden-Powell. Letos poprvé se jamboree nemohl zúčastnit. Ve válce zemřel a tak jej zastupovala jeho manželka lady Baden-Powellová, kterou naše skautská veřejnost zná z její nedávné návštěvy v ČSR, a jeho nástupce lord Rowallan. Jamboree ve Francii v Moisson bylo zahájeno 9. srpna a zakončeno 18. srpna večer. Pak skauti měli ještě možnost prohlédnouti si Francii, zvláště Paříž, a naši skauti pobýt chvíli u moře, které nám tolik v ČSR chybí. Naši hoši byli naplněni nadšením pro francouzský skauting, vedený generálem Lafontem, a taktéž naši skauti budili pozornost Francouzů. Ve Francii je nejsilnější skautskou organizací „SCOUTS DE FRANCE“ s náboženskou výchovou katolickou. Jamboree navštívili také význační církevní hodnostáři, jako kardinál Suhard (Paříž), kardinál Griffin (Westminster). V našem táboře čl. skautů na jamboree budila pozornost skautská salesiánská kapela z Prahy. Všeobecnou pozornost budí na každém jamboree američtí indiánští skauti. Letos to byl jmenovitě indiánský náčelník Head Lodge Pole, který přijímal své návštěvy v indiánském teepee stanu se všemi starobylými indiánskými zvyky a počty. Také naši skauti jej navštívili svou delegací. Nejčastějším slovem jamboree je „Čejndž“, což značí výměnu odznaků i součástek stejnokroje. Každý hoch si přináší z jamboree mnoho odznaků cizích národů jako trofej a památku, a naši hoši si letos také mnoho těchto trofejí přinesli. Jamboree v Moisson se zúčastnilo 47 národů v počtu 32.000 skautů.

ZEMSKÁ JUNÁCKÁ BRIGÁDA ŠUMAVA. V rámci dvouletého plánu výstavby republiky vzbudila letos značnou pozornost veřejnosti ZJBŠ (Zemská junácká brigáda Šumava), která za řízení prof. Frant. Němce zbudovala na šumavských horách na 40 skautských táborů (asi pro 1200 účastníků). Junáci se tu vrhli do boje s kůrovcem, dali se do vyměřování lesa a sběrem borůvek a brusinek zachránili před shnitím a ztrátou tisíce kilogramů tohoto významného lesního plodu a získali státu devisy, neboť borůvky a brusinky byly vyváženy do ciziny. Při vši této hodnotné práci žilo se v junáckých táborech skautským životem. Hrály se hry, konala se polní cvičení, táborové ohně, ba brněnští skauti ze Žabovřesk (jediní účastníci z Moravy!) sehráli tu za režie Dona Surého velmi úspěšné divadlo v přírodě, maňáskové divadlo à j. Skautská kapela brněnských hochů těšila se pozorností široké veřejnosti. Brigádu a zvláště jednotlivé tábory navštívilo mnoho hostů z ministerstva školství, sociální péče, vojenství i diplomatických pověřenci (na př. britský attaché maj. Phil. Worrel), filmaři, rozhlas a mnoho jiných. Všichni byli mile překvapeni pohotovostí a junáckým duchem, takže každý příslušník ZJBŠ je hrdý na svou účast na brigádě, neboť mnozí tu dosáhli splnění skautského slibu do dvouletky, 70 hodin odpracované junácké povinnosti.

BRNĚNSKÝ BISKUP J. M. DR. KAREL SKOUPÝ MEZI JUNÁKY. Brněnský biskup J. M. dr. Karel Skoupý přijal v těchto dnech brněnské skauty a skautky ze Žabovřesk (74. oddíl), posvětil jim jejich vlajku a přijal album fotografií ze skautského života, jmenovitě snímků z dubna t. r., kdy přijal všechny brněnské skauty u příležitosti svátku sv. Jiří ve své residenci a udělil jim své apoštolské požehnání.

JUNÁCKÉ ZPRÁVY (ne místního rázu, ale ty, které mají význam pro všechny) posílejte na adresu Josef Kratochvil, Brno 16, El. Machové 17. Možná zaslat i fotografie. Příště přineseme zprávu o francouzských skautkách.

JUNÁKOVA DÍLNA z technických důvodů odložena do příštího čísla.

Kreslil Ant. Vorel.

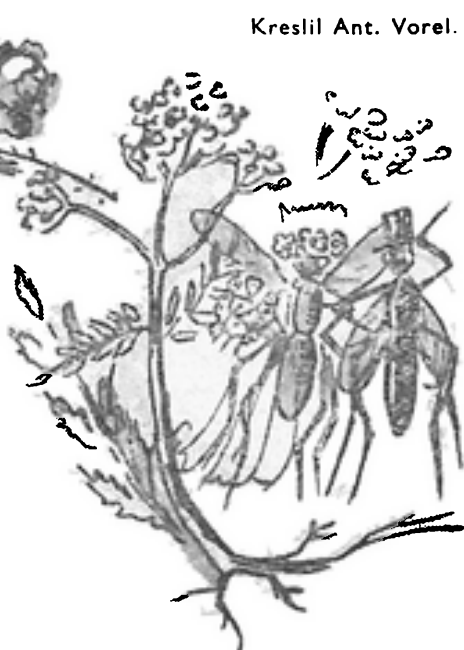
Velká soutěž Anděla strážného

TŘETÍ ÚKOL: Jistě umíte zpívat a znáte písničky. Náš malíř znázornil děj několika písniček obrázkem. Nelekejte se, některé snadno poznáte, na př. Jede, jede poštovský panáček. Jiné jsou těžší; autor těchto řádek jich poznal jenom šest, malíř tvrdí, že je jich aspoň deset. Kolik najdete vy?

V příštím čísle přineseme vylosování prvního úkolu.

Rozluštění třetího úkolu zašlete do konce listopadu a udejte věk. Mezi správné luštitelé bude vylosováno:

1. cena: plnicí pero. 2. cena: šachová hra. 3. cena: kniha Talisman, historický román W. Scotta, bohatě ilustr. 4. cena: fotoalbum. 5. cena: patentní tužka. 6. —20. cena: různé.

HÁDANKY

Řídí F. Hudcová, Brno. — Příspěvky a řešení zasílejte na adresu adm. Anděl strážný, Brno, Starobrněnská ul. 19-21

I. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

Podmínky najdete ve 2. čísle. Rozluštění z 2. a 3. čísla zašlete nejpozději do konce listopadu.

● Soutěž o nejlepšího hádankáře ● Anděla strážného na rok 1948

Podmínky: Zaslat co nejvíce rozluštění všech turnajů (budou čtyři) ve lhůtách, stanovených pro jednotlivé turnaje. Udejte věk a školu!

1. cena účast na táboře,
2. cena kopací míč
3. cena plnicí pero,
4. cena šachová hra,
5. cena W. Scott-Kubský: Talisman.

Ostatní odměny 6.—50. uveřejníme postupně.

10. ČÍSELKA.

123456 na cestách ho často zříté,
345621 není věru dítě.

11. PŘESMYČKA.

TAKÍČKA

12. ZÁMĚNKA.

S je pták.
S „o“ část básně.

13. DĚLENKA.

Prvá — vybájený kraj, jak vypráví báj.
Druhá — tvrdou pevností a bydliště vrchností.
Celek — jedno z našich měst, hádej, co to jest?

14. REBUS.

15. DOPLŇOVAČKA S TAJENKOU.

×	dopravní prostředek
×	část těla
×	stavitel staví
×	domácí zvířátko (obráceně)
×	strom
×	český kníže
×	dcera Krokova
×	vodní živočich
×	biblická postava
×	obojživelník
×	část nohy
×	rostlina

16. PŘESMYČKA MÍSTOPISNÁ.

V L A K O T Y

17. ROZŠÍŘOVAČKA.

ptactvo se ho bojí
v hlavách mnohých se rodí
při stavení stojí

18. OBLOŽKA.

Sibiřská řeka v obložce
dá jméno známého hlodavce.

VÝSLEDEK IV ŘEŠITELSKÉHO TURNAJE 62. ROČ. A. S.

Nad očekávání přišlo mnoho rozluštění, skoro 900, většinou pěkně psaných a správných, z toho 372 od čtenářek. K odměnám byli vylosováni: M. Adamovská, Strážov na Šumavě, D. Eliášová, Ludmírov u Konice, P. Filouš, Kuničky u Blanska, M. Gajdošíková, Modrá u Velehradu. J. Hajda, Veřovice u Štramberka, L. Janoušková, Slatiňnice u Olomouce, J. Jurásek, Hluk u Uh. Hradiště, A. Kaňourková, Strunkovice u Bl., J. Koudelka, Brno, J. Málek, Korytná u Uh. Brodu, M. Malý, Komárov u Opavy, J. Mášek, Smoleč u Bechyně, A. Pospíšilová, H. Nětčice u Lipníka, J. Svobodová, Boskovice, J. Šimoník, Slavkov u Brna, J. Vaněk, Velehrad, A. Vejvustek, Husle u Tišnova, H. Vorlová, Brno, J. Vyoral, Bzenec, V. Zindulka, Sebranice u Litomyšle.

VÝSLEDEK V. ŘEŠITELSKÉHO TURNAJE 62. ROČ. A. S.

Účast v soutěži koncem školního roku byla menší, 350 zásek, z toho skoro polovina od čtenářek. K odměnám byli vylosováni: R. Chonková, Drahaný u Prostějova, L. Horáček, Brno, S. Kučík, Břestek u Buchlovic, R. Pytelová, Hradčany u Nezamyslic, L. Skoumal, Rokytnice n. Rok., F. Sobotka, Něžín u Dobříše, J. Šindar, Lužice u Hodonína, A. Váňová, Loučka u Nov. Jičína, L. Větršíšková, Ostrožské Předměstí, J. Vyhlička, Zálší u Veselí n. Luž. — Seznam odměn byl vypsán v č. 7. a 9. Odměněné žádáme, aby na lístku potvrdili příjem pěkných cen. Ostatním zklamaným doporučujeme vytrvalost v účasti na dalších soutěžích a přejeme v luštění i v skládání hádanek hojně zdu.

Drobnosti

FIDELIO.

Správce osamělé pevnosti často zničil ve svých podzemních žalářích muže, mocným tohoto světa nepohodlného. Šlechtitý pán Florestan hodlal u krále zločiny správcovy odhalit. Správce však dověděl se o jeho úmyslech, Florestana zajal a zavřel v nejhlubší žalář. Věrná manželka Florestanova tušila, kde se její milovaný choť octl. Přestrojila se za osiřelého mladíka, vnikla do pevnosti a vstoupila do služeb kmeta žalářníka. Nazývala se Fidelio. Když po delším čase správce pevnosti sám chtěl Florestana probodnout, vyskočila z úkrytu a mříž pistolí, chotě svého vysvobodila. Od té doby manželé, tak těžce zkoušení, šťastně žili spolu v domově.

Tuto událost zhudebnil ve zpěvohře skladatel Ludwig van Beethoven. *Cyril Berka.*

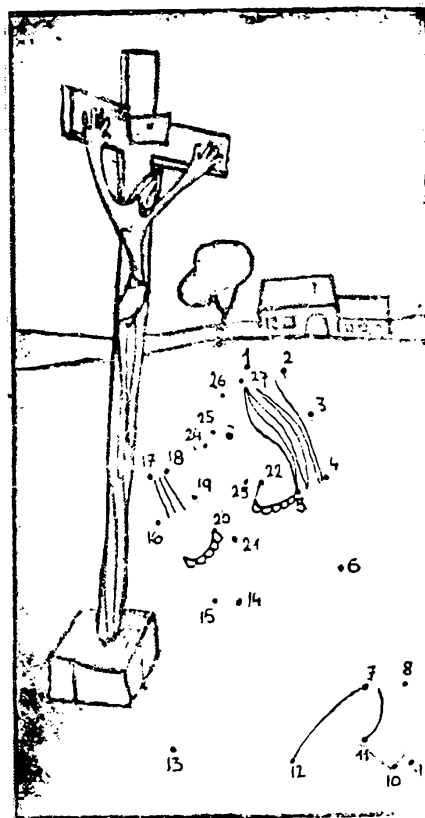
CHCETE SI DOPISOVAT S CIZINOU ?

Milí chlapi a děvčata, čtenáři „Anděla strážného“!

Ani nevíte, co máte mladých přátel nejen v naší vlasti, nýbrž i v zahraničí. Byl jsem letos v červenci a v srpnu v Irsku, v Anglii a v Nizozemí. Konal jsem tam přednášky o naší republice. Podivili byste se, jak velký zájem jsem našel všude o naši zemi. Při promítání filmů o krásách naší přírody bylo slyšet slova hlasitého obdivu. Avšak zájem o naši zemi musíme v nich udržovat dál a získávat nové a nové přátele našemu státu. Katolická mládež v Holandsku, v Anglii a na irském ostrově si přeje navázati písemné styky s našimi děvčaty a chlapci. Budou si s vámi vyměňovat poštovní známky, pohlednice i jiné zajímavosti, budou vám psáti o svém domově, o svém životě ráboženském, o své práci i o svých zábavách. Kdyby každý čtenář Anděla strážného získal jednoho dopisovatele v zahraničí, představte si, kolik nových přátel naší vlasti byste tím získali; A není vyloučeno, že jednou se budete moci podívat též osobně do země, v níž budete mítí již svého přítele.

K tomu je ovšem třeba, abyste se naučili esperantu. Je to velice snadné. Napište si Esperantskému odboru Diecéšní katolické akce v Hradci Králové, Jiříkova ul. č. 238, aby vám poslali Písemný kurs esperanta bratří kněží Filipů v deseti lekcích, z něhož se hravě esperantu naučíte v několika týdnech či měsících. Nežli budete moci sami psáti dopisy do ciziny, můžete si je dát přeložit někomu, kdo tento jazyk již umí. Váš důstojný pán vám jistě v tom rád pomůže nebo poradí. Povíme vám brzo, kde nejdříve navázali písemné styky se zahraničím. — Bude to jistě zajímavé.

Prof. Jan Filip.

TEČKOVKA.

Na kříži rozpiat v dnech dušiček
na koho Spasitel náš čeká?
U nohou Jeho kdo by zbožně klek -
na tebe, na mne, na člověka.

*

DĚTI SE SMĚJÍ.

VYZNAL SE. Učitel: „Karás -
ku, pověz mi nejkrásnější ostrovy zá -
padoindické.“ - Karásek: „Kuba,
Haïti, Havana, Portoriko a...“
— Učitel: „No, dobře, jen dál!“
— Karásek: „... a Viržinka.“

DLOUHÁ HŮL. Chalupník
Brnkal, jda do města, zastavil se
na cestě u koláře, aby mu uřízl
kus dlouhé hole, kterou zdědil
po tátovi. Když kolář počal hůl
řezati, křičel chalupník: „Kam
vás to, kmotře, vede řezat ji
dole, vždyť je nahoře dlouhá!“

ANDEĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo prázdniny. Číslo 3. vyšlo 1. listopadu 1947. Redakce: P. Ferdinand Pokorný, Kyjov, Riegrova 38. Vedoucí duchovní výchovy: P. Josef Soukop. Odpovědný zástupce listu: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská ul. 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská ul. 19-21. Předplatné pro celý ročník Kčs 35.—. Jednotlivá čísla za Kčs 3-50. Administrace: Brno, Starobrněnská ul. 19-21. Dohledací poštovní úřad Brno 2.

Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

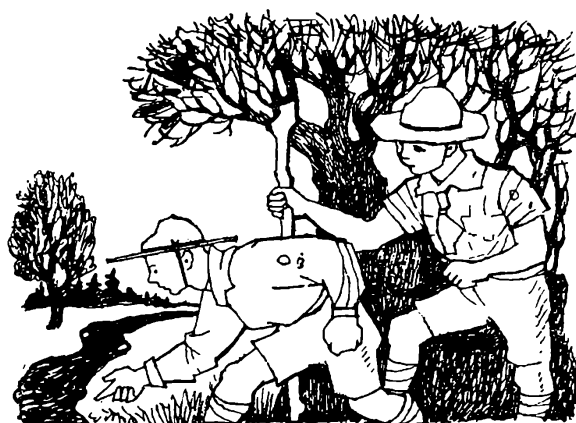
13. Co se děje, co se stalo?
V táboře je velké haló.
Loupežníci utekli,
Jacka s sebou odvěkli.

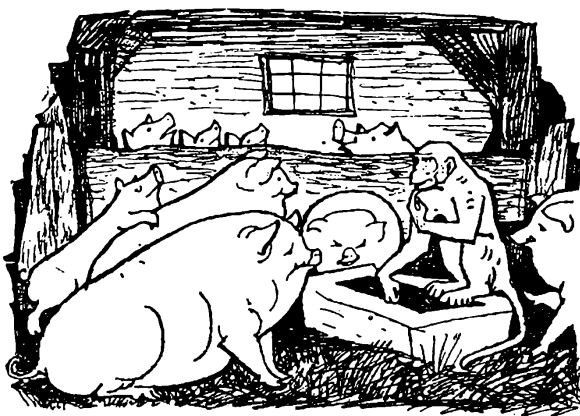
14. „Svázanou tu hlídku máme!“
„Honem Jacka zavoláme!“
Hlídku brzo vyprostí —
Jack jim dělá starosti.

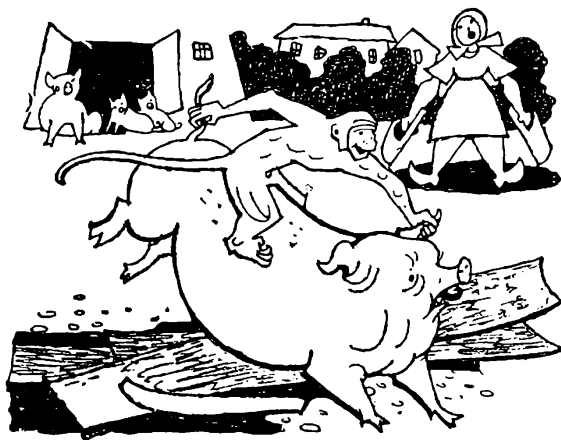
15. Loupežníci nemeškali
ve chlívku ho uvázali.
V společnosti čuňátek
smutné chvíle tráví Jack.

16. Tábor se dal do pátrání,
po stopách se všude shání.
Zmizely jim v potoce —
ať si hledá dál, kdo chce.

17. S prasátky Jack neveselý
o žrádlo se v chlívku dělí.
Divně to zde zavání —
Jacku, dobré chutnání!

18. Plán mu zatím uzrál v hlavě,
uskutečnil jej hned hravě:
za ocas chyt pašíka
a z chlívka s ním utíká.

Kreslil F. Hlavica.

4. *Anděl strážný*

SE STÁLOU PŘÍLOHOU „VELKÉ VÍTĚZSTVÍ“

Pána uvítejme!

EJHLE, HOSPODIN PŘIJDE! Po první neděli adventní až do vánoc chodívali věřící na mši svatou i ve všední dny. Je sloužena brzy ráno a nazývá se „rorate“, neboť tím slovem začíná. Před mší svatou zpívají lidé píseň: „Ejhle, Hospodin přijde a všichni svatí jeho s ním...“

SVATÁ BARBORA (4. prosince), mladičká, od vlastního otce umučena. Ve vězení krátce před smrtí byla po prvé u svatého přijímání.

*Barborko svatá,
pro Kristovo jméno štátá,
nedej mi náhlou smrtí zemřítí
bez velebné Svátosti!*

SVATÝ MIKULÁŠ (6. prosince), vzor křesťanské lásky — miláček dětí.

NEPOSKVRNĚNÉ POČETÍ P. MARIE (8. prosince). Největší mariánský svátek, v němž si připomínáme, že Panna Maria od svého počátku byla bez nejmenší poskvrny hříchu. Byla uchráněna i hříchu dědičného. Spanilá ta lilie, vzrostlá z rodu Jesse! Uctívej po celý advent Pannu Marii!

CTIHODNÁ PŘIBYSLOVA (12. prosince), sestra svatého Václava.

Činila pokání za zavraždění svého milovaného bratra. Čiň i ty pokání za hříchy jiných! V adventě k tomu vybízí fialová barva nedělního mešního roucha.

ŠTĚDRÝ DEN (24. prosince), poslední den přípravy na svátky vánoční. Po celý den je přísný půst. Vzpomínáme na prarodiče Adama a Evu, kteří lidstvo do hříchu přivedli, a na štědrost Boha Otce, jenž dal svého jednorozenného Syna, aby lidstvo vykoupil. Syn Boží „člověčenství naše ráčil vzítí na se“. Připrav se nejen na „štědrou“ večeři v rodině u vánočního stromku s „betlemem“, ale též na štědrou Páně při svatém přijímání.

Na roráty

*Půjdem tři školáci z ulice naší,
maminko, prosím vás, vzbudte mne ráno,
roráty nastanou! Vzbudíte? Ano?*

*Aťsi nám vichřice snih v oči práší!
když se hvězdičky nebudou třpytit,
zář z oken kostela bude nám svítit.*

*Cestu nám ukáže i v nočním temně,
jako by volala: Sem, hoši, ke mně!*

*Ať dřepí doma, kdo mrazu se leká!
Nám buší srdečko — Pán Ježíš čeká!*

Jan Karník.

Přijde sv. Mikuláš

J. Soukop.

Na jižním pobřeží Malé Asie v krajině zvané Lykie jest město Patra. Tam se narodil roku 250 křesťanským rodičům syn, kterému dali při křtu svatém jméno Mikuláš. Tehdy nikdo netušil, že Mikuláš se stane nejznámějším světce na Východě a miláčkem dětí po všechna staletí. Zatím byl jen miláčkem svých rodičů, kteří jej zbožně vychovávali a zvláště jej vedli k tomu, aby měl soucit s trpícími a pomáhal chudobným.

Mikuláš pomáhal chudobným rád a především se snažil, aby své skutky konal tajně. „Nechť neví levice tvá, co činí pravice.“ Tuto větu Písma svatého si dobře pamatoval a nechtěl býti jako farizeové, kteří se svými skutky chlubili a tak vzali svou odměnu. Mikuláš dával své dárky nenápadně a ve skrytosti. Z počátku byly to dárky malé, ale když mu zemřeli rodiče a Mikuláš zdědil veliké jmění, rozdával plnými rukama. Chodíval večer kolem příbytků nuzných a vkládal dárky za dveře, do otevřeného okna a podobně. Opatřoval potřebným obuv, šaty i pokrmy a často přidal pro malé děti něco sladkého. To bývalo radosti v domech chudáků! Po celém městě se vyprávělo o neznámém dobrodinci a lidé si marně lámali hlavu, kdo to je. Až jednou . .

V Patře žila jedna rodina, kde měli takovou bídu, že otec chtěl zaprodati své tři dcery. Marně otce s pláčem prosily a zapřísahaly, aby ušetřil jejich nevinnost a pamatoval na jejich lásku!

Tu dověděl se o nich též Mikuláš a hned se rozhodl jim pomoci. Za noční tmy nepozorovaně šel k domu nešťastného otce a otevřeným oknem vhodil do světnice váček plný zlatých peněz, které stačily na pěkné věno nejstarší dcery. Podobně učinil i ve dvou dalších nocích pro druhou a třetí dceru. Bylo po bídě a po starosti. Třetí noc však šťastný otec nespál, a jakmile třetí dar byl vhozen do světnice, vyběhl ven za utíkajícím dobrodincem. Dohonil brzy Mikuláše a na kolenu mu děkoval za prokázané dobrodiní. Mikuláš jej vážně napomenul a přikázal mu, aby nikomu neprozradil, že dary za okno dává on. Otec mu to sice slíbil, ale svůj slib nesplnil. Lid se to dověděl a všichni velice chválili Mikuláše za jeho tajná dobrodiní.

Aby Mikuláš ušel stálým projevům vděčnosti a chvále za mnohé dobré skutky, umínil si vykonati pouť do Svaté země. Rozdal veškeren majetek

Kreslil M. Florian.

a chudobný putoval do země, kde žil a umřel Spasitel. A když uctil posvátná místa a vracel se do vlasti, přišel do města Myry, na jižním pobřeží Male Asie. S modlitbou na rtech usínal v prostínce hospodě, kde si našel nocleh, a těšil se, že brzo ráno vstane a půjde se pomodlit do chrámu Páně, jak činíval na své pouti v každém místě. Toho dne, aniž to Mikuláš tušil, byli shromážděni za velké účasti lidu v Myře biskupové a kněží z celé Lykie k volbě nového biskupa. Když po dlouhém rokování nemohli se sjednotit na tom, kdo by měl být biskupem, předstoupili biskupové z Lykie před shromáždění a řekli:

„Klidně se rozejděte, my vykonáme modlitby a příštího dne vám biskupa ukážeme.“

I vykonali modlitby a z vnuknutí Božího se usnesli na tom, že za biskupa zvolí toho, kdo ráno první vstoupí do chrámu. Časně zrána, zatím co ostatní ještě spali, Mikuláš pospíchal do chrámu Páně, aby vykonal své obvyklé modlitby. A když se modlil, vešli do svatyně biskupové, vzali jej a prohlásili za biskupa města Myry, ač nechtěl. Tak stal se Mikuláš biskupem. Biskup, který jej světil, osvěcen Duchem svatým, prohlásil:

„Mikulášem vzchází Církvi nové světlo. Šťastné město, které jej dostalo za duchovního pastýře.“

Biskup Mikuláš ve své pokoře pokládal se za nehodna býti biskupem a snažil se, aby byl všem příkladem. Z lásky k Pánu Bohu žil velmi přísně, odpíral si lahodná jídla a ostatních jídel jedl jen velmi skrovně, spával na holé zemi a všechn svůj příjem věnoval chudým.

V Myře, tak jako kdysi v Patře, objevovaly se dárky za dveřmi a za okny, a dlouho nikdo nevěděl, kdo je dárce. Přesvědčili se, že dobré skutky dělá biskup Mikuláš. Už se neptali, kdo dárky vkládá, jen pokyvovali hlavami: „Víme, víme, to biskup Mikuláš.“

Roku 345 se Mikuláš roznemohl a dne 6. prosince zemřel. Tělo slavnostně pochovali v hlavním kostele — a duši? Tu přijal Pán mezi svaté. Tak žije Mikuláš v nebi a jeho láska není menší než byla na zemi. V Myře oplakali smrt svatého biskupa všichni a mnozí si povzdychli:

„Kdo bude nyní pomáhat tajně chudým, kdo bude vkládat dárky dětem za okno?“

A když přišel opět 6. prosinec, hle, plno dobrých skutků! A nejen v Myře, ale i v jiných městech. Dárky za okny, pomoc chudobným za dveřmi a dětem leckde i něco sladkého. I šeptali si lidé:

„Svatý Mikuláš nadělil. Svatý Mikuláš rozdává!“

Ne že by se svatý Mikuláš s nebe spustil a dary dával za okno. On nemusí jít sám. Je přece svatý, má velikou moc. On pošle místo sebe někoho. Snad anděla, snad dobrého člověka, snad maminku, snad chlapce nebo děvče. Každoročně, když se přiblíží 6. prosinec, jako zlatým proutkem udeří svatý Mikuláš na srdce lidská a probudí v nich lásku. Ne takovou, která se chlubí, ale která činí dobro tajně, lásku svatého Mikuláše. Proto je vždy na jeho svátek tolik radosti a štěstí. To svatý Mikuláš rozdává.

A nejvíce se na svátek svatého Mikuláše těší děti. Jen pošetilci říkají: Žádný svatý Mikuláš není. Svatý Mikuláš je, je v nebi a rozdává lásku. Nebýt ho, nedostal bys 6. prosince nic. A koho posílá, aby ty dárky dal za okno? Možná, že letos posílá i tebe. Jen se podívej za okna chudých dětí. Nemohl bys jim učinit radost? Ale nechlub se tím! „To svatý Mikuláš!“

Co si vyprávěly hračky

A. Pokorná-Žďárská.

Není to dlouho, byla taková krásná noc, hvězdičky se vesele třepotaly na obloze a měsíc pokukoval zvědavě lidem do oken. Také mně svítil do postele a jeho paprsky mne tak uličnický lehtaly na očích, že jsem nemohla spát. Vstala jsem, abych zatáhla záclony, když tu jsem zaslechla jakési tenké hlásky. I otevřela jsem potichounku dveře do vedlejšího pokoje. A co jsem nespatriila! Záclonka na poličce byla odtažena a ve světle měsíce poskakovaly tu hračky, chichotaly se a pokřikovaly jako děti. „Tak ticho, ticho,“ volal medvídek, „už jste všechny vzhůru?“

„Jsme vzhůru, milý medvídku, ale kočička tu není mezi námi,“ hlásila ochotně selčička. „Ach, ta se ráda toulá.“

„Pejsek asi špatně hlídal.“

„Kdopak ji teď bude shánět?“

Tak a podobně zněly hlásky hraček, když tu se lehkým, měkkým krokem plížila kočička. „Miau, miau, zdravím vás všechny vespolek, milé hračky,“ pozdravila kočička a hned pokračovala, nedbajíc mrzutého mračení a ticha (pouze ty nejzdvořilejší hračky ji pozdravily kývnutím), „tak nám přibyla nová hračka. Trochu jsem se zdržela, abych viděla, co je to zač. Zdá se mi, že je to pořádná osoba, a nemáte-li nic proti tomu, přivedu ji mezi nás.“

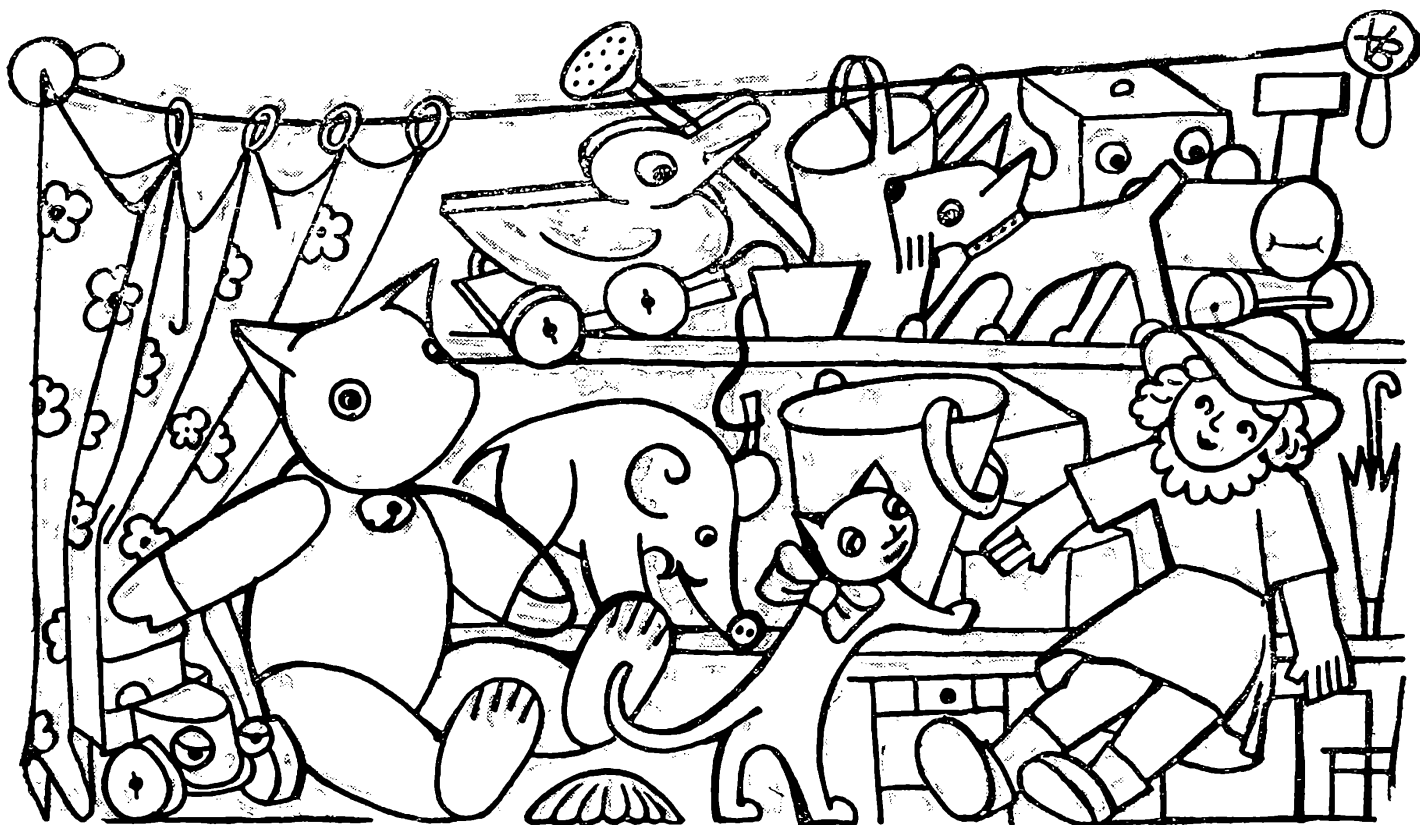
„Kde je?“ vypísklo zvědavě autíčko.

„Ticho, prosím,“ zabručel medvídek, který byl zvoleným předsedou výboru hraček, „má někdo námítky proti tomu, aby byla přivedena nová hračka?“ Shromáždění mlčelo.

„Dobrá,“ ozvala se kočička, „přivedu ji. Čeká v dětské postýlce!“

Jakmile se kočička vzdálila, počaly se hračky dohadovat, jaká asi ta nová hračka je, jak je velká, je-li dobře vychovaná, byla-li už u dětí, nebo zda

Kreslil Vojtěch Berka

je zbrusu nová a podobně. Pro samý křik a dohadování neslyšely vracející se kočičku s nově příchozí. Až když způsobně pozdravila (musela dvakrát, než ji uslyšely), umlkly a zvědavě na ni pohlížely. Byla to panenka. Měla modrou sukýnku, růžovou halenku a na hlavě klobouček.

„Ta je nějaká vznešená“, uklouzlo prostořeké kachničky na kolečkách, ale selčička se na ni přísně podívala. „Pěkně tě vítáme, panenko,“ obrátila se vlídně k panence. „Pojď jen mezi nás a pověz nám něco o sobě!“

Panenka se stydlivě usmála a usadila se na jednu stavebnicovou kostku. Některé hračky, ty rozumné, usadily se též kolem veliké kostky, pěkně do kruhu, jak to dělají velcí lidé, když mají hosty. Ostatní se poštuchovaly a pochichtávaly, čekajíce, co bude nová, stydlivá hračka vyprávět.

„Snad bys nám mohla vyprávět, jak jsi přežila revoluci,“ načal hovor medvídek. „Ó, děkuji, nedařilo se mi právě nejhůře. Byla jsem uložena v krabici v jednom obchodě.“

„Ó, to my byly v krytu s dětmi. Maminka nás dala do jednoho kufříčku a v krytu si s námi děti hrály,“ chlubila se kachnička.

„Dokonce jedna z hraček, dřevěná mašinka, byla těžce raněna,“ řekla kočička a gumový slůnek dodal:

„Tuhle pejsek jí zachránil život.“

„A jak se jí to stalo?“ ptala se panenka s účastí.

„Děti si s ní hrály, a když se začalo střílet, zapomněly ji na schodech. Střepina jí urazila komín a zle pohmoždila přední kolečko,“ vyprávěl slůnek.

„A neumřela?“ starala se nová hračka.

„Ach, byla by snad vykrvácela, ale pejsek ji našel a přinesl mezi nás. Jeden dědeček zde v domě je slavným lékařem hraček, ten ji uzdravil. Nyní je u lakýrníka.“

„Co jste všechno zažily,“ divila se panenka.

„Ó, to není zdaleka všechno,“ protahovala kachnička pyšně, „ale poslouchej, nejsi ty kolaborantka?“

„To asi nejsem. Co je však to kola-kola-borant-ka? Mohla byste mi to vysvětlit? Nejsem zběhlá v cizích slovech, jsem zbrusu nová hračka.“

Medvídek uznal za vhodné vložit se do rozhovoru. „Inu, lidé používají toho slova hodně v poslední době. Ale platí jen o lidech. Mezi hračkami byly všechny věrné svým českým dětem, za nějaké to lepší bydlo se neprodaly. Ledaže byly násilím odvečeny. Těm budiž všechna čest! Neměly to lehké u nepřátelských dětí. Jak jste snad v krytu slyšely, nepřátelské děti si příliš na hračky nepotrpěly. Jejich hračkou byl nůž, bič, tank a podobné nesmysly.“

Hračky souhlasně bručely.

„Děkuji vám za váš výklad, milý medvídku. Mohu se vám zaručit, že jsem poctivá česká hračka,“ řekla panenka vážně.

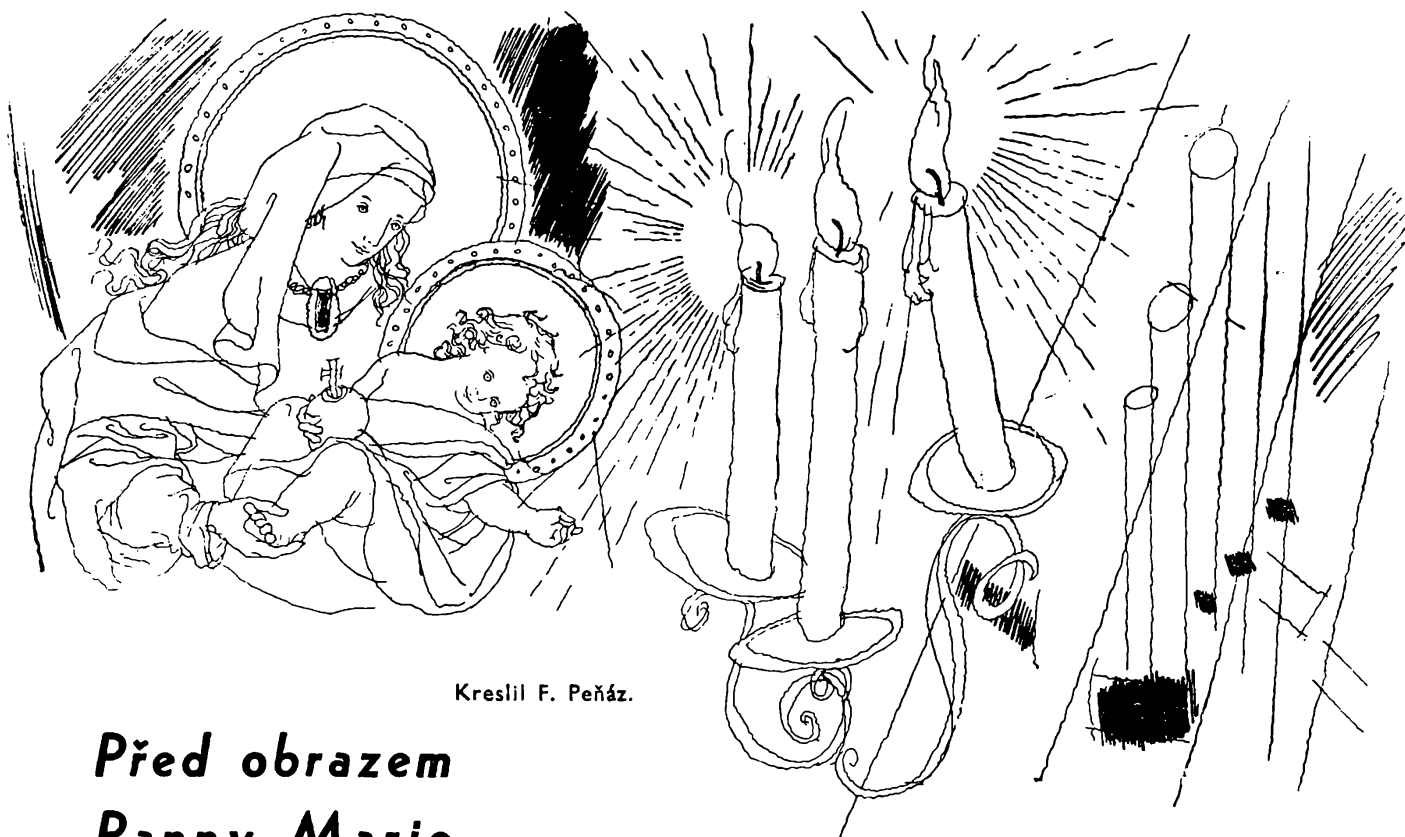
„Jen nám tykej, panenko, my hračky jsme jako jedna rodina,“ řekl medvídek vlídným hlasem.

„Tedy mě přijímáte mezi sebe?“ zeptala se panenka radostně.

„Přijímáme, přijímáme,“ volaly hračky jedním hlasem.

„To by se mělo zapít,“ volalo autíčko. Ale hodiny bily jednu a hračky každá honem na své místo. Než hodiny odbily, žádná z nich se už ani nepohnula.

Druhého dne už měsíček nesvítil. Zaspala jsem půlnoc a tak nevím, co vlastně připíjely panence hračky z červené poličky.

Kreslil F. Peňáz.

Před obrazem Panny Marie

Cyril Berka.

K Tobě každý den mých očí zor
jako k jasné hvězdě hledívá
a můj ret v modlitbách
za přímělu Tebe prosívá.
Vím, na zemi že nikdy
nadarmo Tě neprosím
a jednou, šťasten Tvým zjevem,
v slzách svůj zrak zarosím.

Do památníku

Edv. Elpl.

Svou víru nes si v život celý,
ta bude blažit Tebe, hřát —
ta jako slunce v zachmuřelý
Ti obzor bude jasně plát.
A mládí až Ti prchne v dáli
a nový se Ti zjeví svět —
jen hled', abys věčně měl živý
té víry svojí čistý květ.

Bludičky

Josef Marcol Svoboda.

Kyjov roku 1848. — Jakmile Frantík Dlouhých, desíti-
letý žák „hlavní školy“, řádně poobědval, chystal se
k mamčině sestře, tetě Cyrile, na švestky. Pozvala
ho v neděli, když se u nich po kostele stavěla na tro-
chu řeči, tak naléhavě, že čekal jen na toto středeční volné odpoledne.

„Pamatuj na „navrátila,“ volala za ním maminka, když se vytrácel
na ulici. Odpověděl na půl úst: „Jdu dnes taky na ty švestky do Svato-
bořic.“ To značilo: do svačiny se nevrátím!

Frantík se rychle proplétal směsí cest mezi tržištěm na dobytek a
jatkami, na okraji města objal rukou sloup, na kterém na oválné tabuli
pod vymalovaným erbem, obrněnou rukou s kyjem, stálo: „Královské

město Kyjov“, otočil se několikrát kolem sloupu, jak činíval vždycky, a už upaloval podél mělké Stupavy k slunnému jihu.

Strniska, z nichž se některá zelenala podsetým jetelem, který čekal už nedočkavě na kosu, změnila se od žní většinou už dávno v oraniska, k nimž teď denně přibývala sklizená a od chudiny znova prokopávaná brambořiska. Západní vítr v mírných poryvech roznášel po celém kraji čpavou, ale milou vůni hořící natě, v níž si sklízející opékali lacinou podzimní lahůdku, velké masité brambory.

Na tu pochoutku Frantík dnes raději ani nemyslel, aby se mu na jazyku zbytečně nesbíhala slina, měl přece jiný cíl, ba nevšímal si ani spolužáků, kteří poblíž cesty pásli krávy a na něho pokřikovali, aby s nimi po zvyku chvíli poseděl u ohnička pod břehem.

Šťavnaté švestky tety Cyrily vábily ho dnes víc než všechny jiné lahůdky, a čím blíž byl Svatobořicím, tím víc spěchal. Už minul cikány, kteří za řekou trvale tábořili na širokánské mezi, už minul i uličku, kterou ústily do dědiny všechny vozové cesty ze severního a východního konce svatoborských polí, a když přeběhl náves a ušel kousek silnice k Mistřínu, vhopkal jako rozdováděný vrabec na dvůr tety Cyrily, která právě dávala pití vřískajícím vepříkům.

Udýchaným dechem pozdravil sotva slyšitelně.

„Vítám tě,“ zazpívala teta, když se před ní tak náhle zjevil. — „Víš, kde je humno, máme tam stromů habaděj a trnek je letos až černo. Natrhej si a najež se!“

Škodolibý záblesk oka, jímž hodila po Frantíkovi a který mu ušel, prozrazoval, že teta ví ze zkušenosti velmi dobře, jak se končí zpravidla taková pastva na karlátkách, nezná-li se mez. Ale což, usmála se v duchu, na klukovi všechno shoří, i to .

Jako vybíravá vosa poletoval Frantík se stromu na strom a pojídal durancie, karlátky a kulovačky, pokud oči chtěly, i když žaludek několikrát volal: dost, Frantíku, dost! —

Konec září nosí noc už po šesté hodině. Kdo by se divil, že Frantík při tom švestkovém hodování a jiných dobrotách zapomněl docela na čas a že zatměl, a to důkladně. Zatížen v rukou důkladnou papírovou kabelou s vybranými velkými švestkami „pro maminku“, vyklouzl konečně za úplné tmy ze statku, doprovázen teď náhle nějak starostlivou tetou Cyrilou až po sám roh, kde na náves ústila mistřínská silnice. „Po silnici dojdeš dobře, jenom nikde neodbočuj!“ Dostav tak nezbytné poučení na rozloučenou, dal se tedy k domovu po silnici, lemující levou stranu návsi.

Než dorazil k rohu, kde začínala kyjovská silnice, utichly kroky tety Cyrily docela, že Frantík osaměl jako kůl v plotě, vždyť na ulici nebylo živáčka, jen do návsi svítila dvě, tři okna, osvětlovaná lampou odkudsi z kuchyně.

Teď teprve si teskně uvědomil: do města je celá hodina. Půjdeš sám — okolo cikánů! — Všecky raubířské cikánské historky, jedna horší druhé, vystoupily mu naráz na mysl a zarazily jeho kroky úplně.

Dostal strach! — Co teď? — K tetě zpět, u ní přespát a ráno domů? Ne, styděl by se vrátit a doma zas by měli o něho starost

Půjde, kudy přišel Šplouchání vody ve Stupavě přece uslyší, takže

do ní nespadne, a co jiného by se mohlo stát, půjde-li středem cesty? Teď v noci tudy nikdo nechodí' .

Rozhodl se. A už klopýtal přes hrudy kolem chalup k výpadní uličce. Podařilo se mu přejít bez úrazu i přes most. Pomalu, co noha nohu mine, dal se pak po hrázi ke Kyjovu, napjatě naslouchaje nepatrnému šplouchání plytké řeky, to aby se rázem neoctl v ní. Oko sice uvyklo ponenáhlu tmě, ale dopředu nebylo vůbec vidět, vždyť nebe bylo jako by schválně pod mrakem, který už zvečera zatáhl celý obzor od Palavy k Buchlovu.

Nic naplat, domů musí. I kdyby doma už leželi, i kdyby už spali, nic nevadí, zaklepe na okno a vzbudí je. Trochu té „hubové polévky“ místo večere snese, jen když bude doma .

Podle světýlek opodál vlevo za řekou poznal, že právě mívá cikánskou kolonii na hranici území svatoborského a kyjovského. Ještě půl hodiny obyčejné chůze — jemu to dá ovšem v té tmě větší práci! — a bude v městě. Krok za krokem šine se dopředu, našlapuje opatrně a hodně tvrdě, protože mu jinak bosá noha nešetrně sklouzává s uschlých hrud vozové cesty, takže dostává údery, bolestivé až až. A jeho nohy už přece něco snesou!

Šel snad už hodinu a tma vůkol nebyla přerušena ještě ani jedním světýlkem, ač řeka a cesta vedly ho přímo k městu! Tam bude nová, větší svízel. Dostat se spleť cest k Janovu nebo do Růžové ulice

Vtom nedaleko vpravo vyšlehlo modravé světlo, jako by lampa pronikla z bytu přes modrou záclonku. Vedle druhé! Tam třetí! To je asi cihelna, pomyslí si, tam lidé chodí spát hodně pozdě. — A víš co? — Dej se rovno přes pole k cihelně, na milotskou silnici. Okolo sklárny a stodol dojdeš domů nejbezpečněji!

Kreslil Boh. Večeřa

Světýlka lákala a Frantík šel . . . Běda, že sešel s pevné, tvrdé cesty! Po měkké travnaté louce klouzal sice také měkce dopředu, ale spodek náhle čím dál tím víc povoloval, až se Frantík začal bořit po kotníky i výše do mokré houpavé bažiny, o které sice dobře věděl, ale myslil, že je již dávno, dávno za ní, vždyť ta světla, ta světla jsou přece — z cihelny!

Děs projel mu celým tělem! — Zakřikl do tmy takovým hlasem, že by jím mohl mrtvého vzbudit . . . Nic! — Zakřikl znovu. — Nic! — Co teď? Bezradným přešlapováním na jednom místě a ustavičným vytahováním nohou ze studené bažiny ztratil nadobro směr cesty, kudy sem přišel. Opatrně vyhledával trsovitá tvrdší místa, jež by ho udržela nad vodou, ale pod tíhou jeho těla hroutila se sice znenáhla, ale bez výjimky do vody! Hu, to je ošklivý pocit . . .

Křik a pláč, ano pláč, střídaly se v té chvíli úzkosti z měkké bažiny, ale okolí zůstávalo k tomu hluché, necitelné . . .

Náhle se tichem ozvaly slabé, ale přece jen dobře slyšitelné údery hodin s radniční věže. Kolik bilo, nevěděl přesně, po uvědomění napočítal jich pouze pět, ale vycítil aspoň směr, z kterého zvuky zaléhaly až k němu. Tam bude pevná půda, tam se dostat . . . Odvážně dal se tím směrem. Ale kde setu zase vzala ta modravá světla? Otočil hlavou zpět a tam také byla! A není to přece přelud! Hrůza! Udělal několik rychlých kroků, a hle! Půda bažiny víc a víc tvrdla, až narazil na mez a po ní se vydrápal na břeh Stupavy. Šplouchala nevinně jako před chvílí . . .

Teprve na cestě si uvědomil, že po celý čas svého zápasu s bažinou třímal pevně v ruce švestky „pro maminku“. Nesnesly ovšem křečovitě svírání jeho dlaní a změnily se v beztvárnou mokvající hmotu. Lítost nad tím, lítost osvobozující jeho napjatého ducha, dodala mu nový smysl pro skutečnost.

Zahleděl se znovu do tmy, zaposlouchal se znovu do šplouchání řeky a dal se původní cestou k městu. Když opustil řeku v místech, kde se spojuje obojí rameno, tvořící od Nětčic ostrov, na němž leží celé původní královské město, ohmatával nohou lem příkopy, jež ho bezpečně vedla až k ohradě dobytčího trhoviště, a dále se pak už vyznal i potmě.

Smrtelně sláb stanul konečně pod lipou proti jejich domku. Opřel se o ni na chvíli a teprve potom zaklepal na okno zadní světnice, kde spávali rodiče.

„Kdo je?“ zeptala se polohlasitě rozespalá maminka.

„Já, Frantík!“

„Máš rozum, teď v noci přijdeš?“ zazněla jediná vyčítavá slova a maminka za chvíli otevřela dveře, vedoucí do teplé síně. Už za chvíli Frantík vklouzl do postele a usnul spíš, než se řádně narovnal.

Teprve ráno odhalilo žasnoucím rodičům v celé šíři nepříjemný Frantíkův zážitek a teprve večer mu tatínek vysvětlil, že ho s cesty zlákaly bludičky, potulující se za teplých nocí nad zahnívajícím porostem bažiny, vytvářené vodou, která pod pevnou hrází prosakuje z řeky na níže položené louky.

Od té doby měl však Frantík před bažinou bázeň, měnící se někdy až v posvátnou úctu.

O kouzelném zrcadle

Edvard Zvěřina.

Jiřinka byla sedmileté, celkem hodné děvčátko, až na to, že byla přes-příliš pyšná na svůj hezký obličej.

Sotva ráno vstala, umyla se a oblékla, už stála před zrcadlem a hleděla dlouho a dlouho na svůj obrázek.

„Že jsem ze všech děvčátek v místě nejhezčí? Že mé vlásky jsou tak krásné, jako jen princezničky mívají? Že bych mohla býti princezničkou Sněhurkou?“ Tak a podobně promlouvala a chlubila se Jiřinka.

Rodiče jí domýšlivost vytýkali a hleděli ji napravit. Matka jí pravila:

„Krása jest jako jarní květ; přijde mráz a zhyne. U člověka může nemoc zničit krásný obličej za několik hodin. Měla jsem jednu spolužačku, která byla krásná jako andílek, vysmívala se druhým, jež nebyly tak krásou obdařeny jako ona. Ale došlo na ni. Dostala neštovice a její obličej nesl stopy po celý její život. Také vím o jednom případě, že zlý kouzelník přišel v noci k postýlce ješitné dcerušky a vykouzlil jí nos, až jí visel skoro na bradu.“

Jiřinka však nedbala moudrých slov matčiných a vysmívala se případu s kouzelníkem, až jednou se jí přihodilo něco nemilého.

Ráno, když Jiřinka jako obvykle vstala a přistoupila k zrcadlu a zahleděla se do něho, zůstala stát jako přimrazena.

„Jsem to já? To není možné! Jak mohl mi narůst přes noc tak velký nos?“ Dala se do pláče.

Matka na ni chvilku mlčky hleděla. Jiřinka k ní přiskočila a prosila:

„Maminečko zlatá, sejmi to kouzlo se mne, slibuji, že už nikdy nebudu pyšná na svůj krásný obličej.“

Matka se usmála a obrátila zrcadlo, které na druhé straně ukazovalo normálně, takže Jiřinka uviděla se opět v její pravé podobě.

Jiřinku tato příhoda vyléčila.

Kdykoliv ji marnivost pokoušela, vzpomněla si vždy na kouzelné zrcadélko, které jí nahalo tolik strachu.

Kreslila M. Elgrová-Šimková.

Vánoční nadílka Upravil J. Zahradníček.

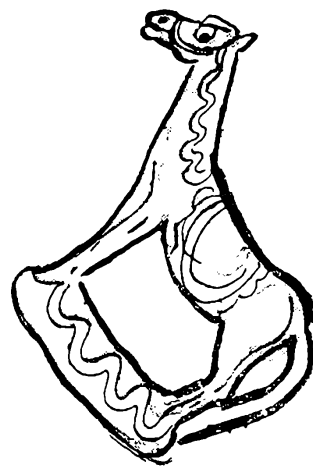
Stojí, stojí v ráji hned na samém kraji
dvorec jako z cukru, střecha marcipán.
Fíky, pomeranče na stromech kol zrají,
poslechněte, braši, kdo v tom domě pán.
Panenka Maria, Matka Krista Pána,
postavit jej dala, že je blízko brána
a od brány blízko, blizoučko je na zem,
andělíčci vzlétnou a jsou tady rázem.
V domě bývá hlučno vždycky před vánoci,
vysoko nad střechou zlatý komín září,
pozvolna se z něho kouří ve dne, v noci.
Co se to tam peče, suší, smaží, vaří?
Bonbony a tyčinky, karamely, pusinky,
podkůvky a špalíčky, trubičky a žabičky,
hvězdy, hříbky, kolečka, chrousti, ptáčci, srdečka,
ba i koně, panáci, děťátka a vojáci.
Zkrátka vše, co děti rády z medu, z cukru, z čokolády.
Ale dá to také práce všelijaké.
Celé hejno andílků křídlí se u kotýlků,
moždířů a rendlíků. pánví, plechů, cedníků.
V jiných zase komnatách samé zlato, samý nach,
samá krajka, samá řasa, hleďte na to, jaká krása, ach!
A v tom krásném dvorci bydlí mnoho andílků i lidí,
ale ze všech nejkrásnější bělostná je světnička,
kde teď před vánoci sídlí ta, co všechno zná a řídí,
Krista Pána Matička.

Kreslil F. Bílkovský.

Po celý den netrhne se cestou z jejích dveří,
toho pošle hvězdy trhat, tomu nákup svěří,
a čte všechna psaníčka, veliká i maličká.
A pak říká Synu svému v Betlemě narozenému:
„Ježíšku můj, ten a ten, Ježíšku můj, to a to —
hotovo vše za chvilenu, každý dárek nad zlato
Bude také hezky venku, všude bíle zaváto,
jenom, prosím, pozor dej!
Oblečeš se do kožíšku, a jak sjedeš nebes výšku,
andělíci rolníčkami začnou zvonit nad střechami,
po dětech se všude ptej!
Kéž dnes o tvém narození dětí smutných nikde není!
Vím, že máš je všechny rád, jenom s nimi chceš si hrát,
ale, prosím, i když všechny hodné byly vcelku,
přece jenom přimlouvám se za tu pilnou včelku,
která doma pomáhala, zametala, pochovala,
když sestřička její malá v kolébce se rozplakala.
Líbí se mi i ten chlapec, co si venku bujně hvízdá,
k starším ale způsobný je, nevybírám ptáčkům hnízda.
Avšak nejvíc prosím za ty, slyš mě, Ježíšku můj zlatý,
kteří za vlast modlili se — jim ať všechno vyplní se!“
Ježíšek svou Matku líbá, nad ruce se vděčně shýbá
a pak po nebeském sklonu v andělíčků milionu
rozjíždí se chvatně k zemi — milostiv ať dneska je mil

I.

Jistě jste už ve škole slyšeli, že my Čechové a Slováci máme v Němcích stále nebezpečného souseda, že z té příčiny musíme žít v dobré shodě s národy slovanskými, abychom se mohli bránit společně. Ze všech Slovanů jsou nám nejbližší jazykem i svou zemí Poláci, národ věrně katolický. Před 900 lety byl zásluhou polské kněžny Doubravky, dcery českého panovníka z rodu Přemyslova, pokřtěn její manžel a s ním panovnický dvůr. Záhy nato zvěstoval polskému lidu evangelium Kristovo náš velký světec, biskup Vojtěch a jeho druhové.

Křesťanské náboženství se u Poláků rychle ujímalo, protože tento slovanský lid neměl srdce zatvrzelé a přijímal učení lásky k Bohu i k bližnímu mnohem ochotněji než národové jiní. Zůstal také po celé věky katolické Církvi věrným, odolal všem pokušením se strany bludařů a proti divokým hordám pohanských Tatarů i Turků chránil zmužile svým vojskem křesťanství a vzdělanost celé Evropy.

V převážné většině je polský lid dosud věrně katolickým a jeho dojmavá zbožnost zračí se v celém jeho životě.

Upřímně zbožnou je i polská mládež. Žil jsem za první světové války mezi Poláky čtyři roky a znám ji z vlastní zkušenosti.

Polské děti jsou od malička dobře vedeny. Už při vstupu do obecné školy přináší si malý žáček z domova vědomí o Pánu Bohu. Také umí už každodenní modlitby. Bydlil jsem v domácnosti gymnasijského profesora. Ten šlechtitý a učený pán se zabýval dějinami města Bochnie, kde působil. Je to město starobylé a proslulé těžením kamenné soli, jež se tu dobývá ze země už půl tisíciletí. Byl jsem často svědkem večerní modlitby v profesorově rodině. Před křížem a obrazy svatých každého večera poklekla celá rodina, rodiče i děti, aby modlitbou i zpěvem zbožné večerní písně uctívali Boha i Pannu Marii. Jak dojemně zněly stříbrné hlásky dětí do modlitby rodičů!

V polských kostelích není nouze o ministranty. Hoši z nejváženějších rodin si pokládají za čest, jsou-li přijati ke službě u oltáře. Nelení se jim přivstat časné zrána a pospíšet na mši svatou. Za světové války viděl jsem v polských chrámech při bohoslužbách pro vojsko ministrovat mladé polské důstojníky, kteří se sami k tomu přihlásili.

Jak zbožně se chovají polské děti v kostele, tomu těžko uvěří, kdo pozoruje u nás, jak rozpustile lelkuje naše mládež při mši svaté nebo jak lhostejně a neuctivě procházejí děti z našeho venkova památné a velebné svatyně při návštěvě Prahy i jinde. V hlavním městě Polska, ve Varšavě, sledoval jsem při nedělních bohoslužbách pozorně dva bratry, jeden byl asi desetiletý, druhý o tři roky mladší. Klečeli vedle sebe blízko oltáře, starší stále měl ruce sepjaté a horlivě se modlil i zpíval, mladší byl trochu neposedný, občas sebou vrtěl a ohlížel se dozadu. Ale měli jste vidět, jak vážně a přísně starší bratr obracel roztržitou hlavičku mladšího bratra k oltáři! Stejně vzorné chování mládeže jsem zjistil i při církevních průvodech v polských městech.

Andílci kolébají Ježíška

Charvátská lidová píseň.

Maria nese Ježíška
na hlavě své v košíčku.

Přistoupili k ní andílci
a Ježíška vzali jí.

Položili ho v kolíbku
pěknou, zlatou, stříbrnou.

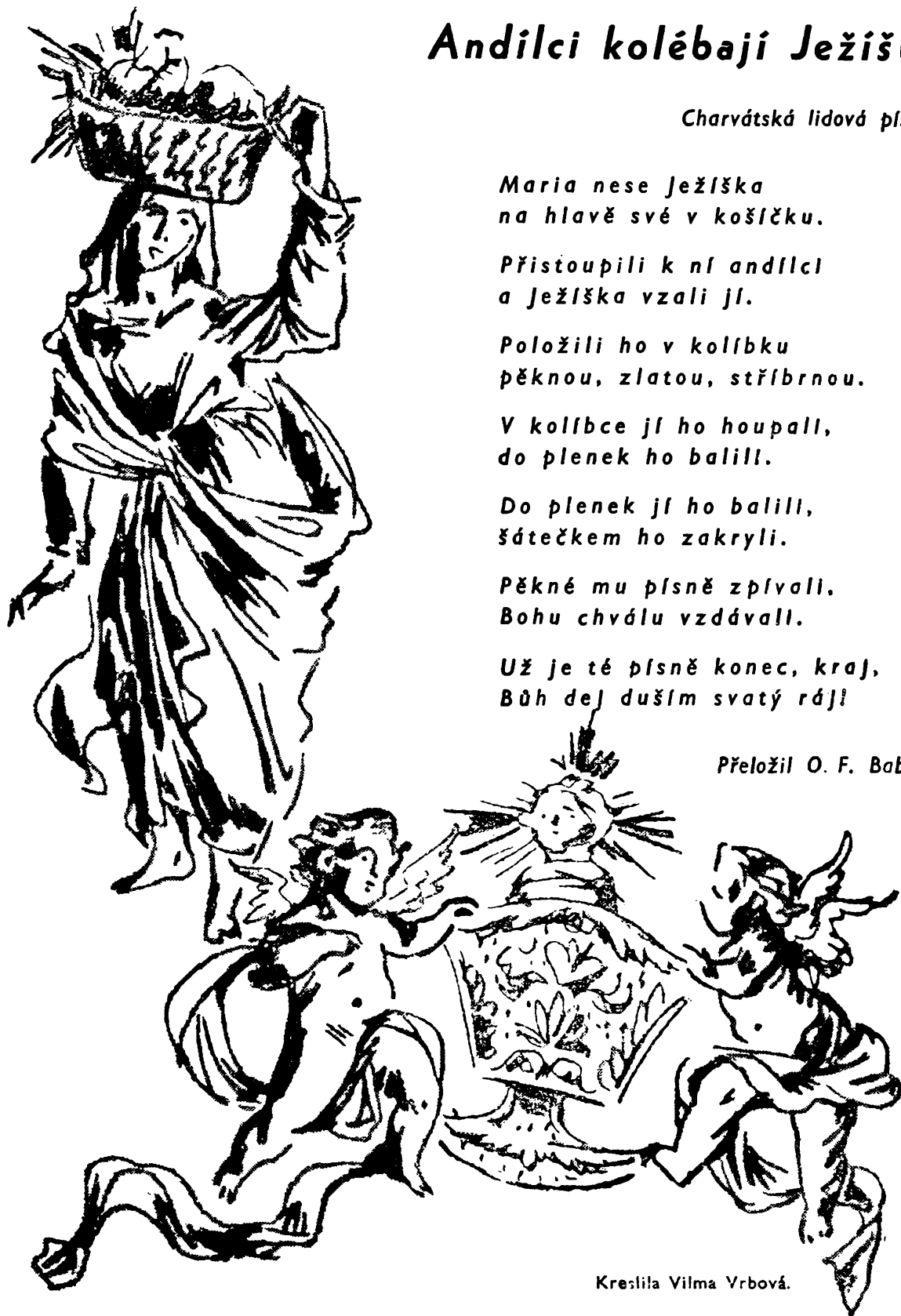
V kolíbce jí ho houpali,
do plenek ho balili.

Do plenek jí ho balili,
šátečkem ho zakryli.

Pěkné mu písničky zpívali,
Bohu chválu vzdávali.

Už je té písničky konec, kraj,
Bůh dej duším svatý ráj!

Přeložil O. F. Babler.

Kreslila Vilma Vrbová.

4. NOVÝ PŘÍTEL.

(Pokračování.)

Druhého dne bylo zase představení. Václav hrál tentokrát mnohem smutněji než včera. Housle mu v ruce plakaly. Bylo mu smutno. Byl v prostředí, které mu nevyhovovalo. Neměl kam odejít. K paní Tužilové jít nechtěl, aniž by sám věděl proč. Když jeho vysoké tóny zalétaly až k nebesům, toužil po někom, kdo by se ho ujal a ukázal mu cestičku k dalšímu životu.

„Tatíčku, hled, kam se dostal tvůj Václav. Necháš mne zde? Porad, kam mám odejít!“

Při této myšlence mu vytryskla slza, za ní druhá, třetí, až mu stékal potůček teplých slz po osmahlé tváři.

Mezi lidmi bylo ticho. Každý poslouchal a byl jaksi dojat. Všichni si všimli jeho pláče, jen starý cikán stál za plachtou radostně. Věděl, že mu přibude výdělku, když má tak dobrého muzikanta. Hned po Václavově vystoupení poslal nejmladší cikánečku vybírat. Na talířek položil lísteček, na kterém napsal: Pro malého houslistu. Bylo slyšet cinkání peněz a spoustu dotazů na chlapce. Václav stál stranou, neměl ani tušení, že se na něj vybírá. Věděl jen, že se o něm hovoří. Stál zadumaně, se sklopenýma očima. Bylo mu těžko. Z jeho zadumání ho vyrušil starší pán milé tváře:

„Chlapče, jsi cikán?“

„Nejsem.“

„Jak se jmenuješ?“

„Václav Vrba.“

„Václav Vrba? To jméno je mi známé. Čím je tvůj otec?“

„Byl učitelem hudby.“

„Zemřel?“

„Ano.“

„Kde a kdy?“

„Před několika týdny v Itálii.“

Pán se zamyslel. V duchu se mu vybavil jeho přítel z mládí, nadaný Václav Vrba. Byl o mnoho mladší, ale dobře si rozuměli. Hrávali spolu houslová dua, někdy si spolu zahráli na dva lesní rohy. Byl snad tento chlapec jeho synkem? — Vyptával se hoča dále:

„Dám ti, Václave, ještě několik otázek. Možná, že jsem znal tvého otce. Bydlívali tvoji rodiče na Žižkově?“

„Prosím, ano. Pak se odstěhovali do Itálie, kde mamička zemřela hned za rok po přistěhování. Tatínek mne sem poslal k paní Šebové, ale ta prý již zemřela, a tak nemám, kam bych šel. Jsem teprve druhý den zde. U cikánů nezůstanu.“

„Nezůstaneš, Václave. Hned tě vezmu s sebou. Prozřetelnost Boží mne sem přivedla. Znal jsem tvého otce, byli jsme sousedi. Paní Šebová, o které mluvíš, je moje matka. Mívala tvého otce ráda, jako kdyby byl jejím vlastním dítětem. Leží na Olšanech, nemůže ti již tedy prokázat pohostinství, ale udělám to za ni. Bude se ti u mne líbit. Jsem také hudeb-

níkem a mám docela dětskou kapelu. Odpoledne po vyučování chodí ke mně děti, nacvičujeme líbivé věci a pak pořádáme často zájezdy. Jsou to dobří chlapci. Budeš je mít jistě rád a oni tebe také. Tak chceš se mnou jít?“

Václav byl přešťasten. Oči se mu rozzářily, na obličeji se mu uhostil zas milý, klidný úsměv. Viděl se již mezi chlapci-muzikanty. Podíval se vděčně na svého dobrodince a řekl:

„Půjdu s vámi rád, nebudu-li vám na obtíž. Ale vynasnažím se, abyste měl ze mne radost. Ale co tomu řekne cikán, až mu povím, že půjdu pryč? Právě před chvílí mi říkal, že již nesmím od nich odejít, nebo že mě zabije, kdybych mu utekl.“

„Neboj se, Václave, nic se nemůže stát. Nejsi jejich, tak na tebe nemají práva. Pojď, půjdeme ke starému cikánovi spolu.“

Šli. Václav se hned ujal slova:

„Hleďte, našel jsem přítele svého otce.“

Starý cikán se zamračil jak bouřlivá tma. Chtěl na Václava křiknout, ale pán jej přerušil:

„Jsem Josef Šeba, majitel hudební školy na Vinohradech. Otec tohoto chlapce byl mým osobním přítelem. Odvedu si chlapce k sobě. Zde není pro něho vhodné místo.“

„Nikam kluk nepůjde,“ rozkřikl se starý cikán, „dobrovolně k nám přišel, nikdo ho k nám nenutil. Kdo ví, kdo jste! Chcete jen zlákat kluka, a možná, že jen za prachšpinavým účelem. Chcete z něho těžit. Vidím vám to na špičce nosu. Jen si pěkně jděte, odkud jste přišel, a nerozčilujte mě, nebo by se vám to nemuselo také vyplatit. Že nechceš, Václave, od nás odejít? Máš se tu přece dobře a peníze ti také dám. Právě jsem dal na tebe vybírat.“

Václav se podíval na cikána zcela odhodlaně a řekl:

„Mýlíte se. Půjdu rád odtud. Nehodím se mezi vás. Moje hra hovoří něčím jiným než vaše hudba. Děkuji vám za pohostinství. Peníze, které jste na mne vybral, si nechte.“

Cikán zrudl v obličeji. Chytil Václava za loket, bolestně ho sevřel a zařval:

„Nikam nepůjdeš! Musíš zůstat u mne! Chceš-li žít, nepokoušej se o odchod. Jestli ti ale na životě nezáleží, tak jdi, ale říkám ti, že dlouho žít nebudeš!“

Konečně se Václav vyprostil z jeho horké, křečovitě sevřené ruky, vzal si svoje housle a chtěl si jít do vozu pro raneček. Ale pan Šeba ho varoval:

„Do toho vozu již ani nevkroč! Máš tam něco cenného?“

„Ne, jen trochu prádla.“

„Nech je zde, naši chlapci mají doma prádla dost, rádi se s tebou rozdělí.“

Starý cikán chodil zuřivě sem a tam se zaťatými pěstmi. Václav však měl ještě tolik odvahy, že mu šel podat na rozloučenou ruku. Cikán ji však nepřijal. Prudce strčil do Václava, že se až zapotácel, a temně zahučel:

„Táhni, ty kluku jeden! Však my se spolu ještě shledáme!“ Po těch slovech se ďábelsky zachechtal.

(Pokračování.)

Maminčino vyprávění

Zora Rukličová.

Kdysi, je to už velmi dávno, bývala jsem v zimních večerech ponejvíce se svou maminkou. Nejmladší dítě potřebovalo stále její pomoci.

Maminka večer nesvítila. Měla ráda červený, teplý žár, který vybíhal z otevřených dveří veliké pece. Sedávala jsem na lavici s hlavou opřenou

o maminčin klín. Byla jsem šťastna. Zde mě nemohla uchvátit něčí cizí ruka. Byla jsem tehdy plaché děvče, a tma byla veliká a černá. A byla všude. Ve všech koutech... Proto jsem nechala hraní, loutek, všeho a vyhledala velikou teplou pec, lavici a svou tichou, hodnou maminku. To bývaly jediné a pěkné chvílky, kdy si mohly její ruce a nohy, znavené těžkou celodenní prací, aspoň trochu odpočinout.

Přitom mně vždycky maminka vyprávěla veselé i smutné příběhy ze svého dětství, také o dalekém domečku,

ve kterém se narodila, o přísném otci a o svých veselých sestřích. Uměla také vyprávět pohádky ze svého domova, divné a zvláštní. Ve dnech vánočních jsem od ní slyšela tichá a něžná slova o malém Děťátku, které se narodilo v jeslích, o Matce toho Děťátka, předobré a velmi hodné duši, o dalekých hvězdách a nebeských zahradách. Tyto všechny dávné pohádky z mého dětství se dnes slévají v jednu jedinou pohádku. Je to pohádka o andělu, který zůstal na zemi a těšil se, že pomůže smutným a nešťastným lidem. Poslechněte si ji:

Bylo to v době, kdy všichni andělé sestoupili na zem. Bylo to tenkrát, když stromy už byly holé, ptáci nezpívali, květiny už nekvetly a chudí lidé byli nejsmutnější. Tu andělé sestoupili s nesmírné výšky. Nebylo je vidět, skrývali se za bílé sněhové vločky. Teprve když lidé potkávali blažené a radostné tváře jiných, věděli, že ty lidi pohladila andělská ruka. A kdo chtěl, aby mu andělé pomohli, musel kráčet v ten den lepšími, čistými cestami, aby se s nimi setkal.

Byl však na zemi kraj, plný bídných a malých lidí a nečistých domovů. Tito lidé nechtěli ani vyjít ze svých blátivých ulic. Zapomněli, že jsou ještě lepší, čistší a radostnější místa. Věděli jen, že andělé sestoupili s nebe dříve než se Děťátko narodilo v jeslích, a věděli, že by museli

z toho kraje vyjít, aby mohli anděly pozdravit. Neměli však chuť otevřít dveře svých bídnych chalup. Třáslí se zimou. Rty měli pevně sevřené bolestí a hladem. Bosé a nahé děti plakaly ve špinavých koutech, vzpínaly ruce a žmoulaly chleba, ale nikdo zde nebyl, aby jim pomohl. Lidé se báli vejít pod jejich střechy.

Andělé čekali na upravených cestách.

Hospodin se díval s výše na tu lidskou bídu a byl velmi smuten. Viděl dobře, jak jeho andělé jdou všude, jenom ne do toho bídneho a opuštěného kraje.

Najednou se v tom pustém, temném a zapomenutém kraji zaskvěla země velikým světlem. Díval se tam Hospodin a usmíval se. Jeho nejmilejší andělé si už zvykli na ten bídny lid a na jejich děti. Zahrnuli je svými bílými a měkkými závoji a tváře těch chudásů byly ihned blažené a krásné. Andělé zdvíhali nemocné děti a vroucí dětské slzy padaly jim po šatečkách a po těle. Malí ubožáčkové se ohřívali a vesele vybíhali ze svých domovů.

Cesty teď už nebyly zablácené. Kudy prošli dobří andělé, tam po nich zůstalo štěstí.

A bylo třeba jítí tím krajem zase . . .

A tu nastala noc, ve které se narodilo nejkrásnější Děťátko. Všichni andělé k němu letěli, aby mu zazpívali tu nejlepší píseň. Shromáždili se radostní a veselí v malém chlévě a Matka se na ně usmívala. Tiše jí andělé vyprávěli, jak na zemi lidem udílejí mír a štěstí.

Údiv přeběhl po tváři mladé Matky a ona se zeptala:

„A kde zůstal nejmilejší anděl Hospodinův?“

Jeden z nich odpověděl jasným hlasem:

„Zůstal tam, kde nejsou šťastni, kde neznají radost. Zůstal u těch, kteří potřebují něžné pohlazení jeho teplou rukou a měkkým závojem. My se zase vrátíme k Hospodinu bez něho.“

Mladá Matka k nim vztáhla ruce a zašeptala:

„Ó, jak lehké je teď mé srdce, jak klidná je má duše . . .!“

V domě, kde nikdy má maminka anděla neviděla, sedím tiše v soumraku a teplá záře rozžhavené pece pomalu uhasíná. Myslím na milovanou maminku a ostrá, těžká bolest se budí ve mně.

Je možné, aby mne minul ten anděl, který zůstal na zemi, a bude u těch, kteří ho potřebují?

Z charvátštiny přeložil Fr. Kozelek. Kresby: C. Kotýšan.

Dorotka a loupežník

Frant. Křeli

„Co je s tím hochem?“ přišla chalupnice za Zachariášem do stodoly, „snad mu lezou zoubky, vydržet s ním není možná . . a pořád: Otlučiny, otlučiny, rady si s ním nevím, snad ho z horkosti chytá fantas . . “

„Dorotko, podrž pytel!“ řekl rychle Zachariáš a jde se ženou do stavení. Dorotka zůstala na mlatě sama. Měla zvyk zvednout bradu, když o něčem přemýšlela, a hlavu přiklonit k pravému rameni, tak nějak se laňka zastaví, zvětří-li šustot v křovinách. Pozorně, bedlivě. I její rozumné oči jako by poslouchaly, co k ní přijde z větru, s hůry, s oblak . . . Teď to přišlo: „Otlučiny, otlučiny,“ zašeptala sama pro sebe — a najednou poskočila, pytel nechala pytlem a alou do lesa. On chce ostružiny, vzpomněl si na ně v nemoci.

A doopravdy — tu na pasece jsou zralé ostružiny! Vzala sukničku do štipce a trhá, jen jednu zkusila do pusy a již se natahuje vzhůru po nejvyšších šlahounech — a najednou a znenadání — raf! Někdo ji zezadu chytil.

„Pomoc!“ chtěla křiknout, ale nekřikla. Trhla hlavou, a přece se jí podařilo zahlédnout Kuneše. „Sousedě!“ zavolala, ale Kuneš skočil a utíká, utíká, co mu nohy stačí, ó, nevidět, nevidět tu hroznou věc, která se stane! Víc Dorotka nepromluvila, než to jediné slůvko, loupežník Hans docela zchvátil vlašťovičku, a když uvolnil spár, blýskl se v něm nůž.

„To je hřích!“ vyděsila se.

Ošklivý smích mu zaskřehotal v hrdle:

„Hřích . . . hřích . . . cha-cha-cha . . .“

„Andělíčku, můj strážníčku,“ zašeptala a přivřela oči.

Hans levičkou cítí, jak jí bije srdce.

Ať mě kozel vezme, pomyslí si, zrovna jako ptáče, vypadlé z hnízda. Zaváhal. Jestli aspoň ten Kuneš mluvil pravdu? Nožem odhrnul bluzku. Bylo to po velké třicetileté válce a Dorotka nosila tři zlaté dukáty, ražení pána Albrechta z Valdštejna; čte se na nich nápis: Dominus, Protector meus, což se česky řekne: Pán, ochránce můj. Snad ani nerozumí, co znamenají ta slova. A přece — jako by mu někdo držel ruku. Stačilo by šmik, šmik, a bylo by to. Přivřel oči, že to udělá po hmatu, a vtom někde v Zavrchách nebo kde, zaštěkal pes. Trhl sebou, vylekal se, ale aby to ukončil, k tomu se neodhodlal. Že by ji pustil? To by špatně dopadlo, div se neokřikl: Hans, tohle by mohlo zavánět šibenicí!

Čím je starší, tím více lpí na životě. Zaťal zuby a znovu napřáhl svůj spár, ale když ho měl spustit, snad se mu sám zkroutil, ani nevěděl, jak to přišlo: místo aby řál, obchvátil ji, přehodil si ji přes rameno a běží, běží, a když se udýchal, jde krokem roklí, a když obešel Polohlavy lesem, zase stoupá vzhůru úzkou skalní stezkou. Ale jednou to musí skončit, dukáty jí serve s krku ještě nahoře, aby to nemusel vidět. Děvče snad usnulo. Poslouchá její dech. Dojímá ho, že tak tiše dýchá. Kéž by spala! Ani by ji neprobudil, ani by jí to snad nebolelo. Sám těžce oddechuje, víc z hrůzy než od břemene.

„Jistě jsem vám těžká . . .“ najednou zašeptala.

„Co — co povídáš? Ty nespíš?“

„Že se vám pronesu. Šla bych sama. Abyste ještě nespád . . .“ praví.

„Já abych nespád!“ pokusil se křiknout, „ty zmi je jedna! Lžeš! Chceš mi upláchnout!“

„Ne! Na mou duši ne!“

Zarazil se. Zamžikal očima.

„Nedušuj se! Proč bys, hloupá, neutekla, kdyby se ti to podařilo? Viš, kdo já jsem?“

„Vím. Lupič.“

„Tak vidíš. Zlý člověk. Šiml mi říkají. A jestli se ti to podaří, utec při první příležitosti“

„Já nebudu utíkat!“

„Ty sis mě nějak zamilovala!“ chtěl se zachectat, ale ona se na něj podívala, zvláště se podívala, řekl bych, že přísně, a řekla:

„Vy znáte moc dobře cestu k nám. Přišli byste v noci a udělali to u nás jako v tom mlýně...“

„V kterém mlejně?“

„U Matouše Sůvy. A já mám našeho Kubíčka tak ráda,“ pravila a znenadání zaplakala, po prvé za celou cestu.

Lekl se však jejích slz. Rychle ji postavil na zem, ale nepouští ji, vede ji za ruku. Nerozuma jedna, myslí si. Tady, právě tady na skále musí cabit, jako by se nemohla vybrečet dřív! Stačil by jediný chybný krok — oko se mu doopravdy zakalilo, ani představit si to nechce, co by se stalo. Proto ji vede, proto ji ochraňuje, aby nespádla! A tu se zarazil: Jaký já jsem starý blázen, osopil se na sebe v duchu. Zamračil se, zatím však chtěj nechtěj polyká slzy. U všech kozlů, kleje napolo nahlas, ona je vlastně moudrá. Sama to uznává, že se to musí stát. Jen co přijdeme nahoru; žádné dlouhé cavyky. Najednou báb, a bude po všem. Aní dukáty nechci. Beztoho jsou očarované. Copak by to bylo jinak možné, abych oči měl ubřečené — a to mám jenom jedno, ještě to před ní lehčeji skryji.

Došli nad nejprudší sráz.

Teď, umiňoval si.

Ještě dva kroky, přidal.

Teď, ale doopravdy

— a již sevřel svůj loupežnický spár

a rozpřahuje se, jenže ona se znenadání skrčila, klekla si, a rukama se přidržuje skály, všechna se chvějíc.

„Co děláš?“ podivil se.

„Ještě se pomodlím, prosím vás, pane lupiči, jen pomodlit mě nechte!“

„Pomodli se!“

Zatím nad ní stojí rozpačitě, snad se stydí, rád by ji neviděl, a přece se musí chtěj nechtěj dívat; připadá mu to jako zázrak. Udělala kříž a v té chvíli pominula její hrůza, její slabost, její opuštěnost, celou duší se upjala k těm slovům, která říká polohlasem, a je-li tu někdo ubohý, je to on, nikoli ona. Skončila, nevstává však.

„Ještě Andělíčku, můj strážníčku, ta je krátká,“ poprosila ho.

Kývl jen hlavou . . Aby kozel vzal všechno, Kuneše i Macka, i jeho brečavou náuru, pokouší se klít, ale všechna slova mu mřou na rtech. Podíval se na ni po očku, jinak skoro ani nemohl, že mu tenkrát druhé oko vypálili. Asi skončila i tuto svou modlitbičku. Podívala se na něj vzhůru, a on cítí její pohled na sobě. Proč se na něj dívá? Proč si nehledí svého? Zakáže jí to! Pohrozí jí! Nemysli si, že na mne platí všelijaké komedie! Neleknu se jinších věcí! Když si člověk vybere takové řemeslo, musí svou náuru přemoci! Ano, nevejři na mne, povídám řemeslo. Každý se musí nějak žít, jeden tak, druhý onak, a jen Pán Bůh ví, proč nás na světě trpí — třeba jen proto, aby ovce nezbujněly. To si myslí v duchu Hans a již otvírá ústa, že jí něco podobného řekne, a sám se podivil, která slova se mu ocitla na jazyku.

„Ještě se pomodli za mne!“

Podívala se na něj, snad s podivením, snad se souhlasem. Neřekla však nic, pokřižovala se. Modlí se polohlasem, vroucně. Hans se k ní naklonil, každé slovo je mu drahé. Pěkně to říká, myslí si uznale, ne, aby to jen tak odbývala. Jediné oko se mu obřečelo. Zatrachtílá věc, zahučel sám pro sebe a škrábe se za uchem. A tu k němu vzhledla a pravila:

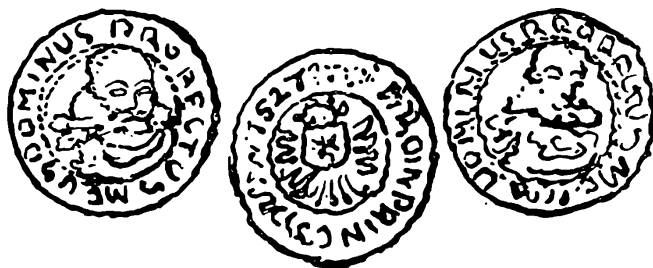
„Já bych u vás třeba sloužila.“

„Sloužit bys chtěla?“

„Třeba celý rok anebo dva . . anebo tři, třeba až do smrti, jen mě nezabíjejte!“

„Sloužit — to by šlo,“ div nezajásal. A vzal ji do služby, byl přemožen její dobrotou. Ona se po čase šťastně vrátila k rodičům, neboť veliká je moc dětské modlitby, veliká je moc upřímné dětské modlitbičky.

Zkrácená ukázka z knihy „Zmijí dědek“.

Kresby: O. Zemi

Těm dvěma čtenářům z dětí VOLYŇSKÝCH ČECHŮ, kteří se vrátili do vlasti, pošleme výtisk autorovy knihy „Z bukového dřeva“, váz. v ceně po 152 Kčs, napíš-li nám, jak se jim líbila povídka „Dorotka a loupežník“.

Velká soutěž Anděla strážného

Kreslila Sláva Hrabětová.

ČTVRTÝ ÚKOL: Akademická malířka zachytila nám svět pohádek, je jich šest; poznáte, které pohádky to jsou? Rozluštění zašlete do konce prosince.

Odměny za čtvrtý úkol: 1. cena: SÁŇKY. 2. cena: Kniha W. Scotta: Talisman, hist. román, ilustrováno. 3. cena: K. Hroch: To byl Toník z Horácka. 4. cena: Minařík: Rytíř v žíněném rouchu. 5.—30. cena: Různé. Vylosování z 1. čísla na straně 126.

Do celoroční soutěže zařazujeme jednak ty, kteří nám pošlou řešení postupně, a jednak ty, kteří je pošlou zajednou do konce června 1948. Zasíláte-li rozluštění i jiných soutěží, pište každé na zvláštní kus papíru, podepište se a udejte věk. Řešení neopisujte! Při prvním úkolu poslalo několik podnikavých hlaviček řešení psané na stroji s průpisy. Je vidět, že i v opisování jsme se dostali k určitému druhu pokroku. Příště taková rozluštění vyloučíme.

Svatovojtěšské družinky Anděla strážného

PRÁCE V DRUŽINCE. V prosinci si připravíme v každé družince na schůzkách „betlemy“. Někteří je mají, ale je nutno něco opravit, figurkám doplnit uražené nožky a ruce, pozadí lépe upravit a pod. Kteří družinkáři „betlem“ nemají, ať se pustí do díla. Nejjednodušší je na vystřihování. Možno též nalepiti na překližku a pilečkou vyřezávati. Dovední mohou se pokusiti o figurky ze dřeva. Naše heslo: Ani jedna družinka bez pěkného „betlema“!

Dívčí družinky připraví ozdoby k „betlemu“ nebo na vánoční stromek pro chudobné děti, aby způsobily radost jiným.

Nezapomeňte se naučit několik nových koled a společně zazpívat u jesliček.

Celá řada družinek nám hlásí, že připravují vánoční besídku se zpěvy a s dojemnými výstupy.

ZÁVODY o nejlepší družinku jsou v plném proudu. Dřívější skupiny družinek předbíhají Žarošice, z brněnských družinek z farnosti sv. Tomáše a ze Žabovřesk, pěkně píše „Jitřenka“ z Velvar, družinky z Veverské Bítýšky, z Nového Jičína, z Rousínovce a pod.

Před vánočními svátky pošlu družinkám zprávu, jak soutěž vypadá. V soutěži budeme hledat nejlepší družinku, nejlepší farnost a nejlepšího družinkáře. Jednotlivec může vyhrát, i když jeho družinka nebude první.

V prosinci bude bodováno: účast na mši svaté, svaté přijímání a zkoušky. Za nováčkovskcu zkoušku 5 bodů, za družinkářskou 10 bodů, za druhotřídní 30 bodů, za prvotřídní 50 bodů a za každou zkoušku zdatnosti 10 bodů. Do poznámky na tabulku napište, jakou kdo má zkoušku.

HLAVOLAM. Kdyby den pozítří byl včera, byl by dnešek tak daleko od neděle, jako je den, který by byl dnes, kdyby den předevčírem byl zítra. Který den je dnes?
(Za rozluštění hlavolamu 50 bodů)

Pokračování: 48. „Čisté srdce“, V. Andrysíková, Uhřetice. - 49. „Dítka Páně“, B. Pekáčová, Žarošice. - 50. „Slzičky Panny Marie“, B. Juříková, Dalečín. - 51. „Bílá lilie“, E. Kantorová, Brno. - 52. „Statní hoši“, J. Pařízek, Brno. - 53. „Sedí orlí“, J. Pištělák, Brno. - 54. „Bílí vlci“, E. Pinkas, Brno. - 55. „Bílá růže“, V. Štěpánková, Brno. - 56. „Růže Mariina“, D. Bradíková, Brno. - 57. „Stříbrný obláček“, J. Kepičová, Brno. - 58. „Bílé lilie“, V. Linhartová, Brno. - 59. „Hvězda mořská“, S. Klapalová, Brno. - 60. „Prapor Mariin“, E. Zuzková, Brno. - 61. „Strážci hor“, B. Onderka, Olešnice. - 62. „Zářivá hvězda“, M. Štouračová, Olešnice. - 63. „Bílá lilie“, M. Krejčová, Olešnice. - 64. „Stateční bojovníci“, V. Neumann, Olešnice. - 65. „Věrná srdce“, V. Šteinerová, Křtěnov. - 66. „Věrné kamarádky“, M. Hladilová, Olešnice. - 67. „Šťastné mládí“, L. Řehůřková, Olešnice. - 68. „Zlatá hvězda“, M. Hlaváčková, Olešnice. - 69. „Česká srdce“, M. Klevetová, Olešnice. - 70. „Stříbrná hvězda“, F. Jančová, Křtěnov. - 71. „Udatní chlapi“, J. Kotouček, Chrov. - 72. „Hrdá srdce“, M. Svobodová, Chrov. - 73. „Ohnivě šípy“, J. Brablc, Mutěnice. - 74. „Růže P. Marie“, A. Štolfová, Deblín. - 75. „Radostné mládí“, M. Kučeříková, Mutěnice. - 76. „Dobro všem“, J. Přerost, Horažďovice. - 77. „Stepní vlci“, M. Macháček, Šlapanice. - 78. „Lilie P. Marie“, L. Brablcová, Mutěnice. - 79. „Zbrojnoši sv. Vojtěcha“, M. Kožíšek, Brno. - 80. „Boží bojovníci“, P. Novotný, Brno. - 81. „Zálesáci“, Brno, Leninova, V. tř. - 82. „Růžové červánky“, M. Fritzová, Bílovice n. Svit. - 83. „Veselí hoši“, Z. Svoboda, Bílovice n. Svit. - 84. „Modrobílá poupata“, R. Mrázková, Mutěnice. - 85. „Hoši sv. Václava“, A. Zeman, Šlapanice. - 86. „Jitřenka“, M. Kučerová, Brno. - 87. „Andílci“, J. Šafaříková, Brno. - 88. „Zlaté slunce“, V. Kučerová, Brno. - 89. „Živé stříbro“, J. Belková, Brno. - 90. „Stříbrná hvězda“, Z. Lapčíková, Šlapanice. - 91. „Sluneční záře“, M. Šabková, Mochtín. - 92. „Šumavské hvozdí“, Z. Rausová, Habartice. - 93. „Jarní úsměv“, M. Bouchalová, Chýnov. - 94. „Slzičky P. Marie“, O. Jahodová, Tvarožná. - 95. „Lilie P. Marie“, M. Olšová, Šlapanice. - 96. „Jitřenky“, Jimramov. - 97. „Eskadra modrých šípů“, V. Svoboda, Jiřkovice. - 98. „Slzičky P. Marie“, M. Moskalíková, Šlapanice. - 99. „Ježíškovo zlaté srdce“, J. Krčilová, Šlapanice. - 100. „Veselá děvčata“, B. Bajáková, Násedlovice. - 101. „Hvězdička“, M. Knotková, Násedlovice. - 102. „Miluji Ježíše“, F. Horák, Násedlovice. - 103. „Hvězdy P. Marie“, M. Jeřábková, Žarošice. - 104. „Ovečky Krista Pána“, M. Černá, Žarošice. - 105. „Ježíšův hlas“, R. Lažková, Žarošice. - 106. „Čistá srdce“, F. Lažek, Násedlovice. - 107. „Růže P. Marie“, L. Švaňhalová, Uhřetice. - 108. „Zlatá hvězda“, M. Dočkalová, Kdousov. - 109. „Hoši od Macochy“, J. Nejezchleb, Blansko. - 110. „Citelky P. Marie“, M. Daňková, Jiřkovice. - 111. „Sokolí péro“, A. Jašek, Tvarožná. - 112. „Zlatá růžička“, L. Jahodová, Tvarožná. - 113. „Modrý blesk“, J. Šatný, Mokrá. - 114. „Pomněnky P. Marie“, M. Musilová, Mokrá. - 115. „Sokolí péro“, Z. Novotný, Horákov. - 116. „Úsměv iara“, M. Tomášková, Šlapanice. - 117. „Družina smíšků“, M. Rodová, Počátky. - 118. „Jitřní hvězda“, V. Vildoncová, Svatoslav. - 119. „Rychlí pstruzi“, V. Plhák, Lažánky. - 120. „Čiperky“, A. Peprlová, Vev. Bítýška. - 121. „Leknín“, L. Krčálková, Brno. - 122. „Bílý orel“, J. Bristl, Brno. - 123. „Bílé růže P. Mari“, V. Vrbasová, Šlapanice. - 124. „Bílý patnáctilístek“, J. Kašpar, Brno-Žabovřesky.

Záhonek mladých

MŮJ SEN.

*Na nebi vidím jasnou zář,
vidím tam něčí známou tvář.
V záři je tatíček s andělem bílým,
mává mně rukou svou s úsměvem milým.*

*Vím, že mne chránit budu po celý čas,
slyšet vždy budu na jejich hlas.
I když můj tatíček není již na zemi,
ruku má nade mnou tam daleko — na nebi.*

*Vím, co ten sen měl znamenat:
„Zůstaň vždy dobrá — mám tě rád!
Měj důvěru v Boha a modli se,
Bůh vidí vše a chrání tě!“*

*Měsíček zasvítí, vítr zafoukal,
zajíček z lesa se na mne zakoukal.
Vítr mne vzbudil z tohoto snu.
Ležím zas v posteli v pokoji tu.*

*Sluníčko se na mne usmívá vesele,
s radostným srdečkem vyskočím z postele.
Viděla jsem přece tatíčka,
který se dívá na mne z nebička.*

D. Felicita, žákyně 4. tř. měšť. školy.

NÁŠ ŠKOLNÍ VÝLET.

V Pondělí svatodušním v pět hodin ráno jsme vyjely autobusem na školní výlet. Tříhodinová cesta nám vesele uběhla. Ani jsme se nenadály a již jsme u Macochy vystupovaly. Odtud jsme nastoupily k prohlídce Punkevních jeskyní. Při vstupu do jeskyně, nazvané Pohádka, nás překvapily skupiny i jednotlivé krápníky, které měly různé podoby, jako čarodějnice a vodo-pádu. Byl tam také krápník, podobný soše Matky Boží s Děťátkem v náručí.

Potom jsme sestoupily na dno Macochy. Je to velmi hluboká propast, jejíž stěny jsou strmé. Odtud jsme jely na lodičkách po řece Punkvě, která protéká těmito jeskyněmi. Zastavily jsme se k prohlídce Masarykova domu a pak jsme jely dále. Prohlédly jsme si též jeskyni Kateřinskou. Proč se této jeskyni tak říká, vysvětlil nám průvodce: Podle pověsti ukryla prý se zde pasačka jménem Katerina před bouří, zabloudila a zahynula.

Večer jsme nastoupily zpáteční cestu, která rychle uběhla. *H. Brdičková, Skuteč.*

BABIČČINO ÚDOLÍ.

Nejkrásnějším místem v našem kraji je Babiččino údolí. Jako zlatá nitka probíhá jím řeka Úpa. Kolem jsou hluboké lesy s mohutnými stromy. Staré Bělídlo, které se objeví za lesem, je stavba, ve které bydlila babička s rodinou Proškovou. Vypravuje tak Božena Němcová.

Nedaleko Bělidla je pomník babičky s dětmi a vzadu vidíme mlýn, do něhož vodila babička vnučata nejraději. Odbočíme napravo a již se před námi rýsuje mohutná stavba ratibořického zámku. V něm bydlila kněžna se svou schovankou Hortensií.

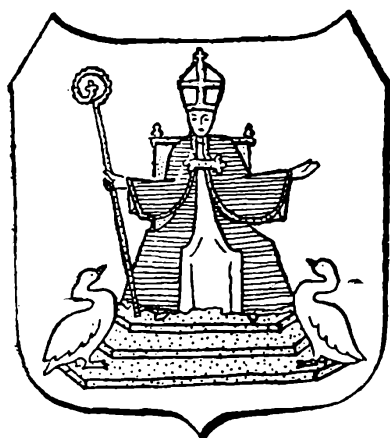
Náš kraj má mnoho zvláštností a bohatých památek, toto údolí je však ze všech nejkrásnější. *Václav Fiedler, Úpice, Čechy.*

Naše soutěž „Jak mne ochránil můj anděl strážný“

GRANÁTY U ŠPIČKY BOT.

Bylo slunné odpoledne. Šel jsem s několika kamarády na horu „Makovou“. V korunách stromů vesele zpívali ptáčkové. Blankyt byl modrý, jako by jej někdo polil inkoustem. Po chvíli namáhavého stoupání jsme vyšli na vrchol hory. Byl zde krásný rozhled. Před námi se rozkládala celá Napajedla, nekonečná pole a při březích řeky Moravy se vinula luka. Chvíli jsme se dívali na tu krásu, pak jsme trhali byliny a poté jsme se vydali na jahody. Právě jsme přecházeli palouk, porostlý vysokou travou, když tichem lesa se rozlehlo úzkostlivé volání: „Stůj! Stůj! Stůj!“ Zastavil jsem se a s podivením jsem se rozhlížel — nikde nic. Tu můj zrak zalétl ke špičce boty. S úzkostí jsem zpozoroval, že stojím asi dva centimetry od dvou vejčitých granátů, které byly dány rozbuškami těsně vedle sebe. Stačilo jen malé ťuknutí do nich a byl by konec. Jakmile jsem přišel domů, modlil jsem se k andělu strážnému za to, že mne ochránil. *Bedřich Solecký, Napajedla, 10 let.*

Naší vlastí

Znak Frenštátu pod Radh.

VALAŠSKO

Jedeme-li vlakem z Přerova k Hranicím a posloucháme hovor lidí, kteří přistupují, všimneme si brzy zvláštnosti jejich řeči. Dlouhé samohlásky se krátí a přízvuk se posouvá na druhou slabiku od konce slova. To je nářečí valašské, které spolu s příbuzným nářečím lašským, kterým se mluví ve Slezsku, tvoří přechod od češtiny k polštině. Přijíždíme na Valašsko a s nářečím mění se také ráz kraje. Blížíme se k horám, k valašským horám — k Beskydům. Valaši a jejich hory se nedají od sebe odloučit, Beskydy daly zvláštní ráz valašskému způsobu života. Beskydy jsou hory krásné a učarovaly často básníkům. Petr Bezruč se nedovede od nich ani ve vysokém stáří odtrhnout a Jaroslav Durych napsal své nejkrásnější básně na jejich oslavu. A budete uchvázeni i vy, až po nich budete putovat, až vystoupíte na jejich nejvyšší vrchol Lysou horu (1325 m) nebo na Smrk, na Kněhyni, na Tanečnici a konečně na Radhošť, vrch památný už od pravěku naší země. Všude se vám naskytne úchvatné a vždycky jiné výhledy na zalesněné a jen

na samých vrcholcích holé hřebeny, oddělené od sebe údolími, jimiž se táhnou, často několik hodin cesty, valašské dědiny. Uvidíte na severu dýmat ostravské hutě, na západě moravské roviny s blýskajícími řekami a s věžemi měst, a bude-li zvlášť pěkně, zalesknou se daleko na východě ledovce Vysokých Tater. A poznáte také Valachy, až budete procházet jejich dědinami s chalupami řídko roztroušenými a s živobytím odedávna těžkým. Jejich políčka vám připadnou trochu titěrná proti těm mohutným rozlohám lesů a hor. Bývali také vždycky více pasekáři (dřevorubci) a salašníky než sedláky. Holé hřbety beskydské jsou dobrou pastvou pro ovce, tam se stavěly salaše (chaty) a košary (ohrady), a takový bača (pastýř) v kožichu, s psem a se svými mladými pomocníky (ogary), jak ho ještě tu a tam vidíme a jak ho známe z Alšova „betlema“, to byl představitel valašského lidu, chudého a dobrého, který měl blízko k svému Spasiteli, narozenému rovněž mezi pastýři. Dnes už salašnictví upadá, zbyly z něho krásné koledy a písně, a Valaši si hledají jiný pramen výdělků. Ale jinak se ve své rázovitosti a houževnatosti nezměnili, nezapomněli ani na své kroje, na své tance a zvyky. Jejich města, Frenštát, Rožnov a Valašské Meziříčí, schraňují ve svých sbírkách všechny krajové památnosti a pečují i jinak, aby kmenové vědomí Valachů neupadalo. Mohou se také chlubit, že jejich kraj dal národu mnoho znamenitých mužů. Připomeňme dva největší z nich: Frant. Palackého, dějepisce národa českého (nar. 1798 v Hodslavicích), a Leoše Janáčka, vedle Smetany a Dvořáka našeho nejslavnějšího hudebního skladatele (nar. 1854 na Hukvaldech).

Kostel ve Velkých Karlovicích je zasvěcen P. Marii Sněžné. Je celý ze dřeva a zvenku obit šindelem. Byl vystavěn r. 1754 v podobě řeckého rovnoramenného kříže s malou věží uprostřed.

Spisovatelé mezi námi

FRANTIŠEK KŘELINA, narozen 26. července 1903 v Podhradí u Jičína, žije jako odborný učitel v Praze. Patří mezi naše nejlepší současné spisovatele, a až dospějete, s radostí si přečtete jeho mnohou knihu, těšíte se z jeho krásné řeči a z jeho vypravování o statečných, čistých a zbožných lidech, kteří jsou ve svém životě stále více vedeni světlem křesťanského učení. Jsou to jeho romány a povídky z venkovského života: *Dcera královská*, román o blahoslavené Anežce České, *Amarú, syn hadí*, vypravování o osudu českého misionáře v jihoamerických pralesích, a román z poslední války *Můj otec kapitán*. Křelina však jako učitel a jako otec má velmi blízko k dětskému světu, ke světu malých chlapců, dýchajícímu dobrodružstvím a hrdinstvím. Svými dvěma knihami pro mládež, které se jmenují *Z bukového dřeva* a *Zmijí dědek*, se stal miláčkem malých čtenářů.

FRANTIŠEK PRAVDA (1817—1904), vlastním jménem Vojtěch Hlinka, narozen v Nekrasíně u Jindřichova Hradce, brzy po vysvěcení na kněze se stal hraběcím vychovatelem v Hrádku u Sušice, kde zůstal až do smrti. Podobně jako Božena Němcová, psal povídky ze života venkovských lidí, které se kdysi hojně četly a které si ještě dnes zaslouží pozornosti. Nejzajímavější jeho knihou budou jeho *Paměti*, které vyjdou brzy po první v nakladatelství Brněnské tiskárny v Brně.

Milé děti, budete-li chtít udělat radost dospělým, doporučujeme vám za dárek některou z těchto knih, které koupíte u všech knihkupců:

J. Karník: *Soumrak rodu Jamborova*. Román. Cena brož. Kčs 60.—, váz. Kčs 80.—.

V. Jarský: *Jasno na horách*. Cena brož. Kčs 87.—, váz. Kčs 107.—.

N. Svobodová: *Duše fresek*. Povídky. Cena brož. Kčs 66.—, váz. Kčs 86.—.

J. M. Grou S. J.: *Znaky pravé zbožnosti*. Cena Kčs 30.—.

J. L. Balmes: *Katechismus základních pravd*. Cena Kčs 66.—.

K. M. Kubeš T. J.: *Pod korouhví Kristovou*. Cena váz. Kčs 160.—.

Dědečkovy oříšky

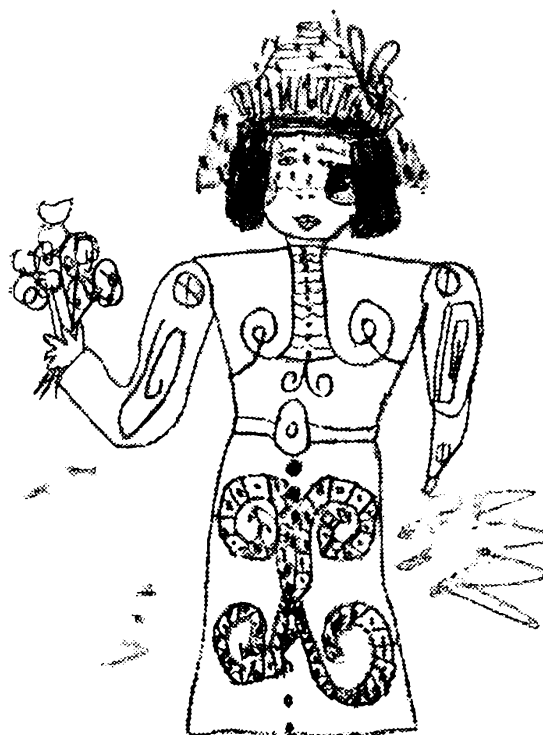
Tentokrát jsem louskal já, milé děti. Poslaly jste mně tolik pěkných jadérek oříšků z 1. čísla A. S., že jsem nad tou hromádkou seděl dlouho do noci. Vyznamenali se louskáčci z Horažďovic, ale ne ti, kteří se strojem i podepsali. Několik louskáčků se nepodepsalo. Pro všechny pak platí: Pište na koresp. lístku jen jádérka z jednoho čísla a jen oříšky, a hlavně — dbejte na pravopis!

Brzičko bude Štědrý den a tak pod stromečkem najdou pěknou knihu tito nejlepší louskáčkové: Milada Adamovská ze Strážova na Šumavě, Růžena Bartíková z Horní Moštěnice, Jan Kozel z Chrlic, Marie Křenková z Nového Hrozenkova, František Mach ze Slatiňan, Jarmila Mandrholcová z Lukova u Holešova, Václav Pivoňka z Českých Budějovic, Václav Tomec z Boru, František Večeřa z Oslavy, Eliška Vránová z Říkovic, Božena Zezulová z Dolních Heřmanic, Zdeněk Zlámal z Kroměříže.

O vánočních svátcích bude jistě dosti času na oříšky — tak prosím: 31. Majitel vinohradu odkázal svým třem synům 21 sudů — 7 plných vína, 7 poloplných a 7 prázdných. Jak se o víno i o sudy synové spravedlivě rozdělili? 32. Na zemi u lípy se kroutil červíček, který toužil po šťavnatých listech v koruně stromu. První noc vylezl nahoru o 2 metry, ale ve dne zase slezl o 1 metr. Tak pokračoval dál a na vršíček lípy se dostal za 9 nocí. Jak byla lípa vysoká? 33. Čím počíná noc a čím končí den? 34. Kdo štípal dříví na své matce? 35. Kdo viděl z bramborů kostel? 36. Čím končí psaní? 37. Které brady nám daly slavného krále? 38. Který lín si stále hoví na břehu Labe? 39. Co je menší než hříbě, ale vyšší než kůň? 40. Ve škole je to, v chrámě není, v šatě je to, v rouchu není, v myši je to, v kočce není, v duši je to, v těle není, v říši je to, v království není, ve výši je, nízko není. Co je to?

Na řešení čekáme do 10. ledna 1948. V lednovém čísle vám řekneme řešení z 1. čísla A. S. a další louskáčky.

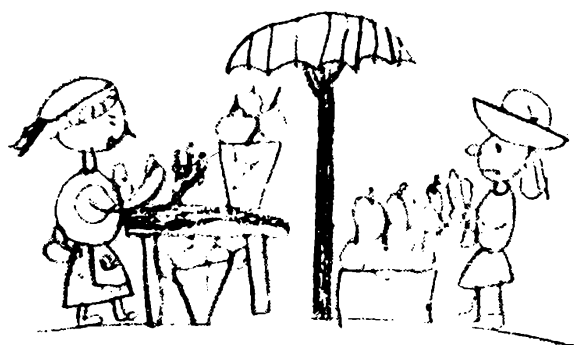
Kreslete s námi

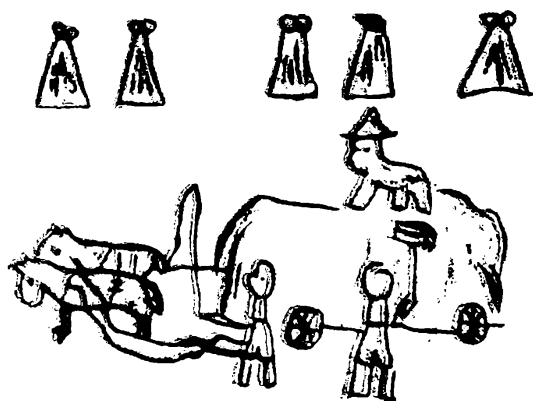
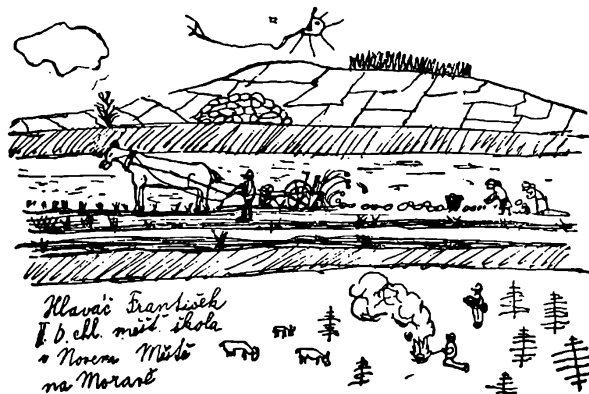
Jak se vám líbí tato dáma? Kreslila sedmiletá V. Svobodová z D. Kalné.

Milé děti! V Brně vychází časopis pro umění Blok. Šesté číslo tohoto měsíčníku je věnováno dětské kresbě a tvorbě. Na celých stranách jsou otištěny kresby a malby nejen českých dětí od 4 do 15 let, ale i četné ukázky maleb dětí z USA, z Francie, z Anglie, z Japonska a z SSSR. To vám je krása, přáli bychom vám to vidět! Podivily byste se, jak to ta mládež dovede, jak se papíru, tužky, štětce a pera nebojí a jak výrazně pracují právě ti nejmladší. I mezi vámi je mnoho dětí, které dovedou tvořit pěkné věci. Posílejte nám proto své práce i pokusy malých dětí, které to samy ještě nedvedou poslat! Kreslete viditelně, v náležitě velikosti a uveďte vždy věk a jméno. Nechceme, abyste napodobovaly kresby dospělých. Tvořte samostatně, tak jak to samy cítíte a jak vám se to líbí! Pak budeme s vámi spokojeni i my. Pozdravuje vás redakce.

Odpovědi: Drnovský z Jablonné ať nám nakreslí něco svého, co si vymyslel nebo co zažil. Na svůj věk je obratný, ale je to omalováno z knihy. J. Kepř ze Staré nepíše, kolik je mu roků. Svoboda z Hradiště ať pošle více. B. Stoček posílá pěkné kresby, ale je mnoho výjevů na jednom listu, kresby původní i okreslené dohromady. J. Sedláček posílá krásný dopis a mnoho kreseb z prázdnin. Jen škoda, že jsou příliš drobné! A. Balbínová neudala věk. Kresby K. Čejky jsou velmi pěkné a vtipné. Nakreslete nám nějaký výjev a uveďte věk! M. Adamovské díky za pozdrav ze Šumavy a těšíme se na další kresby. Neuvedla věk. J. Randýsková a E. Zelenková kreslí pěkně, ale příliš drobně.

Jana Jiříčková ze Slemena.

Marie Střechová, Oslavice.

Marie Cábová, Zlatá Koruna.

Dobrý vítr

Zprávy J. K. Babyho.

LA FÉDÉRATION DES GUIDES CATHOLIGUES DE LA FRANCE. Dívčímu skautingu je věnována ve Francii také veliká pozornost. A samozřejmě je tu věnována péče na prvním místě nábožensko-mravní výchově. Co je tu nezvyklého a dosud u nás neznámého — dívčí skautské oddíly vedou mnohdy i řeholní sestry! Podařilo se mi získat fotografie ze života francouzských skautek provincie Québec, ale náš časopis by je těžko reprodukoval, proto jsem požádal malíře, aby je pro vás překreslil, a tím bylo umožněno uveřejnění. Všimněte si, že francouzské katolické skautky nosí na přezce u skautského pásu vedle nože a píšťalky i zvláštní růženeček na prst (prsténkový). Zlatý skautský trojlístek, který je vlastně odznakem skautek celého světa (skauti mají lilii, skautky mají jiný odznak — trojlístek!), je proložen křížem a javorovým listem. Kroj skautek je půvabný; skládá se z tmavomodrého sukna a něžného kloboučku, a ty malé „světlušky“ nosí sukénku se širokými šlemi, bílou halenku a modrý baret. Naše omezená rubrika nedovoluje, abych se o francouzských skautkách více rozepsal. Kdo má větší zájem, může získat cenné informace z ÚDR, Praha II, Ječná 2. Charita. Junák.

Junákova dílna

Řídí Jiří Jemar.

KLUZÁKY PRO SKAUTY. Mnoho zábavy na skautských zimních výletech nám způsobily vždy tak zvané kluzáky či kapesní lyže, jak jsme tomu říkali. Zhotovovali jsme si je většinou sami. Takové lyže se daly do batohu a šlo se na zimní výlet. Výborně se osvědčovaly v době, kdy nebylo mnoho sněhu, ale spíše vládlo náledí. Přirozeně s lyžemi a s lyžováním mnoho společného neměly. Byly jen naší skautskou klukovskou záležitostí. Výroba byla velmi jednoduchá. Bylo nutno získat dvě silnější prkénka. Mohla to být slabší prkénka jasanová, která se dala při ohřívání nad ohněm ohnout. Ale to je již složitější procedura. Zůstaneme tedy u těch silnějších prkének. Bylo nutno je řádně ohoblovat a vyhloubit žlábek na spodní straně. Přední stranu zhublovat do špice (viz obrázek), a pak ještě bylo třeba zhotovit na horní straně vázání, které si každý udělal přesně dle svých výletních turistických bot. Každý chlapec měl jiný systém vázání, proto jsem na rozpacích, který popsat. Obrázek vyjadřuje jeden z chlapeckých vynálezů. Řemínky mohou být nahrazeny popruhy či silnými konopnými nebo pletenými provázky (výborné jsou provázky z padáků).

Zbývá nám ještě popsat druh jízdy na kluzácích. Podotýkám, že jsou jen doplňkem zimních výletů a cvičení. Jedná se o krásné pěší zimní skautské výlety. Do kopce a po rovině se ovšem šlape pěšky, bez kluzáků. Ale kolik je kopců na výletech, z nichž se dá tak krásně po kluzácích sjet? Obvykle se to dělá tak, že se dva hoši zapřáhnou jako „koně“, jeden na kluzácích se chopí tyčí, a pak se jede o závod.

Kreslil Ant. Vorel

II. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

Mezi správné luštitelé bude vylosováno:

1. cena: Plnicí pero.
2. Fotoalbum.
3. W. Scott: Talisman.
4. K. Hroch: To byl Toník z Horácka.
5. —20. Různé.

Rozluštění nejméně poloviny hádanek z č. 4. a 5. zašlete do 5. února 1948. Posíláte-li řešení i jiných soutěží, pište je na zvláštní papír. Udejte přesnou adresu a věk. Nezapomeňte na celoroční turnaj: Kdo bude nejlepším hádankářem?

19. REBUS.

Ž plošná
míra

20. KRÁLOVSKÁ PROCHÁZKA.

T	O	S	Ž
R	Y	Á	T
R	CH	D	É
Y	Á	Č	N

21. PŘESMYČKA.

VY S Á M K A LU Š T Í

22. PŘESMYČKA.

KOLÁČE NAD VÍNO

23. OBLOŽKA.

K uvěření tohle není,
že by obložené hloží
uzenářské bylo zboží.

24. ČÍSELKA.

Hlas zvonů táhne nad závějí,
kdes v dálce tiše 123456,
z kostela varhan hlasy zněj
a 561234 kněze proniká.

25. SLOUČENKA.

Obtížný hmyz a pobídku dohromady děj,
celek potom na mapě vyhledej!

26. DOPLNĚNOVAČKA.

X mužské jméno
X válečná zbraň
X pohyb vzduchu
X mužské jméno
X část těla
X váha obalu

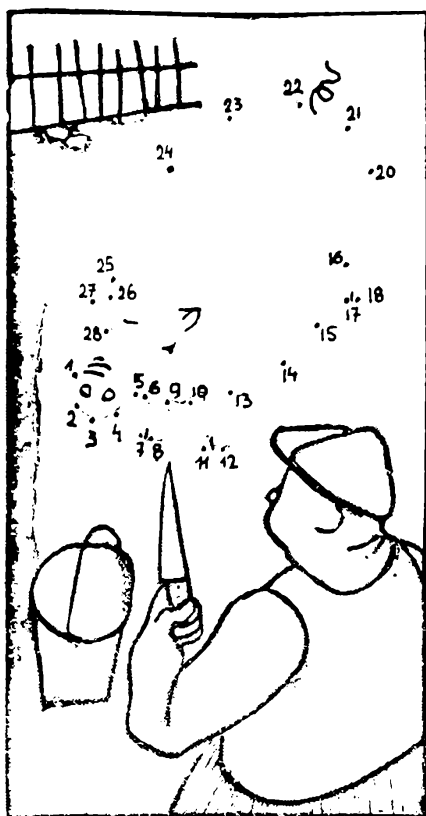
27. DĚLENKA.

První s patou druhé, třetí — tanec,
druhá krásí květy,
druhá zpětná lepí, klíčí, tmelí.
Pohádkové květy
celek přinese ti.

Vylosování 1. úkolu velké soutěže Anděla strážného z č. 1.

Naše Velká soutěž setkává se stále s větším zájmem. Z prvního čísla došlo nám 291 řešení, správných však bylo o něco méně. Nejlepší řešení zaslala Eva Havlenová z Rokycan, které posíláme volleyballový míč. Další odměny jsme rozšířili tak, že dostane odměnu celkem 50 luštitelů, seznam na straně 126. Pokračujte a vytrvejte!

1. Eva Havlenová, Rokycany. — 2. Josef Šuchman, Bohutín. — 3. B. Matušek, Kroměříž. — 4. Zdeněk Přek, Kroměříž. — 5. Ludmila Urbánková, Velké Meziříčí. — 6. Radomír Pospíšil, Přerov. — 7. Anna a Helena Štěpánkovy, Prostějov. — 8. Jan Neužil, Brno. — 9. Frant. Flodr, Brno. — 10. Anna Vašíčková, Rakov. — 11. Zdeňka Paďourková, Praha VIII. — 12. Frant. Krčál, Třebíč. — 13. Jarmila Ježková, Krčín. — 14. Eva Svobodová, Rokycany. — 15. Miluše Solnářová, Bílina. — 16. Marie Svobodová, Šlapanice. — 17. Vladimír Bartošík, Kroměříž. — 18. Jindra Vlachová, Rokycany. — 19. Jiří Horák, Brno. — 20. Hana a Pavel Hlouškoví, Brno. — 21. Olga Beyerová, Brno. — 22. Štěpánka Semlerová, Petřkovice. — 23. Josef Hlaváček, Proloh. — 24. Josef Matula, Prace. — 25. Květuše Pohanová, Rokycany. — 26. Marie Pospíšilová, Rokycany. — 27. Jarka a Zdislava Havlíčkovy, Praha. — 28. Marie Vymětalová, Rajnochovice. — 29. Jan Bartošek, Zábřeh na Mor. — 30. Jan Kutý, Litovel. — 31. J. Pavlíková, Brno. — 32. Lidka Skývová, Německá Hůzová. — 33. Vladimír Stehlík, Damník. — 34. Vladimír Zouhar, Rudice. — 35. Marie Fuková, Počátky. — 36. Karel Kraus, Šeberov. — 37. Karel Měsíc, Podhr. Lhota. — 38. Jindřich Kovár, Raková. — 39. Ladislav Panák, Štípa. — 40. Jana Šimková, Praha. — 41. Zdeněk Pukl, Brno-Líšeň. — 42. Zdeňka Zborníková, Třešně. — 43. Václav Krutský, Benešov u Prahy. — 44. Antonín Adámek, Hradec Králové. — 45. Bohumil Rapant, Tečovice. — 46. M. Polláková, Roztoky. — 47. Frant. Bulíček, Třebelovice. — 48. Václav Kutý, Pěnčín. — 49. Jan Křivánek, Olomouc. — 50. Pavel Žák, Brno.

TEČKOVKA.

Blíží se svátky, advent utíká,
na dvoře nůž si řezník brousí.
Ti, kdo zde vytečkují
jitřnic, masa napekou si.

K 150. výročí narozenin biskupa Štefana Moysesova vydala čsl. pošta známky v hodnotě Kčs 1.20 a Kčs 2.40 s kupony.

Banskobystrický biskup Štefan Moyses založil spolek Matice slovenská, která za maďarského útisku šířením slovenské knihy a slovenské myšlenky nosila národní vědomí Slováků.

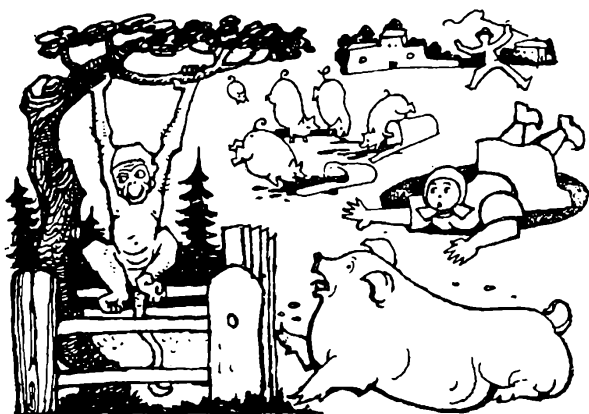
Vysilač A. S.

Další příspěvky k soutěži „*Jak mne ochránil anděl strážný*“: B. Smékalová, Jaroslavice: Nebezpečný nález. — Zd. Lipinová, Šenov ve Slezsku: V blízkosti granátu. — B. Bradnová, N. Bydžov: Večer na ulici Prahy. — Jos. Novák, Lipová u Slavičína: Čtyři podivuhodná záchranění. — V. Čána, Nová Bělá u Ostravy: Boj v duši. Z Olomouce došla celá zásilka příběhů; Eva Vítová: Pád s lávky. — M. Nováková: U stavu. — K. Savčuková: Chlapec v okně. — M. Kreitzerová: U auta. — Z Vracova se přihlásil opět Ant. Nikl s rozmanitými náčrty a návrhy. — Z Kravska poslala Jarmila Tuhá obsah básně J. Vrchlického „Přišla jeseň“. — Z Frýdku-St. Města přispěla Marie Mikulcová vzpomínkou z roku 1913 o záchraně dítěte před otravou. Pozdravujeme tuto věrnou čtenářku, která již před 50 lety odebírala A. S. — Z Tasova nám napsala M. Nekardová velmi upřímně, co se jí v A. S. zvláště líbí. Byl to článek „Thebaiská legie“ a slib, že i pro dívky budou pokyny pro rukodělnou práci. — Také Felicita D. vyjádřila své názory. Takové dopisy jsou nám vždy vítány. Ale vždy dobře frankujte! Posílejte jen vlastní práce!

ANDEĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo prázdniny. Číslo 4. vyšlo 1. prosince 1947. Redakce: P. Ferdinand Pokorný, Kyjov, Riegrova 38. Vedoucí duchovní výchovy: P. Josef Soukop. Odpovědný zástupce listu: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská ul. 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská ul. 19-21. Předplatné pro celý ročník Kčs 35.—. Jednotlivá čísla za Kčs 3.50. Administrace: Brno, Starobrněnská 19-21. Dohledací poštovní úřad Brno 2.

Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

19. Co se děje? Vepři kvičí.
Jack je tentam. Baba křičí,
utíká jak splašená,
upadla, a teď to má.

20. Jack je dvěma skoky v lese,
ve větvích tam ukryje se.
Veverka a ptáci, zvěř,
to jsou dobří druzi, věř!

21. Lesní chata stálá skrýše,
opičák tam volně dýše.
Občas milé návštěvy,
Jack od nich též lecco zví.

22. O hajném, jenž pánem všeho,
Bobravský že jméno jeho.
Jacka jednou uhlídal,
jeřabinami se cpal.

23. Dobrák řek si: pokrm tenký,
pozval Jacka do hájenky.
Zima tu co nevidět,
v lese prý by zažil běd.

24. Pozvání hned nepřijímá,
až přišel sníh a s ním zima.
Nevzpomněl však Bodrika,
a teď před ním utíká.

PODKRKONOŠÍ: HRAD PECKA A KRKONOŠE SE SNĚŽKOU (Kreslil O. Zemina).

5. *Anděl strážný*

SE STÁLOU PŘÍLOHOU „VELKÉ VÍTĚZSTVÍ“

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ • ROČNÍK 63 • CENA Kčs 3.50

J. E. nřdp. biskup litoměřický

dr ŠTĚPÁN TROCHTA

pochází z Moravy, kde se narodil ve Francově Lhotě na Valašsku 23. března 1905. Vstoupil do řeholní společnosti salesiánů a věnoval se výchově české mládeže, zvláště v lunáku. Za své národní a křesťanské přesvědčení byl dlouho vězněn v německých koncentračních táborech.

SVATÝ KŘEST.

První a nejpotřebnější svátost: Odpouští dědičný hřích, uděluje milost posvěcující, činí pokřtěného dítětem Božím a členem katolické Církve. Družinkářský úkol: 1. Napiš, co je na obrázku o svatém křtu. 2. Kolik svátostí může přijmout křesťanka?

NOVÝ ROK (1. ledna). Pán přijímá jméno Ježíš. I já začnu tím jménem nový rok a po celý rok budu jméno Ježíš uctivě vyslovovat.

ZJEVENÍ PÁNĚ (6. ledna) světíme jako zasvěcený svátek na oslavu událostí, v nichž Vykupitel zjevil své božství svatým králům v Betlemě, všemu světu při křtu v Jordáně, při prvním zázraku v Káni Galilejské a pod.

SVÁTEK SVATÉ RODINY (11. ledna). Svatý Josef a Panna Maria se vracejí z pouti z Jerusalema. O Ježíška nemají starost, neboť se domnívají, že je v družině. „Domnívajíce se, že jest v družině, ušli den cesty...“ Po třech dnech Jej našli v chrámě. - Kde vás hledají rodiče, když jim zmizíte z dohledu? V kostele nebo v družině? Nemusejí o vás mít starost?

OD 18. DO 25. LEDNA se modlíme za sjednocení křesťanů: Aby všichni jedno byli! Nesvornost začíná v malém; nehádáš se v družince?

PAMÁTKA SVATÉ ANEŽKY ŘÍMSKÉ (21. ledna).

SVATÉHO JANA BOSKA (svátek „krále kluků“ — 31. ledna).

Úmysl apoštolátu v lednu: Modleme se za trpící katolickou církev. **Misijní modlitby:** Aby v Japonsku byla katolická církev lépe poznána.

Napjatým pozorovatelům na aljašské strážní stanici náhle se objevil obrys osamělého letadla, pokrytého jíním a ledem. Pilot, zahalený v kožichu, dopravil stroj k zemi a pak vylezl sám.

První byl u něho čtrnáctiletý velitelův synovec Dan.

„Něco nového?“ tázal se.

„Ano,“ pravil kapitán Haket. „Transarktický aeroplán zamrzl v ledě 200 mil na sever odtud. Vypadá to, jako by Burton nuceně přistal.“

„Je aeroplán rozbit?“

„Je napíchnut předkem,“ odpověděl letec. „Krajina je drsná a říční led je tak zavalen krami, že nelze bezpečně přistat.“

„Ale je Burton na živu?“ zvolal velitel stanice.

„Ano,“ zněla odpověď. „Pilot je živ, ale zraněn a neschopen chůze. Musíme se k němu dostat, nebo zhyne hladem a zimou.“

„Ovšem, musíme se k němu dostat,“ opakoval velitel, „jenom jak? Pokusit se o přistání na témže místě znamenalo by rovněž ztroskotat. Není tam nablízku nějaké jezero, na němž by se dalo bezpečně přistat?“

„Myslel jsem na to,“ odpověděl pilot. „Vystoupil jsem do 2000 metrů, abych se rozhlédl po nejbližší plošině. Je 30 kilometrů odtamtud na druhé straně pahorkatiny.“

„Proč to tedy nezkusit tam?“ vzkřikl Dan. „Mohli bychom s sebou vzít lyže a saně a jít k němu přes pahorky.“

„Tak jest,“ souhlasil ihned velitel. „Přines, Dane, dvoje lyže a přivaž je ke křídům letadla. Saně připevníme, kapitáne, někde vzadu.“

Rozkazy byly rychle vykonány a brzo byl letoun připraven k svému druhému letu na záchranu spadlého letce, který se pokusil přeletět přes severní točnu z Aljašky na Špicberky.

„Kdo půjde se mnou?“ tázal se kapitán Haket. „Budu mít velké zatížení s tímto nákladem a druhým mužem.“

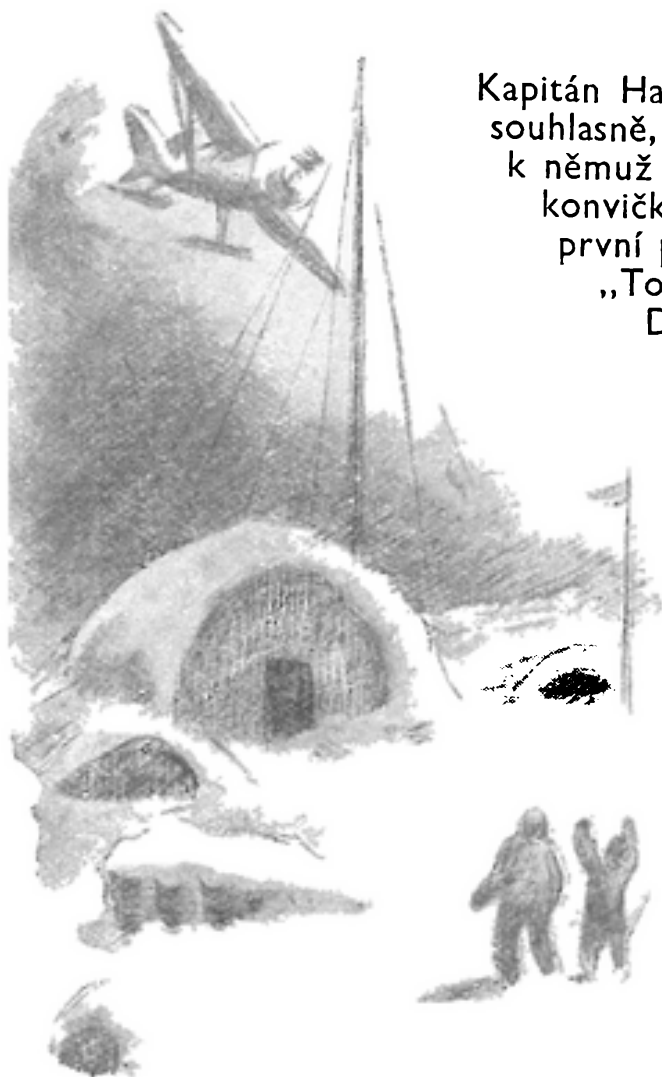
„Máme tu muže správné váhy,“ pravil velitel s úsměvem. „Je to můj mladý synovec Dan, který mě velice prosí, aby se směl zúčastnit vaší výpravy. Přes svůj mladý věk je znamenitým lyžařem a sánkařem, neboť se narodil a vyrostl v zemi sněhu. Zde ho máte. Dane, hop!“

V té chvíli vyběhl Dan již z hangáru. Na těle měl těsně přiléhající kožišiný kabát, na hlavě bobří čapku s náušníky. Tváře a ruce měl natřeny tukem, aby mu je mráz a vítr nesežehl.

Vylezl na sedadlo pozorovatele a připjal se k němu řemenem. Když kapitán Haket uvedl svůj stroj v pohyb, letoun nabral rozmachu na tvrdém sněhu a zakrátko se vznesl do vzduchu směrem k severu. Krajina dole byla bílou divočinou s ledovými horskými hroty, vyčnívajícími do studeného, chmurného prostoru.

Chvíli sledovali řeku, nyní zacpanou ledem, ale u zátoky se obrátili vpravo a vystoupili nad hory do kraje drsných a rozeklaných srázů, a dříve než se nadáli, octli se nad místem, kde se zřítil Burton.

Dan shlédl dolů a spatřil transarktický aeroplán, podobný černému vraku na sněžném moři. Naklonil se nazpět a zavolal pilotovi do ucha: „Leťte níže, chci zde spustit balík!“

Kapitán Haket se překvapeně ohlédl, ale přikývl souhlasně, když mu Dan ukázal malý padák, k němuž byla připevněna plechovka s pokrmu, konvička vody a malá schránka s prostředky první pomoci.

„To ho udrží, než se k němu dostaneme.“

Dan se vychýlil a spustil balík. Drobný padáček se otevřel a snesl své břímě na zem téměř přesně vedle ztroskotaného aeroplánu. Burton zamával slabě rukou a jal se ploužit po ledě k pokrmu a nápoji, zatím co Dan a pilot se opět vznesli a zamířili k jezeru, vzdálenému 30 kilometrů.

Led byl hladký a nerozbořený, takže přistání se odbylo bez nehody. Malá záchranná společnost se nyní vyzbrojila sněžicemi a saněmi a vydala se na pochod přes sněhovou přehradu mezi ní a pohmožděným mužem.

Třicet kilometrů není mnoho, letí-li se letadlem, ale jde-li se pěšky a táhnou-li se zároveň těžké saně, rovná se každý kilometr takřka desíti.

„Stmívá se,“ poznamenal pilot. „Máme se již utábořit nebo můžeš jít ještě pěšky?“

„Raději jít dále,“ odvětil statečný Dan; ale když nastala noc a zamračené nebe se stalo černým příkrovem bez sebemenšího zásvitu jediné hvězdičky, uvědomil si, v jaké jsou tísní. Měli s sebou malý kompas, ale nemohli si namířit přímo přes vysočinu ani přesně určit směr, kde ležel Burton.

„Nic naplat,“ pravil kapitán Haket. „Zbloudili jsme. Urobme si na noc nějaké přístřeší a ráno zkusíme své štěstí.“

Najednou vzkřikl překvapením a ukázal na rudou zář na obzoru, rostoucí jasněji a jasněji, až mohli zřít ohnivé jazyky, šlehající do tmy noci.

„To hoří aeroplán!“ zvolal. „Burton jej zapálil pro nás jako maják.“

Zapřáhli se znovu k saním a tentokrát kráčeli rovnou k svému cíli. O půlnoci byli u vraku, nyní jen zuhelnatělé kostry, a zvedali Burtona se země na saně, kde ho co nejpohodlněji zabalili do kůží a houní.

„Dnes v noci se již nedostaneme zpět,“ mínil kapitán. „Nejlépe bude zůstat tady až do rána.“

Dan zavrtěl hlavou. „Tahle těžká mračna, visící až k zemi, znamenají špatné počasí, kapitáne,“ připomínal. „Zachvátí-li nás aljašská vánice, bude po nás veta.“

„Ale jak najdeme zpáteční cestu?“

„Zanechali jsme po sobě stězku sněžicových šlépějí,“ upozorňoval Dan. „Půjde se nám po ní pomalu, to je pravda, ale nesmíme plýtvat časem.“

Po celou tu noc táhli a vlekli těžce naložené saně. K ránu se již zvedal vítr a chvílemi sněžilo, ale tu byli již v dohledu jezera a svého vlastního letadla, čekajícího na ně jako osamělá hlídka uprostřed světa ledu a sněhu.

„Saně a sněžice necháme zde,“ pravil kapitán. „Budeme mít beztak nadpřipustné zatížení.“

Zdvihli Burtona dovnitř a vyrazili. Zpětný let proběhl bez nesnáze. Přistali v bezpečí a zdraví na strážní stanici, ale právě včas, neboť za několik minut propukla sněhová vánice, jež byla nejhorší bouří v Aljašce od mnoha let.

„Pravá příčina našeho úspěchu je u vás, Burtone,“ pravil potom kapitán Haket. „Kdybyste nebyl zapálil aeroplán, byli bychom oné noci zbloudili v horách a bylo by veta po nás všech.“

„Ta zásluha nenáleží mně,“ odpověděl Burton. „Neposlal jste mi s padákem lístek?“

Hrabal v kapse své uniformy a vytáhl kousek papíru. Na něm bylo napsáno Danovým rukopisem:

„Buďte dobré mysli. Přijdeme za vámi se saněmi od jezera za kopci. Nebudeme-li u vás do soumraku, zapalte vrak jako maják. Zápalky jsou přiloženy.“

Kapitán Haket zakýval hlavou s obdivem. „Ten hoch myslel na všecko. Má prozíravost muže třikrát staršího.“

Tato poznámka vzbudila Burtonovu pozornost. Když uslyšel celé vyprávění, zavolal Dana k sobě.

„Jakmile se zase zotavím a pořídím si nový aeroplán, pokusím se přeletět točnu znovu. Potřebuji u sebe někoho, kdo má dobrý úsudek a vynalézavost. Chtěl by ses připojit?“

Netřeba vykládat, co Dan odpověděl. Dodáváme jen, že když za rok se let konečně uskutečnil, Dan Brinson se proslavil jako první hoch, který přeletěl severní točnu aeroplánem.

Kresby: C. Kotyšan.

Malíř slovanského světa

(MISTR FR. B. ZVĚŘINA.)

Napsal Edvard Zvěřina

Když před 80 lety putoval malíř František Bohumír Zvěřina po Balkáně, nejezdily tam ještě železnice ani automobily. Zvěřina cestoval všude pěšky v sešlých šatech, které ho chránily před zlými lidmi, nebo v přestrojení františkána. Domorodci na něho hleděli nedůvěřivě. Přihodilo se mu častěji, že byl tázán: „Máš vousy, a přece nejsi popem, mluvíš naší řečí, a přece nejsi z našich lidí; člověk věru neví, kam tě zařadit. Co s tebou?“ Podezření však vždycky zaplašily housle, na které uměl dokonale hrát, neboť guslaře na Balkáně všude rádi vidí, a kdo umí pěkně hrát, získá si srdce národa, kde

se vesele zpívá a tančí. Jeho housle mu zjednaly průchod Hercegovinou, Černou Horou a Albánií.

Zvěřina se pohyboval v krajích, kde byli doma medvědi a vlci. U jedné salašské chaty na planině, zvané Ravensko, v Hercegovině našel roztrhanou lidskou kostru — oběť vlků. To je malá ukázka, jaké nebezpečí číhalo na cestujícího umělce, který vyhledával v odlehlých, těžko přístupných místech motivy pro své kresby.

Neméně mu na cestách prospívalo, že dovedl mluvit téměř všemi slovanskými jazyky i nářečími.

Zvěřina prožil několik nebezpečných vichřic, zvaných bóra, kdy jeho život visel na nitce. V Hercegovině u díry, zvané Crna pec, překvapila jej jednou bóra a byl by jistě zmrzl, ačkoliv byl srpen, kdyby po celou noc neposkakoval na místě jako běžec, který utíká, ale přece se s místa nedostane na krok. Byl schován pod svislou skálou. Kolem něho padaly kameny, rvány vichřicí.

Zvěřinu zvláště zajímaly severní i jižní slovanské krajiny. Prošel stepí na Ukrajině a bydlel zdarma v kozáckých stanicích, sbíraje od kozáků z jejich úst písně, které zapisoval.

Putoval do Kraňska, kam jej vábilo Cirknické jezero, loupežný hrad Predjama a bažina jaderského pobřeží, kde převáželi na člunech z jednoho ostrůvku na druhý dobytek, aby spásal chomáč trávy. Poté se plulo dále. Tam žil s lovci ústřic a s podloudníky, kreslil je při jejich zaměstnání i s jejich rákosovými baráky, jež byly teprve tehdy úplné, když byli rybáři v nich — když vjeli pod střechem baráku, tvořil podlahu člun.

V hradě Starý Klobouk musel hrát jednou tureckým redifům (vojínům) celou noc, až potrhal všechny struny, a ještě chtěli lidé schválně zabít ovci a ze stěv stočit strunu, aby se mohlo pokračovat v zábavě.

Zvěřina žil v upřímném přátelství s proslulým cestovatelem Afriky dr Emilem Holubem a s Mistrem Mikulášem Alšem. Kdykoliv přijel Zvěřina do Prahy, neopominul navštívit svého milého přítele Alše, jemuž vyprávěl své příběhy z balkánských cest a hrál mu na housle oblíbené písně.

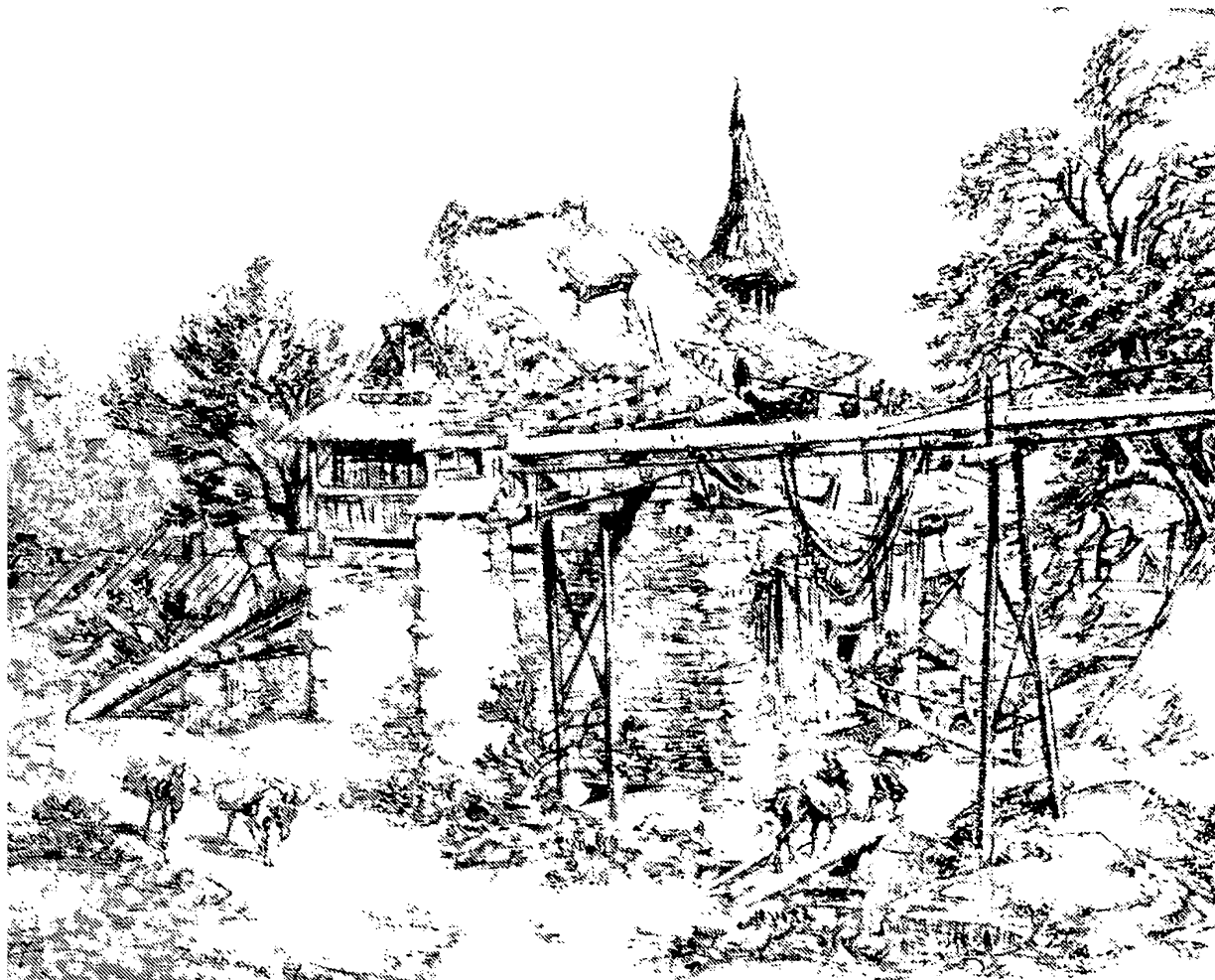
V r. 1867 zúčastnil se Zvěřina s Palackým a s Riegrem t. zv. Moskevské pouti.

Zvěřina ovládal tyto jazyky: češtinu, slovinštinu, srbštinu, charvátštinu, ruštinu, vlaštinu a němčinu, což německý ředitel reálné školy ve Vídni, na které Zvěřina jako profesor kreslení vyučoval, nevěděl. Aby Zvěřinu, kterého jako Čecha nenáviděl, ponížil, pravil veřejně, že on považuje znalost jazyků nad kreslení. Kolika řečmi kdo mluví, tolikrát prý je člověkem. Nato začal Zvěřina ihned mluvit všemi jazyky, které uměl, ale pan direktor mu nemohl odpovídat, neboť mimo němčinu a frančtinu žádnou jinou řeč neuměl.

Posledních sedm let svého žití (1902—1908) jezdíval Zvěřina do Starého Bítova. Rád mluvil s tamními lidmi v jejich nářečí a šetřil jejich zvyků. Když uviděl nějakého venkovského strejčka při práci, zamával svou plátěnou čepicí a zvolal: „Pomáhej Pán Bůh! Jak dó čase?“ Když uviděl na cestě pohozený chléb, uklidil jej holí stranou, aby se po božím daru nešlapalo.

Přijížděl na jaře a byl pokaždé uvítán honorací městečka, též školní děti v průvodu učitelů jej vítaly. Pro svou milou, skromnou a přímou povahu byl velmi oblíben jak u obyvatel městečka, tak u letních hostí, kteří se tehdy v Bítově v hojném počtu sjížděli.

František Bohumír Zvěřina se narodil 4. února 1835 v Hrotovicích na Znojemsku, kde byl jeho otec hraběcím důchodním. Otec František měl šest synů a zrovna tolik dcer. František, pozdější Mistr, byl desátým dítětem. Všichni hoši byli hudebně nadaní, každý se chtěl učit hře na housle, ale protože v rodině byl tento nástroj jediný, musel dorůstající hoch přenechat housle mladšímu, aniž se sám doučil. František se doučil dokonale na housle, když byl profesorem v Gorici a hrozilo mu oslepnutí.

Malého Františka bylo doma stále vidět, že něco kreslí. I ostatní jeho bratři již jako hoši malovali a ani stěny pokojů nezůstaly ušetřeny jejich barev.

Když byl František jako žák v Praze na malířské akademii a bydlel u svého strýce profesora Dubského, čítal se zálibou vlastenecké knihy, což v něm probudilo mocné národní cítění, takže místo do Alp, kam své žáky posílal proslulý malíř Haushofer na studijní cesty, cestoval František do slovanských krajů. To je hlavní příčina, proč cestoval malíř Zvěřina do slovanských zemí. Svému národu zůstal věren až do své smrti.

Své zajímavé kresby uveřejňoval v různých obrázkových časopisech. Tím se stal známým po celé Evropě.

Zemřel ve věku 73 let ve Vídni 27. prosince 1908. Bude tomu tedy letos čtyřicet let. Pohřben byl na ústředním hřbitově ve Vídni. Jeho pomník na vídeňském hřbitově je snad jediný s českým nápisem.

V jeho rodišti Hrotovicích byl postaven r. 1913 originální pomník. Tamní škola a náměstí nese jeho jméno. V zámku je zřízena Zvěřinova síň, kde jsou po umělci uloženy památné předměty.

Zvěřina zasvětil své umění sesterským zemím, které chtěl sblížit.

Vším právem sluší Františka Bohumíra Zvěřinu nazvat malířem slovanského světa.

Česká lidová koleda.

My tři králi

Kreslil M. Zezula.

My tři králové jdeme k vám,
šťěstlí, zdraví přejeme vám.
Šťěstí, zdraví, dlouhá léta,
my jsme k vám přišli z daleka.

Daleko-li cesta vaše?
Do Betlema mysl naše.
Copak ty tam, černej vzadu,
vysrkuješ na nás bradu?

Aj, já nejsem žádnéj černej,
jsem jen od slunce opálenej.
Slunce jest toho příčina,
že je má tvář opálena.

Kdybys na slunce nechodil,
nebyl by ses tak opálil.
Slunce je drahé kamení
od Kristova narození.

Půjč, Josefe, půjč plínčičky,
ať zavineme to maličký.
Maličký jsme zavinuli,
do jesliček položili.

Herodes král z okna kouká,
vidí tři krále z daleka.
Protrh se Josef ze spaní,
pojal děťátko s Maril.

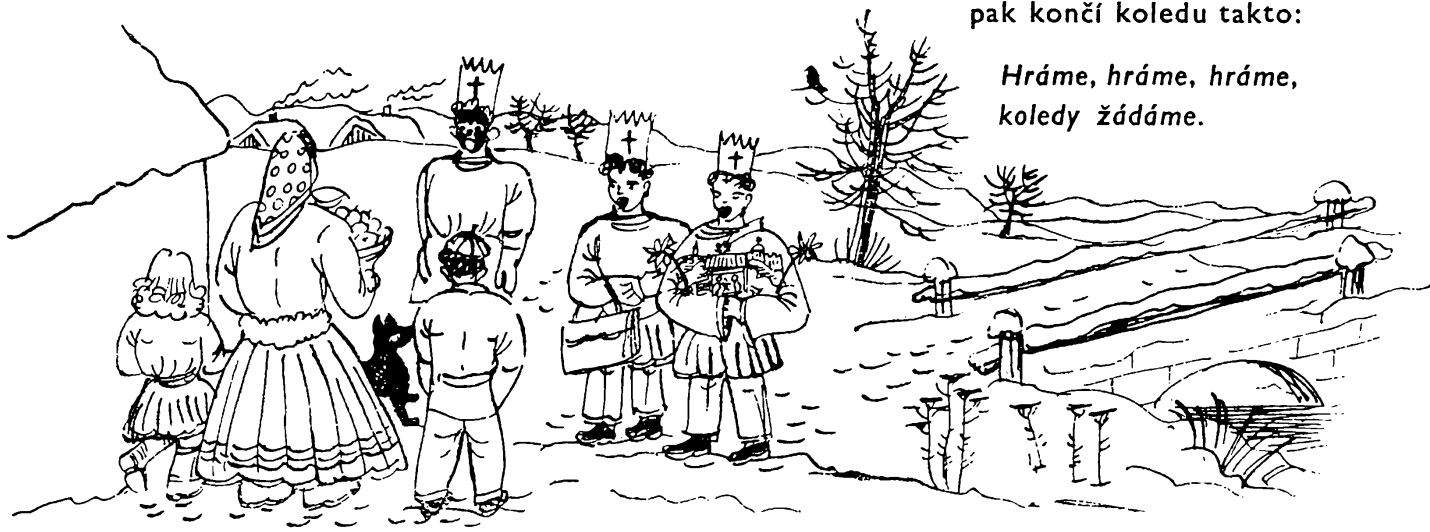
Utíkal s ním do Egypta,
do toho slavného města.
Kde Maria přebývala,
nad tím domem hvězda stála.

Přebývejte s Kristem Pánem
až na věky věkův! Amen.
A já černej vystupuju
a nový rok všem vinšuju.

A my taky vystupujem
a nový rok všem vinšujem.

Jestliže hoši používají při
zpívání této koledy bukálu,
pak končí koledu takto:

Hráme, hráme, hráme,
koledy žádáme.

Skřítek Mlsal

Ve valašském nářečí napsala K. Ptáčková-Pilátová.

Klemka se z ničeho nic ošklivě rozmlsala. Co kde zahlédla, všechno chtěla. I do cukru se pustila. Maminka jí sem tam nějakou tu kostku dala, ale Klemka najednou dostala chuť na víc. Tak na celou hrst nebo na dvě, na tři hrsti . . . Jazyček jí jezdil se strany na stranu a oči se co chvíli otočily po kredenci.

A jednou, když nebyla maminka doma, roztančil se nad kredencem skřítek Mlsal a volal a lákal Klemku tak dlouho, až si dala říci. „Nigdo néni doma, nigdo mňa neuvidí, tož co!“ řekla si a už stála na stoličce a natáhla ruku do plechovky s cukrem. Skřítek Mlsal měl radost. „Ber, ber!“ ponoukal, „však to nikdo neuvidí!“ A milá Klemka sáhla do plechovky po druhé. Když natahovala ruku po třetí, cvakla klika a maminka stála na prahu.

„Co děláš?“

Klemka se na stoličce prudce zakymácela, ale hned se vzpamatovala: „Jááá? Nic! Enom tak!“ Maminka věděla, že to není jenom tak, stačilo, když se na Klemku podívala. Stála na stoličce jako kolík v plotě, obě ruce přitisknuty k zástěrce na bříšku.

„Slez!“ poručila maminka, ale Klemka měla nohy jako svázané. Nemohla se pohnout, jen oči zaryla ještě víc do země.

„Slez!“ poručila maminka po druhé a chtěla Klemce se stoličky pomoci. Klemka sebou trhla na stranu, a jak se jí tak uvolnil cíp zástěrky — cup-cup, cup-cup! Jedna cukrová kostka za druhou se jí sypala z klína.

Maminka se podívala na Klemku a potom na cukrovou hromádku na zemi a zdlouha pokývla hlavou.

„Proč jsi to udělala?“

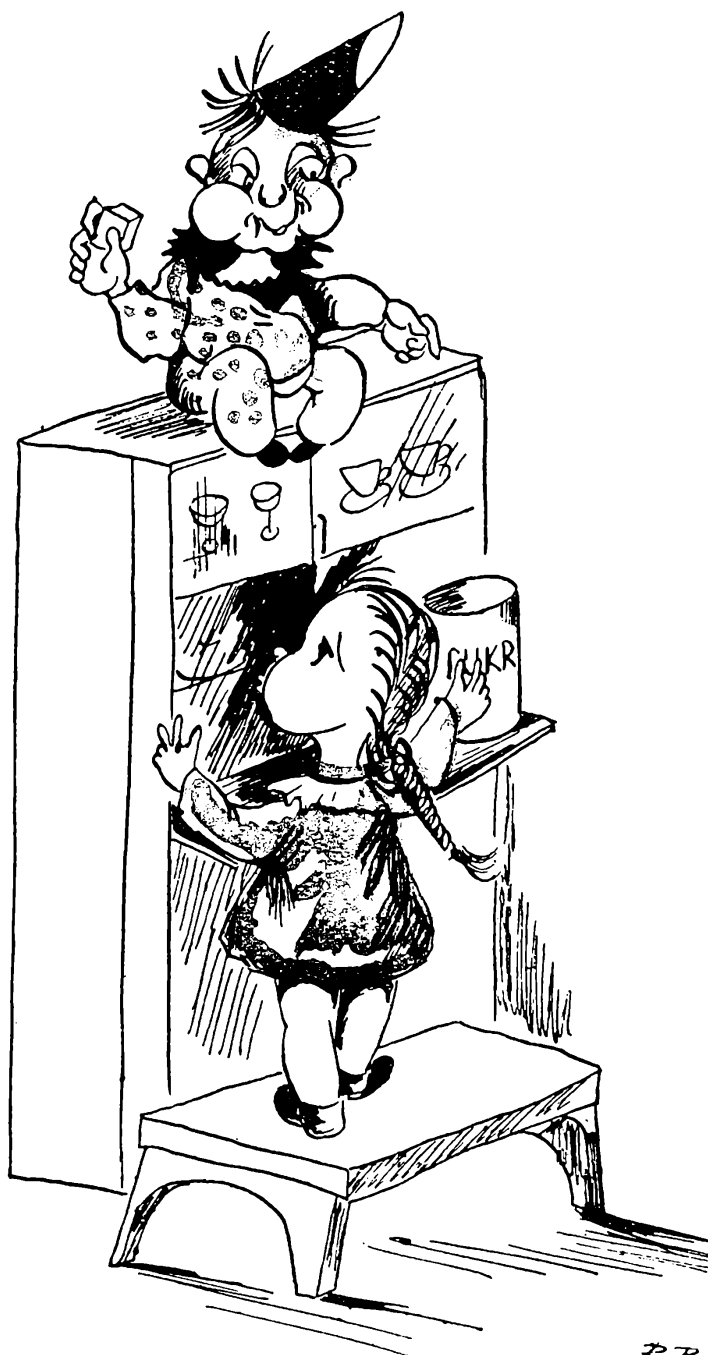
Klemka si zakryla oči: „Ma-mami, prosim ťa, nezlob sa na mne! Sem si pra-pravila, že ne-néni nigdo doma, že mňa ni-nigdo neuvidí.“

„Tak? že ťa nigdo neuvidí? A co Pán Bůh, dítě? Je přece všude. Všecko ví a všechno vidí.“

Malá mlsalka se usedavě rozplakala a maminka řekla: „Slib mi, že to bylo ponejprv a naposledy.“

Klemka slíbila a skřítek Mlsal se odstěhoval k sousedům.

Kreslil R. Brun.

II.

Polské děti Inou věrnou láskou k Pánu Bohu, k vlasti a k národu. Poláci měli kdysi slavný a rozsáhlý stát, ale vinou sousedů ztratili koncem 18. století samostatnost a stát byl rozdělen mezi tři sousední říše. Pokusili se několikrát hrdinsky o návrat své svobody, ale teprve roku 1920 dosáhli obnovení své samostatnosti, o kterou opět byli Hitlerem připraveni. Po druhé světové válce budují stejně jako my znovu svůj stát.

Před touto poslední krvavou lázní jsem se ve Varšavě setkal s jedenáctiletým hošíkem, který mne ochotně provázel varšavskou pevností, kde byli vězněni, popravováni i pohřbeni vůdcové i účastníci polských zápasů o svobodu Polska z roku 1830 i 1863. Zavedl mne na místa jejich utrpení a smrti. Věděl přesně o všech bojovnících, kteří na těch místech obětovali životy za svůj národ. Kolem dřevěných křížů, zasazených na jejich památku, chodil stále uctivě s čapkou v ruce. Nadšeně mi sděloval, že všechny děti varšavských škol každoročně o Dušičkách putují k těmto vlasteneckým hrobům, aby se tu pomodlily a položily věnce vděčnosti nezapomenutelným hrdinům!

Překvapila mne dobrá znalost národních dějin u starých i u mladých Poláků. Jak si ji vysvětlit, když před obnovením polské samostatnosti roku 1920 téměř veškerá polská mládež navštěvovala školy ruské nebo německé? Zcela jednoduše. První kniha, kterou rok co rok četl polský student, když přijel domů na prázdniny, byly polské dějiny. Za prvé světové války jsem sám byl toho svědkem v kraji krakovském při sušení sena na lukách, jak studenti, kterým právě prázdniny začínaly, sedíce na vonných kupkách, hlasitě předčítali čeledi, která posečené seno obracela. Četli hlavně krásné povídky z minulosti polské, sepsané Sienkiewiczem a rozněcující lásku k národu i k vlasti.

Polská mládež vyniká také ušlechtilým mravem a uhlazenou zdvořilostí. Je to výsledek staletého styku lidu s drobnou šlechtou na vesnických dvorcích, kde společenský život dodržoval ustálené způsoby i starobylost obřadnost. Tato vrozená zdvořilost chybí dnes naší mládeži. S vychládající zbožností lidu mizí u nás také dobrý mrav, úcta ke starším a vzájemná laskavost ve společenském styku.

Vždycky jsem s radostí pozoroval, s jakou jistotou a vkusnou zdvořilostí se chovali polští hoši i polské dívky z takových vesnických statků. Nezapomenutelným mi zůstal polský student, asi patnáctiletý, který pro mne jezdil s kočárem, když jsem léčil jeho raněného bratra. Okouzloval svými způsoby. Dobré mravy jsou i dnes vlastností a předností polské mládeže, kdežto u nás stížnosti na zvlčilost výrostků a obhroublost dívek jsou na denním pořádku. Přičiňte se aspoň vy, katolické dívky, aby takové výčitky a žaloby neplatily také o vás!

JIHOSLOVANSKÁ LIDOVÁ POŘEKADLA

Přel. O. F. Bab'ler

Spícího psa nebud. — Když vůl nechce k jeslím, musí jesle k volu. — Na ohnutý stromek chodívají kozy. — Prostý člověk prostě mluví. — Jaký pták, taková píseň. — Kdo mnoho má, může mnoho dát. — Každý vede vodu ke svému mlýnu. — Kopřiva nikdy nezmrzne.

*Já čtvero pacholků mám;
kamkoli vyjedou,
všechno mi vyvedou,
co jim jen za práci dám.*

*Prvnímu říkájí: Skohoutemvzhůru.
druhému říkájí: Všeckonašňůru,
třetímu říkájí: Sámudělej,
čtvrtému říkájí: Vždyposlouchej!*

*Mám čtyři dívkice,
pilné pracovnice,
co se jim přikáže,
každá hned dokáže.*

*První se jmenuje: Čistilka,
druhá se jmenuje: Nedlilka,
třetí se jmenuje: Dovtipujse,
čtvrtá se jmenuje: Poděkujse!*

Malý houslista

JOSEFIS.

5. V TĚŽKÉM NEBEZPEČÍ

(Pokračování.)

Pan učitel Šeba vedl Václava přes Žižkov k Riegrovým sadům, aby tak přišli rychleji na Vinohrady. Cestou si přátelsky povídali. Pan učitel vyprávěl Václavovi vzpomínky ze svého mládí a Václav byl šťasten, že slyší povídat o svém drahém tatínkovi. Nevšimli si, že je sleduje tmavá postava. Když šli odlehlou cestičkou, která byla bohata na keře a jejich stíny, kdosi vystoupil z houští a zastoupil jim cestu. Václav hned poznal, že je to starý cikán. Zatřásl se strachem. Znal cikánovu prudkost. Byl s ním jen dva dny, ale viděl dost. Starý cikán přiskočil, levou rukou pevně objal jeho ramena a pravou rukou namířil proti němu. Zasyčel mu do ucha:

„Teď půjdeš se mnou dobrovolně nazpět nebo tě tímto nožem probodnu!“

Mezitím vyskočila na pana učitele Šebu druhá vysoká postava — bratr cikánův.

Václav chvíli neodpovídal. Nebyl schopen slov. Vzpomněl si na tatínkova slova: Nikdy se na nikoho nezlob, nemsti se, na každého se usmívej . . .“ Měsíček vyšel z obláček a zalil svým bledým světlem rozhněvanou tvář mstivého cikána. Václav mu potichu řekl:

„Nevěřím vám. Vyhrožujete mi, ale tím se děláte jen horším než jste. Teď, když vidím odlesk měsíce ve vašich očích, poznávám, že jste dobrý člověk. Tatínek mi vždycky říkával, že zlý člověk nemá nikdy vlahé oči. Když na vás hledím, zdá se mi, jako by vaše bělmo plovalo v slzách. Trpěl jste někdy? Byl k vám někdo zlý?“

Starý cikán zvolna uvolňoval levou ruku. Václav ho po ní pohladil. Toto pohazení na cikána působilo jako elektřina milosrdenství. Klesla mu i pravá ruka s ostrým nožem a řekl tiše svému pomocníku, aby pustil pana učitele. Kde se vzala — tu se vzala — i slza se ukázala v oku starého cikána. Dosud ho nikdo nepohladil, každý se ho jen bál, v cikánském táboře se před ním všecko třásl, a zde ten nepatrný chlapec s ním mluví tak pěkně, tak dojemně, nekřičí o pomoc, říká mu, že je hodný

člověk, a mluví s ním o utrpení. Ó ano, trpěl mnoho od zlé macechy, která z něho udělala zatvrzelce. Nyní pohladil i on Václava.

„Chlapče, tobě člověk nemůže ublížit. Jsi hodný kluk, proto tě pustím. Jdi si, kam chceš, ale ještě než zemru, někde se mi ukaž, abych také ještě jednou uslyšel, že jsem dobrý, a věděl, že mnou někdo na světě neopovrhne. Řeknu ti, co jsem ještě nikomu neřekl. Sám nejsem cikánem, ale abych utekl žaláři, dal jsem se k nim a zůstal jsem u nich až dodnes. Nevím, nevím, jestli se k nim vrátím. Řekl jsi mi, že jsem dobrý... Půjdu ještě jednou zkusit svět. Najdu-li tam dobro a trochu důvěry a lásky, snad ze mne ještě bude dobrý člověk. Nevím... Na shledanou, Václave, a...“

Cikán se chvíli odmlčel. Chtěl ještě něco říci, ale neřekl. Sklonil se k Václavovi a políbil ho na čelo. Něco podobného neučinil ještě nikdy. Pak rychle odešel. Jeho pomocník, který mu měl pomáhat při nešlechtném činu, se za ním pomalu loudal. Nevíme, co si myslel, ale na jeho chůzi bylo vidět, že je dojat a že také přemýšlí. Tak dobrota Václavova, které ho tatínek naučil, mu zachránila život. Pan učitel již cestou nemluvil. Obdivoval se v duchu dobrotě malého houslisty. Přemýšlel, zdali

by i jeho chlapci uměli tak laskavě jednat a přemoci dobrotou tak nebezpečnou situaci.

Mlčky došli k novému domovu milého Václava. Čekali naň milé uvítání. Pan učitel vzbudil své dva synky a představil jim Václava jako nového bratříčka, který s nimi bude hrát ve sboru. Václav musel ještě mnoho vyprávět, na housle jim musel také ještě zahrát, což se nejvíce líbilo paní učitelové. Sama byla dobrá houslistka, rozuměla dobře této hře, proto dovedla ocenit jeho umění. Byla mu vždy dobrou matičkou a pak se vynasnažovala, aby Václav v ničem nepocítil, že není jejich vlastním synem. Václav byl jako na jiném světě. Měl kolem sebe tolik lásky. Nevěděl, jak by svou vděčnost nejlépe projevil. (Pokračování.)

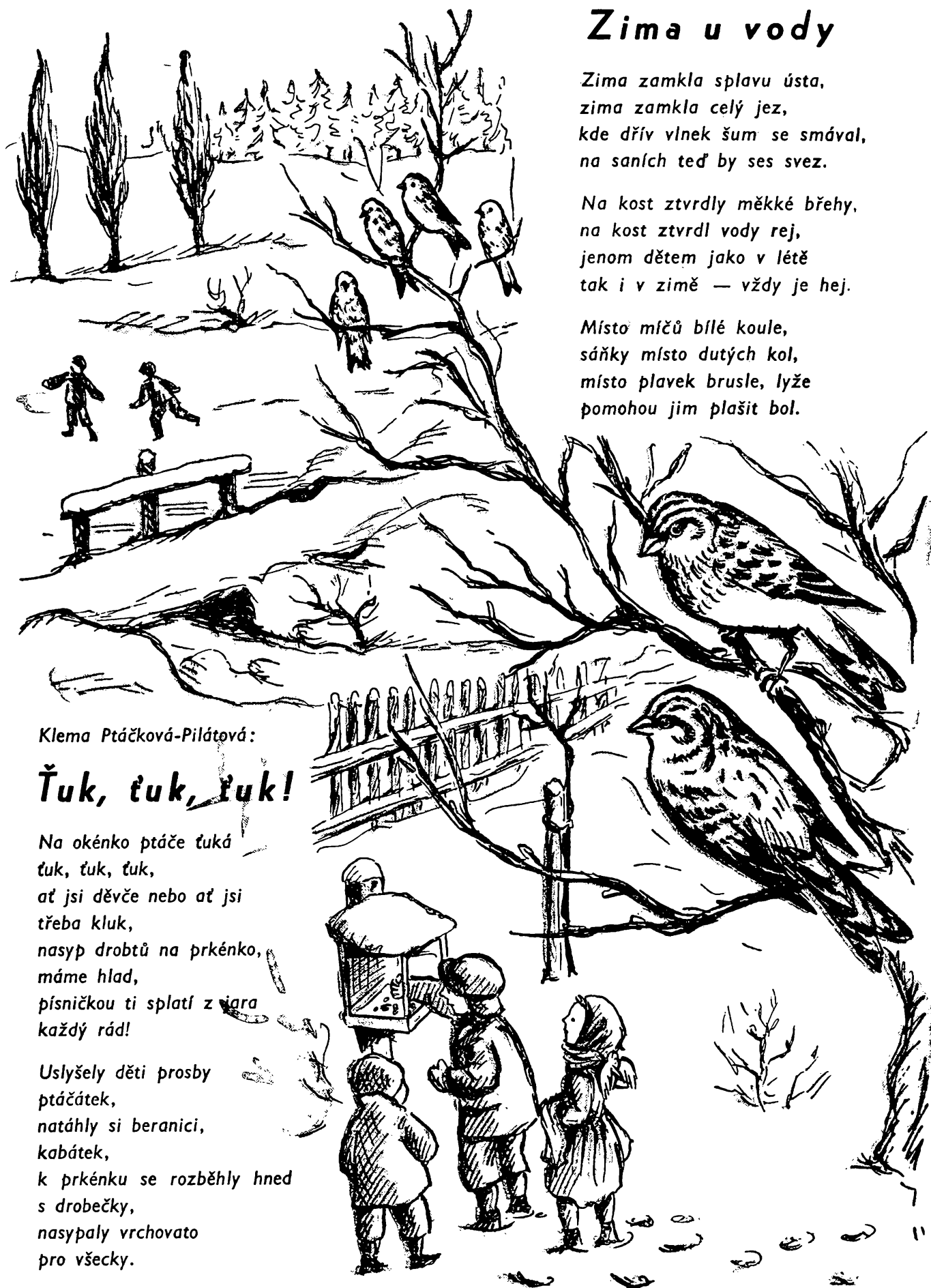
Kreslil J. Marek.

Zima u vody

Zima zamkla splavu ústa,
zima zamkla celý jez,
kde dřív vlnek šum se smával,
na saních teď by ses svez.

Na kost ztvrdly měkké břehy,
na kost ztvrdl vody rej,
jenom dětem jako v létě
tak i v zimě — vždy je hej.

Místo míčů bílé koule,
sáňky místo dutých kol,
místo plavek brusle, lyže
pomohou jim plašit bol.

Klema Ptáčková-Pilátová:

Ťuk, ťuk, ťuk!

Na okénko ptáče ťuká
ťuk, ťuk, ťuk,
ať jsi děvče nebo ať jsi
třeba kluk,
nasyň drobtů na prkénko,
máme hlad,
písničkou ti splatí z jara
každý rád!

Uslyšely děti prosby
ptáčátek,
natáhly si beranici,
kabátek,
k prkénku se rozběhly hned
s drobečky,
nasyňaly vrchovato
pro všechny.

O jedné spokojené zemi

Napsala M. Hubičková. - Kreslil St. Menšík.

Tam kdesi za horami, daleko od nás, je malá pohádková říše. Vypadá jako veliká zahrada, plná nejkrásnějších květů a vzácných plodů, obklopená šumnými lesy a zlatenými slunečními paprsky.

Žije tam národ malých trpaslíků a tvoří dohromady jednu velikou, společnou rodinu. Od časného rána pobíhají tito mužíčkové s lopatami, s motykami, s rýčí i s kladívky a usilovnou prací zdokonalují si svou rodnou půdu. Přemýšlejí a radí se, kde by zasadili nový stromek, nový květ, a proto se nelze divit, že ta země je nejkrásnější na světě.

A jak se mezi sebou dobře snášejí! Když se některému něco stane, všichni se seběhnou a pomáhají. Jeden druhému by nikdy neublížil.

Jednou se také přehnal temný mráček na obloze, ale ten brzy ustoupil jasnému slunečku. Přiběhl jeden z mužíčků — Trucík se jmenoval — všecek udýchaný, s nevídanou zprávou. Potkal v lese velikého člověka; byl to snad obr a dal se s trpaslíkem do řeči. Říkal, že je z velké země, kde se nepracuje jen rukama, ale stroje udělají práci za lidi. Považte — stroje — a Trucík složil ruce do klína, a že on také nebude pracovat, byl by hloupý, aby se dřel. Marně mu to druzí rozmlouvali, jakým že to věří řečem, Trucík se nedal přemluvit, lehl si do postele a spal. A čím déle spal, tím více se mu chtělo spát. Jednoho dne si vyšel přece ven, ale byl tak sláb, že se sotva držel na nohou — jako po těžké nemoci.

Trpasličí král, nadmíru moudrý, vážný kmet, se dověděl, jak se Trucík oddává lenosti a jde vstříc své záhubě. Zavolal proto k sobě všechny své poddané a promluvil k nim rozvážnou, laskavou řečí. Trucík byl též přítomen a se sklopenou hlavou, nemoha se podívat králi do očí, naslouchal jeho moudrým slovům.

Přistoupil k němu král, vložil mu ruku na rameno a ptá se:

„A co ty, Trucíku, nám o sobě povíš? Jsi tak unaven a pobledlý v líci; jakou jsi to konal práci, že tě tak vyčerpala?“

Trucík se z plna srdce zastyděl a přiznal se králi ze svého poklesku. Litoval svého poblouznění, neboť sám na sobě nejlépe poznal, že ne zahálka, ale práce přináší zdraví a spokojenost.

Včlenil se zas do rodiny svých krajanů a šťasten pracuje ve své zemi, kde květy dýchají mírem a zpěv skřivánka prosí o Boží požehnání.

Udatný baron Bumbrlíček

Jiří Jemr

(Historka skautského táborového ohně.)

Baron Bumbrlíček, tak říkali naši junáci nevelkému hochu, jehož postava se mohla měřit nejen na výšku, ale i na šířku. Baron Bumbrlíček byl hoch, který se dovedl stále usmívat a který nikoho nezarmoutil. Měl vždy po ruce „pytel příběhů“, které prožil i neprožil.

Jednou seděl ve stanu se svými bratry, nejlepšími kamarády Brkem a Simem, a vyprávěl jim tuto událost:

Věřte si tomu či nevěřte, ale baronu Bumbrlíčkovu se to vskutku přihodilo. Byl na cestách po Evropě, kterou chtěl dobře poznat.

— Cestoval jsem hned letadlem, hned po lodi a hned autem. Tak jsem dojel až do skotských lesů, panství to známého skautského mecenáše a navštěvovatele skautských táborů, lorda Žralby, důvěrného přítele lorda Chestertona, kterého již všichni znáte z mých dřívějších vyprávění.

„Barone Bumbrlíčku, velmi mne těší, že vás poznávám. How do you do!“ vítal mne lord Žralby, „slyšel jsem o vaší udatnosti. U mne v hlubokých hvozdech skotských budete mítí nejednou příležitost osvědčit svou udatnost!“

„Rád, rád, potěcha je na mé straně,“ tvrdil jsem. Lord mne uvedl do svého sídla, ukázal mi své sbírky zbraní a své krásné koně.

Líbilo se mi u tohoto pohostinného lorda. Neuběhly však ani dva dny, když do zámku lorda Žralby přiběhl zděšený lovčí, že v revíru Vlčích skal straší bílý jelen. Chýše, kterou postavili k loveckým účelům, je neobyvatelná, jelikož se z ní kolem půlnoci ozývají strašné skřeky. Je asi sídlem všech příšer a strašidel kraje. Vyděšený lovčí, který měl poblíž této chýše svou hájenku, se i s rodinou odtud vystěhoval — prchl.

„Ó barone Bumbrlíčku, to bude příležitost pro vás,“ zvolal lord Žralby, když vyslechl tuto hrůznou zprávu.

„Nu, ovšem,“ odpověděl jsem lhostejně. Již mne to přestávalo u lorda bavit a byl jsem rád, že najdu rozptýlení. „Bude nejlépe, když setam hned vypravím,“ rozhodl jsem po chvíli.

Junáci z Kyjova o prázdninách v beskydských horách. Zapomněli vzít z domu lžici. Vidíte, jak si jeden pomáhá?

„Počkejte ještě chvíli, čekám právě návštěvu lorda Chestertona. Tento proslulý hrdina se jistě zúčastní s vámi výpravy do Vlčích skal. Kdybych vás však pustil samotného napřed, měl by mi to jistě za zlé.“

Uposlechl jsem milého hostitele, neboť mne potěšila zpráva o příjezdu lorda Chestertona. Ostatně, zápasit s tajemnými skřeky a zvuky v opuštěné chalupě nebylo zrovna nejlepším zaměstnáním pro osamoceného skauta.

Lord Chesterton přijel vskutku přesně o půlnoci, když jsem již dávno spal, a byl to on, kterého jsem prvně potkal při své ranní procházce v zámeckém parku. Věděl již vše a byl již přichystán. Třebaže této noci mnoho nespál, dal již osedlat koně a připravil si své proslulé šesti- a dvanáctiranové bambitky.

Po vydatné snídani, při níž jsme si pochutnávali na kakau, vejcích, šunce a paštice, rozjeli jsme se na ohnivých anglických koních lorda Žralby k Vlčím skalám. Cesta se protáhla do večera. K večeru jsme se konečně přiblížili k oné strašidelné opuštěné chatě. Stála na skále uprostřed rozeklaných vršků Vlčích skal a zapadající slunce odráželo se v jejích oknech, která se nám jevila jako dvě ohnivé oči obludy, usazené na skaliskách.

Zanechali jsme koně v blízké opuštěné hájence, zapotřili jsme je a takřka již za tmy jsme špihali po příkré skalní stezce k chatě. Písek nám chvílemi příšerně skřípal pod nohama, jako by nás chtěl varovat; vítr skučel a naříkal v korunách stromů a kdesi z dále zaznívalo vytí nějakého zatoulaného psa; či to byl snad vlkodlak? Ale i udatnému skautíkovi by v této chvíli naskočila husí kůže po celém těle. My však postupovali neohroženě dále za svým cílem.

Došli jsme k chatě. Lord Chesterton namířil své bambitky a takto jsme vstoupili dovnitř. Vůkol nás tma, ale lord Chesterton pohotově rozžal svíci. Chata byla prázdná, kromě skříně, stolu a dvou lůžek, připravených k noclehování. Postavili jsme svíci na stůl. Tu se za námi s praskotem dveře samy zavřely a svíce zhasla. Okamžitě jsme byli oba ve střežu.

Nebylo toho však potřebí. Lord Chesterton brzy rozsvítil svíci znovu a prohodil: „Inu, průvan za námi zavřel a zhasl nám svíci.“

A pak, jako by nebyl ve strašidelné chatě, shodil batoh s ramena a jal se vybalovat vydatnou anglickou večeři. Vytrávili jsme, a tak jsme se s chutí pustili do anglické slaniny a jiných dobrot, které obsahoval batoh lorda Chestertona.

Hodiny utíkaly, a když jsme se vydatně najedli, rozhodli jsme se, že se uložíme k spánku. Lord Chesterton ještě chvíli četl z bible, kterou s sebou vždy vozí, pak zhasl a my osaměli ve strašidelné chatě na svých lůžkách. Tma nás pohltila. Z oken, která nepatrně svítila do světnice,

Kreslil Fr. Süsser.

bylo vidět na podivné tvary skal, rýsující se před okny chaty proti obloze. Zdálo se mi, že ono nejbližší skalisko je paží obra, který nám hrozí... Lord Chesterton brzy usnul. Není divu. Já však nemohl spát. Zahleděl jsem

se na své hodinky s pofosforovanými ručičkami, když jsem se již dlouho převaloval po posteli, a co vidím: Hodinky ukazují půlnoc.

A tu slyš! Uhuuuuu-Uhuuuuuu!

Houkání sovy před chatou pronikalo až do morku kostí. Už to začíná, pomyslal jsem si. A opravdu! Najednou v chatě cosi buchlo.

Buch — opět buch a zase buch! Rána za ránou se rozléhala v chatě. Byly to sice poměrně tiché údery, ale bylo jasno, že to lord Chesterton nedělá. Někdo byl v chatě a údery jeho nohou se rozléhaly hned od mé, hned od Chestertonovy postele. Skrčil jsem se pod přikrývkou a snažil se zrakem proniknout tmu. A ono stále: buch, buch, buch a zase buch, buch, buch. Nebralo to konce.

Znělo to tak příšerně. Ó, kdybych měl zápalky, abych rozžal svíci a posvítil si na onoho smělce!

Konečně jsem se osmělil. Tiše jsem zavolal: „Lorde Chestertone!“ Lord měl citlivý spánek. Ty údery ho nevzbudily, ale moje zvolání jeho jména vyvedlo ho z říše snů. „Lorde Chestertone, slyšíte ty údery? Již jich bylo nejméně pětasedesát,“ tvrdil jsem.

„Slyším, počkejte, hned rozžnu. Je-li třeba, použiji ihned zbraně,“ volal na mne tiše lord. A tu již jeho světlo zaplálo do černé tmy chaty.

Tu jsem spatřil... nu, hádejte co?

Uprostřed místnosti stála stonožka a zouvala si boty. Ještě 34 bot a byla by vyzuta, když jsme ji tak nešetrně vyrušili...

Dále nemohl baron Bumbrlíček vyprávět. Stan se až zakymácel

smíchem hochů-junáků. Pak se rozhodli odměnit barona za tenhle příběh. Vyskočili, chytili ho za ruce a za nohy a nesli ho k potoku, kde mu dali řádného skautského „podlivaného hoblá“. A tím naše historie končí.

„Vznešená paní, městský prefekt Symfronius se svými přáteli žádá o slyšení.“

„Symfronius?“ Štíhlá postava té, kterou služebná nazvala vznešenou paní, se znatelně zachvěla. Přes vysoké klenuté čelo v půvabném obličejí přelétl mrak. Opravdu mladičká vznešená paní, napolo ještě dítě. Ale jemné pohyby a vznešené gesto svědčí, že tato dívka je zvyklá vládnout velkému dvoru a rozhodovat o důležitých věcech.

„Nechť vejde,“ řekla po chvíli tichým hlasem a přistoupila k nádherné, zlatem tkané zácloně, která splývala na přední stěně od stropu až k zemi. Po obou stranách záclony kvetly v husté zeleni cizokrajné květiny, vydávající těžkou vůni. Dívka poodhrnula záclonu; na stěně za ní se objevil prostý kříž a na něm ze slonové kosti vyřezávaný Spasitel. Dlouhým pohledem se zadívala na jeho rány, na hlavu trním korunovanou, a tím pohledem zřejmě posílena a uklidněna, přistoupila ke křeslu před záclonou. Rty šeptaly slova modlitby a rozšířené oči hleděly ke vchodu.

Symfronius již vcházel. Nádherná toga kryje mohutné tělo, majestátní kroky se zastavují a malé oči v otlém obličejí mžikají překvapením. Také ostatní přátelé zůstávají stát. To již jim Anežka přichází půvabným krokem po krásném koberci s úsměvem vstříc.

„Buďte vítáni, vznešení otcové!“

Symfronius hledí se zatajeným dechem na krásnou dívku.

Už se nediví, proč je jeho syn nemocen láskou k této dívce, proč ji nabízel všechny šperky a drahocennosti a proč zapřísahal otce, aby šel požádat o její ruku. Sám by málem zapomněl, proč přichází.

Teprve když seděli u skvostného stolu a připíjeli Anežce číši perlického vína, osmělil se Symfronius přednésti prosbu svého syna o ruku Anežčinu. A tu se Anežka vzpřímila a ostře krojené rty řekly klidně, ale pevně:

„Nikdy nebudu jeho chotí, jsem zasnoubena jinému!“

„Jinému? Ale kdo se může mému synu rovnat krásou?“

Anežka hledí k zácloně na přední stěně a nadšeně vychvaluje svého snoubence:

„Můj snoubenec jest krásnější nad všechny jinochy.“

„Ale tak bohatý a vznešený jako můj syn přece není! Tak mocný není! Jsem přece náměstkem božského císaře!“

„Vznešený pane,“ pokračuje Anežka s úsměvem, „můj snoubenec je n e j m o c n ě j š í ! Před ním se chvějí knížata, andělové mu slouží, nebesa jsou mu trůnem a země podnožím. Svým dechem uzdravuje nemocné a svým slovem křísí mrtvé k životu. Můj snoubenec jediný vpravdě jest b o h a t. Jeho jsou poklady země i vzácnosti moře.“

Symfronius i jeho přátelé hledí nechápavě na tajemné nadšení dívčino.

„Ale můj syn tě miluje!“

„Jediný můj snoubenec má pravou lásku. On pro mne opustil nebeskou blaženost, za mne položil svůj život a zvolil si nejbolestnější smrt!“

Tu se Symfroniovi najednou zdá, jako by začínal chápat. Pomalu a nejistě vyslovuje své podezření:

„Nejbolestnější smrt? Snad nemiluješ ukřižovaného Krista?“ Po tomto podezření nastalo ztrnulé ticho.

„Ano! A věrna mu zůstanu, neboť jsem s ním spojena věčnou láskou!“

Slavnostně zní jasné vyznání víry a lásky Anežčiny. Přítomní jsou ohromeni jejími slovy. Jen Symfroniovi jako by ďábel do srdce nalil jedu. Ne, už nebude prosit pro svého syna. Bude poroučet! Je si jist svým vítězstvím, a proto výhružně praví:

„Staneš se chotí mého syna, nebo tě udám!“

„Jsem zasnoubena Kristu!“

„Budeš obětovati našim bohům!“

„Jako nemohu míti tvého syna za manžela, tak také nemohu obětovati mrtvým modlám!“

„Přinutím tě, uvidíš,“ zakřičel nenávistně náměstek. „Přátelé, pojďme, zde bude mít práci kat!“

Bez pozdravu jako zběsilí hnali se všichni ven. Anežka osaměla. Tušila, že to tak dopadne. Služebná, která vše vyslechla, přichází s pláčem ke své mladičké velitelce a se vzlykotem ji prosí: „Utec, vznešená paní! Škoda, že rodiče dosud nedojeli, jistě by tě ochránili.“

„Neboj se o mne! Zním moc a sílu svého Pána Boha! A kdyby se moji rodiče vrátili později než ti, kteří mi hrozí, řekni jim, že Anežka zůstala čistá a Kristu věrná!“

*

Je pozdě večer. Ve zpustošeném sále na drahocenných křeslech sedí zdrcení rodiče Anežčiny. Před chvílí se vrátili z pobytu u moře. Plačící služebná jim vypravuje o Anežce:

„Symfronius se zanedlouho vrátil s četou vrahů. Anežku spoutali a odvěkli. Symfroniův syn chtěl na ni vztáhnout ruku. Ale anděl jej srazil pouhým pohledem k zemi a usmrtil. Když Symfronius spatřil mrtvého syna, vrhl se na něj a zoufale prosil Anežku, aby se modlila k svému Bohu a vyprosila mrtvému život.“

Anežka pohlédla k nebi a kratičce se pomodlila. Potom mlčky pozhledla mrtvého, a hle, on k hrůze všech přítomných vstal se země a volal strašným hlasem:

„Jediný jest Bůh na zemi — Bůh křesťanů!“

Symfronius, změněn tím zázrakem, chtěl Anežku propustiti, ale jiní pohané hrozili, že i jej obžalují. Symfronius ze strachu o svůj majetek a život pohanům vyhověl a odevzdal soud Aspasiovi. Aspasius poručil stíti ji mečem. Když kat viděl něžnou dívku, chvěly se mu ruce a váhal rozkaz splnit, ale Anežka jej povzbuzovala:

„Nač čekáš? Nenech mého nebeského Snoubence na mne tak dlouho čekat! Už se na Pána Ježíše těším!“

Sklonila hlavu a statečně přijala smrtelnou ránu.“

Služebná skončila vyprávění. A hle, všem vyschly slzy a pocit velké hrdosti plní jejich zarmoucená srdce. Poznávají, že jejich čistá, statečná Anežka se stala světicí a byla přijata mezi svaté mučedníky. Jako by slyšeli její hlas:

„Neplačte nade mnou, jako bych umřela, ale radujte se, neboť mám skvoucí sídlo u Toho, kterého jsem celým srdcem milovala!“

Sněhulák

Obří tělo, mračný zrak,
venku stojí sněhulák;
mráz-li pálí, vítr duje,
sněhulák se pošklebuje:
„Dobře tak!“

Sněhuláčku, jak se máš?
Tak zlý nejsi, jak se zdáš;
hrozíš, dokud sníh nejihne,
ale jaro — to ti stříhne
na rubáš!

Sněhuláčku ubohý,
nebudeš moct na nohy,
až jen slunko teple svitne,
to tě, sněhuláčku, chytne
za rohy!

Budeš pryč jak na koni,
skřivánek ti zazvoní,
mušky budou hrátí tobě
a fialky na tvém hrobě
zavoní.

Napsal J. V. Sládek.

Kreslil F. Bílkovský.

Spisovatelé mezi námi

JOSEF PEKAŘ (narozen 12. dubna 1870 v malém Rohozci u Turnova, zemřel 23. ledna 1937 v Praze) bude mít mezi českými dějepisci vždycky místo nejvýznamnější, protože se u něho s velikým nadáním a obrovskou pílí spojovala láska k pravdě. Za pravdou šel ve zkoumání naší národní minulosti, i když tím vzbuzoval u mnohých ne-libost a nepřátelství k sobě. Není možno o něm říci, že byl uvědoměným katolíkem, ale protože mu šlo vždycky o pravdu, viděl při studiu písemných památek, že naše národní minulost byla vždycky křesťanská a že osud našeho národa bylo možno označit jako utěšený, kdykoliv od nejstarších dob až po současnost zůstával věren při církvi katolické, zatím co odpad od ní byl vždycky doprovázen katastrofami. Toto velké po- učení nám dává jeho dílo, z něhož budeme jmenovati krásnou knihu *Svatý Václav, osvětlu- jící počátky našich dějin*, dále vypsání válek husitských *Žižka a jeho doba*, ve kterých na rozdíl od ostatních vidí Pekař příčinu našeho národního neštěstí, pokračujícího v dalších pohromách, a *Knihu o Kosti* (Kost je hrad v severovýchodních Čechách), věnovanou kultur- ním a hospodářským poměrům jeho rodného kraje v době pobělohorské.

JAN ZAHRADNÍČEK, narozen 17. ledna 1905 v Mastníku u Třebíče. Každý, kdo píše verše, nemusí být ještě básníkem. Jestliže říkám, že Jan Zahradníček je jedním z největších českých básníků, musím také jistě vyložit, proč to povídám. Každý z nás si určil v životě nějaký cíl, jeden třeba jezdit v autě, jiný pomáhat všem dobrou prací, básník pak hledat pravdivou skutečnost, hledat a poznávat pravdu a také říkat, kde vlastně je. Lidé ji však neradi hledají, tím méně, když se jim začne špatně dařit. V takových chvílích se ukáže, zda je básníkem ten, který někdy psal verše. Jan Zahradníček prokázal, že jím je. Před druhou světovou válkou napsal řadu básní. Za války však, když byl český národ opuštěn a mučen, složil sbírku, která se jmenuje *Korouhve*. A právě v těch strastných dobách válečných ukázal Zahradníček, že vecné korouhve našeho národa, pro něž nám není dáno zahynout, jsou naši svatí a Kristus Pán. Po válce nezbyl se český národ všech hrozeb a strastí. Sám v sobě nahlodáván, zmítá se v nepokojích. Tehdy vychází Zahradníčkova sbírka *Stará země* s varovnou připomínkou na právě minulé strasti a báseň *Svatý Václav*. Rozvrácenost, hrůza a bolest se však rozptýlily po celém světě a všude vyvstává příznak velikého trestu za všechna provinění. A tu Jan Zahradníček u vědomí vin a u vědomí jediné správné cesty ze zmatků skládá báseň *La Saletta*, píseň o zjevení plačící Panny Marie.

Rok velkých jubileí

F. Pokorný.

Rok 1948 obsahuje několik zvlášť významných výročí z dějin našeho národa. Především uplyne letos 30 let od prohlášení samostatnosti Československé republiky 28. října 1918.

Před 100 lety, o letnicích roku 1848, vypuklo povstání českého lidu v Praze i na venkově. Byla zrušena selská robota. V Kroměříži byl 22. listopadu zahájen říšský sněm. Konal se v tamějším arcibiskupském zámku. Na památku těchto událostí se konají letos v Kroměříži jubilejní slavnosti s výstavou církevního umění.

Před 200 lety, 28. července 1748, byl slavnostně posvěcen nynější poutní chrám Panny Marie na Svatém Hostýně za obrovské účasti moravského lidu.

Před 300 lety, roku 1648, byla zakončena třicetiletá válka bojem Švédů s Pražany na Karlově mostě a mírem vestfálským.

Před 600 lety, 7. dubna 1348, byla založena staroslavná Karlova universita v Praze tím, že Karel IV., Otec vlasti, odevzdal zakládací listinu arcibiskupovi Arnoštu z Pardubic.

Na Svaté Hoře u Příbramě oslaví v květnu t. r. 600 let uctívání sošky P. Mari jež podle pověsti přinesl tam arcibiskup Arnošt z Pardubic.

Kromě těchto velkých jubileí přináší rok 1948 řadu dalších výročí vynikajících osobností. Budeme si je v každém čísle připomínat, abychom si oživilí v paměti jejich zásluhy a dílo. V tomto (lednovém) čísle je věnován delší článek znamenitému českému malíři Mistru Fr. B. Zvěřinovi, který zemřel před 40 lety — 27. ledna 1908. Článek napsal malířův synovec Eduard Zvěřina, ředitel v. v. v. Konici u Prostějova, který sestavil o svém slavném příbuzném zajímavou knihu.

Naší vlastí

PODKRKONOŠÍ

Podkrkonoší je pahorkatá krajina, kde četné hluboké lesy se střídají s drobnými poličky. Krajina je z větší části útvaru permského, který se vyznačuje hrubozrnným červeným pískovcem a je na mnoha místech prorván melafýrem, porfýrem a čedičem. V těchto horninách se vyskytují polo-

drahokamy (achát, ametist, jaspis, chalcedon, záhnědy aj.). Z nich zpracovávají novopačtí zlatníci vkusné šperky v podobě broží, prstenů, náramků, náhrdelníků, jehlic a pod. Tento kraj je rovněž známým nalezištěm mnoha druhů zkamenělých přesliček a palem.

Střediskem Podkrkonoší je Nová Paka, město textilního průmyslu, dřevěných hraček, které se vyváží do ciziny, a hrnčířských výrobků.

Nová Paka byla založena za vlády Přemysla Otakara II. Dějiny města byly spojeny s historií blízkého hradu Kumburku a jeho držitelů. Hrad Kumburk byl založen kolem r. 1300. Ve třicetileté válce byl sídlem loupeživých rot švédských, a proto byl z rozkazu císařského zbořen. Nyní je majetkem KCsT, který provedl zajišťovací práce, aby zbořeninu zachoval pro budoucí časy.

S věže hradu je rozhled do Českého ráje, do Jizerských a Orlických hor a na Krkonoše.

V Nové Pace jsou ještě dřevěné rázovité domy s krásně řezanými lomenicemi. Ze starobylých domů je zejména římskokatolická fara z r. 1694.

Kláštevní chrám P. Marie z r. 1701 je nejceněnější památkou umění stavitelského, sochařského a malířského celého dalekého kraje. Jsou tu vzácné obrazy od P. Brandla, Führicha a Zeleného a množství barokních sošek. Při chrámu byl Paulánský klášter, který byl za císaře Josefa II. zrušen a zřízena z něho nemocnice. Druhým chrámem je farní kostel sv. Mikuláše na náměstí z r. 1357. Neméně zajímavým je řeckokatolický kostelík, přivezený sem z býv. Podkarpatské Rusi, který slouží za museum církevního umění.

Město trpělo četnými požáry a povodněmi, z nichž poslední byla povodeň v r. 1936.

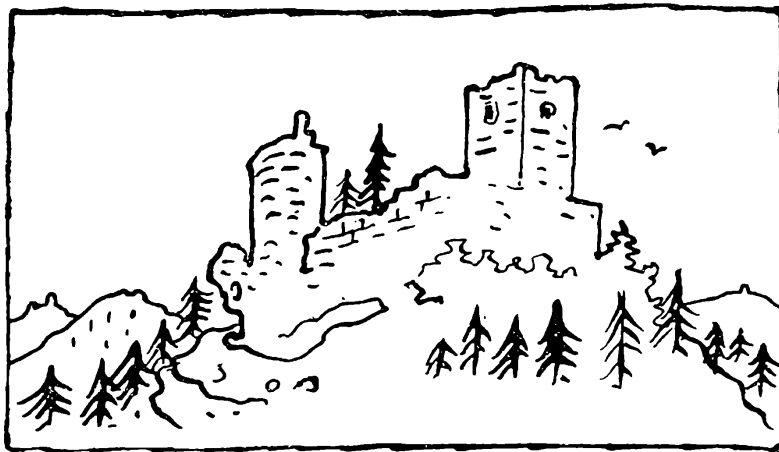
Nová Paka stála vždy v čele národního ruchu. Čile se rozvíjel spolkový život. Pěstoval se zpěv, tělocvik, hudba a hrálo se divadlo. Spolek divadelních ochotníků byl založen r. 1800. Narodili se zde slavní umělci, sochaři St. Sucharda a Boh. Kavka, Alšův druh a tvůrce lunet Národního divadla Jos. Tulka, národní buditel a vědec Fr. Faust. Procházka, spisovatel J. K. Šlejhar, básník Jan Opolský, skladatel první české polky učitel Frant. Hylmar a učenec Jan Gebauer. Blízká Stará Paka je důležitou železniční křižovatkou.

Směrem jihovýchodním je starý hrad Pecka ze XIV. století, kdysi sídlo slavného cestovatele, hudebníka a spisovatele Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdružic, který vykrvácel na Staroměstském náměstí 21. června 1621. V hradě je zřízeno museum.

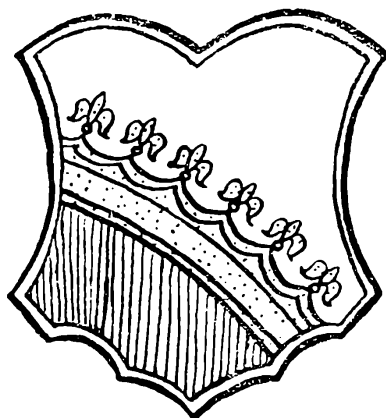
Nedaleko N. Paky na trati Chlumecká—Poříčí je městečko Lázně Bělá, rodiště spisovatele Karla Václava Raisa a hudebního skladatele L. Moora. Městečko má proslulé rašelínové lázně, hojně vyhledávané, a vodoléčebný ústav.

Za nedalekými hořickými Chlumy, známými z povídek V. Lužické, leží město Hořice, město kamenné krásy. Množství kamenných památek, vytvořených záky hořické odborné sochařské školy, zdobí ulice, náměstí i parky.

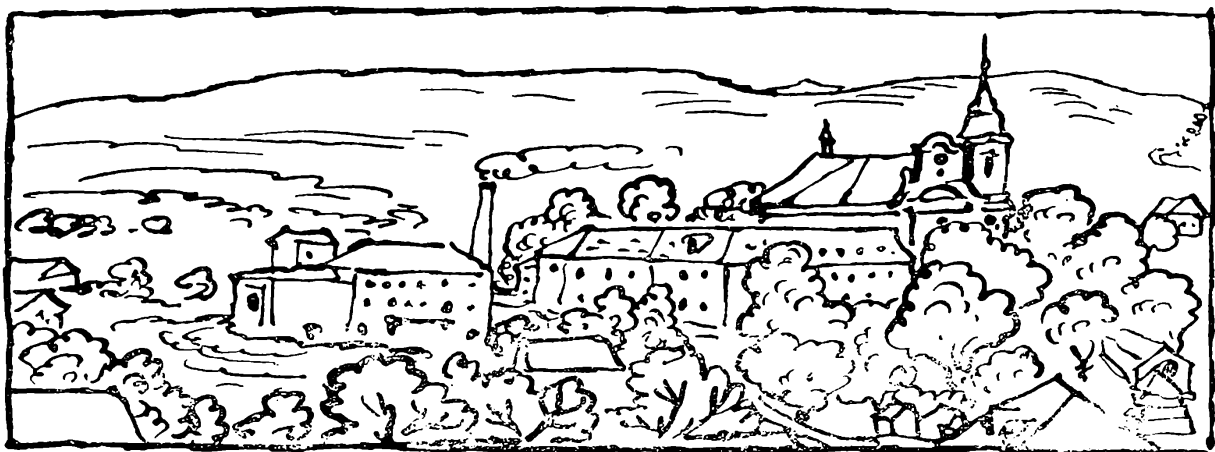
Téměř již pod Krkonošemi je město Jilemnice, kolébka lyžařského sportu. Má starobylý kostel sv. Vavřince a zámek. V okolí se pěstuje hojně len, který byl důležitým hospodářským činitelem pro rozvoj města a okolí, neboť lid se živil ponejvíce ručním tkalcovstvím. Později

Kumburk, Bradlec, Tábor.

Znak města Nové Paky.

Nová Paka: Klášter, v pozadí Levín, Kozinec a Sněžka.

Kreslil Otakar Zemina

byla v Jilemnici zřízena akciová prádelna lnu. Je zde také odborná tkalcovská škola. Na nejhořejším toku Labe leží Vrchlabí. Je vstupní branou do srdce Krkonoš — Špindlerova Mlýna a na Sněžku. Mnoho obcí v těchto končinách bylo do nedávna silně poněmčeno. Němectví v Podkrkonoší podporovaly a udržovaly textilní továrny německých majitelů. Ježto má kraj drsnější podnebí a pole jsou málo úrodná, zakládaly se tu průmyslové podniky. V půvabném městečku Hostinném je známá papírna.

Podkrkonoší jest jeden z nejkrásnějších koutů naší milé vlasti. Tento kraj je hlídán věncem památek nesčetných zemanských tvrzí a hradů. Jsou tu staré lidové stavby selských statků, chalup i domků městských s rázovitými lomenicemi dřevěnými a v horských chalupách žili a žijí staří písmáci.

Hloubavý duch horského lidu, vlastenečtí kněží a učitelé, těžký život horského lidu a jeho boj o lepší zítřek dal podnět mnohým spisovatelům k vytvoření nezapomenutelných děl, jichž děj je čerpán z tohoto kraje. Jsou to: K. H. Mácha (Kumburk), K. V. Rais, K. J. Erben, Jos. Št. Z Podkrkonoší vyšli bratři Čapkové, Antal Stašek, Ivan Olbracht a j. Štětcem zachytili krásy kraje: Franta Kaván, Vl. Rada, C. Bouda, Boh. Dvořák, K. Vik.

V Podkrkonoší možno do sytosti užívat bílého sportu — sáňkování a lyžaření. Každý lyžař, začátečník i ten hodně náročný, přijde na své.

Když se k večeru vracíme z lyžařských projížděk a mráz přitahuje, tu věříme, že opravdu existuje ten Vrchlického kouzelník se sněhobílou bradou, který jde od okna k oknu a kreslí na nich exotické květy. Je opravdu krásný kraj podkrkonošský, když je pokryt sněhovým rubášem. Pravá zimní pohádka.

V. Vrabec.

Svatovojtěšské družinky Anděla strážného

Družinkáři! Zvěstuji vám velikou radost: překročili jsme v zakládání družinek číslo 500. Naše řady rostou, závody pokračují. Přihlášky nových družinek přijímáme a ihned je zařazujeme do závodů. Bude ve finale závodů tisíc družinek?

V lednu hleďte vykonat besídku, na které vzpomenete pronásledování křesťanů (poproste velebného pána, aby vám o tom něco pověděl) a ke konci měsíce nezapomeňte oslavit „krále kluků“ — sv. Jana Boska.

Kolem svátku Svaté rodiny navštivte všechny nemocné spolužáky a spolužačky, počtěte je a slibte jim opět návštěvu.

Co napíšete do měsíční tabulky, až uplyne leden?

1. Mše sv. v neděli, ve všední den a sv. přijímání.
2. Na volné místo, kolik kdo měl jedniček na vysvědčení.

Za měsíc leden bude bodován též družinkářský úkol (viz. str. 130). Co je na obrázku o křtu svatém. Družinkářský úkol stačí poslat jeden za celou družinku.

Při každém psaní a úkolu napište jméno družinky, číslo a místo. Při oznamování nové družinky napište přesnou adresu náčelníka. Všechny družinkáře pozdravuje Velký náčelník.

Nové družinky: Dopisů z družinek přišlo veliké množství. Poněvadž by vyplnily celé strany, nemůžeme je zde uveřejňovati, ale na každý odpovídáme přímo.

125. „Stříbrné zvonky“, V. Krupičková, Brno-Žabovřesky. - 126. „Lví srdce“, F. Vyháněk, Brno-Žabovřesky. - 127. „Mořská hvězda“, E. Ševčíková, Brno-Žabovřesky. - 128. „Bílí orlí“, P. Petříček, Brno-Žabovřesky. - 129. „Zlatý šíp“, J. Skládalová, Brno-Žabovřesky. - 130. „Bílé křídlo“, J. Habáncová, Brno-Žabovřesky. - 131. „Sněhové hvězdičky“, E. Kotíková, Brno-Žabovřesky. - 132. „Stříbrná skála“, J. Dresler, Brno-Žabovřesky. - 133. „Skřivánci“, A. Ludwigová, Vlasatice. - 134. „Jitřenka“, A. Rodinová, Vlasatice. - 135. „Hvězdičky“, B. Biskupová, Vev. Bítýška. - 136. „Bojovníci za víru“, J. Toman, Rousínovec. - 137. „Slzičky P. Marie“, K. Englová, Rousínovec. - 138. „Čistě mládí“, L. Mareš, Slavíkovice. - 140. „Veselí hoši“, J. Skřivánek, Velešovice. - 141. „Služebníci Páně“, E. Fianta, Velešovice. - 142. „Citel P. Marie“, M. Bočková, Velešovice. - 143. „Bílá hvězda“, J. Franková, Velešovice. - 144. „Pomněnky P. Marie“, B. Formánková, Velešovice. - 145. „Oddaná srdce“, J. Fiantová, Velešovice. - 146. „Čistá duše“, T. Švejnová, Velešovice. - 147. „Náš vzor — P. Maria“, B. Koudelová, Velešovice. - 148. „Věrná srdce“, J. Daněček, Ježov. - 149. „Květy Matky Boží“, M. Buchtová, Tvarožná. - 150. „Pomněnky P. Marie“, V. Macháčková, Šlapanice. - 151. „Věrní chlapci“, J. Ševela, Hovorany. - 152. „Čistá duše“, N. Dreslerová, N. Jičín. - 153. „Rudý medvěd“, J. Pecl, Šlapanice. - 154. „Jiskřičky“, V. Zapflová, Vev. Bítýška. - 155. „Zlatý šíp“, J. Hlučka, Blažovice. - 156. „Citelky P. Marie“, A. Nohelová, Blažovice. - 157. „Pevná ruka“, J. Nohel, Blažovice. - 158. „Bílé květy“, Z. Burianová, Blažovice. - 159. „Slzičky P. Marie“, S. Strnadlová, N. Jičín. - 160. „Eskadra zlatých šípů“, J. Hašek, Šlapanice. - 161. „Družičky P. Marie“, H. Dvořáková, Jiřkovice. - 162. „Pestrý květ“, V. Hradil, Mutěnice. - 163. „Dítka Páně“, M. Mičola, N. Jičín. - 164. „Bojovníci“, M. Antl, Deblín. - 165. „Smělé oko“, J. Dvořák, Chudčice. - 166. „Stateční hoši“, J. Němeček, Vev. Bítýška. - 167. „Jitřenky“, M. Plotěná, Šlapanice. - 168. „Jitřenka“, L. Svobodová, Velvary. - 169. „Koruna“, L. Kadlec, Ponětovice. - 170. „Radostné mládí“, B. Křivková, Kobylnice. - 171. „Růže květ“, V. Ondráčková, Kobylnice. - 172. „Slzičky P. Marie“, A. Nejezchlebová, Kobylnice. - 173. „Hvězda mořská“, L. Řeháková, Šlapanice. - 174. „Bílá lilie“, B. Zemanová, Šlapanice. - 175. „Světlušky“, B. Odehnalová, Šlapanice. - 176. „Sladké Srdce“, A. Chalupová, Šlapanice. - 177. „Zlatý šíp“, M. Březová, Šlapanice. - 178. „Červený šíp“, F. Švehla, Šlapanice. - 179. „Zlatý šíp“, Lapčík, Šlapanice. - 180. „Stříbrná holubička“, F. Příkrý, Šlapanice. - 181. „Zelený datel“, A. Novotný, Šlapanice. - 182. „Tygři“, J. Nohel, Šlapanice. - 183. „Modrá kotva“, M. Večeřa, Šlapanice. - 184. „Pevná kotva“, R. Kuchta, Šlapanice. - 185. „Kotva“, B. Kláška, Šlapanice. - 186. „Čmeláci“, V. Slavík, Brno. - 187. „Skalní orel“, J. Malý, Šlapanice. - 188. „Soví hnízdo“, L. Broček, Šlapanice. - 189. „Skaláci“, I. Konečný, Šlapanice. - 190. „Ostrý meč“, J. Kotulan, Šlapanice. - 191. „Tři zlaté hvězdičky“, L. Pavelková, Ponětovice. - 192. „Bílý čun“, M. Skácel, Unčovice u Litovle. - 193. „Šedí orlí“, J. Šurýn, Hovorany. - 194. „Zdatní hoši“, J. Kosulič, Hovorany. - 195. „Zbožná srdce“, A. Holešínská, Hovorany. - 196. „Milosrdenství“, J. Plchutová, Hovorany. - 197. „Čistá srdcečka“, B. Horáková, Hovorany. - 198. „Pro víru a vlast“, F. Hořava, Žarošice. - 199. „Děť růží“, M. Voborná, Braniškov. - 200. „Lví srdce“, F. Stanislavová, Počátky. - 201. „Hvězdičky“, M. Mazánková, Náklo. - 202. „Bystří hoši“, J. Hájek, Strýčkovice. - 203. „Veselí hoši“, J. Ščasta, Čebín. - 204. „Dobří kamarádi“, J. Sedláček, Hovorany. - 205. „Skalní supi“, J. Zahradka, Hovorany. - 206. „Zlatá růže“, J. Ivičičová, Hovorany. - 207. „Jestřábi“, T. Novák, Hovorany. - 208. „Čistá lilie“, B. Hrabovská, Uhřice. - 209. „Bojovníci kříže“, V. Urbánek, Násedlovice. - 210. „Věrná srdce“, A. Hudcová, Uhřice. - 211. „Hvězda jitřní“, M. Růžičková, Žarošice. - 212. „Věrní kamarádi“, L. Švanhal, Žarošice. - 213. „Pevně vpřed“, J. Beneš, Zdravá Voda. - 214. „Modrý orel“, F. Pěničik, Uhřice. - 215. „Mírný beránek“, J. Malík, Uhřice. - 216. „Zlatá hvězda“, A. Drtilová, Ždánice. - 217. „Svaté mládí“, B. Horáková, Násedlovice. - 218. „Silniční kamarádi“, J. Šmíd, Silničná. - 219. „Orlí perut“, B. Hanák, Násedlovice. - 220. „Blaniční rytíři“, L. Schindler, N. Jičín. - 221. „Stateční hoši“, J. Kořínek, Lovčice. - 222. „Orlí perut“, M. Jetelina, Lovčice. - 223. „Rychlý šíp“, S. Molík, Dražůvky. - 224. „Ohnivá srdce“, M. Potáček, Věteřov. - 225. „Veselé mládí“, J. Kukaňová, Dvůr Králové n. L. - 226. „Lilie P. Marie“, M. Bočková, Velatice. - 227. „Rychlý šíp“, E. Musil, Mokrá. - 228. „Hoši sv. Václava“, F. Bukolský, Terezín. - 229. Neudala jméno, L. Ištvanová, Terezín. - 230. Neudala jméno, Božena Čechalová, Hovorany. - 231. „Zlatá hvězdička“, M. Ivičičová, Hovorany. - 232. „Slunéčko“, M. Adamcová, Hovorany. - 233. „Havraní“, F. Vykydal, Hovorany. - 234. „Květy mládí“, L. Ivičičová, Hovorany. - 235. „Zdatní hrdinové“, J. Poláček, Lovčice. - 236. „Bojovníci Krista Krále“, Karel Goldman, Ždánice. - 237. „Hoši-vítězové“, J. Coufal, Ždánice. - 238. „Lví srdce“, F. Mendl, Ždánice. - 239. „Zlatý šíp“, C. Bořecký, Ždánice. - 240. „Malí hrdinové“, M. Coufal, Ždánice. - 241. „Nebeská hvězda“, M. Nováková, Ždánice. - 242. „Dobrá duše“, J. Jandorová, Archlebov. - 243. „Slzičky P. Marie“, B. Filipenská, Věteřov. - 244. „Bílá holubice“, B. Maříková, Lovčice. - 245. „Pomněnky P. Marie“, A. Sedřová, Lovčice. - 246. „Bílá růže“, J. Němcová, Archlebov. - 247. „Dobrá srdce“, V. Skokanová, Ždánice. - 248. „Bílá lilie“, M. Konečná, Nechalín. - 249. „Sněženky“, M. Tuková, Počátky. - 250. „Legie Božského Srdce“, B. Červený, Počátky. - 251. „Jasně slunce“, E. Findejsová, Bohuňov. - 252. „Hoši z hor“, F. Jeřábek, Bohuňov. - 253. „Bílá holubička“, M. Portlová, Horní Poříčí. - 254. „Modrá a zlatá“, A. Škaroupková, Horní Poříčí. - 255. „Zářící květ“, M. Zrůstková, Bohuňov. - 256. „Slzičky P. Marie“, M. Hrdá, Knínice u Boskovic. - 257. „Modré šípky“, J. Tomášek, Knínice u Boskovic. - 258. „Ostrý meč“, R. Štybnar, Unčovice u Litovle. - 259. „Veselé děvčata“, J. Muchová, Velké Pavlovice. - 260. „Děti P. Marie“, F. Bendová, Velké Pavlovice. - 261. „Modrý šíp“, M. Skoumal, Velké Pavlovice. - 262. „Zlatá hvězda“, L. Minaříková, Velké Pavlovice. - 263. „Bílá růže“, J. Chráková, Velké Pavlovice. - 264. „Čistá srdce“, M. Horáčková, Velké Pavlovice. - 265. „Koruna sv. Vojtěcha“, J. Brzobohatý, Velatice.

Dobrý vítr

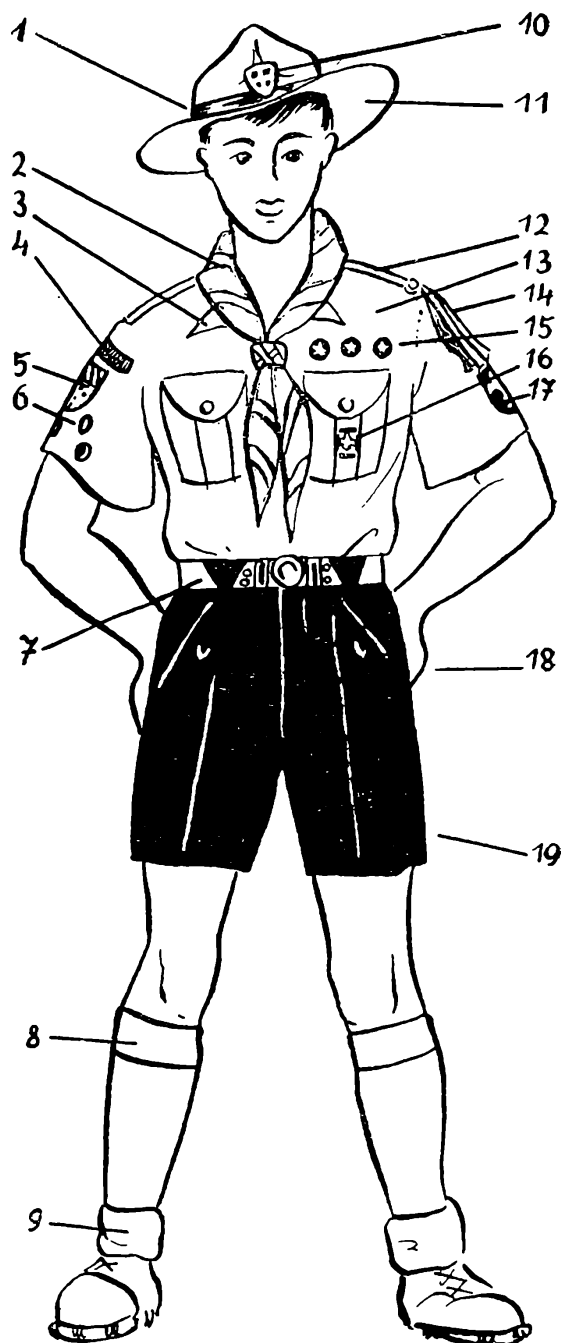
J. K. Baby.

Posledně jsme věnovali pozornost francouzskému dívčímu skautingu. Stejně pozornosti zasluhuje i chlapecký skauting.

Však o něm bylo již dosti napsáno v denním tisku. Naše čtenáře bude jistě zajímat кроj francouzských skautů a jeho popis. Získali jsme obrázek z francouzského časopisu SCOUT No. 221, který uveřejňujeme.

Skautská uniforma je jednoduchá, praktická a účelná. Každý odznak něco značí a lze jej získati jen poctivým úsilím.

Vysvětlivky: 1. Kožený řemínek 1 1/2 cm široký. - 2. Stočený šátek (silek). - 3. Otevřený límec. - 4. Domovenka. - 5. Odznak provincie. - 6. Odborky. - 7. Řemen s bronzovou přezkou bez karabinek. - 8. Šedožluté podkolenky. - 9. Šedožluté ponožky. - 10. Slibový odznak. - 11. Plstěný klobouk barvy khaki. - 12. Nárameníky s knoflíkem pod límcem. - 13. Košile barvy béžové. - 14. Třepeň připevněná trikolourou. - 15. „Léta“. - 16. Tkaný odznak. - 17. Odznak hodnosti. - 18. Šikmé kapsy s knoflíkem. - 19. Krátké modré kalhoty.

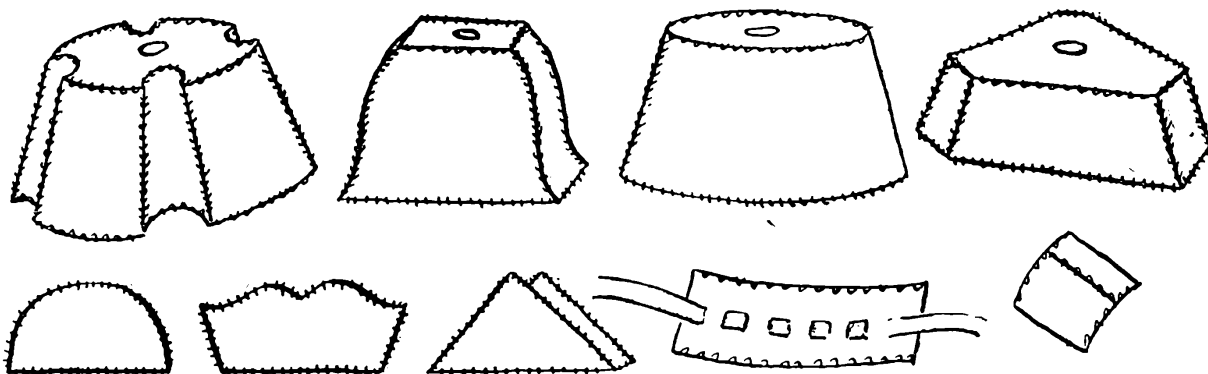

Junáková dílna

Jiří Jemar.

Opět něco pro naše dívky. Tentokrát práce z pergamenu, které se zvláště těší oblibě našich dívek. Lze jimi posloužit mamince do domácnosti a též vyzdobit skautskou chatu. Nejmeně snadná jsou stínidla na lampy. Postup práce je takový: Z polotuhého drátu uděláme kostru lampy nejrozličnějšího tvaru (viz obrázek). Potom nastříháme ze silného pergamenu jednotlivé stěny stínidla. Na okrajích uděláme stejně od sebe vzdálené dírký a přišíváme pak vždy dvě a dvě stěny najednou k drátěné kostře buď barevným lýkem nebo ozdobnou šňůrou. Stěny stínidla před přišitím nebo hotové stínidlo možno vyzdobiti vzorky či kresbami (lze použití praskavého laku z drogerie), též otisky. Chceme-li dosáhnouti u pergamenu lesku, potřeme stěny lihovým lakem.

Stejným způsobem lze vyrobiti stojánky na ubrusy nebo kroužky na ubrusy. U kroužků není třeba drátěné kostry. Kroužek může býti buď sešit nebo svázán pentličkou.

Dědečkovy oříšky

41. Nový rok 1948 — co nám všechno přinese? Ale jistě nám přinese mnoho významných jubileí. Bude mít narozeniny Karlova universita v Praze a budeme vzpomínat na revoluční rok 1848. Nerozumím však našemu sousedovi — a není to žádný chlapec — když říká, že se konečně letos dočká svých desátých narozenin. Jak je to možné? — 42. Kdosi měl nádherné zrcadlo, jehož rám byl ozdoben drahokamy, a to tak, že jich bylo na každé straně umístěno souměrně 15. Dal si zrcadlo opravit, a nesvědomy řemeslník si nechal 4 kameny a ostatní zasadil tak, že jich bylo opět na každé straně rámu 15. Jak byly kameny sestaveny původně a jak po opravě? Nakreslete to! — 43. Který vůz byl již před potopou světa? — 44. Může dva dny po sobě pršet? — 45. Co bylo včera a co bude zítra? — 46. Jakých brouků je ve sbírkách nejvíc? — 47. Mrtva jsem, mluvit neumím, a přece se rád se mnou bavíš, protože ti mnoho povím. — 48. Kdo dovede udělati ze dvou hůlek deset, aby je ani neohnul, ani nezlámal, ani nerozřezal? — 49. Kdo hledí jedním okem do nebe? — 50. Sousedův Jirka má nemocné oči a musí nosit brýle. Ale i tak si rád zaskotačí. Onehdy se vracel ze školy a stavěl s kamarády sněhuláka. Opozdil se o celou hodinu a přiběhl domů do vyhřátého pokoje jako divý. Tatínek přišel domů hned za Jirkou a Jirka mu selhal; řekl, že je doma už půl hodiny. Ale tatínek přece poznal, že Jirka lže. Jak to?

Na vaše lístky s jádérky čekáme nejdéle do 10. února 1948.

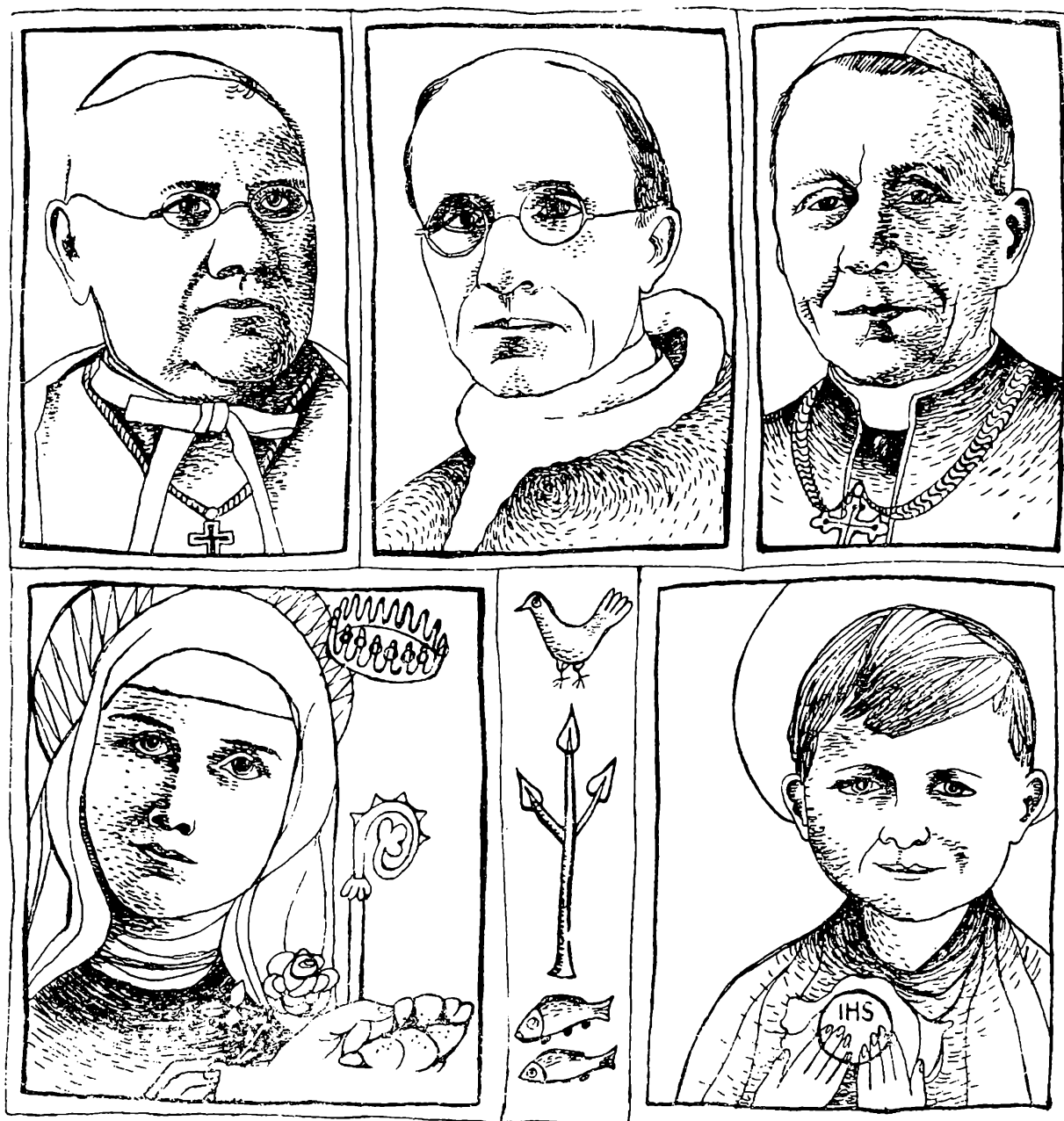
Řešení: 1. Za 9 dní. 2. Byl konec představení. 3. Osel a vůl ve chlévě v Betlemě. 4. V únoru. 5. S-oko-l. 6. Kdo nosí nezaplacený klobouk. 7. Dcera. 8. Voda — pohání mlýny, nese lodi atd. 9. Pod mokrým. 10. Vejce.

K. Minařík-J. Janouch: RYTÍŘ V ŽÍNĚNÉM ROUCHU. Dobrodružná a napínavá cesta svatého Františka z Assisi do zemí mohamedánských a k Božímu hrobu. František, doprovázen bratrem Lvem, budí všude mezi moslemíny svou divotvorností i chudobou posvátnou úctu a strach, ale také lásku a nenávisť. Ilustroval M. Florian. Stran 256, cena brož. Kčs 90.—, váz. Kčs 110.—.

Vysilač A. S.

Všem spolupracovníkům a čtenářům hojně Boží požehnání v novém roce 1948 přeje redakce. — Všem dopisovatelům: Nežli napíšete adresu na přední stranu obálky nebo lístku, připomeňte si, že redaktorovi F. Pokornému do Kyjova se posílají jen literární příspěvky pro časopis, jako básně, povídky, pohádky, poučné články. Všechno ostatní, t. j. soutěže, kresby, hádanky, objednávky a přihlášky nebo zprávy z družinek, pošlejte přímo do Brněnské tiskárny v Brně. — Dopisy řádně frankujte; na dopis známku za Kčs 2.40, na lístek za Kčs 1.20. — Pro Záhonek mladých pošlejte jen plody své vlastní péle a dovednosti, nikoliv kořist z cizích zahrádek, z jiných knih a časopisů. Jarmila Marešová z Bohumilic poslala básničku „Dušičky“, M. Bláhová z Dolního Bradla „Přišel podzim“, ale je třeba vědět, že každé číslo se tiskne již půl druhého měsíce napřed a že tedy na vánoce nemůžeme otisknouti dušičkové nebo podzimní myšlenky. — Vlasta Poděbradová z Olomouce chválí svou veselou a čilou maminku. — B. Malotová z Březnice opěvuje svou milou vesničku, která stojí jako hříbek u lesíčka. — St. Kapounek ze Šubířova složil pěknou koledu. — L. Stratilová z Kroměříže napsala zajímavou báseň „Ledové zvony“, škoda jen, že je tak dlouhá. — Ze Znojma se přihlásila mladá Jihoslovanka Lela Marešová s vyprávěním o štěněti, které našla v zahradě a z něhož se vyvinul statný vlčák. — Ludmila Synková z Vrbátka si sestavila vlastní modlitbičku k andělíčku strážnému a večer se jí modlívá. — Františka Válková z Francovy Lhoty veršuje o zimě a o lišce. — Lud. Bukvojová z Mysletic hezky nakreslila sv. Mikuláše a také k básničce „Ušák“ připojila kresbičku. — M. Vondruš od Pelhřimova sděluje svou zkušenost z nemocnice, kde se o ni lékaři i sestřičky dobře starali. — V. Fiedler z Úpice tvrdí, že jeho nejmilejší předmět je tělocvik. — L. Březina z Ježova oslavil svými veršičky „Anděla strážného“.

Hledáte pěknou knížku o statečných chlapcích? Je to knížka, kterou napsali společně dva známí spisovatelé, V. Horyna z Prahy a J. K. Baby z Brna, pod názvem „Hoši z podhoří“! Poznáte z ní také krásný podkrkonošský kraj „Babičky“ Boženy Němcové.

Velká soutěž Anděla strážného

Kreslila G. Grubrová

PÁTÝ ÚKOL: Poznáte, koho představuje těchto pět obrázků? Napište nám také několik vět, co víte o jejich životě a činnosti.

K četným dotazům sdělujeme, že rozluštění lze zasílati i z jednotlivých čísel ve lhůtách, stanovených u jednotlivých úkolů. Ti, kteří zašlou rozluštění najednou do konce června 1948, účastní se pouze celoroční soutěže o ceny, které byly uvedeny v prvním čísle. Kterí zašlou rozluštění z každého čísla zvlášť, budou zařazeni do jednotlivých soutěží i do celoroční. Rozluštění pátého úkolu zašlete do konce ledna.

1. cena: Dynamová kapesní svítilna. — 2. cena: Minařík-Janouch: Rytíř v zíněném rouchu (nejúspěšnější kniha vánoc). — 3. cena: K. Hroch: To byl Tcník z Horácka. — 4. cena: Souprava k šití. — 5.—20. cena: Různé.

Vylosování velké soutěže Anděla strážného č. 2.

Počet luštitelů byl pětkrát větší než počet v prvním čísle, ale pozorných bylo již méně. Všech šest chyb našlo 96 luštitelů. — 1. cenu: kopací míč, dostane Pavel Holík, stud., Brno, Joži Barviče 85. — 2. cenu: plnicí pero: M. Vymětalová, Rajnochovice. — 3. cenu: fotoalbum: M. Dříza, Liberec. Další odměny jsme rozšířili z 20 na 40. Jména na str. 158.

Kdo nakreslí hezčího?

Kreslete s námi

Milé děti! Máme z vás radost. Poslaly jste nám mnoho pěkných kreseb, že nevíme, které vybrati, abychom je otiskli. Chtěli bychom vám všem udělati radost, ale máme omezené místo. Nelze rovněž každou zdařilou práci z technických důvodů otisknouti. Na př. VI. Neveselá z Pozořic nás potěšila rozměrným obrázkem, namalovaným jako pestrý kobereček. Jsou tu jabloně, záhony květů, zvířátka, slunko, rybníček s rybkou a s lekníny, ale nelze jej při nutném zmenšení otisknouti, protože konturová kresba perem je příliš jemná. Podobně sedmiletá Věra Prachařová z Chrudimě a jiné. Řada čtenářů nám posílá práce okopírované nebo překreslené z jiných časopisů. Takové obrázky nás nezajímají a neodměníme je. Posílejte nám pouze původní a samostatné práce! Kreslete jen po jedné straně na nelinkovaném papíře!

Není třeba kreslit na tvrdém papíře, jsou potíže při odesílání. Tvoříte-li ve větších rozměrech, pracujte výrazně, čára, provedená obyčejným perem, vypadá slabě a nelze ji zmenšit. A nyní nové náměty: Pošlete obrázky z vánoc, zimní zábavy, zabíjačky a pod.! Těšíme se na to.

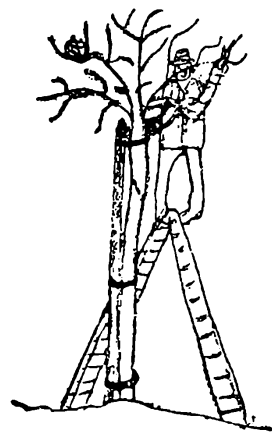
Váš A. S.

Odpovědi. Velmi pěkné práce, které nelze otisknouti, poslali: J. Jílek z Určic, Fr. Novotný z Třebíče, M. Drozdová (pěkný dopis a kresba Jarušky), A. Pelikánová z Dol. Dunajovic, Fr. Turek z Krešic, I. Nievald z Rychnova, J. Ovčáková z Rudimavy, V. Vymazal ze Šternberka, M. Strelkovský z Nejdku, Fr. Svoboda ze Skutče (jablíčka podle skutečnosti), H. Dudková z Chuchle, F. Foltýn z Kněžpole, A. Cibulková ze Sulkovce, H. Knoblová z D. Rokytнице.

Odměny dostanou: M. Brichtová, J. Bouchalová, E. Hittlová, K. Žížková, L. Stratilová, J. Horáčková, J. Klíma, J. Walter, J. Randýsková, J. Černoušková, J. Obst, E. Zelenková, Z. Lichá, B. Koutský, A. Reich, F. Svoboda, B. Musilová, L. Maixner, V. Kujal, K. Mizera, J. Komínek, L. Drnovský, A. Žák, M. Rambousková, J. Hála, V. Břenek, K. Rédrová, J. Kepřt, J. Mitášová, M. Drozdová, E. Václavková, E. Strejčková, A. Pelikánová, Fr. Turek, Ivan Nievald, H. Knobová, E. Zelenková, O. Kusnar, Fr. Smrčka, B. Chalabala, E. Kovaříková, VI. Krejčová, Fr. Uherka, M. Holzová, V. Prachařová, A. Ryšánek, Fr. Kreník, V. Vymazal, M. Šikula, J. Jonášová, Z. Jarošová, N. Váňová, J. Kostková, E. Löwinger, Š. Malcherová, J. Hlaváčová, F. Svoboda, M. Macourová, J. Dvořák, J. Dufek, J. Pourová, B. Stoček, M. Hoznourková, A. Ficková, O. Macháč, J. Sedláček, A. Balvínová, S. Dudík, P. Seidl, J. Hanzlík, V. Tomíšková, Adamovská, Řeřichová, J. Holíková, M. Střechová, M. Komosná, V. Kukla, J. Jílek, M. Studničková, V. Neveselá, M. Cábová, M. Kudličková, F. Novotný, F. Schmidtová.

M. Drozdová, 10 r.,
Nový Hrozenkov.

O. Hádlík, 13 r.,
Vel. Pavlovice.

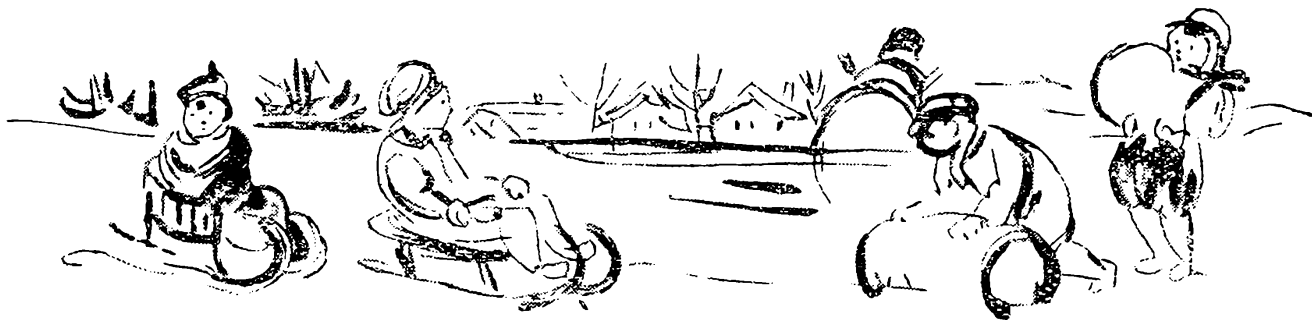

V. Kukla, 12 roků, Střítež, p. Božejov.

Vlevo: H. Stinil, 14 r., Č. Kamenice.
Vpravo: Jar. Burdová, Praha XVI.

Záhonek mladých

VÁŽENÁ REDAKCE! Ve škole jsme se zase přihlásili k odebírání časopisů. Také můj oblíbený časopi Anděl strážný odebírá více chlapců. Když já a moji kamarádi, kteří Anděla strážného odebírali, jsme vysvětlili chlapcům, co tam všechno je, tak se s nadšením také přihlásili. Bylo jich asi 12 a po dvou dnech přibyli další dva. Celkem tedy 14, což je veliký počet oproti loňskému roku. Loni nás bylo asi 8. Když uviděli, co je v Andělu strážném soutěží, povídek a odpovědí, které jste poslali před prázdninami, pokračování opičáka Jacka, lepší kresby, filatelie a jiné, zařadili tento časopis mezi první. To víte, máme dobrého starostu, proto nám ve třídě všechno dobře jde. Jedna věc se však naší třídě nelíbí, a to, že máme jen jednu hodinu náboženství, ale jsme rádi, že máme tu. Posílám vám Soutěž, Kreslete s námi a vzpomínkové kresby na prázdniny. Byl jsem nemocen a nevěděl jsem, co mám dělat. Vtom někdo zaklepal na dveře — a pan listonoš vytáhl z kabelky knihu — a hned bylo po nemoci. Podívám se na titulní stranu a vidím nadpis: Blaňáček. Když jsem knihu rozbalil, uviděl jsem mistrný obrázek netopýra. Přečetl jsem ji a velice se mi líbila. To bylo radosti! Děkuji vám za ni! Řeknu vám ještě něco, když vykládám o tom netopýrovi. V naší vsi jsou také netopýři. Někteří chlapci po nich házejí kamením, ale odnaučili se to. Přišel starší pán, kluky poučil a pomohlo to. Nyní je netopýr v naší vsi ochraňován. Ještě jednou vám děkuji za knihu!

Váš Jan Sedláček, Příbram u Brna.

ZIMA. (Eva Faltysová, IV.b.)

Tesknota padla
v ty dálné kraje,
všichni jsme jako
vyhnaní z ráje.

Všude je pusto,
sníh stále padá,
ten nám však léto
ni teplo nedá.

Již neteskněme,
však léto přijde
a všude znovu
jak v ráji bude.

UŠÁK. (L. Bukvojová, Mysletice.)

Malý ušák Běloušek
do lesíka pílí,
spěchá tuze, vždyť tma bude
za maličkou chvílí.

Zima přišla k jeho domku,
mrazík jako divý,
musí ušák v cestě lesní
sbírat si dříví.

DCERUŠCE. (Marie Brichová.)

Buď vždy pravou Češkou,
moje malá holčičko,
vlasti své a Bohu
daruj svoje srdíčko!

Naše soutěž „Jak mne ochránil můj anděl strážný“

V HOREČCE. Letos tomu bude právě rok, co jsem těžce onemocněla. Byla jsem převezena do nemocnice. Lékaři měli obavy o moje zdraví. Měla jsem stále vysoké horečky, až jednoho dne ráno přišla k mému lůžku ošetřovatelka, změřila mi teplotu a pravila: „Tvůj život je zachráněn, anděl strážný tě ochránil a nedopustil, aby smrt skosila tvůj mladý život.“

Růžena Foučková, Ctidružice 60.

V PROPASTI. Když jsem ještě byla maličká, ráda jsem chodila po osamělých cestíčkách. Jednou jsem si vyšla na cestíčku, kde žádný nebyl. Šla jsem a rozhlížela se po okolí. Na konci této cestíčky byla větší propast a na dně voda. Byla jsem tak zamyšlena, že jsem propast nespatriila. Rozhlížeje se stále po okolí, blížila jsem se k propasti. Netušila jsem žádné nebezpečí a šla jsem spokojeně dále. Najednou mi sklouzla noha a já se kutálela po břehu této propasti. Se strachem, s křikem a s malou modlitbičkou zastavila jsem se těsně před vodou, neboť se mi podařilo zachytit se trávy. Potom jsem se pomalu vyšplhala nahoru a vroucně jsem děkovala andělu strážnému, že mě zachránil.

A. Šrámková, měšť. škola, Olomouc.

II. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

Podrobnosti o soutěži jsme uveřejnili v minulém čísle Anděla strážného.

29. PŘESMYČKY (V. Sova, Lažánky).

(Pohádkové bytosti.)

1. Sud kočí.
2. Špek a rak.
3. Trhan sam.
4. Koš ráno K.

30. ČÍSELKA (VI. Zouhar, Rudice)

Ve městě je velký 1234,
v tom 12345 je rybníček
a v něm žije velký 4213
a mnoho jiných rybiček.

31. RÁČEK.

→ v něm každý žák chodí.
← co jed hochu škodí.

32. ROZŠÍŘOVAČKA (A. Kačírková).

hláska
ruský souhlas
ženské jméno (lidově)
pustá pole
opak stará

33. OBLOŽKA (VI. Zouhar, Rudice).

Když ženské jméno obložíš,
platidlo v USA uvidíš.

34. ROHÁČEK (Ot. Prachař, Chrudim).

domácí zvíře
malé oči
koncovka zdvojnásobí
slabika
samohláska

35. ZÁMĚNKA (M. Cábová, Zl. Koruna)

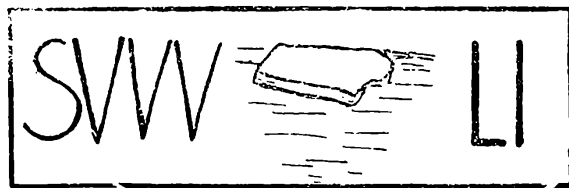
S „ na moři zříš,
s „e“ sladkou věc jíš.

36. REBUS (A. Kačírková, Tasov)

(Zeměpisný.)

Ř Í M Ě Í

37. REBUS.

Z HÁDANKÁŘSKÉ POŠTY. 1. J. Zajíc: Doplnovačku musíš sestavit sám. Otiskujeme jen hotové věci. 2. V. Knot: Časové příspěvky došly pozdě. 3. J. Kyzivát: Pořadí kol uveřejníme. Tvoje příspěvky jsou pro naše luštitelé složité. 4. B. Grmelová: Čím více rozluštíš, tím lépe. Máš-li děkné hádanky, došli. Postupně uveřejníme návody k luštění. Sleduj!

Připomínáme, že do turnaje mohou být přijati jen ti, kteří rozluští nejméně polovinu hádanek každého řešitelského turnaje (tedy ze dvou čísel). Rozluštění pište na samostatný kus papíru a nepřipisujte jiné soutěže, podepište se, udejte věk a adresu. Učte se luštit! Seznámíme vás s chybami, které převládaly v prvním řešitelském turnaji.

Roháček: Tato hádanka se řeší tak, že první řádek vodorovný musí být shodný i s prvním řádkem svislým, druhý vodorovný i s druhým svislým atd. Na příklad: 1. roháček z 2. čísla: ČECHY—EVA—CHA—Y.

Pokračování seznamu vylosovaných z velké soutěže Anděla strážného č. 2., se str. 155.

1. V. Metoděj, Brno-Staré Černovice. — 2. E. Slováček, arcib. seminář, Kroměříž. — 3. L. Žďárková, Městec u Čes. Skalice. — 4. F. Srbený, Dobrá Voda. — 5. B. Vála, žák JUK, Skalice. — 6. J. Kuča, Litultovice u Opavy. — 7. M. Pospíšilová, Rokycany. — 8. V. Matoušek, Zábřeh na Moravě. — 9. J. Pernica, Senetářov. — 10. J. Maršálek, Město Žďár. — 11. R. Fiala, Příbram V. — 12. S. Čermák, Kněževsko, p. Letovice. — 13. J. Holub, Bohosudov. — 14. M. Grézlová, Jaroměřice. — 15. J. Nebřenský, Tomice. — 16. M. Pospíšilová, Horní Otaslavice. — 17. J. Pavlíková, Brno-Komárov. — 18. V. Hynek, Záhořany. — 19. B. Kubeš, Kyjov. — 20. Fr. Brhel, Liptál u Vsetína. — 21. S. Kolůch, Veselí na Mor. — 22. H. Malá, Jihlava. — 23. M. Mucha, Lanžhot. — 24. T. Smutná, Mladé Buky. — 25. M. Peštál, Třebíč. — 26. P. Veleman, Příbram I. — 27. Fr. Fojtík, Nedašova Lhota. — 28. V. Zlatníková, Dřevohostice u Přerova. — 29. L. Švábová, Kamenec u Poličky. — 30. J. Matula, Prace. — 31. J. Volák, Pouchov. — 32. J. Ježková, Krčín. — 33. E. Pavlíková, Ludgeřovice. — 34. Fr. Puchnar, Kdousov. — 35. R. Burešová, Plácka. — 36. H. Radlová, Trutnov. — 37. K. Pohanová, Rokycany-Rašínov.

Drobnosti

TISÍC LET STARÝ KOSTELÍK. Na návrší nad Vitochovem na moravském Horácku stojí prastarý kostelík, který je považován za nejstarší kostel na celé Českomoravské vysočině a na Moravě. Podle místní pověsti vysvětil prý jej sám sv. Metoděj někdy kolem r. 874, kdy se vracel z Čech od křtu knížete Bořivoje. Písemné doklady o existenci tohoto kostelíka se nezachovaly. Nejstarší jsou zachovány z r. 1279, ale oltářní a náhrobní kameny a křtitelnice pocházejí nepochybně z 9. století. Nsl.

DUB Z DOBY SV. CYRILA. Největší a také nejstarší duby na moravském Slovácku byly ještě do nedávna na Hradské nivě u Bojkovic. Byly vskutku ojedinělou zvláštností Moravy, neboť pamatovaly ještě dobu cyrilometodějskou. Poslední mohykán zmizel r. 1923, avšak jeho obrovitý řez chová se jako velká krajinná zvláštnost ve sbírkách musea v Bojkovicích. Na jeho ploše možno napočítati téměř tisíc „let“, čímž je stáří dubu jasně vročeno. Z toho řezu dá se také soudit, že dub rostl pomalu a tvrdě zápasil s nepřízní životních podmínek. Nsl.

MEXIKÁNSKÁ ZDVOŘILOST. Mexikáni jsou až příliš zdvořilí, tak zdvořilí, že by často přivedli cizího člověka do rozpaků. Když se trochu více podíváš na krásný dům, na koně nebo na cokoliv jiného, poví ti za chvíli jeho majitel: „Pane, je k vašim službám“ nebo krátce: „Je váš.“ Běda ti však, jestli dar přijmeš, protože tak hrozně urazíš společenský mrav mexikánský. Zdvořilost žádá, aby ses co nejvíce zdráhal a nic nepřijal. J. Šerých.

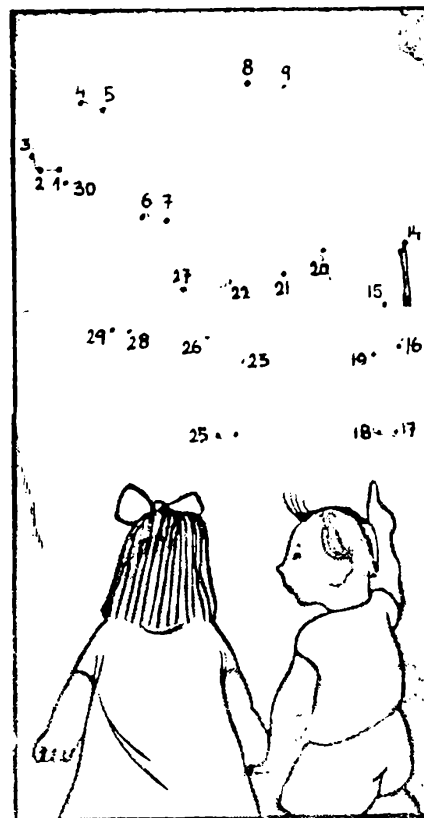
SALES. CHLAPECKÝ DOMOV V PARDUBICÍCH.

V Pardubicích na Zborovském náměstí je nově postavený chlapecký domov. Ústav je velký, moderně zařízený, s přepychovou kaplí. Divadelní dvorana není sice tak velká jako v žabovřeské oratoři, ale moderně vybavena. Větší podniky pořádá ředitel a režisér P. Jan M. Surý v městském divadle. Divadlo má též pěkný pěvecký spolek a velký dechový orchestr. Dobře se rozvíjejí též tři junácké homogenní oddíly. M. B.

OSEK U DUCHCOVA.

Salesiánský život pronikl i do dalekého pohraničí. Vlastní ústav je starý rozsáhlý klášter. Při něm je pěkný opatský kostel, v okolí jsou pěkné zahrady a rybníky.

Jsou tam též bohoslovci. Ředitelem je bývalý ředitel a zakladatel brněnské oratoře. M. B.

TEČKOVKA.

Kopeček je to? Je to bouda? Já nevím, co si myslet mám — nevzpomínáš si na? Z Betlema zabloudil až k nám.

*

MALÁ RADOST.

Otec trestal rozpustilého synka a zvolal v hněvu: „Nezbedníku, myslíš si, že mi to dělá radost, když tě musím každý den trestati?“ — „Však mne to, tatínku také netěší.“

POTĚŠITELNÝ SKUTEK.

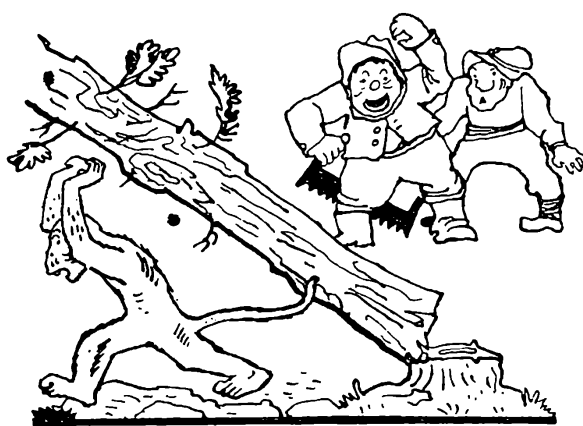
„Pepíčku, vykonal jsi dnes ně co, čím bys někoho ze svých bližních potěšil?“ — „Ano, tatínku, napohlavkoval jsem Tondovi Novotných.“ — „Ale to přece nemůže nikoho potěšit!“ — „To jste měl vidět, tatínku, jakou radost z toho měl jeho bratr!“

ANDĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo prázdniny. Číslo 5. vyšlo 1. ledna 1948. Redakce: P. Ferd. Pokorný, Kyjov, Riegrova 38. Vedoucí duchovní výchovy: P. Josef Soukop. Odpovědný zástupce listu: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská ul. 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská ul. 19-21. Předplatné pro celý ročník Kčs 35.—. Jednotlivá čísla za Kčs 3.50. Administrace: Brno, Starobrněnská ul. 19-21. Dohledací poštovní úřad Brno 2

Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

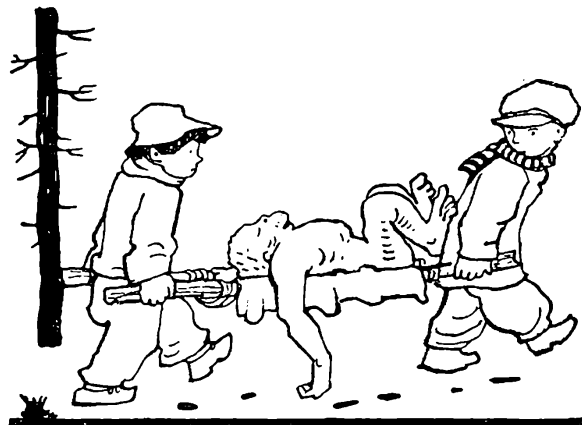
25. V lese Jack teď spásu hledá,
zvědavost však spát mu nedá.
Skřípot pily uslyšel,
rychle za tím hlasem šel.

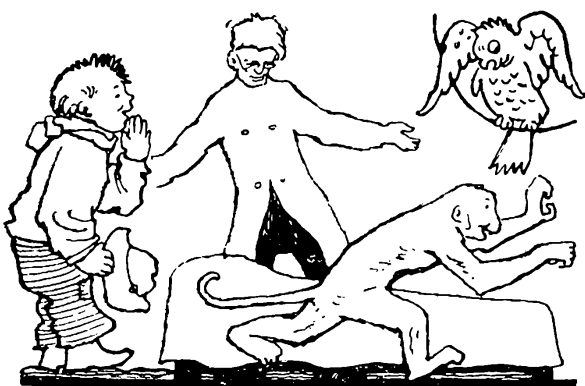
26. Strom se kloní, Jack jen ječí,
větří velké nebezpečí.
Nadarmo obratný byl,
strom ho přece zachytil.

27. Krví zbarven snížek bílý,
mrtev snad Jack v tuto chvíli.
Děti pláčou, naděje
však nějaká ještě je.

28. Pomoc! Pomoc! Už ji zhlídli:
Nedaleko odtud bydlí
cestovatel laskavý —
Jacka jistě uzdraví.

29. Pan Mráz ošetřuje Jacka,
překvapení všechny čeká:
Jack se z mdloby probal, jak
křik naň cizokrajný pták.

30. Běda však, u pana Mráze
vzácných sbírek plné hráže.
Z vycpaného kajmana
Jack největší hrůzu má.

SLEZSKO.

Kreslil F. Bílkovský.

6. *Anděl strážný*

SE STÁLOU PŘÍLOHOU „VELKÉ VÍTEZSTVÍ“

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ • ROČNÍK 63 • CENA Kčs 3.50

SŇATEK MANŽELSKÝ. V úterý před Popelcem končí doba hlučných svateb. Tichý sňatek je však dovolen v každé době. Manželství ustanovil Pán Bůh v ráji. Kristus Pán je posvětil prvním zázrakem a povýšil je na svátost. Aby manželé dovedli žítí v lásce, musí se od dětství cvičiti ve ctnostech.

sopust a posledním třem dnům „ostatky“. Na ty dny se oddávají někteří lidé bujněmu veselí, jako by chtěli všeho užít dříve, než nastane vážná doba postní. V kostelích bývá pobožnost před vystavenou Svátostí oltářní. Věrní křesťané tam odprošují Pána Ježíše za hříchy lehkomyšlných lidí.

CTIH. MILADA (8. února). Neteř sv. Václava.

POPELEC (11. února). Začíná doba svatopostní: „Pomni, člověče, že jsi prach a v prach se obrátíš!“ Čtyřicet dní vážné přípravy na svátky velikonoční.

Věřící chodí podle možnosti více do chrámu, modlí se bolestný růženec, křížovou cestu, zpívají postní písně, přistupují častěji ke sv. svátostem. Co ty učiníš? „Jednu jenom duši máš, a tak málo o ni dbáš?“

První tři neděle postní naši předkové nazývali: černá, prazná a kýchavná. Černá, protože v tu neděli přicházeli do chrámu v černých šatech, a tak si šatem připomínali vážnost pokání. Prazná, že se přísně postili a jako postní pokrm jídali v troubě upražené zrní. Upečené zrní rozemleli a říkali tomu pokrmu „pražmo“. Neděle kýchavná, že vzpomínali na zemřelé morem, který začínal též prudkým kýcháním. Proto zavedeno zdraviti při kýchnutí: „Pozdrav Pán Bůh!“

Apoštolátní modlitby v únoru: Za národy trpící bídu. **Misijní úmysl:** Za rozvoj křesťanství v Indii.

HROMNICE (2. února). Dobrovolný svátek. Připomínáme si, jak čtyřicátého dne po narození Ježíškově Panna Maria své dítě obětovala Pánu a podle zákona přinesla očištnou oběť. Simeon nazval Krista „světle k osvícení národů“. Na památku toho světí se v kostele přede mší svatou svíce, zvané hromničky.

SV. BLAŽEJ (3. února), ochránce před krčními nemocemi. Přijď si do kostela pro svatoblažejské požehnání! Kněz klade dvě posvěcené svíce, křížem svázané, ke krku těm, kteří si přišli pro požehnání, a modlí se: „Na přímluvu sv. Blažeje, biskupa a mučedníka, kéž tě ochrání Bůh od nemocí krčních a od každého jiného zla!“

SV. HÁTA (Agata, 5. února), dívka na Sicílii. Byla strašlivě mučena, ale spíše by se dalo železo proměnit v olovo, než aby byla povolila. Po mučení jí dali dva dny na rozmyšlenou, aby se zachránila. Nazítří: „Jak jsi se rozhodla o své záchraně?“ — „Mou záchranou je Kristus Pán.“

Svatá Agata bývá na sněh bohatá.

SV. DOROTA (Bohdanka, 6. února) byla za císaře Diokleciána pro víru v Ježíše Krista pálena pochodněmi, mučena na skřipci a posléze sřata mečem.

Svátek sv. Doroty býval v Čechách ve veliké vážnosti a v mnohých krajinách byl slaven zvláštním obřadem, kterému se říkalo chození se svatou Dorotou.

MASOPUST. Doba před Popeleční středou se nazývá předpostí. Světským názvem se předpostí říká masopust.

Přístup, Moravěňko, přístup blíže, viz, jak apoštol tvůj umírá...!

J. Soukop.

V řeckém klášteře Panny Marie Sněžné skončil průvod se svícemi. Byl 14. únor roku 869, pondělí před Popelcem. Řekové slavili ten den slavnost Očišťování Panny Marie. Při bohoslužbě četli evangelium o obětování Páně a o slovech starce Simeona: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého v pokoji . . .“ Při slovech „světlo k osvětlení pohanů“ všichni zvedali do výše rozžatou svíci a nesli je potom ulicemi města Říma.

Kněz Metoděj pospíchá z průvodu k lůžku nemocného bratra. V ruce má ještě rozžatou svíci. Temnými chodbami duní jeho rychlé kročeje a plamen svíce div div nezhasne.

„Jako Cyriův život,“ myslí si Metoděj při pohledu na svíci a v mysli mu vyvstávají slova dnešního evangelia: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého v pokoji . . .“ Bude svíce, rozžatá při evangeliu, Cyrilovi svíci hromničnou? Před dveřmi do světničky, v níž leží nemocný filosof, shromáždili se žáci Gozard, Klement, Vavřinec, Naum, Angelár. Zřejmě již netrpělivě čekají Metoděje.

Ze smutných líc lze čísti nedobrou novinu. „Otče, filosof již čeká, rozloučit prý se chce.“ Dveře se otevírají, na lůžku se zvedá vyhublá hlava. Tváře bledé, dech těžký, ale oči jasné, a hle, na rtech úsměv. „Bratře, do domu Hospodinova půjdeme!“

Kreslil M. Flori

Metodějovi vhrkly slzy do očí. Nejistým pohledem se rozhlédl po světnici. Nad lůžkem visel veliký kříž a na protější stěně obraz sv. Řehoře. Ano, tak to mívali kdysi doma v Soluni. Právě takový kříž a právě takový obraz.

„Neodcházej, bratře,“ prosí. „Co bych bez tebe mohl dělat? Vraťme se domů!“

„Domů, ano,“ šeptá po něm Cyril, ale jeho oči hledí kamsi do daleka, a opět se usmívá: „Do domu Hospodinova!“

„A já zůstanu sám? Na misijní dílo přece nestačím. Vráťm se tedy do kláštera na posvátnou horu Olymp a tam budu v samotě sloužit Pánu.“

Cyril neodpovídá. Myšlenky mu letí na Moravu. Tam na ně čekají. Statisíce jich čeká. Jeho oči zesmutněly a téměř s výčitkou hledí na svíci v bratrových rukou: „Světlo k osvícení pohanů.“

Metoděj pochopil, ale brání se. Myslí na množství překážek a na nebezpečí na Moravě. Vždyť bych v tom pohanském moři ztratil duši. Ne, pryč z toho zápolení! Do samoty kláštera na Olymp, a tam bude pečovat o svou duši. „Musím svou duši zachránit!“ dodává sklíčeně, „půjdu na horu Olymp.“

Tu se zesláblý Cyril zvedl na lůžku a jasným hlasem slavnostně zapřísahá Metoděje:

„Hle, bratře,
my dva soupřeží jsme byli
a jednu brázdu jsme táhli,
já nyní na líše padám, skončiv svůj den,
ty však miluješ velice Horu;
o to tě prosím:
Neopouštěj pro Horu svého učení,
neboť čím spíše můžeš spasit duši?“

Metoděj neodolal. Musí mu to slíbit. Naklání se k Cyrilovi a jeho ruka tiskne ruku, když Cyril prosebně pokračuje: „Bratře, neopouštěj dobrých Moravanů...!“

„Ano, vrátím se na Moravu.“

Cyrilovi jako by spadl kámen se srdce. Už může odejít. Klidně uléhá na lůžko, ruce zvedá ke kříži a se slzami se modlí za drahé Slovaný: „Hospodine, Bože můj, ochraňuj moje stádce, sdruž všechny v jednotě, učiň je lidem výborným, svorným a jednotným . . ! Ty jsi mi je dal, Tobě je odevzdávám. Ochraňuj je, aby všichni slavili Tvé jméno, Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.“

Potom políbil všechny svatým políbením, a hledě na svíci, která dnes byla posvěcena, pravil: „Blahoslavený Bůh, který nás uchránil zahynutí.“

A tak zesnul v Pánu ve věku 42 let dne 14. února r. 869 po Kristu.

I přikázal papež všem Řekům, kteří byli v Římě, a též všem Římanům, aby se shromáždili se svícemi v rukou, zpívali nad ním písně a vystrojili mu pohřeb jako samému papeži.

I učinili tak a uložili jej do hrobu po pravé straně oltáře v chrámu sv. Klimenta, kde se začaly dít mnohé zázraky. Namalovali též jeho obraz nad hrobem a ve dne i v noci tam hořelo světlo.

Kreslil Petr Dillinger.

Malý houslista

JOSEFIS.

6. NA MORAVU.

(Pokračování.)

Václav byl nyní šťasten. Chodil do české školy, dobře se učil, proto ho měli učitelé rádi. Když přišel ze školy, udělal své úlohy a pak se nořil do své nejmilejší zábavy — hudby. Pan učitel Šeba měl opravdu pěkný dětský orchestr. Denně k němu chodilo mnoho chlapců houslistů i klavíristů. Nacvičoval s nimi pěkné koncerty. Václav hrál první housle. Byl šťasten, když jeho hra splývala s tolika tóny, že se ani spočítat nedaly. Pan učitel je často doprovázel na trombon, bratr pana učitele na klarinet, paní učitelová hrála krásně na harfu. Při hře zářily Václavovy oči hlubokým, opravdovým štěstím. Svou hrou vynikal nad druhé hráče, ale nebyl na to pyšným. Ke všem byl laskav a každému chlapci byl dobrým kamarádem.

O prázdninách a o velkých svátcích dělal pan učitel Šeba se svým dětským orchestrem zájezdy. Chlapci byli všude vítáni. Pan učitel sklízel bohatou pochvalu. Zasluhoval si jí. Měl opravdu velkou trpělivost se svými žáky. Nikdy se na ně nerozohněval; když hráli špatně, cvičil s nimi tak dlouho, dokud nezahráli těžké místo bez chyby. Václav byl jako obvykle všemi obdivován. Při koncertech hrával sóla se stále větší jistotou a s procítěným porozuměním. Nikdy veřejně nevystupoval bez vzpomínky na svého tatínka. Když měl volno, toulával se po Hradčanech. Vzpomínal na otce, na jeho velkou lásku k vlasti, a proto měl i on sám Prahu stále víc a víc rád.

Kdysi po odpolední zkoušce řekl pan učitel:

„Chlapci, jsme pozváni na Moravu. Měli byste chuť jeti tak daleko?“

Chlapci jednohlasně souhlasili. Pan učitel jim vysvětlil, že budou mít na dráze velkou slevu, ostatní vydání že jim bude hradit tamější Hudební matice. Chlapci byli nadšení a proto se tentokrát ještě nerozešli. Pan učitel jim rozdál noty a ještě dlouho cvičili moravské národní písně.

O velikonocích pak jeli do Přerova. Maminky chlapce rády pustily. Některé matky jely s nimi. Nechtěly si nechat ujít radost z toho, jak jsou lidé nadšení hrou jejich synků.

První vystoupení na Moravě mělo nečekaný výsledek. Chlapci museli koncertní čísla stále a stále opakovat, obzvláště Václav byl několikrát potleskem vyvolán zpět na podium. Na velikonoční pondělí dopoledne byl koncert zvlášť pro děti. Bylo jich plné divadlo. Mnohá matka z Přerova si v duchu přála, aby se její synáček také víc věnoval hudbě než kopané a jinému sportu.

Po obědě si Václava zavolal pan učitel a řekl mu:

„Václave, tady blízko Přerova je klášter, ve kterém byla za chovanku tvá maminka. Tvůj otec mi o tom kdysi vypravoval. Chceš-li, vypůjčím ti cd někoho kolo a zajed se tam podívat. Možná, že tam ještě budou některé sestry, které se budou na tvou maminku pamatovat. Chceš jet?“

Václavovi zazářily oči velkou radostí.

„Ovšem, pane učiteli, pojedu rád, velmi rád. Děkuji vám, že mne pustíte. Nebudu vám scházet při odpoledním koncertě?“

„Musíš se do 5 hodin vrátit. Zařadím tvé vystoupení až na konec. Večerním vlakem pak odjíždíme do Prahy.“

Za chvíli měl Václav k dispozici pěkné pánské kolo. Pan učitel mu vysvětlil, kudy má jet. Napomínal ho, aby jel opatrně, aby se šťastně vrátil.

Václav se rychle vzdaloval od Přerova. Po asfaltové silnici byl za chvíli v Horní Moštěnici. Nerozhlížel se, ale ujížděl dál. Za několik minut uviděl již věžičku přestavleckého kláštera. Silnice stoupala do kopce, proto sestoupil s kola a šel pěšky. Bylo mu dobře, když si pomyslí, že touto cestou kdysi chodívala jeho drahá maminka. Přišel až ke klášteru. Chvilu držel bojácně šňůru od zvonku v ruce, ale za chvíli si dodal odvahy a zatáhl. Brána kláštera se potichoučku otevřela. Usmála se na něj sestra vrátná a ptala se, co si přeje. Václav stál chvíli mlčky, protože nevěděl, co vlastně má říci.

„Prosím, odpusťte, že vyrušuji. Chtěl bych mluvit s některou cti-hodnou sestrou, která učila mou zemřelou maminku.“

Sestra vrátná ho laskavě vybídla, aby šel dále. Zavedla ho do hovorny a odešla, aby zavolala sestru představenou. Václav se rozhlédl kolem. Hovorna byla pěkně zařízena, na stěně obrazy ve zlatých rámech. Hned poznal, že jsou to asi drahocenné originály. V koutku stál malý stolek a na něm ležela čtyři alba s fotografiemi. Václav bezděčně přistoupil a listoval. Viděl zde mnoho neznámých tváří. Najednou zbledl. Zahleděl se na fotografii, kterou již vídával doma. Byla to jeho maminka ve svaatebních šatech, vedle ní stál jeho tatínek jako ženich. Václav vytáhl fotografii z růžků, políbil ji a dal se do pláče. Bylo mu najednou tak smutno. Bylo mu líto, že klášter má fotografii jeho rodičů a on sám ji nemá. Na druhé straně fotografie bylo napsáno: „Drahé Mater Václavě

věnuje v upomínku vděčná žákyně Eliška.“ Maminčino písmo! Jaký poklad pro Václava! Líbal i ta písmena, nad nimiž se kdysi skláněla jeho šťastná maminka.

Za chvílku vešla představená Mater Benedikta. Krátce jí řekl, proč přišel, a cmlel se, že si dovil vyndat podobenku z alba. Sestra představená se na něj proto ani trochu nehněvala. Ba naopak, řekla, že si může fotografii nechat a že mu přinese ještě jednu, kde je jeho maminka vyfotografována se svými spoluchovankami tehdejšího ročníku. Odešla a vrátila se s několika sestrami, které jeho maminku učily. Vyprávěly mu, že vždy bývala velmi hodná, pilná, laskavá a ochotná, že často do kláštera psávala. Sestra Stanislava měla ještě dopis, ve kterém jí psala, že se jí narodil chlapeček, kterému dali jméno Václav. I tento dopis byl Václavovi darován, aby měl více památek na svou maminku. Když sestrám vyprávěl, že nyní hraje v dětském orchestru, řekla mu sestra Hildigarda:

„To bys nám mohl dnes něco zahrát při svátostném požehnání. Housle ti půjčím.“

Václav ochotně přikývl.

„Co umíš hrát z paměti?“ tázala se sestra varhanice.

„Všecko, ctihodná sestro,“ odpověděl Václav. Vyndal z kapsy kousek papíru a tužku, nakreslil notovou osnovu, napsal na ni šest akordů a řekl:

„Hrajte, prosím, ctihodná sestro, jen tyto akordy a opakujte je, prosím, tak dlouho za sebou, dokud neskončím!“

Sestra varhanice souhlasila. Za chvílku šel Václav se sestrami do kaple. Sestra Stanislava ho zavedla do hudebního chóru k varhanám. Václavovi zde bylo každé místečko posvátné, protože slyšel od sester, že jeho maminka často na chóru zpívala, a sestry se dosud pamatovaly na její jemný hlásek. Ještě nikdy se Václav tak zbožně nemodlil jako při tomto svátostném požehnání. Když po litaniích a požehnání kněz zavřel svatostánek, dala sestra varhanice Václavovi znamení, že má začít hrát. Vzal housle, zadíval se na oltář a začal. V kostele ještě nikdy nehrál. Za chvílku se malá dcemáci kaple zachvívala krásnými tóny jeho procítěné hry. Tentokrát nehovořil Václav při hře se svým otcem, nýbrž se svou maminkou: „Maminečko, hled, ty jsi zde kdysi zpívala a já zde dnes hraji na housle. Jistě to v nebi pozoruješ a zdravíš se mnou každý koutek tohoto kláštera. Tento svatostánek ukrýval v sobě tvé modlitby, do stěn se zarývaly lehké vlnky tvého milého hlasu. Proto je mi tu vše tak milé. Zdá se mi, že tvůj duch jest ještě zde. Připadá mi, že tvá láska ke zdejším sestřičkám zde dosud žije a proplétá vzduch i této kaple. Mamičko, na co jsi myslela, když jsi se dívala na tento obraz nad oltářem?“ Václav se na obraz dlouze zadíval. Představoval Nanebevstoupení Páně. Po prvé začal hovořiti s Kristem Pánem: „Pane Ježíši, ty jsi odešel na nebesa. Tento tvůj vstup často pozorovala má maminka, když zde zpívala. Tys ji asi přitáhl k sobě, proto tak brzy zemřela . . .“

Sestra varhanice stále hrála zcela pomaloučku udaných šest akordů, ale Václav nekončil. Nemohl. V jeho duši se něco dělo, co mu bylo dosud neznámé. Zdálo se mu, že na něj Kristus s obrazu kýve a říká mu: „Pojď za mnou! Vystup výše! Vyzdvihni se nad nízkost světa! Pojď a buď mým učedníkem, poslem a přítelem . . .“

(Pokračování.)

Zloděj a stařec *Černošská povídka.*

Kreslil C. Bouda.

Ve velikém městě žil boháč. Sláva jeho bohatství se brzy roznesla tak, že o něm slyšel i dovedný zloděj, který si řekl, že ho musí trochu okrástí.

Schoval se do kouta boháčova pokoje a pozoroval ho, jak počítá pytle peněz. Jakmile si boháč na chvíli pro něco odešel, zloděj rychle sebral dva pytle a utekl.

Když se boháč po chvíli vrátil, velice se podivil, že má o dva pytle méně, ale po zloději nebylo nikde ani stopy.

Druhého dne potkal však zloděje právě před domem. Ten přišel tak do rozpaků, že boháč hned měl podezření, že to je ten, který ho okradl. Ale jelikož neměl důkazů, předložil věc soudci.

Když se o tom zloděj doslechl, velice se polekal. Zašel tedy k moudrému starci, aby mu poradil. Stařec slíbil, že mu pomůže, dá-li mu zloděj, až bude osvobozen, polovinu peněz. To mu zloděj hned slíbil, a tu mu stařec poradil, aby šel domů, oblékl se do hadrů, rozčuchal si vlasy a vousy a tvářil se, jako by byl pomaten; a zeptá-li se ho někdo na něco, aby vždycky odpověděl jenom: „Mů!“

Zloděj tak učinil. Ať se ho soudce zeptal na cokoli, on mu vždycky odpověděl: „Mů! Mů!“ Tu se soudce konečně rozhněval a rozpustil soud. Zloděj šel s velikou radostí domů.

Druhého dne k němu přišel stařec a chtěl po něm slíbenou polovinu peněz. Avšak zloděj také jemu na všechno domlouvání odpovídal enom: „Mů!“ Tak tedy musil chytrý stařec odejít s nepořízenou a velice litoval, že dal zloději tak dobrou radu.

Přel. O. F. Babler.

Klopýtala jsem a nemohla jsem asi vystupovat po stezce tak rychle, jak náš domnělý průvodce požadoval, neboť mne postrčil k spěchu, ale místo toho mne srazil přes kámen. Toník mi pomohl na nohy a potom začal muže kopat a štouchat oběma rukama, až i on byl drsně odražen.

„Ty malý zuřivče,“ vrčel náš vůdce, mna si poškrábané holeně. „Na tebe si musíme dát pozor, ty jsi kousavý!“

„Slyšte,“ odpověděl Toník nakvašeně, „zdá se mi, že to, co jste nám vykládal, není vůbec pravda. Jsme na cestě již přes dvě hodiny a dosud jsme nepřišli k chatě, v níž prý leží Mařenčin otec poraněn. Půjdem zase zpět do města!“

„Nikoli, tam nepůjdete,“ zněla odpověď. „Půjdete pěkně dále se mnou, a nepůjdete-li klidně, potáhnu vás násilím!“

„Ale kam nás vedete?“ vzkřikla jsem.

„To není moje starost,“ odvětil. „Nyní jen pojďte oba se mnou, nežli se zapomenu a ublížím vám!“

Postupovali jsme po hřebenové stezce ještě jednu hodinu a k poledni jsme dospěli k malé chýšce na pokraji skály. U kolíku byl přivázán kůň a uvnitř chaty byl jeho jezdec.

„Dobře, Honzo,“ byl jeho pozdrav. „Jak vidím, dostals je.“

„Vždycky je dostanu,“ chvástal se muž, zvaný Honza. „Nepřivedl jsem také Válova chlapce, když každý jiný z naší bandy říkal, že by si netroufal to provést? Já vím, jak se to dělá.“

„To si myslím. Ale jaký lov máš tentokrát?“

„Nu, obstojný. Nejsou bohatí, ale ani chudí. Hlavně že jejich tatíci je mají rádi — že ano, děcka?“

Byla jsem příliš ustrašena, abych se zmohla na odpověď, a Toník, myslím, byl příliš rozčilen.

„Tak dejme tomu, že by vaši tatíci dostali lístek s oznámením, že se nikdy nevrátíte, jestliže nepoloží hodně peněz do kmene jednoho starého stromu — myslíte, že to učiní? Vy nevíte, he? Nu, o tom se chci právě přesvědčit.“

Vyndal z krabice, již měl na polici, kus dopisního papíru a psal oznámení.

„Kolik?“ tázal se jeho společník.

„Pět tisíc dolarů za kus.“

„Není to mnoho?“

„Je, ale určitě to dostaneme, neboj se! Potom se z tohoto kraje ztratíme a budeme pracovat jinde. Nikdy nás nedopadnou, budeme-li se tak stěhovat z místa na místo.“

Dokončil své psaní vlnitým škrtem.

„Co jsi jim napsal?“ tázal se majitel koně.

„No, Kubo, ohlašuji jim, že nebudou-li tam peníze zítra ráno v deset hodin, urážnu chlapce a děvčeti po jednom prstu a tak každý další den, dokud nepřijdou peníze.“

„To na ně zapůsobí,“ přikývl Kuba. „To vždycky působí.“

Vzal dopis, skočil na koně a odklusal po stezce.

„Nyní se tu, děti, zařídte jako doma,“ předstíral únosce přívětivost.

„Uplyne ještě pár hodin, než vás začnou hledat a než přijdou až ke dveřím této chaty s dotazem, nejste-li snad zde. Nu, budete zde i nebudete, jak se to vezme,“ pokračoval se zlým úšklebkem-na tváři. „Budete moci slyšet, co řeknou oni a co jim řeknu já, ale nebudete schopni mluvit, protože vám dám do úst roubík jako moje pěst. A nebudete je moci ani vidět, protože skryš pod podlahou je nejtemnější místo, jež znám.“

Po tomto proslovu sňal se stěny ručnici a zabýval se téměř celé odpoledne jejím cíděním. Potom nám uvařil svačinu, a zatím co jsme jedli, vyprávěl nám, jak znamenitým je únoscem dětí a že ho stíhají v desíti státech za to, co natropil. Po jídle nám poručil umývat nádobí, kdežto sám se položil na nízkou lavici a pozoroval nás.

Umyvadlo s výtokem bylo blízko okna, jež přehlíželo široké údolí pod chýší a bílou silnici, vedoucí k městu Morganu. Vyškrabuje pekáč, hleděl Toník do tohoto okna. Najednou potichu řekl:

„Nedívej se tam přímo, Mařenko, ale na cestě dole je šerifovo mužstvo, pátrající po nás. Je s nimi můj tatínek.“

Srdce mi poskočilo radostí.

„Můj též?“ tázala jsem se.

„Asi. Kdybych jim jen mohl dát nějaké znamení!“

„Nepokoušej se o to!“ varovala jsem ho šeptem. „Kdyby tě Honza uviděl, zabil by nás oba!“

Po chvilce přemýšlení učinil Toník zvláštní věc. Vzal list novin a roztrhal jej na úzké proužky; pak jej navlhčil v umyvadle a nalepil jej na okenní tabulku uvnitř. Potom rozprostřel utěrku a pověsil ji na šňůrku, jež kdysi držela záclonku.

Honza to zpozoroval a tázal se ho, co dělá.

„Aby utěrka uschla,“ vysvětloval Toník.

„Ty jsi chytrák,“ posmíval se Honza. „Ale na mne jsi přece jen hloupý. Zavěšlš tam hadru, abych neviděl šerifa a jeho družinu, jak přichází nahoru. Není tomu tak?“

Povstal, prošel jizbou, nadzvedl cíp utěrky a vykukoval ven.

„Zrovna jak jsem si myslel,“ pravil. „Je mi líto, že to musím dělat, ale obchod je obchod, i když je to jen únos dětí. Vezmete roubík dobrovolně, nebo vám jej mám vecpat násilím do chřtánu?“

„Já jej vezmu dobrovolně,“ svolil Toník pokojně, „a Mařenka, myslím, také.“

Honza nám dal roubík a pouta na ruce a na nohy, načež otevřel padací dvířka, skrytá pod kobercem.

„Není tam žebřík,“ pravil, „ale půda je měkká, a proto si pádem příliš neublížíte. Mám dole brousek na broušení nožů, abyste věděli, co to je, jestliže na něco narazíte.“

Spustil nás dolů a zavřel nad námi dvířka. Jáma byla černější než noc na moři. Leželi jsme tam, nehýbajíce ani údem, napínajíce sluch po zvucích z horní místnosti. Zakrátko jsme slyšeli dupot těžkých nohou, a kdybych se byla mohla ozvat, byla bych zaječela vší silou svých hlasivek, neboť jsem věděla, že můj a Toníkův otec jsou dosti blízko, aby mne uslyšeli. Potom jsme zaslechli tahanici a výkřiky, načež následovalo podivné klepání, jako by někdo kráčel sem a tam po dřevěné noze.

Náhle mne napadlo, že to oni ťukají po padacích dvířkách. Ale jak

o nich věděli? Nežli jsem si mohla na tuto otázku odpovědět, padací dvířka se rozevřela a proud světla vpadl do sklepa.

„Toníku!“ slyšela jsem volat jeho otce. Potom jsem uslyšela i svého tatínka volat po mně.

„Jsou spoutáni a umlčeni,“ poznamenal někdo, „slezu a pomohu jim nahoru.“

Když nás vytáhli do světnice, viděli jsme, že Honza má na ruku řetízky a stojí mezi dvěma četníky. Když nás spatřil, začal hlasitě nadávat.

„Nikdy byste mne nebyli dostali, nebýt toho zrádce Kuby,“ pravil na konec. „Přijde-li mi někdy do rukou, zabiji ho!“

„Kuba je váš společník?“ ozval se šerif. „Dobře že to vím, protože si ho také najdu.“

„Už jste ho našel,“ namítá únosce. „Jenom on vám mohl prozradit, kde jsou děti. Chtěl se patrně chránit na můj účet.“

„To se mu nepodaří,“ slíbil šerif. „Ale nebyl to Kuba, který nás přivedl na správnou stopu. Nám stačilo přechíst si znamení.“

Strhl utěrku s okna. Na skle byly dosud novinové proužky, a tu jsem poznala, co Toník učinil. Nakladl je na tabulku v podobě pěti písmen, jež zevnitř neznamenal nic, ale zvenčí tvořila slovo P O M O C. Kromě toho připojil šipku, ukazující dolů.

„Není to tak hloupé, co, Honzo?“ pochvaloval šerif.

„Vzdávám se,“ zněla mrzutá odpověď. „Nikdy bych si nepomyslel, že na mne někdy vyzraje chlapec.“

„Zaplať Pán Bůh,“ pravila jsem, když jsme se zase šťastně vraceli po cestě dolů. „To byl skvělý nápad, Toníčku! Ušetřil jsi našim tatínkům pět tisíc dolarů za kus.“

Toník se zasmál.

„Máš pravdu, Mařenko,“ přisvědčil, „ale na to jsem skoro zapomněl. Myslel jsem jenom na to, jak bychom se dostali včas domů, než by nám únosce každému uřízl prst.“

Kreslil C. Berka.

Sv. Blažeje – 3. února

Z knihy K. Pejmla „Český lid“.

V ten den se uděluje v chrámech „svatoblažejské“ požehnání, při němž se kladou dvě posvěcené svíce, křížem svázané, pod hrdlo tomu, komu kněz požehnání uděluje. Komu takové požehnání bylo uděleno, jest bezpečen před chorobami krčními i ochráněn před jiným zlem.

Na Bzenecku na moravském Slovácku se světí chléb, z něhož kousek se zastrčí do střechy stavení, aby nechytla. Podle lidové víry jest tento den důležitým pro zdraví lidu. Jestliže jest den sv. Blažeje ráno sluníčko, bude v nastávajícím roce zdraví sloužit mladým lidem. Polední slunce přichází vhod zdraví dospělých a slunečko k večeru zase starým lidem. Dříve chodíval na moravském Vizovsku v tento den školáci s rožněm, s košem a s měchem po staveních a sborově odříkávali:

<i>Dneska je svatého Blažeje den,</i>	<i>hledajíc sobě živnosti</i>	<i>abychom od ní dostali</i>
<i>zachovává se obyčej ten,</i>	<i>dle starodávných zvyklostí.</i>	<i>slaniny, jitrnice, klobáse,</i>
<i>že školní žáci chodějí</i>	<i>I my jsme k vám přišli</i>	<i>to ráda takové chase.</i>
<i>okolo dobrých lidí,</i>	<i>vašu počmámu navštívit,</i>	

Podobně chodívali na sv. Blažeje k podnětu pana rektora žáci na Kyjovsku. Když přišli před stavení, pěkně se seřadili a spustili:

<i>Na svatého Blažeje,</i>	<i>My jsme hoši malí,</i>	<i>Estli nám nedáte,</i>
<i>to podle obyčeje</i>	<i>rádi bysme brali,</i>	<i>šak to uhlídáte.</i>
<i>ideme k vám.</i>	<i>kdybyste nám dali.</i>	<i>Všacky hrnce vám potlučem,</i>
		<i>co v polici máte.</i>

To raději hospodyně napíchla kus slaniny na rožeň, který žáček nastavil, do sotůrku vložila několik vajec a do koše bábovku. Každý zpěvák dostal po krejcaru, a žáčkové, poděkovavše, táhli o číslo dále. Potraviny potom odevzdali ve škole a paní rektorová jim vystrojila řádnou hostinu.

Slzičky Panny Marie

Josef Klempera.

Milé děti, při svých hrách a toulkách po lukách a po stráních jste si jistě všimly několika malých červených kvítků, které tu a tam z trsíčku na slabém stonku od země vyrůstají. Mnohé z vás i květinku podle jména znají. Ano, slzičky se jím říká.

Před dávnými a dávnými lety nebylo ještě těchto kvítečků. Vznikly když nechal král Pilát odsouditi Pána Ježíše k smrti ukřižováním. Tehdy byla mezi lidem, který doprovázel Pána Ježíše na horu Kalvarii, také Panna Maria. Celou cestu plakala nad svým synem, odsouzencem k smrti. A kam její horká slza ukápla, vyrostl ihned červený kvítek, na památku toho, jak upřímně Panna Maria se svým synem cítila. Kvítečků vyrostlo tolik, že jimi byla lemována celá cesta na horu Kalvarii, až ke hrobu Pána Ježíše.

A dívíte se, jak se dostaly kvítečky až k nám? Ano, o to se už postaral přece mocný čaroděj Vítr. Nadmul své buclaté tvářičky a seménka prých slziček roznesl jednoho dne do celého světa - až do našich milovaných Čech.

Naši předkové si se slzičkami vytírali své oči, aby prý nikdy neone-mocněli a neoslepli.

Až opět někdy se zatouláte, milé děti, do stráně a uzříte červenou slzičku, zamyslete se nad ní, a netrhejte ji, netrhejte slziček Panny Marie.

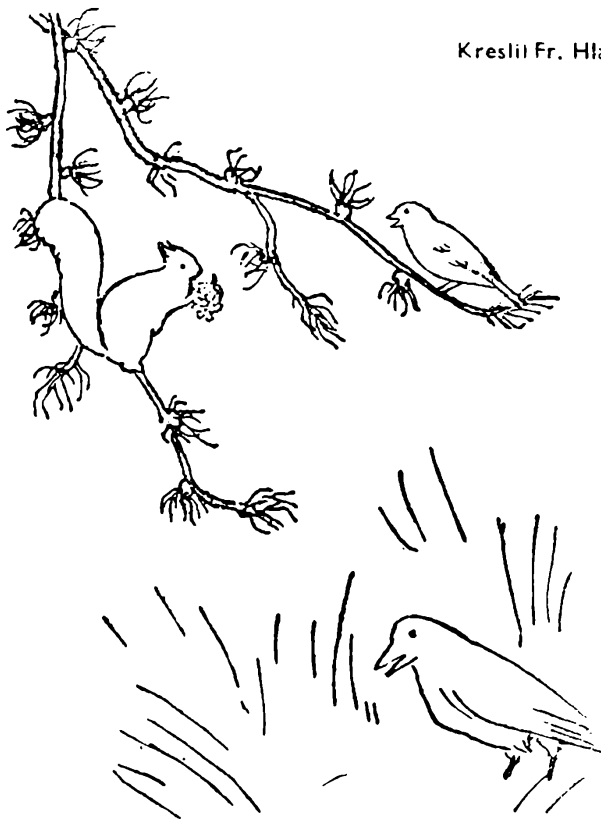
Richard Zemánek:

Kreslil Fr. Hlavica.

Kmotra vrána

Na modřínu strnad v lese
s veveříčkou vesele se
pohupuje — při tom říká,
že prý si teď nějak zvyká
tahle stará kmotra vrána
hodně brzo, časně zrána
procházet se, brouzdat v rose.

„Mně však, věru, nezdálo se,
křičí strnad neposeda,
„že by byla míň už šedá
po koupeli toho rána
milá kmotra, stará vrána.“

Vtipný sedlák

Lužická pověst.

Kyas.

Poblíž vesnice Baranovců oral rolník. Když oral poslední brázdu, ucítl lahodnou vůni koláčů a slyšel, jako by někdo pracoval lopatou, a zaslechl volání: „Marata, lopatu sem! Marata, lopatu sem!“ — Oráč, jsa hladový, volá: „Netřeba lopaty! Marata, koláče sem!“ — A ihned se u brázdy na trávníku objeví koláč a konvice piva s pěnou. — Udivený rolník slyšel hlas: „Tak, teď se měj k jídlu a k pití! Necháš-li to ze strachu, neujdeš smrti. Koláč musí zůstat celý a do konvice nesmíš strčit nos, ale pivo z ní musíš vypít!“ — Sedlák se pokřižoval a uvažoval, jak by to dokázal. A hleďte, co udělal. Vykrojil prostředek koláče, krajů se nedotkl, do konvice vypíchl díрку, ktercu pivo vyteklo, a on si pochutnal na výborném pivečku. Něco tak dobrého ještě neokusil. Když se zase obrátil ke svému pluhu, uslyšel hlas: „Ty, lužický sedláče, jsi chytřejší než čert!“

Žaltář krále Davida

Ukrajinská národní.

Král David končil Žaltář — zbývalo ještě říci dvě slova. Slova mu táhnou hlavou, už už by našel pravá — ale žáby jej ruší svým skřehotáním.

Snášel to, snášel, jenom se za uchem perem poškraboval — ale konečně už tcho remchl srésti:

„Pcčkejte přece, vy prokleté — rušíte mne, že nemohu dokončit Žaltář Bcží!“

Ale žáby mu pravily:

„Prcč se zlcbíš? Ccžkclic dýše, chval Hospodina!“

„Aj, pravda!“ zvolal král David.

Těmito slovy pak zakončil Žaltář a blahořečil žabám. Přel. O. F. Babler.

Kreslil J. M. Najmr.

Holoubek

Ladislav Zelina.

Dnes měl Jirka špatnou náladu. Seděl doma na dvorku a pohrával si s několika kaménky. Nemyslíl však na hru. Přehazoval oblázky jen proto, aby se uklidnil. Vždyť je to k zlosti! Takový dvoreček, že si tu ani s kamarády nezahraješ, a před domkem to není lepší. Uděláš pár kroků a jsi pod autem. Takové nespokojené myšlenky vířily v rozmanitých obměnách Jirkovou hlavou.

Několikeré tlesknutí křídel ho vyrušilo. Zvedl hlavu a spatřil sousedova holuba, kterak usedá na jejich dvorek. Není tu dnes po prvé a prochází se zde jako doma.

Jirka jej chvilku pozoroval, a tu mu napadlo: „Umím se ještě strefovat?“ Nepřemýšlel dlouho a kamének lehce vyletěl z jeho ruky. Chybil.

Holub se trochu lekl, poskočil a pobíhal dál.

Jiřík hodil po druhé. Zase vedle.

„Že bych opravdu neuměl házet?“ hovoří pro sebe a již zvedá jeden oblásek za druhým. Má jich plnou hrst. A holoubek se mu nyní skvěle postavil. Vyskočil na okraj nádoby s vodou a pije. Jiřík se o několik kroků přiblížil. Vybral si pěkný kamének a hodil.

„Teď dostal!“ přelétlo spokojeně dvorkem. Nevěděl, kam holuba zasáhl, ale bylo jisté, že trefil. Přece by slyšel zřetelné klepnutí kaménku a holub by sotva uletěl!

Odhodil nepotřebné oblázky a vyběhl na náves. Zapomněl na sousedova holuba a ani si nevšiml, že k nim již víckrát nepřiletěl.

Za nějaký čas byla u sousedů svatba. Zemánkovi byli pozváni i s Jiříkem. Však se něco natěšil! A bylo to lepší než si představoval. Těch dobrot — jako na svatbě. Jirka byl nadmíru spokojen. Ale tu se stalo něco nepředvídaného. Soused pozval Jiříkova tatínka, aby se podíval na

jeho hospodářství. Bývá to prohlídka opravdu důkladná, při níž hospodář poví nejednu svou zkušenost a neopomine připomenout, jak si vše upraví, které stroje prikoupí, co se mu daří a v čem má neúspěch.

Jiřík poslouchal a uznal, že si soused s tatínkem povídali velmi zajímavě.

Již se chtěli vrátit mezi ostatní svatebčany, když tu zcela neočekávaně zazní otázka: „Co se stalo tomu holubovi?“

Jirka ustrnul překvapením. Vždyť to je ten, který k nim létával na dvůr. Nyní aspoň vidí, jak jej trefil. Raději by to však neviděl.

Byla to smutná podívaná na holoubka, který poskakoval takřka o jedné noze; na druhou se nemohl postavit.

„Aspoň vidíte, jací jsou lidé. Komu ten holub škodil? Kdybych věděl, který necita jej tak zřídil, však já bych mu pověděl!“ rozhorloval se soused.

Jiřík se krčil za tatínka a vroucně si přál, aby se na něho nikdo nepodíval. Byl přesvědčen, že by to na něm poznali.

„Člověk by nevěřil, jak jsou lidé necitní,“ ukončil rozhovor Jiříkův otec.

Vraceli se mezi svatebčany. Soused odskočil do kuchyně a pantáta Zemánek zůstal s Jiříkem sám. Pohlédne na synka, a Jiřík ví, že už je vše prozrazeno. Cítí, jak se mu hrne krev do tváří; jistě je rudý studem.

Otec obrátil synka proti sobě a chvíli se díval na jeho zardělý obličej. Jirka hleděl do země a čekal zaslouženou odměnu. Místo trestu však zaslechl: „Ty jsi takový necita?“ To bylo všechno. Ale Jiříkovi to stačilo. Zůstal na susedově dvorku, díval se na ubohého holoubka a v duchu si opakoval věty, kterými jej oba dospělí odsoudili. Nezněly příjemně. A Jiříkovi se zdálo, že ani políček by tak nepálil, jako spravedlivá slova odsouzení.

Dětské divadlo

Pavla Kytlicová.

Z našeho domu se vystěhoval nájemník a byt se hned nepronajal. I usmyslila si maminka, že si v něm zahrajeme dětské divadlo. Rozhodla se pro „Šípkovou Růženku“.

Maminka i ostatní předpokládali, že budu hrát hlavní úlohu; ale já, která jsem už hrála v „Záboji“, mám se takto snížit? Za žádnou cenu! Navrhla jsem domovníkovu Mýnynku, to křehoučké, hezoučké stvořeníčko. Princem byl jediný syn truhláře Šneka, Pepíček; bylo mu již, panečku, 11 let! Na jiné obsazení úloh si již nepamatuji, jen to vím, že naše divadlo bylo událostí prvního řádu.

Pan Šnek nám postavil jeviště. Jedna mladá paní nám půjčila svůj svatební závoj, jež měla schovaný i se svatebním věnečkem za sklem. Tím závojem jsme spící Růženku přikryli a posázeli papírovými růžičkami. A když princ Šnek Pepík odhrnul závoj a Růženku něžně políbil a ona při tom po tvářičce tak pěkně zrůžověla, zaburácel hledištěm neutuchající potlesk, a ta drsná, hubatá domovnice hlasitě zavzlykala! A když umělci a valná část dětského publika byla pozvána na kávu a na koláče (maminka jich nadělala z 5 kg mouky, ovšem na svůj náklad), roznesla se naše sláva bůhvíkam!

Po druhé jsme hráli „Popelku“. To už v hledišti seděla elita z několika sousedních domů. Pamatuji si, že náš Pepík hrál otce Popelčina; měl zlou ženu a nesměl svou vlastní dceru Popelku bránit. Chtěl hrát jinou úlohu,

než mu maminka určila, i byl ve špatné náladě. Tvrdil, že neví, co má říkat při druhém výstupu, když vstoupí na jeviště. Rozhodně si chtěl úlohu ještě přečíst. Ale naši mamince muselo všechno klapat a na zopakování úlohy nebylo kdy. Byl již nejvyšší čas, aby Pepík vystoupil na scénu. Když se však vzpouzel, maminka mu vlepila políček a rázně ho vystrčila na jeviště. A ku podivu, paměť se dostavila, herec ihned spustil: „A já, já jsem otec!“

A poněvadž mu tvářička tak plála a oči měl zalité slzami, přičítali to na vrub jeho zlé ženě a sympatie byly hned na jeho straně! Po divadle se ptá tatínek maminky: „Prosím tě, co ti to napadlo Pepíka šminkovat, a ještě ktomu jen po levé straně?“

Maminka se zasmála: „Po pravé už nebylo třeba, jeden lepanec stačil!“

Později se hrálo „Elinora, dobročinná víla“, a nevím, jaké ještě kusy.

Po dvou letech viděla sousedka z jiného domu v kterémsi divadle hru „Zmatek nad zmatek“ a její dcera se nám vysmívala: „To je kus! Ten vy byste nedovedli!“ Naše maminka se rozhodla, že zrovna ten budeme hrát! A také jsme jej hráli. Pamatuji si, že jsem v této veselohře představovala kousavou starou pannu Dorisu. Výsledek tohoto našeho vystoupení překonal všechno očekávání. Tentokrát jsme měli v hledišti jednoho opravdovského a živého lajtnanta!

Hostinská z protějška, Němka, byla tak nadšena, že nám poslala po divadle za dvě zlatky koblihů od cukráře: dvacet plněných po pěti krejcarech a padesát prázdných po dvou krejcarech, láhev malinové šťávy a šest sifonů! Ale v publiku šel jeden hlas: České koláče jsou lepší!

Rajská jablíčka

Jakub Deml zaléval zahrádku, a když se blížil s konví k pařenišťátku, zpozoroval Miloše, kterak stojí vedle něho. Jestliže Jakub Deml něco zpozoruje, jistě se něco stalo anebo by se mohlo stát.

Jakub Deml zpozoroval jenom tolik, že Miloš by rád zastřel celým tělem čtyři dětské čtverečné píde země hned u samé besídky. Miloš se jen maličko nahýbal a zastřeně zděšeným, a tedy jakoby lhostejným hlasem řekl: „Stréčko, tade máte nasety květiny.“ Slovo poslední řekl naposled. Miloš se totiž tisíckrát přesvědčil, a tedy jistě ví, že Jakub Deml miluje i fazole, mrkev, celer a kapustu, ale z celé zahrádky že má nejraději květiny. Miloš se nemýlil, neboť slovo „květiny“ stalo se vskutku asylem jeho úzkosti. Časem zapomínal Miloš své květiny zalívati, domysliv si snad ve své dětské chytrosti a lenosti, že stréček, jemuž je šťastně zjevil, na ně už nezapomene. Jakub Deml zalíval denně Milošovy květiny, ale jedenkrát se dopustil chyby a proplel je, protože se mu zdály příliš husto sety. Nechal jich tam jen asi osm. Ale časem se zdálo Jakubu Demlovi, že Milošovy květiny jsou vlastně jen rajská jablka. Přesto je u besídky strpěl, a ačkoli jeho láska k nim poochabla, přece je zalíval dál. Pravíme „přece je strpěl“, neboť už jinde, podle všech zákonů a pravidel slušnosti, byla na velkém, řádně zpracovaném a řádně pěstovaném záhoně rajská jablka zasázena. O tato řádně zasazená jablka se všichni

starali: hospodská, služka, pan Pfeifer, Jakub Deml, a vždy, kdykoli se zalívalo z povinnosti. Je-li zahrádka určena pro zeleninu, není už zalévání a plení zábavou, nýbrž povinností, a povinnost nebývá radostí, stane-li se námahou.

Dne 27. května přišel v noci mráz a kromě fazolí zmrzla i rajská jablka. Jenom Milošova nezmrzla, protože rostla v závětří, v zapomenutém koutku u besídky.

Za několik dní nato stalo se v kuchyni toto: „Miloši, te hlópe, cos to odělal!“ — „Co zas udělal?“ — „Ale on si myslí, že só to kvitka, a tak verel a přesadil si je do hrnků!“

Bratři se mu smáli, honem k jeho vině přidávající, kde kdo co věděl nebo si myslil, a nejhůř mu dělal Božek: „Stréčko, Miloš te paradajsky jabka dával do hrnků, já jsem ho viděl!“

Červenal se, usvědčen ze směšnosti, a teprve když zpozoroval, že se „stréček“ ani nehýbá, pomínul ho strach. Stréčka se bojí víc než matky.

Jakub Deml opět jednou večer zalíval, a házeje po práci konev do besídky, viděl tam čtyři hrnky s hlínou a v nich přesazené Milošovy „květiny“. Šel tedy ještě jednou do potoka pro vodu a zalil je. Miloš měl těch hrnků dosti, takže mohl přesadit všechny své „květiny“, ale měl už také dosti radosti a práce, a tak přesadil jen čtyři a ty ostatní nechal na tom zastrčeném záhonku.

Tento týden uhodil nový mráz, ještě horší. Zničil i „květiny“ u besídky, ale ty čtyři, které Miloš přesadil a uschoval na lavici v besídce, zůstaly neporušeny a žijí dodnes. Bylať přesazena (tato dětinstvím zachráněná rajská jablka) na místa zmrzlých.

Napsal Jakub Deml.

Ach, ten Rečiček!

J. K. Baby.

Robin již dorostl do junáckého klobouku! To je velké slovo! Nosit junácký klobouk, to znamená také mít něco pod kloboukem! Pardon, nemyslím jen hlavu, ale i ten rozum v hlavě. A věru, Robin je vtipným junákem! Jeho věk již překročil 16 let a Robin zůstal v oddíle jako rover-skaut. Je nyní pravou rukou svému vůdci a dobrým rádcem všem hochům. Uběhl školní rok a opět se blížila doba prázdnin.

„Robine, víš, že máme letos tábořit pod hradem Kostivalem? Když jsme byli vyjednávat tábořiště, slíbil nám pan mlynář Vydra dříví ze své pily, ale nemohl nám říci, jak mnoho nám těch odkorků nechá. A nyní píše, že se nemáme hněvat, ale že letos potřebuje všechny odkorky sám. Nutno sehnat jiné. Písemně to nejde tak snadno. Také na to mléko je nutno se ještě lépe přeptat. Zkrátka musíš zajet do Hradčic a sehnat dřevo, konve na mléko a také ještě zajistit dodávku chleba do tábora. Já sám tam nemohu při nejlepší vůli v nejbližší době zajet,“ pravil vůdce jednoho dne Robinovi. Když vůdce junáckého oddílu ukončil svou delší řeč, věděl již Robin podrobně, oč jde.

„Pojedu v sobotu odpoledne! Kolo si vezmu s sebou. Spolehni se, stavím se u svého strýce, faráře ve Slaveticích,“ odvětil krátce Robin.

„Jaký to máš klobouk v tom velkém sáčku?“ ptal se vůdce Robina, doprovázející ho ze své kanceláře ke dveřím.

„Nový skautský klobouk. Měl jsem svátek a maminka mi jej darovala!“ pravil Robin nadšeně a vybalil ze sáčku krásný nový skautský klobouk. Bylo radost se na něj podívat! Robin si jej narazil švihácky na hlavu. Slečinky v kanceláři přestaly klepat na stroji a se zaujetím prohlížely statného junáka s novým krásným skautským kloboukem. Také vůdce si zálibně prohlížel Robinův skautský klobouk.

„Věru, až budu mít svátek, budu si také přát jen skautský klobouk,“ prohodil jaksi v žertu, ale zdálo se, že v té ironii je trochu pravdy. Robin sbalil opět klobouk do velkého bílého sáčku. Pak pozdravil a chvátal domů. Do soboty to uběhlo jako voda. A v sobotu odpoledne si to šlapal našťouřený skaut s kloboukem „jako Amerikán“, jak se o tom zpívá již od skautského Adama v písni „Stály báby . . .“ na nádraží.

Když se pak usadil v kupé, ani si klobouk nesundal. Chtěl ho asi co nejvíce užít.

Stanice za stanicí mýjela v tempu, v jakém běžely kolem vlaku telegrafní sloupy a zvedaly se a klesaly dráty dálkového vedení. Konečně zvolal průvodčí hlasitě: „Slavětice.“ To byl již Robin přichystán a hbitě vystoupil na nástupiště. Odevzdal vrátnému lístek a spěchal po silnici do městečka. Nádraží totiž bylo od městečka vzdáleno dobré půl hodiny. Pro pohodlí cestujících jezdil od každého vlaku autobus, ale Robin šel raději pěšky. Cesta vedla kolem rybníčků a krásných lučin, nyní plných pestrých květů. Nad rybníčky poletovali rackové a jásavě pokřikovali. Nad loukami křižovaly svým klikatým letem čejky a pronikavě naříkavým hlasem vyprávěly kolemjdoucím své stesky. Robina vše velmi zajímalo a jistě by litoval, kdyby se na to měl dívat z autobusu. Proto se rozhodl jít pěšky. Autobus nechal ujet.

Avšak ouha! Robin si snad nepovšiml dosti pozorně oblohy! Když byl asi v půli cesty, strhl se pojednou prudký vítr, který rval Robinovi klobouk s hlavy, strhával větve se stromů a konečně přinesl prudký a nemilosrdný lijavec. Ne, to byla přímo průtrž mračen! Pohotový skautík rychle vybalil svůj „pršák“ (kabátek do deště), ale ten ho nestačil zakrýt

Kreslila A. Podzemná.

a uchránit před tak prudkým lijavcem, a zvláště ne jeho vzácný nový klobouk, který dostal jedinečnou spršku.

Do Slavětic na faru přišel Robin mokrý jako zmoklá slepice. Mladému muži však déšť mnoho neuškodí. A Robin tvrdil, že jedenáctý skautský zákon praví, že skaut je nerozpustný. Jen ten klobouk neměl tak zmoknout! Nu, však i zde je pomoc. Robin si ho krásně rozložil v kuchyni na pohovku, aby tu uschl.

Do setmění to rychle uběhlo; Robin přednesl strýčkovi faráři všechny rodinné zprávy. Pak se vyptal, kde a jak možno ještě získat dřevo, jak je dopravit do tábora a j. Strýček farář zanechal psaní matriky a šel s Robinem na Dlouhou ulici, kterou obývali rolníci. Brzy měli skauti zajištěny odkorky i odvoz, a to úplně zdarma. Rolníci rádi zapůjčili skautům prkna i odkorky, které měli v zásobě, a slíbili, že jim je odvezou i do tábora. Po táboře, vytaží-li hoši řádně z odkorků hřebíky, odvezou si je zase zpět. Také mléka bylo zajištěno více než bylo potřebí, a tak nebylo dalších obav o žaludky skautíků.

„Tebe, Rečičku, si také vezmeme s sebou do tábora,“ promlouval Robin vesele k jezevčíkovi pana faráře, který jej všude věrně provázel. Náš skaut měl věru dobrou náladu. Vše bylo vyřízeno lépe a dříve, než si sám představoval. S takovou růžovou náladou se ubíral i na lože. Ještě večer si pečlivě očistil boty a uklidil si je v kuchyni pod kamna. Tam měl jezevčík Rečiček svůj polštářek.

„Chudinko, málem bych ti dal své boty na polštářek,“ zhrozil se Robin, „to bych špatně dbal šestého junáckého zákona!“ I odstranil boty na jiné místo poblíž kamen a odebral se do podkrovní světničky, kde vždy u strýce faráře nejraději spával. Ani nevěděl, jak to, že je již ráno. Spal jako dudek a teprve vrkání holubů a štěbetání drůbeže na dvoře ho probudilo. Přežehnal se, zacvičil si, seběhl na dvůr k pumpě a horlivě se do půl těla umyl. Pak se pěkně nastrojil. Strýček farář byl již v kostele. Měl této neděle mnoho zpovědníků-poutníků, kteří přišli do Slavětic, poutního to místa.

Robin si pomyslí, že jistě udělá kus propagační práce pro Junáka, když ho uvidí ti poutníci, že jde jako skautík do kostela přímo z fary. A s novým kloboukem! Ouha, co vlastně je s jeho kloboukem? Jistě již na pohovce řádně proschl!

Jaké však čekalo Robina překvapení, jaký byl jeho obličej a jak mu to vřelo v prsou, to nedovedeme říci. Posuďte však sami, že byste přišli k pohovce, na níž byl váš nový klobouk, uložený pečlivě na proschnutí, a že byste zjistili, že si na něm pohodlně spí, smotán pěkně do klubíčka, Rečiček, jezevčík strýčka faráře! Robin by byl málem zapomněl na šestý junácký zákon. Ale brzy se opanoval. Sehnal psíčka a zvedl skautský klobouk.

Rečiček měl asi neklidné spaní. Vrtěl sebou ve spaní, podhrabával si klobouk, který byl jen zčásti proschlý, a tak mu dal tvar, který by nedovedl ani K. May popsat u nějakého zarostlého „zálesáka“.

V klobouku již do kostela nešel. A ještě prozradíme, že když strýček farář nabízel, že dovolí Rečičkovi, aby pobýval se skauty na táboře, nechtěl Robin o takovém obyvateli tábora ani slyšet, ač jiní by tím byli jistě velmi nadšeni. Ovšem ostatní nevěděli a snad ani dnes nevědí!

Spisovatelé mezi námi

JOSEF VAŠICA (* 1884 ve Štítině ve Slezsku), kněz a profesor církevně-slovanského jazyka na bohoslovecké fakultě prvně v Olomouci a nyní v Praze, má vedle Josefa Pekaře snad největší zásluhu o to, že byl v našem dějepise opraven veliký omyl o t. zv. „době temna“. Tak se dříve nazývalo období po bitvě bělohorské (1620), a to neprávem, jak uvidíte. Tehdy musela všechna nekatolická šlechta a měšťané odejít ze země a doma zůstal většinou jen selský lid, dlouhými válkami, které potom nastaly, zbídačelý a zaostalý. Český národ by měl být zvláště vděčný řádu jesuitskému, jehož členové jako misionáři chodili po krajích, ujímali se sedláků, učili je číst a zpívat, vydávali pro ně knihy a kancionálky, a tím, že šířili úctu ke sv. Václavu a ostatním patronům zemským, probouzeli v nich vlastenectví. Místo toho však byli jesuité stíháni posměchem a urážlivými nepravdami, jako by bývali při této své záslužné práci užívali násilí a pomáhali nepřátelům udržovat Čechy v porobě. A právě badatelská práce Vašicova ukázala, že jde o pomluvy a že se nedá také hovořit o „době temna“, když bylo tehdy napsáno, vytištěno a rozšířeno tolik českých knih, jejichž jazyk je svěží a živý, nijak zaostalý. Ukázalo se naopak, že to byla doba velmi světlá, kdy se při vši hmotné bídě žilo bohatým životem duchovním. V té době vznikla také většina překrásných lidových písní, kostelních i světských, a žil jeden z největších básníků českých, jesuita Bedřich Bridel. Říká se této době podle stavitelského slohu, v kterém bylo tehdy zbudováno tolik krásných kostelů a paláců, doba barokní, a Josef Vašica ve své knize *České literární baroko* se zmiňuje často také o dvou svých krajanech: o jesuitovi *Bohúmíru Hynku Bilovském* (1659—1725), rodáku hlučínském, výborném spisovateli a kazateli, a o faráři *Janu Josefu Božanovi* (1644—1716) z Frýdku, sběrateli písní, známém svým kancionálem.

Hluboké Mašůvky

Josef Václavov.

V jiných krajích naší vlasti jsou málo známé Hluboké Mašůvky, na jihovýchodní Moravě je to však nejvíce navštěvované poutní místo, kam odedávna přicházeli poutníci k prameni, zvanému Svatá studně. Největší památkostí tohoto poutního místa je však milostná soška Panny Marie, kterou přinesl před třemi sty lety z belgického městečka Foy slavný vojevůdce a obránce města Brna proti Švédům r. 1645 maršal Radvit de Souches (čti Súš). Je neveliká, sotva 15 cm vysoká. Na hlavním oltáři našla památná soška Matky Boží z Foy důstojné umístění. Téměř sto početných procesí přicházívало do roka na toto poutní místo. Půvabná, ale malá svatyně nepojme o velikých poutích všechny věřící. Proto za kostelem jsou postaveny zpovědní kapličky, před kostelem kamenná kazatelna a kamenný oltář, kde je za velké účasti poutníků sloužena mše sv. Krásná je také pobožnost křížové cesty na kopci, zvaném Kalvarie, za kostelem. Křížová cesta byla zbudována r. 1863 na památku tisícího výročí příchodu našich slovanských věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje. R. 1947 byla obnovena a slavně ji posvětil ndp. biskup brněnský dr Karel Skoupý 17. srpna 1947. Vzácného hosta uvítal fanfárami ministrantský trubčský sbor a zpěvem dětský pěvecký sbor. Přijdete-li do Mašůvek o některé význačné poutní neděle, uvítají vás také.

Pohled s Kalvarie na mašůvský kostel.

Dědečkovy oříšky

51. Sušili jsme na půdě prádlo. Bylo tam též 10 párů černých a 10 párů bílých punčoch. Ale co nejhoršího — byla tam tma jako v pytli. Proto jsme tam poslali srdnatou Helenku, aby nám bez svítilny a bez svíčky přinesla jeden pár punčoch stejné barvy. Kolik punčoch musila tedy Helenka přinést, aby se z nich dal vybrat jeden pár buď černých nebo bílých punčoch? A co myslíte, kolik punčoch musila Helenka vzít, měla-li pak na světle vybrat jeden černý pár? — 52. Rádi to máme, a přece se na to mračíme. — 53. Celou zimu jí, a v létě se postí. — 54. Co má kalendář na konci? — 55. Most to není, lávka to není, převoz to není, brod to není, a přec je to cesta na druhý břeh. — 56. Na kterém dně je mnoho uhlí? — 57. Který bor pamatuje Žižku? — 58. Prorok, lupič jsem i tkadlec, a přec menší než tvůj palec. — 59. Sušíš-li to na kamnech, je to mokré ještě víc. —

Nejpozději 10. března 1948 musíme dostat vaše jádérka na korespondenční listku. Opět nás potěšila hromádka vašich lístků s jádérky. Tentokrát se vyznamenaly děti z Pacova, ač ani Horažďovice nezůstaly pozadu. Jen stále

houš! Nejlepšími louskáčky z 2. a 3. čísla A. S. jsou: M. Bronec z Kroměříže, E. Dvořáková z Pacova, L. Hubač z Horažďovic, O. Jakešová z Mor. Budějovic, D. Jasanský ze Slatiňan, S. Kaňa z Věžné, R. Pospíšil z Přerova, M. Smotková ze Suchdola nad Lužnicí, D. Švédová z Leskovce u Bruntálu a L. Vlachovská z Vrbice.

Řešení: 11. Když kolo vyletělo před zatáčkou, kutálelo se přímo, a proto nemohlo vletět do zatáčky. 12. Zem-ák. 13. Za trubkou. 14. Rakev. 15. Jako led. 16. Hlad. 17. Nosem. 18. Sazeč v tiskárně. 19. Prrrr. 20. Jen dvě, ostatní vyhořely. 21. 15 minut. 22. Nos. 23. Díry v ementálském sýru. 24. Mají zahnuté pochvy. 25. Zrcadlo. 26. Duha. 27. Po housence. 28. Kamnář, staví svou práci do kouta. 29. Jazyk. 30. Žádný.

60. Nemá to zlato, má to však měď,
nemá to otázka, má odpověď,
nemá to vesnice, má to však město,
nemá to pečivo, ale má těsto,
máš to ve pěti, nemáš v tisíci,
ve slunci není to, ale je v měsíci.

Vysilač A. S.

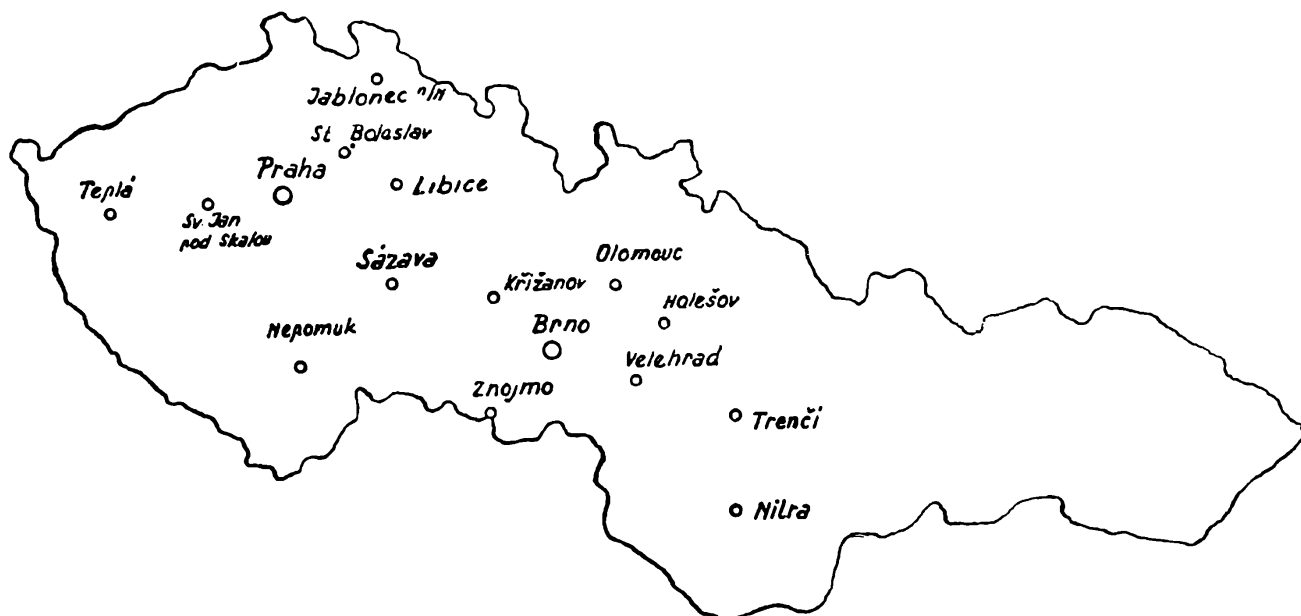
Předem několik rad: Na dopisy pište správnou adresu, tedy hádanky, soutěže, kresby do Brněnské tiskárny v Brně, básně a články redaktoru F. Pokornému do Kyjova! Pište a kreslete perem, nikdy tužkou! Napište svou zpáteční adresu také dovnitř dopisu! Nálepte vždy patřičnou známku! Nezapomínejte se podepsat! Kdo má uhodnout, od koho je dopis, chybí-li jméno pisatelovo? Znovu připomínám: Neopisujte cizí práce, na př. básničky! To je nepoctivé a obyčejně se to hned pozná. Vyskytly se, bohužel, takové případy chlubení se cizím peřím. Jedna žačka z Prostějova již dvakrát poslala básničky, opsané ze staré čítanky, jako své vlastní dílo! Nechci ji jmenovat veřejně, ale ona se jistě vtípí. Milejší jsou nám původní práce, byť trochu neumělé, ale upřímné.

Jar. Křiva ze Zlechova vzpomíná na veselý život v prázdninovém táboře u Osvětman. — Jana Kvardová z Brna-Maloměřic pěkně vylíčila radost dětí na Štědrý večer. — Lidce Buchtové z Velkých Pavlovic se líbí dovádění psíčků Alíčka a Puntíčka na sousedově dvoře. — J. Nastoupilová z Křelova se starala v den Dušiček o jeden opuštěný hrobeček. — St. Flajšman z Lišného vypravuje pověst o Čertím kopečku a slíbil napsat o poutním místě Bozkově. — M. Dobešová z Petrovic zase slibuje, že napíše o bobří farmě svého otce. — Anička Prajková z Lanžhota zaslala dvě písně; jednu o sv. Václavu, druhou o Panně Marii. — M. Švecová z Brodku u Konice napsala pěkný příběh ochočené veverky. — E. Svobodová z Rokycan vybízí k úctě anděla strážného. — Božena Vránová z Brankovic opěvuje mariánskou kapličku v polích. — Jar. Hlaváčkoví z Liberce děkujeme za pohlednici s pozdravem. — M. Damborská z Podivína prosí Ježíška za rodiče i za sebe. — Oskar Glod z N. Bohumína napsal a kresbami doprovodil povídku o misionáři v Africe. — Hana Šolcová z Dřetonice obhájí svůj kladenský kraj proti hanám a pomluvám. — M. Vašnerová z Kamenné zpívá Ježíškovi prostinkou písničku. — H. Brdíčková vypráví pověst o původu jména Skutče. — Mil. Škodová z Městce Králové oznamuje, že je u nich hodně vděčných čtenářek našeho časopisu. — St. Brázdil z Traplic má rád humorné anekdoty. — B. Tobola z Karvinné vzpomíná na sv. Mikuláše. — Jarmila Persůnová z Vizovic ráda veršuje; má pěkné myšlenky. — „Jak mne ochránil můj anděl strážný“, vypráví: B. Malotová z Březnic: Prst v motoru. — Jar. Tobolová ze Staříče: V jámě s vodou. — Mir. Škarpová z Ostravy-Kunčic: V krytu. — V. Štrýgl z Budislavě: Pod válcem.

Velká soutěž Anděla strážného

6. Ú K O L : Po stopách svatých a světic. Na mapě je zakresleno několik míst, kde žili, po případě zemřeli svatí a světice. Napište nám ke každému místu, kdo to byl, a co víte o jeho životě!

Druhá část úkolu: Najdete i jiná místa, která nejsou zakreslena na mapě, která mají vztah k životu některého světce?

Vylosování velké soutěže Anděla strážného z č. 3.

Zájem o naši Velkou soutěž roste. Rozluštění z 3. čísla došlo několik tisíc. Správných byla většina; je vidět, že úkol byl příliš lehký. Někteří nám poslali velmi pěkné rozluštění. Několik dokonce našlo až 60 písní. Mezi správné řešitele bylo vylosováno 40 odměn.

1. cena — plnicí pero: M. Bláhová, Dol. Bradla. — 2. cena — šachová hra: J. Holubík, Strážnice. — 3. cena — Talisman: M. Pračovská, Znojmo. — 4. cena — fotoalbum: A. Schramhauserová, Česká Kamenice. — 5. cena — patentní tužka: B. Peráňová, Palonín.

J. Kroupová, Pacov. — F. Dohodilová, Břestek. — B. Hradecká, Semily. — B. Sychrová, Zlín. — J. Grunclová, Modrá. — M. Janoušková, Pošná. — B. Lánská, Prostějov. — K. Hrubý, Dubňany. — S. Dufková, Hostim. — B. Pavlíková, Opava. — M. Kosíková, Brno. — L. Ehrenberger, Trpín. — B. Pospíšil, Příbram. — A. Výprachtická, Praha. — M. Kyzlinková, Ostrov u Macochy. — J. Holánová, Brno. — M. Šalandová, Šatov. — V. Řezek, Brno. — V. Zbořilová, Brno. — Z. Zacharová, Mor. Sloupnice. — M. Michálek, Nová Dědina. — S. Mikša, Veverské Knínice. — I. Kolací, Tábor. — F. Doušek, Brno. — Z. Nejezchlebová, Mor. Žižkov. — J. Šponar, Újezd u Sokolnic. — B. Medalová, Dom. Paseky. — Z. Čejková, Podolí. — D. Klusoňová, Lhota u Skutče. — M. Krejčíková, Pardubice. — V. Kobzová, Přerov. — R. Sobotková, Příbram. — V. Rozmanová, Brno. — J. Míková, Jetřichovec. — J. Zlámalová, Palonín.

Filatelie

Řídí a objednávky vyřizuje Dr. Jos. Mouřínovský, Tišnov.

Vzácnější známky:		Hospodářství 4. —	15. —
Dvě rakouské — znak — 60 a 80 hal.		Hospodářství 5. —	5. —
s přetiskem Pošta čsl. 1919 — obě	10. —	Masaryk jubil. 1923 50	20. —
Masaryk 1.25 1920	5. —	Masaryk typ I 1925 1. —, 2. —, 3. —	5. —
Masaryk 5. — 1920	20. —	Masaryk typ I 1925 5. —	10. —
Masaryk 10. — 1920	30. —	Masaryk, svitková 50	4. —
Osvobozená republika 2.50	10. —	Karlův Týn, svitek 20	2. —
		Karlův Týn 1.20	25. —

Svatovojtěšské družinky Anděla strážného

Máte svou klubovnu? Z některých družinek nám píší, že si zařídili malou světničku, ve které se scházejí k družinkářským schůzkám, a říkají jí klubovna. Děvčata se chlubí, že si ji pěkně vyzdobila obrázky a že tam mají čistouchko, kluci zase si ozdobili stěny pěknými vyřezávkami ze dřeva. Družinkářům ve městě to jde těžko, ale na venkově se snadno vyklidí nějaká podkrovní světnička, pokojíček na výměnku a pod. V létě to bude hej, to půjde snadno někde pod kůlnou nebo i v besídce na zahradě.

Naše práce v únoru. Popelcem počínaje věnuje církev svatá velikou pozornost kříži. V kostele nad hlavním oltářem bývá zavěšeno fialové plátno s obrazem Ukřižovaného; konáme pobožnosti křížové cesty a zpíváme píseň „Svatý kříži, tebe ctíme“. Také družinkáři obrátí pozornost ke kříži. Především se postarejte, aby ve vaší klubovně visel kříž. Nemáte-li peníze na nový, zkuste si nějaký vyřezat. Buď pilečkou z překližky nebo nožem z měkkého dřeva, z kůry a pod. Chlapci, ukažte, co dovedete. Každá družinka ať má svůj kříž!

Děvčata se zase postarají, aby kříže ve světnicích, ve třídách a všude, kde visí, byly čistě umyté a pěkně zavěšené. Jen se podívejte na kříže u vás! Nejsou zaprášené, umazané a pošpiněné od much? Nešlo by dát pod kříž podstaveček a na něj květináč s asparatem nebo s jinými květinami? Kam dáte první květiny, které už brzo začnou vyrůstat ze země?

Povšimněte si křížů u vchodu kostela, u kropenek a pod. A napište nám, co se vám podařilo vykonat! Nešlo by vzít si na starost dokonce některý oltář v kostele? Zeptejte se velebného pána!

Družinky rostou. Svatojvotěšské družinky v olomoucké arcidiecési tolik vzrostly, že je potřebí, aby měly své ústředí. Povede je P. Med, ředitel salesiánů ve Fryštáku. Nové družinky ohlašujte však z Olomoucka také do administrace Anděla strážného v Brně.

Závody v únoru. V únoru budujeme: 1. Správné vyplnění tabulky. 2. Zprávu o tom, co děláte v družince. 3. Zkoušky.

Zprávu o tom, co děláte v družince, napíšete společně za celou družinku a nezapomeňte připojit číslo družinky. Ohlašujete-li novou družinku, napište přesnou adresu náčelníka.

Pozor! V závodech vede Rousínovec a Horažďovice! Celá řada družinek je v těsné blízkosti za nimi a může se snadno dostat na první místo. Mnoho pomohou vykonané zkoušky. O vykonaných zkouškách se dává potvrzení na malém lístku, kde se napíše jméno zkoušeného, číslo družinky, název družinky, odkud družinka je, a jakou zkoušku složil. Potvrzení podepisuje zkoušející nebo aspoň dva náčelníci. Čtení o tom, jak se zkoušky dělají a kdo může zkoušet, najdete v pravidlech. Váš Velký náčelník.

Nové družinky:

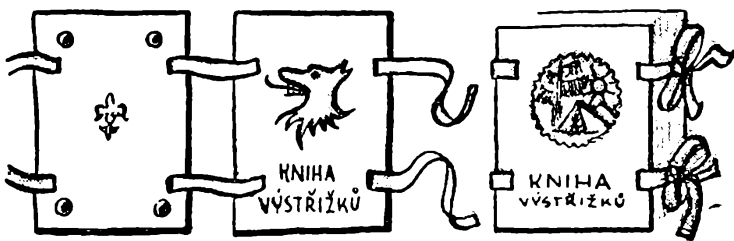
266. „Hvězdička moje“, B. Tesařová, Třebelovice. - 267. „Citelé Božského Srdce“, J. Dvořáček, Jiřkovice. - 268. „Hvězda jitřní“, F. Kovářová, Sudice. - 269. „Moravští hoši“, K. Pernica, Suchdol. - 270. „Náš cíl“, O. Zoubková, Kladoruby. - 271. „Lví síla“, E. Straka, Svatoslav. - 272. „Stateční hoši“, F. Strejček, Šternberk. - 273. „Modrá hvězda“, M. Špundová, Březová u Olomouce. - 274. „Praporec sv. Václava“, F. Daněk, Šlapanice u Brna. - 275. „Eucharistické květy“, J. Bučková, Malhostovice. - 276. „Kvetoucí růže“, S. Slaninová, Drásov. - 277. „Modrý květ“, E. Novotná, Olešnice na Moravě. - 278. „Pomněnky“, B. Mašková, Olešnice na Moravě. - 279. „Růžové poupatko“, A. Štouračová, Cáhov. - 280. „Šedý bobr“, A. Nos, Jiřkovice. - 281. „Veselá děvčata“, M. Zabloudivá, Dřevohostice. - 282. „Družinka P. Marie“, M. Holešinská, Karlín. - 283. „Zlatá hvězda“, L. Hanáková, Násedlovice. - 284. „Vírou k vlasti“, J. Kolařík, Žarošice. - 285. „Bojovné bratrstvo“, T. Mokřý, Násedlovice. - 286. „Vítězný kříž“, J. Řehůfek, Brno-Řečkovice. - 287. „Bratři severu“, J. Mífek, Brno-Řečkovice. - 288. „Stříbrný lev“, O. Jakeš, Brno-Řečkovice. - 289. „Zlatá hvězda“, I. Bradová, Mokrá Hora. - 290. „Ohnivý šíp“, J. Švarc, Brno-Řečkovice. - 291. „Svoboda“, J. Kopecký, Křetín. - 292. „Radost jara“, M. Krušinová, Dolní Poříčí. - 293. „Veselí hoši“, E. Holek, Křetín. - 294. „Světlušky“, J. Brabcová, Lazínov. - 295. „Zlatý šíp“, J. Boucník, Křetín. - 296. „Zlatá hvězda“, L. Lžičařová, Prostřední Poříčí. - 297. „Letící šíp“, E. Němec, Prostřední Poříčí. - 298. „Zlatá lilie“, A. Němcová, Prostřední Poříčí. - 299. „Zlatý šíp“, A. Hladil, Vranová. - 300. „Zlaté srdce“, Mila Staňková, Vranová. - 301. „Nerozlučné kamarádky“, M. Fišerová, Jiřkovice. - 302. „Zlatá lili“, J. Mrázková, Mokrá. - 303. „Rychlé šípky“, J. Konečný, Tvarožná. - 304. „Mariánské květy“, F. Tužínová, Blažovice. - 305. „Lilie P. Marie“, L. Janoušková, Slatinice. - 306. „Veselí hoši“, J. Špaček, Prosetín. - 307. „Naše hvězda“, B. Špačková, Prosetín. - 308. „Hořící květ“, L. Škrabalová, Louka. - 309. „Stateční hoši“, J. Sýs, Brťoví. - 310. „Čistá srdce“, L. Vojtková, Brťoví. - 311. „Horští hoši“, J. Hejč, Vavřinec. - 312. Legio angelica“, V. Klimeš, Podivín. —

Dobrý vítr

Junácké zprávy J. K. Babyho.

ČESKOSLOVENŠTÍ BISKUPOVÉ SKAUTŮM: Noví biskupové naší vlasti vesměs sympaticky přijímají junáckou výchovu a za ní stojí. J. E. litoměřický biskup dr. Štěpán Trochta je prvním junáckým biskupem, čímž se může ČSR pochlubit celému světu. Jeho jméno je známo mezi junáky již z let před okupací a v době po okupaci, po svém návratu z trnité cesty koncentračními tábory byl přivítán jásajícími junáky jako skutečný hrdina. Brněnský biskup J. E. dr. K. Skoupý posvětil nedávno junáckou vlajku a zapsal do „Bílé knihy“ 74. Bk. vzkaz všem junákům v ČSR: „Vaším heslem jest: Buď připraven! Pamatujte na ně a snažte se, abyste byli vždy a všude připraveni hájit a podporovat vše p r a v d i v é, d o b r é a u š l e c h t i l é především svým životem a pak i horlivou činností. Vám všem a vaší práci z celého srdce žehná Karel, biskup. V Brně 29. XI. 1947“. — Jihočeský biskup prof. dr. Josef Hlouch vyslovil se našim junákům takto: „Těším se na vaši spolupráci!“ Junáci, snažte se, aby důvěra ve vás nebyla zklamána!

JUNÁCKÉ ZPRÁVY: Řada denního tisku přináší pravidelné zprávy z junáckého života. Založte si „Knihu výstřižků“! Nějaký sešit s tvrdými deskami upravíme tak, že vlepujeme do jednotlivých oddílů buď výstřižky z jednotlivých denních listů nebo si upravíme zprávy tak, že posloupně časově je nalepujeme, nebo konečně rozstřiháváme zprávy podle významu a takto zařazujeme. Kniha výstřižků vám jednou poslouží jako cenná pomůcka a oživí vzpomínky na život junácký.

Junácká dílna

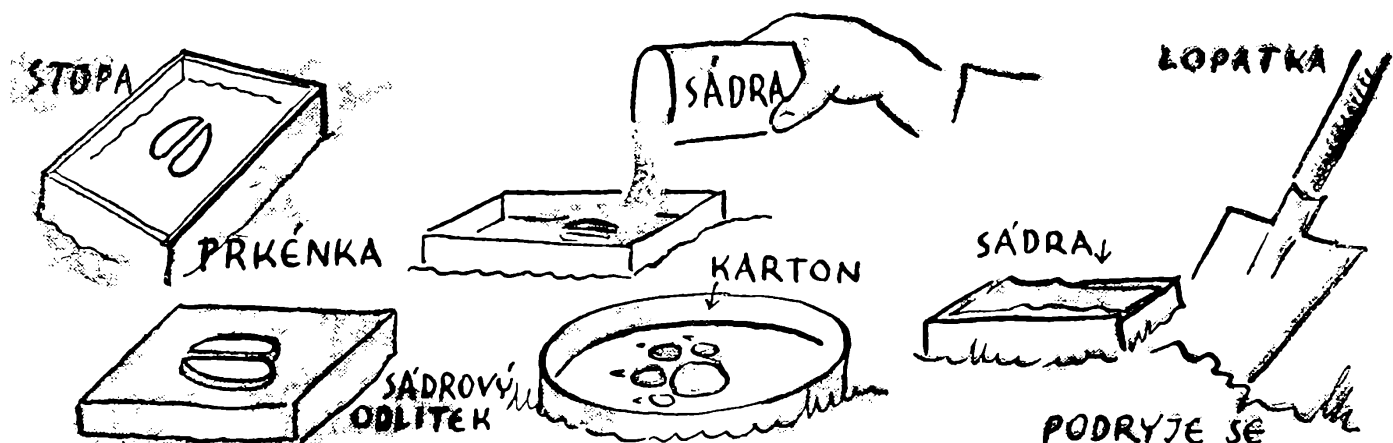
Řídí Jiří Jemar.

S velikou oblibou se věnují junáci odlévání stop ze sádry. Stopařství je jednou z nejoblíbenějších a nejdůležitějších skautských disciplín. Učí znalosti zvěře, jejich života a přemýšlení a řešení stopařských situací, které jsou nejen čtením z knihy přírody, ale také školou mladých detektivů, kteří nesledují zločince, ale skutečný život v přírodě.

Spolehlivě se naučí znáti stopy ten, kdo si je pečlivě zakresluje, kdo si pořizuje sádrové odlitky a pod. Dnes vám podáváme jeden z návodů pro odlévání stop.

Odléváme stopy ostré a jasné z rozličného podkladového materiálu, ať již je to bláto, písek, hlína, sníh či led. Vybranou stopu ohradíme lepenkou nebo dřívky (destičkami), jak naznačeno, a zalejeme rozdělanou sádrrou. Chceme-li mít odlitek jemnější, užijeme sádry řidší, při hrubém odlitku stačí hustší. Sněhový, hlinitý a písečný podklad nesnáší příliš řídkou sádrrou. Stopa v jemném písku potřebuje předem jemné zfixírování vodou, aby písek či prach navlhl. Nejvíce se ovšem odlévají stopy v zimě na sněhu nebo na ledě. Zřetelná a ostrá stopa je jen na navlhlem sněhu nebo na ledě.

Když sádrový odlitek řádně ztuhl, vyrýpneme jej lopatkou i s hlínou nebo jiným podkladem, a tento pak opatrně s odlitkem odstraníme. Pozor! Netrpělivost, předčasné odstraňování hlíny mnoho odlitků zničí. Sníh se ovšem odstraní snadno. Když je odlitek dostatečně tvrdý, vyčistíme zbylou hlínu vodou. Chceme-li si pořídit negativ, rozděláme znovu sádrrou a odlitek potřeme tukem a ohradíme prkénky. Pak zalejeme sádrrou, a když tato ztuhne, odstraníme. Při tom se ovšem často původní negativ zničí. Toto můžeme provádět doma, kdežto vlastní odlévání stopy se provádí v přírodě.

Misijní neděle v New Yorku. — Každoročně se pořádá o misijní neděli průvod u katedrály sv. Patrika v New Yorku. Veškeré misie jsou zastoupeny. Děti přestrojené za jeptišky jdou průvodem za přítomnosti církevních hodnostářů. Kardinál Spellman je pátý zleva.

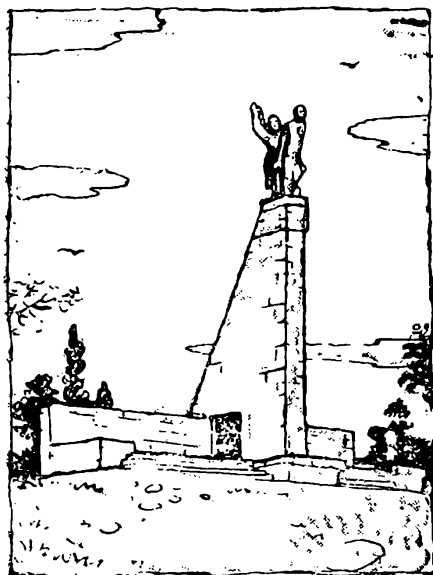
Naší vlastí • O Slezsku

Slyšeli jste jistě v poslední době často o Slezsku. Zde se rozvíjely nejtěžší boje v závěru druhé světové války a celé rozsáhlé kraje byly zničeny. Dnes vás chceme seznámit s touto zemí a s jejím lidem. Ukázat vám, že veliká a slavná byla její minulost, spjatá po staletí s českým národním a státním životem, a že i v přítomné době patří Slezsko k nejdůležitějším oblastem našeho státu.

Staré historické Slezsko bylo mnohem větší zemí než je dnes československé Slezsko. Rozprostíralo se podél celých hranic severovýchod. Čech, počínaje na hřebenu Krkonoš, podél Kladska, které odedávna patřilo k Čechám, pak podél severních hranic Moravy k pramenům řeky Odry a odtud po hřebenech Beskyd až k Haliči v širokém pásu podélného nepravidelného čtyřúhelníku o rozloze asi 45.000 km², t. j. asi dvakrát větší než je Morava. Toto velké Slezsko, které patřilo od doby krále Jana

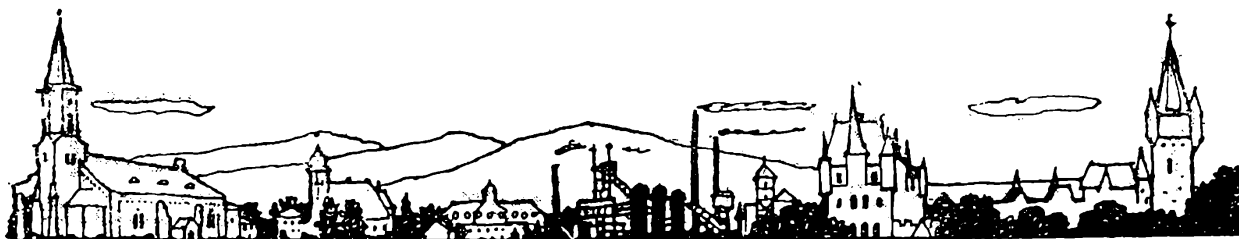
Znak Ostravy.

Lucemburského k českému státu, bylo v první polovině osmnáctého století rozděleno tak, že osm devítin země bylo odtrženo ve prospěch Pruska a jen devítina zůstala při českých zemích. Tak vzniklo dnešní malé Slezsko, zvané dříve Rakouským Slezskem, které se skládalo ze dvou částí, Opavska a Těšínska. Po první světové válce se stalo Rakouské Slezsko součástí Československé republiky, ale se změnami. Východní polovice Těšínska byla rozhodnutím velmocí oddělena a přičleněna k obnovenému státu polskému, a k Opavsku byla vrácena z bývalého Pruského Slezska část území na levém břehu Opavice, t. zv. Hlučínsko. Tak se české Slezsko v průběhu věků zmenšovalo ke škodě našeho státu a národa až k dnešní podobě. Podívejme se na tento vývoj v letmém pohledu.

Už na počátku našich národních dějin tvořilo Slezsko součást států prvních Přemyslovců. Teprve koncem 10. a 11. století se zmocnili po četných bojích Poláci části

Wagner: Památník slezského odboje na Ostré Hůrce.

Hrabyň.

Hlučín.

Lysá h. Třinec. Fryštát.

Hradec u Opavy.

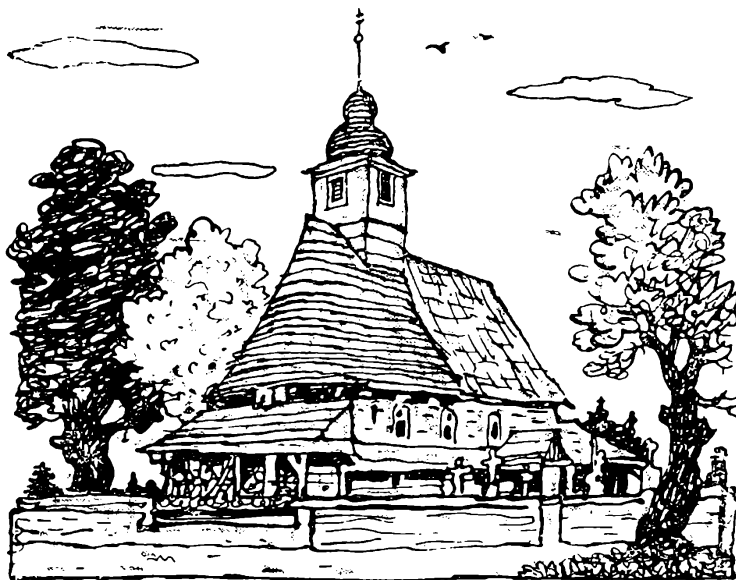
Slezska, ale země se brzy odpoutala od Polska a téměř osamostatnila. Koncem 13. století se začala opět přiklánět k českému státu a během první polovice 14. století splynula s ním úplně. Od dob krále Karla IV., Otce vlasti, žila pak v úzkém nejen politickém, ale i kulturním a národním společenství s ostatními zeměmi koruny svatováclavské až do roku 1740. Tehdy přepadl Fridrich pruský s ostatními svými spojenci země České, pod vládou Marie Terezie málo na válku připravené, a oderval větší část Slezska ke svému pruskému panství. Nastala doba zlé germanisace, které však slovanský lid z velké části odolal. V době národního probuzení začali si slovanského lidu v Pruském Slezsku všimati Poláci a způsobili, že většina Slovanů, zejména v částech přiléhajících k polským krajům, přiklonila se k národnosti polské. Jen v Horním Slezsku, poblíž našich hranic, na Ratibořsku a Hlubčicku si Slezané uchovali českou národnost, nazývajíce se Moravci.

I v rakouské části Slezska způsobila germanisace, že mnohé kdysi české kraje se poněmčily. Jádrem českého lidu na Opavsku i na Těšínsku zachovalo si však rodný jazyk až do dob osvobození a události po druhé světové válce způsobily, že po odsunu Němců vládne opět v kraji od Těšína až po Javorník česká mluva. A je to věru krásný a bohatý kraj, který byl vrácen českému národu. Krásný líbeznou tvářností beskydských hor, jimž vévodí Lysá hora, opředená zkazkami o Ondrášovi, slezské to období Janošíka. Krásný i vážnější velebností Jeseníků, kterým kraluje opět Praděd a které v klínu bohatých jehličnatých lesů skrývají proslulé a v celém světě známé lázně, jako jsou Jeseník, s lázněmi známými kdysi pod jménem Gräfenberg, dále Dolní Lipová, Karlova Studánka, Janské Koupele a jiné.

Kraj krásný i bohatý, zejména kamenným uhlím na Těšínsku od Ostravy přes Orlovou ke Karvině. Zde vyrostla v oblasti této nejdůležitější prům. suroviny řada velkých závodů, o něž se opírá hospodářská síla našeho státu. Těžký průmysl železa a rozsáhlý průmysl chemický zásobuje tu výrobky velkou část domácího trhu a blízkou i dalekou cizinu. A na úrodnějším Opavsku a Hlučínsku vyspělé zemědělství s průmyslem potravinářským dodává potraviny celému kraji. Významný a důležitý je i průmysl textilní, jehož těžiště leží v Krnově a v Novém Jičíně, světoznámém na př. výrobou klobouků.

Jaký tedy div, že Slezané milují svou zemi, byť byla malá a podnebím trochu drsnější. A zpívají o její kráse k národu, o jejím boji a strastech ústy básníků a umělců, kteří výrazně přispěli ke kultuře českého národa. Kdo by neznal básníka Petra Bezruče, který slavil letos 80. výročí narozenin? Který muzikant by nevěděl o Pavlu Křížkovském, jehož rodiště bylo v Holasovicích na Opavsku, nebo o Leoši Janáčkově, rodákovi z přilehlé slezské části Moravy? Ale i současná jména spisovatelů, jako V. Martinek, A. C. Nor, Vilém Závada, Fr. Lazecký, Zdeněk Vavřík a Fran Směja, vedle řady jiných mluví o tom, že kulturně kraj žije a přináší podstatný přínos kultuře národa. Slezsko je významnou zemí našeho státu. Patří k jeho pilířům, jehož silou roste i síla celku. Proto nezapomínejme na Slezsko, poznávejme je blíže a přejme mu tak, jako všem ostatním našim zemím.

Kresby: Otakar Zemina.

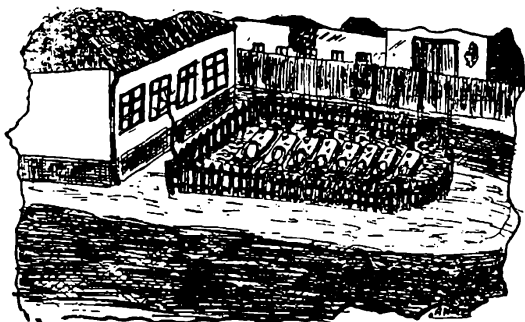
Slezská lidová stavba. (Třanovice.)

Kreslete s námi

Milé děti! Všechny vaše kresby prohlédneme velmi pečlivě. Jenom některé můžeme otisknouti. Ostatní uschováme v archivu pro výstavku. Práce čistotné a samostatně nakreslené odměňujeme. Děkujeme vám za pěkná psaní, kterými často doprovázíte své práce. Buďte však upřímné a pravdomluvné. Nelíbí se nám, když nás ujišťujete, že jste něco nakreslili podle skutečnosti, z paměti nebo že jste to tak zažili, a my poznáváme, že nemluvíte pravdu. Vidíme, že je to okresleno třeba z ložského Andílka, okopírováno podle M. Alše nebo z Mateřídoušky, z Broučka či z jiné knížky nebo pohlednice. Posílejte nám práce čistotné a úpravné. Zdraví vás redakce A. S.

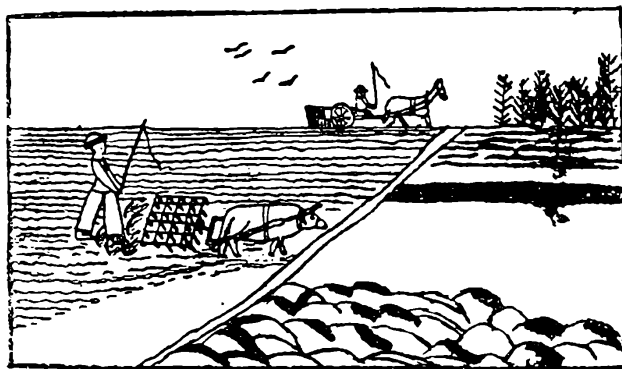
Odpovědi: A. Niklovi z Vracova vrátíme jeho zdařilé práce. A. Minářová ať dopíše Z. Kocourkové a sdělí nám to. M. Šimáček, není nutno kreslit tak veliké. O. K. z Vysokého Mýta okopíroval koníka podle kresby M. Alše, ač píše, že je to podle skutečnosti.

Odměny dostanou: F. Vinklárek, M. Cejpková, St. Flajšman, K. Sloup, M. Branda, L. Jelínková, H. Hutterová, Lad. Martinů, A. Nikl, M. Cimplová, R. Wölfel, V. Chalupa, F. Kupka, F. Škraňáková, M. Kozáková, J. Kovaříková, O. Hádlík, V. Metelková, L. Hruška, E. Navrátilová, Z. Tarrantíková, M. Špidlová, E. Sloupilová, M. Hrabovská, M. Malovaný, R. Fichtl.

Antonín Nikl, Vracov: Zahrádka s osmi padlými rumunskými vojáky z druhé svět. války ve Vracově.

L. Martinů, 2. tř. ob. šk., Brno.

Vlasta Vondrová, Bečice.

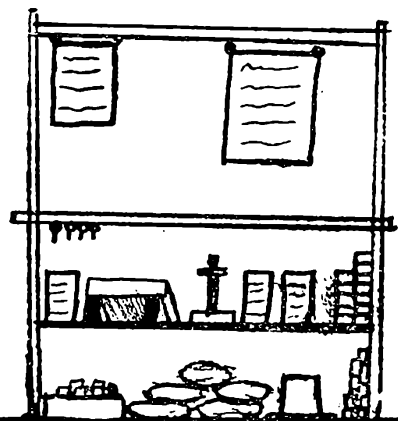
Marie Komosná, 5. tř. ob. šk., Dol. Bojanovice.

Jak jsem hrála v chrámu divadla. Květin a čtení knihy.

K. Nováková, 1. tř. měš. šk., Plzeň.

obchod.

Záhonek mladých

KOHOUT. U Beranů bylo pozdvižení. Krásný kohout, jehož hlas bylo slyšet daleko široko, jehož peří hýřilo všemi barvami, to všechno teď byla dodělávající hromádka na hnojišti. Tak ho našel hospodář, právě přijíždějící z pole. Nemohl lítostí ani promluvit. Ne snad nad kohoutem, ale nad lidskou zlobou. Kohout nemohl nikomu žádnou škodu udělati, protože všechna okolní pole byla jeho. Zakroutil mu krkem, aby mu ukrátil trápení. Kohout měl vyražené oko a z hlavy mu prýštil pramének krve. Hospodář vypřáhl kravky, vzal ho za křídlo a hodil ho pod schodiště u pudy. Pak zašel do svět ice a pustil se s chutí do jídla.

Malý dvouletý Frantík se probudil. Rodiče ho nechávali vždycky doma. Slezl s postýlky a šel rovnou k tátovi. Táta si ho však mnoho nevsímal; měl ještě plnou hlavu přemýšlení o kohoutovi. Z radosti, že mu žádný nic nezakazuje, otevřel si Frantík dveře a vylezl si po schodech na pudy, kamž vždycky lezl za maminou. Tam našel decimálku a začal se na ní vážit. Klapaní decimálky vyrušilo ve světnici tatínka, který vyskočil, odložil krajíc a běžel zachránit kloučka, aby nespádl s pudy. Přišel však pozdě. Malý Frantík na půdě zakopl a už padal na betonovou dlažbu. Nejprve měl hlavičku výše, ale nožičky, zavádivší o schody, daly celému tělíčku kmih, a tak bleskurychle padal kluk před očima ztrnulého táty hlavou na beton, ne! — na kohouta — který ještě po smrti tím velikým nárazem zakvikl. A malý Frantík si prohlížel barevná péra kohouta. Jedině anděl strážný to byl, ke kterému se celá rodina modlí, jenž našeho malého kloučka zachránil. F. Beran, Koburk 35, p. Vyprachtice.

ROŽNOV.

*Zvony se modlí do kraje.
Do houstnoucího šera
voní šalvěje
a nad tichým Rožnovem
sklání se kouzlo večera.*

*Pohádka noci jde kolem
a soumrak tiše padá.
Tam nad Rožnovem
usínají Beskydy,
ty, které mám tak ráda!*

Jarmila Vlková z Valašska.

RÍČEK.

*Ten náš Ríček,
malý psíček,
všude strká
svůj nosíček.*

*V noci náš dům
dobře hlídá,
na hvězdičkách
často zvidá,
kdy už vyjde měsíček,
baculatý hošíček.*

*Někdy musí dlouho čekat,
proto začne hrozně štěkat,
hned přiběhne kočička,
jeho milá družička,
a pak spolu vyprávějí
do božího raníčka.*

Václ. Brich, Sales. domov, Praha.

Naše soutěž „Jak mne ochránil můj anděl strážný“

TŘI NEHODY NAJEDNOU.

Za války jsem si vyjel hodně daleko a chtěl jsem spatřit pěknou krajinu. Po dlouhých cestách jsem se chtěl podívat také do lesa. Do dneška však děkuji svému andělu strážnému, že nedopustil, abych tam šel, neboť právě ten den zatýkali Němci v onom lese Čechy, kteří sem z neopatrnosti vešli, a odváděli je daleko do Německa. Když jsem pak chtěl jet domů, uviděl jsem, jak se právě chystá auto k odjezdu do Prahy, a šofér mi ochotně nabízel, abych se s ním svezl. Odvrátil mne od toho opět můj anděl strážný, neboť auto se právě na této cestě srazilo s rychlíkem. Když jsem byl pozdě večer přemožen spánkem, usnul jsem na nádraží v čekárně. Před třetí hodinou v noci jsem se probudil a šel jsem se podívat, kolik je hodin. Zjistil jsem, že právě za 20 minut jede vlak. Nemeškal jsem a ihned jsem nasedl. Za chvíli se vlak rozjel. Až do smrti budu nesmírně vděčen svému milému andělu strážnému, který mě při této jediné cestě ochránil od tří nehod. Karel Kraus, žák 4. třídy, Šeberov 128.

III. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

Mezi správné luštitelé bude vylosováno 20 cen. Seznam v příštím čísle. Rozluštění i z čísla 7 zašlete do konce března 1948.

38. VÝPUSTKA. (Z. Žalčíková, Vyškov.)

O příšeře slýcháváme
v pohádkách jak před lety,
první hlásku když pryč dáme,
v potoce pak uhlídáme
známé zvíře s klepety.

39. ROHÁČEK. (O. Prachař, Chrudim.)

chlapecké křestní jméno
lidově Antonín
zvolání na Andulku
otázka 1. pádu
dvě samohlásky
poloměr

40. PŘEDPONKA. (J. Vašíček, Prušánky.)

Měkkou hlásku ke španělské řece dáš,
část hrudníku uhlídáš.

41. PŘESMYČKY. (Jar. Jílek, Určice.)

(Apoštolové.)

MOTOR BĚHAL (H = J)

MOŠNA (A = I)

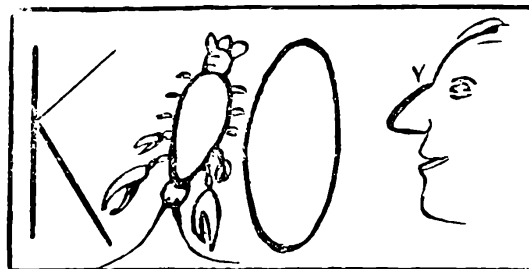
ŠAMOT

J. KUBA

42. ČÍSELKA. (M. Kačírek, Tasov.)

123456 v Belgii město je,
123465 hoch v zimě potřebuje.

43. REBUS. (M. Kačírek.)

44. ZÁMĚNKA. (Vl. Couhar, Rudice.)

Se „Z“ moravské město,
s „k“ potřeba dřevorubce.

45. OBLOŽKA. (Ž. Tobischová, Praha.)

Hlas slepice v obložení
v známého hada se ti změní.

46. KONÍČEK.

pra	luj	svůj
rod	*	cuj
mi	a	ná

Z HÁDANKÁŘSKÉ POŠTY. Zájem o naše turnaje je veliký a stále stoupá. Mnozí zapomínají na podmínky, proto je připomínáme znovu. Zasílejte hádanky z každého turnaje (ze dvou čísel) najednou. Ušetříte na poštovním a nám pomůžete zvládnout poštu. Rozluštění zasílejte jen tehdy, máte-li rozluštěnou nejméně polovinu hádanek. Každý turnaj má 18 hádanek, musíte tedy nejméně 9 rozluštit. Sledujte rozluštění, tím se také naučíte luštit! Řešení podepište!

POKRAČUJEME V NAŠEM KURSU HÁDANEK. Rozšiřovačka: Řeší se tak, že základní slovo rozšiřujeme postupně o písmeno tak, aby nové slovo odpovídalo slovnímu doprodu. Rozšiřování provádíme buď přidáváním před základní slovo, na př. hádanka č. 17: LEP ptactvo se ho přece bojí, KLEP v hlavách mnohých se rodí a SKLEP při stavení stojí, nebo přidáváme za slovo: AK zkratka atletického klubu, RAK leze pozpátku, DRAK zvíře z pohádky.

ROZLUŠTĚNÍ Z 2. A 3. ČÍSLA: 1. Čechy, Eva, cha, y. 2. Praha, Opava, Dráva, Zadar, Irtys, Milán; tajenka: podzim. 3. Telč, terč. 4. Kámen, Ivo, ah, ar, vůz, Alena, kráva, hůl, mi, ze, Eva, Norka. 5. Michal ovce, Michalovce nebo Bán ovce, Bánovce. 6. Den svobody. 7. Růženec, uragan, zákop, Egon, nap, en, c. 8. Pátek, svátek. 9. Svatý Vojtěch. 10. Cestař, stařec. 11. Čítanka. 12. Sluka, sloka. 13. Rajhrad. 14. Šípková Růženka. 15. Auto, noha, domy, kotě (obr.), lípa, Samo, teta, ryba, Adam, žába, nárt, yzop. 16. Klatovy. 17. lep, klep, sklep. 18. ob, bobr. — Jména vylosovaných v příštím čísle!

Drobnosti

PSOHLAVCI. Jmenovali se tak proto, že hlídali hranice a pro větší bezpečnost byli provázeni psy. Psi hlavu měli zobrazenou také na svém praporu. Za věrnou službu byla jim králi českými zaručena svoboda. Avšak v druhé polovině 17. století byly jejich výsady spáleny a Psohlavci nuceni do roboty. Jejich svobodu hájil zvláště sedlák Jan Sladký, zvaný Kozina. Proto dal ho majitel panství popravit. Než Kozina zemřel, Lamingera, kterého lidé jmenovali Lomikarem, volal do roka a do dne na Boží soud. Majitel panství právě za rok opravdu zemřel. Potomci Psohlavců, Chodové, vybudovali z vděčnosti svému hrdinnému obránci pomník. Hudební skladatel Karel Kovařovic napsal o Psohlavcích krásnou zpěvohru. *Cyril Berka.*

MARŠÁL FOCH, vítěz a vojevůdce první světové války, byl praktickým a vzorným katolíkem. Za své náboženské přesvědčení se nikdy nestyděl, ale dovedl si je také hájit. Narodil se r. 1851 a zemřel v roce 1929, pochován v Domě invalidů v Paříži, kde též leží Napoleon. V roce 1923 navštívil veliký maršál též Československo, kde se mimo jiné poklonil památce českých patronů ve velechrámu sv. Víta. *Nsl.*

STAROMĚSTSKÝ ORLOJ. Na opravě Staroměstské radnice, zničené a vypálené okupanty v květnových dnech povstání pražského lidu, se pilně pracuje. Také památný orloj bude obnoven. Akademický sochař Sucharda pracuje již na návrhu nového orloje. Hlavní část zničené radniční budovy má být obnovena do XI. všesokolského sletu a má se opět státí ozdobou starobylého, historického náměstí. *Nsl.*

O KARIKATURÁCH. Kresby, tak zvané karikatury, slouží pro obveselení. Slovo karikatura pochází z italského caricature a značí tolik jako přeháněti. Druhy těchto kreseb mají stejný účel jako rozmarná povídka, rozveseliti, někdy ovšem i pokárati, a to způsobem humorným.

Všimněte si obrázku: „Strejček Křópal jde do města na jarmark.“ Co je tu přehnáno? Zajisté nohy. Ty jsou tak slabounké, že by ve skutečnosti sotva tak statného muže unesly, spíše by se hodily kobylce na louce nebo vrabci na střeše. Pak ty nadměrně veliké ruce se nehodí k tělu; ta dýmka, bezmála velká jako kanon, z které by se po jednom nácpaní mohlo kouřiti celý týden.

Jest řada umělců, kteří se zabývají kresbou karikatur, každý tvoří podle své obrazotvornosti. Kresba karikatur jest původu už staršího. V Itálii vynikl v tom oboru Leonardo da Vinci, u nás na příklad malíř Jos. Lada a jiní. *Edvard Zvěřina.*

TEČKOVKA.

Olinka hrát si má sto chutí,
kdosi však utíká jí pryč.
Olinko, neplač! Pomohu ti,
budeš mít a i míč.

ANDĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo hlavní prázdniny. Číslo 6. vyšlo 1. února 1948. Redakce: P. Ferdinand Pokorný. Vedoucí duchovní výchovy P. Josef Soukop. Odpovědný zástupce listu JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská ul. 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská ul. 19-21. Předplatné pro celý ročník Kčs 35.—. Jednotlivá čísla za Kčs 3.50. Administrace: Brno, Starobrněnská ul. 19-21. Dohledací poštovní úřad Brno

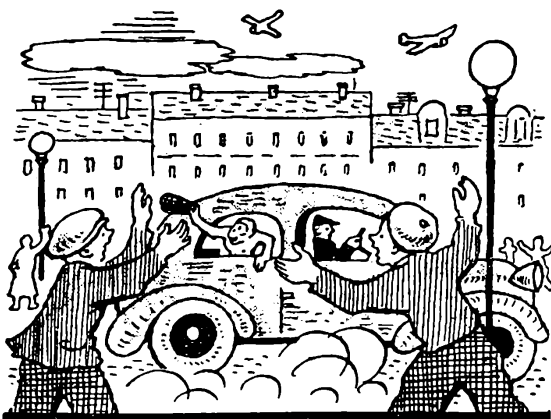
Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

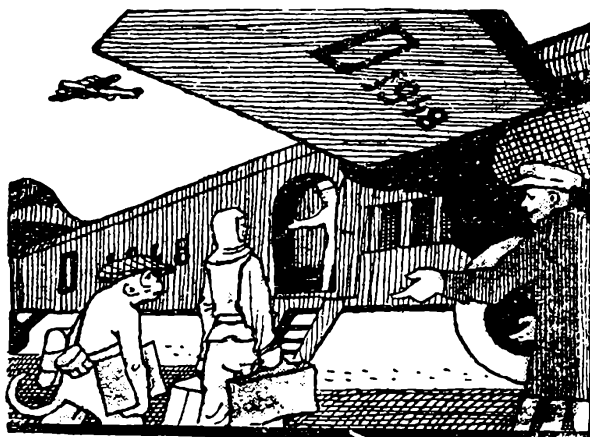
31. V domě svého hostitele
Jack vyváděl kousky smělé.
Připadl tam na leccos,
do všeho hned strčil nos.

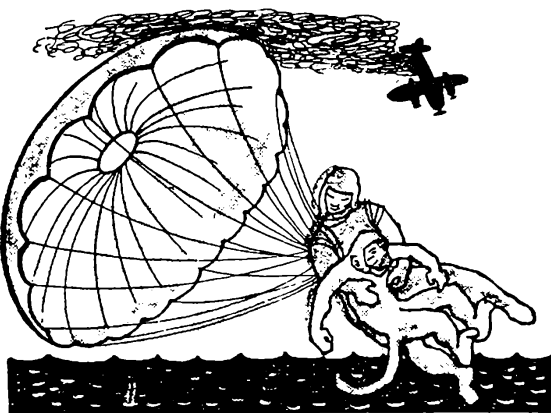
32. Viděl také, jak čas kvapí,
pilně studují se mapy.
Do zámoří doktor Mráz
na cestu se chystá zas.

33. Kufry plné, auto čeká,
pán si na klín bere Jacka.
Ten div strachem nepišťí,
jak se ženou k letišti.

34. A tu nové divy zase,
v kabině však pěkně zdá se.
Motor hučí, letí výš,
nikde zem už nevidí

35. Letadlo však havaruje,
spása jenom v padáku je.
Na člunu se spouštějí,
mají ještě naději.

36. Samá voda, věc to hrozná,
a je mokrá, to se pozná.
Jack a jeho hodný pán
vlnami je kolébán.

SLOVÁCKO.

Kreslil F. Peňáz.

7. *Anděl strážný*

SE STÁLOU PŘÍLOHOU „VELKÉ VÍTEZSTVÍ“

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ • ROČNÍK 63 • CENA Kčs 3.50

Měsíc sv. Josefa

„Slavný nebešťane, tobě s plesem,
nejvonnější kytku jara nesem.“

Po celý březen jsou konány pobožnosti k sv. Josefu, pěstounu Páně. Přečistý ochránce Panny Marie něžně miloval Božské Dítě. Jeho přímluva v nebi je zvláště mocná. Proto si jej po válce třicetileté zvolili Čechové r. 1654 za zemského patrona s prosbou, aby naše vlast byla uchráněna válečného zpusťování. Od té doby nebyly Čechy zpusťovány, ačkoliž prožily několik válek. Vzávejme jej letos o přímluvu za naši vlast.

Roku 1870 byl zvolen ochráncem celé Církve.

BLAHOSLAVENÁ ANEŽKA ČESKÁ (2. března), půvabný květ rodu Přemyslova. †1282. — Na svátek blahoslavené Anežky před devíti lety byl zvolen papežem kardinál Evžen Pacelli a přijal jméno Pius XII. „Svatého nám Otce Pia, Bože, žehnej, zachovej!“ Životopis Pia XII. vydala Brněnská tiskárna v Brně.

SV. TOMÁŠ AKVINSKÝ (7. března), „andělský učitel“ Církve. Patron vysokých katolických škol. Vzdělávejme se ve víře zvláště četbou. Nejkrásnější četbou je Písmo svaté. Máš aspoň Nový Zákon?

SV. FRANTIŠKA ŘÍMSKÁ (9. března) vynikala zvláštní úctou kandělům, zvláště ke svatému andělu strážnému.

NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOST OLTÁRNÍ. Říkáme jí nejsvětější, protože je v ní skryt Pán Ježíš, Syn Boží. Nazývá se oltářní, protože se uchovává na oltáři. „Ejhle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa!“

BLAHOSLAVENÝ JAN SARKANDER (17. března), farář v Holešově, umučen pro spovědní tajemství. Neboj se vyznati své chyby, Bůh ti je odpustí, kněz o nich pomlčí.

KVĚTNÁ NEDĚLE (21. března) zahajuje „svatý týden“. Při mši svaté čtou se pašije čili vypravování o umučení Páně. Prožívej s Pánem celý týden, zvláště svaté třídní: Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu.

ZELENÝ ČTVRTEK je památný den poslední večeře. Radujeme se z ustanovení svátosti oltářní, ale hned poté počíná připomínka utrpení Páně. Po Gloria „odlétaš zvonů do Říma“.

VELKÝ PÁTEK, den smrti Páně. Od rána sleduj Pána. Byl ve vězení, veden k Pilátovi, k Herodovi, bičován, trním korunován, odsouzen, podstupuje cestu křížovou. V poledních hodinách zalétej v duchu na Kalvarii. Věřící zúčastní se svatých obřadů, uctívají políbením svatý kříž a navštěvují svátostného Krista v Božím hrobě.

V místech, kde je více družinkářů, rozdělte si službu u Božího hrobu.

BÍLÁ SOBOTA je dnem očekávání zmrtvýchvstání. Dopoledne jsou krásné obřady, které končí slavnou mší svatou. Odpoledne slavnost „Vzkříšení“.

HOD BOŽÍ VELIKONOČNÍ (28. března) je největší svátek v církevním roce. Aleluja! Živ buď nad smrtí Zvítězitel!

Velikonoční svátky nejlépe oslavíme upřímnou zpovědí a dobrým sv. přijmáním. „Povstaň z mrtvých a zasvitne ti Kristus.“

Apoštolát modlitby v březnu: Za vyplnění obecných a zvláštních úmyslů sv. Otce.

Úmysl misijní: Aby se jednalo s dělníky v Japonsku podle zásad křesťanských.

Malý houslista

JOSEFIS

7. VELKÝ ÚKOL.

(Pokračování.)

Václav by snad býval hrál do nekonečna, kdyby ho sestra Václava jemně neuchopila za ruku a neřekla: „To stačí, chlapče, bylo to krásné! Děkujeme ti!“ Václavovi se zdálo, že se probudil z krásného snu. Nevnímal, co se kolem něho dělo. Neslyšel ani pochvalná uznání ctihodných sester. Když všichni vyšli z hudebního chóru, čekal venku na chodbě ministrant se vzkazem, že si důstojný pán přeje, aby chlapec, který hrál při sv. požehnání na housle, přišel k němu do sakristie. Sestra Stanislava ho tam zavedla. Vážný, zbožný kněz, páter Suchý, stál u okna a čekal na Václava. Podal mu přátelsky ruku a řekl:

„Pojď se mnou, chlapče, ke mně, budeme společně svačit!“ Václav šel, ale stále jako omámen, proto ani nepoděkoval za tak laskavé pozvání. Až v bytě u důstojného pána se rozhovořil.

„Chceš býti koncertním mistrem na housle?“ ptal se páter Suchý

„Nevím, prosím, ještě, čím budu. Hudbu mám rád. Prozatím chodím do školy a snažím se plnit vůli svého otce, kterou mi vyjevil než zemřel.“

Kreslil J. Mareš

„Jaká je ta jeho vůle? V čem spočívá?“ ptal se dále dobrý kněz.

„Tatínek mě prosil, abych miloval každého člověka, na nikoho abych se nikdy nehněval a abych byl poslem lásky v jeho drahém českém národě, který tolik miloval a k němuž se nemohl vrátit pro svou chorobu. Chodívám někdy hrát na Hradčany a na Vyšehrad. Přál si, abych hrou tlumočil jeho pozdravy a vzkazy lásky jeho rodné zemi.“

Páter Suchý se zamyslel.

„Je to hezké,“ řekl po dosti dlouhé chvíli, „ale pro celý život je to dosti malý úkol. Plnit vůli člověka, který zemřel, to je málo pro apoštola. Nechtěl bys být knězem? Hlásal bys vůli nebeského Otce, vyprávěl bys lidem o velké lásce Boží, rozdával bys lidem štěstí, rozdával bys smutným, padlým duším nové štěstí a naději na šťastnou věčnost. Dobré srdce tvého otce by ti mohlo být velmi dobrou pomůckou. Dokázal bys svým posluchačům, že člověk může být dobrý a laskavý, že může milovat každého člověka, když chce. Plnit vůli nebeského Otce a učit ji znát druhé, to může býti pro muže to nejkrásnější vyplnění života. Kněz musí zapomínat na sebe, aby mohl dávat štěstí druhým.“ Páter Suchý se odmlčel a Václav též.

„Důstojný pane, bylo by to možné, abych se stal knězem? Snad bych nebyl tak velkého štěstí hoden,“ řekl tiše Václav.

„Umíš-li tak věrně plnit vůli svého zemřelého otce, budeš umět také plnit vůli nebeského Otce, a to je hlavní podmínkou. Mám v Praze známého kněze. Studovali jsme spolu. Napíšeš mu o tobě a poprosím, aby s tebou občas promluvil a poradil ti, jak by ses měl připravovat na tu nejkrásnější životní cestu pro muže, na svaté kněžství. Chceš, Václave?“

„Ano, důstojný pane, budu rád! Dnes jsem hrál po prvé v kostele a zdá se mi, že mi ještě nikde nebylo tak dobře jako před svatostánkem. Dovoňte-li, napíše vám někdy z Prahy, obzvláště rozhodnu-li se státi se knězem.“

Nastal čas k odchodu, aby přišel včas na koncert. Poděkoval všem ctihodným sestrám, které mu tolik vyprávěly o drahé mamince, poděkoval za fotografie a za pohoštění. Ujišťoval, že na ně nikdy nezapomene.

„To věřím,“ řekla sestra Stanislava, „kdo byl jednou v Přestavlkách, ten na ně nikdy nemůže zapomenout.“

Václav sedl na kolo a ujížděl k Přerovu. Dokud viděl věžičku přestavlkého kláštera, stále se ohlížel, jako by tam zanechal poklad. Do Přerova přijel včas, ale jaksi změněn. Byl vážnější a více přemýšlel. Jeho hra se prohloubila ještě větší něhou a oduševnělostí. Když se podíval před sebe do hlediště, připadalo mu, že je v chrámu Páně a že káže lidem o dobrotě a lásce nebeského Otce, proto nabyly jeho tóny tak podivuhodné vroucnosti. Když se vrátil do Prahy, šel na Hradčany. Díval se na Prahu a v duchu šeptal: „Praho, Praho krásná, již ti nebudu jen hrát, ale budu ti také povídat o dobrotě Ježíškově, o jeho lásce a touze po duši a srdci každého Pražana...“

Za několik dní navštívil Václava důstojný pán Pešek, katecheta ze Žižkova, spolužák důstojného pána z Přestavlk. Od této návštěvy byl mu pravým otcem. Václav k němu často chodíval. Toto vzácné přátelství způsobilo, že Václav odešel do semináře, kde měl studovati na gymnasiu. Pan učitel Šeba se s ním nerad loučil, ale nečinil mu překážek. Měl ho rád, proto mu přál, aby šel tam, kam ho Bůh volá. (Pokračování.)

Cesta poznání

Podobenství.

Napsal Pavel Holobrádek. — Kreslil Otakar Zemina.

Žil kdesi sirotek, který neměl ani rodičů, ani příbuzných a byl vydržován na obecní útraty. Když vychodil školu, měl se rozhodnout, jakou si zvolí životní cestu.

I stalo se jednou v noci, že se mu ve snu zjevila krásná paní, oděná ve zlatem vyšívány šat, s mnoha prsteny a brilanty na rukou. Líbezně se na něho usmívajíc, kývala hlavou, aby ji následoval, a takto k němu mluvila:

„Chceš všechna bohatství země? Chceš zámky a paláce? Chceš poklady, které by ti otevřely cestu do celého světa? Chceš služebnictvo, které by na rozkaz plnilo všechna tvá přání? To vše ti mohu vyplnit.“

Sirotek se nad všemi těmi možnostmi zarazil a nesměle se tázal:

„Řekni mi, kdo jsi?“

Tu odpověděla zlatá paní:

„Jsem krádež.“

I zapudil ji sirotek ze svých myšlenek a ztrávil celý den v starostech o své živobytí.

Příští noci se mu však zase zjevila krásná paní. Tentokrát byla oděna ve stříbrné rouchos mnoha korály a perlami kolem krku a s mnoha diplomy v rukou. Taktéž ho vyzývala, aby ji následoval, a sladce mluvila:

„Touží snad tvá duše po světské slávě a moci? Já ti dopomohu ke všem tvým cílům.“

„Kdo jsi?“ otázal se sirotek.

„Jsem závist,“ odpověděla stříbrná paní.

I ji sirotek odehnal a celý den naříkal nad svým neblahým osudem.

Třetí noci se mu zjevila jiná krásná paní. Ta byla obléknuta v obyčejnou konopnou splývavou řízu bez veškerých příkras. Když na ni pohlédl, lehce mu pokynula a pravila:

„Jsi-li tak skromný jako já a bude-li ti práce a námaha potěšením jako mně, pak učiníš mne svou paní a já ti připravím nejlepší radost: blaho z dobře konané povinnosti.“

„Kdo jsi ty?“

„Jsem poctivost,“ odpověděla bílá paní.

I zaradoval se sirotek, že našel pravé poznání životního údělu, a zvolal:

„Tebe učiním družkou svého života!“

Od té doby žil šťasten a spokojen

Když anděl Michael zápasil s anděly, kteří se vzbouřili proti Bohu. měl čelenku ozdobenou zářícím kamenem.

V boji byl kámen vyražen a klesl na poušť.

Drahý kámen později našel pohan, který jej věnoval královně ze Sáby

Ta dala vybrousit ze skvělého kamene misku a zasadit do zlatého podstavce. Vytvořila vzácný pohár, kalich, a darovala králi Šalomounovi.

V královském rodu Davidově byl stále uchováván, až přešel v majetek Ježíše Krista, jenž při poslední večeři v něm proměnil víno ve svou krev

Jakmile vojín probodl bok Páně, Josef z Arimathie zachytil z Božského Srdce krev, která se srazila.

Z Jerusalema byl kalich v době nebezpečné přenesen do Cařihradu a odtud do Říma.

Konečně dopraven do Španělska, kde je dosud s největší úctou opatrován ve chrámě.

Někteří však mní, že posvátný kalich, když zlo se značně rozmohlo. andělé odnesli do nebe.

Kdo na bílou Hostii ve sv. Grálu pohlédl, obnovil si vždy mládí.

Sv. Hostie, kterou při mši svaté přijímáme, dává dosud naší duši mládí a radost.

Skřivánci svaté Anežky

Eva Szelburg-Zarembina

Vyšel Pán Bůh před nebeský dvůr, rozvážně se podíval na svět a zakýval vševědoucí hlavou:

„Už je na čase, už je na čase, aby se země probudila do práce!“

Pokynul Pán Bůh slunci, a ono honem přiběhlo, milé a zdravé, jako zlatohlavý chlapec, poklonilo se a smetlo přitom zářivou čapkou oblaka před Hospodinem-Bohem; pak čekalo na rozkazy nebeského Pána.

Pán Bůh se usmál statnému slunci a pravil:

„Jdi, chlapče zlatý, a probuď zemi ze spánku!“

Slunce potřáslo zlatou kšticí a odpovědělo:

„Aj, všemohoucí Pane Bože, už několik dní svítím té ospalkyni přímo do očí, a ona přece spí, a spí, že jí sotva vršek nosíku zpod sněhové peřinky vidět . . .“

„Tak je tomu?“ podivil se Pán Bůh se starostlivou tváří. „Co z toho bude? Tím spánkem opozdí se obilí, opozdí se ovoce, a lidé, jak už to mají ve zvyku, začnou bédovat, že je v nebi nepořádek . . .“

I usedl Pán Bůh, celý ustaraný, a uvažoval. Vtom šla kolem nebeského dvoru svatá Anežka. Zaslechla rozmluvu Pána Boha se slunkem, a poklonivši se uctivě, pravila:

„Vím o způsobu, milostivý Hospodine, jak rychle probudit spící zemi.“

„Jaký to způsob? Mluv, svatá Anežko, rád tě vyslechnu,“ odpovéděl Pán.

Tu vyňala svatá Anežka ze záhybů svého roucha kožený pytlík, a otevřevši jej, ukázala cosi Pánu Bohu, co se krčilo na dně. Bylo to malé a šedé jako země.

„To jsou nejdražší ptáčkové země, dobrý Pane Bože, to jsou skřivánci, kteří se na podzim ukryli do záhybů mého roucha a přečkali zimu v nebi. Teď, dovolíš-li, vypustím je nad pole, aby svým zpěvem zemi z tvrdého snu probudili.“

„Učiň tak!“ pravil Pán Bůh.

Tu svatá Anežka rychle šla nebeskou stezkou dolů ke spící zemi a u první meze počala z pytlíku vytrásat skřivánky.

Vylétali šedí ptáčkové, vyfrnkli jeden za druhým a počali v letu zpívat jarní píseň.

Při tom stříbrném hlasu, při tom skřiváncím volání, procitla země ze zimního spánku a odhodivši sněhovou peřinku, počala se temnou tvářičkou usmívat slunci vstříc.

A slunko, chlapec zlatý, bylo rádo tomuto obratu, vyvedlo na nebe svůj blýskavý a ostrý pluh, rozoralo těžká mračna a nahnalo deštík, aby nosil vodu.

Skřivánci však byli všemu tomu rádi a zpívali a zpívali.

Pán Bůh slyšel to se zalíbením a děkoval svaté Anežce.

Tu lidé vyšli opět z dusných, temných domů a usmívali se na sebe vesele. Neboť už tu bylo jaro!

Z polského dětského časopisu
„Plomyczek“ přeložil O. F. Babler.
Kreslil M. Florian.

Nymburská prasátka

Pavla Kytlicová.

Bylo mi tenkrát asi devět let. Zapomněla jsem už všechno, toť se ví, ale na ta prasátka ještě dnes ráda vzpomínám. Vzali jsme je s Emilkem do cviku, on byl také v mém stáří, pan Miláček, jeho otec, železniční úředník, bydlel za městem. Emil byl jedináček, a proto jsem mu přišla jaksi vhod. Řekl mi sice upřímně, že by mu bylo rozhodně milejší, kdybych byla klukem, ale to prý konečně není mou vinou, a když nebudu ani upejpavá, ani ufňukaná, jak to bývá, že mě přijme za kamaráda. A já se všemožně činila, abych mu byla po chuti a po vůli. Nebylo dne, abych se nebyla v Labi aspoň omočila, dvakrát jsem se také topila. Ale svědčil mi ten život v přírodě a po krátkém čase už by mě byl nikdo nepoznal.

Jednoho krásného odpoledne, když byl pan Miláček v úřadě a paní někde ve městě, napadlo nám šťastně, že bychom si měli vypustit z chlívka prasátka, byla také dvě. Když jsme milý chlívěk otevřeli, vyrazila ven jako povodeň a výskala radostí jako štěňata. Přímý styk s nimi na dvoře měl jakési trhliny, proto jsme se se vším uchýlili pěkně do zahrady. A také tady se ukázalo, že stačí přiložit jen ruku k dílu a to ostatní už přijde samo.

Nebylo třeba dotknout se nás čarovným proutkem, každá žilka v nás hrála a všechno se samo hlásilo do našich služeb. Emil, spatřiv u zdi koště, zmocnil se ho velitelským posunem; prasátko bylo zrovna v běhu a on mu je nastavil v cestu: „Ela, hop!“ a štětinaček, poslušen fyzických zákonů o setrvačnosti, překážku náhodou přeskočil. To nám stouplo do hlavy a můj druh, jako by objevil novou zemi, slavnostně se prohlásil „principálem“, a mne, jsa horlivým čtenářem indiánských knížek, za „Hořící faguli“. Prasátka téměř bleskurychle poznala, že na světě není jak bývalo, a snažila se vžít do svého nového postavení. Záhy skákala přes nastavenou nohu nebo hůlku, donášela námi hozené předměty a také s námi tančila. Nezůstalo jen při tom a nedálo se to naposledy, ale od té doby, co si paní Miláčková svému choti stěžovala, že „neví, čím to je, že na těch prasatech přesto, že žerou za čtyři, docela nic nepřibývá,“ jsme si nebyli jisti, zda by naše zásluhy došly náležitého porozumění. Naše hodina však přece udeřila.

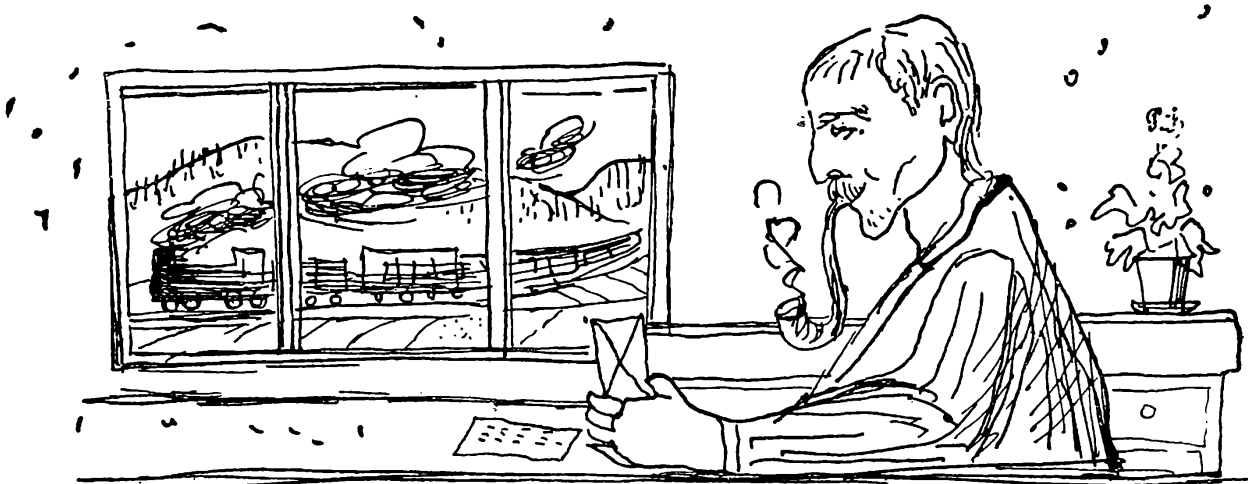
Jednoho dne, když jsme byli v nejlepším a prasátka ponejprv už i obručí v plném trysku proletěla, spráskl kdosi ruce a bylo slyšeti hlas: „Tohle je mi pěkný cirkus! No počkej, neřáde, počkej!“ Byla to paní Miláčková. Nesmála se; viděli jsme, že je zle, pročez jsme se ještě plným douškem napili z poháru své rozkoše. Hodili jsme všechno přes palubu a s odhodlaností, hodnou nejvyššího cíle, dočerpali jsme svůj program: skákali jsme a výskali, všichni čtyři v jednom klubku, jako když se v kotli vaří, brzo ruka, brzo hlava, tu zas ocas, tu zas noha, někdy také kadeře, mezitím jako z jiného světa ozýval se vůkol smích, pochvalný tleskot a věty asi jako tato: „To už není ani praseti podobný! Z toho nikdy už nebude jaksepatří prase!“ Všechna sláva — polní tráva. Pan „principál“ uvržen do vyšetřovací vazby, za ním letěla „Hořící fagule“, která však, běda, už dohořívала v záplavě slz.

Když přišel k večeru pan Miláček domů, byli jsme postaveni před náhlý soud. Ale naše pře vzala neočekávaný obrat. Druhého dne jsme musili zahájit slavnostní představení, ovšem již poslední. Pan Miláček se prohýbal smíchy. Ale co je to všechno platné! Cirkus prý si na stará kolena již zařídit nemíní a prasátka prý za tím účelem také nechová. Není ani divu, že se chlívěk octl pod zámek a nám takto opuštěným vmetena v tvář každodenní změna vzduchu na plantážích páně Miláčkových ve výměře dvou čtverečných sáhů při železniční trati. Ostatně štal nás z domu i bol a toužebný kvikot a řev našich drahých vězňů.

*Zesmutněli, špatně žrali,
vůčihledně ubývali,
minuli se povoláním.*

Kreslil F. Bílkovský.

Dopis

Napsal Milošlav Kunc. — Kreslil J. M. Najmr.

Dopis je nejvěrnějším služebníkem, který oddaně a bez reptání klusá za člověkem, ať je kdekoliv.

Dopis je požehnáním pro lidská srdce.

Dopisy od maminky — buď hodný a Pán Bůh Tě ochraňuj; dopisy od tatínka — buď opatrný a zůstaň takový, jaký jsi vždycky býval; dopisy od známých — vzpomínáme na Tebe a těšíme se na shledanou.

A pak se divíme, že na dopis každý tak rád čeká, a že den, kdy přijde, bývá dnem svátečním!

*

Přišlo to tak neočekávaně a musel odejet. Daleko, velmi daleko. Když se loučil, slíbil všem, že bude brzy a hodně psát. Starý dědoušek ho pohladil ještě jednou třaslavou rukou po vlasech, a jen naděje, že Václav často pošle místo sebe jako náhradu běloučský dopis, v němž si s dědečkem pohovoří, jen tato naděje zadržovala slzy v jeho očích, které smutně sledovaly v zatáčce mizející vlak, odvážející Václava.

Dny ubíhaly, ale pomalu. Slunce hladilo svým teplem rozkvetlé louky a rozdávalo radost každému, kdo přišel. Olše nad splavem nabízely své bohaté větve za domov kolibříkům tak jako jindy, vysoké jarní nebe se zhlíželo se zálibou v jiskřivě čisté vodě tak jako jindy, avšak dědeček již nesedá pod jabloní na svém nejmilejším místěčku. Je nemocen.

Denně prochází kolem oken dědouškovy světnice listonošova modrá uniforma, denně nosí brašnu naplněnou štěstím i tichým pláčem, ale u dědouška se dosud nezastavil. Ztrácí se za posledním plotem a odnáší s sebou pohled plný zklamání a nesplněné touhy. Dobrácké oči dědouškovy se zakalují a němě prosí: „Pane listonoši, a mně nic?“

A opět je takový zářivý den. Vysoko plují modrá oblaka nad zpívajícím splavem v lukách, avšak dnes stará jabloň nezve do svého stínu nadarmo. Dědoušek, nemocí zesláblý, ale opět zdravý, čte, již ani neví po kolikáté, bílý, běloučský dopis, polepený cizími známkami, dopis od Václava, po němž tak dlouho toužil jako dítě po nejmilejší hračce.

„Píši snad trochu později, než jsem slíbil. Avšak volných minut mám jen tak málo, tak nesmírně málo. Ale, drahý dědoušku, nezapomínám . . .“

Větrík načechrává dědouškovy šediny a celý svět je poset šťastným úsměvem ve vonné trávě tiše odpočívajícího dobrého starého člověka.

Malý krotitel losů

Ferd. Pokorný

Za svých jedenáct let života v kanadské jezerní oblasti slyšel Frantík často o losovi, ale dosud nikdy nepotkal ani jednoho z těchto mocných králů lesa. Uviděl několik losích kůží a velkých, těžkých, rozvětvených parohů, jež přinesli s sebou vracející se lovci ve svých kanoích, a podle jejich vyprávění hoch soudil, že losí jelen je nejobávanějším zástupcem divoké zvěře kanadských pralesů.

Věděl, že smrt číhá v předních kopytech bojovného losa, vrhne-li se na protivníka, a že mávnutí jeho mohutných parohů může srazit člověka nebo zvíře, jež se mu postaví do cesty. Jen dobře mířená kulka by dovedla zarazit rozběh královského tvora. Proto, když Frantík po prvé spatřil živého losa, poznal jej okamžitě a vzplanul rozčilením a leknutím.

Hoch seděl právě v člunu na klikatém jezeře, nad jehož jedním ramenem měl jeho otec malou farmu. Cvičil se ve veslování a hlavně se snažil naučit řídit, jak mu to ukázal otec, hbitým obratem lopatky při ponoření do vody. Když již byl unaven, vracel se domů podél pobřeží. Vtom vykročil z houštiny asi 50 m před ním mladý los a vrhl se do vody. Jeho úmyslem očividně bylo přeplavat úžinu jezera, které v tom místě bylo široké jen něco přes půl kilometru. Jakmile začalo plavat, nedívalo se zvíře ani vpravo, ani vlevo, nevšímajíc si patrně hochovy přítomnosti.

Prvním Frantíkovým popudem bylo vyhnout se co nejdále bez prodlení. Potom ho napadlo, že blízkost tak pozoruhodné zvěře by se měla ihned oznámit domácím. Vesloval tedy spěšně k přístavišti, pronikavě pokřikuje pln vzrušení.

Za chvíli přiběhl jeho otec se sousedem Tomem Brownem, který několik dní vypomáhal na farmě. Oba muži si opatřili provazy, skočili do člunu a zahájili honbu. Rozčilený chlapec je následoval.

Plovoucí los byl dostižen a provaz se smyčkou na konci se vymrštil jako laso na jeho parohy. Člun Browna, který vyhodil provaz, rozehnal

Kreslil C. Kotyšan.

se rozčeřenou vodou, tažen poděšeným a chvátajícím zvířetem. Mladý los změnil svůj směr a tíhl k nejbližší pevnině, jíž byla právě louka farmy. Když se dotkl země a vrhl se na břeh, oba mužové vyskočili z kanoí do vody, sahající tam po kolena, a běželi za losem, držíce se svých lan, neboť v té chvíli bylo vymrštno druhé lano. Frantík se postaral, aby čluny byly připevněny, načež se chopil hole a vyběhl po svahu, křiče z plna hrdla. Tak se hnali všichni tři napříč loukou za svou kořistí, Tom Brown vpravo, pan Forman vlevo, oba potřepávající svými lany, pevně zachycenými v losových parozích, zatím co Frantík jej poháněl zezadu svou palicí.

Kdykoliv se los obrátil vpravo nebo vlevo, aby se vrhl na jednoho ze svých nepřátel, muž s druhé strany nalehl celou svou vahou na své lano a zadržel tak unavené zvíře. Několikrát vyrazilo prudce k lesu, unášeje své uchvatitele kus cesty, ale jeho nejlepší síly byly vyčerpány již ve vodě a jeho zápas stále více slábl.

„Kam ho dáme?“ sípěl Brown.

„Do stáje — prozatím,“ rozhodl pan Forman.

Frantík běžel napřed, otevřel bránu, vrátil se na dřívější místo za losem, opět použil své hole jako bodce a po několika minutách rázného úsilí obou mužů octla se velká kořist v kleci.

Proč si dali tolik práce s ulovením živého zvířete? Jednak neměli ve chvíli poplachu pušek po ruce, jednak bylo podle zákona v té době hájení zvěře.

„Nyní,“ pravil Brown Frantíkovi, ztěžka oddechuje, ale s úsměvem, „budeš chodit každý den do lesa a nosit mu na pokrm mladé, čerstvé a jemné snítky.“

„Dal by se ochočit?“ tázal se Frantík dychtivě.

„Možná, přičiníš-li se,“ odpověděl zkušený lovec a udělal chlapci srozumitelné pokyny, jak a kde nalámat krmné chrastí.

Frantík konal svůj úkol s velkou pílí a nadšením. Ráno a večer chodil do lesa a přinášel hojnost potřebné zelené píce. Mnohokrát za den chodil se dívat na svého svěřence za ohradou, promlouvaje k němu co nejvlídněji. Brzy jevil divoký zajatec pochopení pro toto přívětivé zacházení a za tři týdny směl se již hoch odvážit dovnitř, protože los mu žral z ruky a nechal se pohladit po šíji. Nakonec se velký los choval zcela krotce a rozradostněný hoch se ho vůbec nebál.

Jednoho dne přišel k jezeru z dalekého města sportovec, který byl ve spojení s vedoucím listem svého bydliště. Mladého muže velice zaujal Frantík a jeho zajatec a po svém návratu uveřejnil zprávu o mladém losím krotiteli.

Za 14 dní přišel dopis od správy kočovného cirkusu s nabídkou koupě losa. Frantík o tom nechtěl zprvu ani slyšet, ale matka, která velkému zvířeti nikdy nedůvěřovala, naléhala, aby je prodal. Také otci se zdála nabídka velmi výhodná. Obtíž byla jen v dopravě zvířete na nádraží. Bylo nutno převážet losa na pramici po jezerech až k určenému místu. S pomocí Toma Browna se to podařilo, ale Frantík se jen velmi bolestně loučil se svým miláčkem. Končival později své vyprávění o losovi slovy:

„Chtěl jsem si ho ponechat, ale maminka se o mne bála, a také jsem si řekl, že losovi v cirkusu nebude tak zle.“

Kvítí

Na louce se třpytí
z jara nové kvítí,
žluté, modré, červené
a rozličně zbarvené.

Odkud se to všechno vzalo,
pod sněhem-li v zimě spalo?
Kdo vlil v ně zas novou šťávu,
kdo to vůkol barví trávu?

Odkud bylin čerstvá síla,
kdo jim rosu, déšť posílá?
Kdo je slunečkem zahřívá,
kdo tou vůní je dařívá?

Bože, Tvé to dílo jest,
chvála Tobě buď a čest!

Klema Ptáčková-Pilátová

Hospodář

Máme doma hospodáře,
k práci je jak jiskra,
nehubuje, neodmlouvá,
při všem jen si píská.

Máme doma hospodáře,
kde co třeba, spraví,
kliky, mlýnek na oříšky
případ pro něj hravý!

Máme doma hospodáře,
je to malý Jirka,
věčně shání, až je z toho
vytáhlý jak sirka.

Slavné procesí kráčelo milou osadou. Napřed šli pěkně po dvou malí žáci, potom panny a mládenci, pak hudebníci s lesklými nástroji, hrajíce radostnou píseň, za nimi zvonili ministranti v červených komžích a kostelníci nakuřovali stříbrnými kadidelnicemi zlatou monstranci, v kteréž nesl kněz, oděný bílou řízou, Tělo Spasitelovo. Okolo něho šly družičky v bílých šatech. Vzadu pestrý dav lidu. Každé oko zářilo, každá ústa pěla plesem. Bylo to nadmíru krásné, k nevypovědění milé a dojemné. V zahrádkách před okny stály květinčky, vystrkovaly mezi latěmi krásné hlavinky a hleděly na ten pěkný, lesklý průvod, naslouchaly radostné hudbě, ale procesí kráčelo dále a dál — a květinčky nemohly s ním

Ubohé květinčky!

Průvod se vrátil do chrámu, hudba dozněla, zvony umlkly. Lidé se rozešli do svých příbytků a zanedlouho se rozhostila po celé vesničce tma a ticho. Světla v oknech zhasínala jedno za druhým. Ponocný šel s halapartnou volným krokem do bašty u kostela spát. Noc před Božím hodem je noc svatá, té noci ani zloději nekradou; proto šel ponocný spát. Lehl si a usnul a s ním spala celá ves — i ti hafani. Z tmavého nebe hleděly na klidný svět velké hvězdy.

Najednou se rozletěla oblohou tajemná záře, listí po zahradách zašeptalo jako zástup, když po dlouhém čekání konečně přichází vzácný muž. A to měsíc zazářil nad kostelem a vlídně se usmíval, jako by chtěl říci: „Dobrý večer vám všem — vám, lidé v chýškách, vám, květinčky v zahradách, a vám, ptáčkové v hnízdečkách! Dobrý večer! Nevidíte mne?“

Ale lidé neprocitli. Jsou necitelní. Lidi probudí jen mocné, oslňující světlo slunka, hebounká záře luny je neprobouzí. Květinčky pozdvihly hlavičky, nemohouce se však vzpamatovati, hleděly ospale, až zazářal slávik a dokonale je probudil.

A podivná věc; i květinčky oživly. Nejak ožívují po dešti — oživly skutečně!

Každý kalíšek, každá korunka se proměnily v krásnou, štíhlou, rozomílou duchovou bytost.

Vznášely se tiše od zahrad, od luk, od potoka, od stráně k bílému kostelu, který zářil ve svitu měsíce tajemným leskem. Tam se seřadily květinčky v průvod jako před večerem lidé, jenomže v průvod krásnější, malebnější. Napřed šly malé prvosenky a nezabudky s hory a od potoka, pak modré a bílé pohoněnky, za nimi bílé konvalinky, fialkové a červené zvonečky, a ty hudly a cinkaly tak krásně a kouzelně, že bdící lidé takové hudby ještě neslyšeli. Pak šlo šest nebeklíčů jako ministrantů a každý nesl místo svíce svatojanského broučka. Za kostelníky ustanovily květinčky dva červené tulipány. Kráčely pyšně před vysokým, štíhlým narcisem. Byl oděn bělostnou řízou a nesl vysoko na zlatém lístku rozkvetlé máslenky krystalovou krůpěj jarní rosy. Jarní rosa je spasitelem kvítek! Oživuje a sílí je, jako nás lidi slovo a Tělo Páně! Nám seslal Otec Syna, květinčkám sesílá rosu. Proto květinčky, kdykoli přijde rosa, sklání před ní pokorně hlavy. Kolem narcisu šly družičky — cudné sedmikrásky.

Za knězem-narciskem šel četný dav rozmanitého kvítí, docela vzadu shrbené mateřídoušky ve vybledlých šatech.

Když přišel průvod před kostel na návrší, kde svítil měsíc nejjasněji, pozdvihl narcis lístek s rosou a zapěl květinovým hlasem:

„Jaro vstalo nyní!“

Kvítky se uklonily, zvonečky zahudly a veškeré kvítí zazpívalo, jako by zvučely sladké včelky:

„Zas padá rosa májová,
aleluja, aleluja!
Zas kape mana rájová,
aleluja, aleluja!“

Slavíček zpívá v křovině,
světluška svítí v doubině.
Kdekterý květ se přioděj,
přivítat jaro pospíchej,
aleluja, aleluja!“

A průvod šel dále celou dědinou a kdekteré kvítí ještě dřímalo, povstalo a přidalo se k němu.

Když přišly květiny k poslední chaloupce, blížilo se k nim několik fialek. Byly bledé a umořené.

„Kde jste byly tak dlouho,“ ptal se jich narcis, „že nejdete oslavit vzkříšení jara?“

„Ach, ráno nás utrhla chalupnice, svázala v kytíčku a dala do ruky nemocnému děvčátku. To si s námi hrálo, líbalo nás horkými rty, div jsme samy neumřely, a teď právě dokonalo. Podívejte se vzhůru!“

Květiny pohlédly k obloze. Tam letěl anděl s tmavými kadeřemi. Nesl v náruči útlé děvčátko. Usmívali se oba dva. Kolem nich zářily hvězdy a nad hvězdami kynula rajská zahrada.

Květiny hleděly udiveně.

Nejstarší fialka řekla: „To dítě mnoho zkusilo. Bude mu tam dobře ve věčném jaře!“

Vysoko na stromě zajásal slavík — v chaloupce však otvírala matka s pláčem okno.

Kreslí I. F. Pařík

Klenot Prahy *Ferd. Pokorný.*

Víte, čím je naše stověžatá Praha známa po celém světě, v jižní Americe stejně jako v Tunisu, v Persii jako v Indočíně? Je to jednak náš mučedník pro zpovědní tajemství sv. Jan Nepomucký, jehož sochy a chrámy najdete ve všech katolických krajích, jednak něžná soška Ježíška-Dítěte, známá pod názvem Milostné Pražské Jezulátko. Již po více než tři sta let v kostele Panny Marie Vítězné v Praze na Malé Straně, který je nyní ve správě slavného řádu maltézských rytířů, vábí Pražské Jezulátko k sobě tisíce prosebníků a jejich důvěryplné modlitby odměňuje Bůh přehojnými milostmi.

Soška Jezulátka pochází původně ze Španělska. Česká šlechtična Polyxena Lobkovicová ji darovala r. 1628 klášteru bosých karmelitánů v Praze. Za války cizí vojáci sošku zneuctili a pohodili na smetiště. Tam ji našel později řeholník P. Cyril a přičinil se o její opravu a postavení na oltáři ve zmíněném kostele. Tam od té doby trůní Jezulátko v zasklené skřínce v krásném šatě a se zlatou korunkou na plavovlasé hlavince, se zeměkoulí v levé ruce a s pravicí zvednutou k požehnání. Jemná líčka jeví lahodný úsměv a celý zevnějšek uchvacuje nevýslovným půvabem.

Všude v Církvi katolické jak dospělí, tak zejména děti uctívají Pražské Jezulátko. Komu by mělo být milejší než vám, české děti? Prokazujte mu lásku a čest zvláště uctivým vyslovováním svatých jmen. Naučte se modlitbě, již před 300 lety složil P. Cyril, prvý a nejhorlivější ctitel Pražského Jezulátka.

Kreslila Sláva Hrabětová.

Modlitba P. CYRILA OD MATKY BOŽÍ,

prvého a nejhorlivějšího ctitele Pražského Jezulátka.

Ó Ježíšku, Tobě se vzdávám,
na přímluvu Tvé Matičky žádám:
V nouzi mi pomoz a dej mi sebe,
hle, já pevně věřím, Pane, v Tebe!
Že mi Tvoje milost vezdy přispěje,
to jest má jediná v žití naděje.
Že jsem hněval Tebe, trpce lituji,
z plna srdce svého Tebe miluji.
Ó Ježíšku můj, k pomoci mi spěj,
k setrvání mi hojnou sílu dej!
Chciť se vpravdě polepšiti,
nikdy více nehřešiti;
Tvou chci já být obětí,
z lásky k Tobě trpěti.
Můj Ježíšku, Tebe jen miluji,
navždy se Ti celý dnes věnuji.
Pro lásku však Tvoji, Spasiteli,
srdce část i druhu dám - i nepříteli.
Zbav mne trýzně mojí, dej mi sebe,
za to s pokorou, hle, prosím Tebe. - Dej,
bych s Tebou, s Josefem, s Tvou milou Mátl
na radosti věčné mohl účast bráti!
Amen. Amen. Amen.

Neděle Smrtelná

Z knihy J. Pejmla „Český lid“.

Tato neděle, zvaná také „Smrtelná“, jest již pátou postní nedělí. V ten den vynášejí ze vsi slaměnou „smrt“, Mařenu, Mořenu, Mařanu, Smrtholku, loutku, přistrojenou do ženských šatů; jest to obyčejně došek, ověčený hadříky a stužkami a nastrčený na tyč. Za vsi ji házejí do vody. Do vsi se vracejí se zeleným stromkem a chodí dům od domu, při čemž s jásotem prozpěvují.

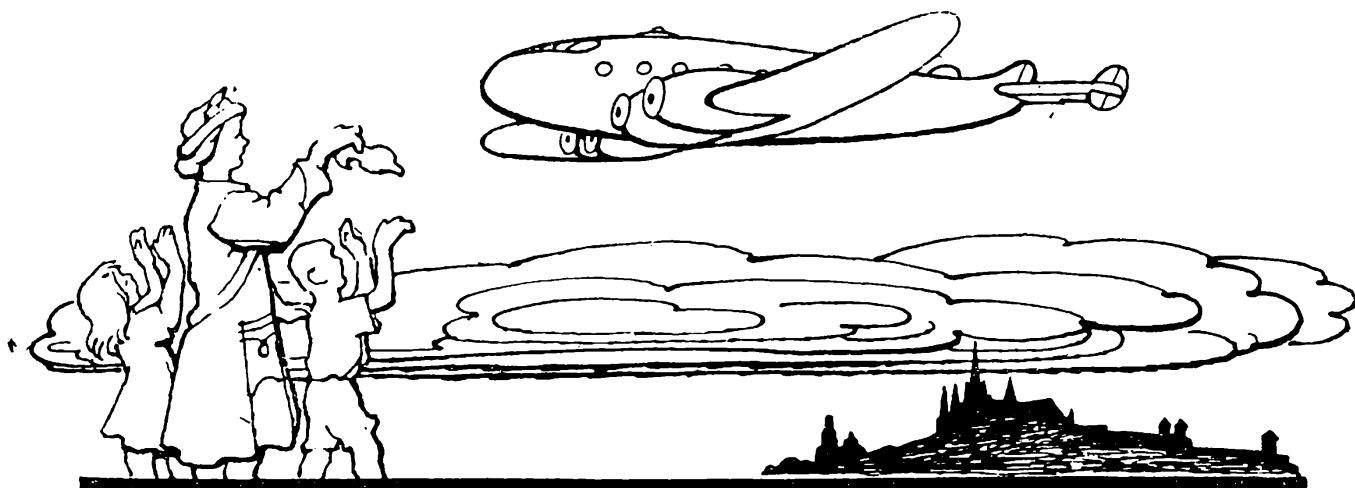
„Vynášení smrti“ jest zvykem, jehož počátek dlužno hledat v dávných dobách pohanských. V některých českých krajinách však již zanikl. Na Moravě se udržel starobylejší ráz při vynášení smrti a také se tam zachovalo více popěvek než v Čechách.

Na východní Moravě vynášejí Mařenu v neděli Smrtnou a nové léto přinášejí teprve příští neděli. Na Zábřežsku již týden před Smrtnou nedělí chodí děvčata po dědině, aby si vyprosila trochu hrachu na „pučálku“, jež jest nejdůležitějším pokrmem na hostině, kterou děvčata sama vystrojují.

Ve Slezsku vyšla děvčata s Mařenou s jedné strany vesnice a chlapci s Mařochem s druhé strany. Uprostřed vesnice se setkali, kdež se chtěl Mařoch s Mařenou rozloučit a ji políbit. Děvčata zaháněla chlapce se škaredým Mařochem, který byl potom vhozen do vody neb do kaluže.

V Čechách podobně jako na Moravě se smrtka upravuje z došků a z hadrů. Házejí ji do vody nebo ji někde svrhnou se skály. Někde ji také zahrabou do země a utíkají pryč. Kdo by zůstal při útěku pozadu nebo snad na útěku upadl, do roka zemře. „Líto“ jest malý smrček, na němž jsou zavěšeny všeliké ozdoby: pestré papírové věnce, kytičky, obrázky svatých, různobarevné pentličky, malovaná i bílá vyfoukaná vejce čili pouchy neb vejdušky atd. S takto okrášleným „lítem“ chodívají děti po koledě. Nejobvyklejším „říkáním“ bývá:

Smrt nesem ze vsi,	Buďte, páni, veselí,	Smrt jsme vám odnesli,	vítej líto líbezné,
nový líto do vsi.	na tu Smrtnou neděli:	nové líto přinesli,	obilíčko zelené!

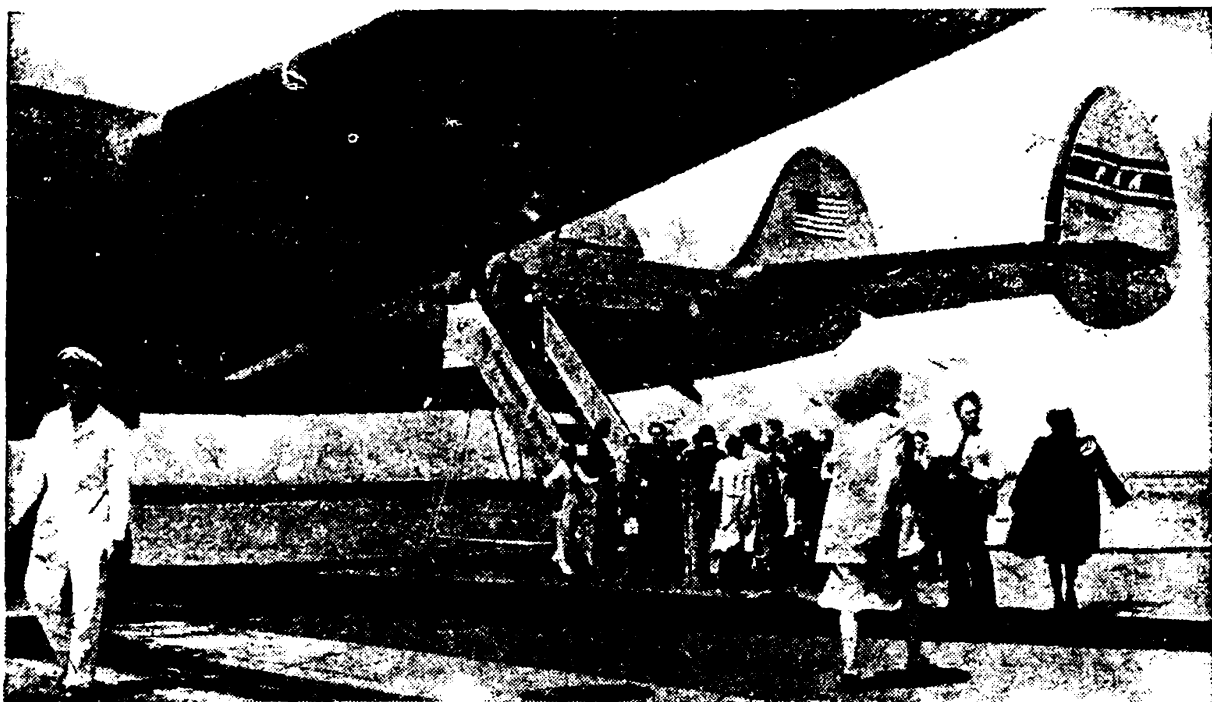
Třicet dní v New Yorku

Dr Vlad. Kluska.

1. PŘES NOC Z EVROPY DO AMERIKY.

Nejpodivuhodnějším zážitkem z mé cesty je let z Prahy do New Yorku. Za 3 hodiny jsme byli v Paříži. V 8 hodin večer jsme vyletěli z Paříže, o 1 hodině v noci jsme byli na Islandu, při východu slunce jsme letěli kolem Gronsku a brzy po poledni jsme viděli obrovské, největší město světa — New York. Celá cesta trvala 24 hodin. Většinou jsme letěli nad mraky, které byly pod námi jako lehce zvlněná bílá pláň, nad námi byla jen čistá modrá obloha. Zemi a moře nebylo téměř vidět.

Vzpomínali jsme na své hodiny zeměpisu, kdy jsme slyšeli o Islandu, o Gronsku a o Novém Foundlandu jako o vzdálených zemích, a nikdy mi nenapadlo, že se budu přenášet z jedné do druhé tak lehce jako uka-

zovátko našeho pana učitele, doprovázené jen tichými slovy, a že ta slova se budou měnit ve skutečnost. Vzpomínal jsem na vás, že vám řeknu po návratu, že všechno, co se učíme ve škole, nám může být jednou v životě užitečné. Zatím co se naobědváte, napíšete své úkoly a vyspíte se, jdete znovu do školy a obědváte druhého dne, přeletí letadlo z Prahy do New Yorku. K této cestě bylo dříve potřebí několika dnů. V letadle se sedí pohodlně, a je-li člověk unaven, zmáčkne páčku a má v mžiku pohodlnou pohovku a může spát. Večeře, snídaně a oběd se podávají zcela čerstvé a pohodlně v letadle. V Paříži nastoupila také matka s devítiměsíčním děťátkem. Zcela jsme na svou malou spolucestovatelku zapomněli, až někde nad oceánem krátce zaplakala, a pak zase klidně spala až do New Yorku.

Když vycházelo slunce, objevilo se Gronsko, země jako pohádková, do nedohledna vysoké, ostré horstvo, bílé a třpytící se v ranních červánkách. A potom Nový Foundland jako rozsypaná stavebnice ze tří druhů zelených kostek: zelená jezera, zelené louky a lesy, navzájem promíšené a ozářené vycházejícím sluncem. Kolem dokola nesmírné šedivé moře, bušící a rozrývající zemi a drtící ji v malé ostrovy.

Letadlo zvolna klesá. Svěží ranní oblohou letí nízko obrovské hutné mraky v jedné rovině a menší nad nimi ve vrstvách, jemnější a jemnější, až ve výškách zcela lehoučké obláčky, rozházené a rozškubané větrem a zbarvené všemi barvami kdesi hluboko, hluboko z moře vycházejícího slunce. Byl to pohled do zákulisí nádherného divadla, které se denně odehrává na obloze, velkolepé se země a ještě velkolepější z výšek, protože méně obvyklé. A mezi oblaky dole země se sluncem na obzoru jako krvavý rubín na prstenu; myslím, že byste jen tiše šeptali jako slova modlitby: „Bože, Bože můj, obdivuji nádhru tvého díla.“ Také jsem si opakoval slova našeho básníka Otakara Březiny:

„Zem krásnou, jak nikdy nebyla po celé věky, co její let
v temnotách prostoru víří, snů mých mi ukázal květ.“ (Pokračování.)

Poklad

Pravdivá povídka, kterou napsala Vlasta Javořická.

Přibylův děti četly o pokladu a velmi je to zajímalo. Vítek, nejstarší z nich, byl velkým čtenářem, vypůjčoval si knížky ve škole a jen je polýkal. Někdy také četl sestřičkám anebo jim alespoň vypravoval, čeho se dočetl. Včera večer zaujala děti ta povídka o pokladu a ještě dnes ráno při oblékání o ní rokovaly.

„Tatínku, chtěl bys také najít poklad?“ překvapil Vítek otce, který se chystal do práce a neměl pomyslení na nějaké poklady. Čekala na něho cesta do města, kde měl plno vyřizování a běhání, a jen přemýšlel, aby na něco nezapomněl.

„Jaký poklad? Dej mi pokoj s takovou hloupostí,“ odbyl Vítka a hledal něco po kapsách.

„No, nějakou hroudu zlata nebo železnou truhlu, plnou peněz,“ objasňovala Liduška, hmoždící se zapínáním knoflíčků na šatech.

„Zakopané prsteny a náramky, to by bylo něco!“ dělala si laskominy malá Růženka. „Chtěl bys to najít, táto?“

Táta nechtěl. „Co bych z toho měl?“ povídal, když na něho děti stále dotíraly, „musel bych to vrátit, nač by mi to bylo dobré?“

„Vrátit, ale to snad ne?“ divily se děti. „Kdybys ho vykopal, byl by tvůj a mohl bys s ním dělat, co bys chtěl.“

Tatínek s tímto názorem ovšem nesouhlasil a vysvětlil jim, že vše, co se nalezne, musí se vrátit. Tak poroučí Boží i světský zákon a ten se nesmí přestupovat. Na poklad má nejprve právo stát. Nálezce dostane jenom nějaké nálezné. Dále se o tom tatínek již nešířil a bral si ošumělý kabát, od maminky krajíc chleba, a s nařízením, aby byly děti hodné, dal spánembohem a odešel. Tatínek Přibylů byl kočím v pivovare a rozvážel po okolních vesnicích i městech pivo. Rozvezl ho již sta a sta sudů. Dnes jel do okresního města na celý den.

*

Ty krásné lesy Českomoravské vysočiny! Jak tajemně šeptají jejich zelené, mohutné vrcholky a jak v nich voní pryskyřice! A kolik skrývají v sobě bohatství, kolik skýtají darů lidem, kteří je milují!

Toho roku bylo tolik borůvek. Z daleka sem jezdily ženské, aby si jich nasbíraly, a mnohé, jež je sbíraly pilně na prodej, vydělaly si tím mnoho peněz. Karásková z Hloubětína povídala, že si loni na borůvkách vydělala na cíchy, a letos, dá-li Pán Bůh a bude-li pěkné počasí, že koupí dětem na zimu kabáty. Měla jich několik a tatínek v lomu nemohl stačit, aby vydělal na všechny . . .

Jak to bohatství v lese uzrálo, nechala doma všechnu práci a dala se do sbírání. Denně byla v lese, sotva doma uvařila. Větší děti, Prokūpka a Fanouše, poslala za tatínkem s obědem a sama s děvčátky šla na borůvky. Natrhala a prodala jich v městečku do sběrný hezkých pár kbelíků!

Sotva trochu pominuly borůvky, začaly maliny a na ty bylo teprve radostné chození.

Když je pěkná úroda, není pro ženu nic příjemnějšího nad takové sbírání. V lese je chládek, vůně a zpěv, ptáci cvrlikají, včelky bzučí a les tak

mile voní. Je to přítel člověka a štědrý dárce. Ta maminka Karáskova chodila hrozně ráda na maliny. Říkala, jak si v lese odpočine, jak se tam potěší a jak se také modlí. „Když mě nezlobí děti,“ říkala s úsměvem, „tak je mi tam jako v kostele. Jenže ty děti!“ Ty ji často vytrhly z krásných myšlenek, že nebylo nic z modlitby, spíš musela hubovat. Copak Julinka, ta už jí pomáhala, bylo to sedmileté děvčátko a mělo se vždy k práci. Horší byla čtyřletá Kristuška, miláček všech, ale také největší pokušitel. Na těch malinách někdy maminku zlobila, až si maminka nevěděla rady.

Sotva si našla dobré místo, kde visely celé chomáče červených, jako palce velikých malin, přiběhla Kristuška a už nedala za jinou, že má hlad a žízeň, že chce kafičko, ať jí ho jde máma dát do hrníčku. Maminka posílala Julinku, že to také dovede a že má mladší nožičky, ale Kristuška stála na svém, že chce jen od maminky a od žádného jiného. Konečně se dala do pláče, tahala maminku za sukni a ne a nepovolila, až maminka šla tamhle k pařezu, pod nímž stála konvička a brašna s jídlem, a posloužila Kristušce. Myslíte však, že byla malá nezbednice spokojena?

Sotva se napapala, začala nanovo. Fňukala a reptala, proč že tu musí být celé půldne a kdy už půjdou domů, že ji to tu nebaví a chce jít pryč.

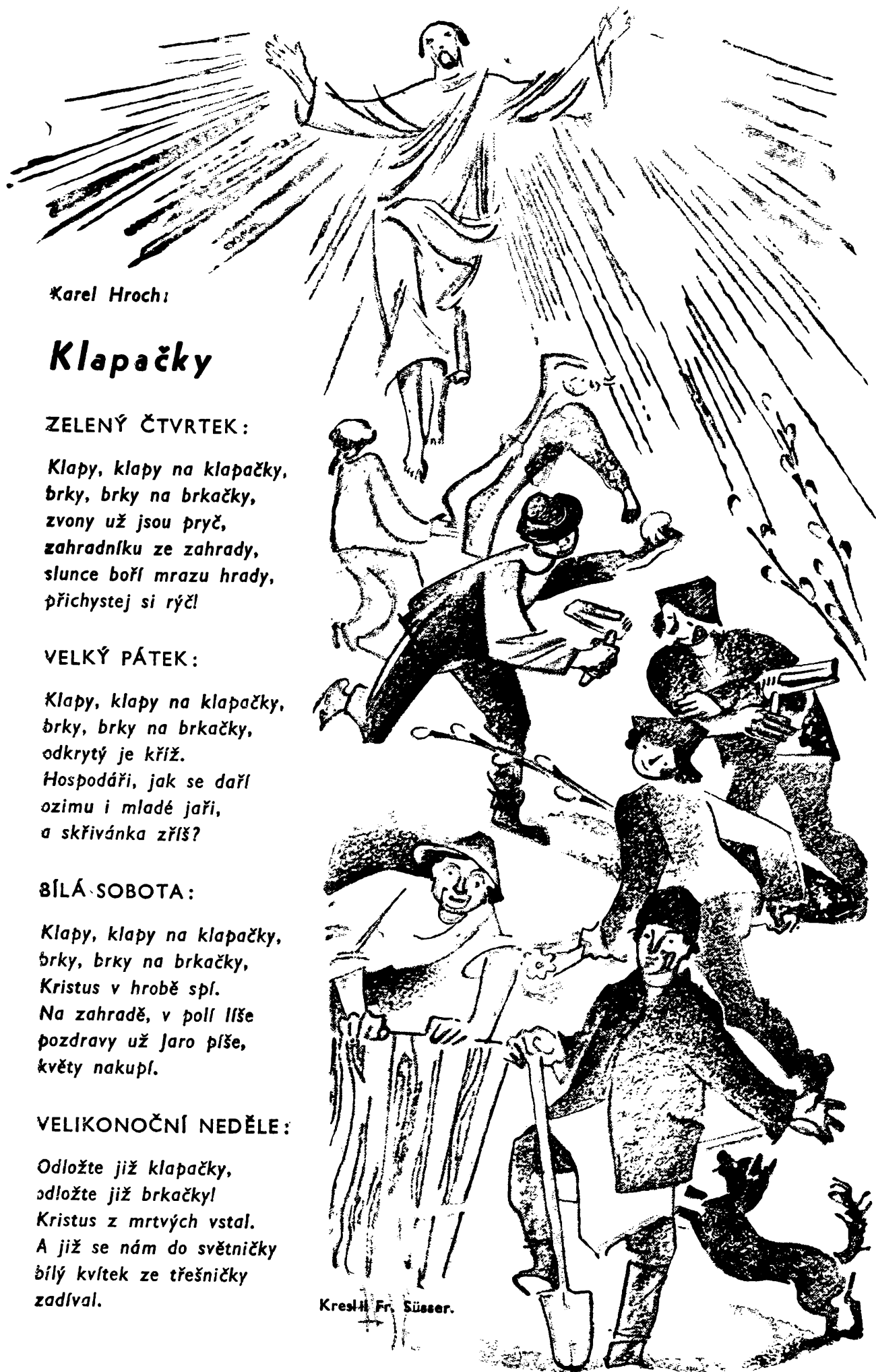
„Musíme natrhat plný kbelík, miláčku,“ povídala jí maminka s bezměrnou trpělivostí, jaká jest dána jen maminkám, „pak je doneseme do sběrny a já ti koupím čokoládu.“ Myslíla, že ji navnadí, ale marně. Kristuška zlobila dál, až začala brečet na celé kolo, rvát maminku za sukně a kopat po Julince, která ji chtěla konejšit.

To už nemohla maminka promíjet, ulomila si metličku a nasekala Kristušce na buclatou sedýnku. Ale to jste měli vidět, co teď vyváděl ten malý rarášek.

(Pokračování.)

Kreslil Boh. Večeřa.

Karel Hroch:

Klapačky

ZELENÝ ČTVRTEK:

Klapy, klapy na klapačky,
brky, brky na brkačky,
zvony už jsou pryč,
zahrádníku ze zahrady,
slunce boří mrazu hrady,
přichystej si rýč!

VELKÝ PÁTEK:

Klapy, klapy na klapačky,
brky, brky na brkačky,
odkrytý je kříž.
Hospodáři, jak se daří
ozimu i mladé jaři,
a skřivánka zříš?

BÍLÁ SOBOTA:

Klapy, klapy na klapačky,
brky, brky na brkačky,
Kristus v hrobě spí.
Na zahradě, v poli líše
pozdravy už jaro píše,
květy nakupí.

VELIKONOČNÍ NEDĚLE:

Odložte již klapačky,
odložte již brkačky!
Kristus z mrtvých vstal.
A již se nám do světničky
bílý kvítek ze třešničky
zadíval.

Kreslil Fr. Süßner.

Moravský kukátkář

K 50. výročí smrti spisovatele Václava Kosmáka.

Jeden z nejoblíbenějších a nejlepších povídkářů moravských je nesporně kněz Václav Kosmák, narozený 4. září 1843 ve vsi Martinkově u Moravských Budějovic. Od jeho narození uplynulo tudíž již 105 let.

Jeho povídky, čerpané ze života drobných lidí, vycházely pod názvem „Kukátko“ a byly na venkově i ve městech nejrozšířenější četbou před 50 lety. Ještě dnes za zimních večerů čítávají na vesnicích Kosmákovy povídky, jež mají mravně poučný účel a cplývají jadrným lidovým humorem. On sám se pojmenoval názvem „kukátkář“.

Kosmákovy spisy vycházely v době, kdy českých knih bylo poskrovnu. Je jeho velkou zásluhou, že svými povídkami povzbuzoval lid k četbě a šířil takto národní uvědomění. Ano, Václav Kosmák patří k národním buditelům.

Pochází z chudé rodiny. Měl šest sourozenců, v pořadí byl čtvrtý. Jeho otec byl krejčí a kostelníkem. Vašíček ministroval. Že se dostal na studie, stalo se vlivem matčiným a podporou martinkovského faráře P. Jedličky.

Své rodiče miloval, matku přímo zbožňoval. Napsal o ní mnoho vzpomínek, z nichž vyniká vzácná povaha této křesťanské ženy.

Václav Kosmák působil jako kněz v Moravských Budějovicích, poté v Hostimě, v Biskupicích, v Řeznovicích, v Moutnicích, ve Tvarožné a konečně v Prostoměřicích, kde 15. března 1898 zemřel. Za rok po jeho smrti byly tělesné ostatky Kosmákovy převezeny na Ústřední hřbitov brněnský, kde odpočívá blízko svého přítele a duchovního otce prof. Františka Sušila.

Jeho psací stůl a ostatní předměty jsou uloženy v krajinském museu v Moravských Budějovicích. Vesnice Martinkov a Jakubov, kde můj otec byl panským úředníkem, jsou od sebe vzdáleny pěšky půl hodiny. K mému otci Václav Kosmák také někdy chodíval.

Sebrané spisy Kosmákovy začnou vycházet v tomto roce. Také se připravuje výbor pro mládež.

Ed. Zvěřina

Naší vlastí • O Slovácku

Slovácko je jazykově i krojově rázovitý kraj, prostírající se v jihovýchodní části země Moravskoslezské. Zabírá celý Dolnomoravský úval po obou stranách středního toku řeky Moravy. Na severní hranici leží *Napajedla*, na jižní *Lanžhot*, na západě je ohraničují *Chřiby* a *Ždánský les*, na východ hřebeny *Bílých Karpat*. Tam se stýká Slovácko se Slovenskem, k němuž tvoří jazykově i národopisně plynulý přechod z českých zemí. Již v dávných dobách tudy pronikala vzdělanost k českým kmenům, které bydlely severněji nebo severozápadně. Bylo to způsobeno tím, že římská říše vytvořila svou severní hranici na Dunaji. Vliv Římanů se šířil na sever od Dunaje, ovšem hlavně tam, kde tomu nebránily přírodní překážky. Dnešním Slovákem vedla skutečně prastará cesta na sever již v době, kdy ještě ani Slované v českých zemích nebydleli, která měla význam obchodní, válečný i kulturní. Po rozkladu první slovanské říše, kterou vytvořil *Samo* v prvním pololetí VII. století po Kristu, vznikly snahy o založení nového státu právě na jihovýchodní Moravě. *Mojmír* vytvořil r. 830 pevné jádro, které *Rastislav* rozšířil tak, že vznikla mohutná říše *Velkomoravská*, jejíž středem bylo právě Slovácko. Panovník dal vybudovat tvrz *Velehrad*, pravděpodobně v místech dnešního Velehradu, *Děvín* a ještě další t. zv. vodní hrady v místech, kde je dnes *Hodonín*, *Lanžhot* a *Břeclav*. Ale největším jeho činem bylo, že povolal na Moravu hlasatele křesťanství Konstantina a Meto-

da (r. 863). Střediskem jejich činnosti se stal Velehrad, který se dodnes skví jejich památkou, a jako středisko unionismu, t. j. hnutí pro sjednocení Slovanů ve víře, má význam světový. V letech 903—905 byla však Velkomoravská říše za neschopných synů Svato-plukových mnoha nájezdy Maďarů vyvrácena a střed státotvorného úsilí se přenesl ze Slovácka do Čech. V celém dalším dějinném vývoji zůstalo však Slovácko neodlučitelnou částí země Moravskoslezské. Kruté osudy mělo ještě r. 1241 za vpádu Tatarů, v prvním pololetí 17. století za války třicetileté a za tureckých nájezdů, o nichž svědčí píseň „Sobotěnka ide“.

Slovácko, nejnižší a nejjižněji položený kraj Moravy, má teplé podnebí, které umožňuje rozvoj zemědělství. Urodná půda, pracovitost a vyspělost lidu vedla k rozšíření vinařství na jižních svazích strání, k pěstování ovocných stromů, hlavně švestek, ze kterých se na podzim pálí slivovice, a k vyspělému zelinářství, jehož známým středem je Bzenec. Lesů je poměrně málo, avšak dostatek luk a pastvin podnítil chov skotu, ovcí, koní a vepřů. Výborná hlína v okolí Hodonína a Uh. Hradiště umožnila velký rozvoj rázovité keramiky; vyrábějí se džbánky i džbánky nejrozličnějších tvarů, talíře, krompenky atd. Vše je zdobeno vkusnými lidovými malbami. Rozšířená je výroba dřevěných hraček, jejímž střediskem je Uh. Hradiště. Ve Strážnici se zase zpracovávají kožešiny. Teprve v poslední době se ujmá kovoprůmysl.

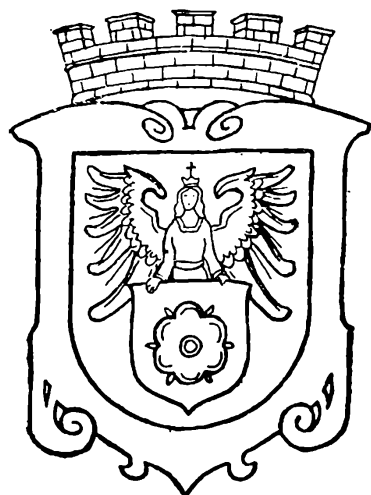
Hlavní kouzlo Slovácka tkví však v jeho svérázném národopisu. Zdravé obyvatelstvo, mluvící známým charakteristickým nářečím, zachovává pečlivě odkazy svých předků a udržuje stále zvyky vánoční, tříkrálové, koledu, masopustní maškary, veselou velikonoční pomlázku, při níž dávají děvčata chlapcům nádherně malované kraslice, barvitě krojové průvody o Božím těle, „jízdu králů“ o Svatodušním pondělí, podzimní „hody“, obřadné svatby, křtiny i pohřby atd. Vyspělé umělecké nadání se odráží v pestrých krojích, kterých je na 30 druhů a v nichž se objevují kombinace barvy červené, modré a bílé nebo černé, žluté a červené. Kroje jsou vyzdobeny pěknými výšivkami. Praktický smysl dokazuje vytvoření dvou typů krojů: jednoduchého a praktického pro všední dny, bohatého a jásavě hýřivého pro svátky; pro léto jsou lehké a nadechnuté, pro zimu teplé (kožuchy). Nejrázovitější kroje má Kyjov, Uh. Hradiště, Uh. Brod a Uh. Ostroh, Velká, St. Hrozenkov a Lanžhot. Velmi známá je cyrilometodějská pouť na Velehrad a červnová u sv. Antonínka u Blatnice, kdy se taťo místa rozhýří barvitou krásou všech slováckých krojů, která dovedla uchvátit a roznítit mnoho našich umělců.

Smysl pro veselí i tklivá melancholie vyznívá ze slováckých písní, které jsou snad ze všech národních písní nejznámější. Některé sálají žárem, z jiných vane bolest, žal a touha. Všechny však mají svěží taneční tempo, lehký a procítěný nápěv. Mnohé zase zachycují svěží humor a lidový posměšek. S písněmi souvisí bujně i vláčné tance, které se vyskytují při každé slavnostnější příležitosti a jsou součástí výrazu bujaré nálady. Veškerá uvedená umělecká tvorba svědčí o podivuhodném nadání i bujně a přirozeně lidové obrazivosti. Slovácké veselí dovedlo strhnout k básnění i Petra Bezruče, básníka černé Ostravy. Malířsky zvěčnil krásu a veselí slováckých krojů Frbalka a hlavně Joža Uprka, sochařsky jeho bratr František Uprka a jiní. Mnoho uměleckých pokladů je shromážděno v domě umělců v Hodoníně. Originalita tohoto kraje vedla ke každoročnímu pořádání známých národopisných slavností, které pomáhají udržet všechno to, co bylo vytvořeno, a podněcují i další tvorbu.

Nad Slováckem se tyčí mohutný hrad Buchlov z konce 13. stol., který je vystavěn v čistém a velmi působivém románském slohu. Skrývá zajímavé sbírky, pořízené Berchtoldy, kteří podporovali české obrození v 19. stol., nestyděli se za český jazyk a zasloužili se o probuzení českého národa a o vytvoření nového národního života.

Mezi největší syny Slovácka patří J. A. Komenský, učitel národů, dále president Osvoboditel T. G. Masaryk, spisovatel Jan Herben, který zachytil slováckou dědinu v knize „Brumovice“, J. Koehler, vyzdobivší svými sgrafity mnoho kostelů i staveb. Z tohoto kraje pochází katolický filosof a spisovatel Dominik Pecka, redaktor měsíčníku Úsvit, a filozof P. Metoděj Habán O. P., pořadatel Akademických týdnů katolického studentstva. Ze slováckého života je vzat námět k tragedii „Maryša“ bratří Mrštíků. Poklady slováckého lidového tvoření všeho druhu pečlivě sbíral profesor Fr. Úlehla.

Metoděj Hlaváček

Znak Hodonína.

Svatovojtěšské družinky Anděla strážného

Družinkáři! První jarní měsíc vás jistě zastihl uprostřed pilné práce. Závody se přiostrují a brzy budeme vidět, která družinka je nejlepší a ve které farnosti se tuží nejvíce. Ještě březen a duben, a pak už čekejte na výsledky.

V březnu se ukazují první květiny. A tak vám radím pustiti se do zkoušky přírodopisce. Zkouška vyžaduje umění správně pojmenovat aspoň sto rostlin. Jakmile najdete květy, hleďte se dovědět, jaké je jejich správné jméno. V některých školách je zvykem, že páni učitelé květiny vystavují a vypíší správné názvy. Nuže, ukažte, že družinkáři jsou mezi prvními, kteří mají zájem. Nezapomeňte, že družinkář květiny netrhá zbytečně, že je nepohazuje po zemi a nenechává v páchnoucí vodě. Květiny svou krásou chválí Pána Boha, který je stvořil. Mnohá ta květina přímo křičí: „Podívej se, jak jsem hezounká.“ Vidiš, co všechno Pán Bůh dovede? Sv. František z Assisi říkával květinám: „Sestřičky, nekřičte tolik, já vím, že je Pán Bůh dobrý!“

Kytičkami květin ozdobte oltáře, kříže, sochy. Zvláště oltář sv. Josefa ať není prázdný.

K velikonočním svátkům si udělejte pořádek v klubovně. Také v srdci. Ve sv. zpovědi vymetejte z duše všechny hříchy. Bylo by pěkné, kdybyste přistupovali ke sv. zpovědi všichni z družiny společně. Určete si, který den bude to vaše velikonoční svaté přijímání, a to bude váš radostný svátek.

V některých krajinách je zvykem připravovat před svátkem kraslice. Červená, modrá, zelená vajíčka zdobí mládež pěknými kresbami. Dovedete to také? Chlapci, dovedete uplést žílu? A jestlipak víte, proč v kostele kněz na Hod Boží velikonoční světlé vajíčko? To ve starých dobách v době postní býval tak přísný půst, že nebylo dovoleno jíst ani vejce. Teprve na Hod Boží velikonoční po prvé zase směli jíst maso, vajíčka a jiné pokrmy. Proto si je nejdříve donesli do chrámu, aby je kněz posvětil, a v poledne, dříve než se pustili do oběda, nejdříve pojedli něco z posvěcených pokrmů. Vajíčko nám též běžně znázorňuje velikonoční událost. Ve vajíčku zdánlivě mrtvém je pod tvrdou skořápkou skryt život. Slepice zahříváním tento život probudí a kuřátko prolomí skořáčku a živé přijde na svět. Podobně ve skalnatém hrobě odpočívalo mrtvé tělo Páně. Ale Pán Ježíš spojil vlastní mocí svou duši s mrtvým tělem a zatřásl zemí a vyšel neviditelně ze zavřeného hrobu. Anděl pak odhalil kámen, aby lidé viděli, že skořápka hrobu je již prázdná.

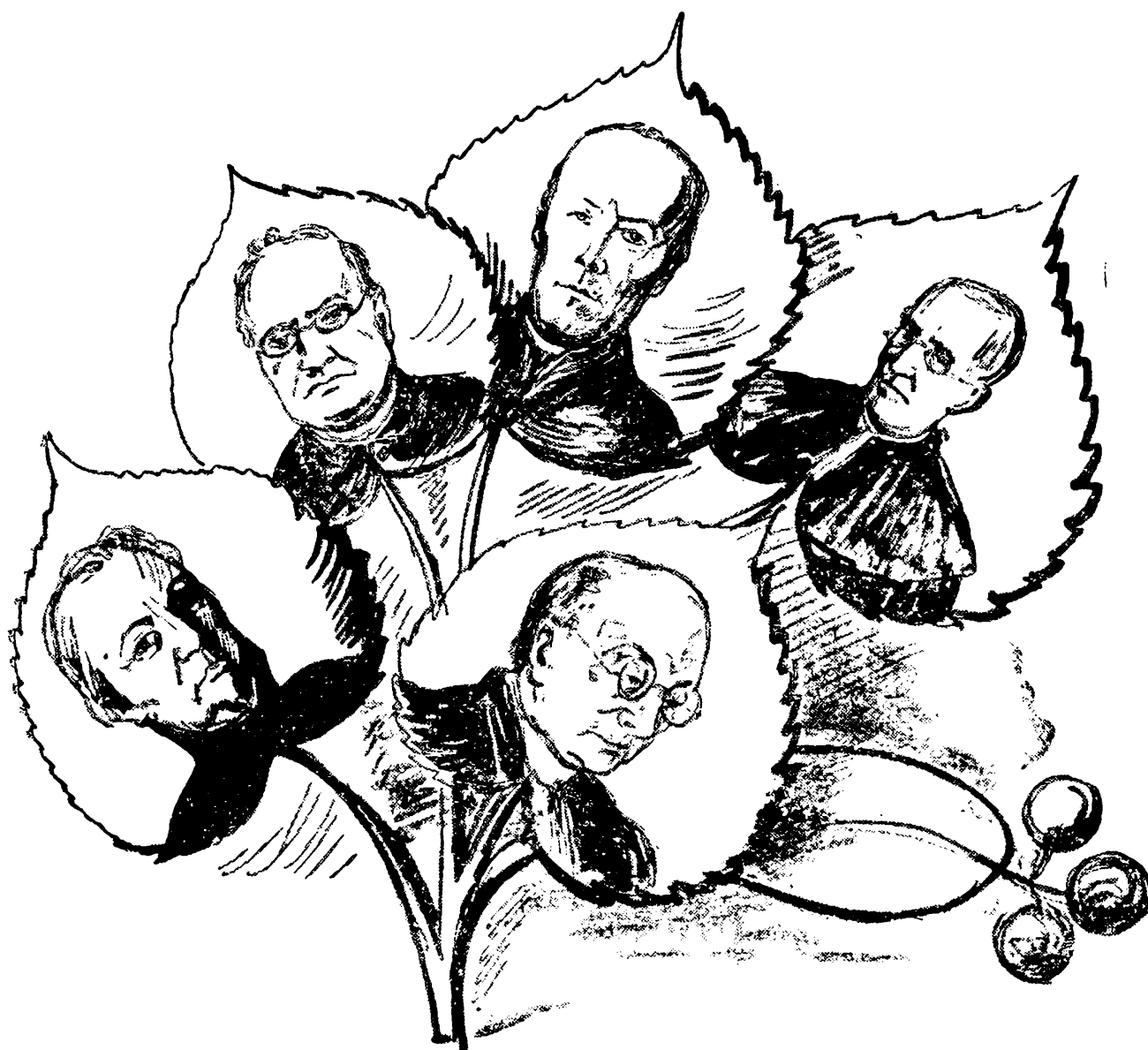
Co napíšete do měsíční tabulky, až uplyne březen? 1. Mši sv. v neděli, ve všední den a sv. přijímání. — 2. Na volné místo napište, zda jste byli u sv. přijímání společně.

Za měsíc březen bude též bodován družinkářský úkol. Ten zní: Naše družinka o velikonočních. V krátkém článku napište, co děláte v družince a jak jste se měli o velikonočních.

Velký náčelník.

Nové družinky:

313. „Veselé děvčata“, M. Petrášová, Kadaň. — 314. „Čisté duše“, J. Machalová, Uh. Brod. — 315. „Stateční orli“, S. Žaroský, Žarošice. — 316. „Kříž vítězí“, J. Machaň, Uhřet. — 317. „Bojovníci sv. Vojtěcha“, F. Štětká, Mutěnice. — 318. „Růžičky sv. Terezičky“, B. Krčmová, Šlapanice. — 319. „Růže květ“, M. Keňová, Březová. — 320. „Zářící hvězda“, J. Zrůstková, Valchov. — 321. „Třpytící hvězda“, B. Čížková, Okrouhák. — 322. „Kamený kvítek“, D. Peterková, Boskovice. — 323. „Zlaté slunce“, L. Jakubcová, Velenov. — 324. „Jitřenky“, B. Bašná, Obora. — 325. „Veselé děvčata“, V. Raiblová, Mladkov. — 326. „Veselé družičky“, E. Dvořáková, Boskovice. — 327. „Stateční hoši“, J. Mazuch, Prušánky. — 328. „Čisté srdce“, M. Hlaváčová, Prušánky. — 329. „Radostné mládí“, F. Škopa, Prušánky. — 330. „Květiny Páně“, M. Nekulová, Mladoňovice. — 331. „Věrní kamarádi“, J. Vopat, Žebnice. — 332. „Hoši od bobří hráze“, J. Ševčík, Jablonka. — 333. „Strážci kříže“, J. Troubil, Násedlovice. — 334. „Veselý kvítek“, E. Hanáková, Žďárná. — 335. „Zlatý šíp“, K. Dlábková, Žďárná. — 336. „Planoucí srdce“, A. Zemánková, Vratkov. — 337. „Sedmikráska“, M. Vymazalová, Slavíkovec. — 338. „Konvalinky“, J. Škrabalová, Vísky. — 339. „Pomněnky“, M. Čejková, Vísky. — 340. „Orion“, L. Přichystal, Vísky. — 341. „Dívky Madony Klatovské“, M. Juříčková, Deblín. — 342. „Bojovníci za vlast“, V. Floch, Vítovice. — 343. „Bojovní lev“, T. Drápal, Vážany Kr. — 344. „Zlaté srdce“, A. Heinzlová, Vítovice. — 345. „Růžové poupě“, M. Drápalová, Vážany Kr. — 346. „Mariino srdce“, A. Müllerová, Nenkovice. — 347. „Draci“, Ž. Štouračová, Vlasatice. — 348. „Severky“, V. Fojtíková, Brno. — 349. „Sněženky“, L. Hamanová, Brno. — 350. „Skrytá fialka“, M. Vincencová, Sternberk. — 351. „Lví srdce“, Jos. Jurák, Kaňovice. — 352. „Bílí orli“, J. Krutál, Mor. Nová Ves. — 353. „Legie sv. Vojtěcha“, J. Blažek, Brno. — 354. „Veselí hoši“, Josef Grym, Podolí u Brna. — 355. „Světlušky“, M. Machalová, Strání. — 356. „Legie sv. Vojtěcha“, Fr. Bezděk, N. Jičín. — 357. „Ježíškova legie“, J. Bečáková, N. Jičín. — 358. „Šedý orel“, Jar. Hlaváček, Liberec. — 359. „Bílí lvi“, Jos. Lupač, Labuty.

Velká soutěž Anděla strážného

7. ÚKOL

Je jistě známo, jak velkou účast mělo české katolické kněžstvo téměř na všem, co tvoří velikost českých dějin a kulturu našeho národa. Kněží byli nejen hlasateli náboženské a mravní obrody, ale také obránci a buditeli národního vědomí a společenského povznesení. Vysoký klerus, stejně jako faráři a kaplani z venkovských krajů, svěťtí kněží i řeholníci zanechali přecetné a v mnohém i trvalé stopy své osvětové práce v našich zemích. Od nejstarších našich kronikářů až k politickým vězňům poslední války je to vždy český kněz, který prožívá s celým národem osudy své vlasti.

Přinášíme vám pět portrétů význačných katolických kněží, a vaším úkolem je, abyste nám napsali, koho obrázek představuje, a připojili několik vět o dle dotčeného kněze. Chceme vám však trochu pomoci.

Začínáme prvním, který ohnivě svou Obranou hájil český jazyk. Druhý je autorem mnoha sborů, které ještě i dnes slyšíte z radia a z koncertních síní. Třetí zasvětil svůj život národnímu a duchovnímu povznesení Moravy podle hesla „Církev a vlast“. Čtvrtý, kanovník vyšehradský, bude vám jistě znám jako sběratel pohádek. Konečně pátý je dosud žijící básník, z jehož spisů připomínáme vám knížku „Moji přátelé“.

Rozluštění tohoto úkolu zašlete nám do konce března. Mezi správné luštitelé bude vylosováno 40 odměn. — 1. cena: kopací míč; — 2. cena: plnicí pero; — 3. cena: Mi-mářík-Janouch: Rytíř v žlíněm rouchu; — 4. cena: fotoalbum; — 5. cena: patentní tužka; — 6.—40. cena: různé.

Při 6. úkolu nebylo uvedeno datum, proto je doplňujeme. Řešení 6. úkolu zašlete nám do 5. března.

Vylosování velké soutěže Anděla strážného z č. 4.

Tento úkol z pohádkového světa vzbudil takový zájem mezi čtenáři, že správných rozluštění došlo přes 10.000.

Mezi správné řešitele bylo vylosováno:

1. cena - *sáňky*: František a Karel Markovi, Halenkov; — 2. cena - *Talisman*: Vlasta Hlavová, Semily; — 3. cena - *To byl Toník z Horácka*: Fr. Čejková, Žďár na Moravě; — 4. cena - *Rytíř v žíněném rouchu*: D. Hannová, Rokycany.

5.—40. cena: Z. Binder, Litovel. — M. Krejčová, Olešnice na M. — I. Odehnalová, Kutná Hora. — I. Beránková, Terežín. — H. Nedomlelová, Vítkovice v Krk. — M. Svobodová, Rozseč n. K. — A. Grünvaldová, Zdice. — D. Horká, Dol. Město. — J. Zimmermannová, Stupná. — M. Lišková, Vrchotice. — M. Mandáková, Malonice. — J. Dvořák, Jířetice. — D. Jasanský, Slatiňany. — F. Pech, Hřibčice. — J. Kudrnáček, Hronov. — M. Lopour, Borová. — J. Řezáč, Tábor. — Z. Schöfflerová, Suché Vrbné. — M. Macháček, Oleška. — K. Srnová, Praha-Smíchov. — D. Nyklová, Jirkov u Chomutova. — L. Mládek, Pardubice-Svítkov. — Š. Procházková, Medlov. — M. Divišová, Žel. Huť. — A. Berka, Biskupice. — J. Průdek, Rakvice. — J. Stuchlík, Šumvald. — H. Dohnalová, Napajedla. — J. Melcher, Brno-Líšeň. — Z. Sklenář, Písečné. — A. Navrátil, Blazice. — M. Hudcová, Mikušovice. — L. Hradilová, Cukmantl. — V. Schallenger, Hlohovec. — M. Zavadilová, Čechovice. — M. Dášová, Brno-Bohunice.

Vysilač A. S.

Redakce děkuje za vánoční a novoroční vzpomínku listkem těmto čtenářům a čtenářkám: Jos. Šindar z Lužice, Alena Krejčí z Holešova, P. a H. Brdíčkoví ze Skutče, Jiří Vysloužil z Brna-Řečkovice, Mil. Adamovská ze Strážova, ministranti z Ludgeřovic, A. a J. Ljagotovy ze Zašové, J. Sedláček z Příbramě, Marková z Drahonice, D. Mičulková z Brna. — M. Brodský z Brna-Žabovřesk podává zprávu o mikulášské besídce, při níž Sněhurku hrála H. Horáková a prince J. Malacková a R. Hettmer se dojemně rozloučil s p. prof. Tvrdoněm. — Dívčí pěvecké sdružení Karlínský sbor v Praze nám poslal 2. číslo IX. ročníku svého časopisu, z něhož poznáváme nadšení mladých srdcí pro zpěv a všechno ušlechtilé. Přejeme mladým zpěvačkám mnoho zdaru na dráze umění! — Zd. Nezval z Blanska vypráví veselý příběh jedné noci. — L. Miklová z Březnice vítá jaro svými veršičky. — M. Bunzlová z Doubravníka: Tvé básničky se nám líbily. Časem některou otiskneme. — *Básničky poslali*: M. Neradová ze Sedlečka, M. Novotný z Traplic, S. V. K. ze Starého Sedla, A. Kalivodová z Klatov, L. Baraňáková z Rakova, K. Vrchovecký z Kroměříže, J. Dostál z Kroměříže, Felicita D. — odkud? — M. Housarová z Těšovic, M. Čón z Rýmařova, M. Gajdošíková z Modré, M. Nivnická z Tasovic, V. Krajčová z Držovic, M. Hanáková z Blatnice pod sv. Ant., J. Tuhá z Plenkovic, Jarka z Ostrova, Jan Petruš z Havlíčkovy Brodu, M. Čimplová v Habrech, Anna Mazálková ze Šlapanic, V. Pivoňka z Kozojed, H. Suchá z Pardubic, Fr. Klamerník z Třeště, L. Hlavicová z Brna, A. Starešová ze Štítné n. V., B. Navrátilová z Nenakonic, R. Zahrádková z Dubňan, B. Štefková z H. Otaslavic. — Dobrodružný příběh z Afriky s ilustracemi napsal Oskar Gold v N. Bohumíně. Také St. Flajšman z Lišného pěkně popsal táboření o prázdninách. *Jinými vyprávěči jsou*: M. Vostrčilová ve Zbožňově, M. Žejdlíková v M. Křižánkách, J. Dvořáčková v Nosislavi, M. Dubová z Veliše, C. Adámková ze Sudkova, Ol. Škárová ze Šerkovic, J. Chrástek z Bořetic, M. Jelínková z Útěchovic, Jos. Šindar z biskupského gymnasia v Brně, Z. Kolajková z Heltinova. — „*Jak mne ochránil můj anděl strážný*“ vyprávějí: L. Holková z Paskova — Na kole s kopce, L. Plašil z Bílovce — Neposlušnost se nevyplácí, K. Horák z Třebíče — Pád do lomu, M. Grégrová z Opavy — Tanec po lávce, L. Šulc z Dol. Louček — Náboje na poli, R. Krejčová z Kojetína — Pod vodou, F. Braunerová z Hrubčic — Na desce, L. Jurášek z Kašavy — Granát na ledě, S. Kolesa z Mohelna — Automatická pistole, J. Molčík z Chropyně — Pod vozem, P. Beránová z Brna — Granátová střepina, Z. Kořenková z Loučky — Mezi auty, R. Huťová z Lužic — Bombardování Hodonína, Ol. Benda z Lomnice n. L. — Pod ostřím kosy. — Ant. Slezák z Ostrožské Nové Vsi. — Mezi auty, M. Katulková z Rožnova pod Radh. — Osvobození z rukou nepřátel, J. Roubal z Prahy. — Štěpinka v krku. Dík Jiřince Škrabalové z Víseke za novoroční pozdrav!

František Chlup, 9 roků.

Kreslete s námi

Milé děti! Devítiletý Fr. Chlup z Borotína nám poslal krásný obrázek. Jistě se mnoho nerozmýšlel a šlo mu to pěkně od ruky. Co nám vše nakreslil: stromy, lesy, pole, chaloupky i borotínský kostelíček. Vše oživeno lidmi i zvířaty. Každý pracuje, děti si hrají. Umí to dobře. Škoda, že nemůžeme otisknouti celé. Alespoň na malém kousíčku vidíte, jak to asi dělal. Jiný umělec M. Kačírek nám píše: „Můj dědeček je tkadlec. Tká lidem plátno. Poprosil jsem ho, zda by mi nedovolil, abych jej namaloval. Dlouho se zdráhal, ale konečně přece svolil.“ S jakým zdarem ho nakreslil, vidíte na obrázku. Všimněte si života kolem sebe, nakreslete, co si zapamatujete a co se vám zalíbí, a pošlete nám to!

Váš A. S.

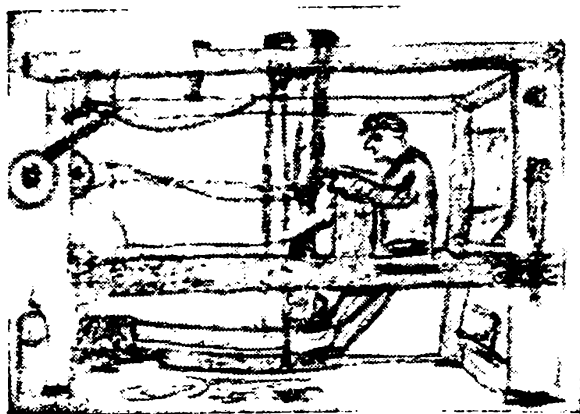

S. Flajšman, Lišný.

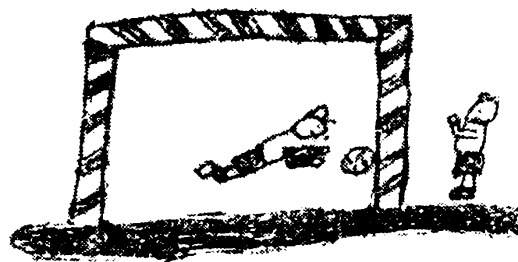
Odměny dostanou:
J. Mrhálek, M. Mojžíšová,
J. Kakáč, E. Starečková,
L. Lipka, H. Weirichová,
B. Šimáček, J. Hála, L.
Petrová, A. Doskočilová,
J. Kaiseršatová, J. Novák,
F. Plecháč, J. Brnovják,
A. Havlíková, M. Kačírek,
B. Havelková, J. Oulehla,
G. Domesová. (Odměny
dostanou rovněž ti, je-
jichž práce jsou otištěny.)

Anička Ryčková,
4 roky,
Svatoslav.

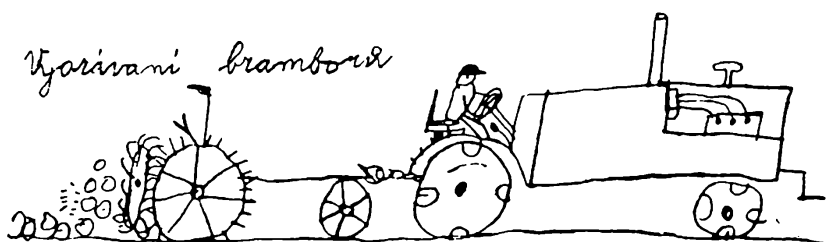
M. Kačírek, 12 roků, Šasov.

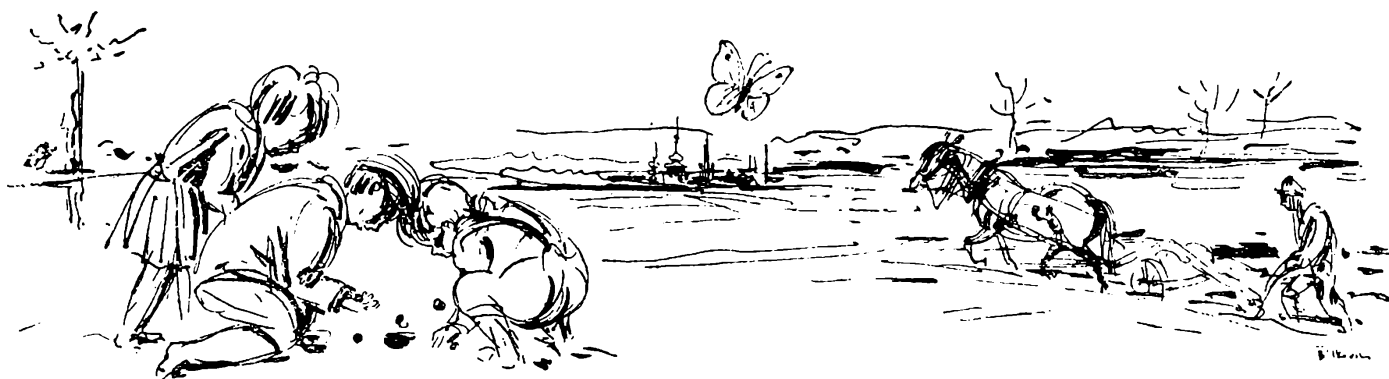
A. Rozsypal, 8 roků, Výčapy.

Zdeněk Kobr, 10 roků.

Václav Štrýgl, 8 roků, Budislav.

Záhonek mladých

POVĚST O ČERTÍM KOPEČKU.

Nedaleko hory Kozákova v Českém ráji se zdvihá z roviny malý kopeček. Je asi 80 m vysoký a příkrý. Pověst o něm vypravuje toto: Kdysi v dávných dobách si dávali čert s andělem závody. Čert řekl andělovi: „Já umím rychle utíkat, proto poběžím po zemi. Ty máš křídla, můžeš tedy letět ve vzduchu!“ Anděl souhlasil. Start měli u města Turnova a cíl na hoře Hamštýně. Čert z počátku vyhrával, ale v druhé polovině závodu se mu stala nehoda. Při prudkém běhu si nabral do boty kamení a hlíny. Kamení čerta tlačilo a chtěl nechtěl musel se zout a hlínu s kamením vysypat. Při tom se opozdil, anděl ho zatím dohonil, a když se čert znovu rozběhl, byl už anděl u cíle. Ta hromádka hlíny a kamení, to je ten kopeček. A protože jej měl čert v botě, nazvali jej lidé Čertím kopečkem.

Stanislav Flajšman, Lišný č. 41.

T. G. M. — V BŘEZNU A V ZÁŘÍ.

Každému Čechoslováku jsou známa dvě města: Hodonín a Lány. Z Hodonína vyšel muž, jehož znal celý svět. A v Lánech spí svůj věčný sen.

V březnu nám skřivan písni oznamuje jaro. Celá příroda ožívuje. Všechno se budí k novému životu. Tráva pučí ze země a broučci vylézají ze svých děr. A v tento čas celý národ vzpomíná narození prvního presidenta Československé republiky.

A září...? Slunce už tak nehřeje. Celá příroda zesmutněla. Všechno se připravuje na zimu. Zpěvaví ptáci odlétají na jih. Broučci zalézají do země. I zvířata se připravují na zimu. Všude jen smutno a pusto. Vždyť nám v září odešel T. G. Masaryk.

Ale jaro se vždycky vrátí. Vždy přiletí ptáci. Vše se probouzí k novému životu. A v tento čas národ vzpomíná. Vzácné jméno mu nevymizí.

František Keberle, žák V. tř. obecné školy.

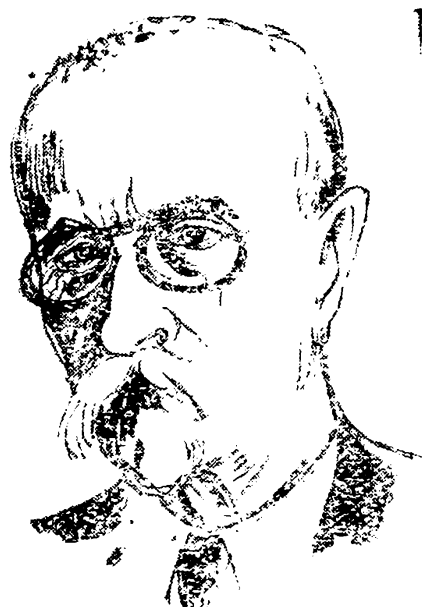
NAŠE ANETKA.

Čáp k nám letí, už je tu!
Přines' malou Anetu.
Položil ji do košíčku
a chystal se k odletu.

Při odchodu povídá:
„Ať mi na ni pozor dá
její velká sestra Lili,
ať ji pěkně kolíbá!“

Nic se, čápe, nestarej,
dál zas děti roznášej,
však se o ni postaráme,
veselo s ní bude — hej!

Lilinka Hlavicová.

Naše soutěž „Jak mne ochránil můj anděl strážný“

POD VÁLCEM. Když mi byly asi dva roky, váleli jsme brambory. Pilně jsem se díval. Když jeli domů, najednou jsem skočil pod válec. Ten mě celého přejel — od paty až přes hlavu. Všichni se lekli, ale mně se nic nestalo. Jen jsem si trochu odřel tvář. Dnes vím, že mě chránil můj anděl strážný a Panna Maria. Václav Štrýgl, Budislav.

III. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

Mezi správné luštitelé bude vylosováno:

1. cena: Plnicí pero. - 2. cena: W. Scott: Talisman. - 3. cena: K. Mynařík: Rytíř v žlíněm rouchu. 4. - 20. cena: Různé.

Rozluštění nejméně poloviny hádanek z čísla 6. a 7. zašlete do konce března.

47. DOPLŇOVAČKA S TAJENKOU.

(J. Jílek, Uhřetice.)

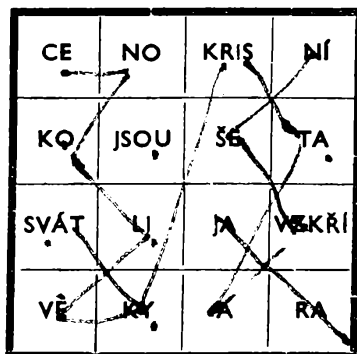
x	prorok
x	vojenský signál
x	stát
x	mužské jméno
x	záclona
x	stát
x	je v květech

48. PŘESMYČKA.

(B. Pernica, Kotvrdovice.)

E, JÁ MÁM KONSKÝ NOS (á = a)

49. KRÁLOVSKÁ PROCHÁZKA.

50. DĚLENKA.

(M. Kočí, Ivančice u Brna.)

První — člen národa,
druhá — cizí pták,
celek — vodní víla,
z pchádky ji znáte snad.

51. ZÁMĚNKA.

(M. Žáčková, Vel. Meziříčí.)

S „m“ v pivovaře zbývá,
s „b“ po dešti bývá,
s „d“ řemeslník mívá.

52. ROHÁČEK.

hulička jarní hra chlapců
malá ulice
tvář
tvář (bez hlavy)
lká (a = á)
slabika
písmeno

53. REBUS.

(Jind. Pickner, Kroměříž.)

N
N N
N Í N
N N
N

54. ČÍSELKA.

Milá roční doba je 1234
čteš se na ni 12345?

55. PŘESMYČKA ZEMĚPISNÁ.

(Hroznolhošťanům — MŠ.)

CO VOLÁ NÁŠ ESKÁ? (á = a)

Vylosování I. řešitelského turnaje.

Řešení došlo několik set, mnoho řešitelů se však nepodepsalo a nesplnilo podmínky. J. nezaslalo řešení nejméně poloviny hádanek z 2. a 3. čísla. Vzhledem k velkému zájmu rozšířili jsme odměny na 30.

Ze správných luštitelů byli vylosováni: 1. cena - plnicí pero: J. Kober, Přerov. — 2. cena - Ptáčková: Blaňáček: M. Frolková, Hroz. Lhota. — 3. cena - Janouch: Zajatci džungle: J. Musil, Blansko. — 4. cena - šachová hra: V. Pavlík, Klatovy. — 5. cena - fotoalbum: B. Šťastná, Uh. Brod.

5. - 30. cena: A. Bartoš, Skuteč. — J. Čech, Jaroměřice n. R. — F. Hudeček, Tasov. — J. Jílek, Určice. — M. Kaňák, Frýdlant n. Ostr. — L. Kožešníková, Nejdek. — F. Krmíček, Hroz. Lhota. — J. Kučera, Modřany. — Z. Kucharská, J. Kucharský, Petřkovice. — Z. Neuer, Brno. — J. Nezmeškal, Mikulov. — L. Ondra, Nedachlebice. — E. Pilková, Hradčovice. — J. Procházka, Zdice. — L. Šraděja, Hroz. Lhota. — E. Urbanová, Kostelní Vydří. — L. Větrník, Tasov. — Svatovojtěšský klub „Věrní kamarádi“, Žebnice. — M. Kolářová, Protivanov. — V. Novotný, Unkovice. — H. Vičanová, Rajnochovice. — M. Drásalová, Brněnské Ivanovice. — J. Slabotinský, Kobeř. — A. Scholzová, Olomouc. — F. Semela, Pozlovice.

Drobnosti

PAŠIJOVÝ POKLAD. V údolí, zvaném Hradečná, vedoucím od Dobišova, jest studánka, obecně zvaná Dankůska, ve které prý plove na Květnou neděli ve chvíli, kdy se čtou v kostele pašije, zlatá kachna a otevírá skalní útroby tomu, kdo ji vidí. Běda tomu, kdo by se opozdil! Jakmile jsou pašije dozpívány, hora se zavírá a opozdilec, který vnikl do hory pro poklady, jest potrestán za svou hrabivost celoročním nuceným pobytem v hoře. Nsl.

ZELENOČTVRTEČNÍ VEJCE. Chodská selka sebrala všechna vejce snešená na Zelený čtvrtek a schovala je. Na Bílou sobotu je uvařila, upekla kousek beránčího masa, dala na talíř, svázala do ubrousku a nesla k posvěcení do kostela. Na Boží hod po mši sv., když všichni přišli z kostela, dostal každý člen rodiny vejce, mazanec a kousek masa. Věřilo se, že kdo takto společně jedl posvěcené velikonoční pokrmy, nikdy v lese nezabloudí, ale vždy najde cestu domů, když si na toto společné posedení vzpomene. Ani skořápky se nesměly vyhoditi ven, ani kosti dát psovi, protože to bylo svěcené, a proto se tyto zbytky hodily do ohně. Nsl.

SPOŘENÍ DĚTÍ. Pražská městská spořitelna dala dětem první obecné třídy v Praze darovací listy s částkou Kčs 30.—, vázané na výplatu po pěti letech s tím, že tato částka bude doplněna v nejbližších dnech alespoň na Kčs 50.—. Jde o podporu drobného spoření školní mládeže. Nsl.

TEČKOVKA.

Domluvit se s ním - to je zkouška.
Neposlouchá, pořád mele svou.
Olgo, nezlob se na
Víš, tak mlsky, ty mu k duhu jdou.

Dědečkovy oříšky

11. Mrtva jsem, mluvit neumím, a přece se rád se mnou bavíš, protože ti mnoho povím. — 62. Potrava má jest líbezná, požitok práce sladký, ale msta nebezpečná. — 63. S jakým kolem kolář ke kováři nechodí? — 64. Sedmery má schody a vejde se do kapky vody. — 65. Zapaluje se to, ale nic se tím nezapálí. — 66. V kterém srdci není krve? — 67. Váží-li jedna cihla 1 kg a půl cihly, kolik váží 10 cihel?

A na konec tři oříšky od našich milých louskáčků:

68. Od Pepíka ze Zborovic: Co je průhlednější než sklo? — 69. Od Bohunky z Letovic: Co naše maminka často založí, a přece nikdy nehledá? — 70. Od Vlasty z Pozořic: Díra vedle díry a přece se nepřetrhne.

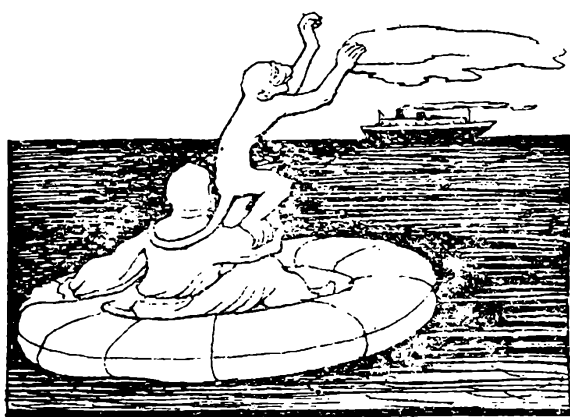
Hodně úspěchu při řešeních, která nám pošlete na korespondenčním lístku do 10. dubna 1948.

O vánocích jste skutečně hodně louskali. Dostal jsem opět celou hromádku jadérek. Díky za ně. Nejlepší z čísla 4. byly cd těchto našich čtenářů: Josefa Bršlici z Nivnice, Zdeňka Chylíka ze Skleného a Marie Vorlové z Tasova. Dostanou pěknou knížku.

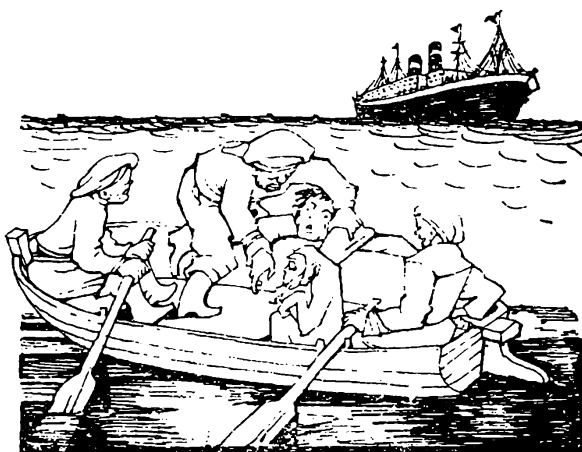
Řešení oříšků ze čtvrtého čísla: 31. Každý dostal vína do 3½ sudu a 7 sudů. 32. 10 m 33. Písmenem „N“. 34. Adam. 35. Kdo stál v brambořšti. 36. Písmenem „I“. 37. Poděbrady. 38. Kolín. 39. Chomout. 40. Písmeno „“.

ANDEĽ STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo prázdniny. Číslo 7. vyšlo 1. března 1948. Redakce: P. Ferd. Pokorný. Vedoucí duchovní vých. P. Jos. Soukop. Odpovědný zástupce listu JUDr. Jos. Banzet. Brno, Starobrněnská 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk, expedice a administrace: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21. Předplatné pro celý ročník Kčs 35.—. Číslo za Kčs 3.50. Dohledací pošt. úř. Brno 2.

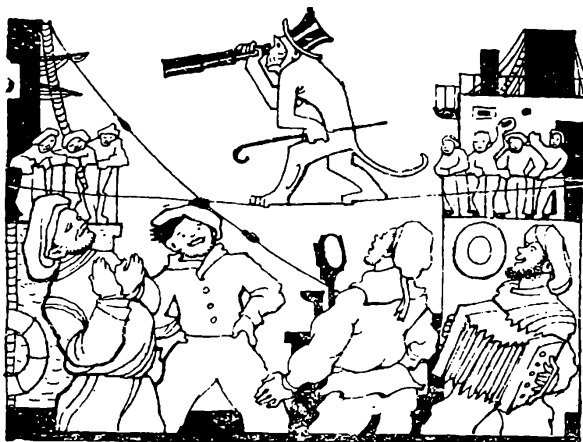
Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

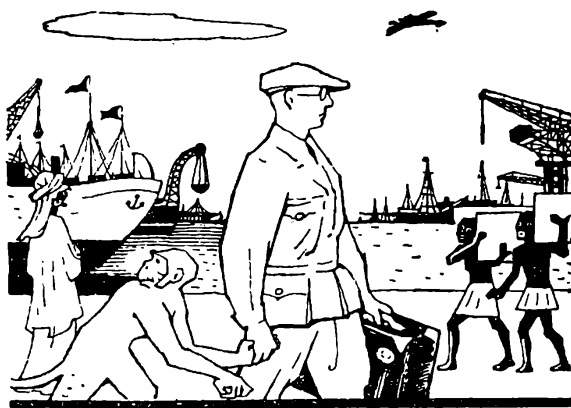
37. A tu loď spatřili v dáli,
Jack vyskočit neotálí
za krk svému pánovi,
mává šátkem, bláhový.

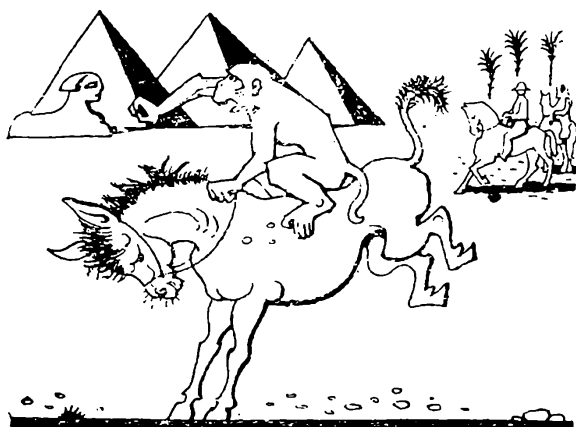
38. Hlídka ale zočila je,
kapitán, člun vysílaje
k trosečnicků záchraně,
na palubu přijal je.

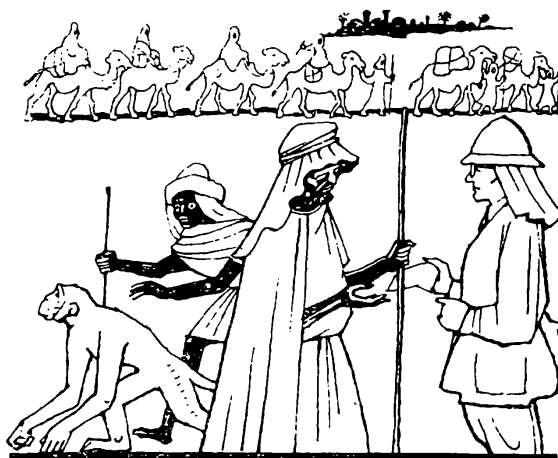
39 Jack je tu hned jako doma,
u posádky dobré to má,
pro smích její taškařic
vymýšlí si na tisíc.

40. Po kratším či delším čase
v Alexandrii loď zase
přistála a Jack a pán
spatřili zem karavan.

41. Jack má ovšem vždy svůj zájem,
zdá se nespokojen s krajem
sfing a pyramid, a dost
dává najevo svou zlost.

42. Domov vrátit s lesy, zvěří
chce mu doktor, Jacka svěří
kupci, by jej s sebou vzal
přes Saharu a pak dál.

KAREL IV., OTEC VLASTI. ZAKLADATEL PRAŽSKÉ UNIVERSITY

8. *Anděl strážný*

SE STÁLOU PŘÍLOHOU „VELKÉ VÍTĚZSTVÍ“

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ • ROČNÍK 63 • CENA Kčs 3.50

Významné dny v dubnu

1. DUBNA rády děti „vyvádějí“ nebo „posílají aprilem“. Dej pozor, aby tě někdo neposlal pro komáří sádlo, pro hodinářský kyt nebo koupit za pět korun semtele.

NEDĚLE BÍLÁ (4. dubna). Na mnohých místech přistupují děti k prvnímu svatému přijímání. Ve starých dobách dnes nebo v sobotu předtím přicházeli nově pokřtění, oděni v bílá roucha, na slavné bohoslužby. V Římě je slavná mše svatá ve svatyni sv. Pankráce, který jako čtrnáctiletý hoch zemřel mučednickou smrtí. Pohanským soudcům řekl: „*Třebas jsem mlád, má mysl je pevná.*“

6. DUBNA ROKU 885 zemřel na Velehradě sv. Metoděj. Před smrtí ustanovil za svého nástupce Gorazda: „*Toto je vaší země svobodný muž, vzdělaný v latinských knihách a pravověrný. To budiž vůle Boží a vaše láska, jakož i moje.*“ Zemřel ráno při svlčání, obklopen svými žáky, duchovenstvem i lidem. Byl slavně pochován v hlavním chrámu moravském za oltářem Panny Marie. Staroslovanský spisovatel vypravuje: „*Lidé pak se shromáždili v bezpočetném množství a provázeli ho se svícemi, oplakávající dobrého učitele a pastýře, muži i ženy, malí i velcí, bohatí i chudí, svobodní i nevolníci, vdovy sirotci, cizí i domácí, nemocní i zdraví, všichni, poněvadž byl všechno všem, aby všechny získal.*“

SLAVNOST SV. JOSEFA (14. dubna) patrona Církve svaté. Svátek sv. Josefa v březnu připadá do vážné doby postní a nemůže býti slaven dosti radostně. Proto zavedena slavnost sv. Josefa v době povelikonoční.

SV. VOJTĚCHA, biskupa a mučedníka (23. dubna). Končí jubilejní rok svatovojtěšský. Vzpomínáš na svatovojtěšské oslavy minulého roku?

Svatý Vojtěch miloval svůj národ a snažil se povznést jej ke Kristu Pánu. Dával dobrý příklad v nábožném životě, horlil proti pohanským zvykům a ujímal se chudiny. Přivedl k nám benediktinské mnichy a založil klášter v Břevnově. Byl velkým ctitelem mučedníka sv. Václava a vybízel národ, aby se ke sv. Václavu utíkal ve všech strastech. Byl vyštván ze země a zemřel smrtí mučednickou na misijní cestě v pohanském Prusku dne 23. dubna 997. „*Hospodine, pomiluj ny.*“

SV. JIŘÍ (24. dubna). Vzor bojovníka za víru a křesťanskou ctnost. Patron junáků.

„Svatý Jiří vstává, zem odmykává, aby tráva rostla, travička zelená,	růžička červená, fiala modrá, všelijaké květy na věnečků vití.“
---	--

PROSEBNÝ PRŮVOD. — 25. dubna se koná prosebný průvod do polí a prosebné bohoslužby:

Zachovej, což je na poli, bychom z toho užít mohli.

PANNA MARIA, MATKA DOBRÉ RADY (26. dubna). Znáš obrázek Matky dobré rady? Před ním sv. Alois si vyprošoval osvícení pro šťastnou volbu stavu.

SV. PETR KANISIUS (27. dubna) sestavil první katechismus pro lid. Působil též v Praze a založil tam první kolej Tovaryšstva Ježíšova (Klementinum).

Sv. Petr Kanisius se všemožně staral o náboženské vzdělání lidu a zvláště dbal, aby lid četl katolické vydání Písma svatého. Máte doma Písmo svaté aspoň Nového Zákona? Snadno je dostanete koupit. Zvláště pěkné vydání je z nakladatelství Velehrad v úpravě dr. Rud. Cola, cena Kčs 60.—.

V DUBNU budou na mnoha místech naší drahé vlasti vzpomínat třetího výročí osvobození. Vzpomeň si na válečné události a vroucně poděkuj Pánu Bohu a svému andělu strážnému za ochranu. Je pěkným znamením vděčnosti v den osvobození vesnice zúčastnit se mše svaté a přistoupit ke sv. přijímání.

Apoštolát modlitby v dubnu: Aby rostl počet svatých kněží.

Misijní úmysl: Aby společenský řád v Číně byl uchráněn bezbožectví.

Stůl s plody vědění

Karel Hroch.

K 600. výročí založení Karlovy university v Praze.

„Pan Mikuláš z Blatné,“ ohlásil sluha u dveří, otevřel je a ustoupil. Karel IV. vzhlédl od své práce. Vyřezával sošku z lipového dřeva. Sošku Panny Marie. Tolik milostí již vyprosila nebeská Matka mladému českému panovníkovi a tolik by jich ještě potřeboval. Syn poslední Přemyslovny Elišky a rytířského Jana Lucemburského, vychováním Francouz, ale srdcem a veškerou jeho horoucností Čech.

Návštěvník přispěchal, aby poklekl podle tehdejšího zvyku před pánem země. Karel však odložil dřevo, zadržel hosta a přátelsky se s ním přivítal. A hned se vyptával, cože u nich nového v jižních Čechách, jak si tam žijí, jaká bezpečnost na cestách a co na Strakonících?

„Škoda pana Viléma!“ povzdychl král. „Do smrti nezapomeneme jeho šlechtynosti!“

To bylo před rokem v bitvě u Kresčaku.

Hrdinský slepý král Jan bojoval jako lev.

„Chci do vřavy, nechci být vzadu,“ bránil se Jan, když ho posílal z nebezpečného místa. Dal si přivázati svého koně ke koním dvou pánů Jindřichů, Basilejského a z Klingenbergu.

„Praha,“ znělo heslo Čechů a s ním se obořili na nepřitele. Byl to však nerovný boj. Padali čeští páni kolem krále jako pokosené květy, ale Jan se zdráhal ustoupit.

„Toho bohdá nebude, aby český král z boje utíkal!“

I Karel bojoval po boku svého otce neméně udatně. Když čeští páni viděli, že Jana z bitevní vřavy nedostanou, snažili se zachránit alespoň jeho syna. Pan Vilém ze Strakonice byl jedním z těch, kteří takřka násilím odvedli Karla z bojiště. Pan Vilém se však vrátil do boje a zahynul.

„A co syn pana Viléma?“ ptá se Karel pana Mikuláše.

„Mikuláš, můj synovec a kmotřenec, postonává a vadne nám jako květina bez vláhy.“

Karel se zarmoutil.

„Studoval přece . . .“

„V Padově v Itálii, ale nesvědčí mu tam.“

„Ve slunné Itálii mu nesvědčí?“ divil se král.

„Nevíme si s ním rady. Chtěl by studovat, chtěl by dokončit studie, chtěl by se stát mistrem theologie, ale vrátit se nemůže.“

„Počkej, pane Mikuláši,“ zvolal Karel IV. a znovu odložil řezbářskou práci, kterou při rozhovoru vzal opět do rukou. „Potěšíš svého jmenovce a syna svého bratra, mého vzácného přítele a zachránce života. Budeme mít v Praze vysoké učení!“

Pan Mikuláš hleděl dosti nedůvěřivě.

„V Praze? Už Václav II. se o to pokoušel. Vím, královská Milosti, že jsi mocnější než tvůj děd, ale . . .“

Karel vrtěl hlavou. Oči se mu leskly vzrušením. Těkala po místnosti.

„Bude v Praze vysoké učení, bude. Už nám posel donesl povolení svatého Otce z Avignonu, a co nevidět dáme tuto listinu slavnostně vyhlásit.“

Karel IV. mluvil chvílemi o sobě v množném čísle, chvílemi zase hovořil jako soukromník.

„To je ovšem jiná věc,“ zaradoval se i pan Mikuláš.

„Moc hezký list nám poslal svatý Otec. Svoluje, aby v Praze bylo založeno vysoké učení k užitku netoliko všech obyvatelů našeho království, ale i těch, kteří sem budou přilákáni. Už i kancléř je jmenován.“

„Arcibiskup Arnošt z Pardubic?“

„Ano, ten. Náš vzácný přítel a rádce. Tohle všechno vyřídí svému kmotřenci! Ať se honem pozdraví, aby mohl dokončit studia u nás doma, v naší Praze.“

„Vyřídím, Milosti, velmi rád vyřídím. Kterýpak Čech by se neradoval z nového úspěchu našeho království?“

Potěšil se tou zprávou Mikuláš ze Strakonice, potěšil se i zprávami z Prahy a pozdravem od krále Karla, který mu vyřídil strýc Mikuláš z Blatné. Lože však neopustil. Horečka nechtěla opustit tělo a duši zase svírala touha po studiu.

Ještě nemohlo být vyhlášeno zřízení vysokého učení v Praze. Bylo tu sice svolení svatého Otce z 26. ledna 1347, ale ještě se musel panovník optat českého sněmu, české šlechty.

Toto druhé svolení dostal Karel IV. až v předjaří r. 1348.

To už byla také dořezána soška Panny Marie. Karel IV. ji poslal jako projev své přízně mladému Mikuláši ze Strakonice zároveň se vzkazem, aby přijel do Prahy v dubnu, že budou velké slavnosti při zahájení přednášek na nově zřízené pražské universitě.

A na tohoto mladého Čecha, dychtivého po svatém vědění, myslel král České země, když skládal listinu, kterou se mělo uskutečnit založení vysokého učení v Praze:

„Aby věrní obyvatelé našeho království, kteří neustále lačnější po plodech vědění, nebyli nuceni doprošovati se cizí pomoci, nýbrž aby v království našli stůl již prostřený.“

Tak to doslova napsal v zakládací listině, kterou dne 7. dubna 1348 odevzdal do rukou svého přítele a kancléře příští university pražského arcibiskupa Arnošta z Pardubic.

Pak se připravovaly velké oslavy v chrámu svatovítském, při nichž měla být listina čili bulla Karla IV. po slavných bohoslužbách vyhlášena.

„Z jižních Čech nepřišel žádný vzkaz, snad přijede mladý Mikuláš.“
těšil se Karel.

Přijel jen jeho strýc Mikuláš z Blatné se slzou v oku.

„A tvůj kmotřenec?“

„Už nelační po vědách. Bůh mu dopřál světla věčného.“

Karel sklonil hlavu.

„Nechť mu svítí na věky a nechť je v nebi přímluvcem za naše vysoké učení!“

Slavně vytrubovali trubači, slavné zpěvy se odrážely od gotické klenby svatovítské svatyně, zlatem se třpytila roucha církevních i světských knížat. Vysoké učení v Praze bylo založeno a Karel IV. vzpomínal na Mikuláše ze Strakonice, posledního Čecha, který musel jen toužit po plodech vědění na domácím stole. Teď už to tak nebude. Stůl je připraven. Nechť vzkvétá vysoká škola pražská!

Poklad

Vlasta Javořická.

(Pokračování.)

Zlobila-li prve Kristuška hodně, zlobila teď tuze moc. A jen že chce jít domů. Marno všechno domlouvání a sliby, i hrození bylo nadarmo. Maminka volala polednici i lesního muže, ale vše nemělo účinku. A přece chtěla dosbírat, aby to stálo za to jít do městečka a nésti maliny do sběrný.

„Jdi si sama, ošklivá holčičko, ať si tě cestou něco sebere. Víš, co se stalo Karkulce!“ řekla konečně a myslila, že vyhodila poslední trumf, ale Kristuška byla dítětem moderní doby a nevěřila ani v bubáky, ani v klekání a nebála se ani vlka.

„Však,“ povídala, „by přišel pan myslivec a rozpáral by vlkovi břicho. A já jdu sama domů, víš, mámo, ať si vás tady ten vlk sežere!“

Julinka se smála, až se ohýbala: „Podívejme se na naši Kristu, jak se staví, je jako křeček. Jen si jdi, však ty se ráda vrátíš, tamhle na kraji lesa sedí dědek, on tě vezme do pytle!“

Kristuška se nebála ani dědka. Však jí tatínek řekl, že dědkové neberou malé holčičky, a když k nim přišel jednonohý, zarostlý Bastl, co chodil vsí po pořádku, vždy mu dal tabáku do fajfky a maminka mu dala oběd.

Tak se vydala Kristuška sama k domovu, ani se neohlédla na maminkino laskavé volání. Pohodila si kudrnatou hlavičkou a kráčela si vzdorně pěšinkou mezi malením.

„Tak co budeme dělat? Abychom také nechaly sbírání a šly také domů!“ bezradně povídala maminka.

Kreslil M. Florian

Julinka maminku těšila, že jsou přece nedaleko od hlavní pěšiny a že Krista trefí lehce. „Já se půjdu podívat, jde-li dobře, a honem to dosbíráme.“

„No, tatínek už bude doma a kluci také se tam potloukají kolem chalupy,“ utěšovala se maminka, „oni se jí ujmou. Je tu tolik malin, bylo by škoda to tady nechat.“

To už tak někdy člověk dostane nešťastný nápad. Julinka se šla podívat, a když zahlédla malou svěhlavičku, jak si kráčí kolem mlází k hlavní vozové cestě, vedoucí k nedalekému kraji lesa, nechala Kristu a vrátila se klidně k mamince.

„Jde dobře,“ povídala, „však je skoro odtud vidět naši chalupu.“

Daly se znovu do sbírání a pospíchaly tak, že zapoměly na všechno. Maminka myslila na zítřejší práci a počítala, kolik strží za maliny a kolik už má nastřádáno, co za to nakoupí a jak si pěkně ošatí děti. Vždyť neměla jiného zájmu než o své děti, žila pro ně, a proto se tolik přičiňovala. Brzy měly nasbíráno. To červené požehnání se vršilo nad kbelíkem. i konvička od kávy byla plná a Julinka se radovala s maminkou:

„Vid, mami, koupíš mi kabát s kožišinkou a Kristušce pěkný čepeček. jako má Brázdilova Libuška?“

Chvátaly domů. Chýlilo se již k večeru a první stíny vystoupily z vysokého lesa a uléhaly na paseku. Maminka přidávala do kroku. Ještě je doma plno práce, není tam krmení pro kozy a třeba také chystat nějakou večeři.

Doběhly domů s největším spěchem a maminka se dala hned zase do práce. To už tak je údělem všech maminek. Práce a práce. Vy, děti, to nikdy neoceníte a nikdy nepolitujete ty maminčiny ruce a nikdy to nevíte, jak jsou za celý den znaveny její nohy. Tak i ta maminka Karásková jen běhala a jen lítala. Honem na kousek trávy za stavením v příkopě, honem oheň a nějakou tu večeři. Ještě že měla Julinku, to byla její pravá ruka. Ta už nesla brambory, že je bude škrábat.

A kde je kdo? Tatínek asi šel do trafiky, tam chodíval denně po práci na kousek řeči. Někteří tatínkové šli do hospody, ale ten jejich ne, ten šetřil korunky. V hospodě by si musel dát nalít, v trafice to má zadarmo. A kde jsou kluci? Ani nedonesli dříví, ani vody. No, jen až přijdou. maminka se s nimi vyrovná!

I nevyrovná, to neznáte maminku, jen se povadí a nic neudělá těm nezdarům. Všecko si nanosí sama. A kde je Kristuška?

„Asi je s tatínkem!“ naznala Julča, „je to jeho mazlíček, vždycky jde s ním do trafiky. Mají tam Mařenku, pohrají si spolu...“

Večeře byla hotova, rodina se scházela jako obyčejně. Kluci se přihnali jako velká voda, strkali se ve dveřích, který prý tu byl dřív, a křičeli, jaký mají hlad. Potom přišel tatínek. Poznali jeho krok, trochu klátivý a těžký, hned na zápraží. To už byla polévka na stole, voněla majonázkou a houbami. Maminka ho přivítala a zeptala se jen tak samozřejmě:

„Kristuška jde taky? Měla už v lese chuť na polívku.“

„Se mnou ne,“ odpověděl klidně tatínek a už bral do upracovaných rukou chleba, aby si ukrojil. Měl od skály ruce hrubé od ostrého písku a vždy zavázaný některý prst, jak si ho pohmoždil těžkým kladivem. „Já myslil, že byla s vámi v lese.“

„Šla domů dřív než my, utekla nám,“ pospíšila si Julča žalovat trochu. „Ta se nás tam dneska nazlobila!“

„A tak kdepak je?“ s trochou starostlivosti povídala maminka. „Kluci, neviděli jste ji?“

Kdepak kluci! Ti lítali jako metelice po vsi, jeden byl s kamarádem na rybách a druhý se houpal u sousedů na mlatě, kde si udělali houpačku. Kristu vůbec neviděli.

Maminka už neměla chuť na polívku a tatínek se najedl s největším spěchem. Celá rodina se rozběhla po vsi hledat Kristušku. Ptali se všude, kde měli děti, i tam, kde je neměli. Po Kristušce nebylo ani slechu, nikdo ji neviděl. Tatínek byl z počátku jen starostliv, potom rozhněván. Dal vinu mamince i Julince, co prý je to za nápad pustit takové malé děcko v lese s očí. „Já vám ty maliny vysypu na hnůj, abyste věděly,“ hrozil. Potom sliboval, jen až mu přijde Krista na dosah, že vezme metlu, že jí naseká, co se do ní vejde. Ale to vše byla jen slova a sliby, skutečnost byla ta, že není po Kristušce ani stopy. Bylo po večerním klidu a nočním odpočinku, který si tito pracovití lidé tak plně zasloužili.

Ubožáci, nedělali nic, jen běhali po vsi a s nimi i sousedé a známí, ba kluci museli i do sousední vsi, kde měli babičku a kmotřičku, aby se ptali, zdali tam třeba s někým Kristuška neodešla.

Tatínek potom se sousedem a strýčkem se pustili do lesa, tam, kde maminka sbírala maliny; hledali, volali, šli si pro lucerny a v noci místo spaní bloudili lesem, volali a pátrali, a tatínek byl strachem a hrůzou jako šílený. Maminka plakala, vybíhala z chalupy, vždy si vzpomněla, kde by děcko ještě také mohlo být, a letěla tam, zase se vracela a stále plakala víc a víc. Kluci přišli skoro potmě od babičky s vyřízením, že tam také není, a když viděli maminku a Julču v pláči, začali také plakat.

Celou noc nikdo z této malé rodiny nezahmouřil oka, jen plakali a hledali. Nejhůře ovšem bylo mamince, ta konečně klečela před obrázkem Panny Marie a úpěnlivě prosila o pomoc. „Ty víš, Matičko Boží, jak ti bylo, když se ti ztratil dvanáctiletý Ježíšek v chrámě, ustrň se nad mou hrůzou a vrať mi Kristušku.“ A zase si vzpomněla, že svatý Antonín je patronem ztracených věcí, a utíkala se k němu ve své hrůze.

Vše marno. Ráno se vrátili muži z lesa, uplouhaní, roztřesení nočním chladem, ale s nepořízenou. Byli až kde, a po Kristušce ani památky.

To bylo zoufalé. Tatínek šel ke starostovi, a tento ho poslal na poštu, do městečka, zašel tam i na faru. Nechali Kristušku všude ohlásit, poslali telegramy do sousedních míst i do okresního města. Všichni se usnesli na tom, že asi zabloudila v lese a zašla někam daleko. A ta místa, městečka i okresní město souviselo zblízka s těmi našimi krásnými lesy. Ach, jací to byli vždy našich lidí přátelé, kolik rodin je živo z lesa! Teď to byli Karáskových zlí nepřátelé. Což nevydají jejich drahou Kristušku? Děti, tatínek, ba i maminka ještě nikdy necítili, jak ji mají tuze rádi, jako dnes. Všichni tolik, tolik plakali, a víte, co to je, když pláče i tatínek? Ani nešel do skály, jen se trochu umyl, koupil si stupku, což dělal jen málokdy, a šel zase do lesa...

Zas a zas chodil celý den křížem krážem, a neměl svého miláčka. Lesy jen šuměly a šuměly. Nepověděly mu nic..

(Pokračování.)

Malý houslista

JOSEFIS

8. OBĚŤ (Pokrač.)

Pro Václava nastal zase nový život. Dosud nebyl v žádném ústavě, proto mu bylo vše nové, ale milé. Když byl třetí den v semináři, vešel kdysi pozdě večer do domácí kaple. Své housle držel v ruce. Chvilí seděl tiše v první lavici. Když bylo všude na chodbách již ticho, myslel, že jeho spoluchovinci i důstojní páni profesori již spí. Vzal tedy do ruky housle, postavil se před oltární stupně a hrál tiše a tak dojemně jako kdysi v Přestavlkách při požehnání. Viděl se před tamním obrazem Nanebevstoupení Páně. Viděl v duchu Krista vstupovat na nebesa a šeptal: „Pane, vezmi mé srdce s sebou!“ Když skončil hru, přistoupil až k oltáři, položil housle před svatozánek a smyčec vedle nich. Pak poklekl a řekl hlasitě:

„Pane Ježíši, dávám ti své housle. Měl jsem je jako jediný poklad a památku po svém otci. Již skončily svůj úkol. Zahrál jsem všude, kde si otec přál. Nyní již nebudu hlásat jen vůli svého otce, ale budu se

pilně připravovat, abych mohl býti jednou tvým sluhou a mohl lidem vyprávěti o vůli nebeského Otce. Kdybych měl housle u sebe, snad bych tolik nestudoval, možná, že by mne hudba zavedla zase někam do hudebních síní, a já chci být jen tvůj, chci pracovat, žít a trpět jen pro tebe. Vezmi si tedy mé housle v oběť. Zříkám se jich, abych pak mohl potěšovat druhé, abych mohl dávat štěstí smutným duším.“

Pak odcházel z kaple.

V poslední lavici se něco pohnulo. Václav nebyl v kapli sám, jak se domníval. V kapli byla tma, jen věčné světlo rozlévalo svou rudou zář po svatostánku a po nejbližších stěnách, ale v zadní části kaple byla úplná tma. Proto Václav neviděl, že v poslední lavici klečí staříčkový spirituál semináře. Modlil se křížovou cestu. Když Václav vešel, zůstal klečet u osmého zastavení, aby se chlapec nepolekal. Tak vyslechl celou rozmluvu hodného chlapce se svátostným Spasitelem. Nezdřel se slzí, když viděl, jakou oběť by uměl pro Ježíše přinést tento malý chlapec. Byl přesvědčen, že z tohoto hochy bude jednou skutečně dobrý kněz, který vykoná mnoho dobrého a bude opravdovou útěchou mnohým duším. Polohlasně zavolal:

„Václave, počkej na mne, musím ti něco říci.“ Pak šel k chlapci vlídně mu zašeptal:

„Jdi k oltáři, vezmi své housle a pojď se mnou ven z kaple!“

Václav tiše vykonal přání svého představeného. Když vyšli na chodbu, zavedl pan spirituál Václava do prázdné třídy, která byla poblíž kaple.

„Václave,“ pravil, „vyslechl jsem tvá slova před svatostánkem. Myslel jsi to dobře, ale nejednal jsi zcela správně. Takových obětí Pán Bůh nežádá. Máš hudební nadání. Pán Bůh ti je dal jako hřivnu, aby ses zušlechtoval a abys svou hrou potěšoval druhé. Nezříkej se proto svých houslí. Pilně na ně hrej a měj je rád! Denně děkuj Dárci všeho dobra, neboť bez Něho bys neuměl hrát! Neboj se, že tě hudba svede! Modli se a vytrváš! Hudba je ušlechtilá. Kdo jí dobře rozumí, toho povzbuzuje k dobrému a povznáší nad vše, co je všední a nízké. Hrej svým spolužákům a každému, kdo má hudbu rád! Popros pana profesora zpěvu, aby tě někdy nechal něco zahrát v kapli při sv. požehnání. Tak uděláš radost nám i Pánu Ježíši. A až budeš jednou knězem, kdoví, nepomohou-li ti někdy tvé housličky k obrácení zatvrzelé duše. Nyní si jdi lehnout a po druhé nepodnikej nic bez mého vědomí!“

Václav se slušně omluvil, ale byl přesvědčen, že se na něho pan spirituál nehněvá, protože mu udělal na čelo křížek a řekl vlídně:

„Dobrou noc, chlapče! Běž si rychle lehnout, abys byl ráno ve škole čilý! Až budeš někdy hrát na housle, přijdu si tě poslechnout.“ (Dokončení.)

Houba a tráva

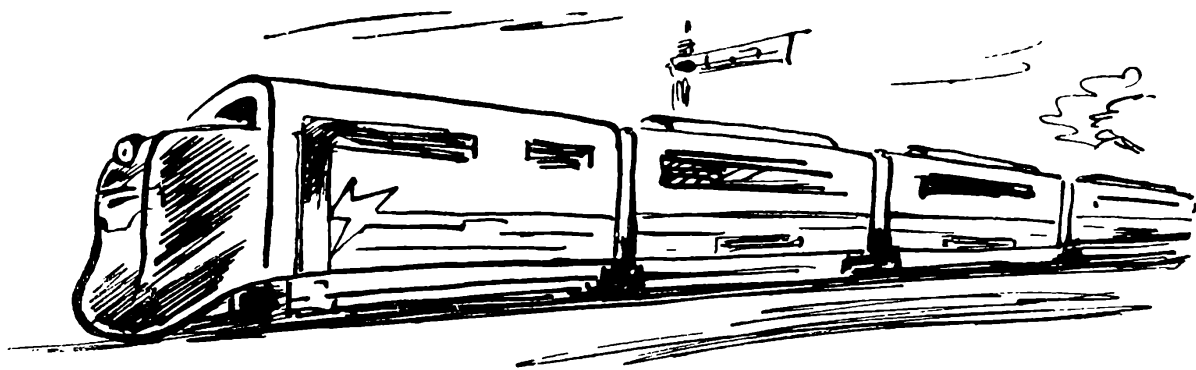
J. H. Pestalozzi.

Houba řekla travě:

„Já vyrostu v jedné chvíli, kdežto ty musíš růsti celé léto, než se staneš tím, čím já jsem za krátkou hodinku.“

„Je to pravda,“ odpověděla tráva, „že v tom čase, než se ze mne stane něco užitečného, může neužitečná věc stokrát vzniknout i zase zaniknout.“

Přel. O. F. Babler.

Vlak budoucnosti

G. Kubský.

Americká továrna na motory „General Motors“ zhotovila nedávno vlakovou soupravu, kterou právem nazvala vlakem budoucnosti.

Vlak bude pokusně jezdit po celý rok od jednoho konce Spojených států ke druhému a všude bude veřejnosti vystavován. Teprve po roce pokusné jízdy přikročí továrna ke stavbě několika takových vlaků.

Vlak má čtyři vagony: denní, jídelní, vyhlídkový a spací. Lokomotiva je vybavena Diesellovým motorem o 2000 koňských silách.

Vagony jsou dvouposchodové a mají skleněné střechy, v nichž je umístěn ot. zv. astra-dome čili třetí vyhlídkové poschodí, z něhož je krásná vyhlídka na všechny směry. Sklo střechy nepropouští teplo a je nerozbitné.

Denní vůz má několik společenských místností a několik soukromých pokojů, které si mohou rodiny anebo ti jednotlivci, kteří potřebují ve vlaku nerušeně pracovat, pronajmout. Vnitřní vybavení vagonu je velmi útulné. Jeho stěny jsou světležluté a pokryté zvláštní látkou, která se neodře a dá se vlhkým hadrem omýt. Pohodlná sedadla mají pohyblivá opěradla, která se jednoduchým zařízením dají upravit do různých poloh.

Jídelní vůz není zařízen jako dosavadní jídelní vozy, ale jako jídelna ve velkém hotelu. Stoly jsou umístěny ve všech třech poschodích.

Spací vůz je rozdělen v malé útulné pokojíky pro jednu nebo dvě osoby. Několik pokojíků je upraveno tak, aby poskytlo co největší pohodlí rodině s několika malými dětmi.

Vyhlídkový vůz je zařízen nejpohodlněji, protože se počítá s tím, že značná část cestujících v něm ztráví většinu dne.

Zavazadla nikde cestujícím nepřekáží, protože ve vlaku jsou dvě místnosti, kde jsou kufry postaveny ve snadno dosažitelných přihrádkách, takže každý z cestujících si z nich může během jízdy kdykoliv vzít, co potřebuje.

Vlak je pochopitelně vybaven rozhlasovým zařízením. Ampliony jsou umístěny ve všech místnostech a vysílají nejen hudbu, ale hlásí stanice, přesezení, ohlašují oběd atd.

Systém elektrického topení, chlazení a větrání zaručuje vždy čistý vzduch patřičné teploty.

Vlaky takto vybavené nebudou běžným zjevem ani v Americe. Budou používány jen na dlouhých tratích, protože se zjistilo, že několikadenní jízda i v nejpohodlnějším vlaku dnešního typu je velmi únavná.

Doufáme, že přijde čas, že takové vlaky budou používány i v Evropě.

600 let od založení Karlovy university v Praze

Karel IV., Otec vlasti, král český i císař římský, staral se o bezpečnost občanů a hospodářský blahobyt v zemi. Nezapomněl však ani na nejdůležitější statek lidí, na vzdělání. Poznal osobně pařížskou universitu Sorbonnu a uvědomil si její význam. Chtěl založit universitu i v Praze. Svůj úmysl uskutečnil na jaře r. 1348. Podporoval jej sám papež, bez jehož svolení nesměla být v té době zřízena žádná universita, poněvadž Karel IV. byl panovník nejen mocný a spravedlivý, nýbrž i zbožný, a měl proto s papežem přátelské styky. Universita byla původně umístěna v měšťanském domě Starého Města, později se ovšem rozšiřovala. Přednášeli na ní latinsky mistři žákům různých národností. V čele stál tehdy první arcibiskup pražský, učený Arnošt z Pardubic. Sbor mistrů vedl rektor. Přednášelo se hlavně bohosloví (theologie), pak právnictví, lékařství a jiné vědy. Podle těchto oborů dělila se universita na jednotlivé fakulty, v jejichž čele stál a dodnes stojí děkan. Kdo se chtěl stát mistrem, musel se podrobit učené disputaci (rozhovoru) s přednášejícími mistry. Nižší hodností byl bakalář, který směl učit žáky. Universita spojovala poznatky víry a vědy a pomáhala zvyšovat vzdělání národa. Stala se rozšiřovatelem světového názoru a pokroku. Často řídila i kroky národa do budoucnosti. Na universitě mohli získat odedávna nejschopnější žáci nejvíce vědomostí v jednotlivých oborech. Učili se též samostatně myslet a přicházet k novým poznatkům. Vyvinula se i fakulta matematicko-přírodovědecká a filosofická.

Za zmínku stojí, že v r. 1648 hájili studenti university Prahu proti Švédům a svým odporem na Karlově mostě zabránili vyplnění celé Prahy. O této události dodnes svědčí obraz, umístěný na Petříně.

Od konce XVIII. století podporovala Karlova universita snahy o naši samostatnost. Dnes již máme universit více, ale pražská má nejslavnější minulost, poněvadž byla první universitou v celé střední Evropě. University, na nichž se nyní přednáší česky, dávají národu kněze, právníky, lékaře a profesory středních škol. Pečují o to, aby národ nezůstal pozadu za ostatními. Jejich úkol je badatelský i učitelský. Kdo chce získat titul doktora, musí písemně zpracovat nějaký vědecký úkol a podrobit se přísným ústním zkouškám. Obšírná vědecká práce, zvaná habilitace, opravňuje autora k přednášení na universitě.

M. H.

Co si knížky povídaly

Zdeňka Vořechová.

Světlo v ložnici zhaslo, všichni šli už spat. V bytě je ticho a v ložnici klidně oddychují děti i rodiče. Vedle v pokoji je však světlo. To měsíček sem svítí velkými okny. I tu je klid. Ale najednou cosi zašustí, po chvíli opět. Co to? Měsíček honem si posvítí jedním jasným paprskem, aby viděl, kdo to ruší noční klid. Podívejme se! To v pootevřené knihovně — Jirka ji tak nechal — protahují se knížky, rozvírají desky, listy lehce šustí.

„Áách!“ protáhla se silná kniha v červené vazbě s pestrým obrázkem na desce. „Pán Bůh zaplať, že se mohu trochu pohnout! Vždyť už jsem celá zdřevěnělá. Teď, co je pěkně, je Anička pořád venku a mne ani do

ruky nevezme. A tolik je ve mně krásných pohádek! Dříve mne stále vyndávali z knihovny, a teď jako by na mne zapomněli. Tak je to!“

„Ba, pravdu máš!“ vpadla jí do řeči druhá kniha. „Já jsem na tom stejně. Když mě koupili, četli mě všichni jeden po druhém, dočkat se nemohli, až mě dostanou do rukou. Tak jsem se jim líbila, a přece na mne zapomněli. Už je mi tu smutno, mám listy jako ztuhlé. Stále ještě čekám, že si na mne někdo vzpomene, vyndá mě z knihovny, bude číst a převracet mé listy. Jak se na to těším!“

„To se ti divím, že se těšíš,“ ozvala se menší kniha. už dosti ohmataná. „Mne co chvíli vyndá Jirka z našeho tichého příbytku. A jak mne celé tělo bolí, když v rozčilení prohýbá mé desky! Jsem vždycky ráda, když přestane číst. Ale jsou prý ve mně takové dobrodružné, zajímavé příběhy, že mě Jirka čte vždy znovu a znovu. Je to soužení!“

Tu se ozval slabý, třesoucí se hlas knížky, kterou teprve dnes donesli opravenou od knihaře. Měla desky znovu přelepené, hřbet vyspraven, některé potřhané listy zalepeny průhledným papírem:

„Sestry, my si vůbec nemůžeme naříkat, že by tu s námi špatně zacházeli. Vždyť slyšíte, jak tatínek vždycky napomíná děti, aby si dříve umyly ruce, než nás čtou. Víte, že nás po čtení musí hned zase uklidit sem na naše místo. Ale co jsem já zkusila, to žádné z vás nepřeji! Jak si na to vzpomenu, už se bolestí třesu.“

Ostatní knížky ztichly a soucitně poslouchaly nešťastnou knihu.

„Pověz nám, sestřičko,“ zašeptala nespokojená pohádková kniha, „pověz, co se ti tak strašného stalo, že jsi musela do nemocnice ke knihaři?“

„Jednou mě půjčil náš Karlík,“ začala tichým hlasem vyspravená knížka, „svému kamarádu. Bylo to hrozné, co se mnou ten hoch prováděl.“ Četl i při jídle, mé bělostné listy pomastil, při obracení slinil prsty. Vidíte, tuhle jsou stopy — ty tmavé skvrny dole v rohu. Mé desky přehýbal, až mi zlomil hřbet. Ach, ta bolest! Když přestal číst, nechal mě pohozenu a jeho malá sestřička trhala mé listy. Plakala jsem, prosila o smilování, ale nikdo mě neslyšel. Pak ještě na mé dříve pěkné desky rozlil ten nepořádný hoch inkoust. Stydím se, když vzpomenu, jak jsem

vypadala, když si pro mne náš Karlík přišel. A on se také zhrozil, poznat mě nemohl. Pak mě zanesli k lékaři-knihaři, a ten mne uzdravil. Ovšem taková pěkná jako jste vy a tak zdravá nebudu nikdy.“

Ubohá knížka skončila své vypravování. Ostatní knihy se uděšeně k sobě tiskly a byly šťastny, že se dostaly do rukou lidem, kteří si jich váží a mají je rádi.

Kreslil B. Vořech.

Gab. Ronaj:

Před dětským divadlem

Jsem pohádka. — Ach, pouhá bajka jen?
To mýlka jest. — Pohádka není sen.
sen krásný, jenž se ihned rozplyne.
když v oči zazáří vám slunce svit.
ni strašlivý zjev, který pomine,
když denním ruchem skoná noční klid.

Je velkou pravdou každá pohádka.
Jeť ona jako rajská zahrádka,
v ní roste strom vzácného poznatku:
Hle, v osidle, jež zlostník nastojí,
on sám se zadrhne — však z úradku
sil dobrých bol se spravedlivců zahojí.

Nuž, buďte vítáni nám, děti přátelé!
Chcém připravit vám chvilky veselé.
A jestli klopýtnem v svém umění,
tož promiňte — jsme děti. — Přijde však
kdys čas, že svět náš výkon ocení,
neb oslníme každý lidský zrak.

Kreslila Sláva Hrabětova

Modlitba za vlast

Slova: Jos. Kožíšek. Hudba: Stáňa V. Mašín

Legato. Pokorně.

1. An - dě lí - čku Bo ží na pe - ru ti bí lé,
du - má tě pro sí, pro - sí na - sto krát.
Za - stav se mi ta ké v mo jí vla - sti mi lé,
až tě po šle Pán Bůh ště - stí ro - zdá vat.

2.

Přines nám to štěstí do každické chatky,
požehnání Boží na každický lán;
až se potom vrátíš do neblíčka zpátky,
dívej se k nám často z červánkových bran.

3.

Drahý národ můj a krásnou rodnou zemi
ode všeho zlého chraň a opatruj;
k největší pak slávě mezi světy všemi
přiveď ty mé Čechy, andělíčku můj.

Prof. Max Švabinský: Portrét Mikoláše Alše z roku 1908.

Malíř, lidem milovaný Lad. Zelina.

Po silnici z Prahy do Českých Budějovic drkotal těžký formanský vůz. Míjel vesničku za vesničkou a statečně odolával nárazům studeného větru i dotěrného deště. Pršelo vydatně, ale pod plachtou formanského vozu bylo dobře.

Šumění deště, praskot přetížených kol a konejšivé šero naplňovaly prostor uvnitř vozu, kde se mezi bednami rozmanitého zboží krčila venkovská žena se svým čtyřletým hošíkem.

Seděl na matčině klíně a každou chvíli ji překvapil nějakou otázkou.

„Svatý Václav měl bílého koně, vidíte!“

„To víš, že bílého. Vždyť bílý je nejpěknější.“

„A plášť měl jistě červený. To muselo být hezké! Bílý kůň a na něm svatý Václav v červeném plášti. A sedlo měl zlaté nebo stříbrné, pravda?“

V kterémsi vesnici před hostincem vůz zastavil. Forman vypřáhl a maminka s hošíkem vystoupili. Vešli dovnitř. Bylo již před polednem, ale synáček měl teď jiné starosti než oběd. Chtěl kreslit svatého Václava. Klekl si na lavici, opřel

lokty o stůl a již se na útržku papíru objevily první čáry. Netrvalo dlouho a kresba byla hotova.

„Tak mně ukaž, co jsi pěkného nakreslil,“ poznamenal hostinský šibalsky.

„Ale podívejme se! Takový hošík nakreslí koně, no, Anežko, pojď se podívat!“

Příběhlo jich několik a všichni chválili.

„Můžete mít radost z takového čipery,“ pokračoval hostinský a hladil vlásy malého kreslíře, jemuž se oči radostí rozzářily.

Pohlédl na maminku, a když spatřil, že ta se spokojeně usmívá, naplnilo se jeho nitro štěstím.

Uplynula řada let a z hošíka, který dnes udivil svou dětsky působivou kresbou svatého Václava, vyrostl mladík, jehož mysl překypovala malířskými nápady a jehož pravice je s neuvěřitelnou lehkostí zachycovala na papír. Na rozměrných plátcích chtěl zpodobití olejovými barvami významné události z dějin českého národa. Nenašel však porozumění pro svou práci. Jeho první obraz dějepisného námětu se

kritikům nelíbil a to značně ovlivnilo jeho další tvorbu.

Když byla vysána soutěž na malířskou výzdobu Národního divadla v Praze, dává se snaživý umělec znovu do práce.

Jeho návrhy prošly vítězně, poněvadž byly myšlenkově hluboké a výtvarně krásné. Leč jejich konečné provedení připravilo umělci nejednu trpkou chvíli, stále se nevěřilo jeho schopnostem. A tu umělec nakreslil řadu velkých uhlových kreseb, jež spolu obsahově souvisely, a dal jim společný název: Vlast.

Ale ani ty nebyly doceněny. Nezbyvalo tedy umělci nic jiného, než začít s drobnou prací, která by vynesla aspoň na živobytí. Vidíme, jak umělec, který vlastnil tolik skvělých myšlenek, vyzdobuje svými kresbičkami časopisy a knihy. Ale jak vyzdobuje!

Každá jeho postavička, každá chaloupka, kostelík či les ti připomíná kus tvého domova. A právem, neboť malíř do svých kreseb vkládal vzpomínky na své dětství, na rodnou vísku a na svůj jihočeský prácheňský kraj.

Když se jeho kresbičky rozlétly po českých vlastech, byly všem srozumitelné; všem se zalíbila jejich prostá krása. A kolik jich umělec vytvořil! Nezapomněl ani na svatého Václava.

Svou prací si získal lásku celého národa a dočkal se i zasloužené úcty a vážnosti.

A dnes?

Dnes postačí vysloviti pouze jeho jméno

MIKOLÁŠ ALEŠ.

Všichni víme, že to byl umělec vpravdě národní.

(* 1852, † 1913.)

Mikoláš Aleš: „Svatý Jiří“.
Kolorovaná kresba z r. 1901.

Jen do toho!

Josef Koudelák.

Napřed stával nesměle za doškovou barabiznou a schovával před děvčaty roztrhané kalhoty, ale když si zedník Roubal postavil vlastní dům pod břehem za vesnicí, Karel se podával, jak to bylo v něm, a kluci by si byli za ním paty uběhali.

Hned tu byli indiáni, všelijak namalovaní, a rota se hnala do akátí a do boří a hulákala, až stařenky spínaly ruce. A obratem ruky stáli chlapci nad rybníkem nebo nad potokem a pouštěli loďky nebo jezdili na vanách.

„Víš ty, kam tato voda teče?“ ptá se kteréhosi znenadání Karel.

„Do Moravy,“ klidně na to Janek Čepelák.

„Vím, a dál?“

„No dál .“

„Právě to dál,“ směje se Roubal a stojí jako náčelník nade všemi.

A druhého dne přijde s mapou. Kluci sedí nad papírem jako pěny, Karel vysvětluje. Tatík je sčtělý chlapík a Karel se při něm přiučuje. „K čemu to není dobré?“ myslí si a jako nějaký učitel tahá prstem po mapě a jezdí po všech mořích a oceánech.

„To je nějaké vody,“ diví se Petr Knotek.

„Tam musí být ryb, každá jako ruka,“ přidává Hrachovina.

Karlík však začíná o velrybách, o velkých lodích a o cizích zemích, a chlapci neslyší, že matky volají z vrátek a vybízejí k večeři.

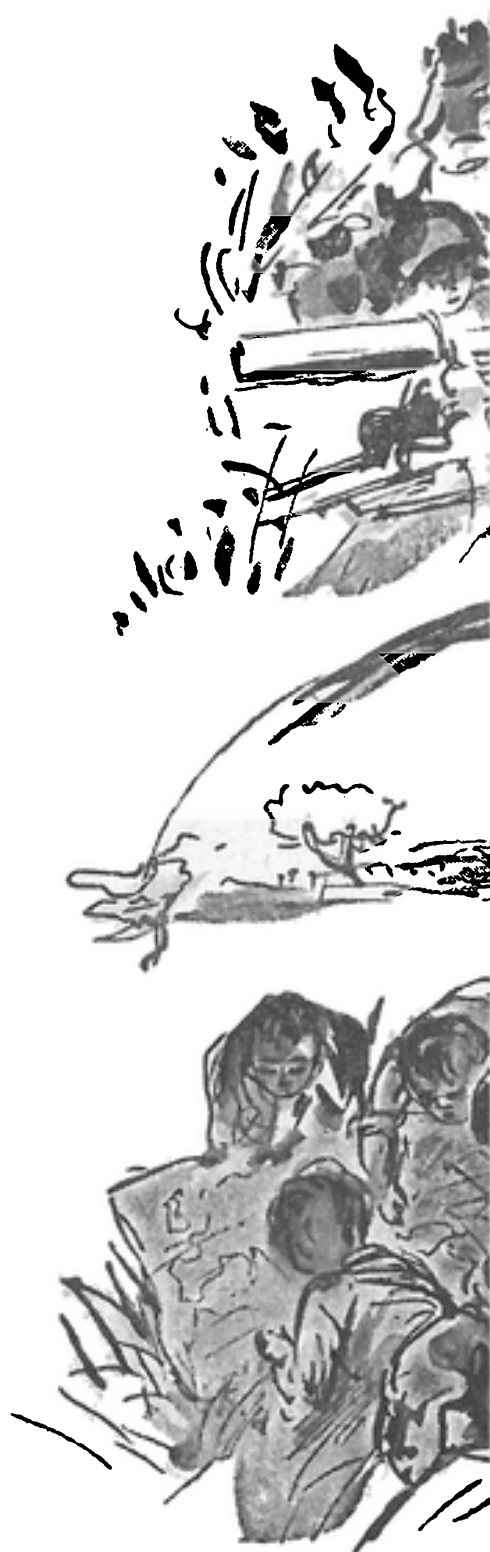
Často vyběhl Karel na nejvyšší místo k boří a nikdo nevěděl, kam polonahý synek odcestoval.

Leže na zemi a dýchaje les, nadnášel se jako pták a brázdil vzduch s každým letadlem, které se neslo nad ním.

Závodil tu s oblaky, s ptáky a s letadly, smutně se díval za uzavřený obzor, cítě se v jakémisi vězení.

Kdyby jeho nožky nebyly tak drobné, dávno by byl seděl na hřebenu jesenických hor a díval by se odtud do neznámého světa. Kolem dokola mu přišlo vše už tak známé, ohledné. Byl s celým krajem dobře obeznámen, znal každý topol, každý kříž nebo věž, vlny blízkých hor by býval namaloval z paměti.

„Dejte chlapce studovat,“ radil učitel, ale Roubal neměl prostředků. Proto šel Karel do měšťanky a pak rovnou do učení. Učil se stolařem ve větším městě; práce mu šla od ruky, ale nevydržel na jednom místě.

V malé dílně začal a ve velké skončil — hotový mistr. To proto, že ho práce bavila, že ji měl rád.

Šéf podniku chtěl Karla udržet, ale mladý dělník nezůstal. Ponoukalo ho to do světa. Což se na to netěšil celé dětství?

Pracoval u Brna, rok nato v Brně, dostal se do Prahy a toužil ještě

dál. Ve dne si hleděl práce, ale nedělního volna užíval, jak nejlíp mohl. Jednou se projížděl po Vltavě, jindy zas běžel na zápas, rád chodil do kina, do divadla nebo za Prahu do přírody.

Najednou však byl všemu konec Karel šel k odvodu, bylo to na jaře, a na podzim rukoval.

Z Březiny rukovali zpravidla k hraničářům; k nim se dostal i Karel Roubal.

Bylo to kratičké setkání s chaloupkou pod břehem, ale Karlovi stačilo, aby se tu rozloučil s dětskými výpravami a dal se na pochod k severu.

Málo bylo těch ostřílených jako on, kteří nebyli dál než za humny, ale mládí překlenulo všechno, že nebylo rozdílů — jen veselá vojna.

Vpravo bok, vlevo bok — to nešlo nijak k duhu, protože se stálo na místě, ale když se Karel dostal k rotě, a to k cyklistické, to byla teprve vojna! Brzo ráno rota vyjela, v poledne se vracela, v neděli nikdo doma nezůstal, leda kdo měl službu nebo návštěvu, a tak vojáci všech rot — a s nimi Karel Roubal — pronikali do okolí. Jednou na Ramzovou, potom zas na Šerák, na Zlatý chlum, k německým hranicím, za nimiž se prostírala daleká rovina, nebo do parku, na Gräfenberk či tancovat do Lipové.

Karel Roubal na vojně zapomněl, že je předním dělníkem firmy Rejnoch a spol. Cítil se víc ptákem ohnivákem. Hořel větrem mládí —

větre^m odvahy a síly. Nebylo vášnivějšího střelce nad něho, střelnice, to byl nový domov, tam by byl ztrávil celou vojnu.

Při posádkových závodech dostal první cenu ve střelbě pistolí. Na

Kreslí F. Bílkovský.

památku dostal stříbrné hodinky, na něž se nemohl vynadívat. Tak mu byly vzácné, že je vyměnil za kmocháčkovy hodinky od biřmování, které dosud nosil.

Osmnáct měsíců uteklo jako voda v Šumici a Karel svlékal vojenský kabát. Naposledy zašel s přáteli do restaurace, ale poťouchlé pohledy a poznámky německého rebelanta chlapce z lokálu vypudily.

„Ti by nám nejraději krky podřezali,“ povídá svobodník Lacina.

„Tu je samý henleinovec! Nediv se!“ dodává zasvěceně Brázdil.

Mládenci šli brzy spat. Ráno půjdou na velitelství a v poledne odjedou.

Byla to sladká noc v Březině. Za okny vonělo jaro, v zahrádce si promnulý oči fialky a Karel ležel jakoby v nich. Cítil je celou noc.

Chaloupka voněla cukrovím, maminka pekla a pekla a Karel táhl k vlaku plný kufr dobrot.

Tatínek byl již od rána v práci, proto šla s Karlem kousek cesty maminka sama.

Cestou k rychlíku ji Karel viděl v každé starší udřené ženě...

V květnu toho roku oblékl Karel znovu vojenský kabát. Na podzim pak vyletěl na hory jako sokol.

„Jen se smějte, vy pancharti!“ nadávají záložníci, když vidí posměšné pohledy a utrhačné poznámky.

Hraničáři jsou včas na hranicích, pevně svírají pušku a hladí granát. Ordneři přepadli hlídku. Kluci jich několik položili a jsou dál ve střehu u hranic, za nimiž svítí oči šelmy.

„Jen pojd!“ smějí se chlapci. Nespí! Mohl by někdo spat?

Pevňůstky jsou plně obsazeny, hory mlčí, čekají, až...

Karel je se svým družstvem předsunut k samým hranicím. Chrání most. Granátů zásoba — ať jen někdo přijde!

Hustá čern nocí teče jako kolomaz, nevidět na dva kroky. Před úsvitem střelba. K palbě! A už to hraje! Jen do toho, kluci!

Kulomet štěká, ozývají se pušky, s druhé strany automat. Karel chytá po pistoli. Bác, bác!

Než se probudil den, byli Němci pryč. Dva zůstali — dva mrtví. Z Karlova mužstva sténal Láďa Dohnal.

„Pane desátníku, hlásím, že v bedně jsou místo granátů atrapy!“

Vojín Skokánek odzdraví a Karel jde na prohlídku.

„Kdo vám tu bednu vydal?“

„Roťák Weidl!“

„Sabotáž!“

Za tři dny přišel rozkaz ustoupit. A pak se ustupovalo až k branám Olomouce.

Karel se naposledy díval s hřebene Jeseníků k Frývaldovu, k Mikulovicům a slzy mu tekly... Ptá se, proč musí dolů, leč nikdo neodpovídá, každý plete nohama, potácí se, jako by život najednou neměl smyslu.

„Prodali nás, chlapci...“

Karlovi někdo zatahuje celý domov smutkem. Všichni jsou smutni, něco zlého je přede dveřmi.

„Matičko, s Bohem,“ říká Karel a objímá maminku, jakoby naposledy. Dívá se na ni, na všecko kolem, venku na rybník, na potok, na celou dědinku. „S Bohem!“

(Dokončení příště.)

Josef M. Sedlák:

Kreslil F. Bílkovský.

Jence

Brzy kuchyň a pokoj už opustím,
zahradka bude pak královstvím mým.

Pokud plůtek omezuje můj rej,
ráda z plných plic výsknu si — hola hej!

Bystře sebou tu mrsknu jak v potůčku bělička,
dříve než chytíš mne, Soňko, upachtíš se celičká!

To hledíš, jak nožkama vládnu už sama,
brzo se rozběhnu, že ani mi nestačí máma.

Ptáci mne volají, poletím s nimi pak ven;
je opravdu život tak krásný jako můj sen?

J. Dvorský:

Vzpomínka na školu

Na kopečku za rozhlednou
do světa se dívá mile
škola, v níž jsem prožil jednou
nejkrásnější mládí chvíle.

Kolem školy zahrada je,
v ní jsme z jara rádi ryli.
Pro mne to byl kousek ráje,
když tam voněl jasmín bílý.

Pan řídící, duše zlatá,
uměl krásně vyprávěti.
Jednal s námi jako táta,
měl nás rád jak svoje děti.

Dávno už mu vyzváněli.
Ve škole je jiné všecko.
Já však, drahý učiteli,
dál jsem vaše malé děcko.

To, co vy jste zasel v duši,
to v ní stále slíí, kvete,
to už nikdo neporuší.
Nebojte se! Klidně spěte!

První brázda

Klema Ptáčková-Pil

Jaroslav se dobře učil, ale o studiu nechtěl ani slyšet. Nadarmo domlouval strýček z města, nadarmo se přimlouval i pan farář. Jindrův jedináček nepovolil.

„Zůstanu doma,“ odpovídal všem a na nic jiného nemyslel. Tak zaútočil strýček i pan farář na Jaroslavova otce.

„Je ho škoda na sedlačinu,“ naléhali, ale pochodili stejně. Jaroslavův otec si pošinul čepici s očí a poklepal prsty o stůl.

„Tak na sedlačinu je ho škoda, pravíte. Hm, tak tak. Na sedlačinu tedy stačí ti z oslovských lavic. A to zas ne, pánové! Můj Jára bude sedlákem, a to studovaným sedlákem. Takových je v obci víc potřeba než pánů. Co na to říkáte, pánové?“

Pánové neřekli nic, stiskli bodrému sedlákovi ruku a šli po svých. Táta Jindrův si pošinul čepici zpátky do čela a stiskl oči. Trvalo to jen několik minut, ale stačilo to, aby přelétl v této krátké chvíli duševním zrakem všechny své lány, zděděné po otci a dědech. Byl celou bytostí úzce s nimi spjat, znal každý strom a každou mez a každou hroudu posvětil už tolikrát prosbou o požehnání. Už jako malý hoch, když sedával s čeledínem na kozlíku, cítil tu bezmeznou přitažlivost k otceovým polím, a když vyháněl husí hejno pod háj, zpíval si vždy svou nejmilejší: „Rodné brázdy, rodné lány, buďte Bohem požehnány!“ A když z malého hochy vyrostl jinoch, touha k rodné hroudě ještě vzrostla.

Roky mýjely, otec odešel na věčnost, mladý Jindra se ujal hospodářství sám. Oženil se, a když po čase zavrnl v kolébce malý Jaroslav, zasvětil jej šťastný táta rovněž svatému odkazu předků... A Jaroslav jej nezklamal.

S povděkem vzhlédl otec k nebeským výšinám a probudil se z myšlení.

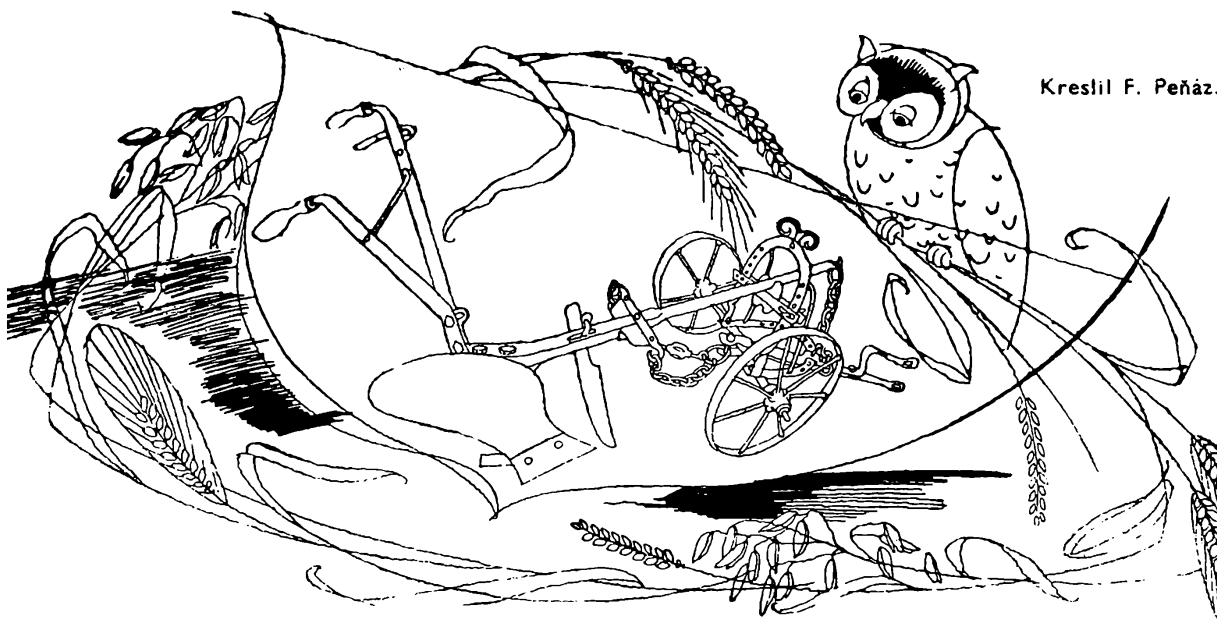
„Sedlákem tedy budeš, hochu?“

„Budu, tatínku!“

Přišlo jaro. Pole volalo po radlici a po skřivánčí písni. Uslyšeli ji skřivánčí, uslyšel ji i Jindrův Jaroslav, a jednoho vlahého dne vyoral první brázdu...

Byla rovná a hluboká, dýchala pozdravy dávných oráčů...

Jaroslavův otec byl spokojen, byl spokojen i Jaroslav, strýček a pan farář. V pozdějších letech si libovala celá vesnice, vždyť odborně studovaný rolník je pro všechny požehnáním.

Kreslil F. Peňáz.

Třicet dní v New Yorku Dr VI. Kluska

2.

(Pokračování.)

Na malém ostrově v newyorském přístavě stojí socha Svobody. Představuje ženu ve splývající zřasené říze, s pochodní v pravé ruce a s deskou v levé ruce. Je celá bronzová a vysoká. od paty na temeno hlavy 34 m a až k vrcholu pochodně 46 m. Stojí na kamenném podstavci 47 m vysokém. Je tedy od základu podstavce až k vrcholu pochodně 305 stop, to jest 93 m vysoká. Socha je dar Francie Americe. Byla

zbudována roku 1886 podle návrhu Fréderica Bartholdiho jako symbol francouzsko-amerického přátelství. Ušlechtilou tvář ženy vymodeloval prý sochař podle tváře své matky. — „Svoboda, zářící světu,“ je název sochy. Tato socha je největší sochou na světě. A to je americké. Kdyby byla postavena někde v Evropě, byl by kolem ní park, zelený trávník a železný plot s nápisem: „Nešlapte po trávníku“. Jednou za rok by se vypravily děti lodí na ostrov a za poplatek by se směly dívat přes plot na vznešenou sochu. Některý vtipný hoch by přišel na nápad uzavírat sázky: Kdo uhodne, jak je dlouhý nos? Jak jsou široká ústa? Jak je vysoká hlava? Jak je dlouhý pravý ukazováček? Kolik kilogramů socha váží? Jedni by hádali mnoho, druzí málo. Pak by přišel průvodce a dlouho by o soše vyprávěl. Děti by čekaly netrpělivě, a pak by mu onen chlapec dal otázky. Všichni by prohráli a on by si koupil za výhru několik sodovek, které nyní pijí všichni Američané a kterým říkali v r. 1947 Coca-cola. Nos sochy jest 135 cm dlouhý, ústa 91 cm široká, hlava 5 m vysoká, pravý ukazováček 2.40 m a socha váží 225 tun.

Velký parník nás přivezl z dolního konce Manhattanu za 5 minut až na ostrov. Je neděle a parník jezdí celý den sem a tam. Část výletníků fotografuje vše kolem sebe. Kolem sochy je zelený trávník, tam se všichni rozloží, pozorují moře a lodě, sluní se, fotografují se a pijí Coca-colu. Americká socha Svobody se však nenechává okukovat zdaleka. V podstavci je výtah, který vyveze desítky lidí až do nohou sochy a uvnitř jsou schody až do koruny na hlavě, a tam jsou okna, jimiž možno vidět úchvatný pohled na skupinu mrakodrapů dolního Manhattanu a široko na moře a na přístav. Americká socha Svobody slouží občanům jako rozhledna.

Co je to tedy svoboda? Byla krásná jasná neděle. Uvnitř sochy byly stovky lidí. Jedni vystupovali nahoru a druzí šli dolů. Vystupoval jsem nahoru a slyším pojednou nad sebou vysoko křik malého chlapce:

„Maminko, maminko, nechej mne vynadávat, nech mne vynadávat!“ Hoch se držel zábradlí oběma rukama, stále křičel a plakal, že chce ještě zůstat nahoře. Matka ho držela v náruči, pozvolna sestupovala a otec postupně otvíral sevřené ruce, jimiž se hoch za křiku zase znovu přichytil, a tak to šlo až dolů po 161 schodech. Všichni přihlíželi s veselím tomuto houževnatému boji malého amerického občana, který se učil na soše Svobody, že svoboda znamená dívat se a pak nechat i jiné, aby se mohli také dívat.

3. DVA HOŠI ZACHOVÁVAJÍ DOPRAVNÍ PŘEDPISY.

Newyorské ulice jsou rovné a dlouhé několik kilometrů. Ty, které probíhají celým Manhattanem, jmenují se Avenue a k nim kolmo běží Street, které jsou očíslovány od jedné až do dvou set. Na křižovatkách jsou světelné signály, červené a zelené. Ulicemi jedou velkou rychlostí proudy aut dvěma směry proti sobě. Říká se, že je v New Yorku na 500.000 aut. Jakmile se ukáže červené světlo, zastaví se rázem na obou stranách křižovatky proti sobě celé desítky aut a ihned vyrazí čekající smečka z kolmé ulice. A tak se tato hra opakuje po několika minutách ve dne i v noci. Světla se rozsvěcují zcela samočinně. Žádný řidič si nedovolí přejet, je-li červená. V mžiku by na jeho vůz najelo asi 10 jiných aut z kolmé ulice. Ani chodci nepřejdou jinde než na křižovatce a na zelené znamení, a pak jdou zcela klidně a bez obav.

Dal-li by si americký chlapec kolečkové brusle na nohy, mohl by asi jezdit po chodníku, a to by se nikam nedostal, neboť na chodnících proudí stále množství lidí. Dlouhá Lexingtonská Avenue je velmi živá a široká. Auta a busy jezdí tam bez ustání velikou rychlostí. Dva chlapci, asi osmi letí, si připevnili obě kolečkové brusle na prkýnko z víka bedny a na toto prkýnko nahoru přibili bednu. Dovedete si představit, že jim z toho vznikla jakási jednoduchá koloběžka. A na této jeli po pravé straně Lexingtonské Avenue mezi rychle jedoucími auty, která jim s ohledem uhýbala a opatrně je míjela. Před červeným světlem se zastavili a na zelené znamení jeli dále. Byl to dopravní prostředek stejně jako auto, chlapci zachovávali dopravní předpisy, dostávali se rychle kupředu, lépe než na chodníku, a strážník, jehož všichni vždy hned uposlechnou, si jich ani nevšiml. Neboť to bylo „all right“ (v pořádku). (Pokračování.)

Svatovojtěšské družinky Anděla strážného

Vstupujeme do měsíce, v němž jest svátek našeho milého patrona sv. Vojtěcha. Všechny družinky se připraví, aby jeho svátek co nejlépe oslavily. Buď přímo na ten den nebo v neděli kolem svátku uspořádají besídku, na které složí slavnostní družinkářský slib. Slavnost možno konat buď v kostele nebo v nějakém sále. Kde to není možné, uspořádá družinka aspoň slavnostní schůzku v ozdobené klubovně. Potřebujete-li k slavnosti svatovojtěšské písně, obrázky, pobožnosti nebo program a světelné obrázky na svatovojtěšské besídky, obraťte se na Katolickou kancelář, Brno, Veveří 15, která vám vše ochotně obstará.

V dubnu, jakmile to sluníčko dovolí, konejte schůzky nejen v klubovně, ale též venku. Při vycházkách a výletech v neděli družinkář ovšem nikdy nevynechá mši svatou. To už si dovede zařídit tak, aby šel až po mši sv. nebo aby včas dorazil na místo, kde je mše svatá.

Když družinkáři procházejí vesnicí, zastaví se vždycky aspoň na chvíli v kostele a navštíví svého Božského Přítele ve Svátosti oltářní. Po vykonané pobožnosti si prohlédnou kostel a zeptají se na památky. Tak snadno můžete potom složit zkoušku velkého poutníka. Velkým poutníkem je ten, kdo navštívil aspoň 33 kostelů, ví, komu jsou zasvěcené, a dovede říci, jak vypadají. Zkušený družinkář pozná, v jakém slohu je kostel stavěn, a neví-li, tedy se na to zeptá.

Družinkář se též aspoň na chvíli zastaví u křížů a u obrázků podél cest. Pozdraví svatý kříž nebo světce, kterého obraz znázorňuje, prohlédne si jej a přečte si nápis. Zvláště pěkné nápisy si poznamená v zápisníku. Má-li více volna, může kříž ozdobit kytičkou květin nebo věnečkem.

Měsíc duben je posledním měsícem našich závodů. Po uplynutí měsíce napište do tabulky: 1. Účast na mši svaté v neděli a ve všední den. — 2. Počet sv. přijímání v dubnu. — 3. Jak daleko máte do kostela.

Vzdálenost udejte v kilometrech. Je to velmi důležité, neboť podle toho budeme bodovat účast na mši svaté. Kde máte kostel v místě, nemusíte do poznámky udávat vzdálenost.

Družinkáři, kteří sice mají kostel v místě, ale chodí do měšťanské školy jinam, takže ve všední dny nemohou jít na mši svatou, protože by přišli pozdě do školy, ať poznamenají, že ve všední dny nemohou chodit do kostela.

Nové družinky se mohou stále ještě hlásit. Všechny náčelníky i družinkáře zdraví **Velký náčelník.**

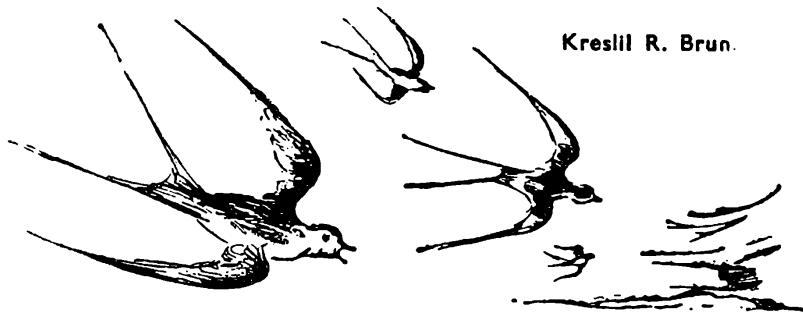
Pozdrav z dětského zemědělského útulku v Pozořicích u Brna.

Nové družinky: 360 „Čistý štít“, Fr. Dížka, Archlebov. — 361. „Hvězda jitřní“, M. Cigášová, Prušánky. — 362. „Betlemská hvězda“, Z. Přikrylová, Vážany. — 363. „Korunka P. Marie“, A. Mičáňková, Deblín. — 364. „Bílé pero“, Fr. Ševčík, Vavřinec. — 365. „Švitorky“, L. Hubáčková, Vlasatice. — 366. „Svěží květy“, A. Hubáčková, Prušánky. — 367. „Vánoční sen“, M. Mazuchová, Prušánky. — 368. „Naše hvězda Maria“, B. Veselá, Dol. Dunajovice. — 369. „Boj za vlast“, M. Břeň, Dol. Dunajovice. — 370. „Věrná stráž“, Fr. Krupička, Šitbořice. — 371. „Ministranti Srdce Ježíšova“, B. Košák, Ludgeřovice. — 372. „Děti P. Mari“, I. Pavlíková, Ludgeřovice. — 373. „Zlatá lili“, M. Volenová, Strýčkovice. — 374. „Stateční bojovníci Krista Krále“, Fr. Urbánek, Šitbořice. — 375. „Děti Matky Boží“, V. Kovář, Kostelec. — 376. „Bílý anděl“, D. Brožek, Hor. Poříčí. — 377. „Pia familia“, M. Dovolil, Labuty. — 378. „Stříbrné zvonky“, J. Linhartová, Šitbořice. — 379. „Stateční hoši modré orlice“, J. Kokeš, Šitbořice. — 380. „Stateční lvi“, M. Lengál, Šitbořice. — 381. „Rybáři“, Jar. Čuhla, Štěpánov. — 382. „Koruna sv. Václava“, J. Urbánek, Šitbořice. — 383. „Bílá lilie“, J. Sáčková, Šitbořice. — 384. „Stateční bojovníci“, J. Studýnka, Šitbořice. — 385. „Malí hrdinové“, J. Tesař, Šitbořice. — 386. „Bílá orlice“, M. Kaňová, Šitbořice. — 387. „Pomněnky P. Marie“, L. Kaňová, Šitbořice. — 388. „Eskadra“, O. Maděryč, Prušánky. — 389. „Jarní květy“, Z. Šimková, Prušánky. — 390. „Jitřní záře“, F. Kaňová, Šitbořice.

Příště otisknem nejkrásnější zprávu o činnosti družinek.

Vlaštovičky přiletěly

Bohumil Peterka.

„Babičko, pojd' honem, vlaštovičky přiletěly! Pojd' jen, sedí v síni na hnízdečku, a jak šveholí!“ Stařenka však smutněji než předtím sedí na měkké židli a slzy jí vytiskyly ze zapadlých očí.

„Babičko, ty nemáš radost, že přiletěly? Proč pláčeš? Pohleď, jak se lesknou a jak jsou červené pod krčkem. Ty jsou pěkné!“ A sedmiletý Pepík vesele běhá kolem ní.

Ona mlčí a pomalu přebírá hrách.

„Babičko, ty byly až v Africe, pan učitel to povídal, musely letět přes velkou vodu a mnoho se jich tam utopilo. A zlí lidé prý je chytají a jedí. Proč zabíjejí ty pěkné ptáčky, když chytají mouchy, co tak štípou a všude lezou?“

Ale ona poslouchá už víc jejich tesknou melodii než vnoučka. Zpívá právě jen jedna. Nerozumí Pepík té řeči, zato stařenka velmi dobře, když se vracejí a když odlétají na jih.

Václav je měl rád.

To zpívají píseň o něm. Vyřizují pozdrav od jejího syna, padlého hrdiny od Tobruku.

Stará matka naslouchá zbožně. To vždy od r. 1938, kdy viděla Venouše naposledy. Osm let od té doby a poslední psaní tenkrát na vánoce. Pak jen tito ptáčci o něm zpívali.

Vstoupil do koloniální armády v Africe. Tam nešlo psát. Jen v září, když se vlaštovky loučily, vzkazovala mu po nich pozdravy. Radostně je vítal Václav a těšil se, až zase přiletí z Čech přezimovat. Snad jsou to ty jejich, co nejvíc švitoří nad ním, stojícím na stráži. A vzpomínal na domov a matku. A taky posílal, když v dubnu odlétaly, pozdravy do vlasti.

Tak přešel rok 1939, 1940, 1941 a 1942 se chýlil ke konci. Co vše prožil? Pochody za vedra, žízeň, vítězné bitvy i ústup, hnal Vlasy i Rommela. 13. listopad, mají Tobruk. Vítězství — i jeho vítězství! Avšak kulka nacisty skončila jeho mladý život.

Nad mrtvolou tiše poletovaly vlaštovky a příštího jara pak zpívaly stařence jinak než dřív, tak smutně jako dnes tu melodii o hrdinovi, spícím v dáli pod horkým nebem ve stínu palem.

Tak to psali i ti, kteří se vrátili.

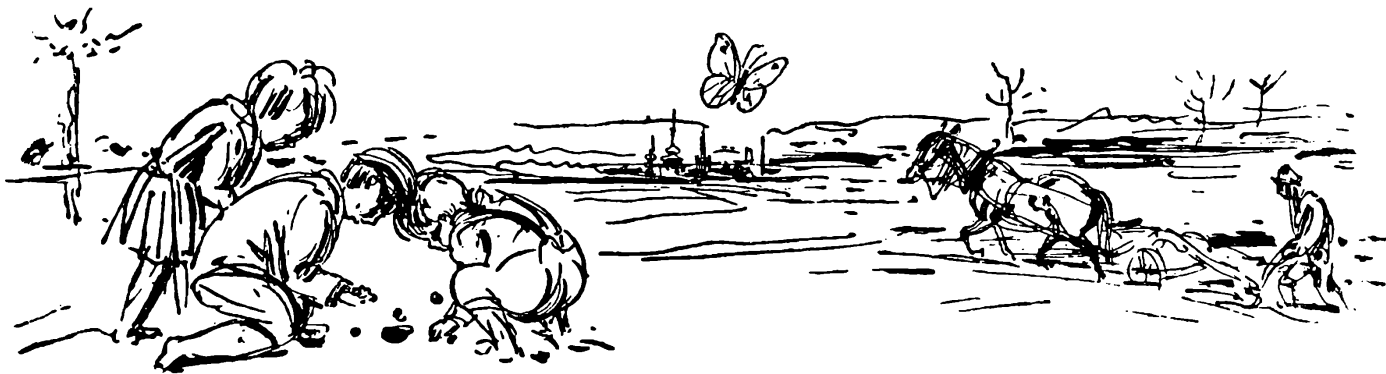
„Babičko, strýček Václav byl v Africe jako vlaštovičky, že?“

„Je tam, Pepíčku.“

„A proč nepřiletí jako ony?“

Stařenka nemůže odpovědět, umlká i vlaštovka.

Záhonek mladých

MŮJ NEJMILEJŠÍ UČEBNÝ PŘEDMĚT.

Je tomu již pět měsíců, co jsem zase odpočat nastoupil do nového školního roku. Prozatím je mým nejmilejším předmětem tělesná výchova. Máme ji třikrát týdně, a jistě mi každý uvěří, že kdyby byla každý den, nezlobil bych se. Vždyť jsem mlád - a mládí je pohyb a ruch - a ve školních lavicích se tak těžko sedí způsobně a tiše. Hlavně teď, když člověk bývá brzy ospalý. Tu ty školní lavice, kde čerpám vědomosti a jsem nucen klidně a ukázněně sedět, zdají se být hrozně těžkým poutem. A tu přichází na pomoc tělesná výchova. Máme ji jen tři hodiny týdně, ale co osvěžení a zábavy přinese. Po řízných prostných, kdy nám pan profesor „protáhne“ údy, hrajeme nějakou hru nebo závodíme. A čas, který se v jiných předmětech (vyjma náboženství) plouží jako hlemýžď, ten v této hodině zrovna letí. Ani se nenadějeme a už je konec hodiny. Potom zase jdeme do další práce s novou chutí a s novými silami. — To vše je výsledek dobře ztrávené hodiny.

V. Fiedler, Úpice 563.

TOUHA.

Kdybych byla ptáčkem,
tím malým zpěváčkem.
zpívala bych Ježíškovi,
malému pacholíčkovi;
ale že jsem prostinká,
neumím skládat písmenko.
by z nich byla písnička
pro našeho Ježíška.

M. Vašnerová z Kamenné

ČTENÁŘŮM „ANDĚLA STRÁŽNÉHO“.

Vy všichni, kteří čtete
našeho Andílka,
dbejte o to, by čtenářů
byla celá družinka.

Rozšiřujte náš časopis,
by bylo čtenářů víc,
vždyť jednou andílek nebeský
v nebi nám přijde vstříc.

T. Vacenovská, Mikulov

Čtenáři nám piši

Otiskli jsme povídku Fr. Křeliny „Dorotka a loupežník“ a k ní jsme připojili výzvu, aby nám naši čtenáři napsali, jak se jim líbí, že jim jako odměnu pošleme knihu Františka Křeliny „Z bukového dřeva“. Z dopisů se nám nejvíce líbilo psaní E. Gryndlera, jemuž knihu posíláme. — Píše:

Jsem žákem třetí třídy. Vrátil jsem se z Volyně s rodiči a s mladší sestřičkou. Pohádka „Dorotka a loupežník“ se mi líbila, protože se Dorotce nic nestalo, že se modlila k andělu strážci za sebe i za loupežníka — jako já se svou sestřičkou za tatínka, když byl na frontě u Dukly, a také se mu nic nestalo.

Váš odběratel osmiletý Volyňan E. Gryndler, Křešice č. 4, u Litoměřic.

Druhý výtisk knihy „Z bukového dřeva“ posíláme Jiřímu Voroneckému, který píše:

Líbila se mi povídka o Dorotce a loupežníkovi. Z toho nejvíc, jak ji lupič chtěl zabít, a ona se nepokoušela utéci. Příčina byla její veliká důvěra v Pána Boha a anděla strážného. Ti odňali lupiči všechnu odvahu a sílu, a to jedině dokáže velká láska a víra.

Jiří Voronecký, žák páté třídy, Jiříkov, Oldřichova ulice 1052, u Rumburku.

Z ostatních dopisů, které už nemůžeme odměnit, neboť máme jen dva výtisky, líbil se nám ještě dopis V. Agapova z Újezda, p. Přimda. — Napsal:

Líbilo se mi: láska k dětem, chování, upřímné modlitbičky, návrat k rodičům.

Milí čtenáři, pište nám často, co se vám v našem Andělu strážném líbí: zajímavé dopisy uveřejníme.

Vysilač A. S.

Řady našich mladých dopisovatelů a dopisovatelek vzrůstají, a zvláště nás při tom těší, že se rozepisují o svém rodném kraji, o jeho památkách, pověstech a přírodních krásách. Jiní si zase všímají roční doby, církevního roku a významných událostí. M. Dvořáková z Hor. Věstonic zaznamenává pověst o tatarské princezně, Růžena Malá z Dešné rozjímá o Velkém pátku, Jos. Janeček z Dědic chválí trubače, Jana Válková z Bruntálu složila večerní modlitbu, její spolužačky L. Šlemrová a Bož. Erbenová si také pěkně zaveršovaly, Bož. Burešová z Doubravice vypráví, co zažili chlapci v lese, M. Bártová z Lesůnek opěvuje svou chaloupku, Stan. Kapounek ze Šubířova dokazuje své vlastenecké smýšlení, Jakub Kotlařík z Tvrdonic má smysl pro humor, M. Paulosová ze Sobětuch si umínila, že se do konce 2. pololetí bude ještě pilněji učit, Jan Molík z Mramotic se loučí se zimními radostmi, Jan Pech ze Zákup rád ministruje svému hodnému velebnému pánovi, D. Vartová z Varnsdorfu je horlivou čtenářkou, Jiří Komůrka z Přimdy je nadšen pro svou školu, Jar. Dušková ze Šternberka přeje „Dobré jitro“, Slávinka Oderšská z Březové napsala hezké psaníčko, Vlasta Krejčová z Hrotovic vzpomíná na skautský tábor, L. Horáková z České Třebové je spokojena s Andílkem, Anna Hůserová z Dubňan miluje své rodné Slovácko, Božka z Milevska vypráví, jak se tři milevští hrdinové polekali plechovky od konzervy, Felicita D. stále ještě zatajuje své jméno a bydliště. Jos. Černý z Nikolčic popisuje vydru, V. Fiedler zaznamenává zvyky velikonočního pondělí, L. Marešová ze Znojma měla radost z nových saní, Řinka Navrátilová ze Starého Města krásně píše o čistém srdci, St. Flajšman z Lišného měl v pololetí dobré vysvědčení. Jana Trsková z Malšic si všímá veveřice, St. Šebák ze Štítné u Vl. začal dlouhou povídku o Jeníčkovi. Básničky a články složili: Z. Laža z Újezdu, Eva Faltysová z Luže, L. Rožková z Přímělkova, M. Mertlová z Luk u Jihlavy, L. Pilát z Hrušovan n. Jev., Jar. Talaš z Řetechova, Fr. Smrčka z Hodic, Lud. Hrubčová z Neubuze, Mir. Škarpová z Ostravy-Kunčic, M. Nevědělová z Bratčic, Jar. Vlková z Luhačovic. — „Jak mne ochránil můj anděl strážný“ napsali: St. Flajšman, Dušan Kara, Jar. Provázková, Al. Musilová, Mil. Došlíková, St. Dvořáček, Fr. Kočenda, Ema Zelenková, M. Khýrová, K. Zuzka, M. Šašková, Růž. Kotoučková, Jos. Lupač, Anna Svobodová, Květa Milenovská.

Přání k jmeninám našemu velebnému pánu konsistornímu radovi a faráři v Rájci n. Svit. Richardu Toncovi, který má svátek 3. dubna, zasílá
l.b. třída děvčat měšťanské školy v Rájci nad Svitavou.

*To naše přání od srdečka
nechť Vám je donese holubička.
Bílá holubička v bílé obálce,
to Vám přeje l.b. děvčat z Rájce.*

Dědečkovy oříšky

71. Proč je sardinka nejdelší rybou na světě? — 72. Osel byl uvázan na provaze dva metry dlouhém. Šest metrů před ním ležela otýpka sena a osel by si byl rád na ní pochutnal. Jak to provedl? — 73. Letos byla v lednu vsutku mírná zima, a přece v Brně napadlo sněhu dokonce na metr. Jak je to možné? — 74. Mám v knihovně naučný slovník o 10 svazcích a každý má přesně 500 stránek. Knihy mám pěkně srovnány podle čísel svazků, jednu vedle druhé. Hádejte, za kterou stránkou následuje a ve kterém svazku je stránka číslo 3500? — 75. Položil jsem kdysi na stůl před naše vnoučky tři čl. koruny. Jedna byla ražena v r. 1929, druhá v r. 1931 a třetí v r. 1936. Obrátil jsem se k dětem zády, Vojta si jednu korunu vybral, ukázal ji i ostatním dětem a zbylé dvě koruny jsme dali za okno. Pak Vojta vhodil všechny tři do klobouku, a já jsem se zavřenýma očima snadno našel tu, kterou si Vojta vybral. Jak to?

A na konec ještě jednu malou otázku: Podle čeho jste, milé děti, mohly poznat, že vašemu dědečkovi, který vám dává oříšky, už slábne paměť?

Řešení nám pošlete jistě do 10. května 1948. V květnovém čísle najdete odměněné řešitele z lednového i z únorového čísla A. S. Dnes jen řešení: 41. Narodil se 29. 2. 1908. — 42. Původně byly v rozích čtyři kameny a po opravě pět. — 43. Velký i Malý vůz na hvězdné obloze. — 44. Nemůže — mezi dvěma dny je přece noc. — 45. Dnešek. — 46. Mrtvých. — 47. Kniha. — 48. Římská číslice deset, t. j. X. — 49. Strniště. — 50. Chlapec měl zarosené brýle.

Velká soutěž Anděla strážného

Úkol naší velké soutěže v 5. čísle nebyl již tak snadný. Projevilo se to také tím, že došlo pouze 600 rozluštění, z toho 263 správných. Nezapomeňte se podepsat, stále nám totiž docházejí řešení bez podpisu. Od 1. ledna jsou také vyšší poštovní poplatky, dopisnice stojí Kčs 1.50, dopis Kčs 3.—.

OSMÝ ÚKOL:

Přinášíme vám opět nový úkol, který je podobný našemu úkolu z 2. čísla. Na obrázku je vyobrazen kněz a ministranti při asperges. Prohlédněte si pečlivě tento obrázek, a najdete-li devět chyb, je vaše řešení správné na sto procent. Úkol však již není tak snadný, proto dobře pozorujte!

Mezi správné luštitelé budou vylosovány tyto odměny: 1. cena: volejbalový míč. — 2. cena: šachová hra. — 3. cena: patentní tužka. — 4. cena: Talisman. — 5. cena: Příběh jednoho léta (novinka).

Vylosování velké soutěže Anděla strážného č. 5.

1. cena - dynamová kapesní svítilna: J. Bíbr, Kojetín. — 2. cena - Minařík-Janouch: Rytíř v žíněném rouchu: P. Číhal, Chlum. — 3. cena - K. Hroch: To byl Toník z Horácka: O. Jurásek, Adamov. — 4. cena - souprava k šití: M. Lobovská, Rokycany.

5.—20. cena - různé: V. Richter, Praha XIX. — B. Slunečková, Slavňovice, p. Stádlec. — J. Kořfzková, Nasavrky u Chrudimě. — M. Stožes, Slatiňany u Chrudimě. — F. Buchta, Brno-Židenice. — L. Neliba, Mor. Budějovice. — K. Bečička, Brněnské Ivanovice. — H. Staňková, Opava. — J. Čudová, Ronov n. Doubravou. — M. Kapounková, Buchlovice. — A. Holoubková, Šarátice. — J. Procházka, Brno-Tuřany. — I. Malíková, Týn u Lipníka nad Bečvou. — K. Bačák, Boršice u Buchlovic. — J. Chadalíková, Napajedla. — J. Lukáš, Loučka u Val. Meziříčí. — J. Vojta, Brno. — M. Pfeifrová, Šaratský dvůr. — M. Slovák, Želechovice n. Dř. — V. Mach, Chelčice. — M. Hrušková, Vel. Němčice. — M. Vich, Smržice u Prostějova. — M. Petrová, Mítkovice. — F. Kunt, Nová Ves n. Popelkou. — F. Minaříková, Uh. Brod. — F. Cukr, Buchlovice. — M. Pacholíková, Bredůvka. — J. Ferbasová, Čes. Skalice. — M. Černá, Klabava. — M. Vachová, Benešov u Prahy. — J. Šrom, Třebíč. — J. Blaha, Dolní Bojanovice. — J. Steif, Lešany. — K. Žampa, Ratibořice. — H. Štenclová, Boskovice. — J. Žlebek, Val. Meziříčí.

Dobrý vítr

J. K. Baby.

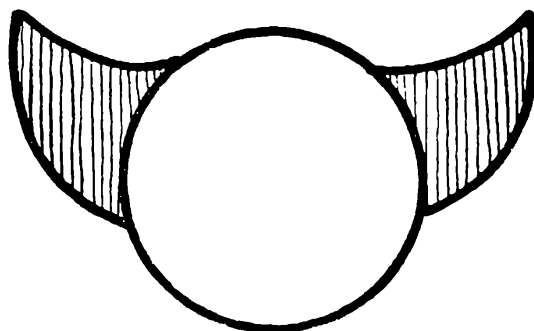
V prastarém krásném indiánském městě Santa Fé v Novém Mexiku zemřel v říjnu roku 1946 spisovatel-zálesák Ernest Thompson Seton, nadšený obdivovatel Indiánů a jejich života v přírodě. Náš Junák převzal mnoho od Setona a z jeho „lesního skautingu“, který Seton založil a který se rozšířil takřka po celém světě. U nás jsou setonovci organisováni v Lize československých Woodcrafterů (Liga lesní moudrosti). Snad jste si někdy všimli jejich odznaku, který připomíná buvolí hlavu neb okřídlené slunce.

Nejznámější je Seton svými spisy a povídkami z přírody. U nás vyšly svého času souborně v knihovně Walden, která podala nejen krásné Setonovy povídky, ale i jeho vtipné ilustrace, neboť Seton byl i jedinečným kreslířem zvířat v jejich pravé podobě ve volné přírodě. A hrdinové těchto příběhů, ať již je to veverka Rudohlávek, lišák Domino, medvěd Honzík, mohutný Monarcha, vlčák Lobo, havran Stříbrolet, stepokur Rudokrček, zajíček Skok a bílý Los a řada dalších, jsou ve světě známí podobně jako slavné a populární osobnosti našeho světa. Také Rolf-zálesák a Indián Quonab je příkladem mnohým hochům, tak jako příhody chlapců. Dva divoši jsou základem prázdninových zážitků mnoha našich chlapců. Dosud jsem o Setonovi v Andělu strážném nepsal a cítím to jako provinění. Chci připomenout našim junákům a skautkám: Čtete Setonovy knihy, pokud si je můžete kde vypůjčit, a poznáte z nich i ducha skautské výchovy v lesích, naučíte se správnému poměru ke zvěři, naučíte se ji opravdu milovat a obdivovat!

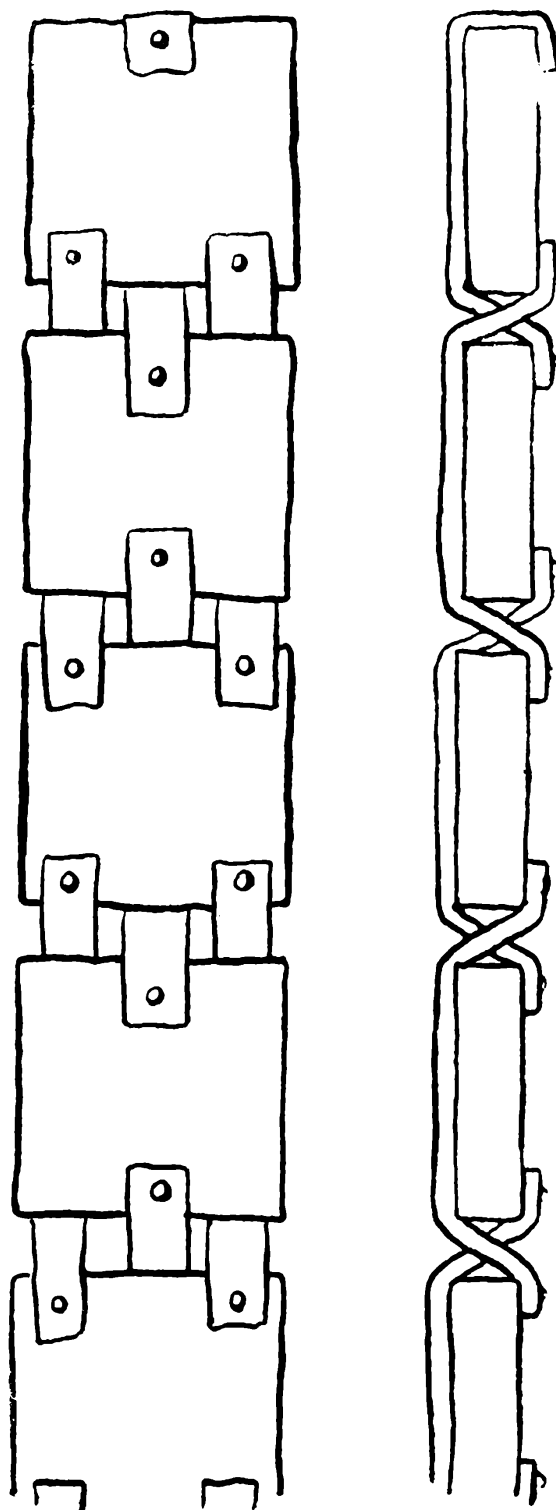
Junákova dílna

Jiří Jemar.

Malí hoši celého světa mají své rozličné hračky a zábavy. Tentokrát však ukážeme hračku, kterou se baví indiánští hoši v Tucsonu (Tucson Indian School, Arizona). Uvidíte, že je to sice poměrně jednoduchý výrobek, ale nutí k přemýšlení a přinese mnoho zábavy. Je to jakýsi indiánský hlavolam. Potřebujete k tomu šest destiček, jak naznačuje náš obrázek, a ty vzájemně spojíte buď látkovými nebo lépe koženými páskami. Destičky jsou čtvercové (délka strany asi 5 cm, silné $\frac{1}{2}$ cm). Spojování je střídavé, jak naznačeno na našem obrázku. A nyní pozor! Máte-li své dílo hotovo, překlápěte střídavě destičku na pravou a na levou stranu a o zábavu je postaráno! Po každém překlopení se uvede do pohybu celá řada dřevěných destiček — až užasnete.

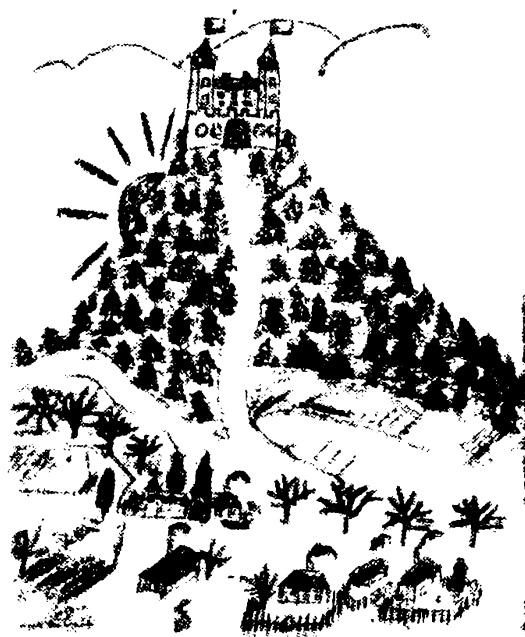
Znak Woodcrafterů.

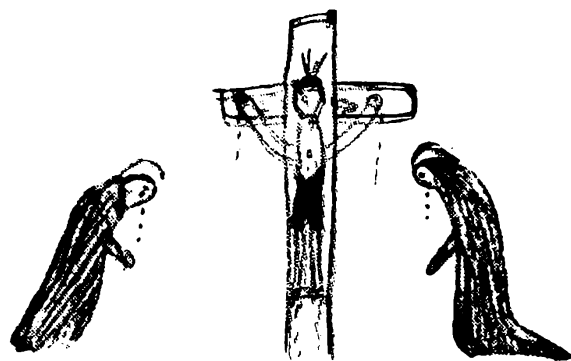
Kreslete s námi

Milé děti! Dnes vám povíme něco o našich starostech. Pošta nám přináší mnoho zdařilých prací, že těžko rozhodujeme, co máme odměnit a otisknout. Hledáme-li obrázek pro tisk, znovu a znovu vše prohlédneme, neboť jsou nám všechny milé a na každé práci je něco krásného, byť to byla i snaha a dobrá vůle. Vybíráme ty, které nás upoutají svou původností, novým pojetím, novým nápadem či zvláštní dovedností vzhledem k věku kreslíře. Přihlížíme-li k dané ploše, kterou máme vymezenou, k tiskařským možnostem. Nechceme obrázky nadměru zmenšovat. Mnoho zdařilých výtvorů má stejné náměty a ani vám by se nelíbilo, kdyby obrázky byly podobné. Počítejte i s tím, že kresba, kterou pošlete, může být otištěna nejdříve za dva měsíce i později. Tím vším se nedejte od své snahy odradit, buďte vytrvalé a zůstávejte i nadále našimi milými spolupracovníky. Všimněte si lidí, kterak chodí ustrojeni a pokuste se to z paměti zobrazit nebo načrtnout. Ještě mnoho prací bude odměněno a mnohé jsou připraveny k tisku. Váš A. S.

Odměny dostanou: Karel Sloup, V. Štorm, E. Václavková, M. Kendíková, Z. Žůrková, Z. Kolajková, K. Nováková, J. Leskovjan, M. Krčálová, Zd. Příbylová, Vl. Šimek, M. Gajdošík, Jos. Taichman, M. Fialová, J. Řihák, R. Nádraská, V. Prachařová, H. Brdičková, J. Studnička, K. Malík, J. Ledvína, F. Šesták.

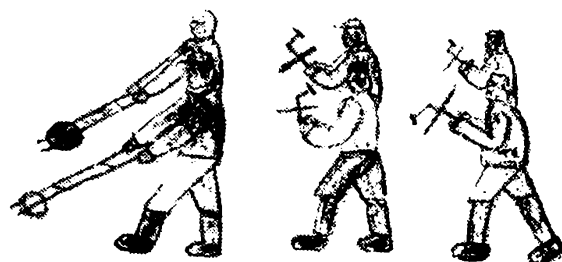
Vlasta Březinová, 11 roků, Velemín.

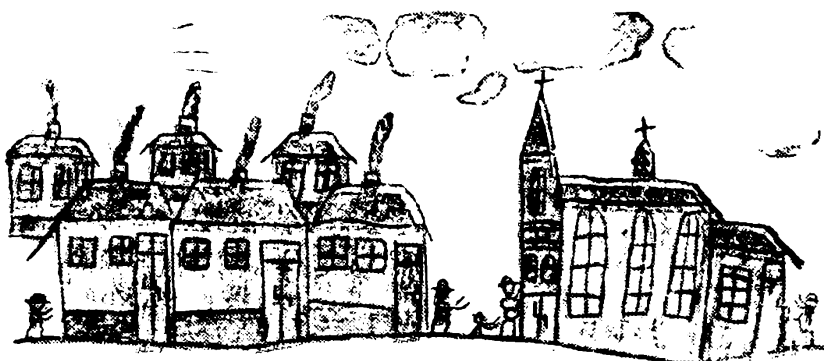
Marie Brichová, 9 roků, Košátky

Ant. Žalmánek, 13 roků, N. Hrozenkov.

Miloslav Malovaný, 13 roků, Traplce

Jar. Macháček, 11 roků, Podolí. — Vpravo: Zd. Šustrová, 12 roků, Blansko.

IV. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

Rozluštění z čísla 8. až 9. zašlete na jednu do konce května.

1. cena: J. Kubský: Příběh jednoho léta. (Novinka, vyjde v květnu.) — 2. cena: W. Scott: Talisman. — 3. cena: K. Minařík: Rytíř v žíněném rouchu. — 4. až 30. cena: Různé.

56. ZÁMĚNKA.

(K. Čejka, Míchov.)

Hlavní město v Itálii,
hlásku změníš jen,
hora z českých dějin
přijde k tobě jako sen.

57. SLOUČENKA.

(J. F. Bušek, Místek.)

Beskydy klid zbraní teď kráší;
Praha, Vyšehrad, Šemík — znáš-li?

58. KŘÍŽOVKA.

(O. Prachař, Chrudim.)

	A	B	C	D	E	
1						
2				X		
3			X			
4		X				
5			X			
6						

Vodorovně: 1. Prvá část tajenky. 2. Barvivo; průměr. 3. Cito-slovce; polovina slova dělo. 4. Zkratka jména Eva; dokola. 5. Zkratka „národ. podnik“; první část slova rasa. 6. Třetí část tajenky (obr.).

Svisle: A. Měkká hláska; čtvrtá část tajenky (obrác.). B. Plete; dětský pozdrav. C. Člen národa; K; poloměr. D. Spojka; pochoutka. E. Druhá část tajenky.

59. VÝPŮSTKA.

(J. F. Bušek, Místek.)

Chrám literu pozbyl, děti,
ve zbytku silné napětí.

60. REBUS.

(F. Havlíček, Senice n. H.)

[RA] $\frac{L \ K}{\bar{D}}$

61. PALINDROM.

(Joska z Hané.)

Severský člun zpětně čten,
zůstane ti nezměněn!

62. SKRÝVAČKY. (Světadílly.)

(Joska z Hané.)

Roste tam kafr i kakao!
Kdo byl Halas i Erben?
Velkovýroba kamer i kabelů!

63. ŘETĚZOVKA.

(V. Weniger, Hranice.)

1—2 sečeme s ní
2—3 samojediná
3—4 potrava se jí
4—5 pták je (5. p.!)
5—2 hmyz též
2—6 tuk
6—7 město
7—8 je v domě.

64. PŘESMYČKA.

(Růže Hela.)

SKONÁ, STAVÍ, BOJ! (á = a, í = y.)

Rozluštění II. řešitelského turnaje: 19. Požár. 20. Chytrost, žádné čáry. 21 Svatý Mikuláš. 22. Vánoční koleda. 23. Trn, jitrnice. 24. Zaniká — kázání. 25. Komár, no — Komárno. 26. Adam, dělo, vítr, Egon, noha, tara. 27. Polka, pel, lep — Popelka. 29 Sudičko, Kašpárek, Hastrman, Krakonoš. 30. Park, kapr. 31. Kabát, tabák. 32. a, da, Adalada, mladá. 33. Ola, dolar. 34. Kočka, očka, čka, ka, a. 35. Parník, perník. 36. Meziříčí. 37. Svatí tři Králi.

Pozor, pokyny luštitelům! Mnozí chtějí od nás odpovědi; odpovídáme jen těm, kteří přiloží známku na odpověď. Sledujte však stránku hádanek, najdete tam odpovědi na mnohé dotazy. Rozluštění zasílejte vždy ze dvou čísel najednou (celý turnaj). Posíláte-li rozluštění jiných soutěží (Kreslete s námi, Oříšky, Soutěž), pište je na zvláštní papír, rozluštění jednotlivých hádanek však nepište každé na zvláštní kus papíru.

Z hádankářské pošty: V. Fiedler, O. Fikejzlová: Příspěvky dobré, pro tento ročník došly pozdě. Kozák: Jen s chutí do toho.

Hádankářský kurs: Výpustka se řeší tak, že ze základního slova vynecháme jedno písmeno, a tím nám vznikne nové slovo: páska — páka, lest — let.

Drobnosti

Chlapci, kteří jste právě ve IV. nebo v V. třídě obecné školy a kteří rádi zpíváte, chtěli byste jít studovat do Prahy? Znamý pěvecký sbor Scholy cantorum přijme v dubnu několik hudebně nadaných chlapců. Později byste chodili v Praze do gymnasia i do učení, učili byste se hrát a zpívat, zpívali a účinkovali byste na koncertech v Praze i v jiných městech, snad i v cizině. Řekněte o tom rodičům a poproste, aby si napsali o prospekt na adresu: Správa Scholy cantorum Praha I, Karlova 2.

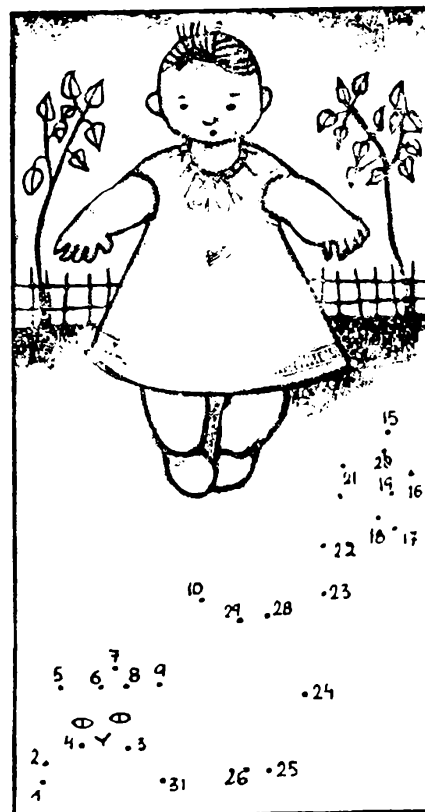
NEJKRÁSNEJŠÍ OČI. V Paříži byla konána moderní soutěž o nejkrásnější oči. Aby se soudcové nedali splést třeba krásným obličejem a všimli si jen očí, musely si všechny účastnice soutěže obléci stejné šaty a na hlavu kuklu, v níž byly jen otvory pro oči. Soutěž vyhrála 70letá stařenka, která ani ve svém pokročilém věku nezná odpočinku, poněvadž živí tři vnoučata. Co tomu řeknou naše malé parádnice? E. H.

VYTÁPĚNÁ KOŠILE. Tu bychom potřebovali, vidíte, děti! V norském hlavním městě Oslo vynalezl jistý mladý inženýr zajímavou košili a dal si ji patentovat. Košile je elektricky vytápěna. Vtip je v tom, že je utkána z jemných izolovaných drátků, jimiž prochází proud z baterie, schované v botách. Bude mít význam pro badatele v polárních krajinách. E. H.

KATEDRÁLA je velechrám v sídle biskupově. U nás jsou to oba arcibiskupské metropolitní kostely na Hradčanech a v Olomouci, dále biskupské svatyně v Hradci Králové sv. Ducha, v Českých Budějovicích sv. Mikuláše, v Litoměřicích sv. Štěpána a na Petrově v Brně. Nsl.

KAMELOT je pouliční prodavač novin. Tento prodej dá nejen obživu, ale také v této službě začali svůj životní úděl mnozí představitelé veřejného života, na př. vynálezce žárovky A. Edison a jiní. Nsl.

DRAHOCENNÝ HRÁCH. V malém švédském městě Roneby byl vypěstován překrásný hrách. Záhon tohoto hrachu přijíždějí obdivovat četní cizinci. Co je na tom hrachu zvláštního? Byl vypěstován z hrachu, nalezeného v proslulé hrobce Tutenkamenově. Podle starého zvyku byla králi vložena do hrobu nádoba s hrachem. Ani za několik tisíciletí nepozbyl hrách klíčivosti. Dánský inženýr, jenž byl při otevření hrobky, přivezl asi r. 1930 několik zrn do vlasti a zasel je. A hrách vzešel. Několik nových zrn bylo darováno do Roneby, kde pěstitel Swenson získal přes 200 nových plodů. Hrách má mocný vzrůst a nádherné květy. E. H.

TEČKOVKA.

Olinka z jara na zahrádce
na sluníčku se popelí.
Běhá a křičí — je to práce.
Kohopak honí, víte-li?

*

DĚTI SE SMĚJÍ.

„Mácová, pracovala jsi svou dějepisnou úlohu sama?“ —
„Prosím ano. Jen při zavraždění posledního Přemyslovce mi pomáhal bratr.“ E. H.

„Dej pozor, Karle. Dům má pět poschodí. Každé poschodí má 15 schodů. Kolik schodů musím překročit, když bydlím v pátém poschodí?“ —
„... sím, všechny!“ E. H.

„Horáku, nechytej prsty na výkres. Vidiš, že je ještě mokry.“ — „Prosím, já se zas umyji.“ E. H.

ANDEĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo hlavní prázdniny. Číslo 8. vyšlo 1. dubna 1948. Redakce: P. Ferdinand Pokorný. Vedoucí duchovní výchovy P. Josef Soukop. Odpovědný zástupce listu JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská ul. 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk, expedice a administrace: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská ul. 19-21. Předplatné pro celý ročník Kčs 35.—. Jednotlivá čísla jsou za Kčs 3.50. Dohledací poštovní úřad Brno 2. Účet Poštovní spořitelny M 102/145.

Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

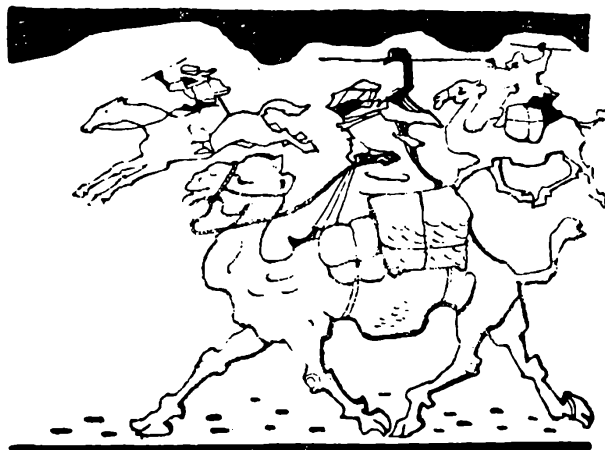
43. Domů, domů, slunce v tváři,
Jack ujíždí s dromedáři,
radost nad tím velká
dělá z něho čertíka.

44. Už to není k vydržení,
šup, a Jack jde do vězení.
K tomu ještě na kožích
na pamětnou dostal jich.

45. V koši veta po svobodě —
velbloudi, ty velké lodě,
v moři písku plují dál,
až je jednou vyčíhal

46. pod stanem, když spali v stínu,
kočovní kmen beduinů.
To byste je měli znát,
jak dovedou brát a brát!

47. Odnesli též Jacka v koši,
kde jej našli snědí hoši.
Měli velkou zábavu,
Jack však jenom otravu.

48. Ach, co zkusil, chudák malý!
Na karavanu si hráli,
a on, velbloud, na zádech
černouška nes, lapal dech.

PROSEBNÁ MÁJOVÁ POBOŽNOST NA CHODSKU (Kreslila M. Vořechová-Vejvodová.)

9. *Anděl strážný*

SE STÁLOU PŘÍLOHOU „VELKÉ VÍTEZSTVÍ“

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ • ROČNÍK 63 • ČEŇA Kčs 3.50

Prosebná májová pobožnost na Chodsku (K obr. na tit. straně.)

Prosebné procesí vyjde z vesnice, aby putovalo od jednoho kříže ke druhému. Družičky s čepeničky na hlavách nesou v průvodu sošku Panenky Marie. Vpředu jde hoch s mohutným křížem v náručí. V kostele se rozklíná zvonec, ozve se hlas předříkávačky a prosebný zástup věřících pomalu vychází do polí. Když dochází zástup k prvnímu kříži, oddělí se děvče, nesoucí rozsvícenou lucernu, aby zavěsilo na kříž věnec květů a rozžehlo světlo. S modlitbami v ruce přichází předříkávačka a přikleká nejbližší. Družičky se třikrát uklánějí se soškou P. Marie a hoch s dřevěným křížkem se postaví ke kamennému. Ostatní se rozestoupí kolem a všichni se současně modlí: „Od bouře a blesku vysvoboď nás, Pane!“ Všechny své prosby a tužby vkládají do společné modlitby. Pokřížováním se pobožnost ukončí, znovu se seřadí v průvod a opět jdou k druhému kříži, od Božího umučení v lese ke kapliče v polích. Den je téměř u konce, než vykonají všechna zastavení. Procesí se vrací opačným koncem domů a z dále se nese pobožná píseň za úrodu:

Vítáme nového metropolitu moravského

Katolické děti v arcidiecési olomoucké, ale i po celé Moravě, ve Slezsku a v Čechách, s radostí uslyšely zprávu, že koncem března 1948 byl jmenován a 2. května slavnostně vysvěcen nový arcibiskup olomoucký a metropolita moravský dr. Josef Matocha jako nástupce loni zemřelého dr. Leopolda Prečana. Je rodem z obce Pitína v kraji, kde moravské Slovácko již přechází v hornaté Valašsko. Na rodné Moravě ztrávil také téměř celý svůj život, kromě studií v Římě a několika let působení na Slovensku. Jako profesor bohosloví velmi se zasloužil o vzdělání nastávajících kněží a napsal několik vědeckých knih a pojednání. Jako následovník dr. Ant. Cyrila Stojana je zánícen pro úctu sv. Cyrila a Metoděje a jejich duchovní odkaz, zachování sv. víry u nás a u všech Slovanů. Mladistvá čtenářská obec Andělastrážného pozdravuje svého arcipastýře, prosí jej o jeho otcovskou přízeň a slibuje mu věrnost a oddanost.

★

SV. BÍŘMOVÁNÍ uděluje sílu, abychom víru statečně vyznávali a proti nepřítelům spasení zmužile bojovali. „Bůh nám nedal ducha bojácnosti, nýbrž ducha moci a lásky — nestyď se tedy za svědectví o Pánu našem.“ (Sv. Pavel.)

Jan Duchan:

Prosba

Můj dobrý Otče na nebi,
proč všichni, kteří znají špatný svět,
kteří již zakusili tolik bolesti a běd,
proč právě Tebe nejvíc velebí?

Vyslyš mě, Otče milý,
jsem jenom dítě a neznám svět.
já ještě nepoznalo hříchu jed;
vždyť jsem zde teprv malou chvíli

Prý byla velká válka,
smrt prý zas měla dobrý lov,
a od míst, kde leží padlých rov,
nás dělí převeliká dálka.

Válka! To často slyším,
a mamka, když padá noci stín,
smutně skládává ruce v klín,
a tatku zamklého vidím.

Odejmi, Pane, strašné slovo smrti.
Jež nešetří rodičů ani dětí,
ničí a boří po celá staletí
a dílo Tvé krvavou pěstí drtí.

Dej, ať nemusí do války táta,
dej, aby mamce zas zazářil zrak;
a my budeme zpívat jak volný pták,
úsměvy zaplanou jak kapky zlata.

Nechceme bolest, jež srdce drásá.
Nechceme válku, slzy, krev
a pýchu, již plodí lidský hněv;
vždyť jenom v míru a v lásce je spása

Máme se všichni tolik rádi!
Co na tom, že veliký je svět,
že neumíme všichni stejnou píseň pět!
Vždyť Tvoje dlaň nás všechny stejně hladí.

Odejmi od nás všech válek muka,
zachraň své děti a jejich dílo!
Odpusť těm, jimž slovo ďábla lahodilo,
odpusť a požehnej Tvá štědrá ruka!

Kreslil Otakar Zemina.

Loupežníci u obrazu Panny Marie

Polská pověst

Bylo to hodně dávno, kdy v hlubokém hvozdě v Polsku žili tři loupežníci na starém, již tehdy polozbořeném hradě. Zdi se rozpadávaly, protože loupežníci více dbali o to, kde by komu sebrali měsíc zlatáků, než o opravu hradu. Za zimních nocí v rozpadávajícím se cimbuří a vytlučených oknech skučel jedovatý vítr a sovy tam odbývaly své sněmy. Když byl měsíc v úplňku a mráz praštěl v trámech, vlci přibíhali tak blízko k hradu, že jejich vytí se mísilo s veselým zpěvem a smíchem loupežníků, kteří se k takovým schůzkám scházeli na hradě z celého okolí. Dobře jim tam bylo při plných korbelích vína a při praskajícím ohni, který udržovali ve velkém krbu pěknými bukovými štípami. Ale kdo by nevěřil, že bylo ještě lépe, když sníh roztál a les ožil zpěvem ptactva a jarní vůně lesa se dýchala plnými doušky? Zvláště loupežníci se radovali z příchodu jara, neboť cesty zase oživnou těžkými vozy bohatých kupců, zlatými kočáry knížat a rytířů. Zkrátka kynou zase dobré lupy zlata, drahých suken a hedvábí.

Jednoho dne časně zrána se tedy usadili ti tři loupežníci v houštině u cesty a číhají. Když slunce přešlo přes poledne a za chvíli se sklánělo k západu a mimo nepřešla ani noha, tu tři loupežníci v křoví počínali ztrácet dobrou náladu; netrpělivost se rychle měnila v zlost. Již se chtěli sebrat a s nepořízenou jít domů, když tu pojednou jarní vánek zanesl k jejich sluchu drkotání kol a pokřik vozků. Hned se vzchopili plni divoké radosti a upírají oči tam, kde cesta vybíhá z houstnouceho lesa. A také za chvíli již rozeznali mezi stromy bělající se voly a vůz. Vyhrnou se proti němu pokřikem: „Zastavte! Zastavte! Dejte nám to, co vezete!“

Vozkové se ani moc neulekli a nemínili odporovat; rychle loupežníkům

vysvětlují: „Nevezeme žádné zlato ani drahé látky. Je to obraz Matky Boží, malovaný k její cti, proto nám nebraňte v cestě, ať do večera dojedem!“ Ale loupežníci byli již dosti rozezleni dlouhým čekáním — co teprve, když se dověděli, že to není povoz kupecký, kde by se dalo něco sebrat! To je ještě více podráždilo a vzkřikli: „My vám ten obraz rozsekáme! Rozbijeme jej na padrť!“ Vozkové se zhrozili takového rouhání, neboť v oněch dávných dobách ani hodně zlí loupežníci se neodvážili zneuctit svaté věci. Proto také v té době kostely mohly být přes noc otevřené a nikdo se neodvážil je vyloupit.

Vozkové chtějí loupežníky odvrátit od toho úmyslu a zděšeně volají: „Nesekejte! Nesekejte, nebo hned zdřevěníte jako tady ty stromy, protože je to svatý obraz Matky Boží!“ Již však první zaťal svou sekyru, a běda! Namísto ztuhl jako poleno. Druhý to nevidí v záchvatu zuřivosti a jeho sekyra také dopadá na svatý obraz. Ihned se promění v dřevěnou sochu jako jeho druh. Třetí však to již vidí, padá na kolena a děkuje Bohu, že mu dal zavčas vystřízlivět z hněvu a že nesekal svatý obraz. Umiňuje si, že zanechá nekalého loupežného řemesla a také předsevzetí hned plní. Povstává, přidá se k vozkům, a tak společně pokračují v cestě hustým hvozdem. Slunce se již loučilo s podvečerem, když dorazili na jedno návrší, kde obraz složili v pěkné nové kapli. Jmenuje se Čenstochova. Z kaple povstal nádherný kostel; putuje tam mnoho poutníků, aby si vyprosili zdraví duše i těla.

Až budete velcí a přijdete se modlit do Čenstochovy, uvidíte na tváři Panny Marie stopy po loupežnických sekyrách. Je to na výstrahu, že není dovoleno beztrestně zneuctívát svaté obrazy, tím méně obraz přesvaté Matky Páně, která je královnou všech svatých.

J. Adalbert.

F. B. Děrda:

Jarní větřík

Kresby: F. Bílkovský

Jarní větřík pofukuje,
ten nám všechno pomaluje.

Nebe pěkně do modrava,
jabloň zas jak babí hlava.

Housátka pak do zelena
a tvářičky do červena.

V tom našem domě bylo krys! Několik koček nemohlo jich zdolat, i oddali se nakonec mackové tupé resignaci, nechávající potkany žrát klidně po svém boku z jedné mísy. „Žít a nechat žít!“

Jedna z těchto koček tak k nám přilnula, že se od nás ve dne v noci nehnula. Náhradou za Hanzího blahé paměti koupila nám maminka kanára, který měl celý den otevřená dvířka od klece a volně po pokoji poletoval, a kočička si ho ani nevšimla.

Tatínek měl ptáčka rád, ale pro kočku bylo dost mrzutostí. Maminka však prosadila svou: „Děti musí mít nějaké zvířátko!“

Byla by nám dopřála i pejska, ale tomu se tatínek tak urputně bránil, že maminka řekla: „Nestojí to za ty výstupy!“ I vypůjčovali jsme si pejska sousedova, když tatínek byl v úřadě.

A tak nám kočička zůstala. Spala jednou s Karlíkem, jednou s Pepíkem, ale poněvadž ob noc jim to bylo málo, líhávali spolu a Mácu uložili do prostřed. Ani byste neřekli, jak byla moudrá! Naučili jsme ji spát po lidsku, t. j. naznak nebo na boku, ale vždycky nataženou a pod hlavou s malým polštářkem. Kočička ihned pochopila a tak se jí to zalíbilo, že ani mimo postel nechtěla jinak spát, a tak dlouho se vrtěla a kroutila, až jsme jí něco podložili pod hlavu. Velice se jí líbilo, mohla-li si lehnout na něco bílého, i kdyby to byl třeba jen papír.

Když ji po prvé vzali s sebou do postele, kočička na důkaz vděčnosti začala hlasitě příst. Z vedlejšího pokoje ozval se tatínek: „Zas je tady ta kočka? Nemáte toho dost ve dne? Už jsem vám jednou řekl, že na noc musí ven!“

Bylo patrné, že Macinka se musí buď vzdáti své vrozené touhy po přeslici anebo resignovati na pánské pohodlí! Zřekla se toho prvního, a kdykoli, zapomenuvši se, začala příst, chlapci ji lehce klepli a prstem pohrozili: „Budeš zticha!“ Kočičce nebylo třeba mnoho řečí, pochopila, co je dovoleno ve dne, že nemusí být dovoleno v noci, aby však přece nějakým viditelným znamením projevila skryté city svého srdce, vztahovala k chlapcům pacičku, jemně zatínajíc drápky do jejich rukou, jako by chtěla říci: „Však já vím, my si rozumíme!“

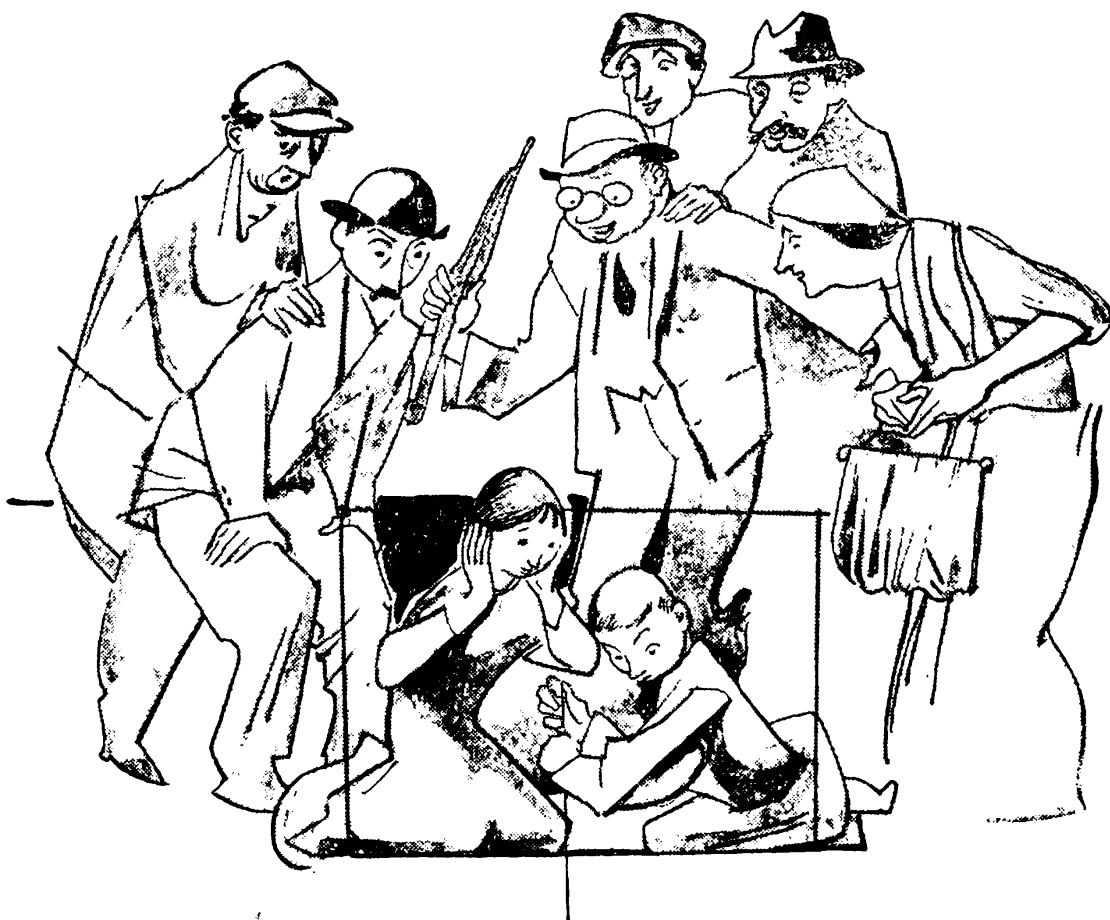
Běda, běda! Kočička se nám ztratila, už tři dny jsme ji neviděli! Všechny půdy, sklepy a kouty jsme prolezli, u všech sousedů jsme se ptali — kočička nikde! Oči a sluch nám horečně pracovaly! Nadarmo!

V zoufalství jdeme po ulici ze školy, však — co to? Nebylo to snad mňouknutí? U našich nohou je okno do sklepa, okno hluboké, šikmé, kterým se dolů spouští kamenné uhlí. Nespadla tam snad naše Máca? Voláme: „Máco, Mácinko, jsi to ty?“ Z hlubin země se ozvalo slabounké, jako zmírající: „Ňau!“

Není pochyby, je to ona!

Běžíme k domovnici toho domu, prosíme o klíč od sklepa, že nám tam spadla kočka. Domovnice jde s námi na ulici, dívá se, který sklep to je, a praví: „Dětičky, nemohu vám pomoci, paní toho sklepa je venku a já klíče nemám!“

To nás ohromilo. Ale láska je vynalézavá. Karlík povídá: „Já přinesu nákupní košík, ona ho zná, spustíme jí ho dolů!“ Řečeno i vykonáno.

Uvázali jsme košík na provaz a spustili jej do sklepa, neustávajíce povzbuzovati Mácu lichotivými slovy.

Po chvíli vytahujeme košík — je prázdný!

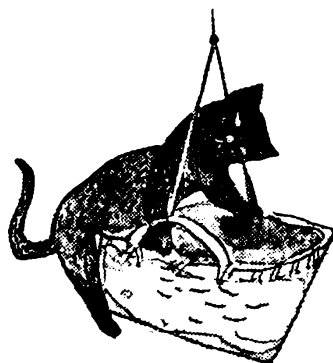
Karlík povídá: „Víte co? Přivažte mě na provaz, já se tam spustím!“ — „Karlíku,“ povídám, „mohlo by se ti něco stát, zkusme to ještě jednou s košíkem!“

Už jsme ani sami neměli místa před okýnkem: takové zástupy zvědavců kupily se kolem nás! Opakovali jsme pokus a tentokrát se zdarem. Moudrá Máca vlezla do košíčku a my ji vytáhli. To bylo radosti a slávy!

Ale jak byla zbídačená! Hubená, černá od uhlí, hladem vysílená a z pravé pacičky kapala jí krev. Máca, slabá jak byla, se k nám tulila, lízajíc nám ruce. My plakali lítostí i blahem. Davy lidu si oddechly s námi. Bylo slyšeti hlasy: „No tohle?! To je chytrá potvůrka!“

Teď jen honem k paní Kačerové pro mlíčko! Zástupy lidu se hnuly s námi a zastavily se před hokynářkou, čekajíce, jak to ještě dopadne. Schválně nechali jsme dveře krámku otevřené, abychom i širšímu obecenstvu popřáli toho pohledu.

*Z knihy Pavly Kytlicové
„Rodiče a děti“, která
vyjde v červnu v naklada-
telství Brněnské tiskárny*

Kreslil Fr. Süßer

Knoflíky

Jarolm Schäfer

*Detektivní dobrodružství Jirky Nováka, žáka II.b tř. měšťanské školy chlapecké.
(Skutečný příběh z brněnské školy, jen jméno pachatele bylo změněno.)*

O velké přestávce se před první dívčí třídou strhl velký křik, jenž se za chvíli proměnil v srdcervoucí pláč. Paní učitelka Mrázková, jež měla právě na chodbě dozor, přispěchala se podívat, co se děje v šatně první třídy. Jejím očím se naskytl nepěkný a velmi nepříjemný obraz. Téměř všechny jarníky děvčat z první třídy, visící v šatně před učebnou, měly uřezány knoflíky, ale nejen to: darebák asi notně spěchal, protože u několika kabátů byla na místech, kde byly knoflíky přišity, vytržena nebo vystřižena i látka.

Paní učitelka zalomila rukama a utíkala do ředitelny. Pan ředitel přiběhl na místo činu, zahrozil směrem k druhému poschodí, kde sídlí chlapecká měšťanská škola, a povídal:

„To se dalo čekat. Jaro už valně pokročilo, kuličky přestaly pány kluky bavit, tak se zase cvrnká o knoflíky.“

Poslal plačící děvčata, jež nebylo lze utiшит, do třídy a se zlobným výrazem ve tváři se vydal na trudnou pouť do druhého poschodí, kde sídlil pan ředitel Kalivoda.

Nastalo veliké vyšetřování. Přišel školník a ten prohlásil, že od rána sedí ve svém pokojíku, takže je vyloučeno, aby do školní budovy vnikl někdo cizí, kdo by přicházel v úvahu jako pachatel.

Kreslil K. Dostál

K. Dostál
48

„Tak to tedy udělal některý z našich chlapců,“ pravil smutným hlasem ředitel Kalivoda. „Přísně to vyšetřím!“

Zazvonilo na vyučování a pan ředitel z dívčí školy musil do třídy. Ředitel Kalivoda osaměl a dlouhými kroky měřil svou kancelář. Jeho chmurný pohled nevěstil pro kluky nic dobrého. Pojednou padl jeho zrak na hranu psacího stolu, kde ležela malá knížka. Na obálce byl vyobrazen nejskvělejší detektiv všech dob, ideál kluků — Tom Shark. Čepici s dlouhým štítkem měl vraženou do čela a kouřil z lulky. Pod obrázkem se černal nápis: „Tajemství starého hradu“.

„Toma Sharka bychom tu potřebovali,“ povzdechl si ředitel Kalivoda. „Snad by nám pachatele dnešní krádeže objevil.“

Tu si pan ředitel vzpomněl na kluka, který si dneska v hodině počtů četl tuto knížku pod lavicí. Sebral mu ji a ještě ho pan ředitel zapsal do kárného sešitu. Jakkak by ne! Copak je dovoleno číst v hodině počtů takovou pochybnou literaturu? Kdepak Jirka Novák tuto knížku vzal? Vždyť se už nyní pro chlapce takové hloupé detektivky netisknou.

Pojednou dostal ředitel Kalivoda dobrý nápad. Vyšel z kanceláře a zamířil za roh, kde byla II.b. Zaklepal a vyvolal Jirku Nováka. Chlapec vyšel se sklopenou hlavou, myslil si, že ho stihne další trest za poklesek z dnešní první vyučovací hodiny. Byl to hodný hoch, pilný, bystrý a nadaný, ale co je to platné, že se nemohl dočkat, jak detektiv Tom Shark rozluští záhadu starého hradu. Musil si v hodině počtů přečíst aspoň poslední kapitulu, a na neštěstí ho pan ředitel uviděl. Jak říkám, Jirka je znamenitý chlapec, dobře se učí a má dobré srdce a smysl pro čest . . . Ale co bude doma, když přinese na konečném vysvědčení dvojku z mravů?

„Pojď se mnou do ředitelny, Nováku!“ rozkázal pan ředitel přísným hlasem.

V Jirkovi byla malá dušička. Což kdyby to zkusil s prosíkem a slíbil panu řediteli, že už takovou knížku nikdy do školy nepřinese. Snad by mu poznámku vymazal . . .

V ředitelně zůstal stát u dveří s hlavou kajícně pochýlenou. Opravdu litoval toho, co se dnes stalo.

„Jak jsi k té knížce přišel, Nováku?“ zeptal se pan ředitel.

„Prosím, pane řediteli, já jsem prohlížel kufr s knihami svého staršího bratra a našel jsem tam několik podobných knížek. Tak jsem si je přečetl.“

„Kolik jich máš?“

„Asi deset,“ pravil Jirka a pokusil se je vyjmenovat: „Ukradená perla“, „Záhadný cizinec“, atd.

„No dobrá,“ povídal pan ředitel. „A naučil ses něco z těch detektivek?“

„To, prosím, nevím, to bych musil zkusit nějaké pátrání na vlastní pěst,“ povídal Jirka jasným hlasem. Věděl, že už je z nejhoršího venku.

„Víš, Jirko, co se stalo na dívčí škole?“

„Vím, prosím, nějaký hoch uřezal dívkám z prvního ročníku u kabátů knoflíky,“ odpověděl pohotově chlapec.

„Jirko, když jsi takový detektivkář, ukaž, že ses z těch hloupých knížek aspoň něčemu naučil. Zkus vypátrat pachatele. Dám ti na to hodinu času.“

Nepřineseš-li knoflíky do konce této vyučovací hodiny, nařídím prohlídku všech žáků a všech věcí. Pachatele musíme vypátrat a příkladně potrestat. Osobní prohlídka je pro hodné žáky ponižující, proto bych to raději napřed zkusil takto. Přijímáš?“

„Děkuji vám za důvěru, pane řediteli,“ uklonil se Jirka, „vynasnažím se do konce hodiny pachatele vypátrat. Jenom nevím, zda . . .“

„Přečetl jsi deset detektivek, zkus to tedy,“ pravil pan ředitel. „Napřed jdi do třídy a omluv se u pana učitele. Řekni, že tě nutně potřebuji.“

Za chvíli stál Jirka na chodbě za dveřmi ředitelny. Srdce mu tlouklo: Tak těžký úkol na něm spočívá, jak se ho jen zhostí? Vypátrá-li za hodinu pachatele, to bude slávy mezi kluky! Což když se mu to nepodaří, to bude ostuda!

„Však uvidíme,“ řekl si Jirka odvázně a s chutí se šel do třídy omluvit.

Potom se pozorně rozhlédl po chodbě, nečítá-li někde za rohem pachatel, aby detektiva Toma Sharka číslo dvě zneškodnil. Tak to aspoň bylo ve všech knížkách, jež Jirka našel v bratrově kufříku. Chodba byla prázdná, a tak se detektiv Jirka vydal ohledat místo činu. Tom Shark na to nikdy nezapomněl.

Sešel po schodech do prvního poschodí, kde v neuzamčené šatně první dívčí třídy visely smutně na věšácích kabátky bez knoflíků. Jirka si omotal ruku kapesníkem, aby nesetřel případné otisky prstů (zrovna tak to vždycky dělal v těch knížkách Tom Shark), vyňal z kapsy lupu, kterou každý žák měl pro praktické pokusy v hodinách biologie, a počal kabáty odborně prohlížeti.

„Aha“, povídal Jirka sám k sobě, „pachatel měl v ruce ostrý nástroj, jinak by okraje odtržené látky nebyly tak ostře přiříznuty. Tedy ostrý nůž nebo břitva,“ rozhodl a potěšen první stopou, zastrčil si tužku mezi zuby. Měla nahradit lulku, jež byla nezbytnou pomocnicí Toma Sharka.

„A teď doba zločinu,“ mudroval. „Pachatel se musil dovolit na záchod, neboť jinak by byl nemohl svůj čin provést o přestávce před očima děvčat.“

„Železná logika nade vše,“ říkal v detektivkách Tom Shark, řekl to i Jirka a plivl mohutným obloukem na školní chodbu. Hned si však uvědomil, že se dopustil něčeho nepěkného, a utíkal k odpadovému koši vyhledat papír, aby mohl slinu zase utřít. Jak tak vybíral z koše papír, napadlo ho:

„Co kdyby uloupené knoflíky byly zde ukryty? To dá přece rozum, že si zloděj nenechá ukradený předmět v kapse, hlavně když se dá očekávat přísná kapesní prohlídka.“ S horečnatým chvatem prohrabal košík. Nenašel však nic, a proto pospíchal k dalšímu košíku. Ale nikde nic, ani v druhém poschodí nic.

„Kam by si ještě mohl lupič knoflíky ukrýt?“ přemítal Jirka, přehazuje tužku z jednoho koutku úst do druhého. „Kam jinam než na záchod. Jinam přece nemá tu v budově žák volný přístup.“

Teď Jirka nevěděl, co má dělat. Má jít po třídách a zapisovat si podezřelé, to jest ty, kteří byli v minulé hodině venku, či má jít prohlížet záchod? Rozhodl se pro to druhé a za chvíli — čas byl velmi drahý — lezl po klosetech, nahlížel za nádrže s vodou. Nikde však nic nebylo. (Dokončení.)

Chlapci na májové

Josef Lada, *Kronika mého života.*

Jednoho roku si děvčata usmyslila, že každý večer uspořádají oktáv mariánských dětských procesí k obrázku P. Marie, jenž visel na hrušce u cesty, vedoucí k Hubáčkovu mlýnu. Malá děvčata přestrojila za družičky a několik kloučků za mládence, sama se také ustrojila do svátečních šatů; k nim se brzy připojilo i několik žen a babiček, a jen kluci chyběli, protože to nebyla žádná legrace. Slečna z fary zhotovila i dvě hezké korouhvičky, a tak dělalo procesíčko vskutku milý dojem. Vycházelo každého večera ze shromaždiště u staré lípy před farou a celou cestu ženy i děvčata zpívaly mariánské písně.

My jsme si zatím horlivě hráli na hasiče. Měli jsme prilby z černého papíru, dřevěné sekyrky a stříkačky z černého bezu. Naším velitelem byl Slouhův Lojza, kluk rozšafný a moudrý, a ten, jda jednou z Mirošovic domů kolem procesíčka, připadl na skvělou myšlenku. Napadlo mu, když při Božím Těle a při Vzkříšení asistují také hasiči, proč bychom při dětském procesíčku nemohli asistovat také my — jaksi dětští hasiči. Ještě téhož večera to sdělil „členům sboru“ a druhý večer už vyšel ze dvora obecní pastoušky dvojstupem náš hasičský sbor v plném lesku i se stříkačkami. Pochodoval ulicí vzhůru na náves a k lípě. Cestou jsme budili pozornost. Někdo se chechtal, ale většina lidí na nás spočinula spokojeným zrakem. My šli vážně, nehledíce nalevo ani napravo. Ignorovali jsme poznámky kluků, kteří nebyli přijati do sboru. Dbali jsme, abychom neposkrvnili vážnost svého stejnokroje. U lípy jsme ovšem vzbudili pozornost. Děvčata měla radost, ženy a babičky nás pochválily. Já si všiml, že se pan farář za záclonou srdečně směje, ale po návratu vyšel ven, aby nás pochválil. A myslím, že nás po ukončení oktávu podaroval šestáky.

Kreslil M. Florian.

Nikdy se Roubalovi nedověděli, jak dlouho se Karel v Praze zdržel. Najednou o něm nebylo zpráv.

Pak někdo vzkázal — kdo jenom — že to tak slyšet jen od lidí, že je v Jugoslavii.

Válka už třásla Březinou, lezla do chalup, brala zásoby, vyháněla mladé na práce, když v dědině sebrali Vojtu Pospíchala. Vtrhli i k Roubalům, ale Roubalka řekla, ať si syna hledají v Praze.

„Máte štěstí, že jste se nezmínila o Jugoslavii, jistě by vás byli vzali s sebou jako rukojmí.“

Roubalka nespala celé noci, Roubal myslel na syna, kudy chodil.

V Praze nevydržel. Dal se s bývalým zpravodajským důstojníkem na cesty, a ani se nenadál a byl v Bělehradě.

Z Kalemegnadu díval se od sochy, postavené z vděčnosti Francii, na plynoucí Dunaj a myslel na malý potůček doma, po němž pouštěl loďky do Černého moře...

S mostu k Zemuni hleděl proti proudu a myslel na Březinu, ale tmavé vody Dunaje ho celého zaplavily — ústa i oči — takže se musel vzchopit a postavit k obraně.

Ve dne se měl k dílu v dílně, ve volných chvílích se učil srbsky, naučil se obstojně srbsky číst i psát, hltal tisk i knihy a chodil na venkov hovořit s prostým lidem, před nímž se nebál otevřít chybně ústa.

První dubnová neděle r. 1941 vtiskla Jugoslavii zbraň na obranu. Každý se stavěl proti vetřelcovi; postavil se i Karel Roubal.

Dostal pušku, později automat, a neodložil jej do konce války. Krev srbských junáků se probudila i v něm a touha po dobrodružství, jež v něm časem vítězila, nabyla vrcholu.

Karel vzpomínal na hory, s nichž musel dolů, a dlouhopůsobící bolest mu dávala takovou sílu, že se cítil jako kalený v ohni.

Takových bylo kolem tisíce, padli v Bělehradě. Karlovi se podařilo s malou hrstkou uniknout; zakrátko se potýkali s Němci v bosenských horách, v Mostaru. Tak tak, že unikli smrti, když se dostali do drápů motorisované jednotce. Přiskočili však partyzáni, Němce pobili a vozidla stáhli do úkrytů.

Bosenské a hercegovské hory a skály, trať a tunely, to byla oblast působení partyzánů, mezi něž se dostal Karel Roubal. Tvrdé mlčící hory, obrovská skaliska, trčící jako ztuhlé mořské vlny, to byl domov nepokorěných. Země sama se nabízela jeskyněmi, slujemi a doupaty, kamení mělo měkké dlaně, když poznalo lásku k vrchovině.

Do roklí padaly německé vlaky, dolů do propastí kácely se střemhlav německé kolosy, za málo lidí nastupovalo mnoho bratrů v podobě balvanů, aby nahradili množství.

U modrého Jadranu, kam byl Karel jako výborný automatčík poslán s malou výzvědnou skupinou, zapomněl po dlouhých týdnech na strádání a hlad a hltal hladovými očima krásu přímoří, nebesky čisté vody, zeleň ostrovů, pohádku Dubrovníka...

Jako z ráje vracel se Roubal do hor, odřen do krve, umlácen, hladov. Padl do jedné chalupy, a když procitl, usmívaly se na něho krásné bratrské oči Jugoslaviie — sám Jadran . . .

„Anica, Aničko má!“ usmívá se Karel, ale úsměv se ztrácí v zarostlé tváři. Anica jej však vidí, očima hledí do duše a svítí jako bílé stráně nad Mostarem, pod nimiž hučí Neretva.

Jako sokol kroužival potom Karel kolem chatky — střežil Anicu. A vždycky tím více tiskl náhradu za ni — automat . . .

Rudá armáda se probíjela k Bělehradu a dole vyháněli partyzáni ve-
třelce z měst. Titova armáda nikoho neživila . .

*

Půl roku nato jsem potkal v Březině u chaloupky pod břehem dva prudce osmahlé mladé lidi. On — voják s kovovým vyznamenáním Titovy armády, ona — plachá, s očima jako moře u Dubrovníka.

Karel Roubal, Anica. Dívali se po proudu Šumice do daleka od prahu chaloupky, největší jistoty Karlovy na celý život . .

Kreslil J. Marek.

Kreslil C. Kotyšan.

Malý houslista JOSEFIS.

9. POSLEDNÍ PŘÁNÍ (Dokončení.)

Uběhlo celých dlouhých dvanáct let. Václav vytrval a byl vysvěcen v chrámu sv. Víta na kněze. Byl přešťasten. Radost a štěstí zářily mu z očí a z celého obličeje. Bylo mu jen líto, že se jeho vysvěcení nedočkali rodiče. Pan učitel Šeba s manželkou se postarali o to, aby mu připravili slavnou primici. Václav si vyžádal, aby směl sloužit svou první mši svatou u oltáře Pražského Jezulátka. Modlil se při ní také za celý český národ. Praze věnoval zvláštní memento.

Po pozdvihování se z chóru rozezvučelo houslové sólo. To hrál pan učitel Šeba na Václavovy housle. Páter Václav ihned poznal jejich tón. Při hře se modlil za své zemřelé rodiče.

Zvuk otcových houslí jeho modlitbu prohluboval. Připadalo mu, že mu sám otec blahopřeje k dnešnímu jeho velkému štěstí.

P. Václav byl poslán jako katecheta do menšího města. Byl tam oblíben, protože byl ke všem laskav, obzvláště k dětem. Chodíval též zpovídat do trestnice. Kdysi odpoledne přišel k němu sluha z trestnice se vzkazem, aby přišel rychle do ústavu. Páter Václav ihned šel. Pan ředitel mu hlásil, že má být za hodinu poprava jednoho odsouzence, že ho tedy může jít připravit na smrt. Páter Václav radostně šel, aby zachránil lidskou duši před věčnou záhubou. Byl zaveden do ponuré kobky. V koutku seděl zarostlý muž. Když viděl kněze, rozzuřil se a křičel, že mu již stejně nic nepomůže, když je pro něj oprátka již nachystána.

„Jaké máte poslední přání?“ otázal se ho vlídně páter Václav. Jeho vlídnost trestance trochu umírnila. Chvilku byl zticha, a pak řekl:

„No, když již musím zemřít na popravišti, chtěl bych slyšet před svou smrtí ještě nějakou pěknou hudbu.“

„Vyhovím vám, příteli,“ řekl vlídně páter Václav. Podal mu přátelsky ruku a odešel. Šel si domů pro své housle. Když se vrátil do trestnice, stál odsouzenec již nachystán k odchodu na popraviště.

„Počkejte ještě chvilku! Vykonám vaše poslední přání.“

Vzal housle a hrál motivy na kostelní písně. Vězeň chvilku otrle poslouchal, pak svěsil pokorně hlavu a za chvíli si utíral rukou slzy. Páter Václav hrál dál. Když začal inspirovat píseň: „Blíž k tobě, Bože můj . . .“, vězeň

se nahlas rozplakal. Uchopil pátera Václava za ruku a prosil: „Důstojný pane, prosím vás, vyzpovídejte mne! Chci se smířit s Bohem! Myslíte, že mi odpustí?“

A páter Václav mu vyprávěl o dobrotě Otce nebeského, o jeho milosrdenství a lásce, s kterou na věčnosti čeká na jeho duši. Odsouzenec pak vycházel k popravě s úsměvem na rtech. Když stál u šibenice, volal ještě na pátera Václava: „Důstojný pane, v nebi na shledanou! Špatně jsem žil. mé tělo bude usmrceno, ale má duše jde k Otci“ Páter Václav mu ještě poslal požehnání.

Tak přivedly jeho housle po otci bloudící duši k nebeskému Otci. Vykonaly svůj úkol. Páter Václav byl jim vděčen za povolání ke kněžství. Často říkával:

„Že jsem knězem, k tomu mi dopomohly tři věci, a to: milost Boží, mé housle a přestavlečká kaplička.“

Když někdy viděl, že by se některý z jeho malých žáčků ve škole rád učil na housle, ale rodiče mu je nemohou koupit, sám mu nějaké ty „půlky“ obstaral a odevzdal mu je se slovy:

„Na, chlapče, uč se a hrej na ně rád! Hudba dělá z hříšných lidí kajícníky a z dobrých lidí světce.“

F. B. Děrda:

Boží Tělo

*Bílé jako sněženky,
v průvodu jdou dívenky.*

*Bílé květy, bílý šat,
jak poupátka ze zahrad.*

*V ruce nesou košíček,
plný pestrých kvíteček.*

*Ježíšku, jenž spasil svět,
sypou v cestu vonný květ.*

Poklad

Vlasta Javořická.

(Pokračování.)

A co se vlastně stalo s Kristuškou? Myslíte, děti, že ji něco odneslo? Snad klekánice nebo dědek či Krakonoš? Nic takového, ale ta malá neposlucha asi překročila bludný kořen, jak se říká. Ba ani to ne, ale její andělíček strážce ji opustil na chvíli za to, že neposlouchala maminku. Cestou po pěšince se zalíbily Kristušce krásné maliny a dala se do sbírání. Prve jí maminka i Julinka doporučovaly, aby si sbírala 'do pusinky, že jsou ty maliny tuze dobré, ale Kristuška si jich ani nevšimla, teď, kdy měla jít domů, dostala na ně chuť. Mlsala a mlsala, a čím více zacházela s pravé pěšinky, tím jich viděla více a tím více jí chutnaly. Tak dlouho, až jí začalo bolet břicho. Chvilku seděla v mlázi, a když vylezla, spletla si směr a šla docela opačně. Šla stále, na nic nemyslí, až když se jí ztratila pěšinka a před ní se prostíral vysoký les, poznala, že nejde dobře. Nu, nikterak si to nebrala k srdci, obrátila se a šla zpět.

„Aha! Tady je pěšinka, ta povede k našim,“ řekla si klidně a pustila se po ní. Ale ne, to nebyla ta pravá, tahle vedla k nějakým kamenům, u nichž ještě nikdy v životě nebyla. Vypadaly jako rozběhlé ovečky nebo jako zelené plyšové podušky. Kristušce se tak líbily, že lezla s jednoho na druhý, malými prstíčky loupala s nich mech a také si trhala malé modré zvonečky. Až když jich měla plné ručky, nechala všeho a pustila se k domovu. Šla, kudy jí napadlo, stále kupředu. Teprve když jí bolely nožky a v lese začalo být temno a smutno, zjistila, že jde zase špatně, a honem se obrátila nazpátek. Běda, teď se spletla již úplně a pojal ji strach. Najednou si vzpomněla na všechny pohádky, které tak ráda poslouchávala. Jak děti zabloudily v lese a přišly k perníkové chaloupce, v níž bydlela zlá ježibaba, o lesním muži, o Krakonošovi. A což o těch hrozných hejkalech, kteří honili zvěř a jedli také děti.

Smrtný strach pojal ubohou Kristušku, že začala úpěnlivě plakat a volat maminku, Julinku i tatínka. Křičela, až ochraptěla, běhala sem a tam, upadla a uhodila se o pařízek do hlavičky . .

Křičela ještě více, utíkala, klopýtala, padala a vstávala stále tíž a tíž . . . A les byl vždy temnější a hroznější. Připadal jí jako strašný bubák a nejhorší nepřítel . .

Ach, ty hrozné chvíle, které musela prožít, o takových se jí nikdy ještě ani nezdálo. Ach, drahá maminko Kristuščina, kde jsi, ach, kdybys věděla, jak zle se daří tvé Kristušce! Teď, teď vyskočí z mlázi zlý vlk a sežere ji, nebo ten strašný lesní muž, a zakousne tvou Kristušku! Již již se k ní blíží tuhle z toho křoví a tamhle za tím kamenem, co to tam sedí skrčeno, snad je to umrlec, o němž větší děvčata povídají hroznou

pohádku? A ty nožky tak strašně bolí a bolí už i hlavička a v nitru něco kouše a hlodá, aha, to je hlad! „Maminko, maminko, já chci polívčičku!“ Marné všechno volání, mátoha obestírá hlavičku, Kristuška již sedí na bobečku, ani nepláče, poděšeně poulí očka a vykřikne jen chvílemi, když někde vyskočí zajíček nebo lehkonohá srnka. Potom jí očka obestírá mlha a usouzená hlavička padá na porosený mech . . . Ještě si uvědomuje, že se nepomodlila svou modlitbičku, ale nemůže si vzpomenout na její začátek . . . Není tu Julinka, aby jí napověděla . . . A tak usíná po prvé bez modlitbičky . . .

Bylo už světlo, když zvedla svou kučeravou, dnes tak strašně rozčuchanou hlavičku. Nevěděla nic, jen cítila nesnesitelný hlad.

„Mámo, maminko! Já chci kačíčko!“

Běda, nikdo se neozval, jen nad hlavičkou jí šuměly stromy . . . Kristuška pochopila a začala zase úpěnlivě volat, plakat a bloudit. Bloudit znovu v tom nekonečném lese.

Tu a tam byla pěšinka, tahle je jistě ta pravá, ne, tam ta to bude či ona, co se vine tam u toho staletého buku? Oh, andělíčku strážníčku, pošeptej Kristušce, která je ta pravá, ta jediná na světě, cestička k domovu!

Dlouho, dlouho zase tápala a bloudila, už ani neplakala, ani nemyslila, už se ani nebála, jen šla a šla, upadla a těžce se zdvihla, šla zas a zas, pitomá, zmatená, jako v polosu . . . Až tu před ní — silnice. Taková silnice, jako se po ní chodí od nich do kostela . . .

Také jsou u ní telegrafní tyče a nad ní dráty . . . Jen kudy po ní? Nahoru či dolů? Více Kristuška nezmůže, sedá do strouhy, přitahuje si roztrženou sukničku přes kolínka. Někde ztratila jeden sandálek, teď zula a odhodila druhý, měla odřenou patičku a začínala zase nepřítěně plakat . . .

*

Tatínek Příbylů se zdržel ve městě přes poledne a ještě neměl vše vyřízeno. V celé obci, kdo co z města potřeboval, ukládal mu na starost. Starostovi měli ve městě na studiích synka a posílali mu prádlo. Dvořákoví měli něco ve správce u zámečníka, pan učitel si poslal spravit hodinky a prosil pana Příbyla, aby si počkal, až budou hotovy, pan starý chtěl něco na lesní správě, krátce byl toho celý list, a pan Příbyl si to musel pokaždé psát, aby na něco z toho všeho nezapomněl. A také se pozastavil, když uslyšel právě v poledne na náměstí vířit buben. Hlas obecního strážníka zvěstoval: (Dokončení.)

Kreslila Sláva Hrabětová.

„Na tomto městě nejlépe vidíš, urozená paní, že pohanští bohové hynou. Přejde chvíle, kdy je nikdo nebude uctívat a celý svět bude věřit v jediného Boha. Kristus i zde zvítězí.“

Důstojník Viktor (Vítězslav) prováděl mladičkou paní Štěpánku posvátnými Thebami. S podivem hleděla na ohromné stavby pohanských chrámů kdysi pyšného města v Horním Egyptě.

„A já přece Kristu nemohu uvěřit,“ dodala tvrdošíjně mladičká paní. „Jeho učení se mi líbí, ale je to slabý Bůh a vy, křesťané, též. Dokaž, že je Kristus mocný!“

„Dokáži to ještě dnes. Požádám velitele Sebastiana, aby odvolal pronásledování křesťanů a dovolil bojovat pod praporem Kristovým. Proměním neúspěchy v úspěchy!“

„Sebastiana? Ten od rána zuří. Z bojiště přicházejí samé nedobré zprávy. A vinni jste prý vy, křesťané. Protože bohy urážíte, nedopřávají legiím vítězství. A myslím, že má pravdu.“

Viktor se lítostivě pcdíval na nevěřící Štěpánku. Co se jí navypravoval o Kristu, a hle, nevěří. Ukázal na řady kamenných sfing podél cesty a řekl pevně:

„Kristus mohl by i těm sochám dát zazpívat zpěv chvály, ale stane se víc, přemůže tvou nevěru. Naše jména oslaví Ježíše Krista.“

Po těchto slovech se rozloučil se Štěpánkou a rychlými kroky pospíchal do tábora. Štěpánka osaměla. Pomaloučku kráčela alejí mohutných kamenných soch. Všechny mlčící hleděly jaksi vznešeně do dálky. Kristus by i těm sochám mohl dát zazpívat zpěv chvály? Jak to přesvědčivě řekl. Naše jména oslaví Ježíše Krista?

Pozdě večer se vrátila Štěpánka do vojenského tábora. Všude měla volný přístup tato mladičká manželka velitele. Stráže ji hlasitě pozdravily. Co se to však děje? V nádvoří řady legionářů se zachmuřenými tvářemi a na soudním výstupku Sebastian nad někým řeční. Štěpánka tlačí se dopředu, aby lépe slyšela. Před Sebastianem stojí odzbrojený Viktor. Poslední větu velitelovu slyšela zřetelně:

„Císař Antonius Markus Aurelius rozkázal, aby křesťané obětovali bohům. Obětuj!“

„Jsem vojínem císařovým, ale jsem také bojovníkem Krista Krále, jehož panování jest věčné. Jsem poslušen císaři ve vojenské službě, ale nikdy se nezřeknu svého Boha.“

„Mluvíš moudře, nuže, umoudři se ještě víc a obětuj!“

„Moudrost slov mých není má, jest od Boha.“

„Obětuj našim bohům nebo zakusíš muka!“

„Pro Boha milerád muka podstoupím. Sladší než pro vlast je trpět pro Něho.“

„Tedy si volíš raději zemřít než žít?“

„Bůh mi smrt promění v život. On proměnil rozžhavenou pec mládenců v líbezný vánek a může porážku změnit ve vítězství.“

„Dobře,“ řekl chladně Sebastian, „pece ses dovolával, do pece půjdeš.“

Viktorovi usekli všechny prsty a odvedli jej do žaláře. Štěpánka na

vlastní oči viděla, jak tryskala z jeho rukou krev a v hrůze jí odumřela slova na rtech. Zakřiknout se jí chtělo, když usmívající se Viktor přešel kolem ní. Zatmělo se jí v očích a zhroutila se bezvládně k zemi.

Paní Štěpánka se probudila ze spánku teprve před polednem. U lůžka seděly služebné a starostlivě ji pozorovaly.

„Milostivá paní, pán musel odjet a přeje brzkého uzdravení.“

Štěpánka nechápavě hledí kolem sebe. Co se to s ní jenom stalo? A už si vzpomíná.

„A Viktor?“

„Není již mezi živými.“

„Vypravujte, rychle!“

„Od časného rána rozpalovali pec na nádvoří. Tu starobyrou pec na tavení kovů, ve které byly lity sochy bohů a ozdoby chrámové. Když byla plně rozžhavena, přivedli Viktora. Poznamenal se znamením kříže a volal:

„Bože, pro Tebe trpím, zachraň mne, aby poznali, že Ty jsi pravý Bůh.“

Ale Bůh ho nezachránil. Zmizel v plamenech a Sebastian kázal pec uzavřít.

V srdci Štěpánky se něco zlomilo. Z tváře zmizel úsměv a lehkomyšlnost. Marně rozkazovala otevřít pec, aby aspoň kosti Viktorovy směla pochovat. Legionáři neústupně opakovali rozkaz, že pec nesmí otevřít, dokud se velitel nevrátí. Vrátil se teprve třetí den, zachmuřený a zlostnější než kdy jindy. Musí křesťanskou pověru vyhubit z kořene. Dal hned všechny vojáky shromáždit na nádvoří a měl k nim proslov o rozkazech císaře Aurelia. „Opřete se o naše bohy,“ končil, „povedou nás bezpečně k vítězství. Křesťanskou pověru spálím, tak jako jsme spálili neposlušného Viktora. Otevřete pec!“

Vtom se ozval z pece zpěv. Tlumený, ale přece zřetelný. A když volají pec otevřeli, do nádvoří zaznělo jasně:

„... . vysvobodil nás zprostřed plamene žhoucího,
zprostřed ohně vytrhl nás,
chvalte Hospodina, neb je dobrý . . !“

A již z pece vycházel Viktor živý, krásný a se zdravýma rukama.

V nádvoří nastalo hrobové ticho. Ale Sebastian se již vzpamatoval a vykřikl:

„Kouzlem jsi oheň uhasil, ale tvá kouzla zničím! Mučte jej!“

I dal jej před tváří všech mučit. Tu Štěpánka, vidouc ta muka a zázraky, zvolala:

„Blahoslavený jsi, Viktore! Tvá oběť jest Bohu líbezná. I já věřím v Krista. Hle, andělé nesou dva věnce vítězné, větší pro tebe a menší pro mne.“

Tehdy velitel poručil i Štěpánce, aby obětovala bohům, ale ona řekla:

„Štěpánka se jmenuji, což znamená věnec slávy, a ty chceš, abych věnec slávy ztratila?“

I strhla s rukou a s krku všechny šperky a hodila je veliteli k nohám.

Rozzuřený pohan poručil ohnout dvě palmy a Štěpánku k nim přivázat. Tak byla vyzdvížena vzhůru a roztržena. Současně Viktor, chválící Boha, byl mečem stát.

Toto se stalo v římském táboře u města Theby v Horním Egyptě za vlády císaře Antonia Marka Aurelia (161—180).

Třicet dní v New Yorku

Dr Vlad. Kluska.

4. ZASLOUŽÍ SI MRAKODRAPY SVÉ JMÉNO?

V New Yorku jest v létě vedro a dusno. Vzduch jest prosycen parami z moře. Obyvatelé chodí v lehkých šatech. Velmi jsme se potili a bývali jsme brzo unaveni. Ve všech ulicích je řada obchodů, jako naše drogerie s nápisem *Drugs*, kde se podávají nápoje s ledem, a většina obchodů má nápis „*Air condition*“. Vstoupíte-li dovnitř, ovane vás příjemný chladný vzduch, uměle ochlazený, který se dovnitř přivádí. Ihned se člověk cítí svěží jako v oase. Často se páry ve vzduchu srážejí a na jasném nebi se náhle ženou shluky šedivých, rozcuchaných mraků — a vrcholky mrakodrapů skutečně zmizely v mracích.

Jednoho odpůldne vyjeli jsme si parníkem po řece Hudsonu. Na parníku bylo několik set hostů. Večer jsme se vraceli zpět podél celého Manhattanu. Světla zářila v ulicích, v parcích a v oknech, mnohá byla vysoko v mracích, mezi nimiž se proplétal měsíc, skrývající se chvílemi za neviditelné, ve tmě skryté štíty mrakodrapů. Kdykoliv se měsíc skryl za mraky, nebylo vidět nic než vodotrysky tisíce světél od země až do oblak, lehce se chvějící. — Nádherné město, plné úchvatné krásy.

5. VÍTE, KTERÝ DŮM NA SVĚTĚ JE NEJVYŠŠÍ?

Je to Empire State Building. Měří 1250 stop, to jest 381 m, a má 102 poschodí. Stojí v New Yorku ve 34. ulici (*Street*) v 5. Avenue, která dělí jedno z newyorských měst, Manhattan, na západní (*West*) a východní (*East*). V tomto domě pracuje a přebývá současně 25.000 lidí. Je to tedy vlastně město v jediném domě.

Ke stavbě bylo použito 10 milionů cihel. Budova má 73 výtahů a výtahové šachty měří 7 mil, což jest 11.2 kilometru. Oken má 6500. Je tam tolik prostoru, že by se tam mohlo nastěhovat město o 80 tisících obyvatelích. V 86. poschodí je pozorovatelná pro 2000 lidí a ve 102. poschodí pro 100 lidí. S jeho střechy jest vidět celé město New York. Velký New

York zahrnuje pět velkých měst, která nelze nazvat čtvrtěmi, jelikož čtyři z nich mají více než 1 milion obyvatel. Jsou to: Manhattan, Bronx, Brooklyn, Queens a Richmond. Vcelku mělo město New York v roce 1944 7,677.000 obyvatel. Celé Čechy měly před válkou asi 7,107.000 obyvatel.

Empire State Building, mrakodrap, z kterého se rozhlížíme, je uprostřed velkého ostrova Manhattanu, který je dlouhý 19 km a 4—6 km široký. Celou jeho délkou probíhají dlouhé ulice (Avenue). Dole pod námi se čile hemží v hlubokých roklích ulic drobní i větší broučci: lidé a auta. Avenue a k nim kolmé Street vytvářejí mříž a hromadí menší i obrovské bloky domů do pravidelných obdélníků. Směrem na jih k moři zvedá se do výše shluk mrakodrapů v dolním Manhattanu, kde je finanční čtvrt se známou ulicí Na hradbách (Wall Street). Dolní cíp Manhattanu se nazývá Battery a je obklopen skladišti, doky newyorského přístavu. Směrem na sever od nás je skupina mrakodrapů středního Manhattanu. Na západ je široká řeka Hudson a na východě řeka East River, spojující se na severu s řekou Hudsonem. Mrakodrapy se řadí v různých výškách za sebou až k zelené prázdné ploše rozsáhlého parku, ležícího uprostřed Manhattanu. To je Central Park.

Kresby Otakar Zemina.

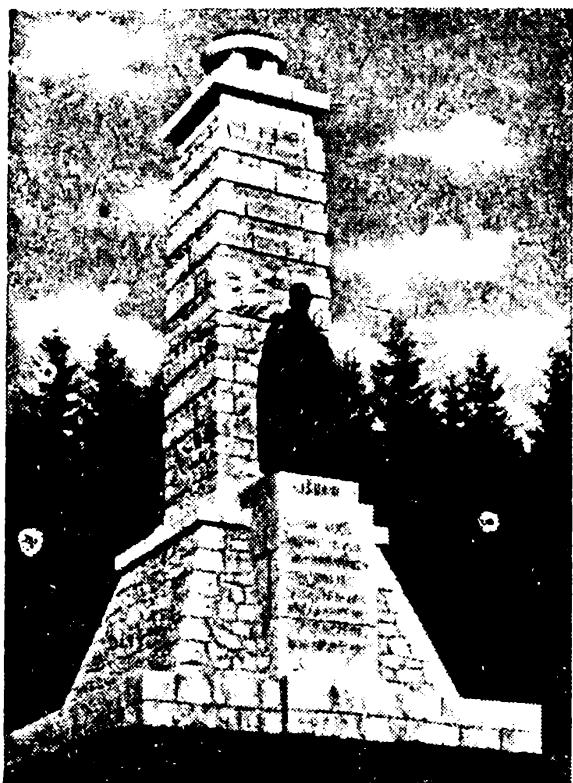
Nesmírné město, jehož konce nedohlédneš, ztrácí se v mlze, sluncem prozářené, v parcích a zahradách, dýchající vzrušeným rytmem, ale ne však upachtěné, tlumeně hučící jako vzdálený příboj, rychlé, ale ne zmatené, na povrchu bezstarostné a veselé. Městská civilisace lidstva zde vyvrcholila a dosáhla zcela neobvyklých osobitých řešení a nových stavebních krás. Všude na světě jsou lidé šťastní i nešťastní, dobří a méně dobří. Někde je jich více a jinde méně, a jsou objati jednou klenbou modré oblohy, širokou a bez konce. Jen se jim zdá, že končí za horami a na obzoru.

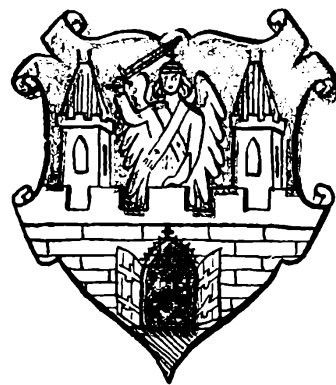
Naší vlastí • O Chodsku

Na důležitém přechodu z Bavor do Čech rozkládá se kolem města Domažlic malé, ale událostmi bohaté území chodské, krásný lesnatý kraj pod Čerchovem a Haltravským pásmem s tvrdým, rázovitým lidem, jehož hlavním úkolem bylo kdysi stříci české pomezí proti vpádu německých sousedů. Těžká povinnost byla odměněna četnými právy, stvrzenými řadou královských majestátů. Chodové byli svobodní, poddaní jen svému králi, jehož zástupcem byl královský purkrabí na Chodském hradě v Domažlicích, kde zasedal též chodský soud, složený z rychtáře a z dvanácti konšelů, svobodně volených ze všech chodských obcí: Klenčí, Postřekova, Oujezda, Chodova, Dražanova, Stráže, Klíčova, Mrákova, Tlumačova, Lhoty a Poclavic. Chodové měli i vlastní pečeť a praporec. Král měl ovšem právo zastaviti své poddané cizí vrchnosti, což se velmi často stávalo. Nejdéle byli zastaveni Švabernkům a posléze prodáni Vilému Wolfovi svobodnému pánu z Lamingen a Albenreutu, proti jehož synu Maxmilianu Wolfovi, zvanému „Lomikar“, zdvihli Chodové, odvolávající se na své majestáty, odboj, který skončil popravou jejích vůdce Jana Sladkého Koziny dne 28. listopadu 1695 v Plzni. Podle pověsti vyzval prý Kozina Lomikara na Boží soud do dne a do roka. A skutečně následujícího roku umírá Lamingen a panství přešlo prodejem na hrabata Stadiony, za nichž došlo opět ke vzpouře, která byla vojensky potlačena, a teprve rok 1848 přinesl Chodům zrušení roboty a počátek rozkvětu kulturního, zemědělského a průmyslového.

Velký zájem o Chodsko vzbudil román Al. Jiráska „Psohlavci“ s ilustracemi M. Alše, líčící chodské povstání za Lomikara; byl zhudebněn K. Kovařovicem. Kraj i lid v malebném kroji lákal k sobě umělce. Z malířů nejproslulejší byl Jaroslav Špillar, jehož nejznámější obraz je „Kozina před Lomikarem“. Po Špillarovi přichází dlouhá řada dalších: J. Šetelík, Ot. Štáfl, J. Douba, J. Paroubek, Václav a Jan Malý, B. Krs, Jar. Mašek, F. Velc, J. Bureš, F. Michl, Ad. Kašpar, J. Šebek a j. Ze sochařů je významný Fr. Hošek, tvůrce návrhu na pomník Kozinův na Hrádku u Oujezda, Vl. Bretschneider, Vl. Amort, Al. Langenberger, Č. Vosmík, L. Wurzel, B. Vlček, V. Cvekl, B. Zvěřina a j.

Baarův pomník

Znak Domažlic

Mezi zasloužilými rodáky chodskými zaujímá přední místo Jindřich Šimon Baar (1869 až 1925), „nekorunovaný chodský král“, z jehož četných prací vyniká trilogie Paní komisarka, Osmačtyřicátníci a Lusy, líčící život na Chodsku a tamní pobyt B. Němcové. R. 1933 byl Baarovi odhalen nad jeho rodným Klenčím na Výhledech pomník, dílo Lad. Šalouna. Z Pece pod Čerchovem pocházel Jan Fr. Hruška, nejlepší znalec jazyka a života svých krajanů. Látku pro své romány, povídky a obrázky čerpali a čerpají odtud Jan Vrba, K. M. Čapek - Chod, proslulý lékař prof. dr. Josef Thomayer, Alois Jindřich, J. Cvačka, H. Štěpánková, J. Kajer a j. Na poli hudebním vynikl skladatel Jindřich Jindřich.

Dějiny chodskými se zabýval H. Randa, Fr. Teplý a hlavně dr. Fr. Roubík.

Na podzim r. 1938 byla část Chodska připojena k německé říši, kde zůstala do dubna r. 1945, kdy byla osvobozena americkou armádou, při čemž bylo těžce poškozeno městečko Klenčí. Loni v červenci byly konány na Chodsku velké oslavy: znovu postaven Baarův pomník, odhaleny desky amer. armády, skladateli Jindřichu Jindřichovi, gen. Suworovovi a vysvěcena na Dílích kaplička, věnovaná památce J. Š. Baara. Dr. M. Tauerová.

Přímětický kouzelník

P. Augustin Vališ, farář v Příměticích

Nedaleko Znojma směrem k Jevišovicím je celkem malá obec Přímětice. Avšak její jméno je známo po celé naší vlasti a dokonce i za hranicemi. Jakmile totiž jen trochu vzdělaný člověk uslyší jméno Přímětice, vzpomene si na velkého učenice, doktora bohosloví a filosofie, vynálezce bleskosvodu, P. Prokopa Diviše. Milovníci vína si vzpomenu na ohromný vinný sklep, v kterém se může vozka otočit s žebřinovým vozem a kde dostanou koupit dobré jihomoravské víno. Dějepisec a milovník umění obdivují tam krásné barokní sochy u cest a stůl v nynějším Katolickém domě jim připomene příměťský znojmský z r. 1809.

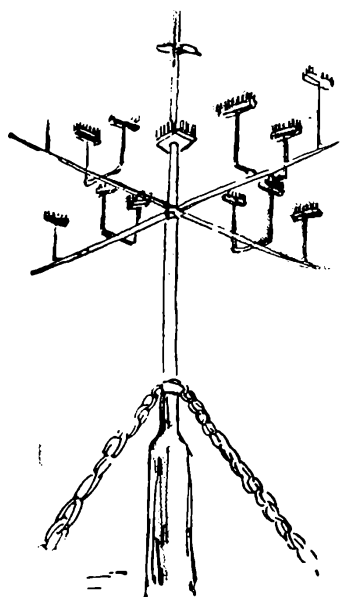
Ale nyní již něco o tom příměťickém kouzelníku, a to světoznámém. Je jím sám slavný vynálezce bleskosvodu P. Prokop Diviš, bývalý příměťický farář v letech 1736–1765. P. Prokop Diviš se narodil 26. března 1698 (před 250 roky) v Helkovicích u Žamberka. Jako jinoch vstoupil do kláštera Otců premonstrátů v Louce u Znojma. Po studiích byl r. 1725 vysvěcen na kněze. Byl všestranně vzdělaný a dosáhl dvojího doktorátu. R. 1736 se stal řádovým farářem v Příměticích, kde 15. června 1754 postavil ve farní zahradě první „povětrnostní stroj“ na ssání elektřiny z mráčen, čili bleskosvod. Tak se stal vynálezcem hromosvodu o šest let dříve než Franklin. Rád kázával o Boží moci, jak se projevuje hlavně v přírodních zákonech i v elektřině a v blesku.

P. Diviš učil, že blesk je velká elektrická jiskra, nastalá vybitím aktivní (kladné) a pasivní (záporné) elektřiny. Učil, že blesk je zcela řízen zákony přírodními podle vůle Boží, avšak nejde o přímý zásah Boží. Pro tuto svoji novotu v nazírání na blesk byl považován svými farníky za kouzelníka, který zavinil svým „povětrným strojem“ velké sucho r. 1759. Proto na podzim toho roku přišli k němu rolníci a žádali jej, aby stroj odstranil. P. Diviš však nevyhověl, a proto venkované 10. března r. 1760 přetrhali upevňovací řetězy u stroje — bleskosvodu, který pak bouře za následující noci strhla. Bleskosvod byl později převezen do louckého kláštera a časem se úplně ztratil. Bleskosvod Divišův v Příměticích u kostela je zhotoven podle hlavního spisu P. Diviše *Magia naturalis* na návrh Ing. Sacha brněnskou Zbrojovkou. Slavný fyzik P. Prokop Diviš se pokoušel též léčit různé nemoci pomocí elektřiny a vynalezl též znamenitý hudební nástroj Denis d'or, který se též ztratil a nevíme o něm ani, jak vypadal. Jen z Divišových spisů se dovídáme, že měl 14 klaviatur a mohlo se na něm docílit 150 různých harmonií. Po velkém zneuznávání u císařského dvora i ve své farnosti zemřel tento velký fyzik a zbožný kněz (tak o něm praví farní kronika v Příměticích) 21. prosince r. 1765.

Poněvadž letos uplyne 250 let od Divišova narození, budou v letních měsících uspořádány vzpomínkové slavnosti k jeho poctě v Příměticích, ve Znojmě a v Žamberku.

Mladý a snaživý akademický sochař J. T. Fischer ze Znojma udělal nové poprsí (bustu) P. Prokopa Diviše a navrhl též pamětní peníz, který se již razí v kremnické mincovně. Líc má poprsí P. Prokopa Diviše, rub model jeho bleskosvodu v Příměticích. Znojmské museum vydá též spis o našem vynálezci bleskosvodu s překladem Divišova díla *Magia naturalis*. Pro vás, milá mládeži, vyjde román o P. Divišovi od mladého znojmského spisovatele Karla Černého s titulem „Dříve než Franklin“. V rozhlasě před velikonočními svátky jste slyšeli o příměťickém vynálezci pásma pro školy a večer i pro velké.

Jako příměťický občan zvu vás konečně k návštěvě Přímětic, kde shlédnete Divišovo museum s památkami a vynálezce-kouzelníka, a odtud pak si můžete vykonat pouť do Hlubokých Mašůvek (4 km) k Panně Marii.

Vysilač A. S.

Ant. Pravda z Rokytnice: Tvé verše mají hlavu a patu, je jen třeba je formálně vybrousit. — B. Kothejlová z V. Víru napsala pověst o vzniku hradu Orlíka. Takové místní pověsti jsou nám vítány. — Marie Benediktová z Hrádku u Znojma ozdobila své říkání o kočíčkách také výstižnou kresbou. — Pavla Závěšická z Přerova napsala pěknou modlitbičku k andělu strážnému. Podobně Ela Novotná z Olešnice. — Jaro opěvují: B. Svobodová z Mor. Nové Vsi, Felicita D. — Na zimu vzpomínají: Květoslav Rozum z Traplic, Karel Lukáš z Rázové, Zdeňka Bernatová z Jabloňova, Hana Jiříčková z Č. Budějovic, M. Potůčková z Dolů. — Ant. Burián z Kyjova vypráví veselou příhodu o neposvěcených vajíčkách. — Jana Hermanová z Vyškova zachytila několik rysů z babiččina vyprávění o Honzovi. — Jos. Kolařík z arcib. gymnasia v Kroměříži pěkně rozvádí náboženské a vlastenecké myšlenky. — Další příspěvky: Anna Húserová z Dubňan o Královně růží, R. Zahrádková o Královně máje, Jara Pacáčková ze Staměřic o potůčku, Lída Roupová z Hor. Štěpánova o vlasti, Z. Kalatal z Brna o myšce. — Družinka „Chrabrých dívek“ z Dubňan vyzývá sv. Terezičku Ježíškovu: „Terezičko Ježíškova, ruce k Tobě spínáme, chraň naši družinku malou, o to Tebe prosíme!“ — M. Slancová z Budislavě má ráda jejich kostelíček: „Ještě jednu neděli jsem nevynechala a andělu strážnému věrna zůstala.“ — „Jak mne ochránil můj anděl strážný“ vyprávějí: M. Waková z Olomouce-Řepčína („V dešti kulek“), Anna Havlová z Tučap u Soběslavě („Pod hranicí dříví“), Pavla Závěšická z Přerova („V rybníce“), S. Kolesa z Mohelna („Neštěstí v horách“), M. Konečná ze Starovic („Pod vozem“).

Dědečkovy oříšky

76. Jaký je rozdíl mezi desítiletým Indiánem a dvanáctiletým Arabem? — 77. V sousední vsi je na prodej domek. Pan domácí říká, že za něj nic nechce, že domek dá zadarmo, ale že mu kupec musí zaplatit okna. Za první okenní tabulku chce 1 Kčs, za druhou 2 Kčs a za každou další dvojnásobek toho, co za předcházející. Domek měl čtyři okna a každé mělo čtyři tabulky. Co zaplatil kupec za domek? — 78. Napište lichá čísla 1, 3, 5, 7, 9 třikrát vedle sebe do sloupců takto: 111

333

555

777

999. Škrtněte z nich všechna až na tři, která mají dát součet 20. Která tedy ponecháte? — 79. Od Jaromíra z Prahy: Otec zanechal závěť, v níž odkázal svůj majetek tomu z obou svých synů, jehož kůň dojede do sousedního města později. Oba bratři tedy osedlali koně a vydali se na cestu. Když jeden zpomalil, druhý se zastavil. Tu potkali dědečka (ale já jsem to nebyl), a když mu pověděli o povinné závěti, tu jim poradil: Jak domluvil, sedli na koně a uháněli k městu. Co jim ten dobrý dědeček poradil? — 80. Od Vlasty z Pozořic: V letadle seděl pilot a dva cestující. Najednou začalo letadlo hořet. Pilot seskočil pomocí padáku, jeden cestující si pomohl deštníkem a ten druhý skočil bez ničeho. Otázka zní: Kdo byl první na zemi? — 81. Vidíš-li mne, nevidíš nikoho. Nevidíš-li mne, vidíš všechno. — 82. V žádném stavení není, a přec je dvakrát v každém pokoji. — 83. Mladá je velká, stará je malá. — 84. Který ranec chodí a mluví? — 85. Který člověk nejvíc vypije a sní?

Jadérka nám pošlete na lístku do 10. června 1948. A opět dědeček vás prosí: Pište na korespondenčním lístku, dávejte si záležet na pravopisu, nezapomeňte se podepsat a pište řešení jen z jednoho čísla. I obrázek se na takový lístek snadno vejde.

A ještě nejlepší louskáčci z lednového a z únorového čísla: 1. Marie Adámková, Chrlice u Brna, ústav slepců. — 2. Václav Hajský, Horažďovice, Masná ul. č. 66. — 3. Jarmila Kutilová, Brno, Slepá 31. — 4. Miroslav Sedláček, Rozsívka č. 46, p. Olešnice na Mor. — 5. Ludmila Šujanová, Rázová u Bruntálu. — 6. Pavel Zelenka, Praha-Spořilov, Hlavní tř. 1159/18.

Řešení: 51. 3 punčochy a 22 punčoch. 52. Slunce. 53. Kamna. 54. Písmeno ř. 55. Led. 56. Na Kladně. 57. Tábor. 58. Pavouk. 59. Sníh nebo led. 60. Písmeno ě.

Svatovojtěšské družinky Anděla strážného

Velké závody družinek o titul „prvotřídní“ skončily měsícem dubnem, a teď honem, honem poslat zprávu za duben, aby mohla být vaše družinka zařazena. Posledním dnem, kdy ještě přijímáme zprávy, je 15. květen. Vše, co přijde po 15. květnu, nebude již počítáno do závodů.

A v květnu? To musí být nejkrásnější měsíc družinkářů, neboť po celý měsíc má svátek naše nebeská maminka — Panna Maria. Družinkáři se budou snažit co nejvíce Ji uctít. Ani jedna mariánská socha neb obraz nesmějí zůstat neozdobeny.

*Nuž, i my plesy oslavme
milostnou kněžnu máje,*

*oltáře kvítím upravme,
ať chrám je obraz ráje.*

Na mnoha místech jsou konány navečer májové pobožnosti. Těch se zúčastní družinkáři podle možnosti společně. Bude radostné zjistit, kteří družinkáři nevynechali ani jednou. Při májových pobožnostech se modlívali litanii loretánskou a svatý růženec. Opatř si pěkný růženec a nos jej s sebou!

Na schůzkách a na besídkách si zazpívejte mariánské písně. Můžete si mezi sebou udělat závody, kdo umí víc mariánských písní. Velký náčelník jich umí 198. Který družinkář ho dohoní a který předčí? Ať se naše vesnice rozezvučí mariánskými hymnami. Zbožné písně můžete zpívat nejen v kostele, ale i při práci, cestou do školy a podobně. Snažte se však, aby váš zpěv byl pěkný, a ne urážející. Kdo zbožně zpívá, dvakrát se modlí.

V mariánském měsíci se dostalo naší vlasti před třemi roky svobody. Proto družinkáři vzpomenu květnové revoluce i slavných dní na oslavu vítězství. A aby Panna Maria i dále chránila naši vlast a svou přímluvou u Pána Boha jí vyprosila hojného požehnání, podniknou družinkáři velké tažení modliteb za blaho vlasti. Obětujeme za vlast modlitby, účast na mši svaté a svatá přijímání. Zvláště doporučujeme modlitbu spisovatele, kněze-vlastence Václava Beneše Třebízského, a písně „Bože, Králi nebe, země...“ a „Bože, cos ráčil...“ Ať není ani jednoho družinkáře, který by je neuměl. Všem, kteří se přihlásí k modlitbám za vlast, pošleme obrázky, na nichž si mohou vyplňovat, co pro vlast vykonali. Na přihlášce však musíte udat přesnou adresu.

Některé děti se nás ptají, zda si mohou založit družinky. Družinky jsou vzdělávací kroužky dětí katolického náboženství. Proto všude, kde jsou katolické děti a kde mají náboženství, mohou si utvořit kroužky. Nezapomínejte ovšem, že družinka není spolek a nedbá na spolkovou příslušnost.

Jak mnoho se dá pracovat, o tom nejlépe svědčí dopis „Veselých děvčat“ z Kadaně:

Podávám zprávu o tom, co děláme v družince. Máme na starosti dva oltáře v kostele a celou kapli v blízkém lesíku. Poslaly jsme několik panáčků a panenek — vlastní práce v klubovně mimo schůzky — do chomutovského sirotčince. Bylo to 8 panáčků, 10 panenek a 24 rozličných zvířátek. Vše bylo vyrobeno z hadříků. V klubovně máme již první petrklíče, také jsme je rozestavily v kapli a v kostele na oltářích.

Ve třídě ještě nebyl kříž. Zeptaly jsme se pana ředitele, jestli jej tam můžeme dát. Ovšem, již jej máme ověšený.

Jistá stará babička, která pro své stáří již nemůže chodit a nikoho nemá, potřebovala pomoc a péči, neboť zdraví jí již dobře neslouží. Žije ze svých skrovných úspor. Chodíme k ní každý den a každá jí něco přineseme. Již se nás kolikrát ptala, co nás k ní pudí. Odpověděly jsme, že křesťanská povinnost. Tato stará babička byla bez víry. Vyprávěly jsme jí o ní, o Pánu Bohu, o Ježíši Kristu. Četly jsme jí Nový Zákon a časopisy.

Jednoho dne nám babička řekla, že by chtěla být křesťankou. Oblekly jsme vetšou stařenu ve sváteční oděv a dovedli ji na místní farní úřad. Nyní je křesťankou a řekla, že je jí jaksí lehčeji u srdce. Velmi nám za to blahorečí.

Nedávno jsme udělaly brigádu a šly do místního kostela, kde jsme dvě hodiny uklízely.

Náš program při schůzce: 1. Zahájení modlitbou a duchovní písní. — 2. Referát s debatou. — 3. Zábavný program (národní písně, hry, veselé scénky). — 4. Referát o předešlé schůzce. — 5. Okénko do další práce. — 6. Zakončení modlitbou.

Nyní chodíme každý den o 7. hodině na mši svatou a zároveň ke svatému přijímání.

Promiň mi, Velký náčelníku, že škrabu, ale mám pořezaný ukazováček a ke všemu pší bez podložky. Zde posílám zkoušky nováčkovské a družinkářskou.

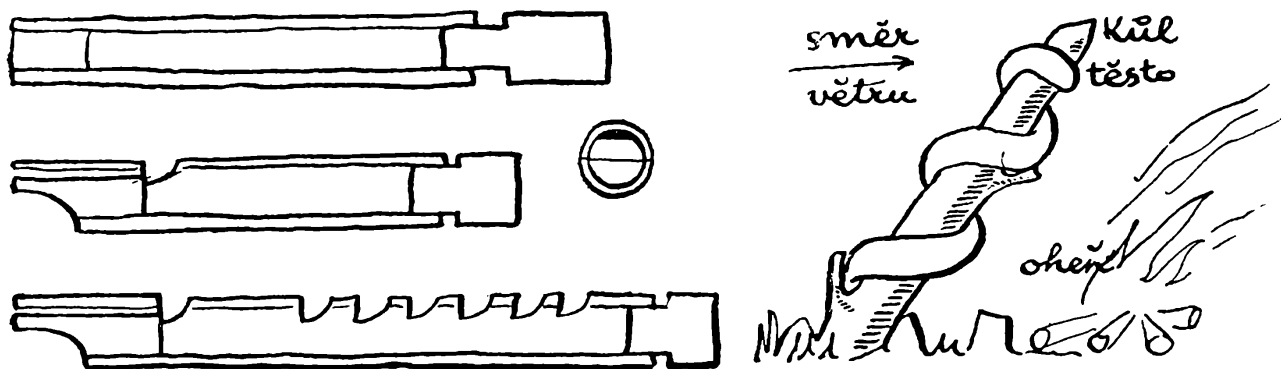
Ještě jednou srdečně zdraví

„Veselá děvčata“, náčelnice M. Petrášková.

Junákova dílna

Řídí Jiří Jemar.

Každý pořádný kluk si umí vyrobit sám svou píšťalku. Kdo by neznal tu jarní písničku: Otloukej se, píšťaličko. Dnes vám chceme, milí čtenáři, podat názorný návod, jak si vyrobit takovouto píšťaličku, a ne jen tu obyčejnou, kterou umí každý kluk, ale budete-li hodně šikovní, můžete si udělat pastýřskou píšťaličku na celou stupnici tónů. Musíte si ovšem najít vhodný vrbový prut a míti mnoho trpělivosti, aby se vám to úplně podařilo. Zde by dlouhé vykládání nepovědělo tolik, co obrázek, proto připojujeme názorné obrázky, které vysvětlí více.

Naše děvčata chceme naučit novým způsobům pečení. Tak zde je jeden z návodů „zálesácké kuchyně“, kterou by měly také znát, neboť skautují v přírodě jako hoši a dovedou i té „divočině“ přijít na chuť. Že umí připravit dobré těsto, o tom jistě nikdo nepochybuje, a jak to mají činit, jim ani nebudeme říkat. Chtějí-li to těsto „prošpikovat“ oříšky či rozinkami, to ponecháme jim také na vůli. Ale nyní to hlavní, jak je upéct. Nu, tento zázrak se peče tak, že těsto se uhněte v dlouhého „hada“, který se ovine kolem kolu, tlustého asi 4—6 cm, který je upevněn a skloněn nad ohništěm s mírným ohněm, nejlépe z hodně silných klacků, již prohořelých. Vítr musí vanout tak, aby odváděl plamen i kouř směrem od naší pečinky. Upevnění kolu musí býti takové, abychom jej mohli i otočit a obrátit. Snad další vám vysvětlí lépe náš obrázek. Tak a nyní přejeme ještě „dobrou chuť“ k tomu hadovi. Bude trochu uzený, ale dobrý, opravdu dobrý. Jen si ho nespalte!

Romanopisec naší Šumavy

Edvard Zvěřina.

KAREL KLOSTERMANN se narodil před sto lety — 15. února 1848 — v Haagu v Horním Rakousku.

Ráj svého dětství prožil v Žichovicích, kde jeho otec Josef Klostermann byl praktickým lékařem u knížete Gustava Lambergu. Karlíčkovi byl milou zábavou pobyt v přírodě. Přírodopisnými vědomostmi předčil všechny žáky.

Studoval na gymnasiu v Písku, kde také r. 1865 maturoval. Aby udělal svému otci, který si přál, aby si Karel zvolil stejné povolání — lékařství — po vůli, dal se zapsat na vídeňské lékařské fakultě.

Karel se však necítil povoláným k lékařskému oboru. Proto přijal v říjnu r. 1870 místo vychovatele v rodině hospodářského ředitele Karla Kučery v Žamberku, kde pobyl dva roky. Maje velké nadání jazykové, věnoval se studiu moderních řečí, načež se stal za podpory žamberského rodáka, vídeňského profesora dr. Eduarda Alberta, redaktorem jednoho vídeňského časopisu.

Když vydavatelstvo časopis zastavilo, stal se suplentem franštiny na německé reálce v Plzni. Na tomto ústavě pak trvale působil jako profesor až do výslužby r. 1908. Pro své vlastenecké smýšlení byl nenáviděn od německých kolegů.

Životní dílo Klostermannovo obsahuje přes čtyřicet svazků, většinou románů z Pošumaví a z jeho okolí. Hrdinové jeho knih byli dřevorubci, lesníci, pytláci a dělníci.

Zemřel 16. června 1923 ve Štěkně. Jeho tělesná schránka byla převezena do Plzně a pohřbena na tamním hřbitově.

VELKÁ

9. ÚKOL.

Známý český malíř ve svém velkém díle zachytil i postavy světců. Poznáte, kdo to byl a které světce představuje připojených pět obrázků? Odpovědi zašlete do konce května. Mezi správné řešitele bude vylosováno 40 odměn.

1.

SOUTĚŽ

GYLOSOVÁNÍ Z Č. 6.

1. cena - Milan Pešťál, Třebíč-Domky 672, Bezručova 11. — 2. cena - J. Moravec, Pardubice, Švernova ulice 1905. — 3. cena - Jiří Minks, Bílovec, ulice 1. máje číslo 130/5. — 4. cena - Karel Ježek, Krčín nad Metují.

2.

3.

4.

5.

5.—30. cena - Marie Hrabalová, Dol. Dunařovice 356. — Marie Čorčicová, Slavkov 52 u Opavy. — Al. Burianová, Kunčičky u Ostravy. — Karel Měsíc, Podhr. Lhota, p. Rajnochovice. — Anastasie Drozdová, Podtaté 211, p. Velké Karlovice. — Lubomír Pospíšil, Luběnice 111, p. Těšetice. — J. Pořická, Olešnice v Orlických horách. — Fr. Ježek, Krásná Hora n. Vltavou. — Miloš Šerý, Študlov 91, p. Val. Klobouky. — Al. Příborský, Renoty 21, p. Uničov. — Josef Kostelanský, Kuželov 118, p. Velká n. Veličkou. — Slav. Vlach, Vel. Prosenice 59 u Přerova. — Stan. Káňa, Věžná 70, p. Rožná n. Pern. — Josef Kolařík, Žarošice 56. — Zd. Vyhliďal, Město Žďár n. Mor. — Vlast. Prokeš, Kojetín, Havlíčkova 581. — B. Svobodová, Mor. Nová Ves 778. — Josef Svozil, Lhota 187 u Mohelnice. — Jar. Nejedlý, Jeseník, Komenského 233. — Jar. Fabián, Raduň 104, okr. Opava. — Jiří Kolář, Svlnošice 44, p. Kuřim. — Zd. Jenerál, Mor. Budějovice 613. — Jan Lekavý, Prušánky 220, p. Mor. Nová Ves. — Ota Škaloudík, Předmostí 109. — Vojtěch Halata, Nový Jičín, Marxova 33. — Fr. Krátký, Uhelná Příbram

Příloha „Velké vítězství“ z technických důvodů vyjde v 10. čísle v dvojnásobném rozsahu.

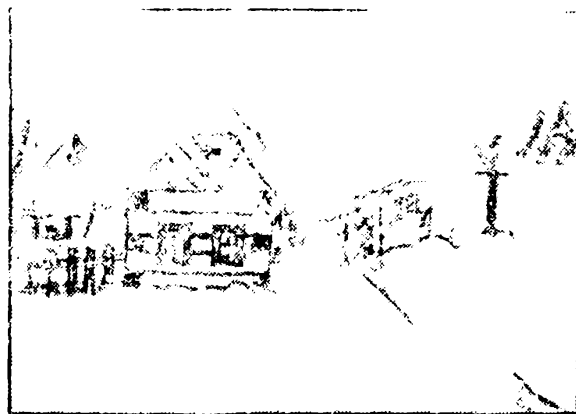
Kreslete s námi

Odměny dostanou: B. Stoklasa, Z. Řezníček, J. Kasl, M. Navrátilová, M. Ferdová, F. Mašát, F. Kloc, E. Bardoun (6 let), F. Pátek, J. Černý, S. Borda, R. Icha, E. Konečná, A. Schmidt, J. Holouš, F. Zach, J. Požár, Bulín-Vopat, J. Holásek, L. Svoboda, M. Vysloužilová, Z. Kolajková, J. Smilek, L. Barvíková, J. Baláš, V. Augusta, L. Havlíčková.

Eva Hanzelíková, 12 roků, Praha VIII. — Josef Jeřábek, 7 roků.

Eliška Konečná, 11 roků, Ludgeřovice.

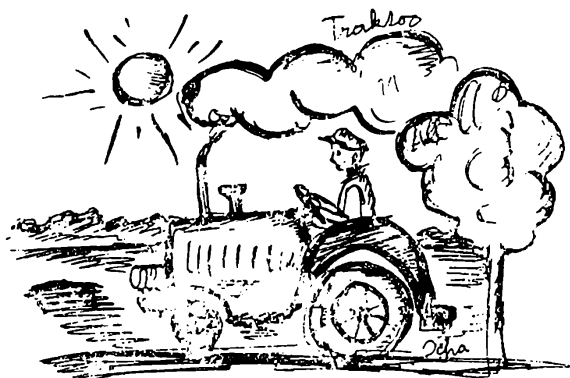
Josef Novák, 12 roků, Dobré u Dobrušky.

Frant. Zach, 10 roků, Rakvice, (první tank v Praze).

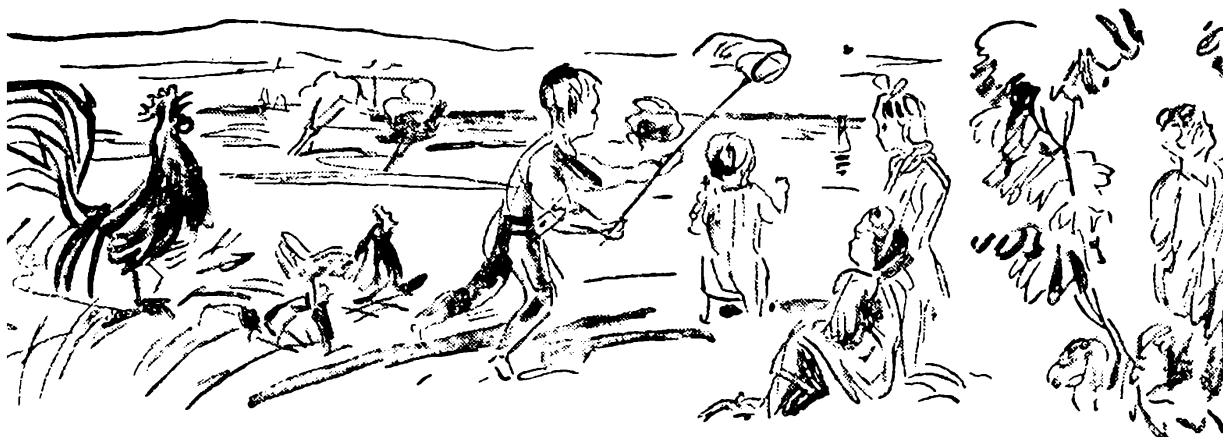
Marta Ferdová, 13 roků, Dol. Slověnice (maškarní pondělí.)

Roman Icha, 12 roků, Rýmařov.

Obrázek vpravo: Frant. Mašát. 10 roků, Kost.

Záhonek mladých

POVĚST O VZNIKU HRADU ORLÍKA.

V jižních Čechách, nedaleko vesnice Starého Sedla, stojí na příkré skále hrad Orlík. O jeho vzniku se vypráví toto: Za dávných časů sídlil na pravém břehu řeky Vltavy lovec se svou manželkou a s dítětem. Jednou odešel na lov a poručil ženě, aby dala na hošíka pozor. Zatím co chlapec skotačil po břehu, matka usnula. Když se probudila, byl synáček pryč. Hledala ho, ale nikde po něm nebylo památky. Mezi tím se vrátil i otec, a rozhořčen nad zmizením milovaného dítěte, pravil ženě: „Nebude-li hošík nalezen, utopím tě!“ Myslel, že za jejího spánku utonul v řece. Po dlouhém, ale marném pátrání uslyšeli s protějšího břehu slabý dětský pláč. Po hlase se dostali až na vysokou skálu, kde našli své milované dítě v hnízdě mezi orlími mláďaty. Na památku postavili na onom místě dřevěný příbytek, který se postupem doby změnil v krásný a památný hrad, pojmenovaný podle této pověsti „Orlík“.

B. Kothejlová z V. Víru.

NEBEZPEČÍ V HORÁCH.

O vánočních prázdninách jsem jel s kamarády lyžovat do hor. Když jsme přijeli s výpravou nad hotel, zjistil jsem, že jsem zapomněl v hotelu brašnu s „první pomocí v úrazech“. Vrátil jsem se s dvěma kamarády pro ni. Sotva však jsme přijeli k hotelu, zdvihl se vítr a začala sněhová bouře. Celá výprava se dostala stěží za námi. Tak nás ochránil anděl strážný od smrti zmrznutím v horách.

S. Kolesa, Mohelno.

Naše soutěž „Jak mne ochránil můj anděl strážný“

VÝBUCH PŘI CHEMICKÝCH POKUSECH.

Asi před 14 dní jsem si doma dělal chemické pokusy, které také dělávají moji mnozí spolužáci z kvarty. Dal jsem si do zkumavky trochu chlorečnanu draselného s burelem, abych dostal kyslík, který jsem chtěl trubičkou, upevněnou ve zkumavce, převádět do většího válce. Nevšiml jsem si však, že byla trubička něčím zacpaná. Proto nemohl kyslík ze zkumavky do válce a všechno se hromadilo ve zkumavce. Já jsem to však nevěděl. Když už bylo ve zkumavce velké množství plynu, s velikou ránou se roztrhla a malé i velké střepy odletěly s velikou prudkostí na všechny strany. Mně zůstala v ruce pouze zátka, kterou byla vedena ona nešťastná trubice. Některé střepy se zasekly do zdi až 3 cm hluboko. Mne však nezasáhl ani jediný, ačkoliv lítaly všude. Za to, že se mi tenkrát nic nestalo, vděčím jedině svému milému andělíčku strážnému, který mne možná zachránil od velkého neštěstí.

Karel Kraus, žák IV. třídy r. g., Šeberov u Prahy.

BUDE VELKÝ SVÁTEK.

Zítřka bude velký svátek,
jistě to bude den matek.

Natrhám si kytičku,
pro mou drahou matičku.

Až jí podám kytičku
předříkám jí básničku.

Až básničku předříkám,
sladkou hubičku jí dám.

H. Kroneislová, 5. tř. ob. školy
Kamenný Újezd u Č. Budějovic

KRÁLOVNĚ MÁJE.

Na nebi vzplála jitřenka,
májové jitro hlásá;
vzhůru, dětičky, pospěšte,
louky jsou samá krása.

Marii šeptejte prosbičku vřelou,
aby nám chránila víru před drahou
Ona je Královnou krásného máje
Ona nás uchrání každého boje.

Jen se k ní, dětičky, zbožně
modleme,
za všecku lásku jí zbožně dě-
kujme!

R. Zahrádková, žákyně II. b tř.
měšť. školy, Dubňany.

IV. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

Rozluštění z čísla 8. až 9. zašlete do konce května.

1. cena: G. Kubský: Příběh jednoho léta. (Novinka, vyjde v květnu.) — 2. cena: W. Scott: Talisman. — 3. cena: K. Minařík: Rytíř v žíněném rouchu. — 4. až 30. cena: Různé.

65. ROHÁČEK.

(Hanzlík, Bělkovice.)

x x x x x N	sláv
x x x x N	druh tkaniny
x x x N	oblečen
x x N	opak dovnitř
x N	staročeské zájmeno
N	chem. zn. dusíku

66. VÝPUSTKA.

(Gregorčík, Lazy.)

Moravskou řeku jistě známe,
první hlásku pryč když dáme,
jinou řeku uhlídáme.

67. SKRÝVAČKY.

(Kratochvíl, Moravany.)

(Česká města.)

Neměl nikdy míč.
Josef ovládá veškerou moc.
Louka je dlouhá a široká.

68. PŘESMYČKA.

(K. Čejka, Míchov.)

Alois G. P.: „Dům Ráje“

69. ČÍSELKA.

(A. T. věnuje Čejka, Míchov.)

1 2 3 4, peklem 5 2 3 4.

70. REBUS.

(J. Cechmajstr.)

(Bojovníci za svobodu.)

ni ty ty

71. PŘESMYČKA.

(M. Šedivý, Boháňka.)

Petr V. Jírma, švec

N. Paka š = s, a = o

72. OBLOŽKA.

(J. F. Bužek, Místek.)

Zabal latinské „zdrávas“ a hned
apoštola máš.

73. PŘESMYČKY.

(Jílek, Určice.)

Nebereš „D“?

Masa ker (e = y).

Vít ví den stěz.

V soutěži o nejlepšího hádankáře Anděla strážného na rok 1948 vedou a mají 36 bodů:

M. Blažková, Výprachtice. — V. Ciszewska, Mníšek, p. Brdy. — J. Čech, Jaroměřice. — A. Čevela, Kopřivnice. — V. Hrubá, Lesonice. — J. Jeřábek, Šlapanice. — J. Vaněk, Velehrad. — M. Kaňák, Frýdlant. — A. Krejčířík, St. Město. — J. Kučera, Modřany. — F. Měsíc, Velehrad. — A. Michalčíková, Uh. Brod. — L. Ondra, Nedachlebice. — V. Pavlík, Klatovy. — O. Rudecký, Velehrad. — Z. Řezáček, Hradec Králové. — K. Týc, Mor. Třebová. — M. Vlček, Šlapanice.

VYLOSOVÁNÍ II. ŘEŠITELSKÉHO TURNAJE.

Ze správných luštitelů byli vylosováni:

1. cena - plnicí pero: M. Blažková, Výprachtice. — 2. cena - fotoalbum: V. Ciszewska, Mníšek, p. Brdy. — 3. cena - W. Scott: Talisman: M. Čechová, Nadějkov. — 4. cena K. Hroch: To byl Toník z Horácka: A. Čevela, Kopřivnice.

5.—30. cena: N. Fiala, Jeseník. — V. Hrubá, Lesonice. — J. Jeřábek, Šlapanice. — A. Krejčířík, St. Město. — C. Kubát, Mimoň. — F. Měsíc, Velehrad. — A. Michalčíková, Uh. Brod. — V. Miškovská, Manětín. — S. Papoušek, Mohelno. — M. Pejřová, Borotín. — O. Rudolecký, Velehrad. — Z. Řeháček, Hradec Králové. — V. Sekyrová, Velešín. — J. Skála, Most. — M. Šedivý, Boháňka. — K. Týc, Mor. Třebová. — J. Vaněk, Velehrad. — M. Vlček, Šlapanice. — J. Zajíc, Nedachlebice. — L. Bártková, Strabenice. — V. Bužek, Místek. — Z. Dvořáková, Rousínov. — J. Hajda, Veřovice. — F. Kaluža, Strážnice. — M. Lazecký, Tisek. — M. Mikulová, Břilice

Drobnosti

SVATÝ OTEC MLUVÍ K DĚTEM.

Jako v minulém roce, tak také letos adresoval svatý Otec katolickým žákům poselství, které bylo vysíláno mnoha rozhlasovými stanicemi.

Milé děti!

Slyšely jste mnohokrát doma, ve škole a v kostele, jak vždy potěšilo našeho Pána, mohl-li se zastavit a promluvit s takovými dětmi, jako jste vy. Modlil se za vás, abyste se mohly stát členy velké rodiny, k níž položil základy. Příkladem byl jeho život s Pannou Marií a se sv. Josefem.

S malými se modlil, s nimi se radoval. Odpovídal na jejich otázky, často velmi vážné, jaké dovede klást jen dítě. Urovnával spory mezi nimi, neboť přišel, aby lidi sjednotil, ne aby je rozváděl. Sdílel s nimi to málo, co měl, neboť třeba byl synem tesařovým a chudý od narození, věděl, že chléb a ostatní dobré věci života jsou určeny pro všechny dítky Boží, zejména pro ty potřebné. A tak nebeský Otec žehná vám tím více, čím více dáváte, než přijímáte.

Vám, katolickým školákům, netřeba říkat, že je vám učitelem tak jako přítelem. Maličci jsou jako nevinní beránci jeho stáda. Učí je ze svého nejsvětějšího Srdce řečí, které děti nejlépe rozumí. „Nebudete šťastné a náš svět nebude šťastný,“ hovořival k dětem, shromážděným kolem Něho, „dokud nebudete milovat jeden druhého, dokud nebudete milovat všechny lidi, ať jsou jakékoliv barvy pleti, ať pocházejí z kterékoliv země a hovoří jakýmkoliv jazykem. Dokud nebudete milovat člověka tím více, čím více potřebuje vaší lásky, opravdu tolik, abyste se za něho vždy modlili, abyste pro něho dovedli trpět, když víte, že je v nesnázích.“ To je cesta, kterou Kristus-učitel vždy ukazoval svým maličkým. To je cesta, již ukazuje maličkým i dnes v každé katolické rodině, v kostele i ve škole, na celém světě, který tolik miluje a který miloval více než dosti, aby zemřel pro všechny jeho děti na kříži.

Závěrem svého projevu udělil pak svatý Otec dětem požehnání.

POTRAVINOVÉ LÍSTKY, které jsou již po několik roků u nás a v celé řadě ostatních států zavedeny, nejsou nic nového. Také za první světové války měli jsme již lístky na potraviny, ale nejstarším vydáním jsou lístky římské. Ve starořímských dobách zavedl potravinové lístky v Římě Gaius Gracchus. Bylo to ovšem zařízeno trochu jinak: Na přiděl stanovený zákonem měli nárok jen římsští občané, zapsaní ve zvláštním seznamu.

Nsl.

TEČKOVKA.

U vody rybář nespí, nejl.
Musí být z toho chudák sláb.
Rybičky se mu jenom smějí.
zato však táhne starý

*

DĚTI SE SMĚJÍ.

„Fanoušku, jestlipak půjčeš sánky i své sestřičce?“ —
„To se ví, paní učitelko! Já je používám s kopce dolů a Eminka zas nahoru do kopce.“

UČÍME SE STARÝ ZÁKON.

„Řekni mi, Valníčku, kdo porazil Filištínské?“ — „Prosím - já - já jsem nečetl včera sportovní zprávy.“

„Mami, ty jsi včera říkala kuchařce, že na vysvědčení nic nedáš.“ — „To máš pravdu, ale co má být?“ — „My jsme totiž také dnes dostali vysvědčení.“

E. H.

ANDĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo hlavní prázdniny. Číslo 9. vyšlo 1. května 1948. Redakce: P. Ferdinand Pokorný. Vedoucí duchovní výchovy: P. Josef Soukop. Odpovědný zástupce listu JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská ul. 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk, expedice a administrace: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská ul. 19-21. Předplatné pro celý ročník Kčs 35.—. Jednotlivá čísla jsou za Kčs 3.50. Dohledací poštovní úřad Brno 2. Účet Poštovní spořitelny M 120/145.

Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

49. Ale když už je hra zmrzí,
přivážou si kluci drží
Jacka, aby neutek'.
Ten rve provaz a má vztek.

50. Překous pouto. Vyzrál na ně.
na strom vylez odhodlaně.
Vidí, v dálku pohleděv,
jak se k stanům plíží lev.

51. Druhý, třetí, celá smečka.
Běda, kdo živ a zdrav přečká
přepadení zákeřné.
Skauský cit se v Jacku hne.

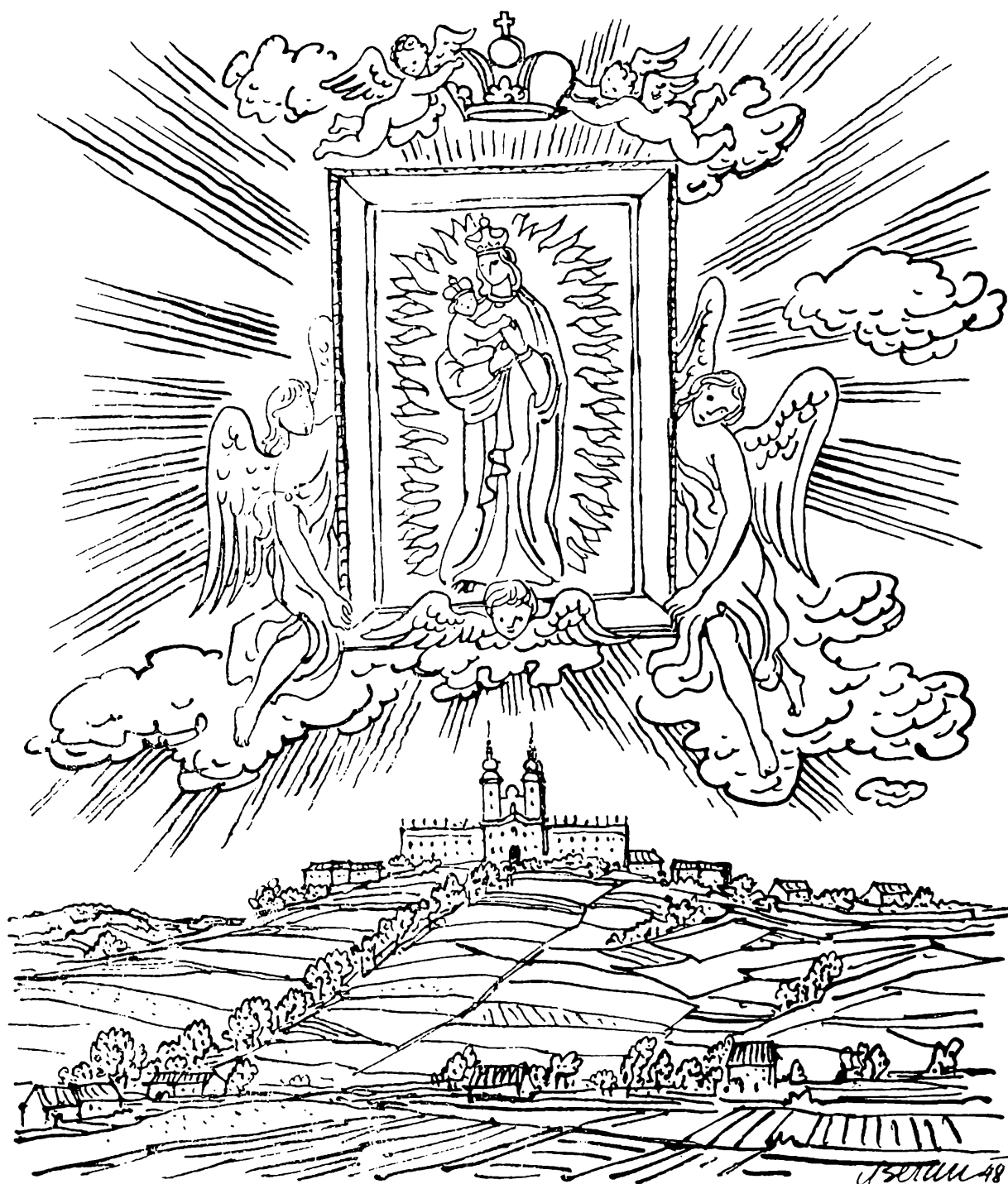
52. Rozmrzelý ještě všecek
nezpůsoby jejich děcek,
co má dělat, ihned ví:
Dolů, hajdy k šejkovi.

53. Šejk zburcoval soukmenovce,
také domorodé lovce,
a ti smečku šelem zlou
křikem, střelbou zaženou.

54. Opičákem zachráněni,
v šťastném smíchu zuby cení
a z radosti dětinské
spustí tance černošské.

HANÁ SVATÝ KOPEČEK U OLOMOUCE (Kreslil Aljo Beran.)

10. *Anděl strážný*

SE STÁLOU PŘÍLOHOU „VELKÉ VÍTEZSTVÍ“

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ • ROČNÍK 63 • CENA Kčs 3.50

SVĚCENÍ KNĚŽSTVA.

Na kříži zasloužil Pán Ježíš milost všemu lidstvu. Udělení této milosti zprostředkuje věřícím kněz. Svěcením dostává kněz moc sloužiti mši svatou, udělovati svátosti, světit a žehnat. Co všechno o kněžství můžeš se z obrázku dočíst?

podušku položí pod stůl obrázek sv. Jana a kolem obrázku pak jiné svaté obrázky. Rodiče v noci vloží pod obrázek peníz jako odměnu za poskytnutí pohostinství sv. Janu.

V moravských krajích na svátek sv. Jana Křtitele někde děti časně ráno vstávají, aby si natrhali květin. Každá květinka toho rána prý volá: „Utrhni mne,“ jako by se domnívala, že po sv. Janu již tak líbezně nepokvete. Květinami a věnci z nich zdobí svá stavení zvenčí i uvnitř. (Podle Pejmla.)

ZASVĚCENÝ SVÁTEK SV. PETRA A PAVLA (29. června): knížat apoštolských. Oba skonali jeden den smrti mučednickou v Římě r. 67.

Apoštolát modlitby: Aby nastal pravý světový mír.

Misijní úmysl: Aby anamští křesťané vyšli z rozháraných poměrů bez úhony.

Poznámka: Anam je země na východním pobřeží v Zadní Indii, kde jsou mnohé nepokoje.

Měsíc Srdce Páně

SLAVNOST NEJSV. SRDCEPÁNĚ (4. 6.) se koná v pátek osmý den po Božím Těle. Letos připadá na první pátek v červnu. Ctitelům Božského Srdce se dostává mnoho milosti; požehnání v podnikání, útěcha v trampotách, milosrdenství hříšníkům, horlivosti a dokonalosti a j. Pán Ježíš vyleje na domy, kde bude obraz jeho Srdce uctíván, zdroj požehnání, rozdvojené spojí a rodinám udělí pokoj. Těm, kteří po devět prvních pátků měsíce přistoupí ke stolu Páně, dá Pán milost vytrvání.

SV. ANTONÍN PADUÁNSKÝ (13. 6.): kazatel a rýteľ chudých.

SV. VÍT (15. června): dvanáctiletý chlapec, který byl pro víru umučen vlastním otcem. Jeho odznakem jest kohout.

SV. ALOIS (21. června): zemřel ve věku 23 let jako oběť blízké lásky při ošetřování nemocných za morové epidemie. Je patronem mládeže. Vynikal neobyčejnou energií a silou vůle. Jeho srdce bylo andělsky čisté.

SV. JAN KŘTITEL (24. června): veliký předchůdce Páně. Jeho svátek slaví Církev i prostý lid. Leckde je zachován obyčej, že děti v předvečer sv. Jana Křtitele stelou „postýlku sv. Janu“ Natrhají vonné mateřídoušky a naplní jí malou podušku a položí pod stůl. Na

Sváteční překvapení

Viktor Beránek.

Pan František Smetana, nájemce panského pivovaru v Litomyšli, slaví svůj svátek. Jeho pětiletý syn Bedřich nevnímá všechnu krásu tohoto dne. Pořád stojí u okna a prosí slunce, aby dnes dříve zapadlo. Vždyť má pro tatínka přichystáno veliké překvapení!

Konečně se sluníčko schovalo a tma zahalila město svým pláštěm. Tu se otvírají dveře a vcházejí tři otcovi přátelé. Přicházejí panu Smetanovi popřát Boží požehnání a hlavně zahrát si jejich oblíbenou domácí hudbu. A právě na tuto chvíli Bedřich celý den nedočkavě čekal. Okamžiky příprav se zdají chlapci příliš dlouhými. Konečně!

Otec už nasazuje smyčec na struny houslí

„Tatínku, prosím tě, půjč mi housle!“

„Vždyť vidíš, že už začínáme!“

„Ano, tatínku, ale prosím tě, půjč mi své housle!“

Pan Smetana nikdy neodepřel vyhovět Bedřichovu přání. Tak i tentokrát. Bedřich dychtivě vsunul housle pod bradu, dal znamení a už se housličky ozývaly perličkami Haydenova kvartetu.

Pan Smetana nemohl uvěřit, že to hraje jeho syn. Ve volných chvílích slce ukázal Bedřichovi základy hry, ale to bylo jen to nejnужnější. A tu si vzpomněl, co mu před šesti lety vypravovala jeho žena.

Ve snu se jí zjevil anděl se zprávou, že bude mít syna, který se stane velkým hudebníkem.

„Pane Bože, děkuji Ti“ šeptá otec.

Doznívají poslední tóny a slzíci otec objímá Bedřicha, který si sám nacvičil obtížnou skladbu, aby udělal tatínkovi radost.

A to byl první krok Bedřicha Smetany na cestě českého hudebníka

Otakar Zemlin

Co provedla Mítěnka Tonička

A. Pokorná-Žďárská

Mítěnku, děti, jistě všechny znáte. Je to malá holčička s očima jako trnky a s nosánkem jako knoflíček. Je právě taková jako všechny malé holčičky, někdy způsobná, někdy neposlušná, někdy dovádívá, někdy rozpustilá, ale dá se to s ní vydržet. Hlavně že má dobré srdéčko a že není lakomá.

Mítěnka často jezdí ven z Prahy do jedné malé vesničky poblíž hradu Orlíka. A tam v té vesničce bydlí Tonička. Je to také malá holčička. Ale zatím co Mítěnka má mamičku, tatíčka, obě babičky a dědečka, o tetách a o ostatních příbuzných nemluví, má Tonička jen starou babičku. Bydlí spolu v poslední chaloupce u lesa, říká se tam v pastoušce. Z toho vidíte, že Tonička byla chudá. Tonička kamarádila s Mítěnkou a nosila její starší šatečky, neboť byla menší a hubenější než Mítěnka. V létě, když slunečko pěkně hřálo, chodily holčičky spolu do lesa na jahody. Tonička je sbírala do džbáněčku a prodávala je u autobusu výletníkům. Mítěnka je sbírala rovnou do pusy a její hrneček byl pořád prázdný.

Jednoho slunného dne trhaly opět jahody na velké pasece za oborou. Mítěnka se brzy unavila stálým pobíháním sem a tam, usedla si proto na mez se svým prázdným hrnečkem a chytala červenou mandelinku. Tonička postavila vedle ní svůj plný džbáněček a běžela natrhat ještě kytičku jahůdek babičce. Mítěnka chvíli lekovala, ale pojednou jí napadlo něco tuze ošklivého. Zprvu to nebylo ani tak ošklivé. Chtěla jenom přesypat Toniččiny jahůdky do svého hrnečku a utéci, aby ji postrašila. Potom jí napadlo, že jahůdky prodá u autobusu sama a Toničce peníze dá. Když už měla jahůdky ve svém hrnečku a pelášila lesem k silnici, zapomněla jaksi, že jahůdky nejsou její, a rozhodla se, že si koupí u kupce růžové korálky. Na tyto korálky se chodily obě holčičky už dlouho dívat a oběma se moc líbily.

Kdyby byla Mítěnka poprosila maminku, jistě by jí byla korálky koupila, ale nějaký zlý čertík jí pošeptal tenhle ošklivý nápad s jahůdkami. Když je Mítěnka u autobusu prodala, přece jen se chvíli rozmyšlela. Má počkat na Toničku, nebo má jít ke kupci? Loudala se pomalu po silnici, ale pak zlý nápad zvítězil. Mítěnka se rozběhla rovnou ke kupci. Koupila růžové korálky a běžela domů do své světničky. Postavila se u umyvadla pěkně na špičky, aby viděla do zrcadla, a zapjala si korálky kolem krku. Jak se tak na sebe dívala, viděla v zrcadle vedle sebe ještě jednu tvář. Byl to obrázek Jezulátka, který visel na zdi proti zrcadlu, a nyní se v něm obrazil zrovna vedle Mítěněčiny tvářičky. Holčička se dívá, dívá, Jezulátko se mračí a oči má přísné jako někdy maminka. Mítěnka si rychle sahá na krček, zdá se jí, že ji korálky trochu škrtí. Chtěla by utéci, ale musí se dívat Jezulátku přímo do očí.

„Zlodějko!“ řekne najednou Jezulátko, až sebou holčička trhne. Korálky ji škrtí, že ani mluvit nemůže, tak ráda by to Jezulátku vysvětlila, ale korálky škrtí čím dál víc a oči Jezulátka jsou docela nesmlouvavé. Holčička ví, že zbývá jen jedno. Ale jaksi se jí nechce. Ví dobře, že maminka se na ni bude dívat zrovna tak a korálky budou škrtit ještě víc. Ale konec konců maminka je přece maminka, jediné útočiště všech hol-

čiček a chlapečků. Třeba se tolik přísně dívat nebude. Mítěnka se pomalu otočí a jde do kuchyně. Pane, je to horší, než myslela. Maminka se nedívá přísně, maminka se dívá smutně, slzy má v očích a mluví tak, tak — až to Mítěnku u srdečka píchá. Pak musí Mítěnka sejmout korálky, vybrat ze své pokladničky peníze, všechny, které tam jsou, a s obojím musí k Toničce. „Ařekni pravdu babičce i Toničce! Dřív se nevracej!“ říká maminka.

Mítěnka se pomalu šourá k pastoušce. Uplakaná Tonička stojí v koutě světničky a babička vaří kávu. Mítěnka neví, jak začít, proto se opatrně ptá: „Proč stojíš v koutě, Toničko, ty se na mne zlobíš?“ Ale babička odpovídá za Toničku, že prý ztratila peníze za jahody, teď mají kávu bez chleba k večeři a babička se zrovna těšila na čerstvý chléb. Tu musí Mítěnka s pravdou ven. Položí na stůl peníze i korálky a přidá Toničce svůj slámáček. Pak se otočí na patě a běží bez pozdravu domů. Ba neběží, zrovna letí, tak je jí najednou lehce. Maminka a Jezulátko se už usmívají. Kreslila V. Vrbová.

Jihoslovanská lidová pořekadla

Přeložil O. F. Babler.

Bůh zavře jedna vrata, ale sto jich otevírá.

Soudí-li tě ten, který tě žaluje, můžeš už jen od Boha spravedlnosti očekávat.

Bratr bratra k jámě vodí, ale nestrká ho do ní.

I ze smradlavých věcí zisk voní. Běda tomu, kdo nemá rozumu.

Kdyby bylo podle vůle psů, nebylo by v lese vlků.

Dobrého pastýře prací je stříhat ovce, ale ne stahovati jim kůži.

Kamarád buď kamarádovi zrcadlem.

V ráji aligátorů

Ferd. Pokorný.

Ben a Alek zabloudili — o tom nebylo pochyby. Vydali se z tábora na svou vlastní výzkumnou výpravu, ale když se spustil nevlídný déšť, obrátili se nazpět, jen aby shledali, že úplně ztratili směr.

Nezbylo než se utábořit tam, kde právě byli. Ben tedy sňal svou pušku, chopil se sekyry, již nesl Alek, usekl několik dlouhých, nízko visících větví, opřel je o kmen, ležící přes jiné dva asi metr od země, rozprostřel svrchu palmové vějíře jako doškovou střechu a dole naskládal vrstvu mechu jako lůžko. Tak si zařídili dost pohodlný nocleh v suchu, ježto se z deště nestal prudký lijavec. Více se však báli útoku divé zvěře, takže příliš klidně nespali.

Ráno, kdy ještě pršelo, zjistili, že jsou blízko břehu močálu, jehož rozlohu nemohli vidět pro mlhu. Ben tvrdil, že tábor bude na druhé straně močálu, ježž obešli za svého dlouhého bloudění. Prohlásil, že v noci slyšel z dále jakési houkání, přicházející přes širou vodní prostor.

Netušil, že to, co slyšel, bylo noční vytí aligátorů. Dychtivě navrhl, aby si vzali s sebou kus nedalekého cedrového kmene a s jeho pomocí se brodili a plovali napříč bahnitým a zarostlým močálem. Že zmoknou, to jim nevadilo. Byli už promoklí až na kůži.

Alek souhlasil s tímto divokým návrhem, spoléhaje se jako obyčejně na úsudek staršího hochy. Po sněžení posledních zbytků studené svačiny si vybrali dlouhé tyče za vesla, přivázali pušku a sekyru k vyčnívající větví své nemotorné loďky a táhli štíhlý cedrový kmen do bažiny, brodíce se po kolena vodou nebo zapadajíce v bahně až po pas.

Jak se tak tlačili vpřed, vynořovaly se vpravo i vlevo ostrůvky, porostlé tmavohnědým rostlinstvem. Jestřábi, volavky a jiní ptáci vzlétali v jejich blízkosti, a když se voda hloubila a sítina zřídla, hejna kachen se hlučně zvedala a odplouvala dále. Tu již mohli chlapci také plovat a nechat se unášet mírným proudem mezi řadami leknínů. Ben se držel levou rukou předního konce kmene a Alekova pravice spočívala na jeho zadním konci. Tak se pohybovali po líném proudu.

Zanedlouho vepluli do okrouhlého otevřeného jezírka, jež jim mlha dosud zastírala. Sotva spatřil Ben v malé vzdálenosti před sebou několik tmavých plujících předmětů, když se již voda kolem něho podivně rozvířila a s poplašným výkřikem obrátil hlavu k Alekovi.

„Vyskoč na kmen!“ zvolal. „Jsme v rejdišti aligátorů.“

Nevěděli, jak to dokázali, ale mžikem stanuli oba hoši zpříma na kmeni, udržujíce nejistou rovnováhu ponořováním dlouhých tyčí do vody, hned s jedné, pak s druhé strany. Pod jejich společnou tíhou klesal kmen téměř zcela pod hladinu, což chlapce ještě více poděsilo, zvláště když močál na pohled oživil velkými i malými aligátory v okruhu asi 50 metrů. Někteří z těchto velkých šupinatých ještěřů se pohybovali celkem lenivě, kdežto jiní klidně leželi na vodě, zírajíce na vetřelce svými bezlesklými očima. Až dosud nedávali najevo strach nebo zlost, ba dokonce ani zvědavost. Avšak Alek byl polekán.

„Oni nás sežerou!“ zajekal, potáčeje se, až téměř pozbyl rovnováhy.
„Nesmíme do nich vrazit,“ napomínal Ben, „snad nás nechají na pokoji.“

Alekovo zoufalé úsilí o zachování rovnováhy způsobilo, že kmen odbočil od směru, vepluli mezi dva nehybné aligátory, a potom přední konec kmene strčil do zad třetího.

Nastal velký rozruch a šplouchání. Alek hned sklouzl do vody a mocný švih postrašeného nebo rozzuřeného aligátora srazil poloomámeného Bena na metr od kmene.

Oba chlapci zoufale plovat nazpět ke svému útočišti, zatím co se kolem nich zmítali rozčilení obojživelníci, kteří jim mohli každou chvíli ukousnout ruku nebo nohu. Když opět rovně stanuli na svém kmeni, opírajíce se dlouhými tyčemi, jež neustále svírali, viděli s úlevou, že nejbližší aligátoři byli několik metrů daleko.

S největším chvatem, ale obezřetně řídili veslaři svůj prámec z nebezpečného sousedství a až se dostali z volného jezera do zdoluhavého proudu řeky, tekoucí těsně mezi lemováním leknínů, teprve si oddechli.

„Snad si mysleli, že bychom jim nechutnali,“ uvažoval Alek.

„Slyšel jsem, že někdy požírají zvířata, ale většinou se živí rybami,“ poznamenal Ben. „Štěstí, že jsme měli kmen, abychom se na něj vyhoupli.“

„Spolkli by nás, kdybychom jej neměli?“

„Nevím, ale nerad bych to zkusil. Lovci praví, že aligátoři útočí na lidi jen v sebeobraně.“

„Ale já jsem slyšel, že chytají vepře, připomínal Alek.

„Inu,“ připouštěl Ben, „nikdy se neví, kdy takový tvor zatouží po změně stravy. Onomu místu tam za námi,“ doložil, „říkají průvodci ráj aligátorů. Nechtěl bych se znovu octnout v nějakém podobném.“

Nesmírná byla jejich radost a vděčnost, když k večeru je přinesl proud k suché pevnině, odkud jim zářil vstříc hořící oheň. Poznali, že konečně našli ztracený tábor. Jejich přátelé je s jásotem přivítali a po večeři vyslechli vyprávění o dobrodružné plavbě v ráji aligátorů.

Kreslila S. Hrabětová.

Robota, robota zlá...

E. Hornová.

(K 100. výročí jejího zrušení.)

„Neutíkejte tak, chlapci, vždyť vám nestačím .! Sotva dech popadám .!“

„Staříčku, my jináč chodit neumíme. Však my na vás pod lipou počkáme!“

Hlouček chlapců se hnál do kopečka nad vsí, jen se jim od pat prášilo. Stařeček přendal faječku z levého koutku úst do pravého a pomalu se šoural za nimi.

Však chlapci na něho počkají. To věděl. Slíbil jim, že jim opět něco poví, jak to za stará bývalo. To chlapci vždycky rádi slýchali.

Když se stařeček doškrabal až k lipě, seděli už hoši v kolečku a hned na stařečka:

„Staříčku, víte, co jste nám slíbil? My už se nemůžeme dočkat. O čem nám dnes budete povídat? Umíte nějakou novou pohádku?“

„Pohádku? Dnes vám nepovím pohádku. Povím vám něco, co už dnes vypadá jako zlá, děsivá pohádka, ale co pohádkou nebylo. Povím vám dnes — o robotě. Musíte mne však nechat ještě trochu vydechnout. Hodně jsem se do kopečka zadýchal. Tak, zapálím si faječku — a vy si polehejte do stínu pod naši lípu. Jak je ta naše lípa mohutná — stará! Už můj táta, váš praděd, ji znával jako strážkyni celého kraje, kam až oko dohlédne.“

Hoši se uvelebili na záda do kypré trávy a zahleděli se do větví lípy. Bylo jim dobře, tak nějak sladce, jako večer u matičky. Lehký větřík si pohrával v koruně stromu, jenž byl útlukem ptactva z širého okolí. Větve se ve vánku mírně kolébaly, listí šumělo, a zdálo se, jako by lípa vyprávěla

„Jsem již velmi stará. Tak jako vás zde vidím, hrávali si u mne už vaši pradědové. Vždycky jsem je ráda vítala ve svém stínu jako dnes vás. Neviděla jsem je však jen růst a hrát si. Co smutných chvil a událostí jsem viděla a zažila! Nejsmutnější — za roboty. Od rána do pozdního večera, celý týden jsem vídávala ohnutá záda pracujících mužů a žen z okolních dědinek. Byli to vaši pradědové a prabáby. Za deště, za slunečního žáru, za větru a za podzimních mrazíků dřeli tu zadarmo na panských lánech. Řady ohnutých zad obcházel panský dráb s karabáčem v ruce, a zdálo-li se mu, že někdo pracuje málo, ztrestal ho na místě. Až již nastával soumrak, vraceli se zedření robotníci domů — a tu teprve místo odpočinku mohli se chopit práce na vlastních kamenitých políčkách. . . Nejednou zvečera jsem zde vyslechla bolestné stesky mladých synků. Chtěli jít na řemeslo, do učení, ve kterém cítili zálibu, ale všechny tužby byly marné, jestliže pán nedal otci svolení. Ani svobodně stěhovat se sedlák nesměl z jedné dědiny do druhé. Mnoho mladých děvčat se u mne naplakalo, když se chtěly provdat do sousední vsi — a pán ze zámku zakázal. Tak bylo panstvo neomezeným vládcem nad osudy českého sedláka. Byly to smutné časy.“

Lípa došuměla. Děti vážně pohlížely do kraje.

„Staříčku, a to se sedláci nebránili? Já bych se bránil, vždyť to bylo nespravedlivé!“

„I bránili, holečku, bránili. Všechno panstvo nebylo stejně kruté, ale hodných pánů bylo málo. Proti těm zlým se sedláci často bouřili, když už nemohli snášet násilí. Byly to tak zvané selské bouře. Vždycky však byly krvavě potlačeny a vůdcové popraveni. Výsledkem šelských bouří bylo vydání robotních patentů, kterými se přece odstranily nejhorší výstřelky. Pán nesměl sedlákovi ukládat více roboty, než kolik vyměřoval zákon. Zlepšení selského stavu způsobil císař Josef II., když r. 1781 vydal patent o zrušení nevolnictví, ne však o zrušení roboty. Sedláci se mohli svobodně stěhovat, dávat syny do učení, nemuseli mlít v panských mlýnech, kupovat ryby a pivo jen od vrchnosti.

Avšak boj za svobodu se již nedal utlumit . 15. března r. 1848 — tedy před sto lety — ustavil se ve Svatováclavských lázních národní výbor. Nejen v Praze, ale i v ostatních městech se tvořily občanské a studentské gardy. 12.—15. června se otřásla Praha duněním děl a barikádových bojů. Pražský lid, studenti a dělníci se pustili do nerovného boje. Rakouská děla však revoluci zdolala.

I když se však revoluce tenkrát zcela nepodařila, přece popohnala vývoj neobyčejně kupředu. Roboty byla brzo zrušena a uvolněny cesty ke svobodě...

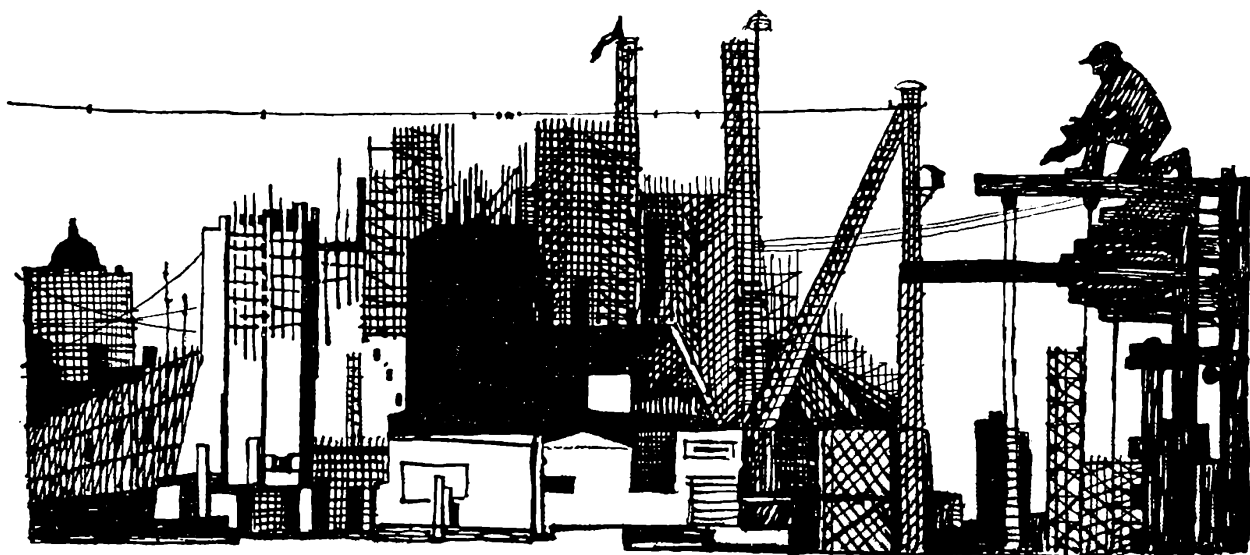
Stařeček dovyládal...

Hoši, jindy tak bujní, zamyšleně pozorovali pole a kraj kolem dokola. To, že jejich otec a jednou i oni budou hospodařit jen na svém a svobodně, je draze vykoupeno.

„Velké, širé rodné lány, buďte vy nám požehnány!“

Kreslil: F. Hlavica.

Třicet dní v New Yorku

Dr Vlad. Kluska.

6. VÍTE, JAK SE STAVÍ MRAKODRAP?

Kreslil Otakar Zemlna.

Snad se budete domnívat, že nízké i vysoké mrakodrapy jsou ztrnulé obrovité krápníky, trčící nevzhledně do výše. Zatím jsou to účelné moderní stavby, svérázné krásy (stavitelské), projevy nového stavebního a životního slohu. Životní sloh je způsob, jímž se zevně projevuje myšlení lidí jisté doby: jak žijí, jak myslí, v co věří, co obdivují, co uctívají, jak staví, jak se strojí, jak bydlí, jak žijí navzájem mezi sebou, jak se milují. Nad našimi městy se zvedají štíhlé věže chrámů a katedrál, nad velkými americkými městy převládají vysoké stavby obchodních paláců a bank. Na 5. Avenue je mohutná katedrála sv. Patrika. Je však zcela malá a skrytá mezi mrakodrapy blízkého Rockefellerova Centra.

Blížíte-li se zdaleka pozorně od pobřeží k Rockefellerovu Centru, zřejmě vnímáte pohyb, neklid. Ústřední budova totiž zvolna před vámi vyrůstá a uchvacuje vás svou štíhlou nerušenou pravidelnou krásou. Je obklopena dokonale zladěnou skupinou budov jako obrovská stavebnice. Budovy nejsou těžké a ztrnulé, mají v sobě soulad, lehkost, vzdušnost, neklid a vznosnost. Blížíte se, a čím blíže tím rychleji se před vámi zvedají, při každém kroku vyrůstají, a jakmile se zcela přiblížujete, jste udiveni. — Budovy se pohybují a stále mění svou sestavu do nových nezvyklých seskupení, zřejmě vnímáte pohyb a téměř let, tak jako se vám zdá, že letí měsíc nad klidnými bílými mraky. A kráčíte-li mezi stavbami, pociťujete jejich lehkost a hru.

Jsou skutečně lehké? Jak se stavějí?

Takové vysoké stavby lze stavět pouze na pevné půdě. Ostrov Manhattan je vlastně obrovská plochá skála. Na pevné skále se postaví nejprve ze železných rozměrných trámů kostra celé stavby, a ta se pak vyplňuje cihlami a tvárnicemi. Lešení se ovšem nestaví, je zavěšeno na lanech, a tak, jak zedníci vyzdívají zdola nahoru, zvedá se s nimi zavěšená plocha lešení se sítí stále výš a výše.

Rockefellerovo Centro je skupina 14 mrakodrapů mezi 5. Avenue a Avenue of The Americas a mezi 48.—51. ulicí. Jsou to kolmé řady asi 20.000 oken a šedivých hladkých cementových pásů. Na 30.000 lidí je zde zaměstnáno, denně se zde vystřídá více než 125.000 návštěvníků. Jsou zde obchodní, vědecké, sociální, tiskové a kulturní instituce, divadla, hudební sítě, rozhlasová studia, průmyslové museum, zábavní podniky, obchody a kanceláře leteckých společností. (Zde není světoznámý vědecký a výzkumný ústav Rockefeller Institute; tento je na břehu řeky East River vedle velké moderní nemocnice New York Hospital.) Ve středu všech stavebně krásných budov je štíhlý a vznosný mrakodrap, budova RCA zvaná, o 70 poschodích, 853 stop, to jest 260 m vysoká. V této budově jsou kanceláře a vysílací stanice rozhlasové společnosti a kanceláře několika set obchodních společností. Stěny hal a síní jsou vyzdobeny malbami a freskami. Procházíte užaslí, jako byste zabloudili do paláců z našich pohádek. Lesk a nádhera jako pro krále, dvořany, prince a princezny — a uvnitř chodí zcela nenuceně a prostě obyčejní občané svo-

Katedrála sv. Patrika v New Yorku.

bodné země. Na vrcholu ústřední budovy RCA je pozorovatelná (Roof). Vyjeli jsme nahoru expresním výtahem, který letěl jako šipka. Hučelo nám v hlavě, v které šuměla lehká závrať, a v uších nám praskalo. Vystoupili jsme, ale, ještě jsme nebyli nahoře. Přesedá se! A místním pomalým výtahem jsme vyjeli až na rovnou střechu. Byla neděle. Město klidně leželo pod námi do nedohledna, jeho tep však cítit bylo tlumeně bušit, ač odpočívalo a světilo svátek. Z hlubokých ulic se zvedaly jasné a hladké štíty staveb, dnes tiché a klidné. Nad pozorovací střechou bylo ještě jedno poschodí, kde byly noční signální reflektory a meteorologické přístroje. A až nahoru se vyšplhal malý chlapec, aby viděl lépe a dál než my. Díval se do dálky a snil o zemích, které jsou za mořem a kde jeho otec a bratr bojovali v těžké válce s podivnými a strašnými tvory, kteří přestali býti lidmi.

(Dokončení.)

„Na vědomost se dává, že se v obci Hloubětíně ztratila čtyřletá holčička, která byla s matkou na malinách a tam zaběhla a zabloudila. Kdo by o ní věděl, nechť to ohlásí buď zde na obecním úřadě nebo přímo v Hloubětíně panu Františku Karáskovi.“

Tatínek Přibylů zakroutil hlavou: „I božinku, to je pěkná šlamastika! Ztratit v lese děcko! Hm, hm, všelicos se může stát!“

Nelámal si tím valně hlavu, šel dále po svých záležitostech, a když byl hotov se vším všudy, sedl na kozlík a vracel se domů. Koně byli odpočati a neměli velký náklad. Bedny byly prázdné a sudy také.

Rohlíky byly v kapse i něco perníkového, hodinky pro pana učitele měl tuhle v náprsí, psaní z lesní správy zase v druhém

Spokojeně si seděl na kozlíku, pokuřoval, a zvolna si pošvihuje, odháněl koním dotěrné mouchy.

Náruční kůň, co šel po své straně přímo u příkopu, nějak divně odfrkl a jako by se lekl, změnil krok a uhnul do středu silnice. Kůň je takový tvor, že vidí někdy více než člověk. Staří, pověřiví lidé říkali, že vidí i duchy a strašidla. Pan Přibyl nevěřil na takové povídačky, ale to připouštěl, že kůň je moudré zvíře a že je hřích mu ublížit.

Bezděky se podíval, co to bylo, co koně polekalo, a tu vidí: Pro páníčka na nebi, co to sedí ve struze? Nějaká opička či malá lesní žínka? Podivné stvořeníčko, vlasy má ve tvářičce a pohled jeho je divoký, nepřítčný, šílený.

„Snad to není to ztracené děvčátko? Že by až tady? Víte, lidé, jak je to daleko z Hloubětína? Jistě alespoň osm až deset kilometrů . . .“

Honem slezl s vozu a šel k podivné osůbce. Sklonil se k ní, aby ji pozvedl, ale maličká začala divoce křičet a prskat jako lasička, chycená do pastí, div neškrábala, když ji zvedl se země a nesl na vůz.

„No, no, maličká,“ domlouval jí a cítil v prsou měkkou radost a nasmírný soucit. „Já ti neublížím, pojď za maminkou!“ Maličká však se od něho drala, sotva ji udržel, byla by se mu nejraději vyrvala a snad utíkala kdožví kam. Zkusil to nějak ji navnadit a podal jí jeden rohlík, jež vezl domů dětem. A to jste měli vidět! Najednou se stal zázrak. Maličká si odhrnula vlásy s tvářiček, popadla rohlík oběma ručkama a jak ho rvala, tak ho rvala, ani nekousala, jen polykala. Než se dali koně zase do klusu, už jej měla v sobě.

„Chceš ještě?“ ptal se tatínek Přibyl a sahal do kapsy. Horlivě přikývla a už zase další rohlík trhala a polykala.

A už jí bylo lépe, už začínala odpovídat na otázky, čím je a jak se jmenuje, kam šla a jak zabloudila. Než dojel pan Přibyl domů, už s ním byla dobrou kamarádkou a už byli domluveni. Kristuška bude u nich papat polívčičku a bude spinkat s jejich maminkou, dokud si její tatínek nepřijede pro ni.

Když jel pan Přibyl kolem své chalupy, zavolal do otevřených vrátek: „Povídám, děti, pojďte ven, dneska jsem měl šťastný den! Našel jsem ten poklad, děti!“

A že hned neběžely, zavolal ještě jednou: „Povídám, Vítku! Našel jsem ten poklad, pojď si pro něj, budeme se dělit!“

To bylo slovo! Vítek, asi dva kamarádi, Lidka i Růženka se vyřítili před stavení.

„Kde, táto, kde ho máš? Je to truhla zlata nebo hrnec peněz?“

Vítek už věděl, co si koupí: kolo, opravdické kolo a tahací harmoniku, Lidka si přála už dávno kočárek a pannu a malá Růženka tolik čokolády, až by se jí najedla dosyta jako chleba.

„I ještě něco lepšího, pojďte se podívat,“ vnadil je tatínek a byl pln úsměvu. Vedl děti k vozu a ukázal jim hezoučkou, bosou a kudrnatou holčičku.

„Holka!“ trochu zklamaně zvolal Vítek, „to je pěkný poklad!“

Děvčátka však hned zapomněla na svá pyšná přání a honem se doptávala, kde ji tatínek koupil a je-li opravdu jejich. Růženka si zatleskala: „To bude má sestřička,“ a Lidka utíkala, aby o pokladu uvědomila maminku.

Nu, maminka nebyla právě nadšena, zdálo se jí, že na tatínkovy ruce je tří dětí právě dost, ale hned jí napadlo, nu, nemá-li to dítě nikoho, že by se tu také ještě uživilo mezi jejími dětmi.

Tatínek ovšem je již dlouho nenapínal a pověděl stručně, jak přišel k tomuto pokladu, odevzdal Kristušku mamince a jel odvésti a opatřit koně.

„Zajdu taky na poštu a podám telegram do Hloubětína, já vím, že jsou tam ti lidé strachem div živi.“

Děti mají rády vše, co je nové, a tak u Příbylů byla taková radost z nalezeného pokladu, věru, jako by to byla při nejmenším hrouda zlata.

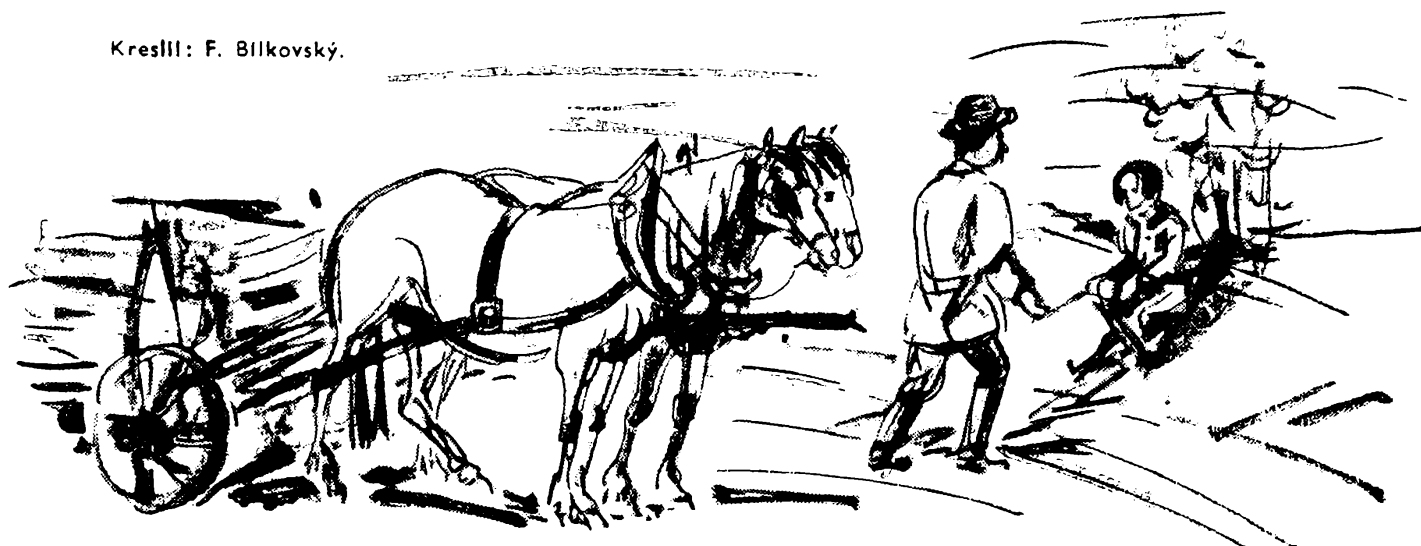
Děvčátka se předháněla, nosila jí své skromné a porouchané hračky a Vítek také sháněl, co by maličké donesl. Hned ji měli všichni rádi a škemrali na mamince, aby si ji nechali.

Kristušce bylo také všechno nové a vzácné u těchto hodných, cizích lidí a málem by tu byla zdomácněla, brzy však na ni přišlo spaní, a tak ještě svítilo sluníčko, když spinkala již stulená v klubíčko v posteli téhle nové, cizí maminky...

Ráno vyplulo sluníčko nad lesy a sotva maminka Příbylova dovařila kafičko, donesla Kristušku ke stolu a podala jí chlebiček a lžičku, už přijel kdosi na kole. V síni se zeptal pana Příbyla, který se tam umýval:

„Jsem tu dobře u Příbylů? Ano? Tak já jsem Karásek a mám zde holčičku.“

Kreslil: F. Bílkovský.

„Pojďte dál, pojdte, už se vyspala a právě sedá k snídani,“ povídal ve-
sele pan Příbyl a vedl hosta do světnice.

„Kristuško naše drahá!“

„Tatínku!“

To bylo radostné shledání! Liduška se dotazovala kolik dní, proč ten
cizí pán plakal. Po poledni si posadil pan Karásek maličkou před sebe na
kolo a s mnohými díky a s přátelskými pozdravy odjížděl.

Veze si domů ten nalezený poklad. Chtěl dáti Příbylovým nálezné, ale
ti se mu vysmáli.

„Jsme rádi, že jsme vám pomohli,“ povídali.

Děti Příbylovy stály venku a mávaly, dokud pan Karásek nezmizel
v zátočině. Pak se teprve obrátily do stavení. Tatínek se zase chystal do
práce a povídal s úsměvem Vítkovi:

„No, nebyl tenhle poklad lepší než truhla peněz nebo hrouda zlata?
Bohatství člověka jen kazí, ale takový skutek ho povznáší. A takový
poklad, ten nese úroky u Pána Boha!“

Vítek přisvědčil. Byl velmi nadšen tímto dobrodružstvím.

*

Od té doby uplynula řádka let, ale v obou rodinách se nezapomnělo
na ten nalezený poklad.

Příštího roku pozvali Karáskovi Příbylovy do Hloubětína na pouť a ti,
aby jim to oplatili, zase je na posvícení. Tak se mnohokrát navštívily
tyto nebohaté, ale dobré rodiny.

Děti rostly a čas plynul, ale věrné přátelství mezi nimi trvalo stále,
ba vždy se úpevňovalo víc a více. A víte, že po letech, když se Vítek do-
učil strojníkem a začal si poctivě vydělávat týdně hezké peníze, našel
natrvalo ten drahý poklad? Oženil se s Kristuškou a tatínek se mu směje
dodnes, že dostal přece jen moc dobré nálezné.

„Taková pracovitá, veselá a hodná žena, to je poklad ten nejlepší!
Tak jen si ho važ, ty milý Vítku!“

Spisovatelé mezi námi

JAN ČEP, nar. 31. XII. 1902 v Myslechovicích u Litovle, na samém kraji hanácké ro-
diny, která tu už přechází do Českomoravské vysočiny. Jan Čep nepíše jen verše, ale je
to básník, a to básník znamenitý, rozumí-li se básnictvím ta zvláštní schopnost vidět
věci tak, jak je dosud nikdo neviděl, a také tak o nich vyprávět. Když čteme Čepovy
povídky, máme dojem, že jsme ještě nikdy doopravdy neviděli ty věci, které máme
ustavičně před sebou: náves, rodné stavení, cestu mezi poli i tváře svých bližních.
Škoro jako bychom byli od narození slepí, a teď se nám najednou otevřely oči, všechno
před námi září neotřelou novostí, nemůžeme se dost vynadívat na ten krásný svět
kolem sebe. V Čepových knihách není nic falešně papírového, příběhy, které tu vypra-
vuje o lidech svého rodného kraje, jsou zcela pravdivé, řekli bychom, že ještě pravdi-
vější než ve skutečnosti, protože jsou zbaveny všeho náhodného. Mohly by se přihodit
kterémukoli člověku, i kdyby žil třeba na druhém konci světa a v jiném století, a také
kterýkoli člověk jim může porozumět. Tak píše opravdu jen velcí básníci, a budete
muset přečíst mnoho a mnoho knih, abyste dovedli jednou vychutnat všechnu krásu
a hloubku Čepových knih a znovu a znovu se k nim vraceli. Vyjmenujeme vám aspoň
některé z nich: Země žluč, Letnice, Děravý plášť, Hranice stínu,
Modrá a zlatá, Tvář pod pavučinou, Polní tráva, Rozptýle-
né paprsky.

J. Dvorský **Dudácká pohádka**

Žil vám jednou jeden král
kdesi na severu.
Ač si dlitek hodně přál,
jedinou měl dceru.

Nejraději měla jen
zpěvy nebo hudbu.
Král byl nad tím rozmrzen,
tušil divnou sudbu.

Starý král dlel na lůžku,
brada se mu chvěla.
Bál se o svou dcerušku,
kdyby osiřela.

„Jsem už starý, dítě mé,
chřadnu kolik nedě!
Než však složil údy své,
rád bych toto věděl:

Kdo, až budu v hrobě snít,
rebe nechám tady,
bude s tebou v zámku žít?
Kdo se ujme vlády?“

„Pro mne princ být nemusí,
stačí jinoch chudý.
Já jen toho vezmu si,
ce zná hrát na dudy.“

Kázal král hned poslati
posly na vše strany,
by moh' dceru provdati,
než mu zazní hrany.

Hledali a hledali
po království všady,
mnoho peněz vydali
za pomoc a rady.

Leč šli nazpět jen sami,
celý zarmoucení,
že jinocha s dudami
celé říši není.

Tu potkali žebráka,
hned se jali ptáti:
Neslyšel jsi dudáka
někde ve vsi hráti?“

„Ano, ano, rekové!
V dálném jižním kraji
žijí slavní Čechové,
ti dudáky mají.“

Zajásali poslové.
Starce odměnili
své koně větrové
na jih obrátili.

A než lesy ztemněly,
hory skryly téměř,
posli šťastně dospěli
kraje České země.

A jak přišli na náves,
slyšeli hrát z dáli.
Vesničané měli ples,
dudáci jim hráli.

Jeden z nich byl sirotek,
toho požádali.
„Půjdu s vámi!“ směle řek,
„zahraám českou králi!“

Rozloučil se po tanci
s kamarády tiše
a vydal se s vyslanci
do neznámé říše.

Šťastně s písní líbeznou
posli na dvůr vjeli,
když dvořané s princeznou
z oken vyhlíželi.

Princezna hned jásala,
kráľe přešla tiseň,
smutek z komnat vzhnať
skočná česká píseň.

Byla svatba veliká.
dudy zněly sálem,
když chudého chasníka
vyhlásili králem.

Kreslil P. Dillinger

Už si myslel, že zde zbytečně maří čas, kterého měl namálo, když si řekl, že by se měl podívat i na okno. Vydrápal se po ústředním topení nahoru, ale ani tam nic nebylo. Již chtěl seskočit dolů, tu si všiml tenkého provázku, upevněného na okně, který se ztrácel kdesi v hloubce. Bylo mu to podezřelé, zatáhl za konec provázku, byl dole zatížen. Jirka se jen s napětím sil udržel v nepřírozené poloze na okně. Přece se mu podařilo vytáhnout celý provázek. Ejhle, na konci bylo cosi zabaleno v kusu novin. Jirka vzal balíček, seskočil s ním dolů, rozbalil jej a ve chvíli napočítal sedmatřicet krásných knoflíků. U některých byl i kus látky. Ale jaké to byly knoflíky! Vždycky se ve škole říkalo, že dívky z prvního ročníku jsou největší parádnice. A tady to bylo potvrzeno: knoflíky byly kostěné, dřevěné, perleťové, kovové i všelijak vykládané.

Jirka chtěl v prvním záchvatu radosti běžet do ředitelny a oznámit, co našel. Tu si vzpomněl, že splnil teprve polovici úkolu. Kdo je pachatelem? Podíval se na hodinky. Chybělo patnáct minut do konce hodiny.

„Teď sebou musím švihnout,“ pravil sám k sobě, nasypal si knoflíky do kapes a šel klátivou chůzí, zrovna tak chodil detektiv Tom, ke dveřím své třídy.

„Stala se chyba,“ řekl si na cestě a zastavil se. „Zapomněl jsem na papíře a na provázku sejmut otisky prstů.“

Vběhl znovu na záchod, obalil si ruku kapesníkem a opatrně otáčel papírem, v němž byly knoflíky zabaleny. Ať se na něj díval lupou sebezpozorněji, otisků nenašel. Zato si povšiml malého papírku, který byl na novinách přilepen.

„Tady je stopa,“ zavýskl a četl: „Pan Jan Koudelka, lékárník v Židenicích.“

„Hrůza, je to možné?“ zvolal Jirka. Toník Koudelků z II.b, jeho nejlepší přítel, že by byl zlodějem? Kolena pod ním zakolísala. To přece není možné, ale . . .

„Fakta mluví,“ říkal vždy Tom Shark. A zde je uvedeno, že noviny patřily Toníkovu otci. Kdo jiný může mít ve škole tatínkovy noviny než jeho syn?

Nejistým krokem šel Jirka ke dveřím vlastní třídy. Zaklepal a řekl panu učiteli, že pan ředitel si přeje mluvit s Toníkem Koudelkou.

Když se Toník objevil na chodbě, změřil jej Jirka opovržlivým pohledem a strčil mu pod nos usvědčující papír se slovy:

„Znáš to?“

„Ano,“ odpověděl Toník nechápavě.

„I to, co v tom bylo?“ tázal se Jirka, dívaje se pátravě do očí svého nejlepšího přítele.

„I to,“ odpovídal Toník ani nemrkaje. „Polovici jsem toho snědl a druhou polovici jsem dal . . .“

„Komu?“ tázal se dychtivě Jirka, jemuž počínalo svítat.

„. . . Vencovi Pazderovi.“

Jirkovi spadl opravdový balvan se srdce. Stiskl ruku svému příteli a v rychlosti ho do všeho zasvětil.

Potom vyvolali Vencu Pazderu, kluka, o němž bylo známo, že loni vybral ptáčky z hnízda, rozbil sousedům okno a provedl řadu jiných darebáckých kousků.

„Tak, Venco,“ pravil Jirka, když se na chodbě objevila ježatá hlava jejich spolužáka, „čímpak tak pěkně ty knoflíky řežeš?“

Do Venci jako když udeří hrom.

„Co, nemluv — čím je řežu — koukej se — takhle si na mne nepřijdeš!“

„Kostky jsou vrženy,“ pravil Jirka, neboť to vždycky říkal i Tom Shark, když ukazoval zločincům uloupené diamanty. Ukázal Vencovi hrst knoflíků. Venca zkrotl, sklopil zrak a pravil:

„Kluci, neříkejte to, rozdělíme se!“

„Koukej, s tím na nás nechod,“ pravil Toník, „my se koupit nedáme!“

„Tak ti dám tuhle tu břitvu,“ pravil Venca a vysoukal z roztržené podšívky kabátu tatínkovu opotřebovanou břitvu.

„Konec debaty,“ rozhodl Jirka, „a pojď do ředitelny!“

Tu zatahal Toník Jirku za kabát.

„Ta ostuda! Venca je přece s námi v Junáku. Jak se budou na nás dívat? To se nesmí nikdo dovědět.“

„Máš pravdu,“ pravil Jirka a zaváhal. „Vrhlo by to špatné světlo na celou naši družinu.“ Podíval se Vencovi do očí. „Ty darebáku jeden . . .“

Venca stál se sklopenou hlavou. Nemohl se svým přátelům podívat do očí. Styděl se.

„Kdybyste to, chlapci, na mne neřekli, já už bych to nikdy neudělal.“

A v jeho očích se objevily dvě velké slzy. Stal se v tu chvíli malý zázrak. Kdo kdy viděl Vencu plakat? Takového otrlého pařízka, před nímž se třásli všichni chlapci a děvčata v dalekém okolí . . .

Bylo tomu tak. Co ho pojednou dojalo?

„Já už budu . . .“ koktal překvapen velkomyslností svých přátel.

„Nic nám nepovídej, my tě známe,“ odbýval ho Toník. „V sobotu si to s tebou v táboře vyřídíme.“

Venca se odplížil do třídy.

„Oznámíme to v sobotu vedoucímu a Venca dostane v táboře takový trest, že už nikdy nezatouží odřezávat děvčatům knoflíky,“ dodal Toník.

„Ne, nebudeme na něho žalovat,“ pravil Jirka. „Já věřím, že to už Venca nikdy neudělá. Víš, já v něho věřím.“

Kreslil J. Marek.

Právě zvonilo, když Jirka vcházel do ředitelny. Vítězoslavně se usmíval. Pan ředitel mu vyšel vstříc:

„Tak co, Tome Sharku, našel jsi pachatele?“

„Pachatele i knoflíky,“ pravil Jirka a vyrovnal na kraj stolu všech sedmačtyřicet knoflíků do jedné řádky.

„A kdo to udělal?“ tázal se ředitel.

„Promiňte, pane řediteli, že vám to nepovím. Je to můj kamarád. Nechtějte, abych vám řekl jeho jméno. Ručím za něho, že už to neudělá.“

„Už se neptám, Jirko,“ pravil ředitel. „Pěkně ti děkuji, jsi správný chlapec. Až na ty .“

„ . až na ty detektivky,“ dodal Jirka, který se rozhodl kout železo, dokud bylo žhavé. „Chtěl jsem vás prosit, pane řediteli, kdybyste .“

Ředitel vzal do ruky detektivku a povídal:

„Vrátím ti ji, Jirko, když mi slíbíš, že ji nikdy nepřineseš do školy. Ani chlapcům takovou četbu nepůjčuj! Je to nevhodné čtení.“

„A ten zápis v kárném sešitě?“

„Slíbíš-li mi podáním ruky, že už takové hloupé knížky nebudeš číst ve škole, tak ti poznámku vymažu.“

„Slibuji vám to, pane řediteli,“ pravil Jirka a vložil svou pravici do ruky pana ředitele. Potom se uklonil a vyšel z ředitelny.

Po přestávce děvčata z první třídy si již pilně v ručních pracích přišívala knoflíky.

Naší vlastí • Haná

Ten, kdo se narodil na horách a žije v nich, těžko si dovede představit, co je to opravdová rovina. Máme jich v naší vlasti málo, vlastně jen české Polabí a na Moravě Hanou. Nikde se nezadýcháš stoupáním do kopců, lesy ustoupily až k dalekým obzorům a řeky tekou mírně. Mírná je také povaha lidí z rovin, rozšafnost Hanáků je příslovečná. Neukvapí se v slově ani v činu, ale co řeknou, to sedí, a co udělají, na tom trvají. Jejich nářečí, pohodlné jako ten žirný kraj, odolává vlivům spisovného jazyka. Hanáci mluví dnes tak, jak před sto lety. Úrodná země a příčinlivé ruce vytvořily blahobyť, kterým Haná vždycky slyula. Bohatá a výstavná byla také hanácká města a z nich nejslavnější Olomouc. Skoro až do konce XVIII. století hlavní město země, sídlo biskupa moravského, nástupce sv. Metoděje. Později, když bylo zřízeno biskupství brněnské, stává se stolec sv. Metoděje arcibiskupstvím. Po Praze naše nejstarší město universitní, jeho vysoké učení, okleštěné na jedinou fakultu bohosloveckou, trvalo nepřetržitě, až bylo zase r. 1945 rozšířeno na universitu Palackého. A vedle Olomouce Kroměříž s nádhernými parky a s palácem arcibiskupským, kde se konal r. 1848, protože ve Vídni zuřila revoluce, sněm rakouských národů a kde bylo prohlášena konstituce. Letos se tam konají slavnosti s výstavou.

Znak Přerova

Chcete získat pěknou knihu? Podle návrhu mistra Františka Bílkovského vydali jsme původní poloplátěné desky. Dejte si do nich svázat ročník Anděla strážného a získáte pěknou knihu. Cena desek Kčs 10.—.

Administrace Anděla strážného, Brno, Starobrněnská ulice 19/21

Ukrytá perla

Dr. Em. Pokorný.

Byli jste už někdy na Hoře sv. Klimenta či, jak se říká, na Klimentku? Máme zde ve středu naší drahé republiky ukrytou perlu. Snad se někteří ptáte, jaká je to perla a kde ji hledat?

Je to právě ten skromný Klimentek, zřícenina chrámu a dřevěná kaplička na Hoře sv. Klimenta 461 m vysoké v karpatském věnci Chřibů, v lůně skalnatého a lesního pásma buchlovského. Do tohoto pyšného rámu je zasazena skromná, ale vzácná naše chřibská perla, a to samými slovanskými věrověsty sv. Cyrilem a Metodějem.

Stalo se tak po jejich příchodu do Rostislavovy Velkomoravské říše r. 863. Přinesli s sebou i ostatky krymského mučedníka sv. Klimenta. Cyril-Konstantin ještě před odchodem z Konstantinopole-Cařihradu důmyslně sestavil písmo, které je zvané glagolici. Pomocí tohoto písma jal se s Metodějem překládat řeckou bibli do tehdejšího staroslovanského jazyka. Bylo nutno přeložené Písmo svaté opisováním rozmnožit a vychovávat junáky na slovanské kněze, k čemuž bylo zajisté zapotřebí klidu. To nešlo dobře uskutečnit v sídelním rušném Velehradě. Proto určil Rostislav dělníkům Božím místo v nedalekém horském lůně na vyvýšenině, kde již snad stávala tvrz. Svatí bratři tvrz proměnili v klášter a v první slovanský basilánský seminář, vybudovali románský kostelík, v němž prozatím uložili kosti sv. Klimenta, a zasvětili jej P. Marii Bogorodici a památce sv. mučedníka. Zde v horském zátíší pracovali tři a půl roku, a když byli r. 867 předvoláni papežem Mikulášem II. do Říma, odnesli tam i ostatky sv. Klimenta. Tam papež Hadrian II. slavnostně schválil jejich činnost na Moravě a prohlásil slovanský jazyk za liturgický čili obřadní.

Za druhého pobytu v Římě byl Metoděj ustanoven od papeže Jana VIII. arcibiskupem moravským na Velehradě a po životě plném útrap a nevděku umírá dne 6. dubna 885.

Osiřelý klášter na Hoře sv. Klimenta pak již jen živořil. Vpády Maďarů na Moravu (r. 907) a nepřízeň doby způsobily, že cyrilometodějské působiště na Hoře sv. Klimenta bylo do r. 1358 opuštěno a zůstávali tu jen poustevníci.

Když pak na brněnském hradě (Špilberku) vládl příbuzný Otce vlasti Karla IV., markrabě Jan, který občas sídlil na zeměpanském hradě Buchlově a lovil ve velkých lesích kolem hradu Cimburka, rozhodl se vzkřísit bývalou slávu Hory svatoklimentské. Daroval ji brněnskému klášteru augustiniánů u sv. Tomáše, který tam r. 1358 obnovil kostelík sv. Klimenta i s klášterem, a tak zde povstalo proboštství brněnských augustiniánů. Zástupy lidu z Moravy i z Uher putovaly na posvátné místo, svatými bratřími posvěcené.

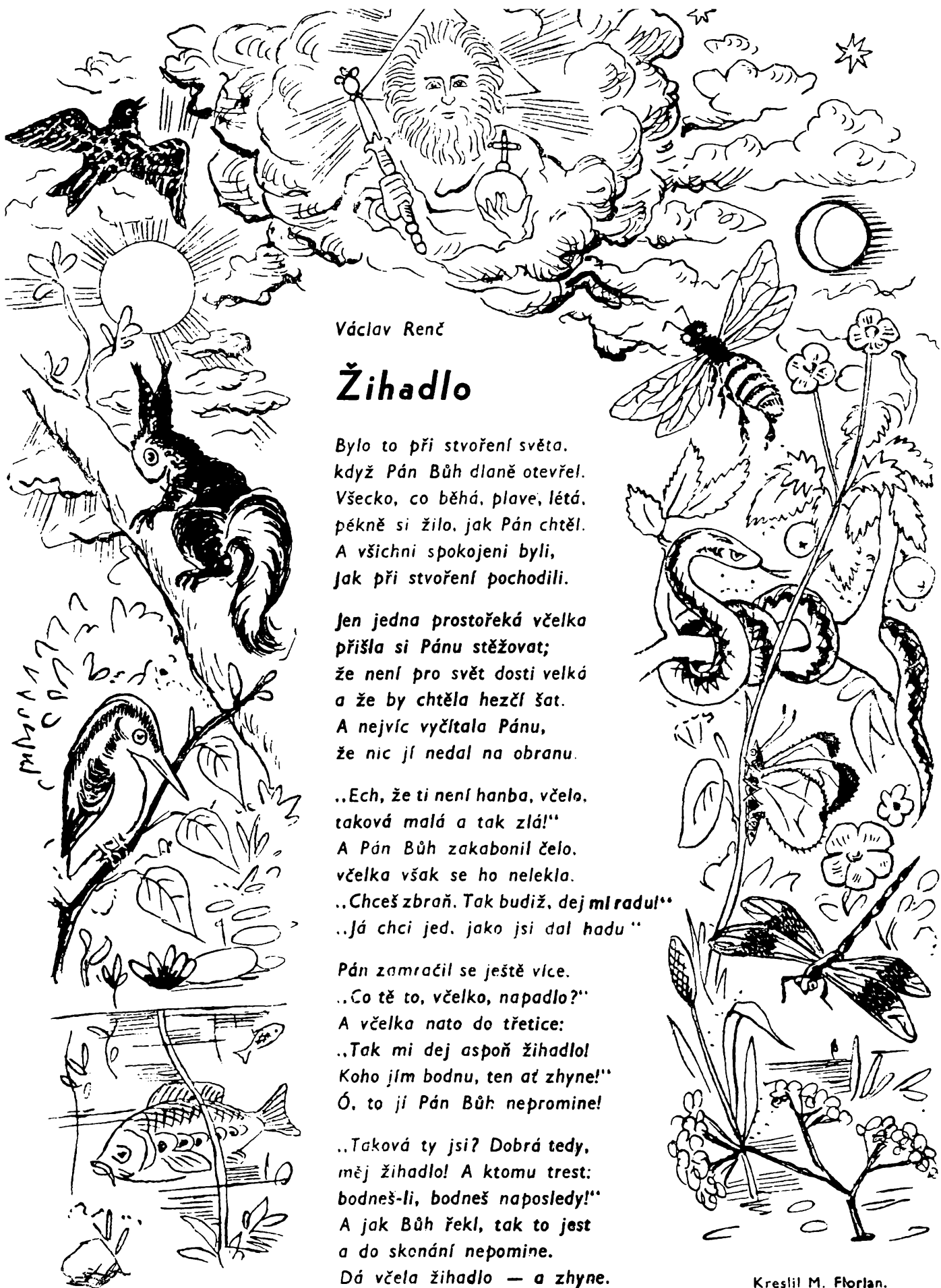
Tu se však přivalila konečná zkáza svatého díla za válek husitských.

Kouřící trosky na Hoře sv. Klimenta byly počátkem věkovitého hrobového ticha pod mohutným Bradlem. Později byla v kněžišti bývalého kostela z doby augustiniánů vystavěna přičiněním farářů z Koryčan a hlavně z Osvětiman z milodarů dřevěná kaplička, v níž bývá v květnu a v říjnu pro poutníky sloužena mše svatá a s dřevěné kazatelny se káže slovo Boží.

Nezapomeňte tedy aspoň v době prázdnin navštívit toto svaté místo. Nejlepším východiskem k dosažení cíle jsou malebně položené Koryčany na severu nebo tiché městečko Osvětimany na jihu, spojené krásnou horskou silnicí, z níž asi uprostřed možnosnadno vystoupit chodníkem na lesnatý Klimentek. Se Sv. Klimenta je velmi lákavé vyšplhat se na táhlé a příkré Bradlo s nádherným rozhledem, zvláště k jihu, nebo putovat lesním a skalnatým pásmem Ocásku na Buchlov a na Vlčák k Brdu (587 m) a sestoupit krásným údolím Salašky na posvátný Velehrad.

Kreslil F. Bílkovský

Václav Renč

Žihadlo

Bylo to při stvoření světa,
když Pán Bůh dlaně otevřel.
Všecko, co běhá, plave, létá,
pěkně si žilo, jak Pán chtěl.
A všichni spokojeni byli,
jak při stvoření pochodili.

Jen jedna prostořeká včelka
přišla si Pánu stěžovat;
že není pro svět dosti velká
a že by chtěla hezčí šat.
A nejvíc vyčítala Pánu,
že nic jí nedal na obranu.

„Ech, že ti není hanba, včelo,
taková malá a tak zlá!“
A Pán Bůh zakabonil čelo.
včelka však se ho nelekla.
„Chceš zbraň. Tak budiž, dej mi radu!“
„Já chci jed, jako jsi dal hadu“

Pán zamračil se ještě více.
„Co tě to, včelko, napadlo?“
A včelka nato do třetice:
„Tak mi dej aspoň žihadlo!
Koho jím bodnu, ten ať zhyne!“
Ó, to ji Pán Bůh nepromíne!

„Taková ty jsi? Dobrá tedy,
měj žihadlo! A ktomu trest:
bodneš-li, bodneš naposledy!“
A jak Bůh řekl, tak to jest
a do skonání nepomíne.
Dá včela žihadlo — a zhyne.

Kreslil M. Florian.

Obilíčko v poli žloutne...

Jaroslav Michal

Skončil čas dozrávání a nastal čas žní. Na polích se rozvlnily klasy a čekaly. Vlnily se a volaly: „Náš čas přišel! Náš čas přišel! Přijdou, posekou nás!“

„Posekou, posekou!“ vzdychl jeden z těžkých klasů, leč jiný mu odpověděl: „Jsme Bohem stvořeny k tomu, abychom daly člověku chléb! To nám budiž útěchou a radostí, že lid nebude hladovět!“

„Má pravdu, má pravdu!“ přikyvovaly jiné.

„Buďme rády, že jsme dozrály, neshnily a že nás škůdci nezničili!“

„Již jdou, již jdou!“ zvolal jeden z nich.

„Jdou, jdou!“ šeptaly klasy a pokyvovaly si na poslední pozdrav.

Byly posečeny, svázané a sestaveny v panáky.

„Již nás nožky nebolí! Již nás nožky nebolí!“ šeptaly klasy.

Na poli stály dvě řady panáků a čekaly na odvezení. Za jitra se probudil jeden velký, starý klas, rozhlédl se a volal k druhým: „Blíží se! Blíží se!“ Pak se otočil k protější řadě snopů a škádlivě zvolal, co mu ubývající síly stačily: „My asi budeme dříve odvezeny než ty protější!“

Větrík zanesl jeho poznámku k protiležícím klasům, kde hrdě vztyčilo své hlavy několik klasů a volaly v odpověď: „Nebudete, nebude!“

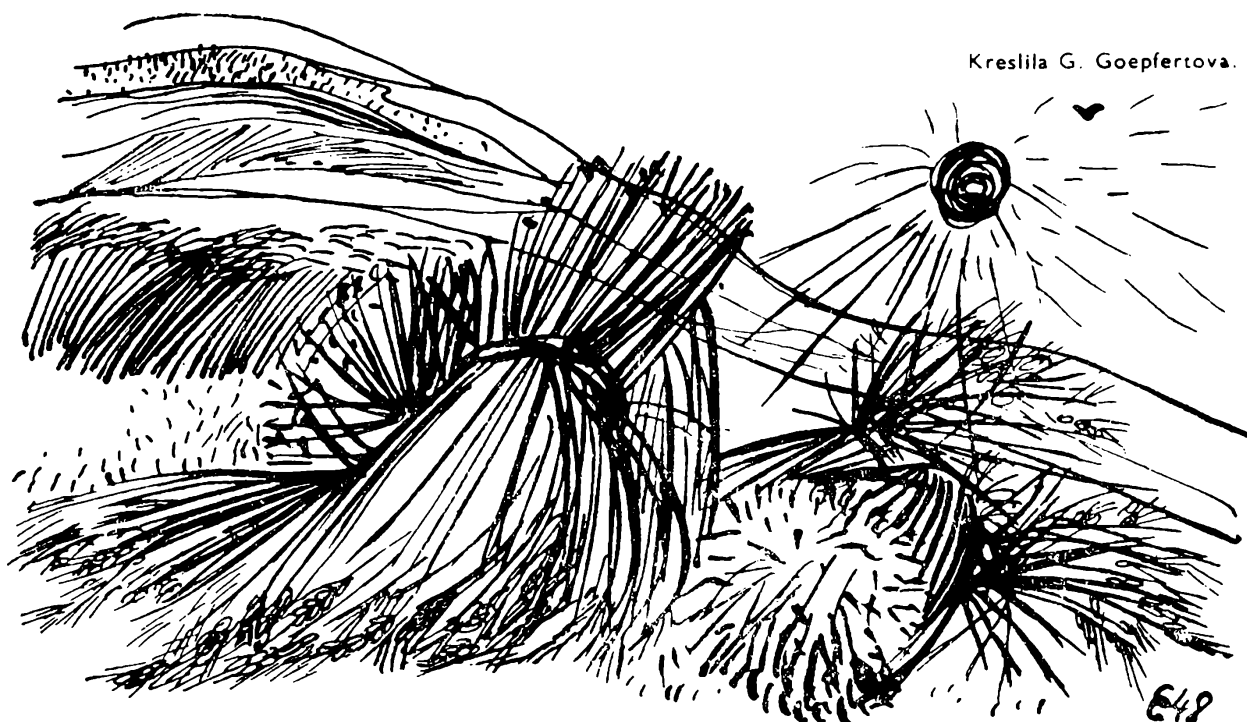
„A budeme, budeme!“ škádlil klas z první řady klasy z řady druhé.

„A proč nebudeme?“ ptal se ještě klas z první řady klasů z řady druhé, ale odpovědi již nedostal. Snesl se prudký víchř a všechny panáky přeházal a rozházel. Teď byly ty první mezi druhými a ty druhé mezi prvními. Protože byly tak přeházeny, že žádný z nich nevěděl, z které řady je, rozesmály se a šeptaly si: „Teď už je nám to jedno, kdy budeme odvezeny. Proto se nehádejme a zazpívejme si tu naši poslední písničku na rozloučenou!“ Hlavy klasů se vzpřímily se zbytky své síly a ševalily svou písničku:

*V slunka jasů uzrály jsme,
lidu chleba dáme,*

*splnily jsme své poslání,
z toho radost máme!*

A nad zlatožlutými panáky poletoval skřivánek a doprovázel jejich písničku svým překrásným zpěvem.

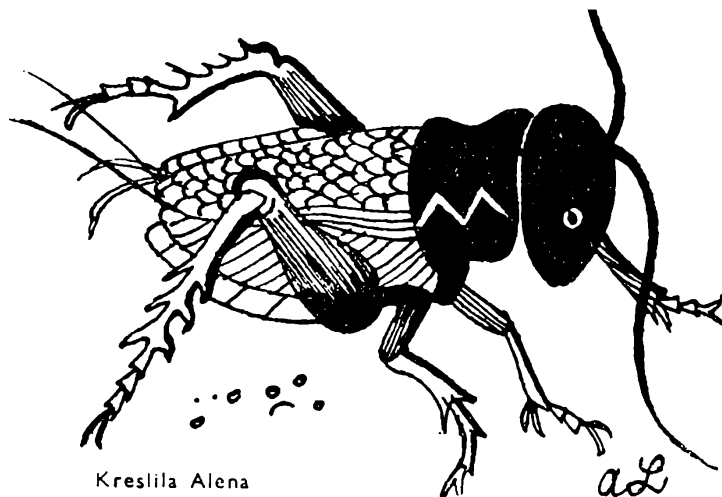
Kresila G. Goepfertová.

František Hrubín:

Jak volá cvrček na žence

Pane strýci, pane strýci,
pojdte s námi žito síci,
až požneme bílé žito,
půjdem zase na pšenici —

pojdte síci, pane strýci,
pojdte síci, pane strýci!

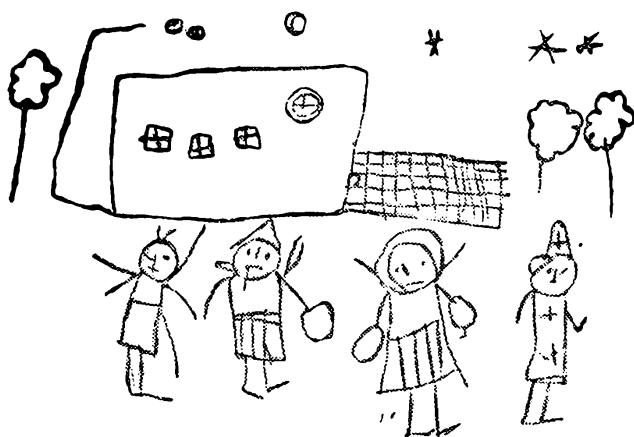

Kreslila Alena

Kreslete s námi

Milé děti! Končíme opět ročník našeho časopisu. Z četných dopisů a z kreslířských příspěvků jsme sledovali váš opravdový zájem o kresbu. Rozeslali jsme mnoho odměn i uznání. Některé práce budou ještě otištěny v novém ročníku. Nebylo možno vždy všem vyhovět. Snad vás to i trochu zabolelo, ale učíte se a kreslíte především pro sebe. Kresba je důležitým prostředkem sdělovacím, jí rozumí každý. Kresbou se člověk často vyjádří přesněji než slovem. Proto se učte kreslit! Sledujte v knihách práce našich umělců. Ze starších jest to Mánes, Aleš, Kašpar, Lada, z mladších Čapek, Bouda, Svolinský, Trnka, Zábranský a j. Nechceme tím říci, abyste je napodobovali, ale abyste je znali! Každý kreslete po svém, snažte se kresbou prostě vyjádřit, co vás upoutá, co vidíte a co cítíte. Hledáme v kresbě dětskou duši. Přemýšlejte o tom a na shledanou po prázdninách! Váš A. S.

Odměnu obdržel: Al. Berka, K. Čejka, A. Pelikánová, L. Kalibánová, P. Seidl, J. Ťahůr, St. Rybka, M. Pouzarová, L. Ničová, L. Sulan, Em. Havránek, H. Dvořáková.

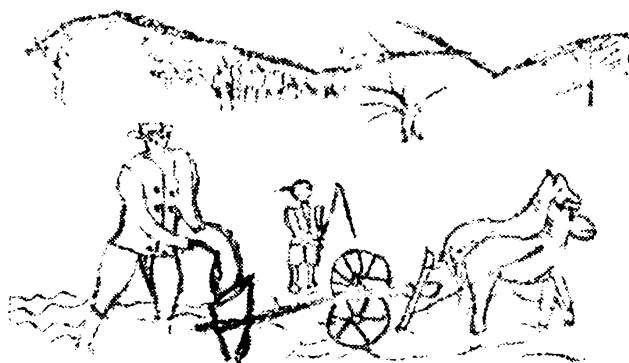

Svatulka Vrabcová, 4 roky, Nová Paka.

Prší, prší

Ant. Ščudla, 5 roků, Blansko.

Marta Ferdová, 12 roků, Dolní Slovénice.

Josef Ťahůr, 12 roků, Starý Rokytník.

Dědečkovy oříšky

86. Kdy stojí vrabec na hlavě? — 87. Který vaz si pádem nezlámeš? — 88. Jede, ale jen když ho nesou. Co je to? — 89. Po čem dovede provazolezec nejlépe chodit? — 90. Které zvíře má v sobě štěrky? — 91. Které zvíře se po smrti stydí? — 92. Čtyři stejné sklenice s tenkou nožkou a s okrouhlým podstavcem (z jakých se pije víno) postavte tak, aby středy jejich podstavců byly od sebe s t e j n ě vzdáleny. Zkuste si je postavit na stole a pošlete nám obrázek. Ale pozor, sklenice jsou čtyři! — 93. Z deseti stejných zápalek sestavte pět rovnoramenných trojúhelníků a dva pravidelné pětiúhelníky. A také nám pošlete obrázek. — 94. Která rána poletuje a která stojí? — 95. A poslední oříšek: Kterou střechu nedělá pokrývač?

Řešení jako obvykle do 10. července 1948 na korespondenčním listku s obrázky.

Nejlepší řešitelé oříšků z březnového čísla, kteří dostanou pěknou odměnu, jsou: Marie Adámková, ústav slepců, Chrlice; Marie Cibulářová, Dubné; Jarmila Kohoutková, Charváty; Otakar Lopatář, Zaječl; František Uherka, Hluk; Marie Žákovská, Lesůňky

O odměnách za oříšky z dubna až z června se dočtete po prázdninách. Na shledanou a pěkné prázdniny!

Řešení: 61. Kniha. — 62. Včela. — 63. S koukolem. — 64. Duha. — 65. Švestka. — 66. V perníkovém a u zvonu. — 67. 20 kg. — 68. Žebř. — 69. Ruce. — 70. Řetěz.

Filatelie

Vede dr Jos. Mouřinovský, Tišnov

Vyžádejte si seznamy známek buď československých nebo cizí. Přiložte známku na odpověď! — Uvědomte si, že tím podporujete misie!

Vysilač A. S.

V posledním vysílání tohoto ročníku loučí se redakce se všemi čtenáři a zvláště s mnoha pilnými dopisovateli a dopisovatelkami, od nichž jsme dostali tolik pěkných a srdečných projevů jejich zájmu a přichylnosti k Andílkovi. Nestačilo místo k uveřejnění všech veršů a článků, jež by si toho byly jistě zasloužily. Ani jsme nemohli uvést jména všech, kdo nám poslali svůj písemný příspěvek. Dá-li Bůh, doplníme to vše po prázdninách, k jejichž prožití přeje redakce svým mladým přátelům hojně radosti pod ochranou sv. andělů. Za velikonoční pozdrav děkuje redakce ještě Rud. Hettmerovi z Brna, Milanu a Alence Krejčích z Holešova, Petříkovi a Helence Brdičkovým ze Skutče, I. Vysloužilovi z Brna-Řečkovice, R. Kotoučkové, J. Peclovi z Kobylnic, Vl. Zouharovi z Rudic, J. Dostálovi z Křehle, K. Čejkovi a M. Grundovi, A. Húserové a R. Zahradkové z Dubňan, L. Drozdové z Nového Hrozenkova, F. Dinéové z Dolní Bobrové. — L. Drozdová z Nov. Hrozenkova vzpomíná na návštěvu Jana Masaryka v Karolině Hutí. — M. Blahová z Dol. Bradla obratně doprovodila svou básničku o jaře kresbičkami. — Vít Hobza z Jaroměřic n. Rok. představuje čiperná kotata. — B. Husičková z Medlovic líčí letecké neštěstí 13. 12. 1947 nedaleko Osvětman. — A. Pistulková z Prahy XVI vzpomínala v zimě na teplé léto. — Fr. Lukas z Hor. Mokropes opěvuje ráno a jaro. — A. Florešová ze Štítné vypráví povzbudivé příběhy o dobrém dětském srdci. — J. Mikulášek z Provodova nakreslí a zbásní jejich kočičku. — Věra Hurníková z Polanky n. O. podává dobrodružství pana Doubka s veverkou. — Lib. Ronzanyiová z Tasovic zaznamenala celou píseň o sv. Dorotě. — M. Mašlaňová z Kelče uvítala příchod jara radostným pozdravem. — Zd. Kalata z Lišně vypravuje, jak dvouletý spadl bez úrazu s pudy. — *Vratimovští ministranti* přejí vdp. radovi Janu Rajnochovi k jeho jmeninám zdraví a Boží požehnání ve všem. — *Žačky 5. tř. ob. školy v Sušici na Šumavě* si zvolily velmi hezkou třídní znělku, kterou poznáte v tajenkách po prázdninách. — R. Zahradková z Dubňan děkuje upřímnými verši velebnému pánu za práci v tomto školním roce. — *Žačky škol sv. Vojtěcha v Praze II* poslaly redakci na ukázkou dvě čísla svého časopisu „Serviam“ (t. j. Sloužím). Jsou v něm jejich vlastní práce, ale také njdp. arcibiskup pražský dr Jos. Beran jim napsal krásná slova a známá spisovatelka M. Josefis na ně pamatuje. — *Marta Valíčková, Tišnov, Jungmannova 69*, by si ráda dopisovala s dvacítiletou čtenářkou A. S. — Pokračování po prázdninách!

Milí spolupracovníci!

V tomto čísle se s vámi loučí hádankářský koutek, ale jen na krátký čas. Po prázdninách na shledanou!

Příspěvků přišlo takové množství, že jsme je pro nedostatek místa nemohli všechny uveřejnit. Shledáte se s nimi po prázdninách v příštím ročníku. Měla jsem radost z vašich nápadů z píle, s jakou jste hádanky řešili. Sledujte vždy rozluštění, a tím se mnoho naučíte.

Přeji vám radostné prázdniny i hodně zotavení v boží přírodě. Redaktorka hádanek.

III. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ. — Rozluštění z 6. a 7. čísla:

38. Drak, rak. 39. Otakar, Tonda, Ando, kdo, aa, r. 40. Ebro, žebro. 41. Bartoloměj, Šimon, Tomáš, Jakub. 42. Brusel, brusle. 43. Krakonoš. 44. Zlín, klín. 45. Kobra. 46. Pracuj a miluj svůj národ! 47. Daniel, rozchod, Belgie, Emerich, roleta, Anglie, nektar — Dr. Beran. 48. Jan Amos Komenský. 49. Velikonoce jsou svátky jara a vzkříšení Krista. 50. Rus, alka, Rusalka. 51. Mláto, bláto, dláto. 52. Kulička, ulička, líčka, íčka, čka, ka, a. 53. Léto, letos. 54. Á, naše Slovácko.

V celoročním řešitelském turnaji vedou po III. turnaji:

J. Čech, Jaroměřice, 53 bodů. — Z. Řeháček, Hradec Králové, 53 bodů. — M. Vlček, Šlapanice, 53 bodů. — V. Ciszewská, Mníšek p. Brdy, 52 bodů. — A. Čevela, Kopřivnice, 52 bodů. — Fr. Měsíček, Velehrad, 52 bodů. — L. Ondra, Nedachlebice, 51 bodů.

VÝLOSOVÁNÍ III. ŘEŠITELSKÉHO TURNAJE:

1. Zd. Ondrušková, Horní Lipová 191. — 2. J. Pospíšil, Myslejovice 91. — 3. V. Kočvara, Čechy p. Kosířem. — 4. J. Musil, Rychtářov 140. — 5. Olga Tacheczy, Hradec Králové 488. — 6. Fr. Čajka, Tasov. — 7. M. Vlček, Šlapanice u Brna. — 8. K. Čejka, Míchov 46. — 9. Fr. Ptáček, Ostrava 7, Nová Ves. — 10. J. Grebeň, Traplice 257. — 11. K. Kylián, Praha-Nusle. — 12. M. Jellínková, Útěchovice 31. — 13. Fr. Markytán, Kroměříž. — 14. Fr. Marvan, České Budějovice. — 15. V. Novák, Měšice u Prahy 22. — 16. M. Nevoralová, Mor. Budějovice. — 17. Fr. Sedláček, Kašava. — 18. J. Stružka, Drnovice 101. — 19. J. Skalický, Výprachtice 310. — 20. J. Stráník, Říkovice 37. — 21. M. Škarková, Kořenice 24. — 22. M. Vágnerová, Záklatč. — 23. Fr. Chovanec, Horoměřice u Prahy 28. — 24. S. Barochová, Újezd u Kyjova 789. — 25. J. Kubík, Nová Lhota 54. — 26. J. Peší, Vlčnov u Uh. Brodu 647. — 27. M. Rottová, Nepomuk. — 28. M. Hloušová, Polička. — 29. Fr. Kaňavský, Topolná 211. — 30. Zd. Řeháček, Hradec Králové II.

Záhonek mladých

DOBŘÉ JITRO!

*Dobré jitro, matičko,
vařte sladké kafičko,
a my potom jak včeličky
poletíme do školičky!*

Jar. Dušková, Šternberk, Smetanova 46.

PSANÍČKO.

*Řekla jsem dnes tatínkovi:
„Napíšeme andílkovi.
Andílek své dítky zná,
psaníčko jim odevzdá.“
Na dva řádky vám je píše,
ať to celá země slyší:
„Hodně lásky v srdci mějme
každému ji rozdávajme!“*

Slávinka Oderská, III. tř. obecná,
Březová n. Svit.

POUTNÍ MÍSTO KRÁLOVNY HOR.

Bozkov u Semil nad Jizerou je nejznámějším poutním místem v severních Čechách. Leží mezi městy Semily a Železným Brodem. Bozkovský kostel je zasvěcen Panně Marii — Královně hor. Je v něm socha Panny Marie, která pochází z doby Karla IV. Při pobožnostech zpívá známý pěvecký sbor mi istrantů. V Bozkově je několikrát do roka pouť, při níž se scházejí poutníci z blízka i z dále. Také tam vytéká pramen vody, o němž se praví, že působí léčivě. Nad pramenem je soška Panny Marie.

Občas si vzpomeneme na příhodu, která se nám udála o pouti v Bozkově. Rodiče s příbuznými šli na pouť a mě, tehdy asi tříletého, vzali s sebou. Poblíž kostela stál stánek s upomínkovými věcmi. Všichni si tam kupovali obrázky a jiné věci. Poté odešli do kostela. Já byl tak zaujat prohlížením obrázků, že jsem si ani nepovšiml, že naši odešli. Teprve v kostele zpozorovali, že mezi nimi nejsem. S obavami mě šli hledat. Na štěstí mě našli zase tam, kde mě zapomněli — u stánku s upomínkovými věcmi. S. Flajšman, Lišný.

Svatovojtěšské družinky Anděla strážného

Milí družinkáři — v červnu budete rychle zakončovat školní práce, abyste se rozlétli na prázdniny. Tento měsíc bude velmi důležitý pro družinky. Především zavčas si musíte zajistit, aby se vaše družinka přes prázdniny nerozsypala.

Do těch družinek, kde členové již vůbec odcházejí ze školy, přijměte mladší členy a zvolte si mladšího náčelníka. V červnu na mnohých místech přistupují děti k prvnímu svatému přijímání. Po prvním svatém přijímání mohou být přijaty do družinek. Rychle si tedy z nich přiberte nové členy nebo je vyzvěte, ať si založí novou družinku.

Začátkem června (4. 6.) je svátek Božského Srdce Pána Ježíše. Nejlépe ten svátek oslavíme svatým přijímáním. Přejímání je zvyk přistupovati na všechny první pátky v měsíci ke sv. přijímání. Mnozí konají pobožnost devíti prvních pátků. Ten, kdo po devět měsíců přistoupí vždy na první pátek ke sv. přijímání, dostane od Pána Ježíše mnoho milostí a jistě jednou šťastně zemře. Už máš pobožnost devíti pátků? Není to tak lehké, ale také ne těžké. Kdo začne v červnu první pátek, ten bude hotov příští rok 4. února. Těm, kteří si pobožnost devíti pátků vykonají, pošleme pěkný obrázek k zarámování. Družinkáři vůbec se mají snažit často přistupovat ke stolu Páně. O těch, kteří mají rádi Pána Ježíše ve Svátosti oltářní čili v Eucharistii a často jej přijímají, říkáme, že vedou eucharistický život.

O prázdninách se někteří dostanou mezi jinou mládež na vesnici neb někde na výletním místě. Nezapomeňte na své povinnosti a podle možnosti se snažte mezi novými kamarády založit družinky. Odchází-li na prázdniny jen náčelník, zvolí si družinka místo-náčelníka a koná dále své schůzky.

VELKÁ PRÁZDNINOVÁ SOUTĚŽ: Znáš svoji farnost?

Vypisujeme velkou prázdninovou soutěž, které se může zúčastnit každý družinkář. Má pět otázek, a odpověď na ně nutno poslat do 1. září 1948. Otázky jsou:

1. Jak se jmenuje naše farnost a které obce do ní patří (ve velkých městech které ulice do ní patří?)
2. Kolik křížů a soch na veřejných místech je v naší farnosti? Co je na nich napsáno?
3. Komu je zasvěcen farní kostel?
4. Znáš o některém kříži nějakou pověst? Napiš ji!
5. Co se ti nejvíc líbí v kostele? Co se ti nelíbí?

Za „naši“ farnost můžete vzít tu farnost, kde budete o prázdninách nejdéle. Desítku nejlepších pošleme pěknou odměnu, každému pak aspoň nějakou maličkost.

Radostné prázdniny všem družinkářům přeje

Velký náčelník.

Nové družinky 391. „Orlí křídlo“, M. Štefková, Polička. — 392. „Poupátko Božského Srdce“, A. Sáčková, Šitbořice. — 393. „Růže P. Marie“, J. Vozdecká, Šitbořice. — 394. „Kristus, náš cíl“, O. Haičman, Řeznovice. — 395. „Děti P. Marie“, J. Frýbartová, Labuty. — 396. „Věrná srdce“, Stanislav Kočica, Bánov u Uh. Brodu. — 397. „Fiala P. Marie“, M. Čapková, Těšany. — 398. „Hoši od Macochy“, K. Skoták, Suchdol u Sloupu. — 399. „Nebojácni kamarádi“, náč. J. Konvička, Brno. — 400. „Jiskry veselého mládí“, Fr. Kotouček, Brno-Žabovřesky. — 401. „Chrabré dívky“, A. Hůserová, Dubňany u Hodonína. — 402. „Praporec sv. Martina“, J. Kubiš, Bánov u Uh. Brodu. — 403. „Jasná hvězda“, Fr. Machalík, Bánov. — 404. „Slováčky“, Fr. Salajka, Prušánky. — 405. „Veselé děvčátka“, B. Daňková, Horní Bukovsko. — 406. „Kříž na obloze“, Sv. Šťastný, Bánov. — 407. „Bojovníci sv. Vojtěcha“, Al. Slabý, Čejč. — 408. „Děti P. Marie Fatimské“, Z. Vymazalová, Brno-Řečkovice. — 409. „Bílé lilie P. Marie“, Frant. Borková, Brno-Řečkovice. — 410. „Stříbrná lilie“, A. Sedláčková, Jehnice. — 411. „Zlatý prut“, Zapletal, Ořešín. — 412. „Vlaštovky“, Marie Kvardová, Brno-Řečkovice. — 413. „Stříbrný šíp“, Dana Bohatcová, Ořešín. — 414. „Jadný smích“, M. Buřil, Brno. — 415. „Družinka P. Marie“, E. Grausgruberová, Petrovice. — 416. „Praporec sv. Václava“, M. Trpka, Květuš. — 417. „Orlí srdce“, J. Škrdla, Rokytnice nad Rok. — 418. „Hoši sv. Václava“, V. Kúdela, Těšov. — 419. „Duchovní růže“, D. Baronová, Šternberk. — 420. „Slzičky P. Marie“, B. Gottwaldová, Šternberk. — 421. „Ježíškova stráž“, M. Kořánková, Darmyšl. — 422. „Stateční hoši“, J. Fiala, Petrovice. — 423. „Stráž západu“, J. Pleskač, Havlíčkův Brod. — 424. „Legie sv. Václava“, J. Ekl, Jezeřany. — 425. „Veselé děvčata“, A. Staňková, Bohumilice. — 426. „Orlí síla“, J. Kubošek, Ludgeřovice. — 427. „Víra — vlast — síla“, K. Cigán, Ludgeřovice. — 428. „Víra — naděje — láska“, H. Preisnerová, Ludgeřovice. — 429. „Jitřenka spásy“, L. Kalvarová, Ludgeřovice. — 430. „Jestřábi“, J. Janeček, Petrovice. — 431. „Dítka Mariiny“, B. Kotásková, Prušánky.

Velká soutěž Anděla strážného

Prinášíme 10. úkol, jehož rozluštění zašlete nám do 30. června t. Je trochu odlišný od předchozích, ale doufáme, že nebude tak těžký.

Do 30. června zašlou také rozluštění do celoroční soutěže ti, kteří postupně jednotlivá rozluštění neposílali. Ti, kteří poslali již 9 rozluštění a pošlou také řešení z tohoto čísla, nechť připsí „9 úkolů bylo již zasláno“

Mezi správné luštitelé 10. úkolu bude vylosováno: 1. cena: Volleyballový míč. — 2. cena: Plnicí pero. — 3. cena: Patentní tužka. — 4. cena: Příběh jednoho léta — 5. cena až 30. cena: Knihy.

Zašlete stručné odpovědi na tyto otázky:

1. a) Kteří jsou zakladatelé řádu jezuitského, benediktinského, premonstrátského a dominikánského? — b) Víte, kde jsou některé kláštery těchto řádů? — 2. a) Která svatá je patronkou služebných? — b) Který český spisovatel napsal o ní báseň? — 3. Která jsou mariánská poutní místa v naší vlasti? (Nejméně pět, z toho jedno slovenské.) — 4. a) Co se ti nejvíce líbilo v letošním ročníku Anděla strážného? — b) Jaké změny navrhuješ?

Vylosování velké soutěže Anděla strážného č. 7

1. cena *kopačův míč*: Chovanky II. Klášter Škol. sester ve Slavkově. — 2. cena *plnicí pero*: Leo Zerhan, Mor. Málkovice 16, p. Orlovice. — 3. cena „*Rytíř v žlíněném rouchu*“ J. Skoumal, Bludov, 4. tř. měšt. šk. — 4. cena *fotoalbum*: E. Hlinková, Vlčice 106, okr. Trutnov. — 5. cena *patentní tužka*: A. Krotlová, Skřýšov, p. Sv. Jan u Sedlčan.

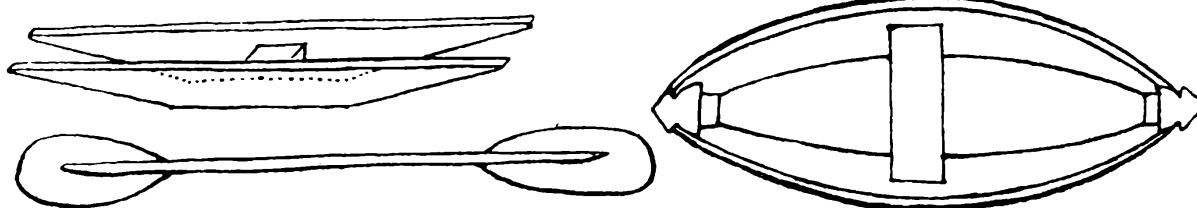
6.—40. cena: V. Havlík, Kamýk n. Vlt. 66. — M. Prchansová, Limberk 275. — J. Zapletalová, Polkovice 45 u Kojetína. — A. Krček, Sívce, p. Pozořice. — Z. Frýdlová, Sedlnice, 4. tř. ob. šk. — V. Matošová, Vlčice p. Pilníkov. — L. Procházková, Lomnička u Tišnova č. 69. — P. Jagošová, Pouzdřany 278 u Vranovic. — Z. Špůrková, I. tř. měšt. šk. v Pouzdřanech. — L. Randýsková, I. tř. měšt. šk. v Pouzdřanech. — D. Koukolová Brno 15, Mikšíčkova 44. — J. Graciasová, Vítějeves 68, okr. Polička. — J. Kadlecová, Velká 42, p. Kamýk nad Vltavou. — V. Šajbrtová, Olomouc-Řepčín, Svatoplukova 11. — Em. Kotulanová, Našiměřice, p. Olbramovice. — M. Sládečková, Dřevohostice 176. — M. Sukupová, Val. Meziříčí, Husova 471. — Z. Jenerál, Mor. Budějovice. Jemnická 613. — A. Křenková, Opava-Kylešovice, Gudrichova 48. — Fr. Fučík, Tasov 13. — L. Roháčková, Třešť, Na vyhlídce 945. — K. Horka, Šlapanice u Brna 1195. — J. Fronek, 2. tř. ob. šk. v Březníku u Náměště n. Osl. — D. Pospíšilová, Svitavy, Lidická 22. — K. Svoboda, Borovnice u Poličky 31. — J. Kozák, Telnice 101. — L. Sedláková, Louka 3, p. Olešnice. — H. Neuman, Ostrava-Vítkovice, Erbenova 62. — J. Bareš, Hrachové, p. Sv. Jan u Sedlčan. — O. Úlehla, Dolany 253 u Olomouce. — M. Kohoutová, Rokycany, Čejkova 546. — Ř. Pergrová, Hor. Kounice, p. Tulešice u Mor. Krumlova. — L. Kuhn, Slatiňany 153 u Chrudimi. — J. Holubík, Strážnice 428 — Vl. Zouhar, Rudice 58, p. Jedovnice.

Junákova dílna ČLUN DO TÁBORA

Jiří Jemar

Každý junák touží po tom, aby měl svou lodičku, zvl. když si vybudují naši junáci svůj tábor někde u vody, u řeky nebo u rybníka. Není však nic krásnějšího, než mít loďku vlastní výroby. A není to ani tak nesnadné.

V junákově dílně podáme dnes několik návodů výroby člunu, dostupné našim junákům. Někteří hoši mají snad koupený gumový člun, který byl prodáván svého času v rozličných sportovních závodech. Tento lehký člun se nehodí do rákosin, na rybník, kde vane občas silnější vítr, ale je-li ve vleku dřevěného člunu, lze i s ním mnoho podnikat. Podobný člun jako onen gumový je člunek ze stanové plachty, ovšem dobře impregnované. Je to narychlo zřízený primitivní člunek, který nesnese trvalého používání. Postupuje se asi takto: Nařežeme dostatek vrbového proutí, jakož i jiné silnější větévky a upleteme a svážeme pevný věnec o průměru asi 120 cm. K tomu připevníme stanové plátno (ne

Idké, ale řádné, nepromokavé) a máme člunek hotov. Pomocí tohoto člunku můžeme přepravovat lehčí osoby těžší předměty přes řeku, zátoku rybníka a pod.

Vděčnější prací bude pokus o výrobu lehké lodice, maňásku. K tomu si opatříme dvě prkna o délce 2 až 4 m, šířce 30 až 45 cm a síle 1 až 1½ cm a pak ještě třetí prkno na dno síly asi 2 až 4 cm, seříznuté do tvaru doutníku. Pak vyrobíme dvě čela, široká 50 až 60 cm, a do přídí vyřízneme pražce ze silného špalíku. Přibíjíme vše kovanými hřeby, nejprve dno na čela, pak luby (postranice) se stran. Tam, kde bude člun zatmelovat, to jest ve spárech, musíme hrany klínovitě seříznouti, aby ucpávky nepronikly dovnitř loďky. Ucpávání provádíme koudelí, starými provazy anebo hadříky. Tyto zatloukáme tupým dlátem pevně do spár, nevypĺňujeme je však úplně. Hořejší spáry zalejeme asfaltem, do kterého přidáme trochu oleje nebo petroleje a kaučuku nebo dehtu (lodní tmel). Doporučujeme člun před tmelením nabarvit směsí karbolovou neb horkým dehtem (vně), případně vymalovat olejovými barvami a učinit příslušný nápis.

TEČKOVKA

Zelená tráva a v ní samý květ,
jde s proutkem v ruce Jeník po stráni
Nedvěd bys nám honem pověděl,
koho to proutkem pohání

Drobnosti

MYŠÍ REKORD. Dr Dice z michiganské university prováděl zajímavé pokusy s hlodavci. Rekord v běhu mezi ostatními hlodavci získala — myš. Badatel zavřel myši v kleci pro veverky a každé z nich přivázel k tělu přístroj pro měření rychlosti. Tak zjistil, že jedna myš urazila za jednu noc dráhu dvacet mil dlouhou. E. H.

Zdeňka Vořechová:

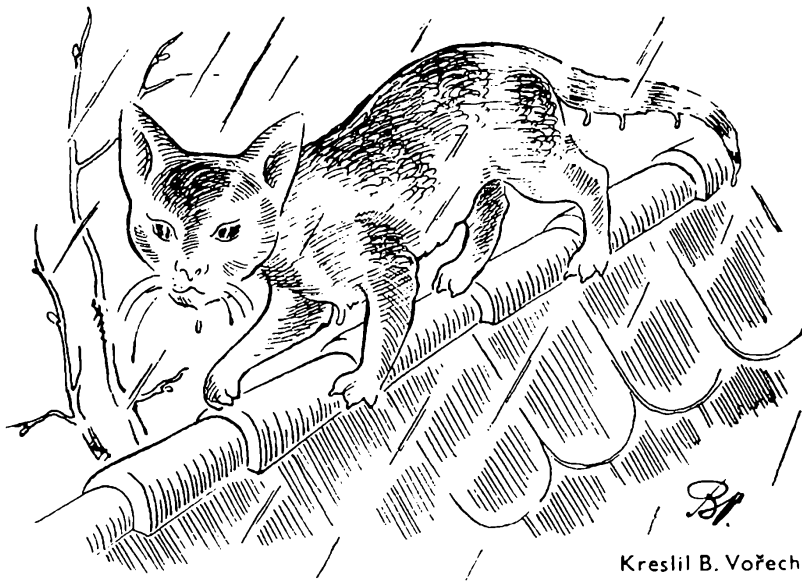
Malý tulák

Hněvala se matka Minda
na kocourka Matlafouska,
že se včera v dešti toulal,
rozumu že nemá kouska.

Nestydiš se, Matlafousku,
urouasaný přijít domů?
Nastydl ses, budeš kašlat,
co jen táta řekne tomu?

Matlafousek oči klopí,
opravdu se za to stydí,
-ačíná ho v krku bolet,
bude zle, ach — už to vidí!

Nemocen je Matlafousek,
horečka mu pořád stoupá,
tuzé kašle, hlava bolí,
kocourek se v potu koupá.

Kreslil B. Vořech

Obklady mu dává máma,
sladký sirup každou chvíli,
kocourek bez vlády leží
a tichounce jenom kvílí.

Uzdravil se Matlafousek,
svatosvatě slíbil mámě,
že se nebude už toulat,
myšky prohání teď v slámě.

ANĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo hlavní prázdniny. Číslo 10. vyšlo 1. června 1948. Redakce: P. Ferdinand Pokorný. Vedoucí duchovní výchovy: P. Josef Soukop. Odpovědný zástupce listu JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská ulice č. 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk, expedice a administrace: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská ulice č. 19-21. Předplatné pro celý ročník Kčs 35.— jednotlivá čísla jsou za Kčs 3.50. Dohledací poštovní úřad Brno 2. Účet Poštovní spořitelny M 120/145

Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

55. Každému je domov milý,
černoušci to pochopili,
k opičímu národu
vezou Jacka v průvodu.

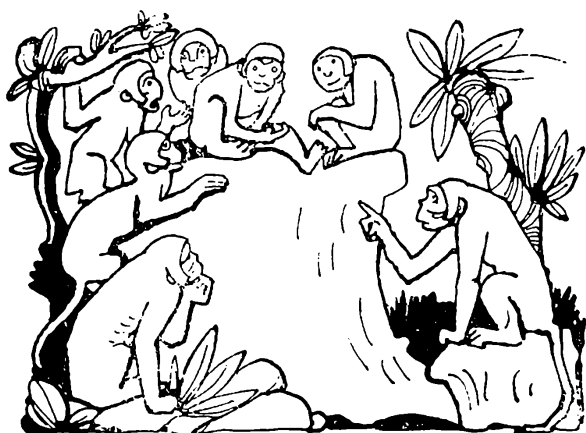
56. Konce nemá cesta pouští,
nikde strom a nikde houští,
až tu náhle spatří les.
Jack se k němu hnal jak běs.

57. Sotva mezi stromy zalez,
přivítal ho rodný prales
kočkodanů vřeštěním,
kteří se hned prali s ním.

58. Chtěli kousat, chtěli škrábat,
Jack však vyprášil jim kabát
klackem, který uchoпил,
hlava nehlava je bil.

59. Tím si ískal autoritu,
takže při měsíčním svitu
poslouchali zmámeni
jeho divné bájení.

60. Zvolili jej opic králem.
Octneš-li se v zemi palem,
čtenáři, též pozdrav ho
od Anděla strážného.